

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

на проект на

ОБЛАСТЕН ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ (ОПРГТ) НА ОБЛАСТ МОНТАНА

Възложител: *Регионална дирекция по горите - Берковица*

2020 г.

Съдържание

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА	5
ВЪВЕДЕНИЕ.....	8
<i>1. Описание на съдържанието на основните цели на ОПРГТ на област Монтана и връзка с други съотносими планове и програми</i>	<i>9</i>
1.1. Основания за изготвяне на ОПРГТ на област Монтана.....	9
1.2. Съдържание и основни цели на ОПРГТ на област Монтана.....	9
1.3. Алтернативи за ОПРГТ на област Монтана	16
1.4. Връзка на ОПРГТ на област Монтана с други съотносими планове, програми и стратегии.....	17
<i>2. Текущо състояние на околната среда и евентуално развитие без прилагането на ОПРГТ на област Монтана</i>	<i>49</i>
2.1. Текущо състояние на околната среда.....	49
2.1.1. Състояние на климата и климатични изменения	49
2.1.2. Състояние на атмосферния въздух.....	59
2.1.3. Състояние на водите	64
2.1.3.1. Състояние на повърхностните води	64
2.1.3.2. Подземните води.....	106
2.1.3.3. Зони за защита на водите.....	113
2.1.3.4. Водоснабдяване и канализация на територията и съществуващ начин на третиране на отпадъчните води.....	135
2.1.4. Земни недра	136
2.1.5. Състояние на почвите и земеползването	141
2.1.6. Състояние на растителността и на животинския свят	149
2.1.7. Защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ)	162
2.1.8. Състояние на ландшафта	202
2.1.9. Състояние на материалните активи	208
2.1.10. Културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство	210
2.1.11. Състояние по отношение на вредните физични фактори.....	211
2.1.12. Състояние и управление на отпадъците	213
2.1.13. Опасни химични вещества и риск от големи аварии	215
2.1.14. Здравно състояние на населението.....	216
2.2. Евентуално развитие на околната среда без прилагането на ОПРГТ на област Монтана.....	248

3. Характеристика на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати с реализацията на ОПРГТ на област Монтана	258
4. Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към ОПРГТ на област Монтана	266
5. Цели на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към ОПРГТ на област Монтана и начин, по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание при актуализирането на плана	288
6. Вероятни значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве	344
6.1. Въздействие върху климата, климатични изменения, адаптация към последиците от климатичните изменения.....	344
6.2. Въздействие върху качеството на атмосферния въздух	350
6.3. Въздействие върху водите и риск от наводнения	353
6.4. Въздействие върху земните недра.....	373
6.5. Въздействие върху почвите и земеползването	378
6.6. Въздействие върху растителността и животинския свят.....	394
6.6.1. Въздействие върху растителността	394
6.6.2. Въздействие върху животинския свят	405
6.7. Въздействие върху защитените зони и защитените територии.....	410
6.8. Въздействие върху ландшафта	461
6.9. Въздействие върху материалните активи	473
6.10. Въздействие върху обектите на културно-историческото наследство	475
6.11. Въздействие по отношение на вредните физични фактори	479
6.12. Въздействие по отношение на отпадъците	482
6.13. Въздействие по отношение на опасни химични вещества и риск от големи аварии	483
6.14. Въздействие върху населението и човешкото здраве.....	483
6.15. Трансгранично въздействие.....	491
6.16. Обобщение на резултатите от оценката на въздействието на ОПРГТ	491
7. Мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последствия от осъществяването на ОПРГТ на област Монтана върху околната среда и човешкото здраве	492
7.1. Мерки за отразяване в окончателния вариант на проекта на ОПРГТ	492
7.2. Мерки за изпълнение при прилагането на ОПРГТ	513
8. Мотиви за избор на разгледаните алтернативи	515
9. Методи за извършване на екологичната оценка, използвана нормативна база и документи и трудности при събиране на необходимата за това информация	516
10. Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ОПРГТ на област Монтана	520

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

<i>11. Заключение на екологичната оценка</i>	<i>523</i>
<i>12. Справка за резултатите от проведените консултации в процеса на изготвяне на проекта на ОПРГТ на област Монтана и извършване на екологичната оценка</i>	<i>523</i>
ПРИЛОЖЕНИЯ	524
Приложение № 1 Картен материал за горските територии от функционална категория Д – Алтернативи 1 и 2	524
Приложение № 2 Информация към т.2.1.6. за състоянието на животинския свят	524
Приложение № 3 Карта - Защитените зони и защитените територии на територията на област Монтана	524
Приложение № 4 Списък на ГФС на територията на община Чипровци	529
Приложение № 5 Таблица с информация, предоставена от МОСВ и РИОСВ-Монтана за други инвестиционни предложения, проекти, планове и програми в района на област Монтана, използвана при оценка на кумулативното въздействие	524
Приложение № 6 Справка за постъпилите становища по заданието за определяне на обхвата и съдържанието на ДЕО.....	524
Приложение № 7 Декларации и документи на експертите, изготвили ДЕО.....	524
Приложение № 8 Нетехническо резюме на ДЕО – самостоятелно приложение	524

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АП	Алармен праг
БЕК	Биологични елементи за качество
БДДР	Басейнова дирекция „Дунавски район”, с център Плевен
БПК₅	Биохимична потребност от кислород за 5 дни
ВЕЦ	Водноелектрическа централа
ВТ	Водно тяло
ГВСК	Гори с висока консервационна стойност
ГИС	Географска информационна система
ГОП	Горен оценъчен праг
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ГСП	Горскостопански план
ГФС	Гори във фаза на старост
ДЕО	Доклад за екологична оценка
ДГС	Държавно горско стопанство
ДЛС	Държавно ловно стопанство
ДОП	Долен оценъчен праг
е.ж.	Еквивалент жители
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗГ	Закон за горите
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗВ	Зони за защита на водите
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЗШОС	Закона за защита от шума в околната среда
ЗМ	Защитена местност
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗТ	Защитена територия
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИВТ	Изкуствено водно тяло
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КИ	Каптиран извор
КМ	Канализационни мрежи
ЛМС	Локална мониторингова станция
ЛПСОВ	Локална пречиствателна станция за отпадъчни води
МВЕЦ	Малка/мини ВЕЦ
МЗБ	Макрозообентос
МЗ	Министерство на здравеопазването

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МС	Министерски съвет
МФ	Макрофити
НИНКН	Национален институт за недвижимото културно наследство
НМЛОС	Неметанови летливи органични съединения
НПРД	Национална приоритетна рамка за действие
НСИ	Национален статистически институт
НТП	Начин на трайно ползване
ОВ	Отпадъчни води
ОПР	Общински план за развитие
ОПРГТ	Областен план за развитие на горските територии
ОУП	Общ устройствен план
ПАВ	Полициклични ароматни въглеводороди
ПБВ	Питейно-битово водоснабдяване
ПВ	Приоритетно вещество
ПВТ	Подземно водно тяло
ПЗ	Природна забележителност
ПоМ	Програма от мерки
ПП	Природен парк
ПР	Поддържан резерват
ПС	Прагова стойност
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
Р	Резерват
РВ	Речно водохващане
РДВ	Рамкова директива за водите
РДГ	Регионална дирекция по горите
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РЗПРН	Район със значителен потенциален риск от наводнения
РИМ	Регионален исторически музей
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РОУКАВ	Район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух
СГН	Средногодишна норма
СДН	Средноденонощна норма
СКОС	Стандарти за качество на околната среда
СМВТ	Силномодифицирано водно тяло
СОЗ	Санитарно-охранителна зона
СЧН	Средночасова норма
УОГС	Учебно-опитно горско стопанство
ФБ	Фитобентос

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

ФП	Фитопланктон
ФПЧ_{2,5}	Фини прахови частици, с размер до 2,5 микрона
ФПЧ₁₀	Фини прахови частици, с размер до 10 микрона
ФХЕК	Физико-химични елементи за качество
As	Арсен
Cr	Хром
Mn	Манган
N	Общ азот
NH₃	Амоняк
N-NH₄	Амониев азот
N-NO₂	Нитритен азот
N-NO₃	Нитратен азот
NO	Азотен оксид
NO₂	Азотен диоксид
NO_x	Азотни оксиди
P	Общ фосфор
PCB₆	Полихлорирани бифенили
P-PO₄	Фосфати
SO₂	Серен диоксид

ВЪВЕДЕНИЕ

Целта на доклада за екологична оценка (ДЕО) на проекта на Областния план за развитие на горските територии (ОПРГТ) на област Монтана е:

- да анализира текущото състояние и проблеми на околната среда, в т.ч. по отношение на човешкото здраве в обхвата на горските територии на област Монтана,
- да оцени евентуалните въздействия, в т.ч. значителни, върху околната среда и здравето на хората в резултат на предвижданията на проекта на ОПРГТ, като въз основа на това се мотивира изборът на най-благоприятната за околната среда и здравето на хората алтернатива за реализиране на плана;
- да предложи мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици за околната среда и човешкото здраве от реализирането на ОПРГТ.

ДЕО е изготвен в изпълнение на указанията на Министерство на околната среда и водите (МОСВ) за подлагане на проекта на плана на задължителна ЕО и съобразно изискванията на раздели първи и втори на глава шеста на Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и на Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредбата за ЕО). Съгласно тези изисквания, докладът е разработен като единен документ, който включва съдържателна част по чл. 86, ал. 3 от ЗООС; списък на експертите и ръководителя на екипа, изготвили доклада за екологична оценка; декларации на всеки от експертите (по чл. 16, ал. 1 от Наредбата за ЕО); справка за проведени консултации и изразените при консултациите мнения, предложения, както и за начина на отразяването им; приложения.

Като самостоятелно приложение (**Приложение № 8**) към доклада за екологична оценка е изготвено нетехническо резюме, в обем не по-малък от 10 на сто от обема на доклада. Резюмето не съдържа технически термини, написано е на разбираем за широката общественост език и съдържа необходимите нагледни материали – карти, снимки, схеми.

В ДЕО са отразени и съобразени по подходящ начин всички получени становища в резултат на проведените консултации по заданието за обхват и съдържание на доклада за ЕО с обществеността, заинтересовани страни и трети лица, които могат да бъдат засегнати от реализирането на плана.

ДЕО и всички приложения към него се предоставят за консултации по реда на чл.20, ал.1 и ал.3 от Наредбата за ЕО, заедно с проекта на ОПРГТ.

1. Описание на съдържанието на основните цели на ОПРГТ на област Монтана и връзка с други съотносими планове и програми

1.1. Основания за изготвяне на ОПРГТ на област Монтана

ОПРГТ се разработват в изпълнение на разпоредбите на чл.12 на *Закона за горите* (ЗГ) и на Глава Шеста от *Наредба № 18 за инвентаризация и планиране в горските територии*.

Съгласно чл.12 на *Закона за горите*:

- ОПРГТ се изработват за срок 10 години в съответствие със *Закона за горите*, Националната стратегия за развитие на горския сектор и Стратегическия план за развитие на горския сектор и съдържат:
 1. единна горскостопанска картна основа за горските територии;
 2. функционално зонирание на горските територии;
 3. зони за защита от урбанизация;
 4. цели на управлението на горските територии и на ловното стопанство.
- Областните планове се изработват за всички горски територии, независимо от тяхната собственост, като се хармонизират с областните стратегии за развитие по *Закона за регионалното развитие*.

В Глава шеста на *Наредба № 18 за инвентаризация и планиране в горските територии* са включени изискванията за:

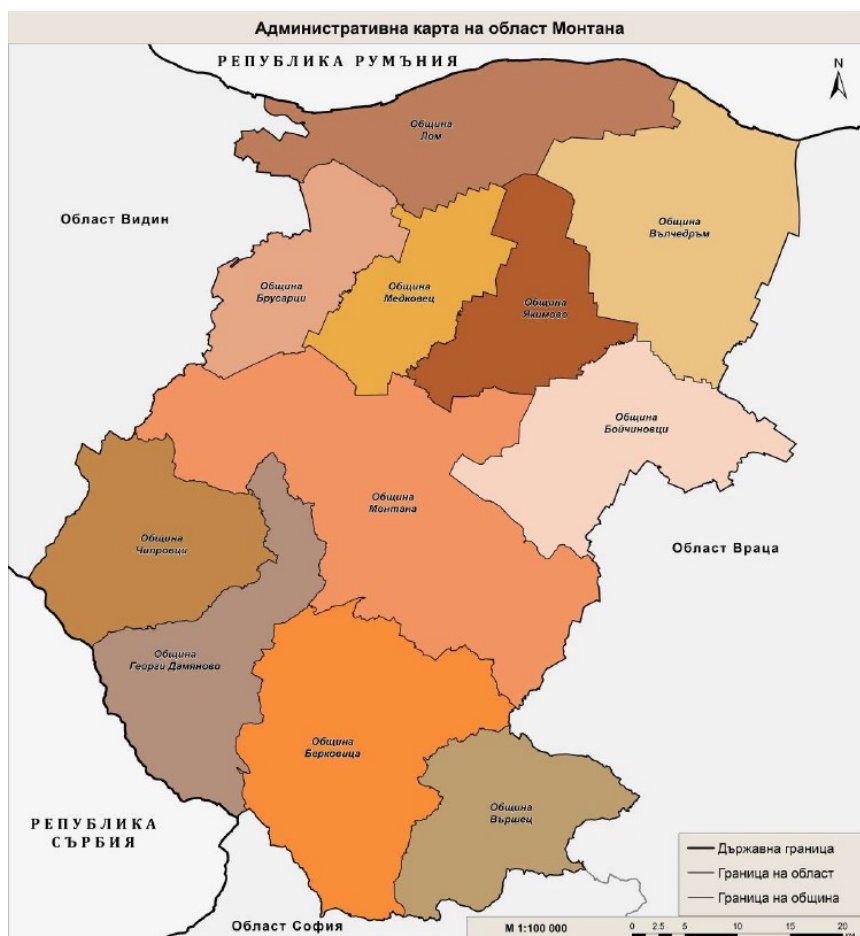
- целите, задачите, обекта и съдържанието на ОПРГТ;
- изработването на ОПРГТ;
- взаимоотношенията и контрола при изработване на ОПРГТ;
- реда за разглеждане, приемане и утвърждаване на ОПРГТ.

Проектът на ОПРГТ е изготвен въз основа на и съответствие с Техническо задание за изработване на ОПРГТ за област Монтана, утвърдено от изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по горите, м. декември, 2016 г.

1.2. Съдържание и основни цели на ОПРГТ на област Монтана

Проектът на ОПРГТ на област Монтана, в т.ч. ГИС платформата, която е част от разработката, е достъпен на интернет адрес: <https://www.oprgtmontana.net/>.

Териториално, ОПРГТ включва всички горски територии в област Монтана.

Фигура № 1.2-1 Област Монтана – административна карта

Съгласно нормативните изисквания за изготвяне на ОПРГТ (*Наредба № 18 за инвентаризация и планиране в горските територии*):

- Обект на областните планове за развитие са всички горски територии в съответната област независимо от тяхната собственост.
- В областния план се прави описание на природните условия и горските територии, посочват се характеристика на собствеността, съществуващата структура на управление на горите, историята на горското стопанство в района, лесистостта на областта и общините, анализ и оценка на потенциала на горските ресурси, ролята и значението на горското стопанство за икономиката на административната област.
- С областния план се създава единната горскостопанска картна основа, като се използват съществуващите кадастрални карти, картата на възстановената собственост, съществуващите горскостопански карти, ортофотоснимки на територията и други източници.
- В областния план се определят и отразяват в пълния им обхват всички категории горски територии, териториите, предоставящи обществените екосистемни ползи, и зоните за защита от урбанизация.
- Териториите, предоставящи обществените екосистемни ползи, се определят на основата на категоризирането на горите съгласно таблица за обвързаност в приложение № 13, както и по реда на глава трета, раздел I от *Наредба № 18 за инвентаризация и планиране в горските територии*.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- В плана се определят целите на управление на горското стопанство по категории гори, на общинско и областно ниво, както и целите на управление на ловното стопанство.
- За всяка категория горска територия се посочват и/или определят насоки за управление, забрани и ограничения.
- Съдържанието на областния план за развитие на горските територии е съгласно приложение № 14 на *Наредба № 18 за инвентаризация и планиране в горските територии*.

С областните планове за развитие на горските територии се **цели:**

1. изработването на единна горскостопанска карта за горските територии за областта;
2. функционалното зонироване на горските територии;
3. възмездното ползване на обществените екосистемни ползи;
4. целите на управление на горските територии и на ловното стопанство;
5. екологичната и социално-икономическата оценка.

Основни задачи на областните планове за развитие на горските територии са:

1. идентифициране и включване в процеса на планиране на заинтересованите лица;
2. определяне на зоните за защита от урбанизация;
3. определяне на основните дървесни и храстови видове за залесяване;
4. определяне на конкретните горски територии и зоните извън тях, в които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно;
5. определяне на видовете стопански дейности, за които се дължи плащане за обществени екосистемни ползи;
6. категоризация на горските територии.

Проектът на ОПРГТ на Област Монтана е изработен в **обхват и съдържание** в съответствие с Раздел I „Цел, задачи, обект и съдържание на областните планове за развитие на горските територии“ към Глава Шеста на *Наредба № 18 за инвентаризация и планиране в горските територии*. Съдържанието на проекта на плана е съобразно Приложение № 14 на посочената *Наредба*:

- **Въведение** – включва Кратко описание на природните условия на горските територии в Област Монтана, Характеристика на собствеността на горските територии, Съществуваща структура на управление на горите и кратка история на горското и ловното стопанство в района, Лесистост на областта и общините, Анализ на потенциала на горските и ловните ресурси, Роля и значение на горското и ловното стопанство за икономиката на областта;
- **Част Първа: Единна горскостопанска картна основа на горските територии** – създадена е чрез използване на обединените цифрови модели от актуалната инвентаризация на горите, които са във формат ZEM 2.10. Пространствените данни са трансформирани в координатна система БГС 2005. Топологично обработените пространствени данни са сравнени с

актуалната карта на възстановената собственост /кадастрална карта и актуалната ортофотокарта/. След сравнението е изготвен списък на обектите, представен като Приложение към ОПРГТ, за които са идентифицирани несъответствия.

- **Част Втора: Функционално зонироване на горските територии** - Функционалното зонироване е определено на базата на съществуваща информация, информация, събрана в процеса на изготвяне на ОПРГТ, решения на общините и проучване на общественото мнение – определени са категориите и функционалната принадлежност на горските територии в област, разпределението им по общини, площта на отделите и подотделите, отчитайки принадлежността им към съответното териториално поделение (Държавно горско стопанство (ДГС)/Държавно ловно стопанство (ДЛС)) или община, в годината на приемане на Горскостопанския план (ГСП) и годината на изготвяне на ОПРГТ.

Част Втора включва:

I. Актуализацията на категориите и функционалната принадлежност на горските територии представя следните категории и функционална принадлежност на горските територии в областта (видовете горски територии според функционалното им предназначение са определени съгласно чл.5 на *Закона за горите*, в съответствие с изискванията в Раздел I на Глава Трета на *Наредба № 18 за инвентаризация и планиране в горските територии*):

A. Защитни гори:

- 1) *Горски територии за защита на почвата* – обща площ 21 097,2 ха, от която 19 847,3 ха залесена и 1 249,9 ха незалесена, с посочено разпределение по общини;
- 2) *Горски територии за защита на водите* – с обща площ 20 829,3 ха, от която 19 515,8 ха залесена и 1 313,5 ха незалесена, с посочено разпределение по общини;
- 3) *Горските територии за защита на урбанизираните територии* са с обща площ 2 225,7 ха, от която 2 086,0 ха залесена и 139,6 ха незалесена, с посочено разпределение по общини;
- 4) *Горските територии за защита на сградите и обектите на техническата инфраструктура* са с обща площ 7794,9 ха, от която 7211,5 ха залесена и 583,4 ха незалесена, с посочено разпределение по общини;
- 5) *Горски територии от горната граница на гората* - ивици с широчина 100-200 m от границите на гората с високопланинските пасища или клековите формации, са с обща площ 1 843,8 ха, от която 1 770,4 ха залесена и 73,4 ха незалесена, с посочено разпределение по общини;
- 6) *Защитни горски пояси* са с обща площ 19,3 ха, която цялата е залесена, с посочено разпределение по общини;

- 7) Създадени по технически проекти за борба с ерозията горски територии в обхвата на технически проекти за борба с ерозията са с обща площ 1293,3 ha, изцяло върху залесена площ, с посочено разпределение по общини.

Б. Специализирани горски територии:

- 1) Включени в границите на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии са с обща площ 5 485,5 ha, от която 5 215,8 ha залесена и 269,7 ha незалесена, с посочено разпределение по общини;
- 2) Включени в защитените зони, декларирани и обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие са с обща площ 85 839,1 ha, от която 82 600,4 ha залесена и 3 238,6 ha незалесена, с посочено разпределение по общини;
- 3) Други специализирани горски територии, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статутни и режими са с обща площ 59,4 ha, от която 57,0 ha залесена и 2,4 ha незалесена площ, с посочено разпределение по общини;
- 4) Семейнопроизводствени насаждения и градини са с обща площ 683,2 ha, от която цялата е залесена, с посочено разпределение по общини;
- 5) Горски разсадници са с обща площ 40,2 ha, от която 1,4 ha залесена и 38,8 ha незалесена, с посочено разпределение по общини;
- 6) Опитни и географски култури от горски дървесни и храстови видове са с обща площ 35,7 ha, която цялата е залесена и се намира на територията на община Берковица - 27,9 ha, на община Вършец - 2,6 ha и на община Монтана - 5,3 ha;
- 7) Дендрариуми се намират в община Берковица върху 3,1 ha незалесена площ;
- 8) Научноизследователски и учебно-опитни гори са налични на територията на област Монтана в община Берковица са 7 293,7 ha върху 6 803,6 ha залесена площ и върху 490,1 ha незалесена площ;
- 9) До 200 м около туристическите хижи, категоризирани по Закона за туризма и обекти с религиозно значение са с обща площ 251,2 ha, от която 237,6 ha залесена и 13,6 ha незалесена, с посочено разпределение по общини;
- 10) Бази за интензивно стопанисване на дивеча, съгласно регистъра на ИАГ, дирекция „Ловно стопанство” са с обща площ 191,2 ha, от която 181,5 ha залесена и 9,7 ha незалесена, с посочено разпределение по общини;

- 11) С рекреационно значение гори са с обща площ 2 381,2 ha, от която 2 306,2 ha залесена и 75,0 ha незалесена, с посочено разпределение по общини;
- 12) За поддържане на ландшафта са с обща площ 22 567,2 ha, от която 22 561,0 ha залесена и 6,2 ha незалесена, с посочено разпределение по общини;
- 13) С висока консервационна стойност с обща площ 34779,5 ha, от която 34 345,7 ha залесена и 433,8 ha незалесена, с посочено разпределение по общини.

В. Стопански горски територии - с обща площ 3 952,2 ha, от която 3 571,8 ha залесена и 3 80,4 ha незалесена, с посочено разпределение по общини.

Г. Зони за защита от урбанизация – с обща площ 5662,1 ha, от която 5530,4 ha залесена и 131,7 ha незалесена, с посочено разпределение по общини. Съгласно т. 25 към §1 на Допълнителните разпоредби на Закона за горите "Зона за защита от урбанизация" е част от горските територии, в която е забранено извършването на строителство, с изключение на елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения, както и на съоръжения, свързани с управлението на горските територии. Определянето на такива зони е основен аспект на ОПГРТ, като те са предложени въз основата на резултати, получени от анализа, направен в част Втора, т. II Екосистемни ползи, и отразяват идентифицирани „горещи точки“ за осигуряване на обществени екосистемни ползи от горските територии (Приложение № 2 на ОПГРТ). В методическо отношение това се изразява в открояването и оконтурирането на горски територии, в които се наблюдава едновременно осигуряване на максимално възможен брой обществени екосистемни ползи, установени въз основа на разширената информационна база (Част Втора, т. II).

***Д. Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях** – обща площ 1222,4 ha, от която 1189,8 ha залесена и 32,6 ha незалесена – разположени са в границите на община Берковица (ски-зона Ком), като съществуващи обекти към момента са малка ски писта с влек в района на хижа Ком. Площта е определена на база на засегнатите от проект за развитие на зоната с проектни трасета на ски писти и влекове подотдели съгласно актуализираното предложение за тази зона в ОУП на СТК „Берковски Балкан“. Засегнатите подотдели са включени в своята цялост.

**Забележка: Категория Д е добавена в текстовата част на проекта на ОПРГТ след проведените през 2019 г. обществени обсъждания и след провеждане на консултациите по заданието за обхват и съдържание на доклада за екологична оценка, тъй като поради техническа грешка е била пропусната и до момента е присъствала само в картния материал.*

II. Горски територии, предоставящи екосистемни ползи

Под „обществени екосистемни ползи“ за целите на ОПРГТ се има предвид услуги, осигурявани от екосистемите, които имат положителен принос към общественото благосъстояние и екологичната сигурност. Интерпретират се като директен резултат от функционирането на горските екосистеми и на специализираните дейности по управлението на горските територии. В проекта на ОПРГТ е направено подробно описание на начина на определяне на горските територии, предоставящи екосистемни ползи.

- **Част Трета: Възмездно ползване на обществени екосистемни ползи** – В тази част на плана, въз основа на задълбочения предварителен анализ на обективните природни, стопански и социо-културни предпоставки и основания за възмездно ползване на обществени екосистемни ползи от горите в областта, вкл. съобразно посоченото влияние на климатичните промени върху горско-дървесната растителност и тенденциите на климатична уязвимост на горската растителност, планът разпознава както следва:
 1. Стопански дейности, за които се дължи плащане за обществени екосистемни ползи от горските територии в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие;
 2. Стопански субекти в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие, чиято дейност се благоприятства от обществените екосистемни ползи от горските територии;
 3. Предложения за горски територии и зоните извън тях, в които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно.

- **Част Четвърта: Цели на управлението на горските територии и на ловното стопанство** – включва:
 - **Цели по управление по функционална принадлежност на горските територии:**

Съгласно ЗГ, горските територии, в съответствие с преобладаващите им функции, се разделят на три категории: 1. Защитни; 2. Специални; 3. Стопански, пред които следва да бъдат поставени различни цели. За всяка категория и подкатегория на горските територии са определени цели на управлението с индикатори за изпълнение на целите, насоки за управление, забрани и ограничения.

За защитените територии и защитените зони са посочени целите на управление и режимите и ограниченията, изисквани от нормативни и административни актове, като с плана са идентифицирани и препоръки и указания за стопанисване.

- **Цели и насоки за управление на областно ниво по функционални категории за област Монтана:**

Очертани са 5 приоритетни направления за развитие на горите и горските територии **за всички общини в област Монтана**. За всяко приоритетно направление са идентифицирани следните аспекти: състояние на проблема, ограничения и заплахи, насоки за управление, оперативни цели. Идентифицирани са и насоки за управление на горските територии по видове гори **по общини**.

Определени са и е изготвен списък на дървесните и храстови видове, с които ще се залесява, съобразно типовете месторастения и почвено-климатичните особености, с оглед осигуряване на бъдещия целеви състав на насажденията и видовото богатство на дървостойките.

- **Цели на управление на ловното стопанство:** Формулирани са 5 цели;
- **Насоки за управление на ловното стопанство:** Определени са 6 насоки.

- **Част Пета: Социално-икономическа оценка на плана** – Направени са анализ на планираните мерки, свързани с горските територии, от стратегиите за развитие на общините и областта, социално-икономическа оценка на целите на управление на горските територии и на ловното стопанство, оценка на въздействието на плана върху състоянието и развитието на горските ресурси по видове гори.

Съгласно изискуемото съдържание на плана, Част Пета съдържа и екологичната оценка, която се изготвя като самостоятелен доклад по реда на нормативната уредба за ЕО.

- **Приложения.**

Забележка: По време на достъпа до проекта на плана и проведените обществени обсъждания (м. януари и м. февруари 2019 г.) са постъпили становища и бележки по проекта на плана, като е изготвена справка с мотиви за тяхното приемане/отхвърляне. Приетите становища и бележки съгласно справката към проекта на плана са отразени в проекта на плана.

1.3. Алтернативи за ОПРГТ на област Монтана

ОПРГТ не е разработен във варианти и алтернативи. Предмет на доклада по ЕО са „нулева“ алтернатива или отказ от реализиране на плана (подробно оценена в т. 2.2 на ДЕО) и алтернатива за реализиране на плана, въздействието от която е подробно оценено в т.6 на доклада за ЕО.

В резултат на извършената оценка на въздействието върху околната среда и човешкото здраве, в доклада за екологична оценка е препоръчана алтернатива по отношение на категория Д. Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях и мерки и/или корекции на части и текстове, които да бъдат отразени в окончателния вариант на ОПРГТ. Мотивите и обосновката за тази алтернатива са подробно описани в т.8 на доклада.

Картен материал на Алтернатива 1 и на Алтернатива 2 за категория Д е представен в **Приложение № 1 на ДЕО.**

1.4. Връзка на ОПРГТ на област Монтана с други съотносими планове, програми и стратегии

ОПРГТ има връзка със следните планове, програми и стратегии:

- **Национална стратегия за развитие на горския сектор 2013-2020 г.**

Националната стратегия за развитие на горския сектор е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на дългосрочно и устойчиво управление на жизнени и продуктивни многофункционални гори и нарастваща конкурентоспособност на горския сектор като основа за по-добър жизнен стандарт, особено в планинските и селските райони.

Предпоставка за устойчиво развитие на горските територии са регламентираните със Закона за горите три нива на горско планиране - национално, областно и местно, отразени Стратегията.

Стратегията е насочена към реализиране на визията: *„Към 2020 г. България ще има жизнени, продуктивни и многофункционални гори, устойчив, конкурентоспособен и иновативен горски сектор, съхранени биологично разнообразие, количество и качество на водните ресурси в горските територии. Секторът ще подпомага икономическото развитие на страната, ще осигурява условия за пълноценна реализация на заетите в него, ще способства в максимална степен за смекчаване на ефекта от промяната в климата и ще гарантира поддържането на здравословна околна среда.“*

В резултат от прилагането на Стратегията се очаква да се запазят и обогатят екологичните, социалните и икономическите функции на горите.

Устойчивото развитие на горския сектор ще стимулира икономическото развитие на страната като цяло, ще допринесе за повишаване качеството на живот и за подобряване състоянието на околната среда.

Осъществяването на визията е свързано с постигането на три стратегически цели в средносрочен план:

1. Осигуряване на устойчиво развитие на горския сектор чрез постигане на оптимален баланс между екологичната функция на горите и тяхната способност дългосрочно да предоставят материални ползи и услуги;

2. Засилване на ролята на горите за осигуряване на икономически растеж на страната и по-равномерно (балансирано) териториално социално-икономическо развитие;

3. Увеличаване на приноса на горския сектор в зелената икономика.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Стратегическите цели са доразвити на няколко йерархични нива: приоритети, мерки и специфични дейности, които са взаимосвързани и допълващи се.

ОПРГТ е йерархически подчинен на Националната стратегия за развитие на горския сектор и изцяло в съответствие с нейните цели, приоритети, мерки и специфични дейности, като доразвива целите на управлението на горските територии за областта. Също така ОПРГТ дава насоки за разработването на следващото ниво документи – Горскостопански планове и програми.

Анализ на степента на съобразяване на екологичните цели на стратегията в ОПРГТ е направен в т.5 на доклада за екологична оценка.

- **Стратегически план за развитие на горския сектор 2014-2023 г.**

Планът е изготвен в изпълнение на разпоредбата на чл. 91 ал.1, т.1 от Закона за горите, като мисията му е да определи конкретните действия за изпълнение на стратегическите цели, приоритетите и мерките, заложи в Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България 2013-2020 г. Планът идентифицира оперативни цели и дейности, групирани в съответствие със заложените в Стратегията стратегически цели, приоритети и мерки. В допълнение, в Плана е направена оценка на нужните ресурси, очакваните резултати, отговорните и ангажирани институции, комуникационна и медийна политика и индикатори и правила за извършване на мониторинг на изпълнението.

ОПРГТ е йерархически подчинен на Стратегическия план за развитие на горския сектор и съобразява и интегрира в себе си идентифицираните в Стратегическия план дейности за постигане на целите на Националната стратегия за развитие на горския сектор.

Анализ на степента на съобразяване на действията за опазване на околната среда от плана в ОПРГТ е направен в т.5 на доклада за екологична оценка.

- **Планове за управление на защитени територии и защитени зони в област Монтана**

Към момента на изготвяне на ОПРГТ са действащи следните 4 плана за управление (съобразени при изготвянето на проекта на ОПРГТ и доклада за екологична оценка):

Природен парк (ПП) „Врачански Балкан - Природният парк попада в област Враца, област София и област Монтана. На територията на област Монтана, попада малка част от парка, разположена в землищата на с. Горна Бяла речка, Долна Бяла речка, с. Долно Оризово, с. Горно Оризово и с. Стояново, общ. Вършец.

ПП „Врачански Балкан“ е обявен като народен парк със Заповед № 1449/21.12.1989 г. на председателя на Комитета за опазване на природната среда (КОПС) при Министерския съвет (МС), (обн. ДВ, бр. 3/1990 г.), прекатегоризиран в природен парк със Заповед № РД-934/22.07.2003 г. на министъра на околната среда и водите (МОСВ), (обн. ДВ, бр. 73/2003 г.) и с приет План за управление с Решение № 750/14.10.2011 г. на МС (обн. ДВ, бр. 82/2011 г.).

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Планът за управление на ПП „Врачански Балкани“ включва следните главни цели на управление на парка: 1. Поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях; 2. Предоставяне на възможности за развитие на научни, образователни и рекреационни дейности; 3. Устойчиво ползване на възобновимите природни ресурси при запазване на традиционни форми на поминък, както и осигуряване на условия за развитие на туризъм.

В Плана за управление са посочени и 6 специфични дългосрочни цели за управлението: Дългосрочно опазване на природните екосистеми, разнообразието от хабитати и видове в парка в типичния им генофонд и жизнени популации; Дългосрочно опазване и съхранение естественото състояние, целостта и качествата на ландшафта и абиотичните компоненти в парка; Постигане на устойчиво ползване на природните ресурси, чрез развитие на традиционни видове поминък и ползвания в хармония с природата и запазване на социалното и културно устройство на общностите; Съхраняване на местната материална и духовна култура и антропогенни елементи на ландшафта с традиционен характер, допринасящи за идентичността на територията; Постигане на дългосрочен просперитет на местното население и повишаване на неговата екологична култура; Институционално развитие и формиране на широка обществена подкрепа за постигане целите на управление.

Планът предвижда оперативни цели и пакети от мерки, на база на които са определени зонирването и режимите. За постигане целите на управление са разработени оперативни задачи и 8 програми с конкретни проекти за 10 годишния период на действие на Плана за управление. От тях пряка връзка с ОПРГТ имат следните проекти: Опазване и възстановяване на застрашените видове и местообитания; Постепенна подмяна на нетипичните растителни иглолистни видове с типични широколистни; Борба с инвазивните видове – ограничаване на разпространението им и подмяна с характери за района дървесни и храстови видове; Възстановяване и рекултивация на територии засегнати от ерозия; Оценка на запасите на лечебни растения и рационалното им използване; Дейности по поддържане и възстановяване на местообитания и популациите на редки и застрашени видове.

Планът за управление определя 7 зони: 1. Зона резерват, 2. Зона за опазване на биологичното разнообразие, характерните ландшафти и обектите на културното наследство, 3. Зона с водоохранни функции, 4. Зона за техническа и биологическа рекултивация, 5. Зона за туризъм, 6. Зона за сгради и съоръжения и 7. Зона за устойчиво ползване на възобновимите природни ресурси. Първа, пета и шеста зона са обособени в съответствие със ЗЗТ, а останалите зони в съответствие със специфичните особености на природния парк. За всяка зона са описани целите на управление, предназначение, режимите по отношение на ползване на ресурсите, извършване на строителни дейности, достъп и натоварване от посетители и др. с норми, препоръки и условия за извършване на съответните дейности.

По-подробна информация за ПП „Врачански Балкан“ е представена в т.2.1.7.

Резерват (Р) „Горната кория“, разположен в землището на гр. Берковица, общ. Берковица, обл. Монтана, обявен със Заповед № 508/28.03.1968 г. на министъра на горите

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

и горската промишленост (МГГП) (обн. ДВ, бр. 76/1968 г.), Заповед № 15/08.01.1981 г. на председателя на КОПС при МС (обн. ДВ, бр. 17/1981 г.), актуализиран по площ със Заповед № РД-562/12.07.2007 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 72/2007 г.) и с приет План за управление със Заповед № РД-572/06.08.2015 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 64/2015 г.).

Планът за управление поставя цели, въвежда допълнителни режими и норми, извън тези посочени в ЗЗТ и заповедта за обявяване на резервата, определя приоритети, програми и проекти за постигане на целите.

Цели на управление съгласно Плана за управление

- Запазване на естествените сукцесионни процеси в екосистемите;
- Опазване на образци от естествени екосистеми, включващи характерни и/или забележителни диви растителни и животински видове и местообитанията им;
- Запазване на структурни особености на ландшафта;
- Насърчаване на научно-изследователска дейност и екологичен мониторинг.

Режими въведени с Плана за управление за цялата територия на резервата:

- Въвеждат се следните допълнителни забрани:
- Използване на моторизирани средства, освен при изпълнение на неотложни дейности в горите и спасителни акции;
- Преминаване на домашни животни;
- Събиране на гъби, билки и диворастящи плодове;
- Преминаване и престой на лица с арбалети, лъкове, гладкоцевно или нарезно огнестрелно оръжие, независимо дали е сглобено или разглобено, или в калъф, освен за служители на РИОСВ и МВР, при изпълнение на служебните им задължения или при отстрел за научни цели.
- Забранява се всякаква човешка дейност освен:
- Поддържане на маркираната пътека за посетители;
- Извършване на научни изследвания

Планът за управление въвежда и режими и норми по видове дейности: преминаване по маркираните пътеки, научни изследвания и ползвания на прилежащите територии.

Със Заповед № РД-921/24.10.2005 г. на министъра на околната среда и водите е обособена пътека за посетители през резервата.

Планът за управление определя 7 приоритета по отношение на устройство, организация и управление през 10-годишния период на действие на Плана за управление на резерват „Горната кория“: Управление на природните ресурси чрез опазване, поддържане и възстановяване на биологичното разнообразие; Координация на научни изследвания и публикации; Подобряване на условията за познавателен туризъм в резервата, чрез поддържане на пътеката за посетители, подновяване и добавяне на нови указателни табели; Природозащитно образование; Информационно осигуряване; Връзки с обществеността; Комплексен и дългосрочен мониторинг за опазване на биологичното разнообразие и Прилагане на законодателството и нормативната база.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Планът определя 4 програми и 11 проекта за проучване, мониторинг, информационни и образователни дейности.

Съгласно чл. 2, ал. 3, т. 2 от Закона за горите, разпоредбите на този закон не се прилагат за горите и земите в националните паркове и в резерватите. Националните паркове, резерватите и поддържаните резервати са изключителна държавна собственост и не са горски територии по смисъла на Закона за горите. В тази връзка ОПРГТ не могат да налагат или премахват забрани в тях или каквито и да било други действия.

По-подробна информация за Р „Горната кория“ е представена в т.2.1.7.

Поддържан резерват (ПР) „Ибиша“, разположен в землището на с. Долни Цибър, общ. Вълчедръм, обл. Монтана, обявен за Р със Заповед № 794/10.08.1984 г. на председателя на КОПС при МС (обн. ДВ, бр. 71/1984 г.), прекатегоризиран в ПР със Заповед № РД-394/15.10.1999 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 99/1999 г.), актуализиран по площ със Заповед № РД-602/15.06.2010 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 77/2010 г.) и с утвърден План за управление със Заповед № РД-572/06.08.2015 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 64/2015 г.).

Планът за управление поставя цели, въвежда допълнителни режими и норми, извън тези посочени в ЗЗТ и заповедта за обявяване на резервата, определя приоритети, програми и проекти за постигане на целите.

В Плана за управление са определени следните главни цели: цел 1: Съхраняване, опазване и възстановяване на естествения характер и ненарушеност на местообитанията, цел 2: Съхраняване, опазване и възстановяване на естествения характер и ненарушеност на популации на видове, цел 3: Съхраняване, опазване и възстановяване на естественото състояние и целостта на ландшафта. За изпълнението на тази цел са забранява изграждането на техническа инфраструктура в границите на поддържания резерват, с единствено изключение на такава, която допринася за неговото опазване и управление.

Планът за управление определя 7 приоритета по отношение на устройство, организация и управление през 10-годишния период на действие на Плана за управление: Управление на природните ресурси чрез опазване, поддържане и възстановяване на биологичното разнообразие; Координация на научни изследвания и публикации; Подобряване на условията за познавателен туризъм в резервата, чрез поддържане на пътеката за посетители, подновяване и добавяне на нови указателни табели; Природозащитно образование; Информационно осигуряване; Връзки с обществеността; Комплексен и дългосрочен мониторинг за опазване на биологичното разнообразие и Прилагане на законодателството и нормативната база.

Планът определя 5 програми и 12 проекта за проучване, мониторинг, информационни и образователни дейности.

Съгласно чл. 2, ал. 3, т. 2 от Закона за горите, разпоредбите на този закон не се прилагат за горите и земите в националните паркове и в резерватите. Националните паркове, резерватите и поддържаните резервати са изключителна държавна собственост и не са горски територии по смисъла на Закона за горите. В тази връзка ОПРГТ не могат да планират или премахват забрани, условия, ограничения или каквито и да било друг вид дейности.

По-подробна информация за ПР „Ибиша“ е представена в т.2.1.7.

BG0002090 „Берковица“ за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-842/17.11.2008 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 1/2009 г.).

Със Заповед № РД-45/26.01.2016 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 12/02.02.2016 г.) е утвърден План за управление.

С плана се въвеждат следните общи забрани:

- Промяна предназначението на имоти с НТП „ливади“;
- Внасяне на неприсъщи за района растителни и животински видове;
- Унищожаването на естествената крайречна растителност;
- Замърсяване на територията на защитената зона с битови, промишлени и други отпадъци.

В плана са определени 3 зони и 3 подзони със специфични цели на управление:

ЗОНА А: Зона с първостепенно значение (ядрова) за опазване на целеви видове птици с обща площ 8179.586 дка. Зоната включва почти цялата равнинна част на ЗЗ, в която са разположени заселените от ливадния дърдавец местообитания. Последните са и местообитания с висока значимост за червеногърбата сврачка. За да се запази целостта на тази зона, са включени и всички крайречни гори, попадащи физически в нея. В тази зона е включен и горски масив, който е единственото заселено местообитание на сивия кълвач.

ЗОНА Б: Зона за поддържане и възстановяване на местообитанията на видовете, предмет на опазване, с три под-зони:

Под-зона Б1: Зона за поддържане и възстановяване на местообитанията на ливаден дърдавец (*Crex crex*) и сив кълвач (*Picus canus*) с обща площ 556.695 дка. В под-зоната се включват ливади и крайречни гори, които са потенциални местообитания съответно на ливадния дърдавец и сивия кълвач. Тук влизат и местообитания на червеногърбата сврачка.

Под-зона Б2: Зона за поддържане и възстановяване на местообитанията на сив кълвач (*Picus canus*) с обща площ 610.605 дка. Включва два горски масива, които имат потенциал, при правилно стопанисване, да станат потенциални местообитания за сивия кълвач за периода на действие на Плана.

Под-зона Б3: Зона за поддържане и възстановяване на местообитанията на червеногърба сврачка (*Lanius collurio*) с обща площ 2607.306 дка. Включва пасищната територия по билото между с. Ягодово и с. Мездрея. Възможно е в определени години да е местообитание на ливадния дърдавец. Изпълнява свързваща функция между Под-зона Б2 и Зона А.

ЗОНА В: Зона за устойчиво стопанисване с обща площ 16045.983 дка. В тази зона се включват всички останали обработваеми земи, тревни и горски местообитания и земи в защитената зона, които са местообитания или потенциални местообитания на видовете, предмет на опазване.

За всяка от зоните и подзоните са определени специфични забрани, режими, мерки и препоръки за постигане на състояние на сигурност на популацията на птиците в зоната и предотвратяване на заплахите и негативните влияния за видовете, предмет на

опазване в зоната и техните местообитания. Някои от забраните, режимите и препоръките касаят пряко горските територии и тяхното стопанисване и управление, поради което има и директна връзка с ОПРГТ. Планираното зонироване, целите на управление, нормите и мерките в ОПРГТ не противоречат на Плана за управление на защитената зона.

Разписаните мерки в плана за управление на защитена зона BG0002090 „Берковица“ за опазване на дивите птици не отменят забраните и ограниченията на дейности, наложени с нормативни и други влезли в сила административни актове.

По-подробна информация за защитената зона е представена в т.2.1.7.

- **Горскостопански планове и програми на ДГС и УОГС на територията на РДГ-Берковица**

Горскостопанските планове и програми определят допустимия размер на ползването на горските ресурси и насоките за постигане целите на управлението на горските територии за срок 10 години.

При изготвянето на ОПРГТ са съобразени разработените към момента горскостопански планове и програми на ДГС и УОГС на територията на област Монтана, в т.ч. извършени инвентаризации на горските територии, горскостопански карти, планове за ловностопански дейности, планове за дейностите по опазване на горските територии от пожари, в т.ч. ГСП на:

- ✓ ДГС Берковица, изготвен 2019 г. /срок на действие до 2028 г./;
- ✓ ДГС Говежда, изготвен 2018 г. /срок на действие до 2028 г./;
- ✓ ДГС Лом, изготвен 2016 г. /срок на действие до 2026 г./;
- ✓ ДГС Монтана - изготвен 2012 г. /срок на действие до 2022 г./;
- ✓ ДГС Чипровци – изготвен 2012 г. /срок на действие до 2022 г./.

- **Програма от мерки за адаптация на горите в Република България към климатичните промени по зони на уязвимост, 2011 г.**

Програмата включва конкретни мерки за адаптация, конкретизирани в 5 зони на уязвимост: Зона А - твърде висока степен на уязвимост; Зона Б - висока степен на уязвимост; Зона В - средна степен на уязвимост; Зона Г - ниска степен на уязвимост и Зона Д - твърде ниска степен на уязвимост. За първите 4 зони на уязвимост са дадени подходящи мерки за адаптация на горите към промените в климата в 6-те основни съставки на горските екосистеми: управление на водите, горски почви, горско биоразнообразие, горска биопродуктивност, улавяне на въглерода и природни рискове - горски пожари, вредители, болести.

Програмата е съобразена в ОПРГТ. Горските територии на област Монтана попадат в петте зони на уязвимост, като под формата на Приложение № 7 към ОПРГТ е представена информация за тях. *Анализ на начина на съобразяване на мерките от програмата в проекта на ОПРГТ е направен в т. 5 на доклада за екологична оценка.*

- **Програма за опазване на горите от пожари, 2017 г., ИАГ**

Програмата включва конкретни дейности, включващи подобряване на нормативната уредба, касаеща опазването и защитата на горите от пожари; изготвяне на национална схема на единна система за наблюдение, ранно откриване и оповестяване на горски пожари; засилване на наблюдението и контрола от страна на местната и изпълнителна власт; осигуряване на необходимото техническо оборудване и противопожарна инфраструктура за наблюдение и гасене на горски пожари; разработване на медийни стратегии; партньорство с организации; укрепване на капацитета и подобряване на взаимодействието между институциите; обучение; разработване и внедряване на системи за оценка на риска.

Програмата е съобразена в проекта на ОПРГТ.

- **Енергийна стратегия на България до 2020 г.**
http://www.mi.government.bg/files/useruploads/files/epsp/22_energy_strategy2020_.pdf

Отправната точка на европейската енергийна политика, в съответствие с която е разработена стратегията, е в няколко приоритетни направления:

- 1) Овладеяване на негативните промени в климата;
- 2) Намаляване енергоемкостта на икономиката и увеличаване на енергийната ефективност, включително към енергийно независими сгради;
- 3) Ограничаване на външната зависимост на Европейския съюз (ЕС) от вносни енергийни ресурси, и
- 4) Насърчаване на икономическия растеж и заетостта, като по този начин да се обезпечи сигурна и достъпна енергия за потребителите.

Горските ресурси са посочени като източници на твърда биомаса. Конкретно за горите имат отношение предвидените в стратегията политики за подкрепа за устойчиво развитие на възобновяемите енергийни източници: въвеждане на изисквания за ефективност на битовите отоплителни уреди (инсталации), работещи с биомаса, с оглед намаляване на общия обем на горска сеч в частта му за енергийни нужди. ОПРГТ съобразява стратегията.

- **Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 - 2030 г. (одобрен от МС февруари, 2020 г.)**

Интегрираният план определя основните цели и мерки за осъществяване на националните политики в областта на енергетиката и климата, в контекста на европейското законодателство, принципи и приоритети за развитие на енергетиката.

Основните цели на плана са:

- стимулиране на нисковъглеродно развитие на икономиката;
- развитие на конкурентоспособна и сигурна енергетика;
- намаляване зависимостта от внос на горива и енергия;
- гарантиране на енергия на достъпни цени за всички потребители.

Горепосочените цели и определените към тях дейности се очаква да имат директен и понякога непряк положителен ефект както върху адаптирането на горските екосистеми към изменението на климата, така и върху намаляването на отрицателното

въздействие на изменението на климата, включително чрез увеличаване на усвояването на парникови газове от атмосферата. Анализите и предвижданията на плана са взети предвид в ОПРГТ.

Част от предвижданията на плана се отнасят и като цели по опазване на околната среда на национално ниво, във връзка с което анализ на степента на съобразяването им от ОПРГТ е направен в т.5 на доклада за екологична оценка.

- **Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на биомасата в България за периода 2008 – 2020 г.**

В Програмата са направени анализи на възможностите за използване на биомаса, като по отношение на дървесната биомаса е установено, че от отпадъците от дърводобива – клони и вършина се оползотворява едва 9,6%. Програмата съдържа и прогнози за бъдещо потребление на биомаса в страната, като отчита необходимостта България да положи усилия за ефективно усвояване на потенциала от биомаса.

ОПРГТ съобразява Програмата и включва информация за значителните количества отпадъчна биомаса в областта и за възможностите за нейното оползотворяване.

Анализ на степента на съобразяване на програмата е направен в т.5 на доклада за екологична оценка.

- **Национален план за действие за енергия от горска биомаса 2018-2027 г.**

В плана е направен детайлен и подробен анализ на възможностите и потенциала за използване на горскодървесна биомаса за получаване на енергия – в т.ч. обла дървесина и отпадна дървесина (клони и вършина), дърва за огрев.

В рамките на Плана за действие са дефинирани общо шест приоритета, като следва:

- Приоритет 1 Устойчиво производство на биомаса като възобновяем енергиен източник;
- Приоритет 2 Ефективно производство на енергия от горска биомаса за диверсифициране на приходите в горския сектор;
- Приоритет 3 Намаляване замърсяването на въздуха и декарбонизация на сградния фонд, чрез осигуряване на възможности за въвеждане на нови методи и начини за потребление на енергия от горска биомаса;
- Приоритет 4 Укрепване на правната и политическа рамка за осигуряване устойчиво развитие на енергията от горска биомаса;
- Приоритет 5 Развитие на научно-изследователските дейности и обвързването им с нуждите на производството на енергия от горска биомаса;
- Приоритет 6 Осигуряване на информация, публичност и прозрачност чрез прилагане на принципа на партньорство при устойчивото производство на енергия от горска биомаса.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

За постигането им са идентифицирани мерки и конкретни дейности.

Планът е съобразен при изготвянето на ОПРГТ.

Анализ на степента на съобразяване на приоритетите в ОПРГТ е направен в т.5 на доклада за екологична оценка.

- **Национална стратегия за регионално развитие за периода 2012-2022 г.**

Стратегията формулира следната визия за регионално развитие: *Българските райони – привлекателни за живеене, ефективно използващи своя потенциал за постигане на устойчив растеж, създаване на нови работни места, бизнес и туризъм, със съхранено природно и културно наследство.*

Главната цел на стратегията е *Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие, базирано на използване на местния потенциал и сближаване на районите в икономически, социален и териториален аспект.* За постигането ѝ са формулирани четири стратегически цели – за икономическо, социално и териториално сближаване и за балансирано териториално развитие, със съответните приоритети към тях. Отношение към ОПРГТ имат най-вече приоритетите за активизиране на специфичния потенциал на регионалните и местни икономики (Приоритет 1.1), развитието на устойчиви форми на туризъм (Приоритет 1.2), развитието на инфраструктурата за опазване на околната среда (Приоритет 1.3 и конкретно специфична цел 4: Опазване, поддържане и възстановяване на биологичното разнообразие като част от природния потенциал за устойчиво развитие на районите и специфична цел 5: Превенция на природни рискове), развитието на капацитета на властите за стратегическо планиране (Приоритет 2.3).

Целите и приоритетите, които имат отношение към ОПРГТ са взети предвид при изработването му.

- **Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. – Актуализация 2019 г.**

Актуализацията на Концепцията интегрира целите на Националната стратегия за регионално развитие на Република България 2012-2022 г. и постига координация с най-висшия национален документ за следващия планов период – „България 2030“.

Област Монтана (съгласно Концепцията - Актуализация) се отнася към Главна Западна урбанистична ос – северен клон – „Видин – Монтана – Враца” за интегрирано насочване на инвестиции за стимулиран растеж. Конкретните локализации за инвестиции в тази ос са областните центрове Видин, Монтана и Враца. Реалното функциониране на транспортния коридор в оптималния му капацитет, заедно със стимулираното развитие на централните, ще доведе и до реалното съществуване на урбанистичния коридор. С набиране на все повече икономическа енергия и провокиране на линейна урбанизация по транспортния коридор, ще се формират и желаните агломерационни ареали, обхващащи все повече от сегашните слаби общини.

Като една от секторните политики, въздействащи върху националното пространство е разгледана горскостопанската политика - горското стопанство в България е част от европейското и световно горско богатство. През последните години, горските територии в България непрекъснато се увеличават, достигайки почти 40% от

националната територия. Гаранция за добро управление и съхраняване на екологичния потенциал на горите е и широката мрежа на Натура 2000, покриваща над 34% от територията на страната. Посочено е, че националните приоритети и политики са формулирани в Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България и в Стратегическия план за развитие на горския сектор в Република България. В тях като най-значими съвременни предизвикателства пред горския сектор са определени

въздействията на климатичните промени и управлението на горите в условията на адаптиране; съхраняването и поддържането на биологичното и ландшафтното разнообразие в горските територии и опазването на горите от природни бедствия, пожари и незаконни действия. Сред съвременните стратегически цели на политиката за горите на първо място се поставя устойчивото развитие на горския сектор чрез постигане на оптимален баланс между екологичната функция и екосистемните услуги на горите.

Визията на Концепцията е представена с три същностни послания: *Националното пространство на България* (отворено към света и интегрирано в Европейското пространство и в европейската мрежа от центрове и оси на развитие, култура, наука и иновации), *Съхранените национални ресурси* (изрично посочени са горите) и *Балансираното и устойчиво интегрирано развитие*.

Като стратегически цели са заложили трите основни аспекта на сближаването – териториално, икономическо и социално (формулирани и в Националната стратегия за регионално развитие за периода 2012-2022 г., разгледана по-горе).

Специфични цели от Концепцията, които имат пряко отношение към ОПРГТ са:

- Специфична цел 1.3 *Съхранено природно и културно наследство* – вкл. приоритетните дейности за постигането ѝ;
- Специфична цел 2.1 *Регионална конкурентоспособност в подкрепа на растежа*, и конкретно приоритетна дейност 2.1.7 – Повишаване на регионалната конкурентоспособност в секторите на туризма, селското и горското стопанство. Хоризонтален приоритет е щадящото използване на поземлените и горските ресурси.

ОПРГТ съобразява анализите на актуализираната Концепция, отнасящи се за областта и горските територии, както и относимите цели и приоритетни дейности.

- **Национална програма за развитие: България 2020 и Визия, цели и приоритети на Национална програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030**

Националната програма за развитие: България 2020 е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната до 2020 г. Програмата съответства на ангажиментите на България на европейско и международно ниво. В Програмата се идентифицират визия за развитие, цели и приоритети за развитие, политики по приоритетните направления. Формулирани са 8 приоритета:

- 1) Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образованието и обучението и качествените характеристики на работната сила;
- 2) Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

3) *Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал;*

4) Развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси;

5) Подкрепа на иновациите и инвестиционни дейности за повишаване на конкурентоспособността на икономиката;

6) Укрепване на институционалната среда за по-висока ефективност на публичните услуги за гражданите и бизнеса;

7) *Енергийна сигурност и повишаване на ресурсната ефективност;*

8) Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари.

ОПРГТ и неговите предвиждания съобразяват приоритетите за развитие.

Анализ на съответствието на ОПРГТ с целите по опазване на околната среда, поставени чрез приоритети 3 и 7 на Програмата, е направен в т. 5 на доклада за екологична оценка.

Предвид, че действието на програмата изтича и е разработен проект за следващия период до 2030 г., в доклада за екологична оценка е анализиран и този проект:

Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 е рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни документи, детерминиращ визията и общите цели на политиките за развитие във всички сектори на държавното управление, включително техните териториални измерения. Документът определя три стратегически цели (Технологична информация, Демографски подем и Намаляване на неравенствата), за чието изпълнение групира правителствените намерения в пет области (оси) на развитие и издига 13 национални приоритета.

Реализирането на стратегическите цели е предвидено посредством целенасочени политики и интервенции, групирани в пет взаимосвързани и интегрирани оси на развитие (по-подробна информация е предоставена по осите, имащи отношение към ОПРГТ и поставящи цели по опазване на околната среда):

- Иновативна и интелигентна България;
- Зелена и устойчива България – основен фокус на тази ос на развитие е устойчивото управление на природните ресурси, позволяващо задоволяване на текущите нужди на икономиката и обществото, при запазване на екологичната устойчивост, така че тези потребности да могат да продължат да бъдат удовлетворявани и в дългосрочен план. В контекста на усилията за по-оптимално използване на ресурсите, както и за осигуряване на продоволствената сигурност на населението, ще продължат усилията за развитието на устойчиво и диверсифицирано селско стопанство. Включени към тази ос са три национални приоритета – 4. Кръгова и нисковъглеродна икономика, 5. Чист въздух и биоразнообразие и 6. Устойчиво селско стопанство.

- Свързана и интегрирана България – приоритет 9. Местно развитие има отношение към ОПРГТ - Целта на приоритета е оползотворяване на идентифицирания местен потенциал за развитие, както и адресиране на местните проблеми и предизвикателства.
- Отзивчива и справедлива България;
- Духовна и жизнена България – отношение има приоритет 13. Култура, наследство и туризъм - Политиката в областта на туризма ще е основно насочена към устойчиво развитие и промотиране на туристически продукти с по-висока добавена стойност, към намаляване на сезонността в сектора, както и към диверсификация на туристическия продукт. Ще бъдат положени допълнителни усилия за подкрепа на развитието на продукти във фаза на растеж, като здравния, фестивално-събитийния, екологичния, спортния и голф туризъм, както и в други специализирани и нишови продукти, в които страната и нейните райони имат потенциал. Развитието на продукти, които са във фаза на въвеждане, като културно-познавателния, религиозния и винено-кулинарния туризъм, също ще бъде насърчавано приоритетно. Популяризирането на българския туристически продукт ще бъде осъществявано посредством рекламни кампании с фокус върху неговите уникални качества. В резултат на това ще бъдат създадени предпоставки за оползотворяване в максимална степен на богатите културни, исторически и природни дадености на страната, като същевременно специализацията на районите в определени туристически продукти, за които са налице конкурентни предимства, ще способства и териториалната балансираност на растежа.

ОПРГТ отчита и съобразява относимите цели и приоритети.

Втора ос, приоритетите и целите към нея идентифицират цели по опазване на околната среда на национално ниво до 2030 г., поради което анализа на съответствието на ОПРГТ с тези приоритети и цели е направен в т. 5 на доклада за екологична оценка.

- **Регионален план за развитие на Северозападен район за планиране 2014-2020 г.**

Регионалният план за развитие на Северозападен район поставя следната визия: *Северозападен район преодолява същественото социално-икономическо изоставане и сериозните структурни и демографски проблеми чрез подходящи инвестиции в свързваща инфраструктура и укрепване на потенциала за растеж, създаващи предпоставки за догонващо развитие в национален и европейски мащаб.* Формулирани са 3 стратегически цели със съответни приоритети и дейности за постигане на желаната визия:

- Стратегическа цел 1: *Развитие на конкурентоспособна икономика чрез развитие на собствения потенциал на Северозападен район за*

планиране – сред недостатъчно добре оползотворените ресурси, които са носители и на регионално развитие, са природните ресурси и културното наследство. В тази връзка относим пряко към ОПРГТ е **Подприоритет 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси** – като конкретни мерки и дейности за подкрепа за горските територии са включени 2:

- Поддържане и съхраняване на горските ресурси и развитие на горското стопанство и
- Разработване на Областни планове за развитие на горските територии, обхващащи всички територии, независимо от тяхната собственост.

Отношение има и **Подприоритет 1.3.2. Развитие на форми на устойчив туризъм** – даденостите на района благоприятстват развитието на устойчиви форми на туризъм – природен, културен, екологичен, изграждане и развитие на туристически атракции за селски, спа/балнео, приключенски и спортен туризъм. Развитието на туризма следва да става съобразно нормите за рекреационно натоварване и съобразяване със статута на територията.

- Стратегическа цел 2: *Съхраняване и развитие на човешкия капитал;*
- Стратегическа цел 3: *Подобряване на териториалната устойчивост и свързаност* – връзка с ОПРГТ има Приоритет 3.3. Опазване на околната среда и биоразнообразието и конкретно **Подприоритет 3.3.2. Превенция на природни рискове и климатична сигурност**, към който като мерки касаещи конкретно горските територии са определени:

- Обществените екосистемни ползи от горските територии;
- Превенция и защита от горски, полски пожари и пожари в градска среда – осигуряване на методи и технически средства за реализирането ѝ;
- Поддържане и съхраняване на горските ресурси – подкрепа за борба с ветровата и водна ерозия, с опустиняването и неблагоприятните последствия от затоплянето на климата; предпазване на горите от пожари, възстановяването на горските масиви и осъществяването на залесителните дейности с оглед увеличаване площите, използвани по устойчив начин, преобразуване на нискокачествената изоставена земя в гори, намаляване на почвената ерозия и подобряване на водния баланс

Подприоритет 3.3.3. Опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, опазване на почвите и насърчаване на екосистемните услуги, в това число Натура

2000 и зелена инфраструктура също е пряко обвързан в ОПРГТ, като е посочена конкретна мярка за подкрепа: *Инвестиции в екологосъобразна инфраструктура, включително в обекти по Натура 2000 и други територии за насърчаване на опазването и възстановяването на биологичното разнообразие и екосистемните услуги.*

Изброените относими цели, приоритети, подприоритети, дейности и мерки са изцяло съобразени и интегрирани в проекта на ОПРГТ.

- **Областна стратегия за развитие на Област Монтана 2014-2020 г.**

Областната стратегия е основен документ, взет предвид при разработване на ОПРГТ.

Горското стопанство в област Монтана е засегнато в Стратегическа цел в Областната стратегия за развитие на област Монтана: **Насърчаване на устойчивото потребление и производство (устойчиво потребление и производство, транспорт, регионално развитие селско стопанство, горско и ловно стопанство, туризъм и културно наследство).**

Горските територии са обект на два Приоритета, две Специфични цели и няколко конкретни Мерки:

- Приоритет 1.3: Активизиране на специфичния потенциал на регионалната икономика, Подприоритет 1.3.2 Развитие на устойчиви форми на туризъм;
- Приоритет 3.3. Запазване и подобряване на качествата на околната среда чрез интегриране на глобалните екологични цели и развитие на екологичната инфраструктура
 - Специфична цел **3.3.1: Превенция на климатичните промени и борба с техните последици**, с мерки: Изграждане на съоръжения за борба с ерозията, залесяване на обезлесени участъци, устойчиво използване на земите - пряко влияние; Провеждане на противоерозионни мероприятия, в т.ч. създаване на горските масиви чрез залесяване и повишаване качествата на горските култури като фактори за противодействие на наводненията и вредното въздействие на климатичните промени;
 - Специфична цел **3.3.2: Запазване и подобряване на качествата на околната среда** с мярка: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие - пряко влияние.

Набелязаните цели, приоритети и мерки имат пряко влияние върху горите, горското стопанство и социално-икономическото развитие на област Монтана. Това е свързано с изграждане на съоръжения за борба с ерозията, провеждане на противоерозионни мероприятия, създаване на горски култури за противодействие на наводненията и вредното въздействие на климатичните промени и опазване и поддържане на биологичното разнообразие.

В Областната стратегия е подчертано, че извеждането на екологичната проблематика на по-високо ниво е наложително както заради новите европейски постановки и изисквания, така и поради обстоятелството, че понастоящем 39,5% от областната територия е под активна природозащита - включена в Националната екологична мрежа, а в отделни общини този дял надхвърля дори 90%.

Що се отнася до косвеното влияние на приоритета за активизиране на регионалната икономика, в Стратегията изрично е отбелязано, че малките села имат потенциални възможности както за развитие на селско и горско стопанство, така и за алтернативни форми на туризъм.

ОПРГТ съобразява и интегрира посочените относими приоритети, специфични цели и мерки.

- **Общински планове за развитие (ОПР) на общини Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Вълчедръм, Вършец, Георги Дамяново, Лом, Медковец, Монтана, Чипровци и Якимово за периода 2014–2020 г.**

Общинските планове за развитие на общините в обхвата на област Монтана също са съобразени при изготвянето на ОПРГТ.

ОПР Берковица

В ОПР Берковица са идентифицирани 3 приоритета, 6 мерки и 7 конкретни задачи, които имат пряко или косвено влияние върху горските територии:

- **Приоритет 1.2. Развитие на селското стопанство и подобряване на връзките му с промишлеността в общината за производство на продукти с повишена добавена стойност и заетост в селските райони на общината:**
 - Мярка 4. Добавяне на стойност към земеделските и горските продукти чрез модернизиране на производствените мощности и внедряване на иновативни технологии;
 - Мярка 7. Поддържане и подобряване на състоянието на горите - Реализиране на проекти за залесяване и възстановяване на горски територии; Изграждане на съоръжения за наблюдение и контрол на риска от горски пожари; Възстановяване на горския потенциал и въвеждане на превантивни дейности.
- **Приоритет 1.3. Развитие на туризъм, валоризиращ културно-историческото наследство и природния потенциал на общината:**
 - Мярка 9. Подкрепа за развитие на туристическата инфраструктура (традиционен, балнеоложки, екотуризъм и др.);
 - Мярка 14. Промотиране на туристическите продукти;
 - Мярка 15. Създаване на интегриран туристически продукт.
- **Приоритет 3.2: Опазване на околната среда и природните ресурси, енергийна ефективност, запазване на биоразнообразието, предотвратяване на екологични рискове:**

- Мярка 6. Укрепване и поддържане на изградената мрежа от защитени територии, с дейности: Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и почвите; Насърчаване на еко-услуги, вкл. Натура 2000 и зелена инфраструктура; Изготвяне на планове за управление на Защитените местности в общината; Поощряване на граждански инициативи за опазване на природата.

ОПР Бойчиновци

В ОПР Бойчиновци са идентифицирани 4 приоритета и 6 мерки, които имат отношение към горските територии:

- **Приоритет 1.3. Оползотворяване на специфичния потенциал на местната икономика:**
 - Мярка 1.3.1. Брандиране на община Бойчиновци като уникална туристическа дестинация за екстремни въздушни спортове.
- **Приоритет 1.4. Развитие на селското стопанство и съпътстващите го преработвателни отрасли:**
 - Мярка 1.4.6. Поддържане и съхраняване на природните ресурси.
- **Приоритет 3.3 Обновяване на населените места и открояване на спецификите им:**
 - Мярка 3.3.2. Подобряване и поддръжка на елементите на зелената среда.
- **Приоритет 3.4. Опазване на околната среда и природните ресурси и развитие на екологична инфраструктура:**
 - Мярка 3.4.3. Съхранение на специфичното съчетание на полски територии и горски фонд, както и ограничаване на негативните въздействия върху качеството на въздуха, водите и почвите;
 - Мярка 3.4.4. Опазване и поддържане на биологичното разнообразие, защитените територии и развитие на екотуризма;
 - Мярка 3.4.6. Управление на природните рискове и изграждане на система за защита от природни бедствия.

ОПР Брусарци

В ОПР Брусарци е идентифициран 1 приоритет, 1 мярка и 3 дейности (проекти), които имат отношение към горския сектор:

- **Приоритет 1.2. Активизиране на специфичния потенциал на общинската икономика:**
 - Мярка 1.2.4. Поддържане и развитие на горските ресурси и развитие на ловно стопанство - Залесяване на пустеещи и неземеделски земи; Подобряване превенцията срещу горски

пожари; Развитие на ловното стопанство. Два проекта се изпълняват от ТП ДГС „Лом“, а един - от община Брусарци.

ОПР Вълчедръм

В ОПР Вълчедръм е идентифициран 1 приоритет и 2 мерки, които имат отношение към горските територии:

○ **Приоритет 3: Подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство:**

- Мярка 3.1.3: Предотвратяване и ограничаване на последиците от природни бедствия и аварии;
- Мярка 3.2.1: Укрепване и поддържане на изградената мрежа от защитени територии - Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и почвите; Насърчаване на екосистемните услуги, вкл. Натура 2000 и зелена инфраструктура; Изготвяне на планове за управление на Защитените местности в общината; Поощряване на граждански инициативи за опазване на природата.

Първата, косвена, мярка е свързана с необходимостта от разработване на отводнителна система на Цибърската низина, което е логично предвид изключително ниската лесистост на община Вълчедръм - 2,6%. Втората мярка има директно въздействие и е насочена към опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги, изготвяне на планове за управление на защитени местности и поощряване на граждански инициативи за опазване на природата.

ОПР Вършец

В ОПР Вършец са идентифицирани 4 приоритета и 14 мерки, които имат отношение към горските територии:

○ **Приоритет 1. Оползотворяване на местния туристически потенциал:**

- Мярка 1. Подобряване на туристическата инфраструктурата - транспортна, инженерна, социална и хигиенна;
- Мярка 2. Съхраняване, опазване и подобряване на качествата на туристическите ресурси - природни, културни и антропогенни;
- Мярка 4. Развитие на алтернативни форми на туризъм;
- Мярка 6. Прилагане на туристически маркетинг и мащабна реклама на региона на Вършец;
- Мярка 7. Институционална координация - между администрации и фирми в туризма;
- Мярка 8. Информиране на населението за възможните инициативи и достъпни финансови източници за изграждане

на туристическа инфраструктура и предлагане на туристически услуги - чрез създаване на специализиран интернет сайт или редовно публикуване на информация в електронния сайт на общината;

- Мярка 9. Ефективно прилагане на Стратегията за развитие на туризма.
- **Приоритет 3. Развитие на конкурентоспособен аграрен сектор:**
 - Мярка 1. Производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси чрез въвеждане на иновации;
 - Мярка 2. Стимулиране изграждането на преработвателни предприятия за суровини от горското и селско стопанство (билки, зеленчуци, гъби, рибовъдство, коневъдство и др.).
- **Приоритет 8. Опазване и подобряване на околната среда:**
 - Мярка 1. Подобряване качествените характеристики на околната среда;
 - Мярка 2. Повишаване на екологичната култура на населението, екологично образование и възпитание на подрастващите;
 - Мярка 3. Опазване и поддържане на биологичното разнообразие;
 - Мярка 4. Устойчиво управление и стопанисване на горите;
 - Мярка 5. Подобряване на управлението на риска от природни бедствия, възстановяване на нарушени терени и предпазване от ерозия.

ОПР Георги Дамяново

В ОПР Георги Дамяново са идентифицирани 2 стратегически цели, 4 приоритета и 14 мерки/проекта, които имат отношение към горските територии:

Стратегическа цел 1: Устойчив икономически растеж и стимулиране на предприемачеството:

- **Приоритет 2. Модерно и бързоразвиващо се селско стопанство в Община Георги Дамяново:**
 - Проект „Инвестиции за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, медоносни дървесни видове за производство на мед и бързорастящи храсти и дървесни видове за производство на биоенергия в предприемачите в селскостопанския сектор на община Георги Дамяново";
 - Проект: „Създаване на акациева култура на територията на община Георги Дамяново";
 - Проект „Инвестиции за производство на биоенергия за нуждите на земеделските стопанства в община Георги Дамяново";

- Проект „Професионално обучение и придобиване на умения от земеделски и горски стопани и фермери“;
- Проект „Информационна и консултантска подкрепа за земеделските и горски стопанства, и фермите на територията на община Георги Дамяново“.
- **Приоритет 3: Съвременна роля на туризма:**
 - Проект: „Стимулиране на предприемаческата дейност в областта на туризма: създаване на условия за практикуване на селски и еко туризъм -изграждане на къщи за гости, заведения за хранене и атракциони“;
 - Проект: „Подкрепа за диверсифициране на различните форми на туризъм за територията на общината - културно-познавателен, исторически, екологичен, приключенски, алтернативен, ловен, спортен, конгресен и др.“;
 - Проект: „Иновативни подходи за маркетинг и рекламата на туристическа дестинация „Георги Дамяново“;
 - Проект: „Стимулиране на регионалното сътрудничество в областта на туризма - създаване на нови и развитие и надграждане на вече съществуващи съвместни туристически продукти“.

Стратегическа цел 2: Благоустройство на територията на общината и осигуряване на качествена инфраструктура:

- **Приоритет 1: Благоустройство, свързаност и достъпност на населените места и територията на Община Георги Дамяново:**
 - Проект „Изграждане на нови и поддържане на съществуващите маршрути за практикуване на разнообразни форми на туризъм в община Георги Дамяново“;
 - Проект „Изграждане и развитие на инфраструктурата за подобряване на достъпа до туристически обекти“.
- **Приоритет 3: Грижа за околната среда и сигурна жизнена среда за населението:**
 - Проект „Въвеждане на превантивни противопожарни мерки в горския фонд на община Георги Дамяново“;
 - Проект „Управление на речните басейни на територията на община Георги Дамяново“;
 - Проект „Създаване на нови горски насаждения и поддръжка на съществуващите такива в община Георги Дамяново“.

ОПР Лом

В ОПР Лом са идентифицирани 4 приоритета и 7 мерки, които имат пряко или косвено отношение към горските територии:

Приоритетна област 1. Устойчив икономически растеж и иновации:

- **Приоритет 1.1. Повишаване на конкурентоспособността и иновативността на местната икономика:**

- Мярка 1.1.1.2.: Подкрепа за инициативи, вкл. на структури на гражданското общество, насочени към опазването на околната среда, културното наследство и традициите в населените места от община Лом.
- **Приоритет 1.3. Развитие на устойчив висококачествен регионален туризъм:**
 - Мярка 1.3.1.1.: Подкрепа за проекти създаващи условия за включване в туристически маршрути на защитени и културни обекти на територията на община Лом;
 - Мярка 1.3.1.2.: Подкрепа на инициативи за обновление и добавяне на стойност към природни и културни обекти на територията на община Лом с туристическа значимост;
 - Мярка 1.3.1.3.: Реализиране на публично-частни партньорства с цел създаване на туристически атракциони и анимации с висока добавена стойност;
 - Мярка 1.3.1.4.: Подкрепа на инициативи и проекти водещи до подобряване на достъпа до информация за туристическото предлагане в общината.
- **Приоритет 1.4. Развитие на модерно и конкурентоспособно земеделие:**
 - Мярка 1.4.1.2.: Подкрепа за проекти оптимизиращи земеползването в нископродуктивни терени, чрез залесяване и други лесоустройствени мероприятия.

Приоритетна област 3. Техническа инфраструктура и околна среда:

- **Приоритет 3.2. Подобряване на качествените характеристики на околната среда. Опазване и възстановяване на природните ресурси:**
 - Мярка 3.2.2.1.: Разработване на проекти насочени към устойчиви екологични практики.

ОПР Медковец

В ОПР Медковец са идентифицирани 2 приоритета и 3 мерки, които имат отношение към горските територии:

- **Приоритет 1: Развитие и ефективно използване на общинската инфраструктура, осигуряваща висок жизнен стандарт:**
 - Мярка 1.1.4: Осъвременяване на инфраструктурата, осигуряваща чиста и здравословна околна среда - Залесяване на участъците по устията на реките в съставните села на общината.
- **Приоритет 3: Подобряване на жизнената среда и утвърждаване на общината като предпочитано място за живот и реализация:**
 - Мярка 3.1.1: Развитие на инфраструктура, осигуряваща удобна и съвременна жизнена среда - Залесителни кампании в селищата на общината;

- Мярка 3.1.3: Развитие на туризма и създаване на регионалния туристически продукт - Развитие на туристическа инфраструктура в общината.

ОПР Монтана

В ОПР Монтана са идентифицирани 2 приоритета и 4 мерки, които имат отношение към горските територии:

- **Приоритет 1: Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика на основата на местния потенциал:**
 - Мярка 1.1.1. Балансирано и устойчиво развитие на туризма;
 - Мярка 1.1.3. Устойчиво управление на горските ресурси.
- **Приоритет 3. Интегрирано пространствено и териториално развитие и опазване на околната среда:**
 - Мярка 3.4.2. Управление на риска от природни бедствия и аварии;
 - Мярка 3.4.3. Опазване на биологичното разнообразие.

ОПР Чипровци

В ОПР Чипровци са идентифицирани 2 приоритета и 3 мерки, които имат отношение към горските територии:

- **Приоритет 1.1: Развитие на икономиката чрез използване на местния потенциал:**
 - Мярка 1.3.1.: Развитие на туризма;
 - Мярка 1.3.2.: Развитие на маркетингова политика за популяризиране на Чипровци като туристическа дестинация;
- **Приоритет 2.2.: Опазване на околната среда:**
 - Мярка 2.2.5. Опазване на биоразнообразието.

ОПР Якимово

В ОПР Якимово са идентифицирани 2 приоритета и 4 мерки, които имат пряко или косвено отношение към горските територии:

- **Приоритет 1: Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика на основата на местния потенциал:**
 - Мярка 1.1.1. Балансирано и устойчиво развитие на туризма;
 - Мярка 1.1.3. Устойчиво управление на горските ресурси - Инвестиции в развитие на горските райони и подобряване на жизнеспособността на горите; Възстановяване на горския потенциал и въвеждане на превантивни мерки (включват 3 бр. проекти по мярка 08 на ПРСР и 500 dka залесена площ от община Якимово).
- **Приоритет 3. Интегрирано пространствено и териториално развитие и опазване на околната среда:**
 - Мярка 3.3.2. Управление на риска от природни бедствия и аварии;
 - Мярка 3.3.3. Опазване на биологичното разнообразие - Разработване на план за управление на защитена територия.

ОПРГТ съобразява и интегрира относимите приоритети и мерки от Общинските планове за развитие.

- **Общи устройствени планове (ОУП), в т.ч. проекти на ОУП на общини Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Вълчедръм, Вършец, Георги Дамяново, Лом, Медковец, Монтана, Чипровци и Якимово**

При разработването на ОПРГТ са съобразени:

ОУП на Община Берковица, 2015 г. (окончателен проект, публикуван на интернет страницата на общината)

Съгласно ОУП, в Община Берковица горските територии са 47,36% от територията на общината. С ОУП се допуска промяна на предназначението на допълнителни 36,4 ha горски територии за развитие на спортно-туристически комплекс „Берковски Балкан“ в съответствие с един от основните приоритети на общината за развитие на туризма, поради неоползотворения потенциал на връх Ком за предоставяне на туристически услуги – недобре развита техническа и туристическа инфраструктура.

За проекта на ОУП е проведена процедура по задължителна екологична оценка, приключила със Становище по ЕО № МО 1-1/2017 г., с което директорът на РИОСВ-Монтана съгласува плана. В Становището по ЕО са включени условия и мерки, задължителни за изпълнение при прилагането на ОУП, като част от тях касаят защитените зони, разположени в горски територии. В тази връзка те са относими и към ОПРГТ и следва да се спазват.

ОУП на Община Бойчиновци (предварителен проект)

Горските територии в общината са 8,56% от територията на общината. Съгласно ОУП не се предвижда промяна предназначението на горски територии, с изключение на терен на находище „Ерден“ – 346,6 dka, за което има сключен концесионен договор и проведена процедура по ОВОС.

За проекта на ОУП е проведена процедура по задължителна екологична оценка, приключила със Становище по ЕО № МО 1-2/2019 г. с което планът е съгласуван от директора на РИОСВ-Монтана. В Становището по ЕО са включени условия и мерки, част от които са относими и за горски територии. В тази връзка те са относими и към ОПРГТ и следва да се спазват.

ОУП на Община Брусарци (предварителен проект)

Горските територии в общината са 11,05% от територията на общината. С ОУП не се предвижда промяна предназначението на горски територии.

За проекта на ОУП е проведена процедура по задължителна екологична оценка, приключила със Становище по ЕО № МО 3-4/2019 г. с което планът е съгласуван от директора на РИОСВ-Монтана. В Становището по ЕО са включени условия и мерки, част от които са относими и за горски територии. В тази връзка те са относими и към ОПРГТ и следва да се спазват.

ОУП на Община Вълчедръм (предварителен проект)

Горските територии в общината са 1,7% от територията на общината. С ОУП не се предвижда промяна предназначението на горски територии.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

За проекта на ОУП е проведена процедура по задължителна екологична оценка, приключила със Становище по ЕО № МО 4-4/2018 г. с което планът е съгласуван от директора на РИОСВ-Монтана. В Становището по ЕО са включени условия и мерки, част от които са относими и за горски територии. В тази връзка те са относими и към ОПРГТ и следва да се спазват.

ОУП на град Вършец и ОУП на Община Вършец (предварителен проект)

Съгласно ОУП на град Вършец горските територии в общината запазват обхвата и предназначението си – за дърводобив, за защита в рамките на зелените защитни зони, за лов и за отглеждане на дивеч. Те ще продължат да се устройват съгласно действащите лесоустройствени планове с незначително естествено увеличаване на площта. ОУП не предвижда промяна на предназначението на горските територии и ползването им за други нужди. За проекта на ОУП е проведена процедура по преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка, приключила с Решение № МО 1-ЕО/2017 г., с което от директора на РИОСВ-Монтана е преценено да не се извършва екологична оценка.

Горските територии в общината са 50,66% от територията на общината. ОУП на Община Вършец е в процес на разработване (не е достъпен проект на плана), като процедурата по задължителна екологична оценка за проекта на плана не е приключила към момента.

ОУП на Община Георги Дамяново (предварителен проект)

Горските територии в общината са 53,86% от територията на общината. С ОУП се предвижда промяна предназначението на 14,72 ha горски територии (които са горски земи, като не се засягат иглолистни и широколистни насаждения), с което горските територии ще бъдат 53,76% от територията на общината.

За проекта на ОУП е проведена процедура по задължителна екологична оценка, приключила със Становище по ЕО № МО 2-3/2019 г. с което планът е съгласуван от директора на РИОСВ-Монтана. В Становището по ЕО са включени условия и мерки, част от които са относими и за горски територии. В тази връзка те са относими и към ОПРГТ и следва да се спазват.

ОУП на Община Лом (предварителен проект)

Горските територии в общината са 4,87% от територията на общината. С ОУП се предвижда промяна предназначението на 153 ha горски територии, с което горските територии ще бъдат 4,37% от територията на общината.

За проекта на ОУП е проведена процедура по задължителна екологична оценка, приключила със Становище по ЕО № МО 5-5/2018 г. с което планът е съгласуван от директора на РИОСВ-Монтана. В Становището по ЕО са включени условия и мерки, част от които са относими и за горски територии. В тази връзка те са относими и към ОПРГТ и следва да се спазват.

ОУП на Община Медковец (предварителен проект)

Горските територии в общината са под 1%. Не се засягат от предвиждания на ОУП.

За проекта на ОУП е проведена процедура по задължителна екологична оценка, приключила със Становище по ЕО № МО 2-2/2015 г. с което планът е съгласуван от

директора на РИОСВ-Монтана. В Становището по ЕО са включени условия и мерки, част от които са относими и за горски територии. В тази връзка те са относими и към ОПРГТ и следва да се спазват.

ОУП на Община Монтана (окончателен проект)

Горските територии в общината са 17,61% от територията на общината. С ОУП се предвижда промяна предназначението на 54,32 ha горски територии, с което горските територии ще бъдат 17,53% от територията на общината.

За проекта на ОУП е проведена процедура по задължителна екологична оценка, приключила със Становище по ЕО № МО 3-3/2017 г. с което планът е съгласуван от директора на РИОСВ-Монтана. В Становището по ЕО са включени условия и мерки, част от които са относими и за горски територии. В тази връзка те са относими и към ОПРГТ и следва да се спазват.

ОУП на Община Чипровци (предварителен проект)

Горските територии съгласно ОУП са 53,9% от територията на общината. Съгласно ОУП се предвижда промяна на предназначението на 2620,7 ha горски територии (във връзка с формирането на територии за озеленяване, паркове, градини и специални зелени площи), с което площта на горските територии в общината ще бъде намалена на 44,7%.

За проекта на ОУП е проведена процедура по задължителна екологична оценка, приключила със Становище по ЕО № МО 1-1/2016 г. с което планът е съгласуван от директора на РИОСВ-Монтана. За последващо изменение на предварителния проект на ОУП е проведена нова процедура по екологична оценка, приключила със Становище по ЕО № МО 1-1/2018 г. В Становищата по ЕО са включени условия и мерки, част от които са относими и за горски територии. В тази връзка те са относими и към ОПРГТ и следва да се спазват.

ОУП на Община Якимово (окончателен проект)

Горските територии в общината са 2,38% от територията на общината. С ОУП не се предвижда промяна предназначението горски територии.

За проекта на ОУП е проведена процедура по задължителна екологична оценка, приключила със Становище по ЕО № МО 1-1/2015 г. с което планът е съгласуван от директора на РИОСВ-Монтана. В Становището по ЕО са включени условия и мерки, част от които са относими и за горски територии. В тази връзка те са относими и към ОПРГТ и следва да се спазват.

- **Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.**

Основната цел на програмата е да изпълни задълженията за намаляване към 2020 г. и 2030 г. на общите годишни антропогенни емисии на следните замърсители на атмосферния въздух: серен диоксид (SO₂), азотни оксиди (NO_x), неметанови летливи органични съединения (НМЛОС), амоняк (NH₃) и фини прахови частици (ФПЧ_{2.5}), спрямо емисиите за определената в Директива (ЕС) 2016/2284 за базова 2005 г.

Предвидените мерки са в сектори, които са по-значими източници на емисии в атмосферния въздух, като селско стопанство, автомобилен транспорт и битово отопление.

Горските територии не са замърсител на атмосферния въздух (изключение правят горските пожари), но същите имат голямо значение за подобряване на качеството на атмосферния въздух (КАВ) – задържане на прахообразни и газообразни атмосферни замърсители, в т.ч. увлечени с валежите, подобряване на микроклимата, улавяне на въглерод, смекчаване на ефектите от изменението на климата, възможност за производство на биомаса.

Косвено отношение към ОПРГТ имат идентифицираните мерки относно битовото отопление с използване на дърва за огрев – за намаляване на съдържанието на влага в дървата за огрев (недопускане на продажба на дървесина за отопление в тегловни мерни единици, промяна на практиката на директен добив на дърва за огрев от физически лица, изтегляне от пазара на печките на твърдо гориво).

- **Национална програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.**

Поради неспазване на нормите за качество на въздуха, правителството на България понастоящем е обект на процедура по нарушение пред Съда на ЕС. По-специално, това се отнася до **двадесет и осем общини (за област Монтана от списъка на 28-те общини е единствено Община Монтана)**, в които се наблюдава неспазване на изискванията на директивата за по-чист въздух за Европа по отношение на ФПЧ₁₀. Поради това се предлага програма от мерки, които да бъдат изпълнени до края на 2024 г., за да се постигне съответствие с изискванията на директивата за по-чист въздух за Европа по отношение на нивата на ФПЧ₁₀.

С програмата се идентифицира необходимост от промяна на масово използваните горива – от дърва към газ или електричество/централно отопление, което няма пряко отношение към ОПРГТ, но е съобразено в плана.

- **Общинска програма за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми на общини Монтана 2019-2023 г.**

На територията на област Монтана град Монтана е с наднормено замърсяване на атмосферния въздух, като същият попада в Район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) Северен/Дунавски. В тази връзка Община Монтана изпълнява Програма за намаляване нивата на атмосферните замърсители и достигане на съответните норми съгласно изискванията на чл. 27 от Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ). Първата такава програма е прилагана в периода 2011-2014 г., следващата в периода 2016-2018, а към момента е изготвена *Комплексна програма за намаляване нивата на замърсителите ФПЧ₁₀ и ПАВ и достигане на съответните норми за КАВ на община Монтана за периода 2019–2023 г.* Идентифицирани са най-подходящите мерки за достигане качество на атмосферния въздух, съответстващо на нормативните изисквания.

Няма мерки, които да са с пряко значение за ОПРГТ, но има косвени такива – мерки, свързани с подмяна на отоплителни уреди на домакинства на дърва и въглища с по-екологични алтернативи.

- **Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.**

Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия определя визията за намаляване на риска от бедствия на територията на Република България, като очертава съгласувана рамка за адекватно намаляване на съществуващите рискове и недопускане възникването на нови, повишаване на готовността и способностите за реагиране и бързото възстановяване след бедствия, при спазване на принципа „да изградим отново, но по-добре“.

ОПРГТ съобразява стратегията, като включва предвиждания на различни нива (оперативни цели, насоки) за възстановяване на горски територии, засегнати от природни бедствия, информираност на населението за последствията от природни бедствия, пожари (умишлени или не), провеждане на противопожарни мероприятия, провеждане на активни медийни и образователни дейности за формиране на обществена нагласа за недопускане на пожари в горски територии, управление на риска от природни бедствия и аварии в горските територии. Предвиден е и индикатор в проекта на ОПРГТ: *индикатор 4.4.4. При стопанисването на горите са осигурени мероприятия за защита на гората от пожари, други бедствия и аварии.*

- **Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България - актуализация за програмен период 2014-2020 г.**

Програмата съдържа анализ на деградацията и управлението на земите в България, като формулира стратегическа цел и направления за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването. Част от направленията се отнасят пряко за горските територии и имат отношение към развитието им.

Тъй като направленията са с характер на екологични цели, анализът на начина на съобразяване на програмата в проекта на ОПРГТ е направен в т. 5 на доклада за екологична оценка.

- **Национална програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на Република България, ерозията и абразията по Дунавското и Черноморското крайбрежие 2015-2020 г.**

Програмата разделя територията на страната на свлачищни райони и дава мерки за превенция и ограничаване на свлачищата, ерозията и абразията по Дунавското и Черноморското крайбрежие.

При обилни валежи и снеготопене льосовите глини, характерни за област Монтана – попадаща в свлачищен район „Северен“, се активизират и се образуват свлачища. Такива свлачища се наблюдават над селата Орсоя, Сливата и източно от Горни Цибър. Характерна за областта е и ерозията. Относимите мерки от програмата са съобразени в ОПРГТ.

- **Актуализиран Национален план за действие за устойчива употреба на пестициди в Република България (проект)**

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Планът разписва действия за въвеждане и насърчаване на интегрираното управление на вредителите и на алтернативни подходи и техники, за да се намали зависимостта от употребата на пестициди. Той поставя 2 основни цели:

- 1) Намаляване на рисковете и въздействието от употребата на пестициди върху здравето на хората и върху околната среда, в т.ч. защита на хората и защита на околната среда;
- 2) Насърчаване на интегрираното управление на вредителите и на алтернативни подходи или методи.

Тъй като актуализираният план поставя цели и мерки, насочени към опазване на околната среда, анализ на съответствието на проекта на ОПРГТ с проекта на актуализирания план е направен в т.5 на доклада по екологична оценка.

- **Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г. и общински програми за управление на отпадъците на общините в обхвата на област Монтана**

Планът поставя следните 4 цели:

Цел 1 Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.

Цел 2 Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда.

Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.

Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

Планът и Общинските програми за управление на отпадъците на територията на общините в обхвата на област Монтана са съобразени при изготвянето на ОПРГТ.

Анализ на съответствието на ОПРГТ с целите на Националния план за управление на отпадъците (представляващи цели по опазване на околната среда конкретно за управление на отпадъците) е направен в т. 5 на доклада за екологична оценка.

Към момента не е наличен проект на план за периода след 2020 г.

- **Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010 – 2020 г.**

Планът е разработен във връзка с поетите ангажименти на страната за поетапно намаляване на количествата депонирани биоразградими битови отпадъци и подобряване на цялостното им управление, с оглед намаляване на въздействието върху околната среда от депонирането им.

Целта за 2020 г. е намаляване на битовите отпадъци, които се обезвреждат чрез депониране до 786 625 тона. Мерките, предвидени в плана за постигане на целта, са: събиране и компостиране на биоразградими отпадъци; събиране и рециклиране на

отпадъци от хартия и картон; домашно компостиране; събиране и третиране на биоразградимите отпадъци от домакинствата, ресторантите и пазарите и изграждане на инсталации за аеробно третиране на биоразградими битови отпадъци с оползотворяване на произведения компост или биогаз; изграждане на съоръжения за МТБ или изгаряне; създаване на финансови и икономически стимули за намаляване на дела на депонираните отпадъци и увеличаване на оползотворените; повишаване екологичното съзнание на населението и административния капацитет на общините за управление на биоразградими битови отпадъци.

Планът няма пряко отношение към ОПРГТ, но предвид генерирането на битови отпадъци в горските територии, постановките му са взети предвид.

- **Стратегия за устойчиво развитие на туризма в България 2014-2030 г.**

Стратегията определя за основна цел на развитието на туризма в периода 2014-2030 г. *утвърждаване конкурентоспособността и ефективността на туристическия сектор на България посредством оптимално използване на наличните природни и антропогенни ресурси в съответствие с пазарните изискванията и потребителските очаквания за устойчиво развитие на туризма.*

Съгласно анализите и предвижданията на Стратегията, в Област Монтана попада на територията на два туристически района – Балкан /Стара Планина/ и Дунав-Мизия, като условията в областта са подходящи за:

- **Зимен/ски туризъм** – наличие на връх Ком с височина 2016 м.; съгласно Стратегията отлични възможности за планински и ски туризъм предлага Стара планина – Берковица, Вършец, Чипровци. Берковица е посочена за утвърждаване като национален туристически курорт;
- **Здравен (балнео, СПА и уелнес) туризъм** – предвид наличието на ресурси на минерална вода – посочено е, че ресурси за развитие на балнео, СПА и уелнес туризъм има в община Вършец, попадаща в Зона Дунавска равнина;
- **Културен туризъм** – предвид наличието на разнообразни културни ценности;
- **Екотуризъм** – предвид изключително богатото биоразнообразие, в т.ч. значителен горски фонд;
- **Селски туризъм** – запазени автентични традиции, съхранен фолклор, обичаи, занаяти, настанителна база (къщи за гости);
- **Ловен туризъм** – областта попада в Ловностопанската област на Дунавската равнина, Западен ловностопански район;
- **Винен/Ено/и Гурме туризъм, Фестивален и събитийен туризъм.**

Стратегията е съобразена при изработване на ОПРГТ, в т.ч. направените в нея анализи на слаби/силни страни, възможности/заплахи, проблеми, потенциали за развитие и мерки.

- **Трети национален план за действие по изменение на климата 2013-2020 г.**

Планът идентифицира мерки по сектори: Енергетика, Бит и услуги, Промисленост, Транспорт, Селско стопанство, Земеползване, Промяна в земеползването и ч. Отпадъци, мерки в областта на образованието и науката.

Мерките са насочени към опазване на околната среда и в частност – ограничаване изменението на климата, поради което в т. 5 на доклада за ЕО е направен анализ на съответствието на мерките, относими към развитието на горските територии, с предвижданията на проекта на ОПРГТ.

Към момента не е наличен проект на план за периода след 2020 г.

- **Националната стратегия и План за действие за адаптиране към изменението на климата на Република България**

Националната стратегия и План за действие за адаптиране към изменението на климата на Република България има за цел да служи като референтен документ, определящ рамка за действия за адаптиране към изменението на климата и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за адаптиране към климата както за цялата икономика, така и на ниво сектори, като същевременно подчертава и последиците от липсата на действие.

Глава 4 от документа разработва стратегическите цели, възможностите и приоритетите за адаптиране, представя основните констатации от анализа на разходите и ползите от прилагането на мерки за адаптиране и разглежда междусекторните въпроси и финансови ресурси. Националната Програма и Планът за действие са разработени в Глава 5, включително оперативните цели и конкретните действия.

Като отделен сектор са разгледани „горите“, а формулираните цели и действия са с характер на цели по опазване на околната среда, поради което анализ на степента на съобразяване на относимите към ОПРГТ цели и действия е направен в т. 5 на доклада за екологична оценка.

- **Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България и План за действия към нея в краткосрочна (2013 – 2015 г.), средносрочна (2016 – 2021 г.) и дългосрочна (2022 – 2037 г.) перспектива**

Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор (обн. ДВ, бр. 96/06.12.2012 г) се разработва във връзка с изискванията на чл. 151 от Закона за водите.

Дългосрочната цел в областта на водния сектор е *Устойчиво ползване на водните ресурси, осигуряващо в оптимална степен сегашните и бъдещите нужди на населението и икономиката на страната, както и на водните екосистеми.*

Формулирани са 4 цели и съответните подцели към тях:

Цел 1: Гарантирано осигуряване на вода за населението и бизнеса в условията на промени на климата, водещи до засушаване

1.1. Осигуряване на непрекъснато водоподаване чрез рехабилитация на съществуващите и изграждане на нови язовири и резервоари, рехабилитация на водопроводната мрежа и водоизточниците.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

1.2. Намаляване на общите количества използвана вода чрез инвестиции във водостопанската инфраструктура и мерки за подобряване на ефективността при използването на водните ресурси.

Цел 2: Запазване и подобряване на състоянието на повърхностните и подземните води

2.1. Премахване на заустването на необработени отпадъчни води в изкуствени и естествени водоприемници и в Черно море чрез изграждане, реконструкция и модернизация на системи за отвеждане и пречистване на отпадъчни води.

2.2. Укрепване на институционалната система за мониторинг и контрол, която да гарантира доброто състояние на повърхностните и подземните води.

2.3. Превръщане на Плановете за управление на речните басейни в основен планов документ при интегрираното управление на водите.

Цел 3: Подобряване на ефективността при интегрираното управление на водата като стопански ресурс

3.1. Създаване на институционална рамка, която да гарантира прехвърляне на отговорността за вземането на решения във връзка с развитието на водния сектор на национално, регионално и местно равнище от стопанските субекти към публичните власти – държава, общини.

3.2. Средствата от населението и бизнеса, средствата от ЕС и изискваното национално съфинансиране да осигуряват самофинансиране на водния сектор, при спазване на принципа „замърсителят и ползвателят плащат”.

3.3. Повишаване на капацитета на всички участници в управлението на водния сектор.

Цел 4. Намаляване на риска от щети при наводнения

4.1. Идентифициране на рисковите зони.

4.2. Осъществяване на мерките от плановете за защита от наводнения.

ОПРГТ съобразява относимите цели на стратегията, които представляват цели по опазване на околната среда и в частност – на водите, като в т. 5 на доклада за екологична оценка е направен анализ на съответствието на относимите цели от стратегията с предвижданията на проекта на ОПРГТ.

- **План за управление на речните басейни (ПУРБ) в Дунавски район за периода 2016-2021 г.**

ПУРБ определя рамката на интегрираното управление на водите на басейново ниво и включва програма от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда (Раздел 7 на ПУРБ). В ПУРБ е залегнал принципът за опазване на повърхностните и подземните води от изтощаване, замърсяване и увреждане с цел поддържане на необходимото количество и качество на водите и здравословна околна среда, съхраняване на екосистемите, запазване на ландшафта и предотвратяване на стопански щети.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Анализът на състоянието и въздействието върху водите в съответните раздели на доклада за екологична оценка е направен при съобразяване на ПУРБ, като съответствието на ОПРГТ с мерките за запазване и подобряване състоянието на повърхностните и подземните води в Дунавски район за басейново управление, които са приложими за дейностите произтичащи от ОПРГТ, е оценено и в т.5 на доклада за екологична оценка.

- **План за управление на риска от наводнения (ПУРН) в Дунавски район за периода 2016-2021 г.**

Целта на ПУРН е да създаде условия за намаляване неблагоприятното въздействие върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност на наводненията в Дунавски район за басейново управление, и по-конкретно - в определените райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН). Територията в обхвата на ОПРГТ за област Монтана попада в два РЗПРН – Река Дунав - BG1_APSFR_DU_001 и Река Берковска при гр. Берковица - BG1_APSFR_OG_061.

РЗПРН са анализирани в съответните раздели на доклада за екологична оценка, като в т. 5 на доклада е направен и анализ на степента на съобразяване на мерките за намаляване на риска от наводнения в Дунавски район за басейново управление от дейностите, произтичащи от ОПРГТ.

- **Стратегически план за биологичното разнообразие 2011-2020 г.**

Планът поставя 5 стратегически цели с разпределени между тях 20 цели за 2050 г. по отношение на биоразнообразието.

Анализът на начина на съобразяването и отчитането им в ОПРГТ е представен в т.5 на доклада за екологична оценка.

- **Национална приоритетна рамка за действие за Натура 2000**

НПРД определя приоритетите за действие за мрежата Натура 2000 като цялостна мрежа от защитени зони, както и необходимото финансиране за изпълнението им.

Раздел F на НПРД излага стратегическите конзервационни приоритети за Натура 2000 за територията на България в периода 2014 - 2020 г.:

Приоритет 1: Управленско планиране на защитените зони от мрежата Натура 2000;

Приоритет 2: Устойчиво управление на защитените зони от мрежата Натура 2000;

Приоритет 3: Устойчиво използване на екосистемните услуги за оптимални обществени ползи, както и други фактори за социално-икономическо развитие на регионите;

Приоритет 4: Изграждане, развитие и поддържане на споделена визия за екологичната мрежа Натура 2000 в България;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Приоритет 5: Техническа помощ (за подпомагане на управлението и за изпълнение на дейности, включени в НПРД).

Към всеки приоритет е дефиниран индикативен обхват, чиято реализация ще осигури постигането на приоритетите.

В раздел G е направено описание на ключовите мерки за постигане на приоритетите. Изпълнението на НПРД се подкрепя най-вече от мерки по различните оперативни програми – за всяка мярка е посочен източника на финансиране.

Тъй като НПРД посочва цели по опазване на защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000, анализ на съответствието на предвижданията на ОПРГТ с относимите мерки от НПРД са подробно разгледани и анализирани в т. 5 на настоящия доклад.

Към момента няма разработен проект на НПРД за периода след 2020 г.

2. Текущо състояние на околната среда и евентуално развитие без прилагането на ОПРГТ на област Монтана

2.1. Текущо състояние на околната среда

2.1.1. Състояние на климата и климатични изменения

Област Монтана попада в горскорастителната област Мизия - Северна България. **Климатът** се определя изцяло от надморската височина и релефа. По-ниските части се характеризират с по-висока температура и по-голяма амплитуда на годишните температури, с по-неустойчива снежна покривка през зимният период, с по-ниска относителна влажност на въздуха и с по-слаби ветрове в сравнение с по-високите. Според класификацията на Л. Събев и Св. Станев (*Климатичните райони на България и техният клима"- 1963 год.*) територията на област Монтана се намира в Европейско-континенталната климатична област, Умерено-континенталната климатична подобласт. Обхваща два климатични района: Предпланински (припланински) климатичен район - Западна България; Планински климатичен район - Среднопланинска част.

Закономерните изменения на климата във вертикална посока водят до закономерни изменения във видовия състав, производителността на насажденията и типовете месторастения и очертават горскорастителните пояси и подпояси. Според Горскорастителното райониране районът на областта попада в Мизийската горскорастителна област - М, подобласт Северна България - СБ. Заема части от три пояса със съответните подпояси в него, а именно:

М-1- Долен равнинно-хълмист и предпланински пояс на дъбовите гори (от 0 до 600 м надм. в.)

М-1-1. Подпояс на заливните и крайречни гори (от 0 до 600 м н. в.)

М-1-2. Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (от 0 до 400 м н. в.)

М-1-3. Хълмисто-предпланински подпояс на смесените широколистни гори (от 400 до 600 м н. в.)

М-II – Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (от 600 до 1800 м надм. в.)

М-II-1. Нископланински подпояс на горите от горун, бук и ела (от 600 до 1000 м н. в.)

М-II-2. Среднопланински подпояс на горите от бук, ела и смърч (от 1000 до 1500 м н. в.)

М-II-3. Горскопланински подпояс на смърчовите гори (от 1500 до 1800 м н. в.)

М-III- Високопланински пояс (над 1800 м надм. в.)

М-III-1. Подпояс на високопланинските гори от субалпийски смърч и мура (1800-2000 м н. в.)

Анализът на климатичните особености в отделните стопански единици показва:

ДГС Берковица - В подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори (от 0 до 400 м н. в.) попадат горски площи, разположени в най-ниските части на стопанството. Средните годишни температури се колебаят между 10,6° и 11,7°С, средният брой на дните $t^{\circ} > 10^{\circ}\text{C}$ е между 194 и 210, средната януарска температура е отрицателна -между -0,3°С и -3,2°С. Абсолютните максимални температури достигат стойности между 38,5°С и 43,5°С, а минималните между -22,9°С и -35,5°С. Средната годишна сума на валежите е между 493 и 661 mm, а в отделни места достига до 851 mm с максимум главно през юни, а минимум през февруари и март. Снежната покривка се задържа от 41 до 63 дни. Дължината на вегетационния период е 6,5 до 7 месеца.

Хълмисто-предпланински подпояс на смесените широколистни гори (от 400 до 600 м н. в.) обхваща горски площи, разположени в ниските, средновисоките и част от високите хълмисти райони на Предбалкана. Средната годишна температура се движи между 9,6°С и 10,6°С, средният брой на дните с $t^{\circ} > 10^{\circ}\text{C}$ е между 188 и 204, средната януарска температура е между 1,3°С и -2,5°С. Абсолютните максимални и минимални температури достигат съответно между 38,2°С и 40,6°С и -20,0°С и -33,7°С. Средният годишен валеж се движи от 562 до 910 mm с максимум през юни и минимум през февруари - март. Снежната покривка се запазва между 40 и 67 дни. Дължината на вегетационния период е 6 - 6,5 месеца.

В нископланинския подпояс на горите от горун, бук и ела (от 600 до 1000 м н. в.) във високите части на Предбалкана и северните склонове на Стара планина средната годишна температура се движи между 7,5°С и 9,9°С, средният брой на дните с $t^{\circ} > 10^{\circ}\text{C}$ е между 161 и 195 дни, средната януарска температура е между -1,6 и -3,4°С. Абсолютните максимални и минимални температури са съответно от 34,9°С до 42,5°С и от -25,7°С до - 38,3°С. Средният годишен валеж варира от 570 до 672 mm с максимум през май или юни, а минимум през януари, февруари или март. Снежната покривка се задържа между 48 и 82 дни. Дължината на вегетационния период е между 5,5 и 6 месеца.

Среднопланинският подпояс на горите от бук, ела и смърч (от 1000 до 1500 м н. в.) обхваща високите части на стопанството. Средната годишна температура се движи между 4,8°С и 7,0°С, средният брой на дните с $t^{\circ} > 10^{\circ}\text{C}$ е между 123 и 149, средната януарска температура е между -2,3°С и -5,2°С. Абсолютните максимални и минимални

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

достигат стойности от 28,2°C до 35,5°C и -22,2°C до -26,7°C. Средният годишен валеж се движи от 832 до 1296 mm, с максимум през юни, а минимум през януари - февруари или август - септември. Снежната покривка се задържа от 84 -142 дни. Дължината на вегетационния период е 4-5 месеца.

Високопланинският подпояс на смърчовите гори (от 1500 до 1800 m н. в.) е малък по площ и обхваща само най-високите части на стопанството, непосредствено под вр. Ком. Средната годишна температура се движи между 4,2°C и 5,1°C, средният брой на дните с $t^{\circ} > 10^{\circ}\text{C}$ е между 99 и 110 дни, средната януарска температура е между -4,1°C и -5,0°C. Абсолютните максимални и минимални температури достигат стойности от 29,9°C до 32,0° и от -24,5°C до -24,7°C. Сумата на годишния валеж е от 1032 до 1269 mm с максимум през юни и минимум през март или октомври. Снежната покривка се задържа около 140 дни, а дължината на вегетационния период е около 3,5 -4 месеца.

Валежите в района на стопанството варират от 982 до 1321 mm годишно.

Относителната влажност на въздуха варира от 75% до 82% от ниските към високите части на лесничеството. Първата снежна покривка се появява около 30 ноември за предпланинските части, около 21 октомври за планинските части, а средната дата на последната снежна покривка е съответно 21 март и 26 април. Средната и дебелина е 10 cm, а за планинските части тя е значително по-голяма - 37 cm.

Преобладаващите ветрове в района на стопанството са западни и северозападни. В началото на пролетта се появява и силен южен вятър (фьон), който причинява пречупване на дървета и появата на ветровални петна, предимно в иглолистните култури.

УОГС Петрохан - В подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 m н. в.) средната януарска температура е отрицателна - между -0,3°C и -3,2°C. Снежната покривка се задържа от 41 до 63 дни. Дължината на вегетационния период е 6,5 до 7 месеца.

В подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (400-600 m н. в.) средната януарска температура е между -1,3°C и -2,5°C. Снежната покривка се запазва между 40 и 67 дни. Дължината на вегетационния период е 6-6,5 месеца.

В подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела (600-1000 m н. в.) средната януарска температура е между -1,6 и -3,4°C. Снежната покривка се задържа между 48 и 82 дни. Дължината на вегетационния период е между 5,5 и 6 месеца.

В подпояса на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1000-1500 m н. в.) снежната покривка се задържа от 84-142 дни. Дължината на вегетационния период е 4-5 месеца.

В подпояса на горнопланинските смърчови гори (1500-1800 m н. в.) януарска температура е между -4,1 и -5,0°C. Снежната покривка се задържа около 140 дни, а дължината на вегетационния период е около 3,5-4 месеца.

ДГС Говежда - В подпоясите на заливните и крайречни гори (0-600 m н. в.) и равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 m надм. в.), средната температура се колебае между 10,6°C и 11,7°C, средният брой на дните с температура над 10,6°C - между 194 и 210, а средната януарска температура - между -0,3°C и -3,2°C. Средният годишен валеж е 493-661 mm/m² с максимум през юни и минимум през февруари или март. Снежната

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

покривка се задържа от 41 до 63 дни. Дължината на вегетационния период е 6,5 до 7 месеца.

В подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (400-600 m н. в.) средната температура се колебае между 9,6°C и 10,6°C, средният брой на дните с температура над 10,6°C - между 188 и 204, а средната януарска температура между -1,8°C и -2,5°C. Средният годишен валеж е 562-910 mm/m². Снежната покривка се запазва между 40 и 67 дни. Дължината на вегетационния период е около 6-6,5 месеца.

В подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела (600-1000 m н. в.) средната температура се колебае между 7,5°C и 9,9°C, средният брой на дните с температура над 10,6°C - между 161 и 195, а средната януарска температура между -1,6°C и -3,4°C. Средният годишен валеж е 570-672 mm/m². Снежната покривка се запазва между 48 и 82 дни. Дължината на вегетационния период е около 5,5-6,0 месеца.

В подпояса на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1000-1500 m н. в.) средната температура се движи от 4,8°C до 7,0°C, средният брой на дните с температура над 10,6°C - от 123 до 149, а средната януарска температура - от -2,3°C до -5,2°C. Средният годишен валеж варира от 832 до 1296 mm. Снежната покривка се задържа от 84 до 192 дни. Дължината на вегетационния период е около 4-5 месеца.

В подпояса на горнопланинските смърчови гори (1500-1800 m н. в.) средната температура се движи от 4,2°C до 5,1°C, средният брой на дните с температура над 10,6°C - от 99 до 110, а януарска температура - от -4,1 до -7,0°C. Средният годишен валеж варира от 1032 до 1269 mm. Снежната покривка се задържа около 140 дни, а дължината на вегетационния период е около 3,5-4 месеца.

ДГС Чипровци - В подпояса на заливните и крайречни гори (0-600 m надм. в.), средните годишни температури се колебаят между 10,6 и 11,7°C, средният брой на дните с температура над 10°C - между 194 и 210, средната януарска температура е отрицателна - между -0,3 и -3,2°C. Абсолютните максимални и минимални температури достигат стойности между 38,5 и 43,5°C, съответно между -22,9 и -35,5°C. Средният годишен валеж възлиза между 493 и 662 mm, а в отделни места достига и до 851 mm с максимум главно през месец юни, а минимум през февруари и март. Снежната покривка се задържа от 41 до 63 дни. Общо от запад към изток на Дунавската равнина намалява годишния валеж и се сменят в известна степен абсолютните максимални и абсолютните минимални температура. Дължината на вегетационния период е 6,5-7 месеца.

В подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 m надм. в.), средните годишни температури се колебаят между 10,6 и 11,7°C, средният брой на дните с температура над 10°C - между 194 и 210, средната януарска температура е отрицателна - между -0,3 и -3,2°C. Абсолютните максимални и минимални температури достигат стойности между 38,5 и 43,5°C, съответно между -22,9 и -35,5°C. Средният годишен валеж възлиза между 493 и 662 mm, а в отделни места достига и до 851 mm с максимум главно през месец юни, а минимум през февруари и март. Снежната покривка се задържа от 41 до 63 дни. Дължината на вегетационния период е 6,5-7 месеца.

В подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (400-600 m надм. в.) средната годишна температура се движи между 9,6 и 10,6°C, средният брой на дните с над 10°C - 188 и 204, средната януарска температура е отрицателна - между 1,3

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

и 2,5°C. Абсолютните максимални и минимални температури достигат стойностите от 38,2 до 40,6°C, съответно от -20,0 до 33,7°C. Средният годишен валеж се движи от 562 до 910 mm с максимум през юни и минимум през февруари - март. Снежната покривка се запазва между 40 и 67 дни. Дължината на вегетационния период е около 6,5 месеца.

В подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела (600-1000 m надм. в.) средната годишна температура се колебае между 7,5 и 9,6 °C средният брой на дните с температура над 10 °C - 161 и 195, средната януарска температура е отрицателна -между -1,6 и -3,4 °C. Средният годишен валеж се движи от 570 до 872 mm, с максимум през май или юни и минимум през януари, февруари или март. Снежната покривка се запазва между 48 и 82 дни. Дължината на вегетационния период е между 5,5 и 6 месеца.

Подпоясът на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1000-1500 m надм. в.) включва единствено горната граница на гората.

ДГС Монтана - В подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (400-600 m надм. в.), средната годишна температура се колебае между 10,6 и 11,7°C, средният брой на дните с температура по-висока от 10°C -между 194 и 210, средната януарска температура е отрицателна - между -0,3 и -3,2°C. Средният годишен валеж варира от 493 до 661 mm с максимум най-често през юни и минимум през февруари. Снежната покривка се задържа от 41 до 63 дни. Продължителността на вегетационния период е между 6,5 и 7 месеца.

В подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (400-600 m надм. в.) средната годишна температура се колебае между 9,6 и 10,6°C, средният брой на дните с температура по - висока от 10°C - между 188 и 204, средната януарска температура е отрицателна - между -1,8 и -2,5°C. Средният годишен валеж варира от 562 до 910 mm с максимум през юни и минимум през февруари или март. Снежната покривка се задържа от 40 до 67 дни. Продължителността на вегетационния период е около 6,0-6,5 месеца.

В подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела (600-1000 m надм. в.) средната годишна температура се колебае между 7,5 и 9,9°C, средният брой на дните с температура по-висока от 10°C - между 161 и 195, средната януарска температура е отрицателна - между -1,6 и -3,4°C. Средният годишен валеж варира от 570 до 672 mm с максимум най-често през юни и минимум през февруари. Снежната покривка се задържа от 48 до 82 дни. Продължителността на вегетационния период е между 5,5 и 6 месеца.

ДГС Лом - В подпояса на заливните и крайречни гори (0-600 m надм. в.), средната годишна температура е 8,8-9°C, броят на дните с температури над 10 °C е 175-220, а средният валеж е 500 до 700 mm с максимум през юни и минимум септември. Снежната покривка се задържа от 43 до 62 дни. Дължината на вегетационния период е 6,5 месеца.

В подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 m надм. в.), средната годишна температура е 10,8-11,9°C, броят на дните с температури над 10 °C е 190-220, средният валеж - 500-800 mm с максимум през юни и минимум септември. Снежната покривка се задържа от 41 до 63 дни. Дължината на вегетационния период е 6,5 месеца.

По отношение на главните особености на климата, общините в област Монтана могат да бъдат групирани в три категории (**Таблица № 2.1.1-1**)

Таблица № 2.1.1-1 Главни особености на климата на общините в област Монтана

Община	Климат
<ul style="list-style-type: none"> • Лом • Вълчедръм • Якимово • Брусарци • Бойчиновци • Медковец 	<p>Общините попадат в нископланинската част на Предбалканския климатичен район. Климатът е умереноконтинентален. Средните годишни валежи варират между 515 и 610 мм, с максимум през есента и минимум през първото тримесечие на годината. Снежната покривка се задържа средно около 40-70 дни. Средният брой на дните с температура над 10°C е около 175. Пролетта настъпва рано, въпреки студената зима, поради малката надморска височина. Продължителността на вегетационният период е от 4,5 до 6 месеца.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Монтана 	<p>Горските територии на общините попадат в Предбалканския климатичен район (нископланинска част) и Планинския климатичен район (нископланинска и среднопланинска част). Зимата е студена и сравнително често падат валежи. Характерна особеност на района е образуването и задържането на температурни инверсии през зимния период (абсолютната минимална температура клони към -23,2°C). Средната януарска температура е около -2,2°C, но под влияние на релефа температурните условия са твърде различни, като в по-високите части са по-ниски. Снежната покривка се задържа относително дълго време - около 108 дни. Сумата на валежите през зимните месеци е 120-165 mm, като най-големи валежи падат през декември и януари, а най-малки през февруари. Пролетта е сравнително хладна, с много валежи - 175-285 mm. Настъпва в края на март, когато средната температура се задържа устойчиво над 5°C. Лятото топло, със средна юлска температура 21,2°C. Това е сезонът на най-големите валежни суми 220-350 mm. Есенните валежи са сравнително по-малко, като валежните суми се движат от 150 до 215 mm.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Берковица • Вършец • Георги • Дамяново • Чипровци 	<p>Териториите на общините попадат в две климатични области: с умерен континентален климат (до 1000 m) и с планински климат (над 1000 m). При Умерения континентален климат средната годишна амплитуда има големи стойности - от +25 до +26°C. Средната януарска температура е от -2 до -3°C, а средната юлска 25-26°C. В тази област са отбелязани най-ниските зимни температури в България, както и много високи летни температури. Годишната сума на валежите от 500-600 mm в Дунавската равнина, достига до 800 mm в Предбалкана. Ясно изразена е тенденцията на нарастване в посока юг и във височина. Характеризират се със минимум през февруари и максимум през юни. Преобладават западните и северозападни ветрове, а през пролетта и зимата преобладаващи са източните ветрове. В Дунавската равнина те могат да бъдат с много висока скорост. Планинската климатична област се характеризира с по-ниски температури, малка температурна амплитуда, голяма облачност и валежи, продължителна и устойчива снежна покривка, ниско атмосферно налягане,</p>

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

	висока относителна влажност, силни ветрове. Средногодишната температура е над 0°C, но над 2300 m надм. в. тя е отрицателна. Максималните средномесечни температури настъпват през август, а минималните – през февруари. Средните януарски температури на височина 1200-1300 m са от -3,5°C до -4,5°C, а на височина 1180-1900 m – от -6°C до -7°C. В най-високите части на планините средните януарски температури достигат до -10°C. Средната годишна сума на валежите е 800-1000 мм., най-голяма през пролетта. Периодът със снежна покривка обхваща от 5 до 9 месеца. По билата на планините духат много силни ветрове със скорост до 30 м/с.
--	---

Климатичните изменения имат пряко отношение към горскодървесната растителност.

Балансът между емисии и поглъщане на парникови газове в сектора на горското стопанство е в полза на поглъщането. Поглъщатели са териториите, заети от гори, пасища и ливади. Основен източник на емисии в сектора е промяната в земеползването при превръщането на гори, пасища и ливади в обработваеми земи и в урбанизирани територии.

За установяване на чувствителността на един или друг сектор към възможните изменения на климата се ползват т.нар. климатични сценарии. Тези сценарии се получават от модели, които не могат да обхванат многобройните сложни процеси и взаимодействия между отделните звена в климатичната система, както и социално-икономическите механизми, действащи в обществото. Въпреки това, по резултатите от климатичните сценарии може да се оцени влиянието на даден метеорологичен елемент, например върху горската растителност. Следователно с помощта на сценариите е възможно да се разбере какво може да бъде влиянието на променящия се климат и най-вече какви са рисковите моменти, симулирани например за сектор горско стопанство. Това ще позволи да се предложат адекватни адаптационни мерки за смекчаване уязвимостта на горските екосистеми към изменението на климата.

Различията в географското положение, надморската височина, близостта до водни басейни и др. са определящи за голямата пъстрота в характеристиките на климатичните елементи на горските екосистеми. Общата закономерност е, че с намаляване на надморската височина и в посока север-юг намалява количеството на годишните валежи, а нараства температурата на приземния въздух. Глобалните климатични промени изострят още повече тези различия и в определени случаи те могат да доведат до фатален край за горските екосистеми на големи територии (Раев и др., 2011).

Програма от мерки за адаптиране на горите в Република България и смекчаване на негативното влияние на климатичните промени върху тях е адресирана към вземащите решения в горското ведомство на страната при разработване на подходяща стратегия за развитие на горския сектор в условия на климатични промени, както и към специалистите в регионалните дирекции по горите, държавните горски стопанства, държавните ловни стопанства и частните горовладелци. Тези мерки са подходящи за ползване при съставяне на 10-годишните лесоустройствени проекти или планове за

развитие на горските територии, както и при разработване на различни други документи за управление на регионално и локално ниво. При разработване на Програмата през 2011 година е направен анализ на горските екосистеми в условията на започналите климатични промени у нас, възприети са климатични сценарии за очаквания климат в страната през 21-ви век (към 2020, 2050 и 2080 г.) и са очертани различните зони от картата на горите в България, в които горските екосистеми ще бъдат по-малко или повече уязвими на промените в климата. Мерките за адаптация са конкретизирани в 5 зони на уязвимост. За всяка зона на уязвимост са дадени подходящи мерки за адаптация на горите към промените в климата в 6-те основни съставки на горските екосистеми: управление на водите, горски почви, горско биоразнообразие, горска биопродуктивност, улавяне на въглерода и природни рискове - горски пожари, вредители, болести. За целите на горскостопанското производство у нас най-добре подхожда ползването на индекса на сухотата по де Мартон за дефиниране зоните на уязвимост, в зависимост от климатичните сценарии за температурата на въздуха и валежите през 2020, 2050 и 2080 г.

Горските територии на област Монтана попадат в петте зони на уязвимост, определени в *Програма от мерки за адаптиране на горите в Република България и смекчаване на негативното влияние на климатичните промени върху тях* (в Приложение № 7 на ОПРГТ са представени карти, на които са визуализирани зоните на уязвимост за прогнозни периоди 2020, 2050 и 2080 г. по сценарии):

Зона А. Индексът на де Мартон е под 20. Характеризира се с траен дефицит във влагоосигуряването, водещ до разпад на горските екосистеми. При „съвременния климат“ (т.е. климата от периода 1961 -1990 г.) тази зона липсва в област Монтана. През 2020 г., по реалистичен сценарий, тя се появява в значителна част от Североизточна България, вкл. Северното Черноморие. Този процес се засилва през 2050 г. с ивицата около р. Дунав до Свищов, а през 2080 г. се разширява от Черно море до Тутракан и от Свищов до Видин. При песимистичния сценарий през 2080 г. картината е твърде неблагоприятна: траен дефицит във влагоосигуряването настъпва в почти цяла Южна Добруджа, по-голямата част от Дунавската равнина. Зона А може да се окачестви като най-опасна зона на уязвимост при бъдещи климатични промени.

Зона Б. Индексът на де Мартон варира от 20 до 30. При тези условия има трайни смущения във влагоосигуряването. При съвременен климат тази зона включва значителни територии с надморска височина от 0 до 200 m надм. в., в т.ч. северната половина на Дунавската равнина, Южна Добруджа, част от Черноморието без Странджа. През 2020 г. зона Б покрива почти цялата Дунавска равнина, западната част на Добруджа, Южното Черноморие и други земи под 300 m н.в. През 2050 г. зона Б достига 600 m надм. в. и ще обхване Дунавската равнина и Добруджа. През 2080 г. тази зона обхваща голяма част от териториите от 200 до 900 m надм. в. При песимистичен сценарий за 2080 г. зона Б покрива всички територии в България от 200 до 1000 m надм. в.

Зона В. Индексът на де Мартон варира от 30 до 40. Смущения във влагоосигуряването има само през отделни години. Понастоящем обхваща големи територии в диапазона от 200 до 800 m надм. в. в южната половина на Дунавската равнина, предпланините на Стара планина, Средна гора, високите полета на Западна

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

България, долините на Струма и Места, Източните Родопи и Странджа. През 2020 г. покрива териториите от 300 до 900 m надм. в.; през 2050 г. - от 600 до 1000 m надм. в., а през 2080 г. - от 900 до 1500 m надм. в. При песимистичен сценарий към 2080 г. зона В се свива в диапазона 1000-1500 m надм. в., т.е. само в по-високите български планини.

Зона Г. Индексът на де Мартон от 40 до 70. Това е зоната на оптимално горскостопанско производство в България с най-добро влагоосигуряване. Обхваща значителна част в планините от 800 до 2000 m надм. в. в Стара планина, Средна гора, Рило-Родопския масив и западните планини. През 2020 г. се очаква тази зона да започва от 900 m надм. в. и да достига до най-високите части на планините. През 2050 г. началото на зона Г се отмества на 1000 m надм. в., а през 2080 г. вероятно ще започва от 1500 m надм. в., т.е. ще остане в най-високите ни планини. В песимистичен сценарий към 2080 г. тази зона остава само в най-високите части на Рила и Пирин.

Зона Д. Индексът на де Мартон е над 70. Това е зоната на преовлажняване, което е неблагоприятно за горските екосистеми. Тази зона съществува само в условията на съвременен климат. Обхваща най-високите части на планините с надморска височина над 2000 m.

Разпределението на дървопроизводствената площ на областта по зони на де Мартон, в настоящето (т.е. климата от периода 1961-1990 г.) и прогнозата по песимистичен сценарий към 2080 г., е представено в **Таблица № 2.1.1.-2**, а съвременния видов състав на насажденията от естествен произход в областта за петте зони - в **Таблица № 2.1.1.-3**.

Таблица № 2.1.1.-2. Разпределение на залесената площ на областта по зони на де Мартон, в настоящето и към 2080 г. по песимистичен сценарий

Зона	Индекс на де Мартон	Понастоящем (климат за периода 1961-1990 г.), % по площ	Към 2080 г. (песимистичен сценарий), % по площ
А	под 20	7	33
Б	20-29	22	11
В	30-39	10	39
Г	40-69	49	17
Д	над 70	11	0

Таблица № 2.1.1.-3. Преобладаващ видове от естествен произход в зоните на Демартон, към 1990 г.

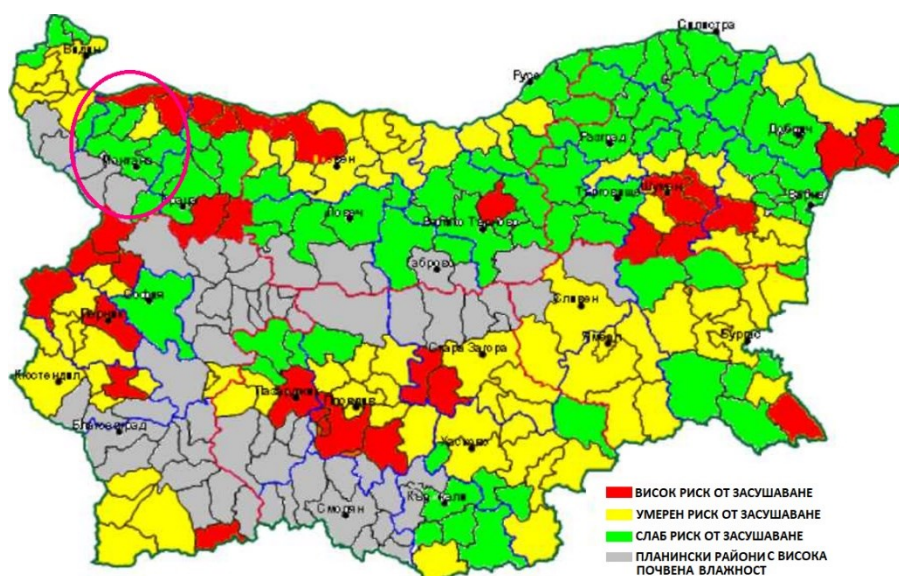
Зона	Преобладаващи видове	Процент от залесената площ
А, под 20 по Демартон	Келяв габър	36
	Зимен дъб	33
Б, 20-29 по Демартон	Цер	22
	Акация	19
	Благун	16
В, 30-39 по Демартон	Благун	25
	Келяв габър	19

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Зона	Преобладаващи видове	Процент от залесената площ
	Зимен дъб	12
	Цер	12
Г, 40-69 по Демартон	Бук	35
	Зимен дъб	19
	Благун	11
Д, над 70 по Демартон	Бук	89

Понастоящем с 49% преобладава зона Г по де Мартон, в която преобладават букът и дъбът. По песимистичен сценарий зоните ще се изместят нагоре, като преобладаваща ще стане зона В, за която са характерни дъбови гори. Промяната на климата ще предизвика експанзия на дъба в буковите гори и отстъпление на бука. Делът на зона А, която е с тенденция за остепняване, ще се увеличи от 7% на 33%. Поради голямата дълбочина на почвите в тази зона остепняването може да бъде избегнато чрез лесовъдски мерки (семенно възобновяване на издънковите гори и мерки за доброто им вкореняване).

Почвеното засушаване се разглежда като почвена влага, недостатъчна за растежа на растенията и се оценява като влажност, която не може да компенсира загубите от изпарението (евапотранспирацията) в биологичните системи (WMO, 1975). При проучване пространственото разпределение на почвеното засушаване у нас, на база класификацията на почвите по FAO (Александров, 2006), е изготвена карто-схема на общините в България с условия или риск към почвено засушаване при воден дефицит (Фигура № 2.1.1-1.).

Фигура № 2.1.1-1. Общини с условия за почвено засушаване (по Александров, 2006)

Следователно, климатичните промени през 21ви век ще доведат до ясно изразено влошаване във влагоосигуряването на българските гори, особено на по-малка надморска височина, което ще се отрази върху продуктивността и устойчивостта на горските екосистеми и водосбори.

Изследванията показват, че по песимистичен сценарий през 2080 г. значителна част от дървопроизводителната площ на област Монтана попада в зони А и Б, (индекс

на де Мартон съответно под 20 и 20-30, при което условията се характеризират с траен воден дефицит и постепенно разпадане на горските екосистеми.

2.1.2. Състояние на атмосферния въздух

Основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой, са нивата на суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ), тежки метали – кадмий, никел и живак, арсен. За отделни райони, в зависимост от характера на източниците на емисии и характерния здравен риск, министърът на околната среда и водите по собствена инициатива, както и по предложение на министъра на здравеопазването или на общинските органи може да определя допълнителни показатели извън описаните.

Съгласно утвърденият от Министъра на околната среда и водите списък на районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ)-териториален обхват и минимален брой пунктове за текуща оценка на Качеството на атмосферния въздух (КАВ), област Монтана попада в РОУКАВ-Северен.

На територията на област Монтана действа един стационарен пункт за контрол на качеството на атмосферния въздух в гр. Монтана, с наименование „РИОСВ – Монтана” – градски фонев. Пунктът се обслужва от Регионална лаборатория – Монтана и работи с ръчно пробонабиране всеки работен ден. Контролираните замърсители са: „фини прахови частици (ФПЧ₁₀)”, „серен диоксид”, „азотен диоксид”, „ПАВ” и „никел”. Град Монтана е най-големият в териториалния обхват на ОПРГТ, с най-добре развити инфраструктура, промишленост, численост на населението и съответно най-много действащи и потенциални източници на замърсяване на атмосферния въздух.

Съгласно тримесечните бюлетини за КАВ за последните две години - 2018 и 2019 г. (изт. ИАОС), нивата на основните показатели за КАВ, измерени в пункт „РИОСВ-Монтана“ са следните:

Нива на Фини прахови частици (ФПЧ₁₀)

За фините прахови частици с размер до 10 микрона – ФПЧ₁₀ в нормативната уредба са определени:

- средноденоношна норма за опазване на човешкото здраве (СДН) 50 µg/m³, която може да бъде превишавана 35 пъти в рамките на една календарна

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

година (средноденонощната норма е осреднен показател за едно денонощие);

- средногодишна норма (СГН) за опазване на човешкото здраве е $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (този показател е осреднен за календарната година).

Таблица № 2.1.2-1 Нива на ФПЧ₁₀ през 2018 и 2019 г.

Година	Тримесечие	Брой превишения на ПС за СДН $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$	Максимална измерена концентрация $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Средна концентрация за периода $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Средногодишна концентрация $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$
2018	I	54	202.80	73.02	44,05
	II	2	58.70	27.03	
	III	1	57.70	25.78	
	IV	14	125.50	53.90	
2019	I	38	123.20	53.58	35,96
	II	0	47,10	25,10	
	III	0	45,90	21,82	
	IV	30	121,90	5,40	

Съгласно данните от таблицата и през 2018 и през 2019 г. са установени превишения на СДН над 35 пъти в рамките на двете календарни години. Превишение на СГН е установено за 2018 г., но за 2019 г. няма. От данните по тримесечия за двете последователни години се наблюдава ясна тенденция за намаляване на концентрациите на замърсителя.

Нива на Серен диоксид (SO₂)

За серния диоксид в нормативната уредба са определени:

- средночасова норма за опазване на човешкото здраве (СЧН) $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$, която не може да бъде превишавана повече от 24 пъти в рамките на една календарна година (средночасовата норма е осреднен показател за един час);
- средноденонощна норма (СДН) за опазване на човешкото здраве $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$, която не може да бъде превишавана повече от 3 пъти в рамките на една календарна година (този показател е осреднен за 24 часа);
- норма за опазване на природните екосистеми (не се прилага в непосредствена близост до източниците) $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (осреднен за една календарна година и зима – от 1 октомври до 31 март);
- алармен праг (АП) за серен диоксид – $500 \mu\text{g}/\text{m}^3$ - измерени през три последователни часа в пунктове за мониторинг, които са представителни за качеството на въздуха в не по-малко от 100km^2 или целия район или

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

агломерация, в зависимост от това коя от посочените територии е най-малка;

- долен ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) /ДОП/ и горен ($75 \mu\text{g}/\text{m}^3$) оценъчен праг /ГОП/ – средноденонощни стойности, които не трябва да бъдат превишавани повече от 3 пъти за една календарна година; стойности за опазване на растителността – $8 \mu\text{g}/\text{m}^3$ долен и $12 \mu\text{g}/\text{m}^3$ горен оценъчен праг, като стойността е процент от зимната норма.

За 2018 и 2019 г. са налични данни за превишения на СЧН и АП.

Таблица № 2.1.2-2 Средночасови нива на SO_2 през 2018 и 2019 г.

Година	Тримесечие	Брой превишения на	Максимална	Брой превишения
		ПС за СЧН	измерена	на АП
		$350 \mu\text{g}/\text{m}^3$	концентрация	$500 \mu\text{g}/\text{m}^3$
			$\mu\text{g}/\text{m}^3$	
2018	I	0	62,00	0
	II	0	7,70	0
	III	0	19,20	0
	IV	0	32,50	0
2019	I	0	16,80	0
	II	0	17,80	0
	III	0	47,60	0
	IV	0	37,20	0

От таблицата се вижда, че по показател серен диоксид не са отчетени превишения на СЧН, но като цяло нивата се увеличават през 2019 г., сравнено с предходната година. Вероятна причина е увеличаването на ползването на въглища за горене в бита и производствата. С продължаването на газификацията в битовия сектор на гр. Монтана се очаква запазване на ниските нива на серен диоксид и дори допълнително намаление на средните стойности. **Серният диоксид не е значителен замърсител на въздуха в района.**

Нива на Азотен диоксид (NO_2)

За азотния диоксид и азотни оксиди в нормативната уредба са определени:

- СЧН $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$, която не може да бъде превишавана повече от 18 пъти в рамките на една календарна година (средночасовата норма е осреднен показател за един час);
- СГН за опазване на човешкото здраве $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$, (този показател е осреднен за една календарна година);
- норма за опазване на растителността (не се прилага в непосредствена близост до източниците) $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ($\text{NO}+\text{NO}_2$) (осреднен за една календарна година);

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- АП за азотен диоксид – 400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ - измерени през три последователни часа в пунктове за мониторинг, които са представителни за качеството на въздуха в не по-малко от 100 km^2 или целия район или агломерация, в зависимост от това коя от посочените територии е най-малка;
- ДОП (100 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ средночасова стойност и 26 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ средногодишна стойност за опазване на човешкото здраве) и ГОП (140 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ средночасова стойност и 32 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ средногодишна стойност за опазване на човешкото здраве) – средночасовите стойности не трябва да бъдат превишавани повече от 18 пъти за една календарна година; стойности за опазване на растителността и природните екосистеми ($\text{NO}+\text{NO}_2$) – 19,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ долен и 24 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ горен оценъчен праг.

Таблица № 2.1.2-3 Средночасови нива на NO_2 през 2018 и 2019 г.

Година	Тримесечие	Брой превишения на ПС за СЧН 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Брой превишения на ГОП 140 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Максимална измерена средночасова концентрация $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Брой превишения на АП
2018	I	1	2	629,20	0
	II	0	1	144,40	0
	III	0	0	82,60	0
	IV	0	1	145,30	0
2019	I	0	0	75,10	0
	II	0	0	76,30	0
	III	0	0	68,40	0
	IV	0	0	56,80	0

За разглеждания двугодишен период е измерено едно превишение на ПС за СЧН от 629,20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, и доколкото не са измерени други стойности от същия порядък, може да се приеме, че става дума за груба грешка или за особени условия (залпово замърсяване на въздуха, специфични метеорологични условия или и двете). През 2019 г. нивата на азотен диоксид са значително по-ниски от предходната година. **Азотните оксиди не са значим замърсител на въздуха в района.**

Нива на ПАВ

За ПАВ е определена следната целева норма: средногодишна целева стойност за бензо(а)пирен е 1 ng/m^3 .

Наличните данни от Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република България на ИАОС показват, че средногодишните концентрации на бензо(а)пирен в атмосферния въздух в пункта РИОСВ Монтана надвишават пределната целева норма от 1 ng/m^3 в периода 2013-2017 г., като

наблюдаваната тенденция до 2016 г. е към постепенно нарастване на стойността на показателя, като за 2017 г. са отчетени по-ниски стойности от тези за 2017 г., но все още над целевата.

Нива на Никел

Съгласно *Регионалния доклад за състоянието на околната среда за 2018 г. на РИОСВ-Монтана*, измерванията през 2018 г. по показател „никел“ не показват тенденция към повишаване на съдържанието му в атмосферния въздух в гр. Монтана и показателят е значително под допустимата норма. Средногодишната концентрация е 0,50 ng/m³ при целева норма от 20 ng/m³. За предходни години също няма данни за превишения, като се наблюдава тенденция за запазване на относително постоянно равнище на показателя.

Наличните в регионалните доклади за състоянието на околната среда на РИОСВ данни за средногодишните концентрации на никел в атмосферния въздух на територията на община Монтана показват тенденция на запазване на относително постоянно равнище на показателя на нива далеч под целевата норма от 20 ng/m³.

Поради наблюдаваните от години превишения на горните оценъчни прагове и норми за КАВ по показатели ФПЧ₁₀ и ПАВ, от 2011 г. Община Монтана прилага *Програми за намаляване на нивата на ФПЧ₁₀ и ПАВ и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух на община Монтана*. Първата такава програма е с период на действие 2011-2014 г., втората с период на действие 2016-2018 г., и към момента е разработена Комплексна програма за КАВ по ФПЧ₁₀ и ПАВ на община Монтана с период на действие 2019-2023 г.

Превишенията за ФПЧ₁₀ са характерни за отоплителния сезон. Съгласно програмата почти 97% от емисиите ФПЧ₁₀ са с произход битово отопление – горене на дърва и въглища, с много малък принос е автотранспорта (под 3%) и незначителен принос (под 1%) е промишлеността.

Превишенията за ПАВ са характерни за есенно-зимния период. През останалата част от годината стойностите са нулеви (под границата на количествено откриване на метода), което показва пряката връзка на наднормените замърсявания с отоплителния сезон. Идентифицирани са два източника на ПАВ – битово отопление – горене на дърва и въглища, на което се падат 99,75% от емисиите и автотранспорт – 0,25% от емисиите.

От изложения анализ на КАВ се обобщава, че горските територии нямат принос към замърсяване на атмосферния въздух на територията на общината, а напротив – растителността задържа и поглъща атмосферни замърсители, увеличава проветривостта на територията, подобрява КАВ. Ползването на дърва за огрев, добити от горските територии, обаче, има сериозно отношение към КАВ (въпреки, че самото потребление на дърва за огрев е извън предмета на ОПРГТ), за което в Комплексната програма са идентифицирани съответни мерки. В тази връзка се очаква търсенето и потреблението на дърва за огрев да намалее сериозно в следващите години.

2.1.3. Състояние на водите

2.1.3.1. Състояние на повърхностните води

А. Обща характеристика на повърхностните води в област Монтана

Речната мрежа на област Монтана включва главните реки (притоци на река Дунав) - Огоста, Цибрица, Лом и редица техни притоци които са част от поречията на:

- река Огоста;
- реки западно от Огоста;
- река Нишава;
- река Искър;
- река Дунав.

Горното и средното течение на р. Огоста преминават през област Монтана, докато долното е в обхвата на област Враца. Горните течения на част от притоците на р. Лом административно попадат в област Видин, а част от средното и цялото долно течение - в област Монтана. Най-голяма по водосборна площ и дължина, както и по водни количества е р. Огоста. В горното си течение тя е позната като Чипровска река. Изцяло през територията на област Монтана протичат р. Лом и р. Цибрица.

Поречие на река Огоста

Основните реки от поречието, преминаващи изцяло или частично през териториалния обхват на областта са Огоста, Ботуня, Шугавица, Въртешница, Бързия, както и по-малките притоци - Рибене, Златица, Черна, Превалска, Дългоделска, Мартиновска.

Река Огоста. За начало на Огоста е приета Чипровска река (с дължина 35.1 км), която извира от Чипровско - Берковска планина в Западна Стара планина. Дължина на реката е 144.1 км, с водосборна площ от 3157.1 км². Огоста приема водите на около 40 притока, най-големи от които са Превалска река (19.3 км), Лопощанска Огоста (17.0 км), Дългоделска (29.4 км), Берковска река (16.8 км), Бързия (35.3 км), Шугавица (45.6 км), Ботуня (68.7 км), Въртешница (38.2 км), Черна река (12.9 км).

Река Бързия. Реката е десен приток на р. Огоста, с дължина 35 км, която се влива в язовир „Огоста“. Извира от района на УОГС “Петрохан”. Тя е с голям водосборен басейн. По-важни нейни притоци са Женска река, Къса река, Голяма река и Шабаница, които пред гр. Берковица се събират в една река - Берковска. Тя заедно с р. Врещица (десен приток) се вливат в р. Бързия при м. “Йончеви ханове”.

Река Ботуня. Реката има постоянен воден дебит и тече в североизточна посока. Дължината ѝ е 68,9 км, която ѝ отрежда 54-то място сред реките на България. Река Ботуня е вторият по големина приток на р. Огоста след р. Скът. По-важни нейни притоци са реките - Раковица, Ладровица (събираща водите на Стара река, Драгиева бара, Ралкова бара, Крушечка бара, Просеничка бара, Орлощица и Барбаращица), Бела река и Черна. От предпланинската част най-големия ѝ приток е р. Шугавица (45,6 км).

Поречия на реките на запад от р. Огоста

Основните реки западно от Огоста, които преминават изцяло или частично през област Монтана са реките - Лом (92,5 км), Цибрица (87,5 км), Скомля (41,6 км) и някои по-малки притоци като Нечинска бара.

Река Лом. Реката извира от Чипровско-Берковската планина в Западна Стара планина (землището на село Горни Лом, област Видин). Дълга е 92,5 км, с водосборна площ 1140 км². Образува се от множество по-малки притоци, като за начало са приети изворите на река Бърза (на 2100 м надморска височина) в подножието на връх Миджур (2168 м). Тези рекички имат планински характер, много стръмни наклони на речното корито и големи скорости на течението. Площта на водосборния басейн на река Лом е 1240 км². Водосборната област на реката е обезлесена и заета от обработваеми площи. Този си характер реката запазва до вливането ѝ в Дунав на 742-ри км в град Лом. Устието е известно под името „Лимана“. Характерно за реката в най-долното ѝ течение е подприщването на водите ѝ, което се получава поради по-високите нива на река Дунав.

Река Цибрица. Реката води началото си от местността “Влашко поле”, на около 1,7 км северно от Шеров връх и вр. Костин в Широка планина, Западен Предбалкан. Тече на североизток през Предбалкана и Дунавската хълмиста равнина в широка асиметрична долина (с по-стръмни източни склонове). Влива се в река Дунав след остров Цибър (Ибиша). Дълга е 87.5 км, с водосборна площ 933.6 км².

Река Скомля. Дължината на реката е 41.6 км, водосборната площ 162,8 км². В долното течение на реката е направена корекция и тя се влива чрез канал в р. Дунав, южно от остров Керкенеца.

Поречие на река Нишава

Поречието на река Нишава включва западно – югозападните части на област Монтана, като основните реки преминаващи частично през областта са Нишава, Височка (Сребърна), Габерска, които са свързани основно с високопланински речни водохващания.

Река Нишава. Река в средната част на Западна България и в Сърбия, Десен приток на Южна Морава, която се влива на запад от Ниш, Сърбия. Под името Гинска река извира от местността “Голямо мочурище”, на около 0,6 км западно от вр. Малък Ком (1959 м), Западна Стара планина. Водосборната площ на реката в България е 330.90 км², а дължината ѝ е 218 км, от които 40 км са в България.

Река Височка. Реката извира под името Сребърна под връх Камара в Берковския дял на Стара планина и тече на юг, като преминава в Сърбия. Приема притоците Куратска река, Криви поток, Губешка река и Реновщица. Дължината на реката е 71 км, като на българска територия – 16,7 км.

Поречие на река Искър

Поречието на река Искър е гранично на област Монтана. Единствената река от искърския водосбор чийто изворна област е разположена в югозападните гранични части

на областта е река Искрецка. Основното течение на реката протича през Софийска област.

Река Искрецка. Реката е ляв приток на река Искър, с дължината от 22 км. Тя извира в махала „Завидовска падина“ на село Бучин проход, на 791 м н.в., в западната част на Мала планина. Тече на изток в дълбоко всечена долина между Понор планина на север и Мала планина на юг, поради което водосборният ѝ басейн е много малък. Влива се отляво в река Искър, на 457 м н.в., в чертите на град Своге. Площта на водосборния басейн на реката е 57 км².

Поречие на река Дунав

Река Дунав. Реката се явява северна граница на областта, Участъкът на река Дунав, които у част от териториални обхват на област Монтана е от землището на с. Орсоя на запад до това на с. Горни Цибър на изток с дължина около 50 км.

Дунавските притоци в Северозападна България събират водите си от северните склонове на Стара планина, която е най-водообилна в високите си части - Чипровска и Берковска планини в Западна Стара планина. В тази част падат най-обилните за района валежи - годишните суми превишават 1000 - 1200 мм. По-обилните валежи формират и високи модули на речния отток, който превишава 20 - 25 л/с/км². По-голямата овлажненост съчетано с планинския релеф, големите надморски височини и наклони са допринесли за силно развитата речна мрежа с гъстотата, достигаща 1,5 - 2,5 км/км² и повече. В северна посока от билото на Стара планина, следвайки главното понижение на надморската височина се намалява и водообилността на речните водосбори. Така вече в подножието на Стара планина приблизително по линията гр. Монтана - Ловеч - Омуртаг годишните валежи спадат до 650 - 700 мм, отточният модул - до около 4 - 5 л/с/км², а гъстотата на речната мрежа - до 0,5 км/км². Модулът на оттока в придунавската част на равнината е под 0,5 - 1 л/с/км², а гъстотата на речната мрежа - под 0,1-0,2 км/км². Пълноводието във високопланинските райони е през месеците април - май. В ниските райони се увеличава неговата продължителност и намалява пиковата му част. Маловодието е през летните и есенни месеци - от юни - юли до октомври - ноември, като минимумът е най-често през август - октомври.

Повърхностно течащите речни води в планинските и хълмистите части на областта се характеризират с достатъчни водни количества и необходими наклони, осигуряващи естествен пад. Обратно, реките и доловете, извиращи от хълмистите предпланински части имат променлив воден дебит и често се срещат суходолия.

Хидроенергийният потенциал на реките в областта е предпоставка за добив на електроенергия в съществуващите средни и малки ВЕЦ, каквито са ВЕЦ „Петрохан“, ВЕЦ „Бързия“, ВЕЦ „Клисура“, МВЕЦ „Чипровци“, МВЕЦ „Мартиново“, МВЕЦ „Пилатовец“, МВЕЦ „Кошарник“, МВЕЦ „Смирненски“, МВЕЦ „Мактиди“, МВЕЦ „Милина“, МВЕЦ „Трещена 1“, МВЕЦ „Орион“ и др.

Освен за електроенергия речните води се използват още за водоснабдяване на населени места, за напояване в селското стопанство, в промишлеността. На р. Лом са

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

изградени три напоителни системи – “Дреновец”, “Лом-запад” и “Смирненски”. Общата площ на годната хидромелиоративна структура на трите напоителни системи е около 81 хил. дка. С водите на р. Цибрица се захранва напоителна система “Клисурица” с площ 4,9 хил. дка. С водите от р. Огоста се захранва напоителна система “Монтана” с площ около 52 хил. дка и др.

Приложение № 1 към чл. 13, т. 1 от *Закона за водите* (ЗВ) включва списък на комплексните и значими язовири на територията на страната, за които съгласно чл. 151, ал. 2, т. „е“ от ЗВ, министъра на околната страна и водите издава разрешителни за водовземане и/или ползване, както и режимни графици за водовземане, а МОСВ контролира спазването на предписания режим за използване на водите (чл. 187, ал. 1, т. 5 от ЗВ).

На територията на област Монтана се намират два значими язовира - “Огоста” и “Среченска бара” (писмо с изх.№ ЗДОИ-01-11 (2)/06.03.2020 г. на БДДР) (**Таблица № 2.1.3.1-1**) и около 50 броя микроязовири с локално значение.

Таблица № 2.1.3.1-1. Характеристика на значимите язовири на територията на област Монтана

Язовир	Населено място	Площ (дка)	Обем (млн.м³)	Цел на ползване	Собственик/ от кого се експлоатира
Огоста	Монтана	23600	506	Напояване, производство на електроенергия	Публична държавна собственост; НС Монтана
Среченска бара	Бързия	1054	15,5	Питейно – битово водоснабдяване	Публична държавна собственост; ВиК Монтана

Язовир “Огоста”, изграден на р. Огоста като част от напоителна система, е най-големият язовир в Република България със земно-насипна стена и един от най-големите на Балканския полуостров. Той има водовместимост от 500 млн.м³. Язовир “Среченска бара“, с полезен обем 15,5 млн.м³ е изграден като източник за водоснабдяване на областните градове Монтана и Враца, градовете Берковица, Мездра и други селища от двете области.

Управлението на повърхностните води на територията на областта са в обхвата на Басейнова Дирекция за управление на водите в Дунавски район с център Плевен (БДДР), а контрола върху заустваните в повърхностни водни обекти отпадъчни води се упражнява от РИОСВ – Монтана.

Съгласно втория План за управление на водите в Дунавски район - 2016 – 2021 г. (ПУРБ) на територията на област Монтана са разположени с цялата си площ или части от нея 39 водни тела (ВТ) от поречието на река Дунав (2 ВТ), река Огоста (24 ВТ), Западно от

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Огоста (9 ВТ), река Нишава (3 ВТ) и река Искър (1 ВТ). Речната мрежа на областта включва реки, притоци на река Дунав от типове (съгласно Наредба Н-4/14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води):

- R2 – Планински реки в Екорегиян 12;
- R4 – Полупланински реки в Екорегиян 12;
- R6 – Среден и долен Дунав – включва участъка от река Дунав в обхвата на Област Монтана;
- R7 - Големи дунавски притоци;
- R8 - Средни и малки дунавски реки.

В **Таблица № 2.1.3.1-2** са представени основните характеристики на идентифицираните типове повърхностни води в териториалния обхват на област Монтана, съгласно Наредба Н-4/14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води.

Таблица № 2.1.3.1-2. Фактори за дефиниране на типологията на "реки" в България по изискванията на система Б на Рамкова Директива за водите /РДВ/ (*Източник: Наредба Н-4/14.09.2012 г.*).

Код	Име	Надморска височина	Размер	Геология	Дънен субстрат	Соленост
R2	Планински	Планинска зона - слиза ниско	<100 km ² , малки реки	Смесена, силикати, варовик	Едри камъни (>256 mm), камъни (64-256 mm)	Сладководни; <0,5 ‰
R4	Полупланински	Силно варира	<1300 km ² , малки и средни (рядко големи)	Смесена, силикати, варовик	Едър чакъл (16-64 mm), дребен чакъл (2-16)	Сладководни; <0,5 ‰
R6	Среден и долен Дунав	<30 m	>800,000 km ² , много голяма	Смесена	Пясъци (0,064-2), тиня (<0,064), глина, льос	Сладководни; <0,5 ‰
R7	Големи дунавски притоци	<80 m (варира)	>2500 km ² , големи	Смесена	Пясъци (0,064-2), тиня (<0,064), глина, льос	Сладководни; <0,5 ‰
R8	Средни и малки дунавски реки	<100 m (варира)	<1300 km ² , средни и	Пясъци (0,064-2), тиня	Пясъци (0,064-2), тиня	Сладководни; <0,5 ‰

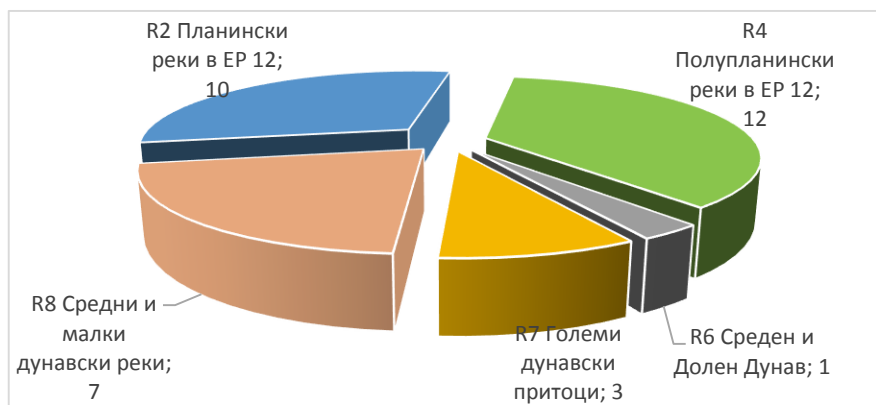
Код	Име	Надморска височина	Размер	Геология	Дънен субстрат	Соленост
			малки (рядко големи)	(<0,064), глина, лъос	(<0,064), глина, лъос	

Типовете повърхностни води от категория „Езеро“ са два - L14 Големи равнинни плитки до средно дълбоки язовири в ЕР 12 и L16 Малки и средни равнинни язовири в ЕР12. Те се отнасят към равнинните, полимиктични, сладководни (<0,5 ‰ соленост) водни обекти (Таблица № 2.1.3.1-3).

Таблица № 2.1.3.1-3. Фактори за дефиниране на типологията на "езера" в България по изискванията на система Б на РДВ (Източник: Наредба Н-4/14.09.2012 г.).

Код	Име	Надморска височина	Средна дълбочина	Размер/ площ	Геология	Дълбочина (max)
L14	Големи равнинни плитки до средно дълбоки язовири	Обикновено <120 m варира	< 15 m	>10, km ² , големи	Смесена, силикати, варовик	<50 m
L16	Малки и средни равнинни язовири	<120 m	<15 m (често <6m)	1 - 10 km ² , средни; или 0,5 - 1 km ² малки	Смесена, силикати, варовик	<50 m

Според типологията и хидроморфологичните характеристики определени в Наредба Н-4/14.09.2012 г. преобладаващата част от ВТ от категория „река“ принадлежат на типовете R2 – Планински реки в Екорегиян 12 и R4 – Полупланински реки в Екорегиян 12 (Фигура № 2.1.3.1-1).

Фигура № 2.1.3.1-1 Типове повърхностни води от категория „Река“ в териториалния обхват на Област Монтана (Източник: ПУРБ на Дунавски район 2016 – 2021 г.)

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Повърхностните води от категорията „Езеро“ са отнесени към два морфологични типа:

- L14 Големи равнинни плитки до средно дълбоки язовири в EP 12 – 1 BT;
- L16 Малки и средни равнинни язовири в EP12 – 5 BT.

Основни типове, географски и морфологични характеристики на 39-те BT са поместени в **Таблица № 2.1.3.1-4**.

Таблица № 2.1.3.1-4. Основни характеристики на повърхностните водни тела, попадащи изцяло или частично в териториалния обхват на област Монтана (*Източник: ПУРБ на Дунавски район (2016 – 2021)*)

№	Поречие	Код на повърхностното водно тяло	Географско описание на повърхностното водно тяло	Речен тип	Дължина, км/Площ, км ²	Водосборна площ, км ²	Естествено/СМВТ/ИВТ
1	Огоста	BG1OG307R1213	р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци	R7	19,549	167,183	Естествено
2	Огоста	BG1OG307R1313	р. Огоста от вливане на р. Ботуня при Бойчиновци до вливане на р. Рибене при Бели брод	R7	25,222	247,062	Естествено
3	Огоста	BG1OG400R1019	р. Рибене след вливане на приток при Лесура до вливане в р. Огоста при Бели брод	R8	14,547	40,877	Естествено
4	Огоста	BG1OG600R1006	р. Ботуня от Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирово, вкл. притоците – Бяла и Черна	R2	14,187	107,145	Естествено
5	Огоста	BG1OG600R1018	р. Ботуня от вливане на р. Въртешница при Криводол до вливане в р. Огоста при Бойчиновци	R8	23,238	113,989	Естествено
6	Огоста	BG1OG600R1106	РВ „Крушечка бара“; РВ „Старата река“; РВ „Релкъв дол“; РВ „Драгиева бара“; РВ „Орлощица 1“; РВ „Орлощица 2“; р. Ботуня до Вършец	R2	9,507	42,809	Естествено
7	Огоста	BG1OG600R1206	РВ „Чегорила“; р. Черна до Горно Озирово	R2	10,463	73,344	Естествено
8	Огоста	BG1OG700L1004	язовир Огоста	L14	23,6	66,108	СМВТ
9	Огоста	BG1OG700L1016	язовир Среченска бара	L16	0,84	2,226	ИВТ
10	Огоста	BG1OG700R1002	р. Златица от извор до язовир Огоста	R4	19,202	137,151	Естествено
11	Огоста	BG1OG700R005	р. Шугавица от извор до вливане в р. Огоста при Долно Белотинци	R4	42,166	220,113	Естествено
12	Огоста	BG1OG700R1103	РВ „Пръшковица“; РВ „Гаванищица“; РВ „Садина бара“; РВ „Ширине“ на реките	R4	10,724	53,774	Естествено

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

№	Поре- чие	Код на повърхностното водно тяло	Географско описание на повърхностното водно тяло	Речен тип	Дължина, км/Площ, км²	Водос- борна площ, km²	Естествено/ СМВТ/ИВТ
			Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара				
13	Огоста	BG1OG700R1203	РВ „Шабовица“; РВ „Бели ефенди“; РВ „Голяма река“; РВ „Къса река“	R4	7,949	46,442	Естествено
14	Огоста	BG1OG789R1001	р. Огоста от вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново до язовир Огоста при Горно Церовене	R4	4,084	50,843	Естествено
15	Огоста	BG1OG789R1101	РВ „Лекия“, РВ „Горна лука“ – р. Превалска Огоста до вливане в р. Огоста при Белимел	R4	18,386	91,671	Естествено
16	Огоста	BG1OG789R1201	РВ „Щавляка“ и РВ „Козарице“ - р. Огоста от извор до Чипровци	R2	9,217	36,537	Естествено
17	Огоста	BG1OG789R1301	р. Дългоделска от извор до вливане в р. Огоста	R4	31,826	252,746	Естествено
18	Огоста	BG1OG789R1401	р. Огоста от вливане на р. Превалска Огоста при Белимел до вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново	R4	7,53	55,104	Естествено
19	Огоста	BG1OG789R1501	р. Огоста от Чипровци до вливане на р. Превалска Огоста при Белимел	R4	10,68	43,005	Естествено
20	Огоста	BG1OG789R1601	р. Мартиновска от извор до вливане в р. Огоста	R2	11,858	41,803	Естествено
21	Западно от Огоста	BG1WO600R015	р. Лом от вливане на р. Нечинска бара до устие	R4	24,189	154,314	Естествено
22	Западно от Огоста	BG1WO600R1013	р. Лом от вливане на р. Стакевска до вливане на р. Нечинска бара	R8	38,056	260,334	Естествено
23	Западно от Огоста	BG1WO600R1014	р. Нечинска бара след язовир Христо Смирненски	R8	13,782	134,163	Естествено
24	Западно от Огоста	BG1WO600R1112	р. Лом от вливане на р. Краставичка при Горни Лом до вливанена р. Стакевска	R2	15,1	95,399	Естествено
25	Западно от Огоста	BG1WO800L1020	язовир Расово-1	L16	0,641	67,225	СМВТ
26	Западно от Огоста	BG1WO800L021	язовир Ковачица	L16	1,12	40,366	ИВТ
27	Западно от Огоста	BG1WO800R1016	р. Цибрица от извор до устие, вкл. приток – р. Цибър	R8	80,897	814,787	Естествено
28	Огоста	BG1OG307R1013	р. Огоста от вливане на р. Рибене при Бели брод до	R7	40,121	558,273	Естествено

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

№	Поре- чие	Код на повърхностното водно тяло	Географско описание на повърхностното водно тяло	Речен тип	Дължина, км/Площ, км ²	Водос- борна площ, км ²	Естествено/ СМВТ/ИВТ
			вливане на р. Скът при Сараево				
29	Огоста	BG1OG700R1003	р. Бързия от Бързия до язовир Огоста, вкл. притоците – р. Врещица и р. Берковска от РВ при Берковица	R4	26,329	108,107	Естествено
30	Дунав	BG1DU000R001	р. Дунав от границата при Ново село до границата при Силистра	R6	681.816	4211.654	СМВТ
31	Нишава	BG1NV200R1101	РВ – СД „Сребърна-Гински“ 12 бр. и РВ „Черна“ (Църна) на р. Височка (Сребърна), Камарска, Средна и Куратска	R2	9,334	41,700	Естествено
32	Дунав	BG1DU000L1001	язовир Аспарухов вал	L16	2,06	78.978	ИВТ
33	Огоста	BG1OG600R007	р. Въртешница от извор до вливане в р. Ботуня при Криводол	R4	35,732	284,462	Естествено
34	Огоста	BG1OG600R1118	р. Ботуня от вливане на р. Черна при Долно Озирово до вливане в р. Въртешница при Криводол	R8	25,941	107,396	Естествено
35	Западно от Огоста	BG1WO500R011	р. Скомля от извор до устие	R8	38,344	161,304	Естествено
36	Западно от Огоста	BG1WO600L1014	язовир Христо Смирненски на р. Нечинска бара	L16	0,975	98,096	СМВТ
37	Нишава	BG1NV200R1001	р. Нишава (Гинска) от извор до държавна граница, р. Височка (Сребърна) без зона питейни РВ СД „Сребърна-Гински“ и р. Габерска от извор до държавна граница	R2	52,041	659,260	Естествено
38	Нишава	BG1NV200R1102	РВ „Перачката бара“; землище Браковци	R2	2,879	21,931	Естествено
39	Искър	BG1IS300R1018	р. Искрецка от извор до вливане в р. Искър при Своге	R2	20,245	259,147	Естествено

Б. Екологично и химично състояние на повърхностните води

При прегледа на текущото състояние на околната среда, отразяването на състоянието и характеристиките на повърхностните и подземните води е извършено по водни тела съгласно информацията поместена в ПУРБ 2016-2021 г. в Дунавски район и актуална информация за състоянието на водите поместена на интернет страницата на БДДР и данни получени по процедурата за достъп до информация.

Мониторингът и оценката на състоянието на водите и зоните за защита на водите (ЗЗВ) се извършват в съответствие с изискванията на Приложение V към РДВ и

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

свързаните с нея директиви, транспонирани в националното законодателство: ЗВ (Раздел VIII); Наредба 1 от 2011 г. за мониторинг на водите; Наредба 1 от 2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води; Наредба Н-4 от 2012 г. за характеризирание на повърхностните води; Наредба от 2010 г. за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители; Наредба 4 от 2000 г. за качеството на водите за обитаване от риби и черупкови организми; Наредба 12 от 2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване; Наредба 2 от 2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници; Наредба 5 от 2008 г. за управление качеството на водите за къпане.

Програмата за мониторинг на повърхностните води е утвърдена със заповед на министъра на околната среда и водите № РД – 182/26.02.2013 г.

Оценката на екологичното състояние на повърхностните водни тела се извършва съгласно единен национален подход, съгласуван от четирите Басейнови дирекции и утвърден от МОСВ, а именно „Общ подход за оценка на екологичното състояние и екологичния потенциал на повърхностните водни тела в Р България“. При оценката на анализирания специфични замърсители в ПУРБ е използвана „Методология за начина на ползване на определени фоновы концентрации при оценка на химичното и екологично състояние“.

Класификационната система за оценка на екологично състояние е разписана в глава 5, „Класифициране и представяне на състоянието на повърхностните води“ и Приложения 4, 5, 6 и 7 по чл.12 в “Наредба Н-4 за характеризирание на повърхностните води“.

Оценката на химичното състояние на ВТ се извършва на база сравнителен анализ, обхващащ средногодишните измерени концентрации по всяко приоритетно вещество (ПВ) и определените стандарти за качество на околната среда (СКОС), съгласно Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители, от 09.11.2010 г., приета с ПМС № 256 от 01.11.2010 г. Подходите използвани при изготвяне на втория ПУРБ на Дунавски район са:

- Подход за определяне на фоновы концентрации за химични елементи;
- Подход за използване на резултати под границата на количествено определяне на метода на анализ, неотговарящи на изискването на EQSD 2009/90/ЕО, чл.84 от Наредба 1 /11.04.2011 г. за мониторинг на води;
- За оценка достоверността на химичната оценка е разработен национален подход, съгласуван с четирите Басейнови дирекции и утвърден от МОСВ.

Обобщените оценката на екологичното и химичното състояние (вкл. изместващи показатели) за водните тела които изцяло или частично попадат в териториалния обхват на област Монтана са поместени в **Таблица № 2.1.3.1-5**.

Таблица № 2.1.3.1-5. Екологично и химично състояние на повърхностните водни тела попадащи изцяло или частично в териториалния обхват на област Монтана (Източник: ПУРБ на Дунавски район (2016 – 2021) и Междинни оценки за състоянието на ВТ в Дунавски район).

Код на ВТ	Воден обект	Географски обхват	В началото на втория ПУРБ – 2015 г.			Междинни данни от втория ПУРБ – 2018 г.		
			Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние	Изместващи показатели	Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние	Изместващи показатели
BG1DU000R001	Дунав	р. Дунав от границата при Ново село до границата при Силистра	Умерено	Не достигашо добро	Отклонение от СКОС по показатели: Макрозообентос (МЗБ), Фитобентос (ФБ), Риби и Алюминий (Al), отклонение от стандартите за качество на околната среда (СКОС) по показател: Трихлорметан	Неизвестно по БЕК Добра по ФХЕК	Добро	
BG1DU000L1001	яз. Аспарухов вал	язовир Аспарухов вал	Лош	Неизвестно	Отклонение от СКОС по показатели: електропроводимост, Биологично потребление на кислород за 5 дни (БПК5), Ортофосфати (P-PO4) и Фитопланктон (ФП)	Умерено	Добро	Отклонение от СКОС по показатели: Фитопланктон (ФП), електропроводимост, БПК ₅
BG1OG307R1013	Огоста	р. Огоста от вливане на р. Рибене при Бели брод до вливане на р. Скът при Сараево	Добро	Неизвестно		Добро	Добро	
BG1OG307R1213	Огоста	р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци	Умерено	Добро	Отклонение от СКОС по показатели: Арсен (As), МЗБ и Риби	Умерено	Добро	Отклонение от СКОС по показатели: Арсен (As), манган (Mn), МЗБ и МФ
BG1OG307R1313	Огоста	р. Огоста от вливане на р. Ботуня при Бойчиновци до вливане на р. Рибене при Бели брод	Добро	Добро		Добро	Добро	Отклонение от СКОС по показатели: МФ

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код на ВТ	Воден обект	Географски обхват	В началото на втория ПУРБ – 2015 г.			Междинни данни от втория ПУРБ – 2018 г.		
			Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние	Изместващи показатели	Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние	Изместващи показатели
BG1OG400R1019	Рибене	р. Рибене след вливане на приток при Лесура до вливане в р. Огоста при Бели брод	Добро	Неизвестно		Умерено	Добро	Отклонение от СКОС по показатели: БПК5, NO3, N-total
BG1OG600R007	Въртешница	р. Въртешница от извор до вливане в р. Ботуня при Криводол	Умерено	Добро	Отклонение от СКОС по показатели: БПК5, Общ азот (N-total), N-съединения, P-PO4, P-total, МФ и ФБ	Добро	Добро	Отклонение от СКОС по показатели: NO3, Al
BG1OG600R1006	Ботуня	р. Ботуня от Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирово, вкл. притоците - Бяла и Черна	Неизвестно	Неизвестно	Неизвестно	Добро	Добро	Отклонение от СКОС по показатели: P-PO4, P-total
BG1OG600R1018	Ботуня	р. Ботуня от вливане на р. Въртешница при Криводол до вливане в р. Огоста при Бойчиновци	Умерен	Добро	Отклонение от СКОС по показатели: N-total, Нитратен азот (N-NO3), Макрофити (МФ) и Риби	Умерено	Добро	Отклонение от СКОС по показатели: БПК5, Al, ФБ
BG1OG600R1106	Ботуня	РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релков дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2"; р. Ботуня до Вършец	Добро	Добро		Добро	Добро	
BG1OG600R1118	Ботуня	р. Ботуня от вливане на р. Черна при Долно Озирово до вливане в р. Въртешница при Криводол	Добро	Неизвестно		Добро	Добро	
BG1OG600R1206	Черна	РВ "Чегорила"; р. Черна до Горно Озирово	Добро	Добро		Добро	Добро	
BG1OG700R005	Шугавица	р. Шугавица от извор до вливане в р. Огоста при Долно Белотинци	Добро	Неизвестно		Умерено	Добро	Отклонение от СКОС по показатели: БПК5, Fe
BG1OG700R1002	Златица	р. Златица от извор до язовир Огоста	Добро	Неизвестно		Добро	Добро	

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код на ВТ	Воден обект	Географски обхват	В началото на втория ПУРБ – 2015 г.			Междинни данни от втория ПУРБ – 2018 г.		
			Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние	Изместващи показатели	Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние	Изместващи показатели
BG1OG700R1003	Бързия	р. Бързия от Бързия до язовир Огоста, вкл. притоците - р. Врещица и р. Берковска от РВ при Берковица	Добро	Добро		Умерено	Добро	Отклонение от СКОС по показатели: МЗБ, ФБ
BG1OG700L1004	яз. Огоста	язовир Огоста	Умерен	Неизвестно	Отклонение от СКОС по показатели: As, МФ и ФП	Умерен	Добър	Отклонение от СКОС по показатели: As
BG1OG700R1103	Бързия	РВ "Пръшковица"; РВ "Гаванищица"; РВ "Садина бара"; РВ "Ширине" на реките Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара	Добро	Добро		Добро	Добро	
BG1OG700R1203	Берковска	РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река"	Добро	Добро		Добро	Добро	
BG1OG789R1001	Огоста	р. Огоста от вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново до язовир Огоста при Горно Церовене	Умерено	Добро	Отклонение от СКОС по показатели: As и ФБ	Умерено	Добро	Отклонение от СКОС по показатели: As и Al
BG1OG789R1101	Превалска	РВ "Лекия", РВ "Горна лука" - р. Превалска Огоста до вливане в р. Огоста при Белимел	Добро	Добро		Добро	Добро	
BG1OG789R1201	Огоста	РВ "Щавляка" и РВ "Козарице"- р. Огоста от извор до Чипровци	Добро	Добро		Добро	Добро	
BG1OG789R1301	Дългоделска	р. Дългоделска от извор до вливане в р. Огоста	Умерено	Неизвестно	Отклонение от СКОС по показател: Риби	Добро	Добро	
BG1OG789R1401	Огоста	р. Огоста от вливане на р. Превалска Огоста при Белимел до вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново	Неизвестно	Неизвестно		Умерено	Добро	Отклонение от СКОС по показател: As

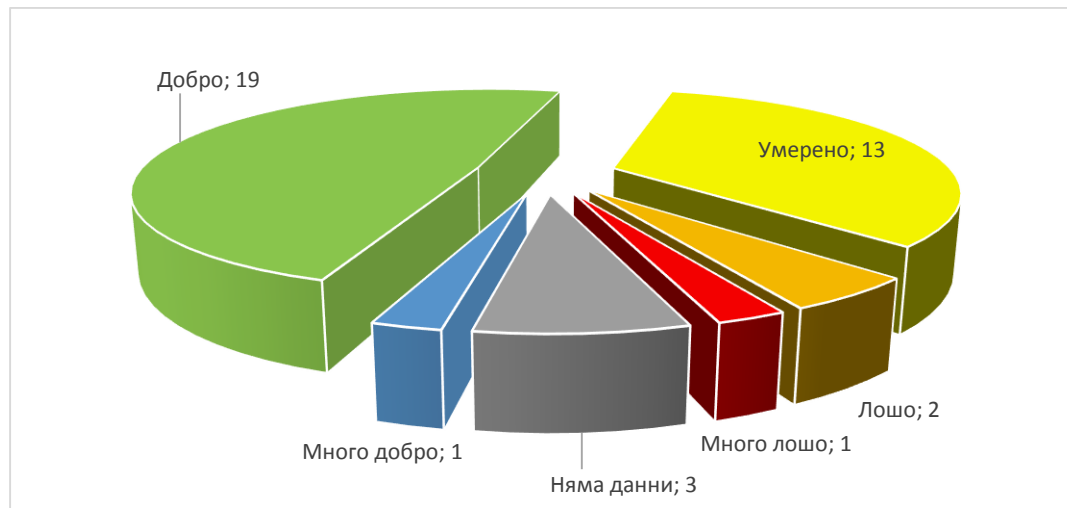
Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код на ВТ	Воден обект	Географски обхват	В началото на втория ПУРБ – 2015 г.			Междинни данни от втория ПУРБ – 2018 г.		
			Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние	Изместващи показатели	Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние	Изместващи показатели
BG1OG789R1501	Огоста	р. Огоста от Чипровци до вливане на р. Превалска Огоста при Белимел	Неизвестно	Неизвестно		Умерено	Добро	Отклонение от SKOC по показател: As, ФБ
BG1OG789R1601	Мартиновска	р. Мартиновска от извор до вливане в р. Огоста	Неизвестно	Неизвестно		Умерено	Добро	Отклонение от SKOC по показател: NO ₂ , P-PO ₄ , P-total, As
BG1WO500R011	Скомля	р. Скомля от извор до устие	Умерен	Неизвестно	Отклонение от SKOC по показатели: електропроводимост, МЗБ и Риби	Неизвестно по БЕК Умерено по ФХЕК	Добро	Отклонение от SKOC по показател: Al
BG1WO600R015	Лом	р. Лом от вливане на р. Нечинска бара до устие	Добро	Добро		Добро	Добро	Отклонение от SKOC по показател: Al
BG1WO600R1013	Лом	р. Лом от вливане на р. Стакевска до вливане на р. Нечинска бара	Добро	Добро		Добро	Добро	Отклонение от SKOC по показател: Al
BG1WO600L1014	яз. Христо Смирненски	язовир Христо Смирненски на р. Нечинска бара	Лош	Неизвестно	Отклонение от SKOC по показатели: МЗБ и ФП	Неизвестно по БЕК Умерен по ФХЕК	Добро	Отклонение от SKOC по показател: БПК
BG1WO600R1014	Нечинска бара	р. Нечинска бара след язовир Христо Смирненски	Добро	Добро		Умерено	Добро	Отклонение от SKOC по показател: БПК и МЗБ
BG1WO600R1112	Лом	р. Лом от вливане на р. Краставичка при Горни Лом до вливането на р. Стакевска	Неизвестно	Добро		Лошо	Добро	Отклонение от SKOC по показател: Риби
BG1WO800L021	Яз. Ковачица	язовир Ковачица	Умерен	Неизвестно	Отклонение от SKOC по показатели: електропроводимост, БПК ₅ и ФП	Умерен	Добро	Отклонение от SKOC по показатели: електропроводимост, БПК ₅ , NO ₃ и ФП
BG1WO800R1016	Цибрица	р. Цибрица от извор до устие, вкл. приток - р. Цибър	Умерен	Добро	Отклонение от SKOC по показатели: N-NO ₃ , N-total, МЗБ, ФБ и Риби	Умерено	Добро	Отклонение от SKOC по показатели: БПК ₅ , NO ₃ , N-total, Al, МФ
BG1WO800L1020	Яз. Расово-1	язовир Расово-1	Много лош	Неизвестно	Отклонение от SKOC по показатели: електропроводимост, БПК ₅ , N-NO ₃ , N-total, P-PO ₄ , P-total и ФП	Много лош	Добро	Отклонение от SKOC по показатели: електропроводимост, БПК ₅ , NO ₂ , NO ₃ , N-total, P-total и ФП

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код на ВТ	Воден обект	Географски обхват	В началото на втория ПУРБ – 2015 г.			Междинни данни от втория ПУРБ – 2018 г.		
			Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние	Изместващи показатели	Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние	Изместващи показатели
BG1NV200R1001	Нишава (Гинска)	р. Нишава (Гинска) от извор до държавна граница, р. Височка (Сребърна) без зона питейни РВ СД "Сребърна-Гински" и р. Габерска от извор до държавна граница	Добро	Добро		Добро	Добро	Отклонение от СКОС по показатели: NO3, N-total, P-PO4,P-total и МФ
BG1NV200R1101	Височка (сребърна)	РВ - СД "Сребърна-Гински" 12 бр. и РВ "Черна" (Църна) на р. Височка (Сребърна), Камарска, Средна и Куратска	Добро	Добро		Добро	Добро	
BG1NV200R1102	Без име	РВ "Перачката бара"; землище Бракъовци	Добро	Добро		Добро	Добро	
BG1IS300R1018	Искрецка	р. Искрецка от извор до вливане в р. Искър при Своге	Умерено	Неизвестно	Отклонение от СКОС по показатели: БПК5, N-NO3, N-total, P-съединения и МЗБ	Умерено	Добро	Отклонение от СКОС по показатели: NO3, N-total, P-PO4,P-total и МЗБ

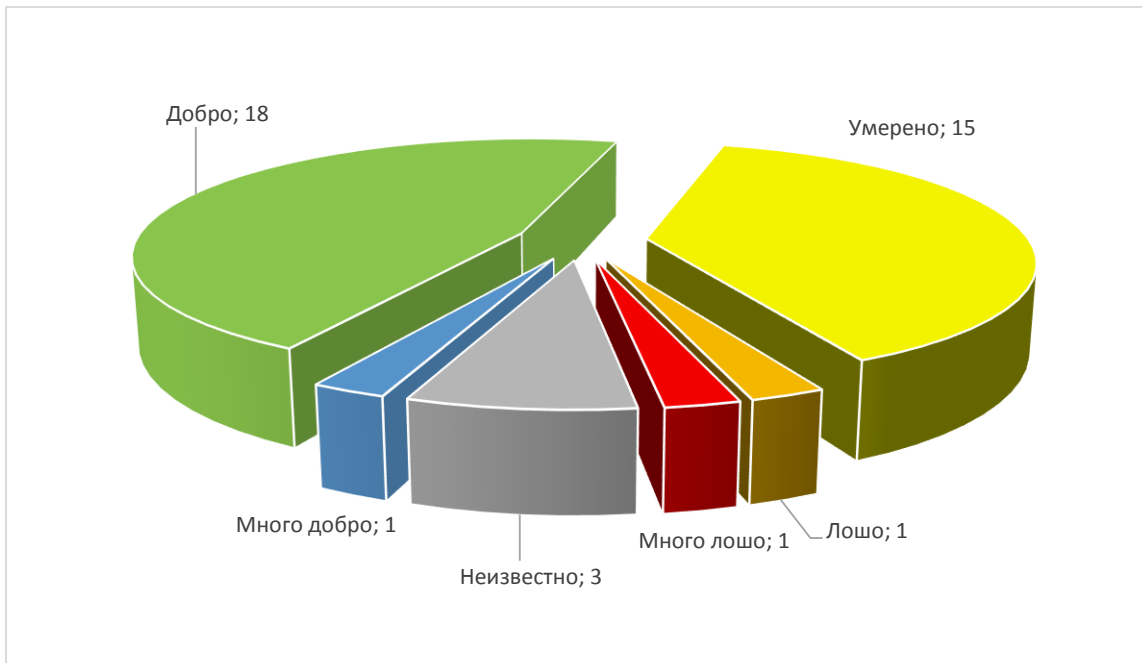
Екологичното състояние/потенциал на по-голямата част от ВТ (51,1%) към 2015 г., при старта на втория ПУРБ на Дунавски район, е определено като добро (Фигура № 2.1.3.1-2). В лошо и много лошо състояние за три от ВТ - BG1DU000L1001 яз. Аспарухов вал, BG1WO600L1014 яз. Христо Смирненски и BG1WO800L1020 яз. Расово-1. Касае се за малки и средни равнинни язовири (тип L16) при които е установено отклонение от СКОС по показатели: макрозообентос (МЗБ), фитобентос (ФБ), фитопланктон (ФП), електропроводимост, БПК₅, N-NO₃, N-total, ортофосфати (P-PO₄) и P-total.

Фигура № 2.1.3.1-2. Екологично състояние/потенциал на повърхностни води в териториалния обхват на Област Монтана за 2015 г. (Източник: ПУРБ на Дунавски район 2016 – 2021 г.)

За ВТ, оценени в умерено екологично състояние са отчетени завишени стойности на азотните и фосфорни показатели, нарушен кислороден режим (БПК₅), което води до стойности по-ниски от добро състояние и за някои биологични елементи за качество (БЕК) – макрозообентос и риби (при 6 от ВТ), макрофити и фитобентос (при 4 от ВТ).

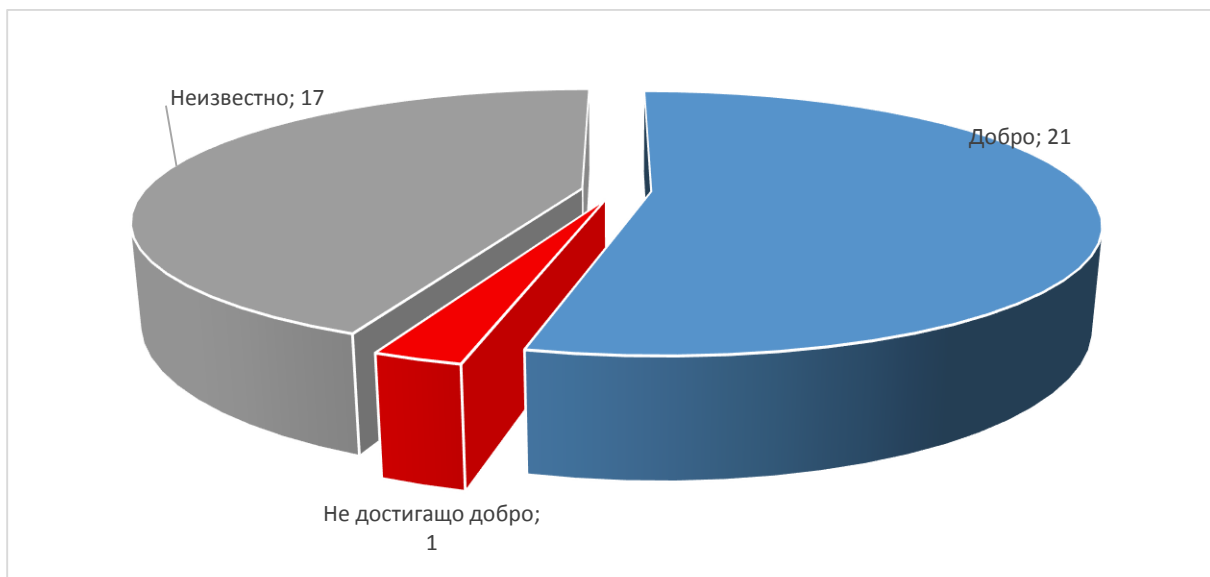
Междинните данни по време на изпълнение на втория ПУРБ, към 2018 г. не показват съществени разлики (Фигура № 2.1.3.1-3). В добро и много добро състояние/потенциал са 48,7% от ВТ, а в умерено – 38,5 %. За четири от ВТ в периода 2015 – 2018 г. състоянието се е влошило от добро на умерено поради отклонения от стойностите за МЗБ, кислородни и азотни показатели. За едно ВТ състоянието се е подобрило от лошо към умерено. За три от ВТ екологичното състояние е определено като неизвестно поради липса на данни за БЕК. По физико-химични елементи за качество (ФХЕК) тяхното състояние е умерено (BG1WO600L1014, BG1WO500R011) и добро (BG1DU000R001).

Фигура № 2.1.3.1-3. Екологично състояние/потенциал на повърхностни води в териториалния обхват на Област Монтана за 2018 г. (Източник: Междинни оценки за състоянието на ВТ в Дунавски район)

Във втория ПУРБ на Дунавски район е обърнато специално внимание на екологичното състояние на водните тела разположени по основното течение на р. Огоста от извора до устие, вкл. притокът р. Мартиновска Огоста. Анализът на резултатите от мониторинга на водите и тези от окончателния доклад на проекта ASCOR „Обвързване биогеохимичните процеси в заливните почви с динамиката на речната система (ASCOR) на р. Огоста“ (проект фокусиран върху замърсяването с арсен в България), показват е, че в следствие на промишлени и/или минни дейности в района на гр. Чипровци (между 1964 г. и 1979 г.) и натрупани големи количества минни отпадъци, водите са замърсени с арсен (ВТ: BG1OG789R1001, BG1OG700L1004, BG1OG307R1213). Резултатите от мониторинга на арсен във вода в 6 мониторингови пункта по основното течение на р. Огоста и р. Мартиновска Огоста, потвърждават високата концентрация на арсен. Анализирайки всички налични данни става ясно, че оценката умерено екологично състояние на водните тела по основното течение на р. Огоста се дължи на дългогодишното трайно замърсяване с арсен от натрупаните рудни отпадъци от мините над гр. Чипровци.

В началото на втория ПУРБ (към 2015 г.) за 21 от ВТ е определено добро химично състояние, за едно (BG1DU000R001) състоянието е дефинирано като „не достигащо добро“ а за останалите 17 няма данни (Фигура № 2.1.3.1-4). Отклонението от стандартите за качество на околната среда (СКОС) за река Дунав е по показателя трихлорметан.

Фигура № 2.1.3.1-4. Химично състояние на повърхностни води в териториалния обхват на Област Монтана (Източник: ПУРБ на Дунавски район 2016 – 2021 г.)

Изпълнявайки изискванията на чл. 3, т. 4 от РДВ за река Дунав, като трансгранично водно тяло, в общия участък е задължителна съвместната координация с Румъния. През 2015 г. румънската страна докладва, че на десният бряг на реката са отчетени високи концентрации на органичния разтворител трихлорметан (хлороформ). Същевременно резултатите от водните проби на реката на двата пункта - при с. Ново село и при гр. Силистра (от левия, десния бряг и средата) не са установили завишени концентрации на трихлорметан в периода 2010 - 2014 година.

На основание резултатите от измерените концентрации от българска страна оценката на химично състояние на водното тяло на река Дунав в българо-румънския участък е добро. Като се има предвид, обаче, оценката на румънската страна за същия участък на реката и съгласно изискванията на чл.3 т.4. от РДВ, окончателната оценката на химичното състояние река Дунав в ПУРБ на Дунавски район е определена като „не достигнато добро състояние“.

Междинните данни по време на изпълнение на втория ПУРБ, към 2018 г. показват, че всички коментирани ВТ са определени в добро химично състояние.

В първият ПУРБ на Дунавски район за ВТ BG1OG307R013 р. Огоста от яз. Огоста до с. Сараево, р. Ботуня от гр. Криводол до вливане в р. Огоста и р. Скът от с. Бъркачево до вливане в р. Огоста е определено в лошо химично състояние поради завишени концентрации на олово. При подготовката на втория ПУРБ има преразглеждане границите на водните тела, като коментираното ВТ е разделено на шест по-малки, като за три от тях (попадащи в териториалния обхват на област Монтана), а именно BG1OG307R1213, BG1OG307R1313 и BG1OG600R1018, не са установени превишение в концентрациите на олово.

Оценката на риска във втория ПУРБ на Дунавски район за вероятността ВТ да не достигнат поставените цели за добро състояние, определени съгласно чл. 157, т. 6 и т. 8 на ЗВ е базирана на Ръководство за прилагане на РДВ в България, анализа на информацията от мониторинга по елементи за качество, стандартите за качество на

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

околната среда (СКОС), съгласно Наредба Н-4 за характеризирание на повърхностните води и Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители.

За преценяване на застрашеността за непостигане на целите на ниво водни тела в Приложение 2.4.1.2. от ПУРБ на Дунавски район е приложена тристепенна система за оценка на екологичното и химическо състояние (**Таблица № 2.1.3.1-5**):

- Постигането на целите е вероятно – не е в риск;
- Не е вероятно постигането на целите – в риск;
- Не е ясно дали ще се постигнат целите – вероятно в риск.

Съгласно изготвената оценка за 18 ВТ съществува риск за достигане на поставените цели за добро екологично състояние, а за други 8 има вероятен риск. Причините за това до голяма степен се дължат на отклонения в биогенните показатели, като резултат от точково и дифузно замърсяване на повърхностните води, които водят и до отклонения и в стойностите на БЕК.

В обхвата на област Монтана не са установени ВТ в риск от непостигане на добро химично състояние, но за 28 ВТ има вероятен риск.

Таблица № 2.1.3.1-5. Оценка на риска за повърхностните водни тела попадащи изцяло или частично в териториалния обхват на област Монтана (Източник: ПУРБ на Дунавски район 2016 – 2021 г.)

Код на водното тяло	Риск оценка по БЕК	Риск оценка по ФХЕК				Обща оценка на риска	Химична оценка на риска – приоритетни вещества
		Кислороден режим	Биогени	Специфични замърсители	Оценка на риска		
BG1DU000L1001	в риск	в риск /БПК 5, електропр./	не в риск	не в риск	в риск	в риск	вероятно в риск
BG1DU000FR001	вероятно в риск	не в риск	в риск /общ N/	в риск /Al /	в риск	в риск	вероятно в риск
BG1IS300R1018	в риск	в риск / рН, БПК5/	в риск / общ N, P, N-NO ₃ , P- PO ₄ /	не в риск	в риск	в риск	вероятно в риск
BG1NV200R1001	не в риск	не в риск	в риск /N-ни и P-ни съединения/	не в риск	в риск	в риск	вероятно в риск
BG1NV200R1101	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск
BG1NV200R1102	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск
BG1OG307R1213	в риск	не в риск	в риск /общ P, N/	не в риск	в риск	в риск	вероятно в риск
BG1OG307R1313	не в риск	не в риск	в риск /общ N/	в риск /Al, As,CN,/	в риск	вероятно в риск	вероятно в риск
BG1OG400R1019	в риск	не в риск	в риск /N- NO ₃ ,общ N/	не в риск	в риск	в риск	вероятно в риск
BG1OG600R007	в риск	в риск /БПК 5/	в риск / N- NO ₂ ,NO ₃ ,PO ₄ ,общ N,P/	в риск /Fe /	в риск	в риск	не в риск
BG1OG600R1006	вероятно в риск	няма данни	няма данни	няма данни	вероятно в риск	вероятно в риск	вероятно в риск
BG1OG600R1018	в риск	не в риск	в риск/общ P, N/	не в риск	в риск	в риск	вероятно в риск
BG1OG600R1106	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск
BG1OG600R1118	в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	в риск	вероятно в риск
BG1OG600R1206	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск
BG1OG700L004	в риск	не в риск	в риск/общ P, N/	в риск/ As/	в риск	в риск	вероятно в риск
BG1OG700L016	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	вероятно в риск
BG1OG700R1002	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	вероятно в риск
BG1OG700R005	вероятно в риск	не в риск	в риск/N- NO ₃ ,общ N/	не в риск	в риск	в риск	вероятно в риск
BG1OG700R1003	в риск	не в риск	в риск/N- NO ₃ ,общ N/	не в риск	в риск	в риск	вероятно в риск
BG1OG700R1103	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск
BG1OG700R1203	не в риск	е в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск
BG1OG789R1001	в риск	не в риск	в риск /P-PO ₄ /	в риск /As/	в риск	в риск	вероятно в риск
BG1OG789R1101	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск
BG1OG789R1201	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск
BG1OG789R1301	вероятно в риск	няма данни	няма данни	няма данни	вероятно в риск	вероятно в риск	вероятно в риск
BG1OG789R1401	вероятно в риск	няма данни	няма данни	няма данни	вероятно в риск	вероятно в риск	вероятно в риск
BG1OG789R1501	вероятно в риск	няма данни	няма данни	няма данни	вероятно в риск	вероятно в риск	вероятно в риск
BG1OG789R1601	не в риск	не в риск	не в риск	в риск / As, Mn/	вероятно в риск	вероятно в риск	вероятно в риск
BG1WO500R011	в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	в риск	вероятно в риск
BG1WO600L014	в риск	в риск/БПК 5/	не в риск	не в риск	в риск	в риск	вероятно в риск
BG1WO600R015	в риск	не в риск	не в риск	не в риск	не в риск	в риск	вероятно в риск
BG1WO600R1013	вероятно в риск	няма данни	няма данни	няма данни	вероятно в риск	вероятно в риск	вероятно в риск
BG1WO600R1014	вероятно в риск	няма данни	няма данни	няма данни	вероятно в риск	вероятно в риск	вероятно в риск
BG1WO800L020	в риск	в риск /БПК5, електропр./	в риск /N- NO ₃ ,общ N, PO ₄ /	не в риск	в риск	в риск	вероятно в риск
BG1WO800L021	в риск	в риск/електропр./	не в риск	не в риск	не в риск	в риск	вероятно в риск
BG1WO800R106	в риск	не в риск	в риск /N- NH ₄ ,NO ₃ ,общ N/	не в риск	в риск	в риск	вероятно в риск

Б. Натиск и въздействие върху повърхностните води

При анализа на натиска върху повърхностни води е използвана информация от публичния регистър на издадените от БДДР разрешителни за заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти и за водоземане от повърхностни водни за които към 01.01.2020 г. има данни, че са в срок на действие.

Натиск от заустване на отпадъчни води в повърхностни води

Отпадъчни води с преобладаващ битов характер в област Монтана, зауствани в повърхностни водни обекти се формират от (Таблица № 2.1.3.1-6):

- Градски пречиствателни станции за отпадъчни води (ГПСОВ) на агломерации с над 2 000 еквивалент жители (е.ж.);
- Канализационни мрежи (КМ) на агломерации с над 2 000 е.ж.;
- Локални пречиствателни станции за битови отпадъчни води (ЛПСОВ);
- Канализационни мрежи (КМ) на агломерации с под 2 000 е.ж.

Таблица № 2.1.3.1-6. Точкови източници на отпадъчни води с преобладаващ битов характер във ВТ, попадащи изцяло или частично в териториалния обхват на област Монтана (Източник: ПУРБ на Дунавски район 2016 – 2021 г.)

Код на водните тела	Име на точковия източник	Пречистени/ Непречистени ОВ с преобладаващ битов характер	Източник на ОВ с преобладаващ битов характер
BG1OG600R1206	Почивно-оздравителен к-с "Леденика", с. Згориград, общ. Враца	пречистени	ЛПСОВ
BG1OG600R1006	Вършец	пречистени	ПСОВ над 2000 е.ж.
BG1OG700R1003	Берковица	непречистени	канализация
BG1OG700R1003	Берковица	непречистени	канализация
BG1OG600R007	Враца	пречистени	ПСОВ над 2000 е.ж.
BG1OG700L1004	Дом за възрастни хора с деменция, с. Бистрилица	пречистени	ЛПСОВ
BG1OG307R1213	Търговско-складов комплекс "Техномаркет", гр. Монтана	пречистени	ЛПСОВ
BG1OG307R1213	Монтана	пречистени	ПСОВ над 2000 е.ж.
BG1OG600R1018	Канализационна система на Поправителен дом, гр. Бойчиновци	пречистени	ЛПСОВ
BG1OG307R1313	Селищна канализация на с. Лехчево, общ. Бойчиновци	непречистени	канализация
BG1DU000R001	Лом	непречистени	канализация
BG1DU000R001	Пристанищен комплекс, гр. Лом - поток 1	пречистени	ЛПСОВ
BG1DU000R001	Пристанищен комплекс, гр. Лом - поток 2	пречистени	ЛПСОВ

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Степента на влияние на промишлените отпадъчни води върху водоприемниците зависи от съдържащите се в тях замърсяващи вещества, тяхното количество и от фоновата качествена и количествена характеристика на водното тяло. За повърхностните води в област Монтана най-значим е натиска от заустване на отпадъчни води от хранително – вкусовата промишленост, добива и преработката на полезни изкопаеми.

В **Таблица № 2.1.3.1-7** са поместени точкови източници на промишлени отпадъчни води във ВТ, попадащи изцяло или частично в териториалния обхват на област Монтана, като не са отразени такива обекти, които са извън областта и не могат да окажат въздействие върху повърхностните води на нейна територия (напр. мина „Бели брег“ Мина "Станянци", с. Гинци във ВТ BG1NV200R1001 и др.).

Таблица № 2.1.3.1-7. Точкови източници на промишлени отпадъчни води във ВТ, попадащи изцяло или частично в териториалния обхват на област Монтана
(Източник: ПУРБ на Дунавски район 2016 – 2021 г.)

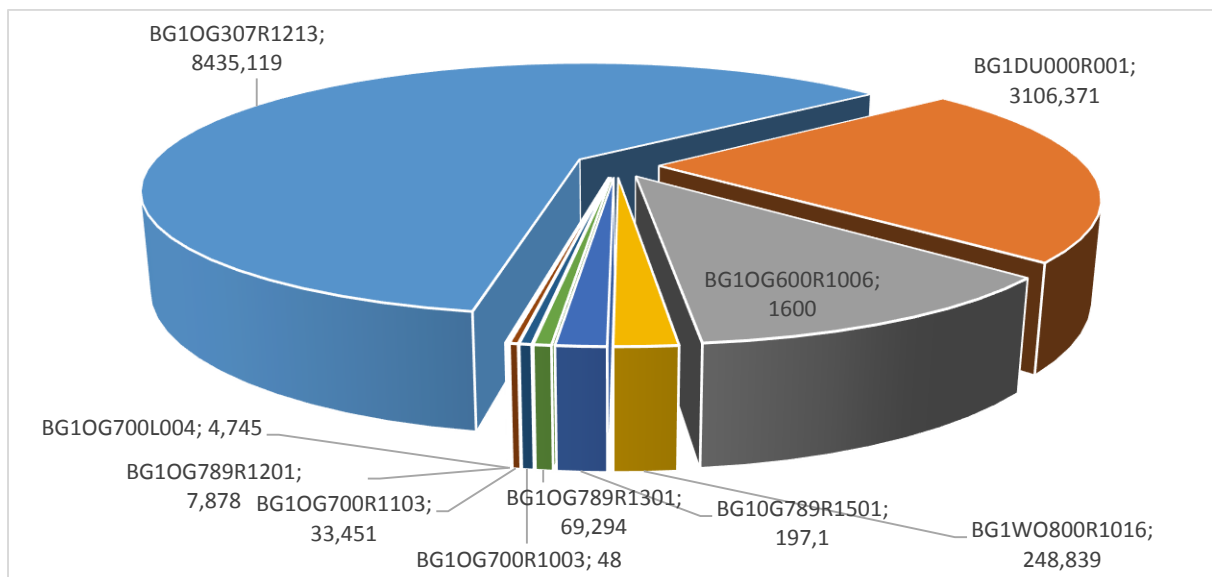
Код на водните тела	Име на точковия източник	Вид на индустрията
BG1WO600R015	Производствена база (ТМСИ и Бетонов възел, с. Сталийска махала, общ. Лом	Бетонови възли
BG1WO600R015	"Аркус" АД, гр. Лясковец - обособено производство, гр. Лом	Обработване на метални повърхности, вкл. галванизация
BG1WO600R015	Предприятие за производство на вино и спиртни напитки, гр. Лом	Производство на спирт и алкохолни напитки
BG1WO600R015	Предприятие за производство на ел кари, гр. Лом	Обработване на метални повърхности, вкл. галванизация
BG1WO600R015	Цех за месодобив и месопреработка, кв. Младеново, гр. Лом	Производство, преработка и консервиране на месо
BG1WO600R015	Автомивка, гр. Лом	Автосервизи и автомивки
BG1OG307R1013	Производствена база - Бетонов възел и МСИ, с. Бутан - поток 1	Бетонов възел
BG1OG307R1013	Производствена база - Бетонов възел и МСИ, с. Бутан - поток 2	Добив и преработка на нерудни минерални суровини
BG1OG307R1213	Тепавица с обслужваща сграда, гр. Монтана	Перални за пране на дрехи
BG1OG307R1213	ТМСИ в с. Долно Белотинци, общ. Монтана	Добив и преработка на нерудни минерални суровини
BG1OG307R1213	ТМСИ - с. Ерден, общ. Бойчиновци	Добив и преработка на нерудни минерални суровини
BG1OG600R007	КС на Затвор в гр. Враца - поток 1	Обработване на метални повърхности, вкл. галванизация
BG1OG600R007	Мандра, кв. Бистрец, гр. Враца	Производство на млечни продукти
BG1OG600R007	Кариера за варовик, с. Лиляче, общ. Враца	Добив и преработка на нерудни минерални суровини

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код на водните тела	Име на точковия източник	Вид на индустрията
BG1OG600R007	ТИ и ремонтна работилница с автомивка, кариера за варовик, с. Лиляче, общ. Враца - поток 1	Добив и преработка на нерудни минерални суровини
BG1OG600R007	ТИ и ремонтна работилница с автомивка, кариера за варовик, с. Лиляче, общ. Враца - поток 2	Добив и преработка на нерудни минерални суровини
BG1OG600R1018	Млекопреработвателно предприятие, с. Ракево, общ. Криводол - поток 2, дъждовни	Автосервизи и автомивки
BG1OG600R1018	Млекопреработвателно предприятие, с. Ракево, общ. Криводол - поток 1	Производство на млечни продукти
BG1OG600R1018	Цех "Маслодобивен" на "Растма май", гр. Бойчиновци	Производство и/или рафиниране на растителни масла
BG1OG700R002	Предприятие за производство на месни консерви, с. Комарево	Производство, преработка и консервиране на месо
BG1OG700R002	ТМСИ - площадка за промиване на баластра, с. Гаганица, общ. Берковица	Добив и преработка на нерудни минерални суровини
BG1OG700R1003	Кланица и месопреработващо предприятие, с. Боровци	Производство, преработка и консервиране на месо
BG1OG700R1103	Производствено складова сграда за бутилиране на минерална вода, с. Бързия, общ. Берковица	Производство на безалкохолни напитки
BG1OG700R1203	Предприятие за добив, обработка и монтаж на скални материали	Производство на цимент и гипс
BG1OG789R1501	Обогатителна фабрика за първична преработка на флуоритна суровина, Чипровци	Добив и преработка на полезни изкопаеми

Общото годишно количество на заустваните отпадъчни води, изчислено по издадените разрешителни, е около 14 млн. м³, като най-голям е натиска във ВТ - BG1OG307R1213 р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци (около 8,5 млн. м³) и BG1DU000R001 р. Дунав от границата при Ново село до границата при Силистра (около 3,1 млн. м³) (**Фигура № 2.1.3.1-5**).

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Фигура № 2.1.3.1-5. Разпределение на количеството зауствани отпадъчни води (по разрешени количества в хил.м³) съгласно действащите разрешителни за заустване на отпадъчни води в повърхностни води по ВТ (Източник: Регистър на издадените разрешителни от БДДР).

Натиск в резултат от водовземане от повърхностни води

Общото годишно количество на ползваните повърхностни води, изчислени по разрешени количества в издадените разрешителни, е около 148203 млн. м³ (Таблица № 2.1.3.1-8).

Таблица № 2.1.3.1-8. Разпределение на количествата ползвани повърхностни води по отрасли (по разрешени количества в действащите разрешителни) по отрасли (Източник: Регистър на издадените разрешителни от БДДР).

Водни тела	Ползвани водни количества за (в млн.м³):					
	Общо	Питейно-битови нужди	Производство на електроенергия	Промисленост	Охлаждане	Напоиване
BG1DU000R001	28	0	0	1	0	27
BG1NV200R1101	19	0	19	0	0	0
BG1OG307R1013	220	0	220	0	0	0
BG1OG307R1213	12910	0	12906	3	0	0
BG1OG307R1313	660	0	660	0	0	0
BG1OG600R1006	166	0	166	0	0	0
BG1OG600R1106	0	0	0	0	0	0
BG1OG700R1002	0	0	0	0	0	0
BG1OG700R005	0	0	0	0	0	0
BG1OG700R1003	1	0	0	1	0	0
BG1OG700R1103	173	0	173	0	0	0
BG1OG700R1203	1	0	0	0	0	0
BG1OG789R1201	18	0	18	0	0	0
BG1OG789R1301	404	0	402	2	0	0
BG1OG789R1501	118	0	116	2	0	0
BG1OG789R1601	9	0	9	0	0	0
BG1WO600L1014	10	0	10	0	0	0

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Водни тела	Ползвани водни количества за (в млн.м ³):					
	Общо	Питейно-битови нужди	Производство на електроенергия	Промишленост	Охлаждане	Напоиване
BG1WO600R015	0	0	0	0	0	0
BG1WO600R1013	80	0	80	0	0	0
BG1WO800R1016	4	0	0	0	0	4
Общо:	14820	2	14778	9	0	31

Най-голям е дела на водите ползвани за производство на електроенергия (над 99 % от общите ползвани количества), като основният натиск е върху четири ВТ (Фигура № 2.1.3.1-6):

- BG1OG307R1213 р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци;
- BG1OG789R1301 р. Дългоделска от извор до вливане в р. Огоста;
- BG1OG700R1103 РВ "Пръшковица"; РВ "Гаванищица"; РВ "Садина бара"; РВ "Ширине" на реките Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара;
- BG1OG789R1501 р. Огоста от Чипровци до вливане на р. Превалска Огоста при Белимел.

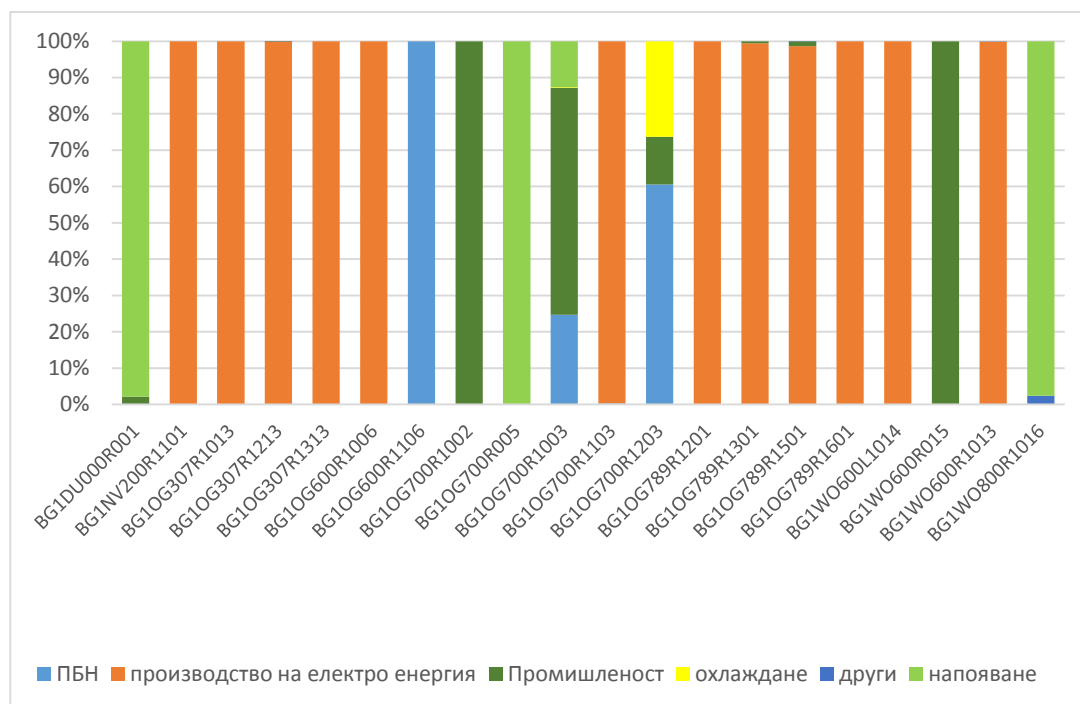
Повърхностните води в старопланинския район от областта осигуряват необходимите водни количества и естествен пад, които са добра предпоставка за добив на електроенергия в съществуващи средни и малки ВЕЦ. Около 50 % от издадените и действащи разрешителни и над 99 % от разрешените водни количества са за производство на електроенергия. Формално количествата, използвани за производство на електроенергия чрез ВЕЦ не могат да се разглеждат като реално водовземане, тъй като след преобразуването на енергията на водата в електрическа, ползваните водни обеми се връщат обратно във водния обект. Въпреки това ВЕЦ оказват значим натиск върху хидрологичния режим в речния участък, който се изразява в изменение на водното ниво след ВЕЦ, значителното намаляване на оттока в участъка между водовземаването и заустването при деривационните ВЕЦ, нарушаване непрекъснатостта на реката, промяна в скоростта на течението/завираване в участъка над точката на водовземане.

Производството на електроенергия е съсредоточено също в планинските и отчасти полупланинските зони и е свързано с водоползване от реките Чипровска, Славеевица, Найденица, Дългоделска Огоста (вкл. притоци), Милина река, Голяма река, Ботуна, високите притоци на р. Огоста, както и изравнителите Петрохан, Клисура и Остра чука, събирателен канал Сребърна – Гинци, яз. Христо Смирненски.

Водоползването за питейно-битови нужди от повърхностни води е с общ обем от около 1,5 - 2 млн.м³/год. (по разрешени количества).

Водните обекти на територията на област Монтана приоритетно свързани с водовземане за питейно – битови нужди са планинските зони на реките Ширине, Шабовица, Цанкова бара, Стара, Релков дол, Орлощица, Лилячка бара, Драгиева бара, Десна бара, Голяма Садина бара, Главанищица, Кучешка бара, Завоя, Горна Садина.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Фигура № 2.1.3.1-6. Процентно съотношение на ползването на повърхностните води по отрасли и ВТ (Източник: Регистър на издадените разрешителни от БДДР)

Натиск от дифузни източници

Според ЗВ "замърсяване от дифузен източник е замърсяване в резултат от човешка дейност, което не е заустване на отпадъчни води в повърхностни води и/или отвеждане на замърсители в подземните води, концентрирано в определена точка".

В Таблица № 2.1.3.1-9 са упоменати основните дифузни източници на замърсяване и потенциалното въздействие върху повърхностните води и/или водните екосистеми.

Таблица № 2.1.3.1-9. Възможни потенциални въздействия и индикаторите за тяхното отчитане върху повърхностните води (Източник: ПУРБ на Дунавски район 2016–2021

Движеща сила Източник на натиск	Категория натиск	Потенциално въздействие върху повърхностните води и/или водните екосистеми	Мониториран показател с отклонения
Урбанизация/ Промисленост/Селско стопанство/Климатичн и изменения	Точкови източници на замърсяване/Дифузни източници на замърсяване/ Хидроморфологичен натиск/Изменение на климата	Органично замърсяване	1. Разтворен кислород; 2. БХКП5; 3. Електропроводимост; 4. Биологични елементи за качество.
Урбанизация/ Промисленост/Селско стопанство	Точкови източници на замърсяване/Дифузни източници на замърсяване	Замърсяване с хранителни елементи	1. Азот (N) - Общ азот (Ntot); 2. Фосфор (P) - общ фосфор (Ptot); 3. Неорганичен азот;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Движеща сила Източник на натиск	Категория натиск	Потенциално въздействие върху повърхностните води и/или водните екосистеми	Мониториран показател с отклонения
			4. Амоняк (NH ₄); 5. Нитрат (NO ₃); 6. Нитрит (NO ₂); 7. Фосфати (PO ₄); 8. Биологични елементи за качество.
Урбанизация/ Промисленост/Селско стопанство	Точкови източници на замърсяване/Дифузни източници на замърсяване	Киселинност	1. рН; 2. Биологични елементи за качество.
Урбанизация/ Промисленост/Селско стопанство	Точкови източници на замърсяване/Дифузни източници на замърсяване	Замърсяване с приоритетни вещества	1. Списък на определените приоритетни вещества в България; 2. Биологични елементи за качество.
Урбанизация/ Промисленост/Енергетика/Защита от наводнения/Климатични и изменения	Точкови източници на замърсяване/Дифузни източници на замърсяване/ Хидроморфологичен натиск/Изменение на климата	Други значителни въздействия	1. Специфични замърсители; 2. Биологични елементи за качество; 3. Списък на определените приоритетни вещества в България.
Урбанизация/ Промисленост/Енергетика/Селско стопанство/Защита от наводнения/Климатични и изменения	Хидроморфологичен натиск/Изменение на климата	Промяна на местообитания	Биологични елементи за качество
Промисленост/ Климатични изменения	Точкови източници на замърсяване/Изменение на климата	Повишаване на температурата	1. Температура; 2. Биологични елементи за качество.

В поречието на Огоста 58,44 % (или 51 605 е.ж.) от агломерациите нямат осигурено пречистване на битовите отпадъчни води. В населени места без изградена или частично изградена канализационна мрежа битовите, стопанските и промишлени води се събират в септични ями или попивни (изгребни) ями. Тези ями често не са изолирани, и отпадъчните води се просмукват и предизвикват контаминация на водоизточниците най-често със замърсители от битов и селскостопански произход - органични и биогенни елементи (неразтворени вещества; замърсители влияещи на кислородния режим; различни форми на азот и фосфор).

Изоставените мини във високите части на водосбора на р. Огоста, където високото съдържание на арсен се определя като фоново, се явяват значими вторични дифузни източници на замърсяване за съответните водни тела.

Почвите в района на БД Дунавски район и в частност в обхвата на област Монтана, са подложени на деградация вследствие глобалната промяна на климата, повишаването на температурата, проливните дъждове и дългите засушавания. Във

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

втория ПУРБ на Дунавски район около 4282,29 км² от поречието на р. Огоста са определени като податливи към ерозия, от тях:

- в населени места, водни площи и скали – 346,40 км²;
- със слаба податливост на ерозиране – 876,79 км²;
- със средна податливост на ерозиране – 1094,50 км²;

Липсват данни за идентифицирани зони със силна и много силна податливост на ерозиране.

Чрез процесите на почвената ерозия в повърхностните води се внасят главните количества нитратите, фосфорните съединения и пестицидите. Когато основното замърсяване е от земеделски източник, то обикновено пътят за постъпване и разпространение на индикативните вещества в околната среда е: *ерозия на почвите → повърхностен отток → дифузно постъпване в подземни и повърхностни води.*

Натиск от физически (хидроморфологични) изменения

Хидроморфологичен натиск е натискът от физичните изменения на водните обекти в резултат на човешката дейност - измененията на бреговете и крайбрежните зони на реките, на речното легло, на водния режим – отток и ниво. Този натиск се проявява в две направления – хидроложки и морфологичен.

При 26 от ВТ попадащи изцяло или частично в териториалния обхват на област Монтана (около 67 %) са идентифицирани настъпили физически изменения в морфологията на водните обекти (**Таблица № 2.1.3.1-10**).

Таблица № 2.1.3.1-10. Натиск от физически (хидроморфологични) изменения във ВТ, попадащи изцяло или частично в териториалния обхват на област Монтана
(Източник: ПУРБ на Дунавски район 2016 – 2021 г.)

Код на повърхностно водно тяло	Корекции на реки	Язовири, изградени на реки	Миграционни бариери	Водовземане	Регулиране на оттока	Изземване на наносни отложения
BGINV200R1101	не	не	да	да	не	не
BG1OG307R1013	да	не	не	да	не	да
BG1OG307R1213	не	не	не	да	не	не
BG1OG307R1313	да	не	не	да	не	не
BG1OG600R007	да	не	да	не	да	да
BG1OG600R1006	не	не	да	не	да	не
BG1OG600R1106	не	не	не	да	не	не
BG1OG600R1118	не	не	не	да	не	не
BG1OG700L1004	не	да	да	не	не	не
BG1OG700L1016	не	да	да	не	не	не
BG1OG700R1002	не	не	да	да	да	не
BG1OG700R005	не	не	да	не	да	не
BG1OG700R1003	да	не	не	да	да	не
BG1OG700R1103	не	не	да	да	да	не
BG1OG700R1203	не	не	не	да	не	не
BG1OG789R1001	не	не	не	не	не	да
BG1OG789R1201	не	не	да	да	да	не
BG1OG789R1301	да	не	да	да	да	не
BG1OG789R1501	да	не	да	да	да	не
BG1OG789R1601	да	не	да	да	да	не

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код на повърхностно водно тяло	Корекции на реки	Язовири, изградени на реки	Миграционни бариери	Водовземане	Регулиране на оттока	Изземване на наносни отложения
BG1WO600R015	не	не	не	да	не	не
BG1WO600R1013	не	не	да	да	не	не
BG1WO600R1014	да	не	не	не	не	не
BG1WO800L1020	не	да	да	не	не	не
BG1WO800L021	не	да	да	не	не	не
BG1WO800R1016	не	не	не	да	не	не

В горното течение на р. Огоста и нейните притоци изградените ВЕЦ оказват значим натиск върху речната непрекъснатост, хидрологичния режим и редица морфологични характеристики на водните обекти.

В. Въздействия от изменението на климата, наводненията и засушаването

В рамките на научна разработка „Оценка на натиска и въздействието върху повърхностните и подземните води от изменението на климата и оценка на наличието на вода за икономическите сектори” извършено климатично моделиране за територията на България по райони за басейново управление по два сценария (RCP4.5 и RCP8.5) за очаквано изменение на средните температури и количество валежи за три периода: за първия период с хоризонт 2027 г., и за периодите 2021-2050 г. и 2071-2100 г., при референтен период: 1961–1990 и 1971–2000. Въз основа на тази разработка в ПУРБ на Дунавски район е изготвен „Подход за оценка на натиска и въздействието върху повърхностните и подземните води от изменението на климата и оценка на наличието на вода за икономическите сектори“.

Моделните резултати и по двата сценария показват изразена тенденция за увеличаване навсякъде в страната на есенните валежи и намаляване на летните. В горното течение на р. Огоста и реките западно от Огоста се наблюдава намаление на средногодишния отток по сценарий RCP 4.5 за 2071 - 2100 с -5.31% във връзка с доминиране на увеличението на изпарението в резултат от повишение на температурата, по-значително от увеличението на валежите. Влиянието на климатичната промяна намалява своя интензитет в по-водните средно и долно течение на реката.

Основните изводи, които могат да бъдат направени, са, че измененията в средногодишния отток за бъдещите периоди, отнесени към периода 1976 - 2005, се очаква да бъдат от -8% до 9%. Естествената изменчивост на средногодишния отток в басейна на р. Огоста и реките западно от Огоста е по-голяма от очакваните промени в резултат от климатична промяна за избраните бъдещи периоди. Ресурсът от повърхностни води ще се увеличи през зимата, но се очаква драстично да бъде редуциран през лятото.

По сценарии RCP 8.5 в горното течение на р. Огоста и реките западно от Огоста се прогнозира относително увеличение с до 31% (най-голямото увеличение е + 31.05% за 2071 – 2100 за високи води с повторяемост 1000 год.). Не се прогнозира относително намаление на високите води. За средното и долното течение прогнозата е относително увеличение с до 13% (най-голямото увеличение е + 12.55% за 2021 - 2050 за високи води с повторяемост 20 год.) и относително намаление на високите води с до

26% (най-голямото намаление е – 25.15% за 2071 - 2100 за високи води с повторяемост 1000 год.).

По сценарии RCP 4.5 в горното течение на р. Огоста и реките западно от Огоста се прогнозира относително намаление на ниските води с до 15% (по-съществено за 2071-2100). За средното и долното течение прогнозата е свързана с относително намаление на ниските води с до 12% (по-съществено за 2071-2100).

В обобщение на описаните резултати може да се каже, че за водните тела, попадащи в териториалния обхват на област Монтана рискът от засушаване и рискът от недостиг на вода са определени като умерени, с изключение на граничните ВТ BG1DU000R001 р. Дунав (значим риск от засушаване и значим риск от недостиг на вода) и BG1DU000L1001язовир Аспарухов вал(значим риск от засушаване и умерен риск от недостиг на вода). Същевременно имайки предвид, че основните повърхностни водоизточници, осигуряващи питейно – битови водоснабдяване са локализирани в във високите старопланински части на областта рискът за бъдещ недостиг на питейна вода може да се определи като слаб до умерен.

Г. Риск от наводнения

Наводненията са естествени природни явления, които не могат да бъдат избегнати. За нашата страна те се определят като най-значимото природно бедствие, нанесло щети за стотици милиони левове само през последните няколко години.

По смисъла на Закона за водите:

- "наводнение" е временното покриване с вода на земен участък, който обичайно не е покрит с вода, включително от реки, планински потоци и предизвикани от морето наводнения на крайбрежни райони; наводняването на земни площи от канализационни системи не е наводнение по смисъла на този закон;
- "риск от наводнения" е съчетанието от вероятността за наводнение и възможните неблагоприятни последици за човешкото здраве, околната среда, културното наследство, техническата инфраструктура и стопанската дейност, свързани с наводненията;
- "заплаха от наводнение" е вероятността от заливане на определени територии; под заплаха от наводнение са тези територии, които при настъпване на наводнение с определената вероятност остават под вода.

По смисъла на *Наредбата за реда, начина и компетентните органи за установяване на критичните инфраструктури и обектите им и оценка на риска за тях*:

- "Критична инфраструктура" е система или части от нея, които са от основно значение за поддържането на жизненоважни обществени функции, здравето, безопасността, сигурността, икономическото или социалното благосъстояние на населението и чието нарушаване или унищожаване би имало значителни негативни последици за Република България в резултат на невъзможността да се запазят тези функции.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- "Обект на критична инфраструктура" е организационно и/или икономически обособена част от критичната инфраструктура, която е ключова за нормалното функциониране, непрекъснатостта и целостта ѝ.

Комплексен подход за управление на риска от наводнения се въвежда от Директива 2007/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 година относно оценката и управлението на риска от наводнения, чиято цел е да се постигне намаляване на бъдещия риск чрез проучване, оценка и въздействие върху всички фактори, влияещи върху появата на наводненията и значимостта на последиците им върху човешкото здраве, стопанската дейност и околната среда.

Директивата изисква от държавите членки да разработят План за управление на риска от наводнения (ПУРН) с включена Програма от мерки (ПоМ). ПУРН за Дунавски район е изготвен съгласно чл. 152, ал. 1, т. 2 от Закона за водите. Неговата цел е да създаде условия за намаляване неблагоприятното въздействие върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност на наводненията в Дунавски район за басейново управление, и по-конкретно в определените райони със значителен потенциален риск от наводнения.

Анализът на причините за наводненията в Дунавски район показва, че около 60% от регистрираните събития са резултат от проливни дъждове, а по-малко от 30% се дължат на излизане на реките извън коритата им.

За оценка на бъдещия риск е анализирана вероятността за повторно възникване на минали наводнения като значими потенциални бъдещи наводнения, както и на възможността в райони, в които такива в миналото не са възниквали, да настъпят бъдещи наводнения със значими неблагоприятни последици. В резултат от този анализ в Дунавски район са определени 163 броя участъци за оценка на потенциалния бъдещ риск.

Оценката на бъдещия риск от наводнения в Дунавски район е извършена чрез прилагане на стъпките на утвърдената от Министъра на околната среда и водите Национална Методика, съгласно чл. 187, ал. 2, т. 6 от ЗВ. Определянето на РЗПРН е осъществено на база на утвърдени от Министъра на околната среда и водите „Критерии и методи за определяне и класифициране на риска и определяне на РЗПРН” - II-част от Методиката по чл. 187, ал. 2, т. 6 от ЗВ. В резултат на прилагане на Методиката са определени 52 проектни РЗПРН, от които впоследствие са утвърдени 26 бр.

В Дунавски район за басейново управление, на основание чл. 146 г от ЗВ, са определени райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН). Те са утвърдени със Заповед № 88/21.08.2013 г. на Директора на Басейнова Дирекция – Дунавски район (БДДР) и Заповед № РДД 744/01.10.2013 г. на Министъра на околната среда и водите. РЗПРН са класифицирани в три степени на риск по отношение на човешкото здраве, стопанската дейност околната среда и културно историческото наследство – нисък, среден и висок. Съответно утвърдените РЗПРН съдържат само районите със степен на риск „висок“ и „среден“

Територията в обхвата на ОПРГТ за област Монтана попада в **два РЗПРН - BG1_APSFR_OG_061 и BG1_APSFR_DU_001 (Таблица № 2.1.3.1-11).**

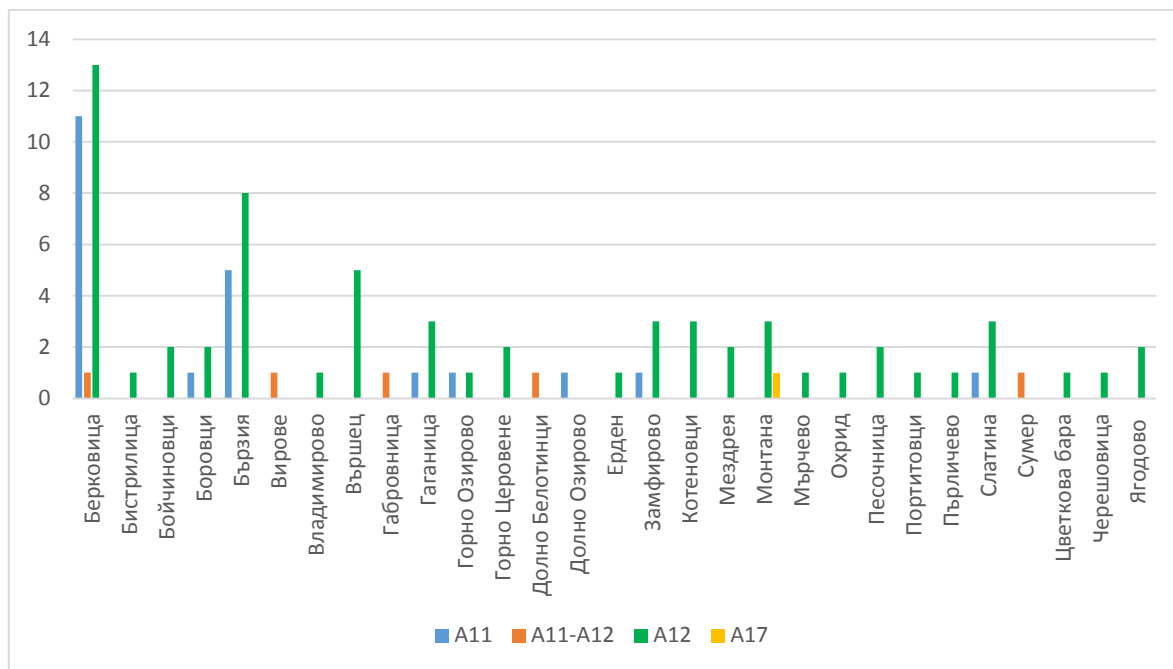
Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Таблица № 2.1.3.1-11. Определени РЗПРН по чл. 146г от ЗВ в Дунавски район, попадащи изцяло или частично в териториалния обхват на област Монтана
(Източник: ПУРН за Дунавски район)

Код на РЗПРН	Име на РЗПРН	Дължина в км	Поречие	Водното тяло	Населено място	Община	Степен на риск
BG1_APSFR_OG_061	р. Берковска при гр. Берковица	7,1	Огоста	BG1OG70 OR1003	гр. Берковица	Берковица	висок
BG1_APSFR_DU_001	река Дунав	472	Дунав	BG1DU00 OR001	Населени места по крайбрежието от с. Ново село до гр. Силистра	Видин, Димово, Лом, Вълчедръм, Козлодуй, Мизия, Оряхово, Долна Митрополия, Гулянци, Никопол, Белене, Свищов, Ценово, Борово, Иваново, Русе, Сливо поле, Тутракан, Главиница, Ситово, Силистра	висок

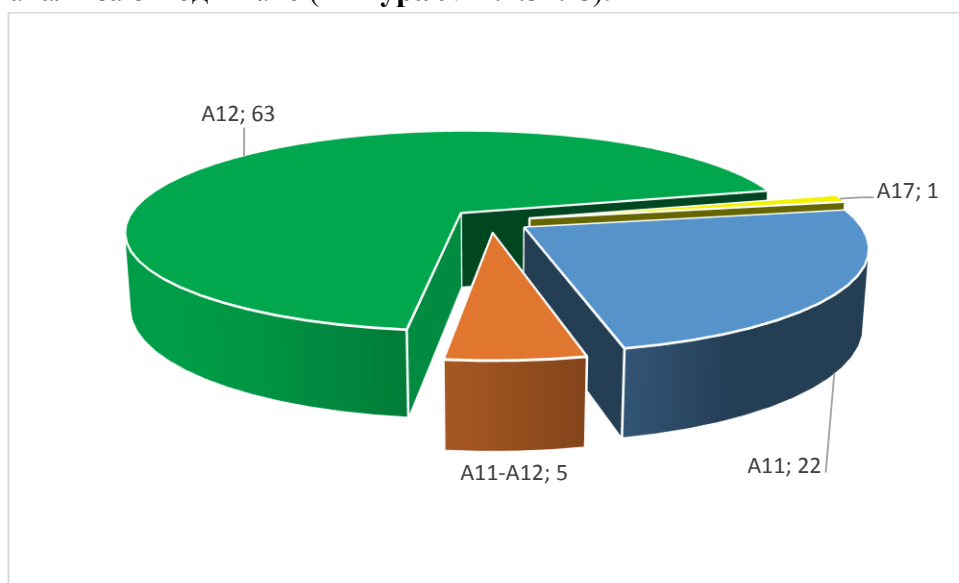
За област Монтана най-голям брой минали наводнения са регистрирани в района на гр. Берковица и с. Бързия (**Фигура № 2.1.3.1-7**). В района на гр. Берковица в исторически план са регистрирани около 25 наводнения, като при повече от 50% от тях причините са в придошлата р. Берковска, включително проблеми с отводнителните канали.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Фигура № 2.1.3.1-7. Регистрирани в област Монтана минали наводнения по населени места и по източник – A11: наводнение от природни или създадени от човека канали за отводняване; A12: повърхностни наводнения от валежи или снеготопене; A17: няма данни (Източник: ПУРН за Дунавски район)

Анализът на причините за възникване на наводнения в област Монтана показва, че в най-голяма степен източник се явява силно увеличаване повърхностни отток в резултат от валежи или снеготопене (69,2%), предизвикъл преливане на реките. При 24,2 % тези негативни събития са били в резултат от природни или създадени от човека канали за отводняване (Фигура № 2.1.3.1-8).

Фигура № 2.1.3.1-8. Причините за възникнали в исторически план наводнения в област Монтана (Източник: ПУРН за Дунавски район)

РЗПРН с код BG1_APSFR_OG_061 и наименование „р. Берковска при гр. Берковица“

Районът е обособен по течението на р. Берковска в рамките на гр. Берковица (Област Монтана) и е с обща дължина от около 7,1 км (Фигура № 2.1.3.1-9).

Фигура № 2.1.3.1-9. Моделирана залята площ (в лилаво – залята урбанизирана площ, в синьо – залята не урбанизирана площ) при гр. Берковица, съгласно ПУРН
(Източник: ПУРН за Дунавски район)

Класифицирането на риска е направено на база моделиране на потенциално бъдещо наводнение и данни за такива събития възникнали в миналото. При изготвения подробен анализ, включващ участъци от р. Берковски, р. Бързия и р. Раковска в ПУРН за Дунавски район с висок риск е класифицирано само поречието на р. Берковска в района на гр. Берковица, а за останалата територия е идентифициран нисък риск (с код BG1_APSFR_OG_062). Високият риск е на база критериите:

- засегнати жители – около 4020 души. Съществуват данни от минали наводнения за уязвими зони с наводнени жилищни сгради в кв. Зарянци на гр. Берковица;
- културни обекти – църквата „Рождество Богородично“ и часовниковата кула в града.

Нисък е риска по отношение на критерии – засегнати елементи от пътната инфраструктура. Съществуват данни, че възможна причина за наводненията в комбинация с рязкото увеличение на речния отток е недобре функциониращата канализационна система на гр. Берковица.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

В Таблица № 2.1.3.1-12 са включени специфичните приоритети и цели, както и тяхната степен на сигурност за РЗПРН код BG1_APSFR_OG_061 и наименование „р. Берковска при гр. Берковица”.

Таблица № 2.1.3.1-12. Приоритети и цели за РЗПРН BG1_APSFR_OG_061 „р. Берковска при гр. Берковица” (Източник: ПУРН за Дунавски район)

№	Приоритети	Цели за РЗПРН		Степен на сигурност
1	Опазване на човешкото здраве.	1.1	Минимализиране броя на засегнатите пострадали хора при наводнения.	Висока: Минали наводнения, отпуснати държавни средства за намаляване на риска.
		1.2	Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии.	
		1.4	Минимализиране броя на засегнатите обекти от социалната инфраструктура.	
2	По-висока степен на защита на критичната инфраструктура и бизнеса.	2.2.2	Подобряване на защитата на значими културно – исторически обекти.	Ниска: Заливаемата площ трябва да бъде по-прецизно определена.
4	Подобряване на подготвеността и реакциите на населението.	4.1	Повишаване на подготвеността на населението за наводнения.	Висока: Голям брой минали наводнения.

На територията на РЗПРН код BG1_APSFR_OG_061 няма водоземни съоръжения за питейно – битово водоснабдяване, които да попадат в границите на заливане.

В програмата от мерки са включени планираните проекти за възстановяване и укрепване на коритото на р. Берковска. Допълнително, в ПУРН са включени и други мерки, както следва (Таблица № 2.1.3.1-13):

- С цел да се намалят наводненията от повърхностни води се предлага оценка на капацитета на канализационната система (Мярка OG_061_A.1.3.6), както и мерки за подобряване отвеждането на дъждовните води в населеното място (Мерки OG_061_A.2.2.5 и OG_061_B.4.2.1);
- За да се намалят наводненията от реките се предлага почистване на речните корита (Мярка BM_A.1.2.1), както и реконструкция на корекциите, където е необходимо (Мярка OG_061_B.2.1.2);
- Особено внимание ще бъде отделено на поддържането и подобряването на водния режим в зоната на влажните зони за запазване и подобряване на околната среда (Мярка OG_061_A.1.1.9).

Таблица № 2.1.3.1-13. Програма от необходими и допълнителни мерки за намаляване риска от наводнение в РЗПРН BG1_APSFR_OG_061 за територията на община Берковица, област Монтана (Източник: ПУРН за Дунавски район)

Работен код на БДДР	Код по национален каталог	Име на мярката	Описание на мярката	Приоритет	Тип на мярката	Ефект от прилагане на мярката (вкл. принос към целите на ПУРН)
Необходими мерки						
OG_061_A.1.1.6	PRE5-PRO2-REAC6	Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките	Осигуряване на водозадържане при преминаване на високи води чрез свързване на речното корито с влажни зони по естествен начин или чрез савак(ци) и канали; поддържане на блатата и езерата в добро състояние	Среден	M31	Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения; Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии; Възстановяване на нормалните условия за живот; Минимизиране броя на засегнатите обекти от социалната инфраструктура
OG_061_A.1.3.6	PRE23-PRO5-REAC24	Оценка за отвеждането и дренването на дъждовните води и в частност на канализационните мрежи на населено място	Извършване на преразглеждане и анализ на канализационната мрежа и т.нар. охранителни канали; въвеждане на изисквания за събиране и използване на дъждовните води; преоценка и въвеждане на нови норми за проектиране с цел осигуряване на бързо и безпроблемно оттичане на падналите в градската среда валежи.	Висок	M24	Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения
OG_061_A.2.2.5	PRO17-REAC45	Преустройство или изграждане на дренажни съоръжения	Предимно канавки, резервоари, шахти и др.	Висок	M34	Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения
OG_061_IM_B.2.1.1	PRE49-PRO34-REAC121	Изграждане на нови корекции	Отнася се преди всичко за населени места. Следва да се приема като мярка, налагаща активи с висока икономическа и социална стойност.	висок	M24	Осигуряване на по-висока степен на защита
OG_061_IM_B.2.1.1a	PRE49-PRO34-REAC121	Изграждане на нови корекции	Отнася се преди всичко за населени места. Следва да се приема като мярка, налагаща активи с висока икономическа и социална стойност.	висок	M24	Осигуряване на по-висока степен на защита

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Работен код на БДР	Код по национален каталог	Име на мярката	Описание на мярката	Приоритет	Тип на мярката	Ефект от прилагане на мярката (вкл. принос към целите на ПУРН)
OG_061_IM_B.2.1.1b	PRE49-PRO34-REAC121	Изграждане на нови корекции	Отнася се преди всичко за населени места. Следва да се приема като мярка, налагаща активи с висока икономическа и социална стойност.	висок	M24	Осигуряване на по-висока степен на защита
OG_061_IM_B.2.1.1c	PRE49-PRO34-REAC121	Изграждане на нови корекции	Отнася се преди всичко за населени места. Следва да се приема като мярка, налагаща активи с висока икономическа и социална стойност.	висок	M24	Осигуряване на по-висока степен на защита
OG_061_IM_B.2.1.1d	PRE49-PRO34-REAC121	Изграждане на нови корекции	Отнася се преди всичко за населени места. Следва да се приема като мярка, налагаща активи с висока икономическа и социална стойност.	висок	M24	Осигуряване на по-висока степен на защита
OG_061_B.2.1.1	PRE49-PRO34-REAC121	Изграждане на нови корекции	Отнася се преди всичко за населени места. Следва да се приема като мярка, налагаща активи с висока икономическа и социална стойност.	висок	M24	Осигуряване на по-висока степен на защита
OG_061_B.2.1.1	PRE49-PRO34-REAC121	Изграждане на нови корекции	Отнася се преди всичко за населени места. Следва да се приема като мярка, налагаща активи с висока икономическа и социална стойност.	висок	M24	Осигуряване на по-висока степен на защита
OG_061_B.2.1.1	PRE49-PRO34-REAC121	Изграждане на нови корекции	Отнася се преди всичко за населени места. Следва да се приема като мярка, налагаща активи с висока икономическа и социална стойност.	висок	M24	Осигуряване на по-висока степен на защита
OG_061_B.2.1.1	PRE49-PRO34-REAC121	Изграждане на нови корекции	Отнася се преди всичко за населени места. Следва да се приема като мярка, налагаща активи с висока икономическа и социална стойност.	висок	M24	Осигуряване на по-висока степен на защита
OG_061_B.2.1.1	PRE49-PRO34-REAC121	Изграждане на нови корекции	Отнася се преди всичко за населени места. Следва да се приема като мярка, налагаща активи с висока икономическа и социална стойност.	висок	M24	Осигуряване на по-висока степен на защита
OG_061_B.2.1.1	PRE49-PRO34-REAC121	Изграждане на нови корекции	Отнася се преди всичко за населени места. Следва да се приема като мярка, налагаща активи с висока икономическа и социална стойност.	висок	M24	Осигуряване на по-висока степен на защита

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Работен код на БДДР	Код по национален каталог	Име на мярката	Описание на мярката	Приоритет	Тип на мярката	Ефект от прилагане на мярката (вкл. принос към целите на ПУРН)
			налагаща активи с висока икономическа и социална стойност.			
OG_061_IM_B.2.1.2	PRE50-PRO35-REAC123	Реконструкция и поддържане на корекциите	Реконструкцията на корекциите се налага поради доказани неудачи по време на тяхната експлоатация или изтичане на периода на тяхната експлоатация и промяна в отточните условия водещи до невъзможност да изпълняват своето предназначение.	висок	M24	Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии
OG_061_B.2.1.2	PRE50-PRO35-REAC123	Реконструкция и поддържане на корекциите	Реконструкцията на корекциите се налага поради доказани неудачи по време на тяхната експлоатация или изтичане на периода на тяхната експлоатация и промяна в отточните условия водещи до невъзможност да изпълняват своето предназначение. Поддръжката е свързана с извършване на своевременни ремонти, поради локални повреди, разместени камъни, разрушено покритие на армировката и др.	Висок	M24	Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии
Допълнителни мерки						
OG_061_B.4.2.6	PRE67-PRO52-PREP60-REAC139	Планиране и изграждане на линейни защитни съоръжения /охранителни канали/	Линейните съоръжения са комбинация от земно-насипни диги и други защитни стени с охранителни канали	Среден	M44	Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения
OG_061_B.4.2.1	PRE62-PRO47	Изграждане на инженерно-технически съоръжения-охранителни, отвеждащи канали в границите на	Охранителните канали предпазват населените места от скатови дъждовни води стичащи се от съседни територии като възпрепятстват тяхното навлизане в населеното място или друг обект.	Висок	M33	Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Работен код на БДП	Код по национален каталог	Име на мярката	Описание на мярката	Приоритет	Тип на мярката	Ефект от прилагане на мярката (вкл. принос към целите на ПУРН)
		населените места, включително съоръжения за изпомпване на води				
OG_061_B.2.1.1	PRE49-PRO34-REAC121	Изграждане на нови корекции	Отнася се преди всичко за населени места. Следва да се приема като мярка, налагаща активи с висока икономическа и социална стойност.	Среден	M24	Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии
OG_061_A.3.2.3	PREP9-REAC56	Популяризиране използването на застрахователни имуществени продукти в застрашените от наводнения райони	Създаване и разпространение на компенсиращи механизми за нанесени щети	Висок	M53	Повишаване на подготвеността на населението за наводнения

РЗПРН с код BG1_APSFR_DU_001 и наименование „Река Дунав”

Районът е обособен по цялото течение в българският участък на р. Дунав от с. Ново село (област Видин) до гр. Силистра и е с обща дължина от около 472 км. На територията на ОПРГТ и област Монтана, в северната гранична зона, попада участък с дължина от около 50 км.

Видно е, че делът на потенциално застрашените урбанизирани и индустриални територии е чувствително по-малък от застрашените земеделски земи. Независимо, че почти по цялото протежение на р. Дунав има изградена система от диги и стени за защита от наводнения, някои крайречни райони имат сравнително ниска степен на защита.

В Таблица № 2.1.3.1-14 са включени специфичните приоритети и цели за РЗПРН код BG1_APSFR_DU_001 и наименование „Река Дунав”.

Таблица № 2.1.3.1-14. Приоритети и цели за BG1_APSFR_DU_001 „Река Дунав”
(Източник: ПУРН за Дунавски район)

№	Приоритети	Цели за РЗПРН		Забележка
1	Опазване на човешкото здраве.	1.1	Минимализиране броя на засегнатите пострадали хора при наводнения.	Важна за поддържане на съществуващия висок стандарт на защита на много селища.
		1.2	Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии.	Важна за подсигуряване на дренажето на много области зад дигите.
		1.3	Възстановяване на нормалните условия за живот.	Необходима за подобряване на гъвкавостта при наводняване.
		1.4	Минимализиране броя на засегнатите обекти от социалната инфраструктура.	Необходима за подобряване на гъвкавостта при наводняване.
2	По-висока степен на защита на критичната инфраструктура и бизнеса.	2.1	Подобряване на защитата на обекти от техническата инфраструктура.	Важна за поддържане на съществуващия висок стандарт на защита на съществуващата инфраструктура.
		2.2.1	Подобряване на защитата на значими стопански обекти.	Има много пристанища и промишлени зони в близост до реката.
		3.2	Подобряване на защитата на индустриалните обекти (основно ИРПС и SEVESO обекти)	Важна за минимализиране на замърсеността от съществуващите промишлени предприятия.
		3.3	Минимализиране на засегнатите зони за защита на водите, защитени територии и защитени зони.	Изискване на РДВ за превенция на разпространението на замърсяването. Важна за съхранението и

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

№	Приоритети	Цели за РЗПРН		Забележка
				подобряването на състоянието на важни области.
4	Подобряване на подготвеността и реакциите на населението.	4.1	Повишаване на подготвеността на населението за наводнения.	Това трябва да включва цялата заливна зона в случай на преливане или нарушаване на диги.
		4.2	Подобряване на реакциите на населението при наводнения.	Отговорът ще зависи от местоположението на хората.

На територията на РЗПРН код BG1_APSFR_DU_001 в обхвата на област Монтана няма водоземни съоръжения за питейно – битово водоснабдяване, които да попадат в границите на заливане.

В ПУРН на Дунавски район са разгледани необходимите мерки за намаляване риска от наводнение в РЗПРН BG1_APSFR_DU_001. За крайбрежния участък на област Монтана те включват (**Таблица № 2.1.3.1-15**):

- Осигуряване на водозадържането при преминаване на високи води посредством създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките (Мярка DAN_A.1.1.6);
- Подобряване и рехабилитиране на инфраструктурата за защита от наводнения, чрез изграждане на земно-насипна дига и комбинация (Мярка DAN_B.3.1.1), както и възстановяване на компрометирани диги (Мярка DAN_B.3.2.4);
- Изграждане на регулиращи съоръжения за изпускане на води зад дигите (Мярка DAN_B.3.2.2).

Таблица № 2.1.3.1-15. Програма от необходими мерки за намаляване риска от наводнение в РЗПРН BG1_APSFR_DU_001 и имащи отношение към териториалния обхват на област Монтана (Източник: ПУРН за Дунавски район)

Работен код на БДПР (код по национален каталог)	Област	Име на мярката	Описание на мярката	Приоритет	Тип на мярката	Ефект от прилагане на мярката (вкл. принос към целите на ПУРН)
DAN_A.1.1.6 (PRE5-PRO2-REAC6)	Видин; Монтана; Враца; Плевен; В. Търново; Русе; Силистра	Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките	Осигуряване на водозадържане при преминаване на високи води чрез свързване на речното корито с влажни зони по естествен начин или чрез савак(ци) и канали; поддържане на блатата и езерата в добро състояние	Висок	M31	Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения; Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии; Възстановяване на нормалните условия за живот; Минимизиране броя на засегнатите обекти от социалната инфраструктура
DAN_B.3.1.1 (PRE53-PRO38-REAC126)	Видин; Монтана; Враца; Плевен; В. Търново; Русе; Силистра	Изграждане на земно-насипна дига и комбинация	Осигуряване на защита от наводнения. Земно-насипните диги са най-често използваната алтернатива извън границите на населените места. В населени места са малко прилагана опция поради необходимостта от значително пространство за тяхното изграждане. Друг вид диги могат да бъдат изградени най-вече като комбинация от земно-насипна дига и биологично укрепване	Среден	M24	Подобряване на защитата на значими стопански обекти
DAN_B.3.2.2 (PRE55-PRO40-REAC128)	Видин; Монтана; Враца; Плевен; В. Търново; Русе; Силистра	Регулиращи съоръжения за изпускане на води зад дигите	Изграждане на съоръжения, с чиято помощ да се осигури контролирана възможност за пропускане на част от водите в заливаемите низини зад дигите	Висок	M31	Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения, Подобряване на защитата на значими стопански обекти
DAN_B.3.2.4 (PRE57-PRO42-REAC130)	Видин; Монтана; Враца; Плевен; В. Търново; Русе; Силистра	Възстановяване на компрометирани диги	Тази мярка се налага най-вече поради слабости в експлоатацията на съществуващите диги, нарушаване целостта на дигите вследствие преминаване на селскостопански или горски пътища, изграждане на други инфраструктурни съоръжения, водопроводи, газопроводи и др.	Висок	M24	Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения

2.1.3.2. Подземните води

А. Обща характеристика

Подземните води в област Монтана в повечето случаи са част от по-обширни подземни водни тела, включващи слоеве на кватернерни и неогенски водоносни хоризонти с порови води, както и карстови води в Ломско – Плевенската депресия и Западния Балкан.

Подземните водни ресурси в областта са част от 10 по-обширни подземни водни тела (ПВТ), както следва:

А. Слой 1 – Неоген-Кватернер:

- ПВТ с код BG1G0000QAL004 и име „Порови води в Кватернера – Цибърсканизина”;
- ПВТ с код BG1G0000QAL013 и име „Порови води в Кватернера - р. Лом”;
- ПВТ с код BG1G0000QAL014 и име „Порови води в Кватернера - р.Цибрица”;
- Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL015 и име „Порови води в Кватернера - р. Огоста”;
- ПВТ с код BG1G0000QPL023 и име „Порови води в Кватернера – междуреките Лом и Искър”.

Б. Слой 2 – Неоген:

- ПВТ с код BG1G00000N2034 и име „Порови води в Неогена – Ломско - Плевенска депресия”.

В. Слой 3 – Неоген-Сармат:

- ПВТ с код BG1G000N1BP036 и име „Карстови води в Ломско-Плевенската депресия”.

Г. Слой 4 – Горна креда:

- ПВТ с код BG1G0000K2S037 и име „ Карстови води в Предбалкана”.

Съгласно публикуваната в ПУРБ на Дунавски район информация те са в добро количествено състояние (**Таблица № 2.1.3.2-1**). Разполагаемите водни ресурси възлизат на 15954 л/сек или 503,125 мил. м³/год.

Таблица № 2.1.3.2.-1. Основни характеристики на подземните водни тела, попадащи изцяло или частично в териториалния обхват на област Монтана (*Източник: ПУРБ на Дунавски район (2016 – 2021)*)

Код на подземното водно тяло	Разполагаеми ресурси на ПВТл/сек	Разполагаеми ресурси на ПВТ (в м ³ /годишно)	Общо черпене от ПВТ (в м ³ /годишно)	Експлоатационен индекс (черпено количество/разполагаеми ресурси)
BG1G0000QAL003	347	10942992	4468927	41%
BG1G0000QAL004	114	3595104	0	0%
BG1G0000QAL013	461	14538096	1284097	9%
BG1G0000QAL014	135	4257360	1047532	25%

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код на подземното водно тяло	Разполагаеми ресурси на ПВТл/сек	Разполагаеми ресурси на ПВТ (в м³/годишно)	Общо черпене от ПВТ (в м³/годишно)	Експлоатационен индекс (черпено количество/разполагаеми ресурси)
BG1G0000QAL015	790	24913440	1745575	7%
BG1G0000QPL023	1734	54683424	1712266	3%
BG1G00000N2034	1676	52854336	4323469	8%
BG1G00N1BP0036	4131	130275216	11560229	9%
BG1G0000TJK044	5661	178525296	1180017	1%
BG1G0000K2M047	905	28540080	1523315	5%

От подземните водни ресурси с важно стопанско значение са термоминералните води. По информация от публичните регистри на БДДР, на територията на област Монтана има четири находища на минерални води, изключителна държавна собственост, които попадат в обхвата на ПВТ BG1G0000TJK044 Карстови води в Западния Балкан. Находищата локализирани в община Вършец (гр. Вършец и с. Спанчевци) и са с национално значение. В община Берковица също има извори с топла минерални води (селата Бързия, Боровци и Замфирово), които могат да имат стопанско значение. Чрез сондаж е открито и находище на минерална вода край с. Дългоделци в община Якимово, но не се експлоатира. Сравнително високата температура на водата и дебитът ѝ са с потенциал за използване на геотермалната енергия на този сондажен термоминерален източник.

Б. Количествено и химично състояние на подземните води

Програмите за мониторинг на подземните води се разработват в съответствие с изискванията на чл. 8 от РДВ и чл. 119, 169, 169б от Закона за водите с цел събирането на подробна информация за оценка на количественото и химичното състояние на подземните водни тела във всеки район за басейново управление и съгласно утвърдена Заповед № РД 715/02.08.2010 г. на МОСВ. Същевременно на основание изисквания на ЗВ се изготвят и:

- Програма за мониторинг на подземните води в зоните за защита на питейните води (ЗЗПВ) за ПВТ, които имат средноденонощен дебит над 100 м³.
- Програма за мониторинг на нитрати в подземните води попадащи в нитратно уязвимите зони в съответствие с изискванията на чл.8 (1) от Наредба №2 за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, утвърдена със Заповед №635/13.08.2013г. на МОСВ.

Основните критерии при оценката на химичното състояние, са стандартите за качество определени в Приложение №1 към Наредба 1/2007г. за проучване, ползване и опазване на подземните води и праговите стойности на показателите на замърсяване, както и архивни данни за т.нар. райони с „историческо замърсяване“. В съответствие с Директива 2006/118/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване на състоянието им във втория ПУРБ на Дунавски район оценка на състоянието е извършена само за ПВТ, определени в риск. Тя се основава на наличните данни от

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

мониторинга на количественото състояние на ПВТ и данни от собствения мониторинг на водните нива във водоземни съоръжения за черпене на подземни води.

Обобщените оценката на количественото и химичното състояние (вкл. изместващи показатели) за подземните водните тела които изцяло или частично попадат в териториалния обхват на област Монтана са поместени в **Таблица № 2.1.3.2.-2**.

Таблица № 2.1.3.2.-2. Химично и количествено състояние на подземните водни тела попадащи изцяло или частично в териториалния обхват на област Монтана, към 2015 г.

(Източник: ПУРБ на Дунавски район (2016 – 2021))

Код на ПВТ	Име на ПВТ	Химично състояние	Количествен о състояние	Изместващи показатели
BG1G0000QAL003	Порови води в Кватернера - Арчар-Орсойска низина	Добро	Добро	
BG1G0000QAL004	Порови води в Кватернера - Цибърска низина	Лошо	Добро	Отклонение от СКОС по показател: Хром (Cr)
BG1G0000QAL013	Порови води в Кватернера - р. Лом	Лошо	Добро	Отклонение от СКОС по показател: Нитрати (NO ₃)
BG1G0000QAL014	Порови води в Кватернера - р. Цибрица	Добро	Добро	
BG1G0000QAL015	Порови води в Кватернера - р. Огоста	Добро	Добро	
BG1G0000QPL023	Порови води в Кватернера - между реките Лом и Искър	Добро	Добро	
BG1G00000N2034	Порови води в Неогена - Ломско-Плевенска депресия	Лошо	Добро	Отклонение от СКОС по показател: Нитрати (NO ₃)
BG1G000N1BP036	Карстови води в Ломско-Плевенската депресия	Добро	Добро	
BG1G0000K2S037	Карстови води в Предбалкана	Добро	Добро	
BG1G0000TJK044	Карстови води в Западния Балкан	Добро	Добро	

Химичното състояние на 7 от ПВТ е определено като „добро“. За останалите три то е определено като „лошо“ поради отклонение от СКОС по показателите хром (Cr) и нитрати (NO₃).

Повишените стойности на хром са установени в мониторингов пункт Станево, дренаж - ПС "Станево" с код BG1G0000QALMP019 – за наблюдение на качеството на подземните води в ПВТ BG1G0000QAL004 Порови води в Кватернера - Цибърска низина. Данните са за трайно повишени стойности на хром в периода от 2010 г. и до момента. По наличната информация за източниците на замърсяване в БДДР, в района няма възможен антропогенен източник, предизвикващ такъв вид замърсяване поради което може да се приеме, че постоянното повишено съдържание на хром се дължи на факта, че за формирането на химичния състав на водите в района имат значение

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

постъпващите води от лъсовите наслаги, които са с естествено повишено съдържание на хром в тази част от страната.

Информация за райони с „историческо замърсяване“ по показател нитрати в подземните води е налична за гр. Крива бара, област Монтана, което попада в района на разпространение на ПВТ с код BG1G0000QAL013 Порови води в Кватернера - р. Лом. ПВТ е оценено в лошо химично състояние по нитрати, макар съгласно данните във втория ПУПБ на Дунавски район, да има добре изразена тенденция на понижаване в концентрациите на показателя.

За всички ПВТ, попадащи изцяло или частично в териториалния обхват на област Монтана в началото на втория ПУРБ на Дунавски район (към 2015 г.) е определено добро количествено състояние, което означава, че разполагаемите ресурси на ПВТ (средномногогодишното подхранване минус необходимите за екосистемите водни количества), не са надвишени от общото годишното черпене на подземни води и в пунктовете от националната мрежа за мониторинг на количественото състояние на ПВТ (когато такива са налични) не е установена тенденция към понижаване на водните нива.

В периода на изпълнение на втория ПУРБ на Дунавски район са регистрирани отклонения от СКОС за 7 от ПВТ по показателите желязо, манган, магнезий, олово, никел, хром (общ, 6+ и 3+), нитрати, ортофосфати, обща твърдост, перманганатна окисляемост, атразин. Около 30% от установените превишения са еднократни и не показват тенденция в резултатите (**Таблица № 2.1.3.2-3**).

Таблица № 2.1.3.2-3. Показатели по които са отчетени отклонения от СКОС за подземните водни тела попадащи изцяло или частично в териториалния обхват на област Монтана, в периода на изпълнение на втория ПУРБ на Дунавски район
(Източник: Междинни оценки за състоянието на ВТ в Дунавски район и писмо с изх. № ЗДОИ-01-11 (2)/06.03.2020 г.)

Код на подземното водно тяло	Показател	Период в който са отчетени превишения	Стойности с отклонения от СКОС
BG1G00000N2034	Желязо	2017 – 2018 г.	0,201 – 0,264 mg/l
	Манган	2016 – 2019 г.	0,152 – 0,3 mg/l
	Нитрати	2015 – 2019 г.	51 – 75 mg/l
BG1G0000K2M047	Магнезий	2016 – 2019 г.	82 – 100,8 mg/l
	Манган	2015 – 2019 г.	0,052 – 0,848 mg/l
	Нитрати	2016 – 2019 г.	52,4 – 71,5 mg/l
	Обща твърдост	2015 – 2019 г.	12,3 – 13,3 mgeqv/l
	Олово	еднократно 2015 г.	0,084 mg/l
	Ортофосфати	2018 – 2019 г.	0,65 – 0,913 mg/l

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код на подземното водно тяло	Показател	Период в който са отчетени превишения	Стойности с отклонения от СКОС
BG1G0000QAL004	Нитрати	еднократно 2015 г.	52 mg/l
	Хром общ	всички проби в периода 2015 – 2019 г.	0,0508 – 0,0662 mg/l
	Хром 6+	2018 – 2019 г.	0,05 mg/l
	Хром 3+	всички проби в периода 2015 – 2019 г.	0,0508 – 0,0662 mg/l
BG1G0000QAL013	Атразин	2017 – 2018 г.	0,21 и 0,35 µg/l
	Нитрати	2015 г.	52 и 57 mg/l
BG1G0000QAL015	Калций	2017 – 2019 г.	160 – 168 mg/l
	Нитрати	2015 и 2018 г.	53,7 и 60 mg/l
	Обща твърдост	2017 – 2018 г.	12,1 и 12,3 mgeqv/l
BG1G0000QPL023	Магнезий	2016 – 2019 г.	80,8 – 95,5 mg/l
	Нитрати	2017 – 2019 г.	52,9 – 79 mg/l
	Обща твърдост	еднократно 2017 г.	12,2 mgeqv/l
BG1G000N1BP036	Желязо	2015 – 2017 г.	0,236 – 0,269 mg/l
	Калций	2016 – 2019 г.	167 – 187,7 mg/l
	Никел	еднократно 2018 г.	0,0459
	Нитрати	еднократно 2016 г.	70 mg/l
	Обща твърдост	еднократно 2019 г.	13,1 mgeqv/l
	Окисляемост	еднократно 2016 г.	5,1 mgO ₂ /l
	Ортофосфати	еднократно 2016 г.	1,42 mg/l

Определения във втория ПУРБ на Дунавски район подход за оценката на риска показва, че 7 от ПВТ, попадащи изцяло или частично в териториалния обхвата на област Монтана са в риск за непостигане на добро химично състояние поради идентифицирано дифузно замърсяване(Таблица № 2.1.3.2-4).

Таблица № 2.1.3.2-4. Риск оценка на подземните водни тела попадащи изцяло или частично в териториалния обхват на област Монтана за непостигане на добро химично състояние (Източник: ПУРБ на Дунавски район (2016 – 2021))

Код на ПВТ	Наименование на подземното водно тяло	Оценка на риска	Вид източник на замърсяване
BG1G0000QAL003	Порови води в Кватернера - Арчар-Орсойска низина	не е в риск	
BG1G0000QAL004	Порови води в Кватернера - Цибърска низина	в риск	дифузни
BG1G0000QAL013	Порови води в Кватернера - р. Лом	в риск	дифузни
BG1G0000QAL014	Порови води в Кватернера - р. Цибрица	не е в риск	
BG1G0000QAL015	Порови води в Кватернера - р. Огоста	в риск	дифузни
BG1G0000QPL023	Порови води в Кватернера - между реките Лом и Искър	в риск	дифузни
BG1G00000N2034	Порови води в Неогена - Ломско-Плевенска депресия	в риск	дифузни
BG1G000N1BP036	Карстови води в Ломско-Плевенската депресия	в риск	дифузни
BG1G0000K2M047	Карстови води в Ломско-Плевенския басейн	в риск	дифузни
BG1G0000TJK044	Карстови води в Западния Балкан	не е в риск	

В границите на областта през различни периоди са идентифицирани значими източници на натиск, оказващ негативно въздействие върху качеството на подземните води, като например:

- BG1G0000QAL013 Порови води в Кватернера- р. Лом: 23 населени места без канализация, 33 броя нерегламентирани сметища, 1 склад за пестициди;
- BG1G0000QAL015 Порови води в Кватернера - р. Огоста: 28 населени места без канализация, 41 нерегламентирани сметища, 3 склада за пестициди;
- BG1G0000QAL014 Порови води в Кватернера - р. Цибрица: 8 броя нерегламентирани сметища, 2 склада за пестициди;
- BG1G0000QAL003 Порови води в Кватернера – Арчар - Орсойска низина: 14 броя населени места без канализация, 18 нерегламентирани сметища, 2 склада за пестициди.

В. Натиск и въздействие върху подземните води

При анализа на натиска върху подземните води е използвана информация от публичния регистър на издадените от БДДР разрешителни за водовземане от подземни водни за които към 01.01.2020 г. има данни, че са в срок на действие.

Натиск в резултат от водовземане от подземни води

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

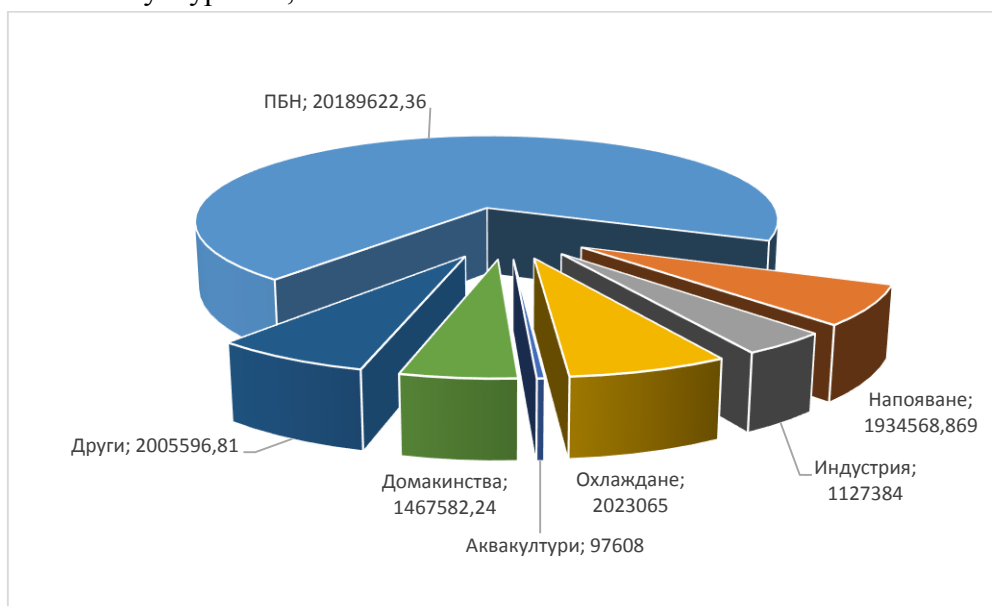
Общото годишно количество на водочерпенето от подземни води (на база разрешени количества) е около 28,8 млн.м³, а реалното – около 14,2 млн.м³. По обобщени данни натискът от водовземане е може да бъде определен като значим единствено за ПВТ BG1G0000QAL003 Порови води в Кватернера - Арчар-Орсойска низина, поради факта, експлоатационният му индекс е 41%.

Същевременно на територията на област Монтана са идентифицирани 10 района, попадащи в три ПВТ със значим натиск върху подземните води за които е изчислен експлоатационен индекс между 64 и 2271 % (Таблица № 2.1.3.2-5).

Таблица № 2.1.3.2-5. Райони с идентифициран значим натиск върху подземните водни тела в област Монтана (Източник: ПУРБ на Дунавски район (2016 – 2021))

Код на ПВТ	Наименование на района (системата)	Сумарен дебит (Qсум), л/сек	Разполагаем ресурс за участъка, л/сек	Експлоатационен индекс, %
BG1G0000QAL013	Крива бара	420,00	19,15	2193%
BG1G0000QAL013	Дражинци	4,00	0,18	2271%
BG1G0000QAL013	Лом-север	6,77	2,38	284%
BG1G0000QAL013	Лом-юг	2,30	0,33	702%
BG1G0000QAL015	Монтана - град	0,59	0,52	113%
BG1G0000QAL015	Монтана - запад	0,86	1,35	64%
BG1G0000QAL015	ГПСОВ - Монтана	4,15	0,54	766%
BG1G0000QAL015	Манастирище	7,00	0,90	775%
BG1G00000N2034	Лом	32,45	10,16	319%
BG1G00000N2034	Мадан	6,80	2,20	309%

Около 70% (или 20 млн.м³/год.) от отчетите водни количества се използват за централно питейно – битово водоснабдяване (фиг.). Съответно най-малък е дела на ползване за аквакултури – 0,3%.

Фигура № 2.1.3.2.-2. Разпределение на разрешеното годишно ползване на подземни води в м³/год. по цели за водоползване (Източник: ПУРБ на Дунавски район (2016 – 2021))

Натиск върху химичното състояние на подземните водни тела

За ПВТ попадащи в обхвата на област Монтана не е установен риск за не постигане на добро състояние поради натиск само от точкови източници.

От разглежданите ПВТ единствено BG1G00000N2034 Порови води в Неогена - Ломско-Плевенска депресия може да се оцени като натоварено от дифузни източници, като основните движещи сили, която го поражда са е земеделieto и населените места без изградена канализация.

В Дунавски район за басейново управление няма случаи на директно отвеждане на опасни и вредни вещества в подземните води.

2.1.3.3. Зони за защита на водите

Съгласно Приложение IV от РДВ регистърът на защитените територии, изискуем по член 6 от директивата, включва, както следва:

- териториите, определени за водочерпене за човешка консумация по член 7 от РДВ;
- териториите, определени за такива с цел опазване на икономически значими водни видове;
- водни обекти, определени като води за рекреация, включително определените като зони за къпане съгласно Директива 2006/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 февруари 2006 година за управление качеството на водите за къпане и за отмяна на Директива 76/160/ЕИО;
- хранително-чувствителни зони, включително зоните, определени като чувствителни съгласно Директива 91/676/ЕИО на Съвета от 12 декември 1991 година за опазване на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници и зоните, определени като чувствителни съгласно Директива 91/271/ЕИО за пречистване на градските отпадъчни води;
- зони, определени като чувствителни с цел опазване на местообитания от видове, при които поддръжката или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за опазването им, включително съответните обекти по „Натура 2000“, определени съгласно Директива 92/43/ЕИО за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна и Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 година относно опазването на дивите птици.

Територии определени за водочерпене за човешка консумация по чл. 7 от РДВ

На територията на област Монтана във втория ПУРБ на Дунавски район са определени:

- 10 зони за защита на подземни води, предназначени за питейно – битово водоснабдяване, съгласно чл. 119а, ал. 1, т.1 от ЗВ (**Таблица № 2.1.3.3-1**);

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- 8 зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване, съгласно чл. 119а, ал. 1, т.1 от ЗВ (Таблица № 2.1.3.3.-2) – 3 в поречието на реките западно от Огоста и 7 в поречие Огоста.

Таблица № 2.1.3.3-1. Зони за защита на подземни води, предназначени за питейно – битово водоснабдяване (Източник: ПУРБ на Дунавски район 2016 – 2021 г.)

№	Код на зоната за защита на подземни води, предназначени за ПБВ	Код на подземното водно тяло	Име на подземното водно тяло
1	BG1DGW0000QAL003	BG1G0000QAL003	Порови води в Кватернера - Арчар-Орсойска низина
2	BG1DGW0000QAL004	BG1G0000QAL004	Порови води в Кватернера - Цибърска низина
3	BG1DGW0000QAL013	BG1G0000QAL013	Порови води в Кватернера - р. Лом
4	BG1DGW0000QAL014	BG1G0000QAL014	Порови води в Кватернера - р. Цибрица
5	BG1DGW0000QAL015	BG1G0000QAL015	Порови води в Кватернера - р. Огоста
6	BG1DGW0000QPL023	BG1G0000QPL023	Порови води в Кватернера - между реките Лом и Искър
7	BG1DGW00000N2034	BG1G00000N2034	Порови води в Неогена - Ломско-Плевенска депресия
8	BG1DGW00N1BP0036	BG1G00N1BP0036	Карстови води в Ломско-Плевенската депресия
9	BG1DGW0000TJK044	BG1G0000TJK044	Карстови води в Западния Балкан
10	BG1DGW0000K2M047	BG1G0000K2M047	Карстови води в Ломско-Плевеския басейн

Програмата за мониторинг на повърхностните води в зоните за защита на води се планира и изпълнява в съответствие изискванията на Наредба 12/18.06.2002г. за качеството на повърхностните води предназначени за питейно-битово водоснабдяване (ПБВ).

Таблица № 2.1.3.3.-2. Зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване (Източник: ПУРБ на Дунавски район 2016 – 2021 г.)

№	Код на зоната	Код на повърхностно водно тяло	Име на реката/язовира	Географско описание на повърхностно водно тяло	Дължина на реките, км/Площ на язовира, км ²	Водосборна площ, км ²
1	BG1DSWOG1106	BG1OG600R1106	Ботуня	РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релков дол"; РВ "Драгиева"	9,507	42,809

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

				бара"; РВ "Орлошица 1"; РВ "Орлошица 2"; р. Ботуня до Вършец		
2	BG1DSWOG1206	BG1OG600R1206	Черна	РВ "Чегорила"; р. Черна до Горно Озирово	10,463	73,344
3	BG1DSWOG1103	BG1OG700R1103	Бързия	РВ "Пръшковица"; РВ "Гаванищица"; РВ "Садина бара"; РВ "Ширине" на реките Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара	10,724	53,774
4	BG1DSWOG1203	BG1OG700R1203	Берковска	РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река"	7,949	46,442
5	BG1DSWOG1101	BG1OG789R1101	Превалска	РВ "Лекия", РВ "Горна лука" - р. Превалска Огоста до вливане в р. Огоста при Белимел	18,386	91,671
6	BG1DSWOG1201	BG1OG789R1201	Огоста	РВ "Щавляка" и РВ "Козарице"- р. Огоста от извор до Чипровци	9,217	36,537
7	BG1DSWNV1101	BG1NV200R1101	Височка (Сребърна)	РВ - СД "Сребърна-Гински" 12 бр. и РВ "Черна" (Църна) на р. Височка (Сребърна), Камарска, Средна и Куратска	9,334	41,700
8	BG1DSWNV1102	BG1NV200R1102	без име	РВ "Перачката бара"; землище Бракъовци	2,879	21,931

Санитарно-охранителни зони (СОЗ) съгласно чл. 119, ал. 4, т. 2 от ЗВ

Към настоящият момент на територията на област Монтана са учредени 76 СОЗ по реда на Наредба №3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (Таблица № 2.1.3.3.-3). Те са в обхвата на четири зони за защита на повърхностни води,

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

предназначени за питейно битово водоснабдяване - BG1DSWOG1106, BG1DSWOG1206, BG1DSWOG1103, BG1DSWOG1203.

В зони BG1DSWOG1101 (Превалска) и BG1DSWOG1201 (Огоста) няма учредени СОЗ на речни водохващания. В тези зони има изградени СОЗ на каптирани извори (КИ) „Козарника 1 и 2“, КИ „Горна Лука“, КИ „Турски дол“ и КИ „Бонкин дол“ (всички с водоземане от ПВТ BG1G0000TJK044) от които водят началото си няколко речни водохващания.

Речните водохващания от другите две зони във водосбора на р. Нишава - BG1DSWNV1101 и BG1DSWNV1102, са на територията на област София и поради това не са в обхвата на ОПРГТ за област Монтана.

Таблица № 2.1.3.3.-3. Санитарно – охранителни зони, учредени по реда на Наредба №3/16.10.2000 г. за Област Монтана (Източник: ПУРБ на Дунавски район 2016 – 2021 г. и писмо с изх.№ ОБ-6078-(2)/14.02.2020 г. на Басейнова Дирекция – Дунавски район)

Заповед за определяне на СОЗ №	Водоползване	Водно тяло	Водовземно съоръжение	Тип	Разрешително №	Населено място	Собственост на земите, заети от пояс I на СОЗ	Поречие	Титуляр
СОЗ-09/12.05.2004	гр.Вършец	BG1OG600R1106	речно водохващане "Релкъв дол"	повърхностен	11110025/06.04.2009	Вършец	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-10/26.05.2004	гр. Вършец	BG1OG600R1106	речно водохващане "Драгиева бара"	повърхностен	11110026/06.04.2009	Вършец	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-13/14.06.2004	гр. Вършец	BG1OG600R1106	речно водохващане "Старата река"	повърхностен	11110024/06.04.2009	Вършец	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-19/16.08.2004	с. Бързия	BG1OG700R1103	речно водохващане "Гаванищица"	повърхностен	11110029/06.04.2009	Бързия	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-21/31.08.2004	с. Бързия	BG1OG700R1103	речно водохващане "Садина бара"	повърхностен	11110027/06.04.2009	Бързия	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-22/31.08.2004	с. Бързия	BG1OG700R1103	речно водохващане "Ширине"	повърхностен	11110032/06.04.2009	Бързия	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-25/14.10.2004	с. Георги Дамяново	BG1G0000TJK044	ШК 1	подземен-незащитен	100132/26.09.2003	Георги Дамяново	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-28/25.10.2004	с. Георги Дамяново	BG1G0000TJK044	КИ "Помеждинска бара"	подземен-незащитен	11510068/06.06.2007	Георги Дамяново	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-35/24.01.2005	"Ашиклар–ЕКО"ООД	BG1G0000TJK044	КИ "Ашиклар"	подземен-незащитен	11510221/21.05.2008	Берковица	публична държавна	Огоста	АШИКЛАР ЕКО ООД
СОЗ-59/04.05.2005	водна група "Тодорини кукли"	BG1OG600R1106	речно водохващане	повърхностен	11110028/06.04.2009	Вършец	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Заповед за определяне на СОЗ №	Водоползване	Водно тяло	Водоземно съоръжение	Тип	Разрешително №	Населено място	Собственост на земите, заети от пояс I на СОЗ	Поречие	Титуляр
			"Крушечка бара"						
СОЗ-73/19.12.2005	гр. Вършец	BG1OG600R1106	речно водохващане "Орлощица 1" р. Лилячка бара	повърхностен	11110031/06.04.2009	Вършец	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-77/14.02.2006	гр. Берковица	BG1G0000TJK044	КИ - Бъркачица - ВиК Берковица - Черешовица	подземен-незащитен	11510694/29.08.2011	Черешовица	публична държавна	Огоста	"ВиК" ЕООД гр. Берковица
СОЗ-78/22.02.2006	гр. Берковица	BG1G0000TJK044	КИ 1 Равно буче - ВиК Берковица - Берковица КИ 2 Равно буче - ВиК Берковица - Берковица КИ 3 Равно буче - ВиК Берковица - Берковица	подземен-незащитен	11510809/12.11.2012	Берковица	публична държавна	Огоста	"ВиК" ЕООД гр. Берковица
СОЗ-79/28.02.2006	гр. Берковица	BG1OG700R1203	речно водохващане "Бали ефенди" р. Цанкова бара	повърхностен	11110033/08.04.2009	Берковица	публична държавна	Огоста	"ВиК" ЕООД гр. Берковица
СОЗ-80/01.03.2006	гр. Вършец	BG1OG600R1106	речно водохващане "Орлощица 2"	повърхностен	11110030/06.04.2009	Вършец	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-81/07.03.2006	гр. Берковица	BG1OG700R1203	речно водохващане "Бачилище" р.Голяма река	повърхностен	11110035/12.05.2009	Берковица	публична държавна	Огоста	"ВиК" ЕООД гр. Берковица

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Заповед за определяне на СОЗ №	Водоползване	Водно тяло	Водоземно съоръжение	Тип	Разрешително №	Населено място	Собственост на земите, заети от пояс I на СОЗ	Поречие	Титуляр
СОЗ-82/07.03.2006	гр. Берковица	BG1OG700R1203	речно водохващане "Шабовица" р.Шабовица	повърхностен	11110034/08.04.2009	Берковица	публична държавна	Огоста	"ВиК" ЕООД гр. Берковица
СОЗ-83/14.03.2006	гр. Берковица	BG1G0000TJK044	КИ 2 Сливашка бара - ВиК Берковица - Берковица	подземен-незащитен	11510808/12.11.2012	Берковица	публична държавна	Огоста	"ВиК" ЕООД гр. Берковица
СОЗ-85/14.03.2006	гр. Берковица	BG1G0000TJK044	КИ Женска река - ВиК Берковица - Берковица	подземен-незащитен	11510807/12.11.2012	Берковица	публична държавна	Огоста	"ВиК" ЕООД гр. Берковица
СОЗ-86/29.03.2006	гр.Берковица	BG1G0000TJK044	КИ - Извора - ВиК Берковица - Лесковец	подземен-незащитен	11510693/29.08.2011	Лесковец	публична общинска	Огоста	"ВиК" ЕООД гр. Берковица
СОЗ-92/07.06.2005	с. Пали лула	BG1G0000TJK044	КИ Палилула - ВиК Монтана - Палилула	подземен-незащитен	11511008/29.05.2015	Пали лула	публична общинска	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-93/07.06.2005	с. Габровница	BG1G000N1BP036	ШК 1	подземен-незащитен	100981/24.06.2005	Габровница	публична общинска	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-98/07.08.2006	ЕТ "Фаустина"	BG1G000N1BP036	ТК 1-Фаустина - Красимир Дренчев - Д-р Йосифово	подземен-защитен	11510200/02.08.2011	Д-р Йосифово	публична общинска	Огоста	ФАУСТИНА ГРУП ООД
СОЗ-103/09.10.2006	с. Безденица	BG1G000N1BP036	Др Безденица - ВиК Монтана - Безденица	подземен-незащитен	11511009/29.05.2015	Безденица	публична общинска	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-118/09.01.2007	Ломско пиво	BG1G00000N2034	КИ "Менкова чешма"	подземен-незащитен	111008825/17.08.2007	Лом	публична общинска	Дунав	ЛОМСКО ПИВО АД

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Заповед за определяне на СОЗ №	Водоползване	Водно тяло	Водоземно съоръжение	Тип	Разрешително №	Населено място	Собственост на земите, заети от пояс I на СОЗ	Поречие	Титуляр
СОЗ-122/16.01.2007	с. Ерден	BG1G000N1BP036	ТК 1	подземен-защитен	101057/22.07.2005	Ерден	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-125/13.03.2007	с. Клисурица	BG1G000N1BP036	ТК 1	подземен-незащитен	101361/27.01.2006	Клисурица	публична общинска	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-126/13.03.2007	с. Клисурица	BG1G0000TJK044	ШК 1	подземен-незащитен	101594/07.07.2006	Клисурица	публична общинска	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-131/29.05.2007	с. Славотин	BG1G000N1BP036	ТК 1	подземен-незащитен	101592/07.07.2006	Славотин	публична общинска	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-132/05.06.2007	с. Д-р Йосифово	BG1G000N1BP036	ТК 1	подземен-защитен	101595/07.07.2006	Д-р Йосифово	публична общинска	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-143/23.10.2007	с. Дондуково	BG1G00000N2034	Сондажен кладенец ТК 1	подземен-защитен	11510062/22.05.2007	Василовци	публична общинска	Огоста	Община Брусарци
РД 896/14.12.2007, РД-09-343/13.09.2007	находище на минерална вода "Бързия"		Сондаж № 1	подземен-защитен		Бързия	изключителна държавна	Огоста	
СОЗ-198/04.11.2008	с. Долна Вереница	BG1G000N1BP036	КИ Лечица - ВиК Монтана - Долна Вереница	подземен-незащитен	11510094/16.07.2007	Долна Вереница	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-199/04.11.2008	с. Чемиш и с. Видлица	BG1G0000TJK044	КИ Белия извор – ВиК Монтана – Чемиш	подземен-незащитен	11510061/21.05.2007	Чемиш, Каменна Рикса	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Заповед за определяне на СОЗ №	Водоползване	Водно тяло	Водоземно съоръжение	Тип	Разрешително №	Населено място	Собственост на земите, заети от пояс I на СОЗ	Поречие	Титуляр
СОЗ-200/04.11.2008	с. Чемиш и с. Видлица	BG1G0000TJK044	КИ Попов извор – ВиК Монтана – Чемиш	подземен-незащитен	11510061/21.05.2007	Чемиш	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-228/07.07.2009	с. Мокреш и с. Ботево	BG1G00000N2034	Др Ристин кладенец – ВиК Монтана – Мокреш	подземен-незащитен	11511001/20.04.2015	Мокреш	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-242/11.01.2010	с. Д-р Йосифово	BG1G000N1BP036	КИ "Д-р Йосифово"	подземен-незащитен	101379/06.02.2006	Д-р Йосифово	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-243/25.01.2010	с. Владимирово	BG1G0000QAL015	Др-Владимирово-ВиК Монтана-Владимирово	подземен-незащитен	11510378/27.07.2009	Владимирово	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-246/23.02.2010	с. Долна Вереница	BG1G000N1BP036	Д-ж "Палеково"	подземен-незащитен	11510089/05.07.2007	Долна Вереница	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-247/04.03.2010	с. Вiniще	BG1G000N1BP036	Др Вiniще - ВиК Монтана - Вiniще	подземен-незащитен	11510366/20.07.2009	Вiniще	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-248/10.03.2010	с. Якимово	BG1G00000N2034	ТК1 - ВиК Монтана - Якимово	подземен-защитен	11510394/26.09.2009	Якимово	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-249/23.03.2010	с. Василовци	BG1G00000N2034	ТК1 - ВиК Монтана - Василовци ТК2 - ВиК Монтана - Василовци	подземен-защитен	11510395/26.09.2009	Василовци	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Заповед за определяне на СОЗ №	Водоползване	Водно тяло	Водоземно съоръжение	Тип	Разрешително №	Населено място	Собственост на земите, заети от пояс I на СОЗ	Поречие	Титуляр
СОЗ-275/17.03.2011	с. Мърчево	BG1G000N1BP036	Др-Мърчево-ВиК Монтана-Мърчево	подземен-незащитен	11510377/27.07.2009	Мърчево	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-277/13.04.2011	с. Каменна Рикса, с. Винище	BG1G00000TJ046	КИ Брестовете горен – ВиК Монтана – Каменна рикса	подземен-незащитен	11510451/18.12.2009	Каменна Рикса	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-278/20.04.2011	с. Каменна Рикса, с. Винище	BG1G00000TJ046	КИ1 Брестовете среден – ВиК Монтана – Каменна рикса	подземен-незащитен	11510451/18.12.2009	Каменна Рикса	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-279/04.05.2011	с. Каменна Рикса, с. Винище	BG1G00000TJ046	КИ Брестовете долен – ВиК Монтана – Каменна рикса	подземен-незащитен	11510451/18.12.2009	Каменна Рикса	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-342/20.01.2012	с. Студено буче	BG1G000N1BP036	КИ Ягодник - ВИК Монтана - Студено буче	подземен-незащитен	11510464/10.02.2010	Студено буче	публична държавна	Огоста и ЗО	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-371/06.02.2013	МБАЛ - Лом	BG1G00000N2034	P1 ХГ-МБАЛ-Св.Н.Чудотворец-Лом	подземен-защитен	11590059/20.09.2007	Лом	частна	Дунав	МБАЛ Св. Николай Чудотворец ЕООД
СОЗ-377/16.04.2013	с. Еловица	BG1G0000TJK044	КИ Овчарника - ВиК Монтана - Еловица	подземен-защитен	11510750/14.02.2012	Еловица	публична държавна	Огоста и ЗО	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-379/23.04.2013	с. Главановци	BG1G0000TJK044	КИ1-ВиК Монтана-Главановци	подземен-защитен	11510763/09.05.2012	Главановци	публична държавна	Огоста и ЗО	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-380/30.04.2013	с. Главановци	BG1G0000TJK044	КИ2 - ВиК Монтана - Главановци	подземен-защитен	11510760/26.03.2012	Главановци	публична държавна	Огоста и ЗО	"ВиК" ООД гр. Монтана

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Заповед за определяне на СОЗ №	Водоползване	Водно тяло	Водовземно съоръжение	Тип	Разрешително №	Населено място	Собственост на земите, заети от пояс I на СОЗ	Поречие	Титуляр
СОЗ-385/31.05.2013	с. Дива Слатина	BG1G0000TJK044	КИ1 Мъглен камък - ВиК Монтана - Дива Слатина КИ2 Мъглен камък - ВиК Монтана - Дива Слатина	подземен-защитен	11510775/23.07.2012	Дива Слатина	публична държавна	Огоста и ЗО	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-388/11.06.2013	с. Дива Слатина	BG1G0000J3K051	КИ Дядов дол 1- ВиК Монтана - Дива Слатина	подземен-защитен	11510773/23.07.2012	Дива Слатина	публична държавна	Огоста и ЗО	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-389/16.07.2013	с. Дива Слатина	BG1G0000TJK044	КИ Дядов дол 3- ВиК Монтана - Дива Слатина	подземен-защитен	11510791/17.09.2012	Дива Слатина	публична държавна	Огоста и ЗО	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-398/11.09.2013	Чипровци и с. Железна	BG1G0000TJK044	КИ1 Козарника - ВиК Монтана - Чипровци	подземен-защитен	11510769/21.06.2012	Чипровци	публична общинска	Огоста и ЗО	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-399/11.09.2013	Чипровци и с. Железна	BG1G0000TJK044	КИ2 Козарника - ВиК Монтана - Чипровци	подземен-защитен	11510770/21.06.2012	Чипровци	публична общинска	Огоста и ЗО	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-404/23.10.2013	Горна и Долна Бела речка	BG1G0000TJK044	КИ 1 Извора - Община Вършец - Горна Бела речка	подземен-защитен	11510787/27.08.2012	Горна Бела Речка	публична общинска	Огоста и ЗО	Община Вършец
СОЗ-419/29.04.2014	Д. Вереница, Палеково	BG1G000N1BP036	Др Обършина - ВИК Монтана - Долна Вереница	подземен-защитен	11510789/03.09.2012	Долна Вереница	публична общинска	Огоста и ЗО	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-447/04.03.2015	с. Дълги дел и с. Градешница	BG1G0000TJK044	КИ Яворов кладенец - ВиК Монтана - Дълги дел	подземен-защитен	11510515/02.06.2010	Дълги дел	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Заповед за определяне на СОЗ №	Водоползване	Водно тяло	Водоземно съоръжение	Тип	Разрешително №	Населено място	Собственост на земите, заети от пояс I на СОЗ	Поречие	Титуляр
СОЗ-448/20.03.2015	с. Горна Лука	BG1G0000TJK044	КИ Долно врело - ВиК Монтана - Горна Лука	подземен-защитен	11510510/31.05.2010	Горна Лука	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-455/27.03.2015	с. Дълги дел и с. Градешница	BG1G0000TJK044	КИ Дедова гора 5 - ВиК Монтана - Дълги дел	подземен-защитен	11510514/02.06.2010	Дълги дел	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-459/08.05.2015	с. Дълги дел	BG1G0000TJK044	КИ Дедова гора 1 - ВиК Монтана - Дълги дел	подземен-защитен	11510513/02.06.2010	Дълги дел	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-460/08.05.2015	с. Дълги дел	BG1G0000TJK044	КИ Дедова гора 3 - ВиК Монтана - Дълги дел	подземен-защитен	11510513/02.06.2010	Дълги дел	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-467/15.07.2015	с. Белимел	BG1G0000TJK044	ШК - Калия - Белимел	подземен-защитен	11510886/21.10.2013	Белимел	частна	Искър	Калия ООД
СОЗ-472/09.12.2015	с. Превала	BG1G0000TJK044	КИ "Турски дол-ВиК Монтана-Превала"	подземен-защитен	11510499/20.04.2010	Превала	публична държавна	Огоста и ЗО	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-475/28.12.2015	с. Бързия	BG1OG700R1103	речно водохващане на р.Десна бара	повърхностен	11110062/14.04.2015	Бързия, Берковица	публична държавна	Огоста	Община Берковица
СОЗ-476/16.02.2016	с. Превала	BG1G0000TJK044	"КИ Бонкин дол 1-ВиК Монтана-Превала"	подземен-защитен	11510498/20.04.2010	Превала	публична държавна	Огоста и ЗО	"ВиК" ООД гр. Монтана

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Заповед за определяне на СОЗ №	Водоползване	Водно тяло	Водоземно съоръжение	Тип	Разрешително №	Населено място	Собственост на земите, заети от пояс I на СОЗ	Поречие	Титуляр
СОЗ-483/07.10.2016	УОСГ "Петрохан"	BG1OG700R1103	речно водохващане на р. Ширине	повърхностен	11110045/14.02.12, изм. 1080/10.06.13	Бързия	публична държавна	Огоста	УОСГ ПЕТРОХАН
РД-234/07.04.2017	находище на мин. вода "Вършец"		Сондаж № 1, Сондаж № 2, Сондаж № 3, Сондаж № 4,	подземен-защитен		Вършец	изключителна държавна	Огоста	
СОЗ-493/13.06.2017	с. Белимел	BG1G0000TJK044	"КИ Блатото стар-ВиК Монтана Белимел (К1)" и "КИ Блатото нов-ВиК Монтана Белимел (К2)"	подземен-защитен	11510785/27.08.2012	Белимел	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-500/18.01.2018	с. Челюстница	BG1G0000TJK044	"КИ Крайното ливаге-ВиК Монтана-Челюстница"	подземен-защитен	11510854/03.06.2013	Челюстница	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
РД-179/04.04.2018	находище на минерална вода "Слатина"		Сондаж № 3хг	подземен-защитен		Слатина	публична държавна	Огоста	
СОЗ-518/12.03.2019	СПБВ на птицеферма за подрастващи стокови носачки	BG1G00000N2034	"ТК 2 Птицеферма-Аврам Иванов ЗП-Долно Белотинци"	подземен-защитен	11520286/05.12.2016	Долно Белотинци	частна	Огоста	Аврам Петков Иванов-земеделски производител

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Заповед за определяне на СОЗ №	Водоползване	Водно тяло	Водоземно съоръжение	Тип	Разрешително №	Населено място	Собственост на земите, заети от пояс I на СОЗ	Поречие	Титуляр
СОЗ-71/16.12.2005	с. Горно Озирово	BG1OG600R006	речно водохващане "Чегорила" р.Завоя	повърхностен	11110023/06.04.2009	Горно Озирово, Лютаджик	публична държавна	Огоста	
СОЗ-276/06.04.2011	с. Бели брег	BG1G0000K2S037	КИ-Кобиляк-ВиК Монтана-Бели брег	подземен-незащитен	11510379/27.07.2009	Бели брег Градешница	публична държавна	Огоста	"ВиК" ООД гр. Монтана
СОЗ-446/24.02.2015	с. Громшин и с. Градешница	BG1G0000K2S037	ТК "Хаджийски и фамилия-Градешница"	подземен-защитен	11530346/14.02.2012	Градешница Громшин	частна	Огоста	

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Към момента състоянието на повърхностните и подземните води в обхвата на област Монтана, които се ползват за питейно-битови нужди е определено като "добро". Това предполага, че извършваните горско-стопански дейности в това число изсичане, добив на дървесина, използване на средства за растителна защита и др, (до колкото такива са изпълнявани) не са причинили дългосрочно отрицателно въздействие върху водосборните зони, санитарно-охранителните пояси, опазването на водоизточниците, използвани за питейно-битово водоснабдяване и качеството и количеството на водите в тях.

Териториите, определени за такива с цел опазване на икономически значими водни видове, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 4 от ЗВ.

Определени са 3 зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми, съгласно Заповед № РД 09-152/09.03.2015г. на Министъра на земеделието и храните, както следва (**Таблица № 2.1.3.3.-4**):

- BG1FSWOG700R1203 Берковска, включваща РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река";
- BG1FSWOG789R1301 Дългоделска, включваща р. Дългоделска от извор до вливане в р. Огоста.
- BG1FSWOG600R1106Ботуня, включваща р. Ботуня до Вършец, както и РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релкъов дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2".

Таблица № 2.1.3.3.-4. Зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми (*Източник: ПУРБ на Дунавски район 2016 – 2021 г.*)

№	Код на зоната	Име на зоната	Географско описание на зоната	Дължина на речните участъци/ Площ на язовирите, км/км ²	Водосборна площ на ВТ, в което изцяло или частично попада зоната, км ²	Код на ВТ, в което изцяло или частично попада зоната	Речен тип
1	BG1FSWOG700R1203	Берковска	РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река"	7,95	46,44	BG1OG700R1203	R4
2	BG1FSWOG789R1301	Дългоделска	р. Дългоделска от извор до вливане в р. Огоста	29,41	252,75	BG1OG789R1301	R4

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

3	BG1FSWOG600R1106	Ботуня	РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релкъов дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2"; р. Ботуня до Вършец	9,51	42,81	BG1OG600R1106	R2
---	------------------	--------	--	------	-------	---------------	----

Водни обекти, определени като води за рекреация, включително определените като зони за къпане съгласно директива 76/160/ЕИО и чл. 119а, ал. 1, т. 2 от ЗВ.

Съгласно втория ПУРБ на Дунавски район, на територията на областта няма идентифицирани водни обекти, определени като води за рекреация, включително определени като зони за къпане.

Зони, чувствителни към биогеенни елементи, определени като чувствителни съгласно Директива 91/676/ЕИО и зоните, обявени като уязвими съгласно Директива 91/271/ЕИО и съгласно чл.119а, ал. 1, т. 3 от ЗВ.

В териториалния обхват на Област Монтана са установени:

- 6 подземни водни тела, които са замърсени или са застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници, съгласно Приложение 1 към Заповед № РД 146/25.02.2015 г. (**Таблица № 2.1.3.3.-5**);
- 2 чувствителните зони, съгласно Заповед № РД 970/28.07.2003 г. на министъра на околната среда и водите - BGCSARI03 - Водосборен басейн на реките Западно от р. Огоста и BGCSARI07 - Водосборен басейн на р. Огоста (**Таблица № 2.1.3.3.-6**).

Таблица № 2.1.3.3.-5. Подземни водни тела в териториалния обхват на област Монтана, които са замърсени или са застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници, съгласно Приложение 1 към Заповед № РД 146/25.02.2015 г. (*Източник: ПУРБ на Дунавски район 2016 – 2021 г.*)

№	Код на подземното водно тяло	Име на подземното водно тяло
1	BG1G0000QAL004	Порови води в Кватернера - Цибърска низина
2	BG1G0000QAL013	Порови води в Кватернера - р. Лом
3	BG1G0000QAL015	Порови води в Кватернера - р. Огоста
4	BG1G00000N2034	Порови води в Неогена - Ломско-Плевенска депресия
5	BG1G00000N1BP0036	Карстови води в Ломско-Плевенската депресия
6	BG1G0000K2M047	Карстови води в Ломско-Плевенски басейн

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Общините, чиито територии или части от тях попадат в уязвимата зона, съгласно Приложение 2 към Заповед № РД 146/25.02.2015 г. са – Бойчиновци, Лом, Медковец, Монтана, Вълчедръм и Якимово.

На територията на Област Монтана не са установени повърхностни водни тела, които са замърсени или са застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници, съгласно Приложение 1 към Заповед № РД 146/25.02.2015 г.

Таблица № 2.1.3.3.-6. Регистър на чувствителните зони, попадащи изцяло или частично в териториалния обхват на област Монтана, съгласно Заповед № РД 970/28.07.2003 г. на министъра на околната среда и водите
(Източник: ПУРБ на Дунавски район 2016 – 2021 г.)

Код на зоната	Име на зоната	Площ на зоната в км²
BGCSARI03	Водосборен басейн на реките Западно от р. Огоста и частите от водосборния басейн на р.Дунав.	9270,01
BGCSARI07	Водосборен басейн на р. Огоста	4282,29

Зони, определени като чувствителни с цел опазване на местообитания, при които поддръжката или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за опазването им, включително съответните обекти по „НАТУРА 2000“, определени съгласно Директива 92/43/ЕИО и Директива 2009/147/ЕО и съгласно чл.119а, ал. 1, т. 5 от ЗВ.

В териториалния обхват на Област Монтана попадат изцяло или частично:

- 13 Защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000, обявени съгласно Директива 92/43/ЕИО, за които е установено (съгласно ПУРБ на ДР), че поддръжката или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за опазването им;
- 8 Защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000, обявени съгласно Директива 2009/147/ЕО, за които е установено (съгласно ПУРБ на ДР), че поддръжката или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за опазването им;
- 10 Защитени територии обявени съгласно Закона за защитените територии.

Таблица № 2.1.3.3.-7. Зони, определени като чувствителни с цел опазване на местообитания и видове, при които поддръжката или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за опазването им, съгласно чл.119а, ал. 1, т. 5 от ЗВ, попадащи изцяло или частично в териториалния обхват на област Монтана (Източник: ПУРБ на Дунавски район 2016 – 2021 г.)

Вид на зоната	ИП попада (код) / не попада в зона за защита
Защитени територии, по смисъла на ЗЗТ	Попада: Водния скок, Дуршин водопад, Копрен-Равно Буче-Калиманица-Деяница, Горната Кория, Самарите, Хайдушки водопади, Мраморната пещера, Врачански Балкан, Рибарници Орсоя, Ибиша
Зона за местообитания,	Попада: Западена Стара планина и Предбалкан - BG0001040, Пъстрина - BG0001037, Врачански Балкан - BG0000166, Цибър - BG0000199,

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Вид на зоната	ИП попада (код) / не попада в зона за защита
съгласно Директива 92/43/ЕИО	Портитовци-Владимирово - BG0000517, Цибрица - BG0000166, Златия - BG0000336, Моминбродско блато - BG0000519, Река Лом - BG0000503, Орсоя - BG0000182, Билерниците -BG0000593; Долно Линево - BG0000526, Козлодуй - BG0000527
Зона за птици, съгласно Директива 79/409/ЕИО	Попада: Западен Балкан - BG0002002, Врачански Балкан - BG0002053, Златията - BG0002009, Цибърско блато - BG0002104, Остров Ибиша - BG0002007, Остров до Горни Цибър - BG0002008, Рибарници Орсоя - BG0002006, Берковица - BG0002090

За 10 от Защитените зони, обявени съгласно Директива 92/43/ЕИО има ясни доказателства, че статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието им, относно онези местообитания за които поддръжката или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за опазването им. Основният идентифициран натиск е свързан с влошено състояние в резултат от заустване на отпадъчни води (точкови и дифузни източници) и настъпили морфологични модификации (**Таблица № 2.1.3.3.-8**).

Таблица № 2.1.3.3.-8. Защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000, съгласно Директива 92/43/ЕИО, попадащи изцяло или частично в обхвата на област Монтана (*Източник: ПУРБ на Дунавски район 2016 – 2021 г.*)

Код на ВТ	Име на ВТ	Отношение на състоянието на ВТ към Защитената зона (ЗЗ)	Натиск и въздействие
BG0000166 Врачански Балкан			
BG1OG600R1006	р. Ботуня от Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирово, вкл. притоците - Бяла и Черна	Статуса на ВТ частично отношение към състоянието на Защитената зона (местообитания и видове). Течението на р. Ботуня е гранично на ЗЗ. В обхвата на ЗЗ попадат само някои десни притоци на реката и р. Черна.	Не са установени.
BG1OG600R1206	РВ "Чегорила"; р. Черна до Горно Озирово	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Регулиране на оттока.
BG0001040 Западна Стара планина и Предбалкан			
BG1OG307R1213	р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци	Статуса на ВТ няма пряко отношение към състоянието на Защитената зона (местообитания и видове), поради малката площ на припокриване. Около 4 - 5 % от площта на ВТ попада в обхвата на ЗЗ.	Не са установени.
BG1OG600R1006	р. Ботуня от Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирово, вкл. притоците - Бяла и Черна	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Частично унищожена крайречна растителност. Регулиране на оттока. Нарушена речна непрекъснатост. Заустване на отпадъчни води. Дифузно замърсяване.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код на ВТ	Име на ВТ	Отношение на състоянието на ВТ към Защитената зона (ЗЗ)	Натиск и въздействие
BG1OG600R1106	РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релкъв дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2"; р. Ботуня до Вършец	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Регулиране на оттока.
BG1OG700L1004	язовир Огоста	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Регулиране на оттока. Нарушена речна непрекъснатост.
BG1OG700R1002	р. Златица от извор до язовир Огоста	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Регулиране на оттока. Нарушена речна непрекъснатост.
BG1OG700R1003	р. Бързия от Бързия до язовир Огоста, вкл. притоците - р. Врещица и р. Берковска от РВ при Берковица	Статуса на ВТ няма пряко отношение към състоянието на Защитената зона (местообитания и видове). В обхвата на ЗЗ попадат само най-горните течения на някои първи и втори притоци на р. Бързия.	Не са установени.
BG1OG700R1103	РВ "Пръшковица"; РВ "Гаванищица"; РВ "Садина бара"; РВ "Ширине" на реките Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Регулиране на оттока.
BG1OG700R1203	РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река"	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Регулиране на оттока.
BG1OG789R1001	р. Огоста от вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново до язовир Огоста при Горно Церовене	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Регулиране на оттока. Нарушена речна непрекъснатост.
BG1OG789R1101	РВ "Лекия", РВ "Горна лука" - р. Превалска Огоста до вливане в р. Огоста при Белимел	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Регулиране на оттока.
BG1OG789R1201	РВ "Щавляка" и РВ "Козарице"- р. Огоста от извор до Чипровци	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Регулиране на оттока.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код на ВТ	Име на ВТ	Отношение на състоянието на ВТ към Защитената зона (ЗЗ)	Натиск и въздействие
BG1OG789R1301	р. Дългоделска от извор до вливане в р. Огоста	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Регулиране на оттока. Нарушена речна непрекъснатост.
BG1OG789R1401	р. Огоста от вливане на р. Превалска Огоста при Белимел до вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Регулиране на оттока. Нарушена речна непрекъснатост. Заустване на отпадъчни води.
BG1OG789R1501	р. Огоста от Чипровци до вливане на р. Превалска Огоста при Белимел	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Регулиране на оттока. Нарушена речна непрекъснатост. Заустване на отпадъчни води.
BG1OG789R1601	р. Мартиновска от извор до вливане в р. Огоста	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Нарушена речна непрекъснатост.
BG1WO600R1013	р. Лом от вливане на р. Стакевска до вливане на р. Нечинска бара	Статуса на ВТ частично отношение към състоянието на Защитената зона (местообитания и видове). В обхвата на ЗЗ попадат само горното течение на р. Лом и някой притоци.	Коригиране на речното корито.
BG1WO600R1014	р. Нечинска бара след язовир Христо Смирненски	Статуса на ВТ няма пряко отношение към състоянието на Защитената зона (местообитания и видове), поради малката площ на припокриване. Около 3 - 4 % от площта на ВТ попада в обхвата на ЗЗ.	Не са установени.
BG1WO600R1112	р. Лом от вливане на р. Краставичка при Горни Лом до вливането на р. Стакевска	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Коригиране на речното корито.
BG1WO600R1212	РВ "Стакевска река" на р. Стакевска	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Регулиране на оттока.
BG1WO600R1312	РВ "Голяма река" на р. Чупренска	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Регулиране на оттока.
BG1WO600R1412	РВ "Голяма река" на р. Краставичка	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Регулиране на оттока.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код на ВТ	Име на ВТ	Отношение на състоянието на ВТ към Защитената зона (ЗЗ)	Натиск и въздействие
BG1WO600R1512	РВ "р. Горни Лом"	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Регулиране на оттока.
BG1WO600R1612	р. Лом от РВ "р. Горни Лом" до вливане на р. Краставичка при Горни Лом	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Регулиране на оттока. Нарушена речна непрекъснатост.
BG1WO800R1016	р. Цибрица от извор до устие, вкл. приток - р. Цибър	Статуса на ВТ няма пряко отношение към състоянието на Защитената зона (местообитания и видове). В обхвата на ЗЗ попадат само най-горното течение на р. Цибрица, над с. Смоляновци.	Не са установени.
BG0000336 Златия			
BG1WO800R1016	р. Цибрица от извор до устие, вкл. приток - р. Цибър	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Частично унищожена крайречна растителност. Нарушена речна непрекъснатост. Заустване на отпадъчни води. Дифузно замърсяване.
BG0000519 Моминбродско блато			
BG1WO600R015	р. Лом от вливане на р. Нечинска бара до устие	Статуса на ВТ няма пряко отношение към състоянието на Защитената зона (местообитания и видове), поради невъзможността пряко да се отнесе към състоянието на блатото.	Не са установени.
BG0000517 Портитовци - Владимирово			
BG1OG307R1313	р. Огоста от вливане на р. Ботуня при Бойчиновци до вливане на р. Рибене при Бели брод	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Частично унищожаване на крайречната растителност. Коригиране на речното корито. Нарушена речна непрекъснатост. Заустване на отпадъчни води. Дифузно замърсяване.
BG0001037 Пъстрина			
BG1OG307R1213	р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци	Статуса на ВТ няма пряко отношение към състоянието на Защитената зона (местообитания и видове), поради малката площ на припокриване. Около 2 - 3 % от площта на ВТ попада в обхвата на ЗЗ.	Не са установени.
BG1OG600R1018	р. Ботуня от вливане на р.	Статуса на ВТ няма пряко отношение към състоянието на	Не са установени.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код на ВТ	Име на ВТ	Отношение на състоянието на ВТ към Защитената зона (ЗЗ)	Натиск и въздействие
	Въртешница при Криводол до вливане в р. Огоста при Бойчиновци	Защитената зона (местообитания и видове), Река Ботуня преминава източно от границите на ЗЗ. На територията на ЗЗ няма значими водни обекти., които да са част от ВТ.	
BG1OG700R005	р. Шугавица от извор до вливане в р. Огоста при Долно Белотинци	Статуса на ВТ има частично отношение към състоянието на Защитената зона (местообитания и видове). Река Шугавица преминава през западния край на ЗЗ между селата Крапчене и Николово.	Заустване на отпадъчни води. Дифузно замърсяване.
BG0000503 Река Лом			
BG1WO600R015	р. Лом от вливане на р. Нечинска бара до устие	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Частично унищожаване на крайречната растителност. Заустване на отпадъчни води. Дифузно замърсяване.
BG1WO600R1013	р. Лом от вливане на р. Стакевска до вливане на р. Нечинска бара	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Частично унищожаване на крайречната растителност. Регулиране на оттока. Нарушена речна непрекъснатост.
BG1WO600R1014	р. Нечинска бара след язовир Христо Смирненски	Статуса на ВТ няма пряко отношение към състоянието на Защитената зона (местообитания и видове). ВТ се намира югоизточно от границите на ЗЗ.	Не са установени.
BG0000509 Цибрица			
BG1WO800R1016	р. Цибрица от извор до устие, вкл. приток - р. Цибър	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Частично унищожаване на крайречната растителност. Заустване на отпадъчни води. Дифузно замърсяване.
BG0000199 Цибър			
BG1WO800R1016	р. Цибрица от извор до устие, вкл. приток - р. Цибър	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (видове и местообитания).	Частично унищожаване на крайречната растителност. Заустване на отпадъчни води. Дифузно замърсяване.
BG0000182 Орсоя			
BG1WO500R011	р. Скомя от извор до устие	Статуса на ВТ няма пряко отношение към състоянието на Защитената зона (местообитания и видове). Река Скомя се влива в р. Дунав в обхвата на ЗЗ.	Не са установени.
BG1DU000R001	р. Дунав от границата при Ново	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на	Частично унищожаване на крайречната растителност.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код на ВТ	Име на ВТ	Отношение на състоянието на ВТ към Защитената зона (ЗЗ)	Натиск и въздействие
	село до границата при Силистра	Защитената зона (видове и местообитания).	Коригиране на речното корито. Заустване на отпадъчни води. Дифузно замърсяване.
BG0000593 Билерниците			
BG1OG600R1118	р. Ботуня от вливане на р. Черна при Долно Озирово до вливане в р. Въртешница при Криводол	Статуса на ВТ има пряко отношение към състоянието на Защитената зона (местообитания и видове).	Частично унищожаване на крайречната растителност. Регулиране на речния оттока. Нарушена речна непрекъснатост. Заустване на отпадъчни води. Дифузно замърсяване.
BG0000526 Долно Линево			
BG1DU000R001	р. Дунав от границата при Ново село до границата при Силистра	Статуса на ВТ няма пряко отношение към състоянието на Защитената зона (местообитания и видове). Река Дунав преминава извън обхвата на ЗЗ.	Не са установени.
BG0000527 Козлодуй			
BG1DU000R001	р. Дунав от границата при Ново село до границата при Силистра	Статуса на ВТ няма пряко отношение към състоянието на Защитената зона (местообитания и видове). Река Дунав преминава извън обхвата на ЗЗ.	Не са установени.

2.1.3.4. Водоснабдяване и канализация на територията и съществуващ начин на третиране на отпадъчните води

Населените места в област Монтана се снабдяват с питейна вода от общо 224 броя водоизточници, обособени в 22 водоснабдителни групи и оперирани от две водоснабдителни дружества - “Водоснабдяване и канализация” ООД – Монтана (водоснабдява около 100 населени места) и “Водоснабдяване и канализация” ЕООД – Берковица. Водоснабдяването в две населени места на областта – с. Горна Вереница (община Монтана) и с. Горни Цибър (община Лом), се поддържа от кметствата (виж **Таблица № 2.1.3.3.-3**).

Към населението водата се подава посредством три типа мрежи – гравитачни, помпажни и смесени, с обща дължина 1730 км. Външната водопроводна мрежа е с дължина 550 км (31.8% от общата), а вътрешната – с дължина 1180 км (68,2% от общата). Около 70 - 80% от водопреносната мрежа е изпълнена от азбестоциментови тръби, а останалата част от стомана, полиетилен и др. материали. В по-голямата си част (1516 км) водопроводните мрежи се поддържат и експлоатират от водоснабдителните дружества, а останалата част от водопроводните мрежи са собственост на общините.

Разнообразният релеф на територията на региона (планински, полупланински и равнинен), климатичните условия, наличните водни ресурси и хидрогеоложката картина са основните фактори, довели до изграждането на почти всички видове водопроводни съоръжения за добиване и транспортиране на питейна вода. Най-важният водоизточник за областта е язовир „Среченска бара“, от който се водоснабдяват 22 населени места от област Монтана, в т.ч. градовете Монтана, Вършец, Берковица, както и град Враца и други населени места от област Враца. На водохранилището има изградена пречиствателната станция за питейни води ПСПВ „Слатина“. Хидровъзел „Среченска бара“ получава суровата вода чрез събирателни деривации, улавящи водите от северните и южните склонове на северозападна Стара планина, като преди акумулирането на тези води в язовира, те се преработват от три водоелектрически централи (каскада „Петрохан“) за добив на електроенергия. Изворите, дренажите, шахтовите кладенци и речните водохващания в областта се влияят от климатичните условия и при по-продължителни засушавания дебитите им рязко спадат.

В област Монтана изградеността на инфраструктурата за улавяне и пречистване на отпадъчните води към момента изостава, в сравнение с водоснабдителната инфраструктура. Канализационни мрежи са изградени само в три населени места – в градовете Монтана, Лом и Вършец. Някои по-големи селища в областта също са канализирани на местни начала, но мрежите им не са предадени за експлоатация от „ВиК“, поради факта, че не отговарят на техническите изисквания и норми. Канализационната мрежа в град Монтана е смесена с изключение на комплексите „Младост“ и „Кошарник“, където е разделна. Общата дължина на канализационната мрежа е 106 км, като обхванатото население е 80%. В града функционира ПСОВ „Монтана“ с капацитет за среден дневен поток от около 18 000 м³ вода и биологичен отпадък от порядъка на 5920 кг/дневно. Пречистените отпадъчни води се заустват в р. Огоста.

Експлоатацията на първата канализационна мрежа в гр. Лом започва през 1985 г. и обхваща предимно централната част на града. Като тип системата е смесена. Канализационната мрежа е с дължина 37 км, като обхваща 61% от населението. Градът няма изградена ПСОВ, отпадните води се заустват директно в р. Дунав.

Канализационната мрежа в град Вършец е въведена в експлоатация през 1967 г., изградена като смесена. В града съществува ПСОВ, въведена в експлоатация през 1971 г.

Канализационните системи в населените места осигуряват отвеждането и пречистването на отпадъчните битови, дъждовни и промишлени (след предварително пречистване) води и заустването им в съответния водоприемник. Те имат важно значение за поддържането на благоприятна и здравословна жизнена среда, опазване на водните ресурси от замърсяване и поддържане на екологичното равновесие.

2.1.4. Земни недра

Геоложки особености

Област Монтана е разположена в Предбалкана, Стара планина и Дунавската равнина. В района се срещат скали от трите основни типа - магмени, седиментни и метаморфни.

Магмените скали са представени от андезити (палеогенни вулканити -средни) и риолити (палеогенни вулканити - кисели). Туфите и туфозните пясъчници са силно

податливи на ерозия. Изветряването при тях е най-добре изразено, напукани са във всички посоки.

Андезитите и риолитите са устойчиви на изветряване, нямат вертикални напуквания и при недостатъчна мощност на почвения профил, развитието на дървесната растителност се затруднява след достигане на корените до плътната основна скала.

Мраморите и варовиците са бели до светлосиви, сиви и виолетови. Те са силно напукани в хоризонтална и вертикална посока. Срещат се брекчии, конгломерати и пясъчници.

Седиментните (утаечни) скали са представени от пясъчници и конгломерати. Тези скали са силно податливи на ерозия, изветряването е силно изразено. Напукването е в различни посоки и при наличие на влага се създават добри условия за развитие на дървесната растителност. **Почвообразуването при тях протича сравнително бързо.**

Метаморфните скали са с най-голямо разпространение и са представени от:

- гнайси;
- гранитогнайси;
- амфиболи;
- шисти.

Гнайсите са силно нагънати с множество вертикални и хоризонтални пукнатини. Изветрели са по повърхността и представляват значителен източник на наносни материали.

Шистите са скали от долната серия на метаморфния комплекс. Характерно за тях е слоистостта им. Силно са нагънати, косо и вертикално напукани.

Характерът на основните скали оказват съществено влияние за формирането на почви с различен механичен състав и различна запасеност с хранителни вещества и минерални соли.

Разнообразието на основните скали на територията на Стара планина, Предбалкана и Дунавската равнина е голямо.

Стара планина

В Старопланинската верига са разположени две формации: диабазфилитоидната формация (филитоидни и зелени шисти, кварцити, гранити и диорити) и формацията на старопланинските калциево-алкални интрузии (гранити и гранодиорити). Всички те образуват основата на северните склонове на планините Берковска и Козница от Централната старопланинска верига.

Предбалкан

В хълмисто-предпланинския и част от равнинно-хълмистия подпояси се е формирала твърде разнородна платформа от средно до силно изветрели кварцити, пясъчници, конгломерати (вкл. и богата гама от преходи между тях), както и от пясъчливи варовици и варовити пясъчници, лиски, гама от различни видове мергели и варовици.

На отделни ограничени по площ места, основната скала излиза твърде близко до повърхността (често и по вторични причини), което е причина върху формираната се светлосива почва естествената растителност да е в много лошо състояние.

Варовиците са разпространени и на териториите, прилежащи към част от Предбалкана и Врачанска планина.

По течението на реките Златица, Бързия, както и някои от по-големите им притоци са формирани халоцен и кватерни речни тераси (наносни), предимно от пясъци и чакъл. Те

обаче нямат практическо значение. Същото се отнася и за склоновите насипи получени в резултат на свличането на материали при активни в миналото ерозионни процеси.

Дунавска равнина

Териториите, попадащи в Дунавската плоско наслоена плоча, образувани през младия миоцен, са разломно издигнати и разчленени от речни долини през кватернера. В северните части през периода на еоплейстоцена се развива денудационно-акумулационна повърхнина, която се издига слабо през кватернера.

Основните скали в района са льосови глини и льос. Льосовидните образувания припокриват варовиците. Мощността на льосовидния пласт е значителна от 10 до 45 метра, с хомогенен химичен и механичен състав. Състои се от дребни кварцови песъчинки, примесени с фини глинести частици, слюди и други примеси с висок коефициент на уплътняване.

Льосът се характеризира с бледожълт цвят, вертикална цепителност и голяма поръзност и водопропускливост. На места в резултат на ветровата ерозия той е силно изтънял, деградирал и се е превърнал в глинясал льос (льосова глина). Най-дебела е льосовата покривка покрай брега на р. Дунав. Разпространен е по двата бряга на реките Лом и Цибрица и в околностите на селата Станево, Ковачица, Мокреш, Комошица и Расово.

Льосовите глини са в основата на льосовата покривка, те са субстрат върху който се развиват специфични форми, които са с малки размери и не се срещат при друга литоложка основа. Съставляват специфичният льосов морфоложки комплекс, към който се отнасят льосовите гърбици и блюдца. Льосовите „гърбици“ са акумулативни форми, разположени в съседство и успоредно на Дунавския бряг- възвишенията на селата Орсоя, Сливата, източно от Горни Цибър и Долно Линево. На много места завършват със стръмни откоси, които са вторично ерозиранни. Друга интересна форма са т.н. фунии („кулаците“) - това са ровинни форми, пресичащи ръбовете на „гърбиците“. Льосовите „блюдца“ са разпространени в северните безотточни части на льосовите плата и на високите дунавски тераси.

Полезни изкопаеми

Област Монтана не е богата на минерални суровинни източници. Някои от находищата, които все още се експлоатират, са с регионално и местно значение. Те играят ролята основно на суровини за строителната индустрия. Това са кариери за добив на варовик, индустриални минерални суровини, гранит, диабази.

Има разкрити и експлоатирани находища на нерудни минерални суровини. Такива са находищата на качествени мрамори, които са с голямо промишлено значение - кариери "Беговица" и "Горундере" в Берковска планина.

Находищата на полиметални руди от пирит, магнетит, сидерит, халкопирит и галенит в района на град Чипровци и село Мартиново, на територията на община Чипровци на този етап са без промишлено значение. Желязната руда в Чипровци е с ограничени запаси, ниско метално съдържание - 28,5% и наличие на вредни примеси. Това я прави неизползваема.

Като потенциал на територията, при наличието на нови технологии за дълбочинна преработка, те отново могат да бъдат използвани.

Подобни са и проблемите на находището на лигнитни въглища в Ломския въглищен басейн между реките Цибрица и Лом, на площ около 300 кв. км, които не се експлоатират, тъй като имат ниска калорична стойност и са разположени под водоносния хоризонт.

С определена икономическа значимост са залежите на качествени глини и на мергели. Находища на огнеупорни глини има при с. Клисурсица и при с. Долна Рикса (община Монтана). На територията на областта функционират кариери за открит добив на строителни материали - варовик, пясък, глина, баластра.

От нерудните полезни изкопаеми значение има находището на декоративна брекча край с. Челюстница.

Разработва се находище на флуорит в местността „Лукина падина“ край Чипровци, което ще може да се експлоатира през следващите 15 години.

Влияние на екзогенните процеси върху геоложката среда в областта

• Изветряне

Изветрянето е един от най-бавните и същевременно най-широко разпространения от разрушителните геоложки процеси. Редица физични, химични и биологични процеси засягат всички видове скали, разкриващи се на земната повърхност.

Изветрянето е типично за туфите, туфозните пясъчници, пясъчници, конгломерати, гнайси и шисти, които са застъпени в територията на областта.

• Площна ерозия и оврагообразуване

Нерегулираната дейност на повърхностните води довежда до развитие на площна и линейна ерозия. Интензивността на площната ерозия зависи от:

- ✓ Строежа и състава на почвите;
- ✓ Наклона на повърхността;
- ✓ Климатичните особености
- ✓ Наличието или отсъствието на растителна покривка

Най-засегнати от площна ерозия са обработваемите селскостопански земи. Условието на територията на областта не благоприятстват развитие на площна ерозия.

Съгласно лесоустройствените планове, ерозионни процеси се наблюдават на територията на следните ДГС и ДЛ :

- ✓ ДГС “Белоградчик” - ерозираните площи са 243.3 ха или 0.9% от общата площ. От тези площи 232.9 ха е залесена и 10.4 ха незалесена площ.
- ✓ ДЛ “Видин” - общата площ на земите от горския фонд обхванати от ерозия е 168,7 хектара или 0,5% от площта на лесничейството.
- ✓ ДГС “Враца” - общата площ, засегната от ерозия, е 148,8 ха (144,3 ха залесена площ) или 0,7% от площта на стопанството.
- ✓ ДЛ ”Говежда” - ерозионни процеси са се развили върху площ от 559.4 ха, което е 3.8% от площта на лесничейството.
- ✓ ДЛ ”Лом” - При стръмния бряг на река Дунав от с.Горни Цибър до границата с ДЛ “Оряхово”, както и при селата Сливата и Орсоя - склона на бивша дунавска тераса е в пълна сила действието на бреговете свлачища. Не са по слаби и свлачищните процеси по поречието на река Цибрица при с. Якимово. Ерозираните площи обхващат 87,8 ха или 2,2% от общата площ на лесничейството.
- ✓ ДГС “Мездра” - 3062,1 ха или 12,3% от общата площ на стопанството са засегнати от различните видове ерозия.

- ✓ ДЛ “Монтана” - ерозионни процеси се наблюдават върху 56,0 ха (0,4%) от общата площ на лесничейството.
- ✓ ДГС ”Оряхово” - при стръмния бряг на река Дунав при края на Хайрединския вал - границата с ДЛ “Лом”; участъка Оряхово-Лесковец и селата Горни и Долни Вадин в пълна сила действието на бреговите свлачища. Свлачищните процеси има и по поречията на реките Огоста при с. Софрониево и Скът при гр. Мизия. Ерозионните площи са както в нискостъблени и иглолистни гори, така и в гори за реконструкция и заемат 53,2 ха или 1,1% от общата площ на стопанството.
- ✓ ДЛ “Чипровци” - ерозионните процеси имат ограничен характер. Ерозираната площ е около 156,4 ха или 1% от цялата дървопроизводителна площ на лесничейството.

- **Линейна ерозия**

Линейната ерозия може да е:

- ✓ дълбочинна (руслова);
- ✓ странична (склонова).

Тези процеси се активизират основно в речните долини. При изследване на ерозионните процеси трябва да се отчита влиянието на хидроложките фактори, като скорост, енергия и разход на водния поток и др. Хидроложките фактори са твърде различни при равнинните и планинските реки, с различни водосборни области и врязани в различни скални комплекси.

За ограничаването ѝ се прилагат редица противоерозионни мероприятия - агромелиоративни; лесозащитни; водозадържащи и регулиращи съоръжения; задържащи и филтриращи водни басейни; затревяване на склонове; укрепване с бетонови стени, пилоти и др.

На територията на областта има условия за развитие на такива процеси в склоновете покрай руслата на реките и суходолията.

Установени са ерозионни процеси в поройни горски територии изцяло в обхвата ДГС Говежда към община Георги Дамяново с обща площ 1 293,3 ха, изцяло върху залесена площ.

- **Гравитационни процеси - Срутища, сипеи и лавини**

Гравитационните явления са твърде разнообразни и се различават както по своя генезис, така и по своите мащаби и проява във времето.

Основните типове гравитационни премествания са следните:

- ✓ *Срутища*. Те възникват при отделяне от склона на по-големи или по-малки скални маси и тяхното обрушване и придвижване надолу по склона е по пътя на свободното падане или чрез частичното им удряне, отскачане и търкаляне по склона.
- ✓ *Сипеи*. При тях също възниква отделяне на скални късове и тяхното падане и търкаляне надолу по склона. Обикновено те се формират в силно напукани и изветрели, стръмни склонове. За разлика от срутищата, големината на отделящите се и придвижващи се късове е значително по-малка – с размери на чакъл и пясък. Отделеният материал се натрупва в основата на склона.

- ✓ *Свлачища.* Тази група гравитационни премествания е твърде разнообразна, но най-общо се характеризира с преместване чрез хлъзгане на литоложките разновидности, изграждащи даден склон, като в по-голямата част не се губи контакта между хлъзгащата се и неподвижната част на склона. Процесът на хлъзгане възниква и се развива с различна скорост, когато тангенциалните сили превишат якостта на срязване в масива.
- ✓ *Лавини.* Те също попадат в групата на основните гравитационни премествания и възникват при хлъзгане и обрушване на снежни маси

В ОПРГТ няма данни за зони с проява на такива процеси, но стръмните планински склонове имат потенциал да ги активизират, при подходящи условия - порои, обезлесяване и др.

- **Свлачища**

При обилни валежи и снеготопене лъсовите глинени се активизират и се образуват свлачища. Такива свлачища се наблюдават над селата Орсоя, Сливата и източно от Горни Цибър.

Необходимо е прилагане на съответните мерки за ограничаването им, като растително укрепване. Различните видове растителност оказват влияние върху изменението на водния баланс в свлачищните участъци. Тяхната роля се изразява в осушаване на почвите, регулиране на повърхностния отток, а кореновата система на някои растителни видове изпълнява функцията на армировка

2.1.5. Състояние на почвите и земята

Почвите в област Монтана са обусловени от различията в надморската височина (0-2000 m), разнообразието на релефа, растителността и характера на почвообразуващите скали.

В горските територии в областта се срещат няколко **почвени класа** в съответствие с класификацията по FAO (WRB 2006; 2014 Update 2015), а именно:

Таблица № 2.1.5 - 1. Таксономичен списък на почвите в горските територии на област Монтана (площно разпределение по отношение на дървопроизводителната площ на областта) - (Национална класификационна схема, 1992 г.)

№	Ордер/ Почвен тип/ Вид	Дървопроизводителна площ (ha)	%
<i>A</i>	<i>Ордер - Почви, несвързани със зонални климатични условия</i>		
I.	Почвен тип Плитки (Leptosols, LP) –		
4.	Рендзини (Rendzic, LPk)	4 559,5	5,2
II.	Почвен тип Наносни (Fluvisolsq FL)		
5.	Алувиални (Alluvial Fluvisols)	1 194,0	1,4
<i>C</i>	<i>Ордер - Почви с изменение на цвета, строежа и структурата, от изветряне и глинообразуване на място</i>		
III.	Почвен тип Метаморфни (Cambisols, CM)		
7.	Кафяви горски (Dystric-Eutric Cambisols)	31 276	35,5
8.	Тъмноцветни горски (Umbric Cambisols)	52	0,1

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

№	Ордер/ Почвен тип/ Вид	Дървопроизводителна площ (ha)	%
F	<i>Ордер - Почви с акумулация на глина или сесквиоксиди и органична материя в подповърхностните хоризонти</i>		
IV.	Почвен тип Лесивирани (Luvisols, LV)		
10.	Сиви горски (Grey Luvisols)		
10.1.	Тъмни (Mollic)	9 079	10,3
10.2.	Светли (Albic)	3 875	4,4
10.3.	Обикновени (Haplic)	35 127	39,9
11.	Канелени горски (Chomic Luvisols)	9	-
G	<i>Ордер - Почви със забележима повърхностна акумулация на наситена с бази органична материя</i>		
15.	Почвен тип Черноземи (Chernozems, CH)	2 332	2,6
A	<i>Ордер - Почви, несвързани със зонални климатични условия</i>		
17.	Почвен тип Блатни (Gleysols, GL)	241	0,3
H	<i>Ордер - Органични и минерални почви, сътворени от човека</i>		
20.	Почвен тип Антропогенни (Anthrosols, AT)	262	0,3
Всичко:		88 004	100,0

Най-голяма площ заемат *лесивирани* (сиви горски почви) (39,9% от дървопроизводителната площ) и *кафявите горски почви* (35,5%), следвани от тъмносивите горски почви (10,3%), хумусно-карборатните почви (5,2%), светлосивите почви (4,4%), черноземите (2,6%) и алувиалните почви (1,4%). Останалите видове почви (тъмноцветни, блатни и антропогенни) участват с 0,1 -0,3%.

Общо почвите в района на област Монтана са пясъчливи и глинесто-пясъчливи (съответно 12% и 78% от дървопроизводителната площ) и на отделни места пясъчливо-глинести (10%). Чистите глинести почви отсъстват почти напълно. *Решаващ фактор за тяхното плодородие се явява основно количеството на почвената влага, дълбочината на почвата и степента на ерозиране.*

Един от съществените морфологични признаци на почвите имащ решаващо значение за определяне на типа месторастене е дълбочината на почвата. В областта преобладават среднодълбоките почви - 40,9%, следвани от дълбоките (35,1 %) и много дълбоките почви (10,9%). Плитките и много плитките почви са малко - съответно 10,5 и 2,6%.

Кратка характеристика на почвените типове

Алувиалните почви са образувани край р. Дунав и по поречието на реките в резултат на периодичното им отлагане на материали - предимно върху черноземи /кестеняви/. Няма генетично свързани почвени хоризонти. Почвите са много дълбоки, влажни или мокри в зависимост от продължителността на водните заливания. Имат слабо алкална реакция (6,5-7,93), хумусното съдържание варира от 0,37 до 2,96 t/ha, слабо са запасени с общ азот (от 0,039 до 0,159 t/ha). Тези почви са много плодородни, дължащо се на благоприятния им воден режим. Върху този почвен подтип се отглеждат високопроизводителни хибридни тополи. Естествената растителност тук е върбово-тополова, като на по-високите места са се настанили бял бряст и полски ясен.

Алувиално-ливадните почви са формирани след настаняване на тревисто-ливадна растителност върху алувиални почви. Срещат се по поречията на вътрешните реки. Почвите са дълбоки, влажни до мокри, средно запасени с хранителни вещества, песъчливо-глинести, плодородни с много добър воден режим. Подходящи са за отглеждане на култури от евроамерикански тополи.

Сивите горски почви са формирани под влиянието на типичната лесостепна растителност - дъбови и габъррови комплекси, прекъсвани от тревни растителни формации. Сивите горски почви се срещат както на карбонатни скали - варовици и варовити мергели, така и на лъос и лъосовидни образувания. Почвата има пълен почвен профил (ABC), с ясно изразени особености в отделните подтипове. Характеризира се със значително уплътняване на В-хоризонт. Трите подтипа сиви горски почви се различават на базата на хумусното съдържание, от което зависи оцветяването на хумусно-акумулативния хоризонт..

Сивите горски (обикновени) почви са средно дълбоки до дълбоки, леко песъчливо-глинести до глинесто-песъчливи. Реакцията им е кисела до слабо алкална -рН се движи в границите между 4,33 и 7,84. Хумусното съдържание е различно за отделните почвени профили и варира в А-хоризонт от 1.53 до 2.03 t/ha, като намалява в дълбочина. Добре запасени са с общ азот - за А-хоризонт от 0,097 до 0,178 t/ha. Фосфорните окиси се движат в широк диапазон, като разпределението им в дълбочина е неравномерно- от следи до 1,10 kg/ha. Сивите горски почви са характерни за предимно средно богати месторастения. Върху тях добре се развиват както естествени насаждения от благун, зимен дъб, цер и други горскодървесни видове, така също и култури от черен бор, зелена дуглазка, акация и др.

Тъмносивите горски почви са формирани на сенчести изложения и се отличават с голяма обща мощност. Те са предимно дълбоки и много дълбоки, с добре изразен хумусно-акумулативен хоризонт, богати или средно богати до богати, тежко до средно песъчливоглинести, със слабо кисела до слабо алкална реакция - рН се колебае от 6,35 до 7,91. Много добре са запасени с хумус, който закономерно намалява в дълбочина -от 3,03 до 5,0 t/ha за А-хоризонт. Имат висок капацитет активна влага. Това ги прави с високи лесорастителни свойства, върху които успешно могат да растат високопродуктивни чисти и смесени насаждения от зимен дъб, благун и цер, както и създадените върху тях култури от черен бор, зелена дуглазка, орех, кестен и други.

Светлосивите горски почви се срещат ограничено, главно на южни склонове или на стръмни и много стръмни наклони на терена. Те са маломощни, със скъсен хумусен хоризонт и наличие на много камъни. Предимно сухи до свежи, плитки, с ниски и средни лесорастителни показатели. Част от тях са ерозирани. По механичен състав почвите са средно глинести до леко песъчливо-глинести, с кисела до неутрална реакция (рН от 4,95 до 6,98). Хумусните вещества са в по-малко количество и за А-хоризонт варират от 1,07 до 1,70 t/ha, като в дълбочина рязко намаляват. Общият азот е сравнително малко, за А-хоризонт се колебае от 0,067 до 0,085 t/ha, рязко намалява в дълбочина. Фосфорните окиси също са малко, в А-хоризонт достигат до 1,10 kg/ha. Върху светлосивите почви естествената растителност от зимен дъб, благун, габър и други видове е с лош растеж и малка продуктивност, докато боровите култури се развиват по-добре.

Кафявите горски почви са с добро съдържание на хумусни съединения и общ азот, но решаващи за определяне на лесорастителните им свойства се явяват мощността на почвения разрез и количеството на влагата. Кафявите горски почви са развити върху различни основни скали: южнобългарски гранит, риолит, гранито-гнайси, шисти,

пясъчници, брекчии и конгломерати и под въздействието на дървесна растителност от бял бор, смърч, бук, ела, при надморска височина от 1300 до 1600 m. Имат пълен (А-С хоризонт) и ясно изразен почвен профил. Не са установени наличия на активни ерозионни процеси в границите на горския фонд.

Кафявите горски преходни почви са широко разпространени в района на област Монтана. Разпространени са *успоредно с тъмнокафявите горски почви*, в трите подпояса на Среднопланинския пояс на горите от бук и иглолистни - М-II (600-800 m надм.в.). Заемат предимно източните, западните или смесените изложения. Те са средно дълбоки до дълбоки, глинесто пясъчливи до леко пясъчливоглинести, като в дълбочина значително се увеличават пясъчливите фракции. Реакцията им е кисела до неутрална - рН се движи в границите между 4,10 и 6,28. Хумусното съдържание варира в А-хоризонт от 2,50 до 2,79 t/ha и равномерно намалява в дълбочина. Добре запасени са с общ азот - за А-хоризонт количеството му се движи от 0,118 до 0,172 t/ha, фосфорните окиси - разпределението им в дълбочина е неравномерно - от 0,09 до 0,54 kg/ha. Кафявите преходни горски почви обуславят предимно средно богати месторастения. Върху тях добре се развиват както естествени насаждения от бук, зимен дъб и габър, така и култури от бял бор, черен бор и други дървесни видове.

Кафявите горски тъмни почви са формирани предимно под букови насаждения с добра производителност. Отличават се с голяма обща мощност, добре изразен хумусно-аккумулятивен хоризонт и малка скелетност. Те са богати или средно богати, дълбоки и много дълбоки, глинесто-пясъчливи до леко пясъчливо-глинести, със силно до слабо кисела реакция - рН се движи от 3,96 до 5,78. Много добре са запасени с хумус - от 2,50 до 4,80 t/ha за А-хоризонт, който закономерно намалява в дълбочина. Общият азот за А-хоризонт от 0,145 до 0,228 t/ha, намалява в по-долните хоризонти. Тъмните кафяви горски почви имат достатъчно запаси от хранителни вещества и висок капацитет активна влага. Върху тях успешно растат високопродуктивни чисти и смесени насаждения от бук, явор и планински ясен. Създадените култури също имат много добра производителност и бонитет.

Кафявите горски светли почви са предимно сухи до свежи, плитки, с ниски и средни лесорастителни показатели. Срещат се заедно с другите кафяви почви, но главно на южни склонове или на стръмни и урвести наклони на терена. Те са маломощни, със скъсен хумусен хоризонт и наличие на много камъни. Част от тях са ерозирани в различна степен. Хумусните вещества са в по-малко количество, за А-хоризонт варират от 0,64 до 0,78 t/ha и в дълбочина рязко намаляват. Общият азот и фосфорните окиси са малко. Реакцията е слабо кисела - рН от 5,73 до 6,16. По механичен състав почвите са глинесто-пясъчливи, до леко пясъчливо-глинести. Върху тях естествената широколистна растителност от бук, габър и други е с лош растеж и ниска продуктивност, а боровите култури се развиват по-добре.

Почвени типове и типова разнообразие на горските месторастения

Физико-географските, хидроложки, геоложки, климатични, *почвени* и растителни условия в област Монтана обуславят голямо типова разнообразие на горските месторастения (ОПРГТ). *В областта са определени 57 типа горски месторастения - всички мизийски.*

Различията в надморската височина и изложението влияе върху формирането на различните типове месторастения, *главно по отношение на почвената влажност*, което

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

води до промени във водния и хранителен режим на почвите, а оттам до смяна на дървесния вид или неговата продуктивност.

В ОПРГТ почвената характеристика е обвързана с типовете месторастения.

Мизийска горскорастителна област М

Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори - М-I

Подпояс на заливните и крайречни гори (0-600 m н. в.) М I – 1 – всичко 1433.8 ha ли 1.6% включва тип месторастения CD4 C3 D2,3 C2 D2 C3 C2

Месторастения с интразонално разпространение - C3 D2 C2 B2

Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 m н. в.) М I – 2 всичко 25813.5 ha или 29.3% включва тип месторастения D2,3 D2 D1 CD2 C1 B1

Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (400-600 m надм. в.) М I – 3 всичко 18724.3 ha или 21.3% включва тип месторастения D2,3 C1 C2,1 B1,2 B1 BC2 AB1 B1,1,2,2 A0,1

Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (600-1800 m н.в.) - М-II

Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (600-1000 m н. в.) М II – 1 24735.8 ha или 28.1% всичко 18724.3 ha или 21.3% включва тип месторастения CD2,3 C2 B1,2 B1 BC2,3 A1, AB1 B1,1,2,2 A1,2

Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1000-1500 m н. в.) М - II – 2 всичко 12469.5 ha или 14.1% включва тип месторастения CD2,3 C3 B1,2

Бедно, сухо до свежо, на ненаситена кафява почва

Подпояс на горнопланинските смърчови гори (1500-1800 m н. в.) М - II – 3 всичко 953.7 ha или 1.1% включва тип месторастения CD2 CD3 C2 C3 B1,2 CD3

Високопланински пояс (над 1800 m надм. в.) М – III

Подпояс на високопланинските гори от субалпийски смърч и мура (1800-2000 m н. в. М - III – 1 всичко 4.4 ha

Средно богато до богато, влажно, на тъмноцветни горски почви

Месторастения с интразонално разпространение всичко 3942.8ha или 4.5% включва тип месторастения A0,1 C2 B1,2 A0,1 B1,1,2,2 A0A B1,1,2,2 A1,2 C2 B1,2

Общо за стопанството – 88077.8 ha или 100%

Най-голяма площ имат месторастенията в подпояс М-I-2 (29,3%), следвани от месторастенията в подпояс М-II-1 (28,1%), М-I-3 (21,3%), М-II-2 (14,1%), М-I-1 (1,6%) и М-II-3 (1,1%). Има и интерзонални типове месторастения, които са силно ерозиранни и бедни. Част от тях са картирани към отделни подпояси, а 4,5% са отнесени общо към горските територии.

Горското месторастение е най-малката класификационна единица, относително еднородна по природни условия, в рамките на един подпояс на горскорастителната област (*Инструкция за установяване и картиране на типовете горски месторастения и определяне състава на дендроценозите, 2011*). При еднакви други условия, типовете горски месторастения се определят на базата на подтиповото разнообразие на генетичния тип почва, а в отделни случаи и на базата на самия тип почва.

В проекта на ОПРГТ е представена характеристика на по-важните типове месторастения, обвързани с почвените типове в горските територии на област Монтана.

Замърсяване на почвите

Съгласно Регионалния доклад за състоянието на околната среда през 2018 г., на територията на област Монтана за 2018 г. в резултат на анализите на проби от определените пунктове за мониторинг на **замърсяването на почвите с тежки метали** не са регистрирани наличия на тежки метали над ПДК. Съдържанието на тежки метали в почвата е под максимално допустимите концентрации, определени с Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за допустимото съдържание на вредни вещества в почвата.

Внедряването на оборски тор, торф и др. органични материали с високи сорбационни свойства неутрализират токсичния ефект на замърсителите. Съгласно данните от проведените наблюдения по пунктовете в рамките на Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), почвите на контролираната от РИОСВ-Монтана територия са в сравнително добро екологично състояние по отношение на замърсяванията с тежки метали.

Не са установени замърсявания на почвите с **препарати за растителна защита** (ПРЗ), в т.ч. пестициди, в т.ч. около складове за съхранение на излезли от употреба ПРЗ. Не са докладвани проблеми със складовете.

Извършва се миниторинг на почвите за замърсяване с три групи органични съединения: **полициклични ароматни въглеводороди (РАН₁₆), полихлорирани бифенили (РСВ₆) и органохлорни пестициди**. От извършеното изпитване за 2018 г. е видно, че съдържанието на устойчивите органични замърсител е под максимално допустимите концентрации (МДК), определени с *Наредба № 3 от 1 август за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата*. Анализът на наличната информация показва, че на този етап няма регистрирана земя, замърсена с РАН и РСВ.

Данните от **радиологичния мониторинг на необработваеми почви** не установяват изменение на характерните за отделните пунктове стойности на естествените и техногенни радионуклиди в анализиранияте през 2018 г. проби. Специфичната активност на Cs-137 е в диапазона 0,8 – 65,2 Вq/kg.

Почвено засушаване

В ОПРГТ са представени изследванията (Александров, 2006 г.), които показват че през 2080 г. (по песимистичен сценарий) значителна част от дървопроизводителната площ на област Монтана попада в зони, при които условията се характеризират с *траен воден дефицит и постепенно разпадане на горските екосистеми*. Следователно, климатичните промени ще доведат до *ясно изразено влошаване във влагоосигуряването на почвите, рест. на българските гори*, особено на по-малка надморска височина, което ще се отрази върху продуктивността и устойчивостта на почвите и горските екосистеми.

Земи с нарушена почвена покривка

Относно състоянието на почвите и нарушените терени се наблюдава положителен ефект - рекултивират се депа за битови отпадъци, нерегламентирани терени и нерекултивиранияте терени от минно-добивните дейности. В следващата таблица е представена информация за земи, за които се изискват специални грижи по отношение на почвената покривка.

Таблица № 2.1.5-2 – Земи, за които се изискват специални грижи (изт. проект на ОПРГТ)

Вид на земите	Игло- листни	Широкол. високост.	Рекон.	Изд. за превр.	Ниско- стъбл.	Всичко	%
Нелесопригодна голина	99,6	219		23,4	213,7	555,7	0,6
Нелесопригодна площ	38,6	315,7		29,9	499,7	883,9	1
Скали	10,1	118,6		52	78,3	259	0,3
Блато		33,6			1,3	34,9	
Мочур		1,8		5	4,8	11,6	
Сипей	3	10,3		1,4	0,3	15	
Кариера	1,4	1,4		1,5	1,1	5,4	
Прокар				0,4	0,6	1	
Ровина	0,8			1,5		2,3	
Табан	5,6	1,6		6,3	0,9	14,4	
Пясъци		49,6		1,3		50,9	0,1
Морени		1,5				1,5	
Свлачище				1,6	6,2	7,8	
Грохот	5,1	14,4				19,5	
Кариера	0,2			2,7		2,9	
Изкоп	0,2					0,2	
Насип	0,1	2,9				3	
Дере		0,3		8,4		8,7	

Ерозия на почвите

Разгледана е при компонент „земни недра“ в т. 2.1.4. по-горе.

Горите предотвратяват ерозията на почвите и опустиняването, особено в планинските или в полусухите райони, най-вече като намаляват оттока и понижават скоростта на ветровете. Обогатяват и увеличават дълбочината на почвите, като подобряват процесите на разлагане и увеличаване на почвената органична материя, което допринася за повишаване на тяхното плодородие и производителност и за поглъщането на въглерода. противоерозионните гори

Горските територии предвидени за защита на почвата са с обща площ 21 097,2 ha, от която 19 847,3 ha залесена и 1 249,9 ha незалесена, разпределена по общини:

Таблица № 2.1.5-3 Горски територии за защита на почвите (по общини)

А – Защитени гори			
А (1) Горски територии за защита на почвите			
Община	Залесена площ (ха)	Незалесена площ (ха)	Площ (ха)
Берковица	2824,2	92,1	2916,3
Бойчиновци	649,5	108,8	758,3
Брусарци	39,7	1,9	41,5
Вълчедръм	206,2	30,8	237,0
Вършец	2 556,8	271,3	2 828,1
Георги Дамяново	4 994,9	230,9	5 225,8
Лом	537,3	20,4	557,8
Медковец	3,1	0,0	3,1
Монтана	2 192,5	169,6	2 362,1

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Чипровци	5 752,7	320,7	6 073,4
Якимово	90,5	3,4	93,9
Общо	19 847,3	1 249,9	21 097,2

Горските територии допринасят за повишаване плодородието на почвите. Горите предотвратяват ерозията на почвите и опустиняването, особено в планинските или в полусухите райони, най-вече като намаляват оттока и понижават скоростта на ветровете. Те също така обогатяват и увеличават дълбочината на почвите, като подобряват процесите на разлагане и увеличаване на почвената органична материя, което допринася за повишаване на тяхното плодородие.

Собственост и земеползване на горските територии

Горските територии в област Монтана заемат 92 278 ha, което представлява приблизително 25,4% от територията на областта.

По отношение на земеползването, предмет на плана са всички горски територии в област Монтана, независимо от тяхната собственост.

В Приложение № 1 на проекта на ОПРГТ е представена *Характеристика на собствеността на горските територии по общини*, като източник е ГИС-модела на територията.

Таблица № 2.1.5-4. Разпределение на горските територии по вид на собствеността
(съгласно отчета на горските територии към 2015 г.)

Вид собственост	Обща площ	
	ha	%
Държавни горски територии	59833	64.9
Общински горски територии	5057	5.5
Гори на физически лица	24486	26.5
Гори на юридически лица	2707	2.9
Гори на МОСВ	195	0,2
Всичко	92 278*	100,0

**Забележка: Освен площите в таблицата, към Приложение № 1 на проекта на ОПРГТ е представено разпределение на площите по видове собственост, определено чрез пространствен анализ в ГИС среда чрез налагане на слоя с кадастрални данни и този с действащата инвентаризация, като разликите са в резултат припокриването на двата слоя.*

Преобладават държавните горски територии - 59 833 ha, което представлява 64.9% от общата горска площ на областта. Горите на частни физически лица заемат 26,5% (24 486 ha). Общинските гори (5057 ha) заемат 5.5% от общата горска площ, а на юридическите лица (2707 ha) – 2.9%. и горите на МОСВ (195 ha) имат незначително участие - съответно 0,8 и 0,2%. Горите върху държавни земеделски земи (727,7 ha).

В областта има малко гори в селскостопански територии (725 ha). На територията на областта се намира малка част (26,2%) от горите на Природен парк (ПП) Врачански балкан - 4095 ha, където има държавни, общински и частни гори.

Разпределението на площта и запаса по групи и функции гори показва, че преобладават горите с други защитни функции (43 263 ha), следвани от защитени природни

територии (22 379 ha) и горите с дърводобивна и средообразуваща функция (21 032 ha). Голям част от горите попадат в зоните по Натура 2000 (43 050 ha) - делът надвишава 90% от всички гори с други защитни функции. От горите със защитни функции (5 344) преобладават водоохранните (2 317 ha), следвани от противоерозионните гори (2 201 ha).

Общо стопанисваната дървопроизводителна площ възлиза на 88 077,8 ha, което представлява около 24% от общата площ на областта. От тях 64% са държавни горски територии.

По отношение на вида на земите в залесената площ, преобладаващо участие имат земите, причислени към ест.пр. 0,4-1,0 с 84469 ha (91,5%), от които по вид на горите преобладават издънковите за превръщане с 35930 ha (38,9%), следвани широколистните високостъблени с 23263 ha (25,2%) и нискостъблените с 14899 ha (16,1%). Второ място по вид на земите в залесената площ на областта заемат склопените култури с 11636 ha (12,6%), които са основно иглолистни с 9721 ha (10,5%), следвани от широколистните високостъблени с 1359 ha (1,5%) и нискостъблените с 295 ha (0,3%). Изредените култури и насаждения (вкл. с пълнота от 0,1 до 0,3) заемат 2615 ha, или 2,8% от общата горска площ.

Незалесената дървопроизводителна площ (сечища, пожарища, голини) е 895 ha, или 1,0%.

Недървопроизводителната горска площ (поляни, нелесоприспособни голини, дивечови ниви, обработваеми земи, просеки и др.) е 4274 ha, което представлява 4,6% от общата горска площ.

2.1.6. Състояние на растителността и на животинския свят

А. Флора, растителност и природни местообитания на област Монтана

Област Монтана се отличава с голямо разнообразие на флората, растителните съобщества и съответстващите им типове природни местообитания вкл. от Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие. Причината е, че територията на областта заема едно пространство между река Дунав и билото на Западна Стара планина, където има голям градиент на надморската височина, релефа, климата, почвите и основните фитогеографски влияния. Според Геоботаническото райониране на Бондев (2002), северната част на областта (общините Якимово, Вълчедръм, Лом, Медковец) попадат в Евроазиатската степна и лесостепна област, Долнодунавска провинция, Крайдунавски окръг, Златийски район. Характерни за този район са остатъчните смесени дъбови гори (*Quercus frainetto*, *Q. cerris*) по десните склонове на реките, а на лъсовите плата е била разпространена тревистата (степна) растителност (*Chrysopogon gryllus*, *Dichanthium ischaemum*, *Stipa* ssp.), която е почти изцяло унищожена и заменена от обширни обработваеми площи. Сега навсякъде в тази крайдунавска лъсова част преобладават интензивно обработваните площи – основно зърнени култури, слънчоглед, рапица, по-малко лозя и др. Има и горски култури, доминирани от акация (*Robinia pseudacacia*), гледичия (*Gleditsia triacanthos*), а край река Дунав и от хибридни тополи (*Populus x euroamericana*). По-ограничени площи заемат културите от черен бор (*Pinus nigra*).

Централната част на областта попада в границите на Европейската широколистна горска област, Илирийска (Балканска) провинция. Южните части на Дунавската равнина са в Дунавско хълмисто-равнинен окръг, Монтански район. Широка планина и Веренишко бърдо са в Пребалкански окръг, Белоградчишки район. За тази част на областта, е

характерно преобладаването в естествената растителна покривка на смесени дъбови гори на цер (*Quercus cerris*) и благун (*Quercus frainetto*). По карстовите възвишения на Предбалкана, се увеличава участието на келяв габър (*Carpinus orientalis*), мъждрян (*Fraxinus ornus*) и специфичния за тази част на България маклен (*Acer monspessulanum*). Увеличават се карстовите форми, включително и отвесни карстови венци, където се среща терциерния реликт сръбска рамонда (*Ramonda serbica*).

Най-южната част на областта попада в Западнобалканския окръг, Козничко-Комски и по-малко (Чипровската планина) – в Миджурския райони. Тази част на областта е с изразен планински релеф, климат и растителност. Доминират горите от обикновен бук (*Fagus sylvatica*) и по-малко от обикновен габър (*Carpinus betulus*) и горун (*Quercus petraea*). За Берковска планина са характерни специфични горски съобщества, доминирани от ядивен кестен (*Castanea sativa*). Най-високата част на Западна Стара планина, около вр. Ком (2016 м) и Чипровската планина, са заети от субалпийски храстови и тревни съобщества с участие на сибирска хвойна (*Juniperus sibirica*), боровинки (*Vaccinium spp.*), мечо грозде (*Arctostaphylos uva-ursi*), картъл (*Nardus stricta*), чиместа пластица (*Lerchenfeldia flexuosa*) и др. Фрагментарно, около вр. Ком има и неголеми по площ типични алпийски съобщества, доминирани от качулата гъжва (*Sesleria comosa*), бролова власатка (*Festuca airoides*) и др. Специфични за Берковска планина са реликтните гори от смърч (*Picea abies*), а около Петрохан има и торфена растителност, доминирана от торфени мъхове (*Sphagnum spp.*), черна острица (*Carex nigra*), пушици (*Eriophorum spp.*) и др.

Естествените и полуестествените растителни съобщества са разгледани по-долу, заедно със съответстващите им природни местообитания от НАТУРА 2000, които са обект на опазване на мрежата от защитени зони в областта.

Горска растителност

Естествените гори са разнообразни в зависимост от надморската височина, релефа, изложението и приосновната скала условно могат да бъдат разделени в няколко основни типове.

Крайречни върбово-тополови гори

Тези пионерни горски съобщества са разпространени по островите на река Дунав, по-ограничено по брега на реката, както и като тесни ивици край реките в област Монтана – напр. край Огоста, Цибрица, Лом и някои по-малки техни притоци. Доминирани са основно от бяла върба (*Salix alba*), бяла топола (*Populus alba*), по-рядко черна топола (*Populus nigra*), трошлива върба (*Populus fragilis*), а по наносите на Дунав – от раката (*Salix purpurea*) и тритичинкова върба (*Salix triandra*). Тревният и храстовият им етаж е доминиран от нитрофилни и рудерални видове, като *Urtica dioica*, *Galium aparine*, *Physalis alkekengi* и др. Крайречните гори представляват приоритетно природно местообитание от Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие: **91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)**. В нископланинската част на областта, крайречните галерии са доминирани от черна елша (*Alnus glutinosa*), но също принадлежат към това природно местообитание от НАТУРА 2000.

Смесени дъбови гори от цер (*Quercus cerris*) и благун (*Quercus frainetto*)

Представяват монодоминантни или смесени гори цер и благун, които преобладават в южната част на Дунавската равнина и Предбалкана. Характерни видове в дървесния,, храстовия и тревния етаж са: *Pyrus pyraeaster*, *Acer campestre*, *Crataegus monogyna*, *Dactylis glomerata*, *Brachypodium sylvaticum*, *Festuca hererophylla*, *Buglossoides purpureocaerulea*, *Carex muricata*, *Galium pseudaristatum*, *Helleborus odoratus*, *Lathyrus niger*, *Lychnis coronaria*, *Physospermum cornubiensis*, *Potentilla micrantha*, *Tanacetum corymbosum*, *Viola hirta* и др. На места в тревния етаж, ранно-пролетен аспект прави безстъблената иглика (*Primula acaulis*) Тези гори принадлежат към природно местообитание **91М0 Балкано-Панонски церово-горунови гори**.

Смесени гори от космат дъб (*Quercus pubescens*)

Смесените гори от космат дъб, келяв габър, мъждрян и маклен са разпространени основно по карстовите повърхнини на Предбалкана – в района на Пъстрината и по-малко в Широка планина и Веренишко Бърдо. Характерни видове в дървесния и храстовия етаж са *Syringa vulgaris*, *Paliurus spina-christi*, *Prunus spinosa*, *Crataegus monogyna* и др. В тревния етаж чести са светлолюбиви термофилни видове. Горите от космат дъб представляват природно местообитание от Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие **91Н0* Панонски гори от космат дъб (*Quercus pubescens*)**.

Гори и храсталаци доминирани от келяв габър (*Carpinus orientalis*), често примесени с мъждрян (*Fraxinus ornus*) и маклен (*Acer monspessulanum*)

Основно келявият габър, често примесен с мъждрян и маклен, се среща по карстовите била на Предбалкана,, особено по северните склонове на Широка планина и Веренишко бърдо, между градовете Белоградчик и Монтана. Горите от келяв габър представляват крайна фаза на деградация на естествената горска растителност, като основно са се появили на места, в минало заемани от смесени термофилни гори на космат дъб.

Гори на обикновен бук (*Fagus sylvatica*)

Горите на обикновен бук се появяват по северните склонове на Западна Стара планина, обикновено над 800-1000 м .н.в. Оптимално развитие имат в Берковската и Чипровската планини. Имат типична монодоминантна структура. Почти нямат развит храстов етаж, в тревния в зависимост от типа на приосновната скала, богатството на почвата, изложението и надморската височина, се срещат разнообразни горски видове треви, като *Galium odoratum*, *Luzula luzuloides*, *Sanicula europaea*, *Festuca drymeja*, *Allium ursinum*, *Prenanthes purpurea* и мн. др. Буковите гори представляват няколко природни местообитания, предмет на опазване на мрежата НАТУРА 2000, като **9110 Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*, 9130 Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*, 91W0 Мизийски букови гори**. С буковите гори са свързани горите на обикновена ела (*Abies alba*), които имат много по-ограничено разпространение в района, но също представляват природно местообитание от Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие – **91ВА Мизийски гори от обикновена ела**.

Гори на ядивен кестен (*Castanea sativa*)

Кестеновите гори имат са ограничено разпространение в област Монтана, само в района на Берковската планина, на надморска височина около 600-1000 м. Видовият състав на дървесния, храстовия и тревния етаж включва широко-разпространени мезофилни видове, типични за горите на обикновен бук, горун и обикновен габър. Кестеновите гори представляват природно местообитание от Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие **9260 Гори на *Castanea sativa***.

Гори на обикновен габър (*Carpinus betulus*) и/или горун (*Quercus petraea*)

Тези съобщества представляват мезофилни гори, разпространени сравнително ограничено по северните склонове на Западна Стара планина. В храстовия етаж най-често се срещат *Cornus mas*, *Corylus avellana*, *Crataegus monogyna*, *Ligustrum vulgare*. В тревния етаж преобладават *Aegopodium podagraria*, *Festuca heterophylla*, *Galium odoratum*, *Melica uniflora* и *Mercurialis perennis*. Характерно е развитието на пролетни ефемероиди, като *Anemone nemorosa*, *Corydalis* spp., *Scilla bifolia* и др. Представляват природно местообитание от Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие: **9170 Дъбово-габърски гори от типа *Galio-Carpinetum***.

Гори на обикновен смърч (*Picea abies*)

Реликтните смърчови гори са разпространени ограничено в област Монтана, основно в Берковската планина. Заемат северни склонове, върху влажни и дълбоки почви. В състава им се срещат основно сенко-издръжливи ацидофилни видове, като *Calamagrostis arundinacea*, *Lerchenfeldia flexuosa*, *Luzula luzuloides*, *L. sylvatica*, *Oxalis acetosella*, *Vaccinium myrtillus*, *V. vitis-idaea* и др. Представляват природно местообитание от Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие: **9410 Ацидофилни гори от *Picea* в планинския до алпийския пояс (*Vaccinio-Piceetea*)**.

Широколистни храсталаци

Тези съобщества се срещат често навсякъде в областта, като имат произведен вторичен произход, най-често на мястото на деградирани широколистни гори или при демутация на горска растителност върху изоставени обработваеми земи и пасища. Различават се два основни типа:

Нитрофилни храсталаци около селища, изоставени обработваеми площи или пасища. Доминирани са от полу-рудерални, широко-разпространени видове, като глог (*Crataegus monogyna*), трънка (*Prunus spinosa*), шипка (*Rosa canina*), птиче грозде (*Ligustrum vulgare*) и др. Срещат се терасите над р. Дунав, до около 800 м.н.в., по склоновете на Стара планина, навсякъде на територията на областта, но най-чести са в равнинните и нископланинските райони, като ивици в нивите.

Смесени термофилни храсталаци в карстовите райони. Разпространени са основно в Предбалкана, по карстови райони, на мястото на деградирани гори на космат дъб и келяв габър. Доминират драка (*Paliurus spina-christi*), люляк (*Syringa vulgaris*), смрадлика (*Cotinus cogygria*) и др.

Ксеротермна тревиста (степна) растителност

В северните части на Дунавската равнина, тревиста растителност е разпространена по льосовите възвишения над река Дунав. Доминиращи видове са житните треви, като *Chrysopogon gryllus*, *Dichanthium ischaemum*, *Festuca valesiaca*, *Stipa pulcherrima*. Срещат се специфични степни елементи, като *Artemisia campestris*, *Astragalus ponticus*, *Chamaecytisus austriacus*, *Centaurea rumelica*. Тези тревисти съобщества представляват приоритетно природно местообитание от Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие: **6250 *Панонски льосови степи.**

В Предбалкана, сухите тревни съобщества са разпространени по карстовите повърхнини, най-често с южно и западно изложение. В зависимост от степента на ерозия, се редуват затворени тревни съобщества доминирани основно от *Chrysopogon gryllus*, *Festuca valesiaca*, а на скалистите и каменисти места има и ароматни полухрастчета, най-често дивата чубрица (*Satureja montana* ssp. *kitaibelii*). Първият тип представлява природно местообитание от Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие: **6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco Brometalia*), а втория тип са 6240* Субпанонски степни тревни съобщества.**

Алпийска и субалпийска тревиста и храстова растителност

Типичните за най-високата част на планините съобщества се срещат в най-високата част на Западна Стара планина – Берковската и Чипровската планина, над 1600 м. н.в. Безлесното било на Западна Стара планина е заето от комплекс от тревни и ниски храстови съобщества. Доминанти в храстовите ценози са сибирска хвойна (*Juniperus sibirica*), връшняк (*Bruckenthalia spiculifolia*), боровинки (*Vaccinium spp.*), мечо грозде (*Arctostaphylos uva-ursi*), а в тревистите картъл (*Nardus stricta*), чиместа пластица (*Lerchenfeldia flexuosa*), обикновена полевица (*Agrostis capillaris*), чернееща власатка (*Festuca nigrescens*), кафява власатка (*Festuca paniculata*), мощна власатка (*Festuca valida*) и др. Фрагментарно около вр. Ком има и алпийски съобщества, доминирани от качулата гъжва (*Sesleria comosa*), бролова власатка (*Festuca airoides*) и др. Комплексът от храстови и тревни съобщества на високопланинското безлесно било, представлява няколко природни местообитания от Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие: **4060 Алпийски и бореални ерикоидни съобщества, 91D0 Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества, 6230 *Богати на видове картълкови съобщества на силикатен терен в планините и 6150. Силикатни алпийски и бореални тревни съобщества.**

Хазмофитна (скална) растителност

Хазмофитните съобщества са широко разпространени в района на Предбалкана в областта. Представляват комплекс от тревни съобщества доминирани от житни треви (*Koeleria sp.*, *Festuca sp.*, *Stipa sp.*), храстови съобщества и открити каменисти участъци, главно с лишеи, мъхове, представители на род *Sedum*. Тези съобщества представляват частично природно местообитание **6110* Отворени калцифилни или базифилни съобщества от *Alyss-Sedion*** по ръбовете на скалните венци. По така наречените „глами“ на Широка планина и Веренишко бърдо, отвесните скални венци представляват природно местообитание: **8210 Хазмофитна растителност на варовикови скални склонове.**

Специфични са скалните съобщества доминирани от терциерния реликт сръбска рамонда (*Ramonda serbica*), които се срещат само в областите Видин и Монтана в България.

Псамофитна растителност

Забележително за област Монтана е наличието на алувиални дюни край река Дунав и по-специално в Ломската низина (селата Сливата и Орсоя), които са с заети от полурудерална и псамофитна растителност. Във флористичния им състав участват: *Kochia laniflora*, *Centaurea arenaria*, *Festuca vaginata*, *Alkanna tinctoria*, *Gypsophila paniculata* и др. Тези дюни представляват приоритетно и много рядко на национално ниво природно местообитание от Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие **2340 * Панонски вътрешно континентални дюни**.

Водна и торфена растителност

В област Монтана, водната растителност е разпространена основно около река Дунав и в долините на по-големите реки, като Огоста и Цибрица, в стари корита, рибарници и др. Доминанти в растителността са типични макрофити, като *Phragmites australis*, *Typha angustifolia*, *T. latifolia*, по-рядко *Nymphoides peltata*, *Ceratophyllum demersum*, *Myriophyllum spicatum*. Тези сладководни езера принадлежат към природно местообитание **3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition**. Особено поради пресушаванията на блатата около р. Дунав и корекцията на реките в Дунавската равнина, много от влаголюбивите видове са намалели значително или изчезнали от областта. Такива видове са например *Marsilea quadrifolia*, *Nuphar lutea* и др., установявани в миналото в низината при с. Орсоя.

Само около прохода Петрохан има и торфена растителност, заемаща ограничени площи, доминирана от торфени мъхове (*Sphagnum spp.*), черна острица (*Carex nigra*), пушици (*Eriophorum spp.*) и др. Характерен и рядък вид е насекомоядната росянка (*Drosera rotundifolia*). Торфената растителност принадлежи към природно местообитание от Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие: **7140 Преходни блата и плаващи подвижни торфища**.

Флора и микота на област Монтана

Флората на област Монтана е разнообразна, поради разнообразието на местообитания, срещат се много видове с консервационна значимост – например включени в двете издания на Червена книга на България, в Приложения № 2, 3 и 4 на Закона за биологичното разнообразие и др. По-долу са посочени по-важните от тях:

Таблица № 2.1.6-1. Висши растения с консервационна значимост на територията на област Монтана – видовете в Приложение 3 на Закона за биологичното разнообразие са посочени със знак „*“

Български имена	Латински имена	Находище
Блатен телиптерис*	<i>Thelypteris paustris</i>	Край р. Дунав в района Орсойската низина

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Български имена	Латински имена	Находище
Четирилистно разковниче*	<i>Marsilea quadrifolia</i>	Край р. Дунав в района Орсойската низина, вероятно изчезнал
Казашка хвойна*	<i>Juniperus sabina</i>	Западен Предбалкан (Врачанска планина)
Сребрист папур *	<i>Typha shuttleworthii</i>	Западна Стара планина (Берковско)
Висока бисерка	<i>Melica altissima</i>	Предбалкан – лозята около с. Георги Дамяново
Влагалищна власатка*	<i>Festuca vaginata</i>	Дунавска равнина – между селата Орсоя и Добри дол
Издута водна леща	<i>Lemna gibba</i>	Дунавската равнина – край р. Дунав, р. Огоста и др.
Жълт планински крем*	<i>Lilium jankae</i>	Западна Стара планина – около Петрохан
Елвезиево кокиче*	<i>Galanthus elwesii</i>	Западна Стара планина, Западен Предбалкан (Врачански Балкан), Дунавска равнина
Снежно кокиче*	<i>Galanthus nivalis</i>	Западен Предбалкан
Блатно кокиче	<i>Leucojum aestivum</i>	В поречието на р. Дунав
Листообхващащ стрептопус	<i>Streptopus amplexifolius</i>	Западна Стара планина
Пеперудоцветен салеп*	<i>Orchis papilionacea</i>	Западен Предбалкан
Пчелоносно бръмбарче*	<i>Ophrys apifera</i>	Западна Стара планина и Западен Предбалкан)
Кълбеста траунштейнера*	<i>Traunsteinera globosa</i>	Западен Предбалкан (Врачански Балкан)
Недоразвит лимодорум*	<i>Limodorum abortivum</i>	Нарядко в сухи гори в цялата о бласт
Янкева пърчовка*	<i>Himantoglossum jankae</i>	Карстови терени на Западен Предбалкан, Западна Стара планина
Ядивен кестен	<i>Castanea sativa</i>	Западна Стара планина (Берковски Балкан - санитарното състояние на тези гори не е добро, поради което много дървета изсъхват и като цяло естествените горски масиви боледуват)
Картузиански карамфил*	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Западен Предбалкан (м. Пъстрина при Монтана)
Лъскава камилска трева	<i>Corispermum nitidum</i>	Дунавската равнина – между селата Орсоя и Сливата
Планински божур*	<i>Trolius europaeus</i>	Западна Стара планина – около Петрохан
Нарцисова съсънка*	<i>Anemone narcissiflora</i>	Западна Стара планина – в субалпийската зона

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Български имена	Латински имена	Находище
Бяла водна лилия*	<i>Nymphaea alba</i>	Защитена местност „Рибарници Орсоя“
Жълта водна лилия*	<i>Nuphar lutea</i>	Защитена местност „Рибарници Орсоя“
Росянка*	<i>Drosera rotundifolia</i>	Западна Стара планина – около Петрохан
Стефчова тлъстига*	<i>Sedum stefco</i>	Дунавска равнина (с. Ковачица, Монтанско)
Веленовскиев дебелец	<i>Sempervivum velenovskyi</i>	Западна Стара планина – връх Тодорини Кукли, селата Заножене и Спанчевци
Шибойна боянка	<i>Erysimum cheiranthoides</i>	Западна Стара планина (над гр. Берковица)
Червенодръжково шапиче	<i>Alchemilla erythropoda</i>	Западна Стара планина
Жълтеникаво шапиче	<i>Alchemilla straminea</i>	Западна Стара планина
Ковачев зановец*	<i>Chamaecytisus kovacevii</i>	Западна Стара планина, Западен Предбалкан (Монтанско), Дунавска равнина (край р. Цибрица)
Нейчев зановец*	<i>Chamaecytisus neicevii</i>	Предбалкана – около Монтана, вероятно изчезнал
Пълзяща телчарка	<i>Polygala supina</i>	Западна Стара планина
Банатска телчарка	<i>Polygala hospita</i>	Западна Стара планина
Планински явор*	<i>Acer heldreichii</i>	Западна Стара планина (Берковски и Чипровски Балкан)
Ниско бясно дърво	<i>Daphne sneorum</i>	Западна Стара планина (Берковски Балкан)
Лаврово бясно дърво*	<i>Daphne laureola</i>	Западен Предбалкан (Врачански Балкан, района на гр. Чипровци)
Дяволски орех*	<i>Trapa natans</i>	Блатата край р. Дунав
Хуеция	<i>Huettia cynapioides</i>	Западна Стара планина – върховете Вража глава, Ком, Петрохан, Три чуки, Тодорини Кукли
Панчичева пищялка	<i>Angelica pancici</i>	Западна Стара планина
Хойфелова тимянка	<i>Ferula heuffelii</i>	Западен Предбалкан
Крапфиев лазерпициум	<i>Laserpitium crapfii</i>	Западна Стара планина
Едър анасон	<i>Pimpinella major</i>	(регионално изчезнал), Западна Стара планина (гр. Берковица - последните сборове на вида са от 1935 г.)
Мечо грозде	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	Западна Стара планина
Балкански оклоп	<i>Androsace hedareantha</i>	Западна Стара планина
Крайснежно звънче*	<i>Soldanella chrysosticta</i>	Западна Стара планина
Петниста тинтява*	<i>Gentiana punctata</i>	Западна Стара планина

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Български имена	Латински имена	Находище
Безстъблена тинтява*	<i>Gentiana acaulis</i>	Западна Стара планина (Петрохан)
Петниста тинтява*	<i>Swertia punctata</i>	Западна Стара планина (вр. Копрен, м. Чипровски водопад)
Карпатска тоция*	<i>Tozzia alpina</i> subsp. <i>carpathica</i>	Западна Стара планина
Богородична лъжичка*	<i>Menianthes trifoliata</i>	Западна Стара планина (Петрохан – изчезнало находище)
Щитолистна какичка*	<i>Nymphoides peltata</i>	Защитена местност „Рибарници Орсоя“;
Пясъкъковиден ранилист*	<i>Stachys arenariiformis</i>	Дунавската равнина – край Лом
Върбинкова какула	<i>Salvia verbenaca</i>	Западен Предбалкан – около Монтана
Беладона	<i>Atropa belladonna</i>	Западна Стара планина
Червено усойниче*	<i>Echium russicum</i>	Берковски Балкан, Пъстрината
Бихариенска гайтаника	<i>Melampyrum bihariense</i>	Западна Стара планина (над Берковица)
Сръбска рамонда*	<i>Ramonda serbica</i>	Западен Предбалкан (с. Митровци, с. Превала)
Южна мехурка*	<i>Utricularia australis</i>	Дунавската равнина – в стоящи води (блата) край реките Дунав, Огоста и др.
Йорданова камбанка*	<i>Campanula jordanovii</i>	Западен Предбалкан (Врачанска планина)
Широколистна камбанка*	<i>Campanula latifolia</i>	Западна Стара планина (Чипровска планина)
Симфинадра	<i>Symphyanthra wanneri</i>	Западна Стара планина
Панчичев спореж	<i>Senecio pancicii</i>	Западна Стара планина
Блатен спореж*	<i>Senecio paludosus</i>	Дунавска равнина – с. Орсоя
Глухарчева жълтица	<i>Leontodon saxatilis</i>	Западен Предбалкан (гр. Вършец)
Вълнеста козя брада*	<i>Tragopogon floccosus</i>	Дунавска равнина (с. Орсоя и с. Сливата)
Румелийска метличина	<i>Centaurea rumelica</i>	Дунавска равнина (гр. Лом)
Пясъчна метличина	<i>Centaurea arenaria</i>	Дунавска равнина – между с. Орсоя и с. Добри дол
Румелийско подрумиче*	<i>Anthemis rumelica</i>	Предбалкан (с. Монтановци);

Таблица № 2.1.6-2. Видове мъхове с природозащитна стойност

Български имена	Латински имена	Находище
Безлистна буксбаумия	<i>Buxbaumia aphylla</i>	Западна Стара планина (над с. Заножене, по долината на Стара река)

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Дикранодонтиум	<i>Dicranodontium denudatum</i>	Западна Стара планина (Чипровски Балкан, под м. Хайдушките водопади)
Фрулания	<i>Frullania jackii</i>	Западна Стара планина (над с. Заножене)
Плагиотециум	<i>Plagiothecium undulatum</i>	Западна Стара планина (южно от м. Голямо мочурище и под вр. Ком)
Трихоколеа	<i>Trichocolea tomentella</i>	Западна Стара планина (край Стара река над с. Заножене; в м. Шабаница над Берковица, край пътя за вр. Ком)
Синтрихия	<i>Syntrichia papillosa</i>	Дунавска равнина (с. Черни връх, община Вълчедръм)

Таблица № 2.1.6.-3. Видове гъби с природозащитна стойност

Български имена	Латински имена	Находище
Гъба булка	<i>Amanita caesarea</i>	Предбалкан, Стара планина
Дяволска манатарка	<i>Boletus satanas</i>	Западна Стара планина
Царска манатарка	<i>Boletus regius</i>	Западна Стара планина
Черноточковиден сакоболус	<i>Saccobolus beckii</i>	Западна Стара планина (вр. Ком, вр. Тодорини кукли)

Природни местообитания

На територията на област Монтана се срещат следните природни местообитания горски територии от национална, европейска и световна значимост за опазване, които са включени в Приложение 1 на ЗБР, или са посочени в Червената книга (том 3). Тези местообитания се отнасят към ВКС 3 „Редки, защитени или застрашени от изчезване екосистеми, местообитания или рефугии“. Трябва да се отбележи, че в горските територии се срещат и някои тревисти и храстови местообитания, които не са гори по смисъла на Закона за горите, но попадат в обхвата на дейностите на ОПРГТ на Монтана. Основни обекти на опазване следните местообитания включени в класификацията на EUNIS и съответстващите им от Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие природни местообитания:

- G1.6921 Southeastern Moesian woodrush-beech forests, G1.6931 Balkan Range acidophile beech forests (Ацидофилни гори от обикновен бук (*Fagus sylvatica*) – **9110 Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum***;
- G1.661 Middle European dry-slope limestone beech forests (Калцифилни гори от обикновен бук, *Fagus sylvatica*) – **9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*)**;
- G1.69 Moesian [*Fagus*] forests (Мизийски букови гори) – **91W0 Мизийски букови гори**;

- G1.6922 Southeastern Moesian neutrophile beech forests , G1.6923 Southeastern Moesian subalpine beech forests, G1.6932 Balkan Range neutrophile beech forests, G1.6933 Balkan Range subalpine beech forests (Неутрофилни букови гори) – **9130 Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*;**
- G1.A614 Sub-continental field elm woods (Гори и храсталаци от полски бряст, *Ulmus minor*);
- G1.7C34. Moesian thermophilous maple woods (Гори от маклен, *Acer monspessulanum*);
- G1.7D1 Helleno-Balkan chestnut forests (Гори от обикновен кестен, *Castanea sativa*) – **9260 Гори от *Castanea sativa*;**
- G3.1E Southern European [*Picea abies*] forests (Гори от смърч, *Picea abies*) – **9410 Ацидофилни гори от *Picea* в планинския до алпийския пояс (*Vaccinio-Piceetea*);**
- G3.16 Moesian [*Abies alba*] forests (Гори от обикновена ела, *Abies alba subsp. alba*) – **91ВА Мизийски гори от обикновена ела;**
- G1.7C41 Silver lime woods (Гори от сребролистна липа, *Tilia tomentosa*) – **91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа;**
- G1.7372 Moesian white oak woods (Мизийски гори от космат дъб, *Quercus pubescens*) – **91Н0 Панонски гори от космат дъб;**
- G1.768 Moesio-Danubian thermophilous oak forests (Мизийски смесени термофилни дъбови гори) – **91М0 Балкано-панонски церово- горунови гори;**
- G1.1112 Eastern European poplar-willow forests (Крайречни върбово-тополови гори) – **91Е0 *Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*);**
- G1.2116 Dacio-Moesian ash-alder woods (Крайречни гори от елши, *Alnus* spp. и планински ясен, *Fraxinus excelsior*) – **91Е0 *Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*);**
- G1.A322 Dacio-Moesian hornbeam forests (Планински гори от габър, *Carpinus betulus* и горун, *Quercus dalechampii*) - **9170 Дъбово-габъррови гори от типа *Galio-Carpinetum*;**
- G1.7A1 Euro-Siberian steppe [*Quercus*] woods (Лесостепни гори от цер, *Quercus cerris*) – **91И0 *Евро-сибирски степни гори с *Quercus* spp;**
- G1.A1C31 Moesian mesophile oak-hornbeam forests (Равнинни мезофилни дъбови и габъррови гори) – **91G0 Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*;**
- G1.A4 Ravine and slope woodland (Смесени гори на сипеи, на стръмни склонове и планински клисури) - **9180 *Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове;**
- G3.5619 Balkan Range Pallas` pine forests (Старопланински гори от паласов черен бор) - **9530. *Субсредиземноморски борови гори с ендемични видове черен бор;**

- F2.2 Evergreen alpine and subalpine heath and scrub (Вечнозелени алпийски и субалпийски храсталаци и ниски храстчета) – **4060 Алпийски и бореални ерикоидни съобщества.**

Б. Животински свят

Животинският свят на областта е сравнително богат и разнообразен тъй като територията има голям диапазон от надморски височини и много разнообразни природни местообитания. Освен това на северната граница на областта преминава река Дунав, която с прилежащите и местообитания е важен оазис на биологично разнообразие и естествен коридор за миграция на голям брой видове. Общо гръбначната фауна на областта включва 436 вида, в това число 261 вида птици, 71 вида бозайници, 71 вида риби, 18 вида влечуги и 16 вида земноводни /**Приложение № 2 към ДЕО – Таблици от 1 до 4**/. Това е едно голямо видово богатство. Като изключим някои видове риби, които са интродуцирани, фауната до голяма степен е местна, автохтонна. Преобладават видове с Палеарктичен, Холарктичен, Европейски произход. С глобалното затопляне все повече видове с южен произход/средиземноморски, индо-европейски/ навлизат в областта и заемат нови територии, особено от птиците. Във високопланинските части на областта се срещат и видове с бореален произход.

С горите са свързани пряко 149 вида гръбначни животни (34,3% от всички установени) -114 вида от птиците (43,7%), 5 вида от влечугите (27,7%), 4 вида от земноводните (25%) и 26 вида от бозайниците (37%).

От безгръбначните с висок консервационен статус са установени 39 вида /**Приложение № 2 към ДЕО – Таблица 5**/.

Като цяло фауната на гръбначните животни в областта се отличава с голям брой редки и застрашени видове. **Защитени, включени в приложения 2 и 3 на Закона за биологичното разнообразие, са 315 вида гръбначни животни (72,4% от установените). В Червената книга са включени 146 вида (33,6%). Световно застрашените видове са 41 (9,4%). Видовете от особено значение за опазване в ЕС, включени в Приложения 2 и 4 на Директивата за хабитатите или в Приложение 1 на Директивата за птиците са общо 148 (34%).**

Бозайници

Общо в областта са установени 71 вида бозайници, от тях 26 вида са свързани с горите. Висока степен на уязвимост спрямо дейностите в горите имат прилепите, свързани с горски убежища, златката, риса и др. От прилепите са установени 6 вида, които редовно или в определени случаи ползват стари хралупи в дървета за убежища и се хранят често в горски територии или в близост до тях – бехщайнов нощник, голям нощник, воден нощник, широкоух прилеп, кафяв дългоух прилеп и кафяво прилепче. Запазването на старите хралупести дървета – здрави или полумъртви в горите е от ключово значение за състоянието на тези видове.

Птици

За периода 1950-2020 г. има данни за намирането на 261 вида птици на територията на област Монтана. От тях 186 вида са с потвърдено сигурно гнездене, а още 9 са със степен на твърде вероятно гнездене. Общо гнездовата орнитофауна на областта включва 195 вида. Само по време на сезонните миграции и през зимата са установени 56 вида. Други 10 вида

се срещат случайно, по време на скитания или са вагранти. Като цяло орнитофауната на областта не е проучена в достатъчна степен. Макар видовия състав да е до голяма степен вече изяснен, все още данните за разпространението, конкретната локализация на заетите територии, числеността и тенденциите в нея и екологията на видовете са оскъдни.

Общо 114 вида птици са свързани по един или друг начин с горите –най-често гнездящи в тях. Сред видовете с конзервационно значение, обитаващи гори в областта са известни добре представени популации на осояд, орел змияр, късопръст ястреб, черен щъркел, пернатонога кукумявка, черен кълвач, сив кълвач, полубеловрата мухоловка, червеногуша мухоловка, горски бекас, гълъб хралупар. Редки и с малки популации в областта са белогръбия кълвач, средния пъстър кълвач, малкия креслив орел, малкия орел. По р. Дунав и на някои други локации в долините на реките има и чапови колонии разположени на дървета. Гореизброените видове ще бъдат подложени най-вече на негативни въздействия в горите, планираните за стопанско ползване от настоящия План. Много от видовете птици гнездящи в областта са подложени на редица негативни въздействия и състоянието на популациите им е неблагоприятно. Числеността им намалява, а разпространението им се съкращава. През последните 20 години сред горските видове се наблюдава намаление на числеността на белогръбия кълвач, гълъба хралупар, сирийския пъстър кълвач, въртошиятката, градинското коприварче, малкия корморан, синявицата и др. Увеличение на числеността за същия период е налице при черния щъркел, черния кълвач, големия корморан. За много голям брой птици тенденциите са неизвестни поради липса на достатъчно мониторингови проучвания в областта.

Влечуги

Общо 18 вида влечуги са установени в областта. Повечето от тях са широко разпространени и се срещат на територията на цялата страна, приспособени за живот в умерено-континенталния пояс на Евразия. Има и някои видове типични само за Южна Европа и Средиземноморието. Пет вида са свързани малко или повече с горски местообитания – шипоопашатата костенурка, медянката, горския гущер, смока мишкар и пъстрия смок. Възможно е намирането и на отделни екземпляри от вида шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*) в областта. И двата вида сухоземни костенурки предпочитат местообитанията в сред редки широколистни /главно дъбови/ гори и храсти.

Земноводни

На територията на област Монтана са установени 16 вида земноводни. Някои от тях са с висок конзервационен статус – алпийски тритон, дунавски тритон и др. С горите са свързани в по-голяма или по-малка степен 4 вида – дъждовник, горска дългокрака жаба, жаба дървесница и кафява крастава жаба.

Риби

Ихтиофауната на областта е твърде богата, главно поради това че през нея преминава р. Дунав и някои нейни притоци, а и поради наличието на голям брой стоящи водоеми. Установени са общо 71 вида риби. Като хидробионти те не са пряко свързани с горските местообитания, но косвени негативни въздействия върху техните популации мога да имат дейностите в горите /главно дърводобива, но също залесяването с бор на мястото на унищожени букови или дъбови гори/, особено в планинските и полупланински райони на областта, където обитават видове като балканската пъстърва, главоча, черната мряна, речния кефал, скобара, говедарката и някои видове кротушки и щипоци.

В **Приложение № 2 към ДЕО – Таблица № 6** е представена информация за степента на привързаност към горските хабитати/1-3/ и тип на използване на горския хабитат при видове свързани с горски хабитати

2.1.7. Защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ)

В административния териториален обхват на област Монтана и ОПРГТ попадат **22 защитени зони, от които 13 защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива 92/43/ЕИО) и 9 защитени зони за опазване на дивите птици (Директива 2009/147/ЕО).**

Общата площ на защитените зони, попадащи изцяло или частично на територията на Област Монтана е 115 215.902 ha, от които 64740.78 ha са горски територии.

Защитените зони по Директива 2009/147/ЕО са обявени със заповеди на Министъра на околната среда и водите. Защитените зони по Директива 92/43/ЕИО са включени в списъка от защитените зони, приет с решение на МС (виж таблицата по-долу), като към момента единствено защитена зона BG0000593 „Билерниците“ е на етап обществено обсъждане на проект на заповед за обявяване. От всички защитени зони единствено защитена зона BG0002090 „Берковица“ има изготвен и утвърден със Заповед № РД-45/26.01.2016 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 12/02.02.2016 г.) План за управление. В *Приложенията към ДЕО е представена карта с всички защитените зони от Натура 2000, попадащи изцяло или частично на територията на област Монтана.*

Таблица № 2.1.7-1. Защитени зони в териториалния обхват на Област Монтана и ОПРГТ

№	Защитени зони	Нормативен акт
за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна (Директива 92/43/ ЕИО)		
1	BG0000166 „Врачански Балкан“	включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/2007 г. на МС (обн. ДВ, бр. 21/2007 г.)
2	BG0000182 „Орсоя“	включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/2007 г. на МС (обн. ДВ, бр. 21/2007 г.), изм. с Решение № 811/2010 г. на МС (обн. ДВ, бр. 96/2010 г.)
3	BG0000199 „Цибър“	включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/2007 г. на МС (обн. ДВ, бр. 21/2007 г.)
4	BG0000336 „Златия“	включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/2007 г. на МС (обн. ДВ, бр. 21/2007 г.)
5	BG0000503 „Река Лом“	включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/2007 г. на МС (обн. ДВ, бр. 21/2007 г.)
6	BG0000509 „Цибрица“	включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/2007 г. на МС (обн. ДВ, бр. 21/2007 г.)

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

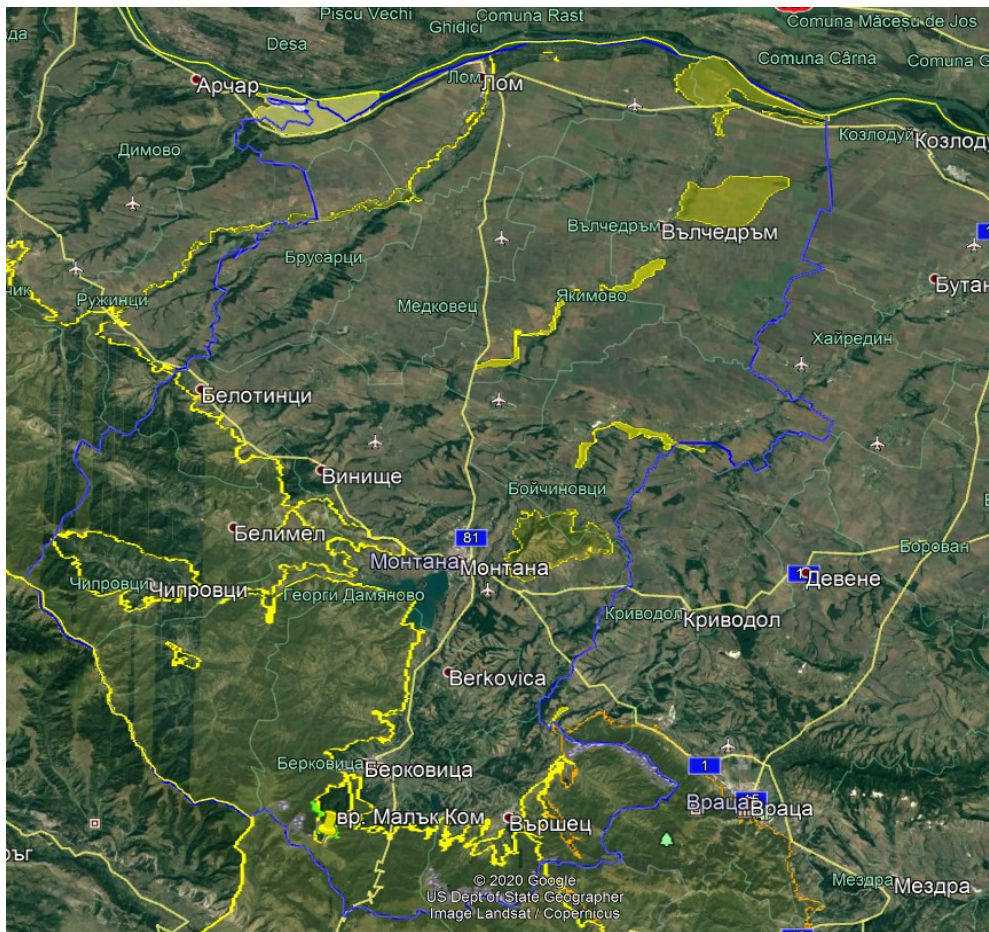
№	Защитени зони	Нормативен акт
7	BG0000517 „Портитовци-Владимирово"	включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/2007 г. на МС (обн. ДВ, бр. 21/2007 г.);
8	BG0000519 „Моминбродско блато"	включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/2007 г. на МС (обн. ДВ, бр. 21/2007 г.)
9	BG0000526 „Долно Линево"	включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/2007 г. на МС (обн. ДВ, бр. 21/2007 г.), изм. с Решение № 598/2016 г. на МС (обн. ДВ, бр. 59/2016г.)
10	BG0000527 „Козлодуй"	включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/2007 г. на МС (обн. ДВ, бр. 21/2007 г.)
11	BG0000593 „Билерниците"	включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/2007 г. на МС (обн. ДВ, бр. 21/2007 г.)
12	BG0001037 „Пъстрина"	включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/2007 г. на МС (обн. ДВ, бр. 21/2007 г.)
13	BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан"	включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 661/2007 г. на МС (обн. ДВ, бр. 85/2007 г.), изм. с Решение № 811/2010 г. на МС (обн. ДВ, бр. 96/2010 г.);
за опазване на дивите птици (Директива 2009/147/ЕО)		
14	BG0002002 „Западен Балкан"	Заповед № РД-119/09.02.2012 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 20/2012 г.), изменена със Заповед № РД-68/28.01.2013 г. наМОСВ (обн. ДВ, бр. 10/2013 г.)
15	BG0002009 „Златията"	Заповед № РД-565/05.09.2008 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 84/2008 г.) изменена със Заповед № РД-69/28.01.2013 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 10/2013 г.)
16	BG0002006 „Рибарници Орсоя"	Заповед № РД-565/05.09.2008 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 84/2008 г.)
17	BG0002007 „Остров Ибиша"	Заповед № РД-514/22.08.2008 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 78/2008 г.)
18	BG0002008 „Остров до Горни Цибър"	Заповед № РД-552/05.09.2008 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 83/2008 г.)
19	BG0002053 „Врачански Балкан"	Заповед № РД-801/04.11.2008 г. наМОСВ (обн. ДВ, бр. 105/2008 г.)
20	BG0002090 „Берковица"	Заповед № РД-842/17.11.2008 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 1/2009 г.); Утвърден план за управление със <u>Заповед № РД-45/26.01.2016 г.</u> на министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 12/02.02.2016 г.).
21	BG0002104 „Цибърско блато"	Заповед № РД-558/05.09.2008 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 84/2008 г.).
22	BG0002005 „Понор"	Заповед № РД-547/05.09.2008 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 83/2008 г.).

Защитени зони по Директива 92/43/ЕИО

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата;
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

По-долу накратко е представена, площта, предмета на опазване и действащите заплахи, съгласно актуалния стандартен формуляр на всяка защитена зона, като е използвана информация от страницата на МОСВ <http://natura2000.moew.government.bg/>

Фигура 2.1.7.-1. Защитени зони по Директива 92/43/ЕИО на територията на област Монтана

BG0000593 Защитена зона „Билерниците“

Защитената зона заема площ от 64.51 ha, от тях 0.52 ha са горски територии.

Предмет на опазване

Предмет на опазване в защитената зона са 6 природни местообитания от Приложение 1 на Директива 92/43/ЕИО, от които 1 приоритетно (означено със *): 3260 - Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*, 6240*- Субпанонски степни тревни съобщества, 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс, 8210 - Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове, 8310 - Неблагоустроени пещери и 91M0 - Балкано-Панонски церово-горунови гори.

От фауната предмет на опазване в защитената зона са 24 вида, от тях 2 вида риби, 1 вид земноводни, 3 вида влечуги, 16 вида бозайници с прилепи и 2 вида от безгръбначната фауна. Приоритетен за опазване вид от фауната е вълк *(*Canis lupus*) и алпийска розалия* (*Rosalia alpina*).

Основните действащи заплахи в зоната са неправилни горскостопански мероприятия (сечи), замърсяване, безпокойство, частично унищожаване на крайречна растителност др.

Стандартният формуляр на защитената зона със списък на местообитанията и видовете, предмет на опазване е на уебстраницата на МОСВ :

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000593&siteType=NabitatDirective>

BG0000166 Защитена зона „Врачански Балкан“

Защитената зона е с площ от 36025.45 ha, от която 8364.419 ha на територията на Област Монтана, от тях горските територии са с площ от 5266.653 ha.

Предмет на опазване:

Предмет на опазване в защитената зона са 22 типа природни местообитания от Приложение 1 на Директива 92/43/ЕИО, от които 8 са приоритетни (означени със *): 6110* - Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*, 6210* - Полуестествени сухи тревни храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*); 6240* -Субпанонски степни тревни съобщества, 7220* - Извори с твърда вода с туфести формации (*Cratoneurion*), 9180* - Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове, 91G0* -Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*; 91H0* - Панонски гори с *Quercus pubescens*, 91E0*- Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 3150 - Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnoptamion* или *Hydrocharition*, 3260 - Естествени дистрофни езера, 6520 - Планински сенокосни ливади, 6510 - Низинни сенокосни ливади, 8120 - Сипеи върху варовити терени и калциеви шисти във високите планини, 8210 - Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове, 8310 - Неблагоустроени пещери, 9110 - Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*, 9130 - Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*, 9150 - Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*), 9170 - Дъбово-габъррови гори от типа

Galio-Carpinetum, 91M0 - Балкано-панонски церово-горунови гори, 91W0 - Балкано-панонски церово-горунови гори и 91Z0 - Мизийски гори от сребролистна липа.

Предмет на опазване от фауната в защитената зона са 41 вида, от които 11 безгръбначни, 4 вида риби, 3 вида земноводни и 3 вида влечуги, 5 вида бозайници (без прилепи), 14 вида прилепи и 1 растителен вид обикновена пърчовка (*Himantoglossum caprinum*). От видовете, приоритетни за опазване са алпийска розалия * (*Rosalia alpina*), осмодерма* (*Osmoderma eremite*), ручеен рак* (*Austropotamobius torrentium*) и вълк* (*Canis lupus*).

Съгласно стандартния формуляр защитената зона опазва и 240 други важни за флората и фауната видове.

Основни действащи заплахи и натиск върху предмета и целите на опазване в зоната са употреба на пестициди и химикали, урбанизиране на територията и разпръснатата селищна мрежа, добив на инертни материали, регулиране на оттока и др.

Стандартният формуляр на защитената зона със списък на местообитанията и видовете, предмет на опазване е на уебстраницата на МОСВ :

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000166&siteType=NabitatDirective>

BG0000526 Защитена зона „Долно Линево“

Защитената зона е с площ от 17.6261 ha, от тях 1.4 ha са горски територии.

Предмет на опазване:

Предмет на опазване в защитената зона от Приложение 1 на Директива 92/43/ЕИО е едно природно местообитание, приоритетно за опазване : 6250* - Панонски льосови степни тревни съобщества. От фауната предмет на опазване са пъстрър смок (*Elaphe sauromates*) и добруджански хомяк (*Mesocricetus newtoni*). Защитената зона опазва и 7 други важни за флората и фауната вида.

Основни заплахи и натиск върху предмета и целите на опазване в зоната са промяна на земеделските практики и начина на трайно ползване, нерегламентирана паша, горско стопански дейности, пътна мрежа и инфраструктура.

Стандартният формуляр на защитената зона със списък на местообитанията и видовете, предмет на опазване е на уебстраницата на МОСВ :

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000526&siteType=NabitatDirective>

BG0001040 Защитена зона „Западна Стара планина и Предбалкан“

Защитената зона е с площ от 219753.26 ha. В област Монтана попадат само 92646.973 ha, от които горски територии са 56816.346 ha

Предмет на опазване:

Предмет на опазване в защитената зона са 38 типа природни местообитания от Приложение 1 на Директива 92/43/ЕИО, от които 12 са приоритетни (означени със *): 91E0* - Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, Alnion incanae,

Salicion albae); 4070* - Храстови съобщества с *Pinus tugo*; 6110* - Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyssu-Sedion albi*; 6210* - Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*); 6230* - Богати на видове картълони съобщества върху силикатен терен в планините; 6240* - Субпанонски степни тревни съобщества; 7220* - Извори с твърда вода с туфести формации (*Cratoneurion*); 9180* - Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове; 9530* - Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор; 40A0* - Субконтинентални пери-панонски храстови съобщества; 91G0* - Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*; 91H0* - Панонски гори с *Quercus pubescens*, 3140 - Твърди олиготрофни до мезотрофни води с бентосни формации от *Chara*, 3150 - Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition*, 3260 - Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*, 4060 - Алпийски и бореални ерикоидни съобщества, 5130* - Съобщества на *Juniperus communis* върху варовик, 6210 - Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи), 62D0 - Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества, 6410 - Ливади с *Molinia* на карбонатни, торфени или глинести почви (*Molinion caeruleae*), 6430 - Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс, 6510 - Низинни сенокосни ливади, 6520 - Планински сенокосни ливади, 7140 - Преходни блата и плаващи подвижни торфища, 8110 - Силикатни сипеи от планинския до снежния пояс, 8210 - Сипеи върху варовити терени и калциеви шисти във високите планини, 8220 - Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове, 8230 - Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii*, 8310 - Неблагоустроени пещери, 9110 - Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*, 9130 - Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*, 9150 - Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*), 9170 - Дъбово-габърони гори от типа *Galio-Carpinetum*, 91BA - Мизийски гори от обикновена ела, 91CA - Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори, 91M0 - Балкано-панонски церово-горунови гори, 91WO - Мизийски букови гори, 91Z0 - Мизийски гори от сребролистна липа, 9260 - Гори от *Castanea sativa* и 9410 - Ацидофилни гори от *Picea* в планинския до алпийския пояс (*Vaccinio-Piceetea*).

Предмет на опазване в зоната са и 60 вида с висок конзервационен статус – 6 вида растения и мъхове - обикновена пърчовка (*H. caprinum*), кърпатска тоция (*T. carpatica*), червено усойниче (*E.russicum*), *Vuxbaumia viridis*, *Dicranum viride* и *Drepanocladus vernicosus*, 18 вида безгръбначни, 7 вида риби, 3 вида земноводни, 3 вида влечуги, 7 вида бозайници и 12 вида прилепи. Приоритетни за опазване в защитената зона са вълк* (*Canis lupus*), кафява мечка* (*Ursus arctos*), ручеен рак* (*Austropotamobius torrentium*), *(*Callimorpha quadripunctaria*), осмодерма* (*Osmoderma eremita*) и алпийска розалия* (*Rosalia alpina*). Защитената зона опазва и 97 други важни видове за флората и фауната.

Стандартният формуляр на защитената зоната със списък на местообитанията и видовете, предмет на опазване е на уебстраницата на МОСВ :

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0001040&siteType=HabitatDirective>

Основните действащи заплахи и натиск върху предмета и целите на опазване в защитената зона са свързани с горско стопански дейности, отстраняване на мъртва

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

дървесина, промяна на земеделски практики и смяна на начина на трайно ползване, отстраняване на подраст, повторно залесяване, изкуствено залесяване на открити площи, изоставяне на пасища и липса на паша, замърсяване с отпадъци, браконьерски лов, нарушаване на речната непрекъснатост, коригиране на речните корита и др.

BG0000336 Защитена зона „Златия“

Защитената зона заема площ: 3194.78 ha, от тях 97.1 ha горски територии.

Предмет на опазване:

Предмет на опазване в зоната са 2 природни местообитания от Приложение 1 на Директива 92/43/ЕИО, от които едно е приоритетно за опазване (означено със *): 6250 * - Панонски льосови степни тревни съобщества и 6430 – Хидрофилни съобщества от високи тревни в равнините и в планинския до алпийския пояс.

От фауната, предмет на опазване са 14 вида: 6 вида риби, 2 вида земноводни, 2 вида влечуги, 2 вида безгръбначни, 2 вида бозайници. Няма приоритетни видове, предмет на опазване в зоната. Защитена зона „Златия“ опазва и други 15 вида важни за флората и фауната.

Съгласно стандартния формуляр основните действащи заплахи и натиск са урбанизиране на територията, промяна на земеделските практики, паша и горско стопанство, частично унищожаване на крайречната растителност, дифузно замърсяване и др.

Стандартният формуляр на защитената зона със списък на местообитанията и видовете, предмет на опазване е на уебстраницата на МОСВ :

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000336&siteType=N abitatDirective>

BG0000527 Защитена зона „Козлодуй“

Защитената зона заема площ от 125.38 ha, от тях 119.8 ha са горска територия.

Предмет на опазване: Предмет на опазване в защитената зона е 1 природно местообитание от Приложение 1 на Директива 92/43/ЕИО: 6250* – Паньонски льосови степни тревни съобщества и 2 вида от фауната – пъстър смок (*Elaphe sauromates*), добруджански хомяк (*Mesocricetus newtoni*). Защитената зона опазва и 9 други важни вида за флората и фауната.

С най-висока степен на действащи заплахи и натиск върху предмета и целите на опазване в зоната са промяна на земеделските практики, паша и залесяване.

Стандартният формуляр на защитената зона със списък на местообитанията и видовете, предмет на опазване е на уебстраницата на МОСВ :

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000527&siteType=N abitatDirective>

BG0000519 Защитена зона „Моминбродско блато“

Защитената зона заема площ от 26.61 ha. Няма горски територии.

Предмет на опазване:

На територията на зоната е определено едно природно местообитание от Приложение 1 на Директива 92/43/ЕИО: 3150 - Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition. Предмет на опазване са и 9 вида от фауната: 5 вида риби, 2 вида земноводни, 1 вид влечуго и 1 вид от безгръбначната фауна. В зоната няма приоритетни видове, предмет на опазване. Защитената зона опазва и 8 други важни видове за флората и фауната.

Определените действащи заплахи върху предмета и целите на опазване в зоната са замърсяване с отпадъци и незаконен лов.

Стандартният формуляр на защитената зона със списък на местообитанията и видовете, предмет на опазване е на уебстраницата на МОСВ :

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000519&siteType=HabitatDirective>

BG0000182 Защитена зона „Орсоя“

Защитената зона заема площ от 2949.4139 ha, от тях 311.8 ha горски територии.
Предмет на опазване:

Предмет на опазване са 8 типа природни местообитания от Приложение 1 на Директива 92/43/ЕИО, три от които са приоритетни за опазване (означени със *): 3150 - Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition, 3260 - Равнинни или планински реки с растителност от Ranunculion fluitantis и Callitricho-Batrachion, 6430 - Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс, 91F0 - Крайречни смесени гори от Quercus robur, Ulmus laevis и Fraxinus excelsior или Fraxinus angustifolia покрай големи реки (Ulmenion minoris), 91E0* - Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae), 2340* - Панонски ътрешноконтинентални дюни и 6250*- Панонски льосови степни тревни съобщества.

Предмет на опазване в зоната са и 13 вида риби, 3 вида земноводни и влечуги и 2 вида от безгръбначната фауна. По информация от стандартния формуляр защитена зона „Орсоя“ е важна за опазване и на 36 други важни вида от флората и фауната.

Основните действащи заплахи върху предмета и целите на зоната са нерегламентирана паша, извеждането на сечи, естествена еутрофикация, промяна на земеделските практики, замърсяване с отпадъци, изграждане на диги и др.

Стандартният формуляр на защитената зона със списък на местообитанията и видовете, предмет на опазване е на уебстраницата на МОСВ :

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000182&siteType=HabitatDirective>

BG0000517 Защитена зона „Портитовци – Владимирово“

Защитената зона заема площ от 664.38 ha, от които 235.249 ha горски територии.

Предмет на опазване:

Предмет на опазване в защитената зона са 7 типа природни местообитания от Приложение 1 на Директива 92/43/ЕИО: 91Е0* - Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae); 6110* - Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от Alysso-Sedion albi; 91Н0* - Панонски гори с *Quercus pubescens*, 3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition, 3260 - Равнинни или планински реки с растителност от Ranunculion fluitantis и Callitriche-Batrachion, 3270 - Реки с кални брегове с Chenopodion rubri и Bidentation р.р. и 92А0 - Крайречни галерии от Salix alba и Populus alba. Три от природните местообитания са приоритетни за опазване.

От фауната, предмет на опазване в защитената зона са 23 вида, от които 4 вида риби, 6 вида земноводни и влечуги, 6 вида бозайници, 6 вида безгръбначни, от които приоритетен за опазване е 1 вид – алпийска розалия *(*Rosalia alpina*). Защитената зона опазва и 18 други важни вида от фауната. Няма растителни видове, предмет за опазване.

Съгласно стандартния формуляр, действащите заплахи в зоната са свързани с нерегламентирани ползвания на ресурсите като паша, сечи, изграждане на кариери за добив на пясък и чакъл, браконьерски риболов и пожари.

Стандартният формуляр на защитената зона със списък на местообитанията и видовете, предмет на опазване е на уебстраницата на МОСВ :

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000517&siteType=HabitatDirective>

BG0001037 Защитена зона „Пъстрина“

Защитената зона заема площ от 3551.58 ha, от тях 1319.520 ha горски територии.

Предмет на опазване:

Предмет на опазване в зоната са 9 типа природни местообитания от Приложение 1 на Директива 92/43/ЕИО, от които 5 са приоритетни (означени със *): 91Е0* - Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae); 6110* - Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от Alysso-Sedion albi; 6210 - Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia); 6240* - Субпанонски степни тревни съобщества; 91Н0* - Панонски гори с *Quercus pubescens*, 91М0 - Балкано-панонски церово-горунови гори, 62А0 - Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества, 8210 - Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове и 8310 - Неблагоустроени пещери .

Предмет на опазване са 23 вида от фауната, от които 4 вида риби, 3 вида земноводни, 2 влечуги, 7 вида бозайници и 6 вида безгръбначни и 1 растителен вид (*Echium russicum*). Приоритетен вид за опазване в защитената зона е вълк*(*Canis lupus*) и алпийска розалия* (*Rosalia alpina*) Наред с това защитената зона опазва и 12 други важни вида от флората и фауната.

Основните заплахи и натиск върху предмета и целите на опазване в зоната са промяна на земеделските практики, използване на пестициди, унищожаване на растителни и животински видове, отстраняване на мъртва дървесина, отстраняване на подраст, експлоатация на горите без залесяване, паша, залесяване с неместни видове и др.

Стандартният формуляр на защитената зона със списък на местообитанията и видовете, предмет на опазване е на уебстраницата на МОСВ :

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0001037&siteType=HabitatDirective>

BG0000503 Защитена зона „Река Лом“

Защитената зона заема площ от 1441.13 ha, от които горски територии 144.4 ha.
Предмет на опазване:

Предмет на опазване в защитената зона са 9 типа природни местообитания от Приложение 1 на Директива 92/43/ЕИО, от които 2 са приоритетни (означени със *): 91E0* - Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae), 91G0* - Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*, 91M0 - Балкано-панонски церово-горунови гори, 91Z0 - Мизийски гори от сребролистна липа, 3140 -Твърди олиготрофни до мезотрофни води с бентосни формации от Chara, 3150 - Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition, 3260 - Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*, 3270 - Реки с кални брегове с *Chenopodion rubri* и *Bidention* p.p., 6510 - Низинни сенокосни ливади и 8310 -Неблагоустроени пещери.

Предмет на опазване в защитената зона са 29 вида от фауната, от които 10 вида риби, 2 вида земноводни, 3 вида влечуги, 9 вида бозайници и 5 вида от безгръбначната фауна. Приоритетни за опазване в зоната са вълк* (*Canis lupus*) и алпийска розалия * (*Rosalia alpina*)

Защитената зона опазва и 17 други важни видове от флората и фауната.

Определените като основни действащи заплахи и натиск върху предмета и целите на опазване в зоната са замърсяване с отпадъци, нарушаване на речната непрекъснатост, паша, браконьерство, нерегламентирано косене и др.

Стандартният формуляр на защитената зона със списък на местообитанията и видовете, предмет на опазване е на уебстраницата на МОСВ :

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000503&siteType=HabitatDirective>

BG0000509 Защитена зона „Цибрица“

Защитената зона заема площ от 962.68 ha, от нея горските територии са 237 ha.

Предмет на опазване:

Предмет на опазване в защитената зона са 4 типа природни местообитания от Приложение 1 на Директива 92/43/ЕИО, от които 3 са приоритетни за опазване (означени със *): 3260 - Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*, 6250* - Панонски лъсови степни тревни съобщества, 91E0*- Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae), 91I0* - Евро-сибирски степни гори с *Quercus spp.*

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Предмет на опазване в защитена зона „Цибрица“ са и 19 вида от фауната, от които 5 вида риби, 3 вида земноводни, 3 вида влечуги, 3 вида бозайници и 5 вида от безгръбначната фауна. По информация от специфичните доклади приоритетен вид за опазване в зоната е алпийската розалия* (*Rosalia alpina*).

Защитена зона „Цибрица“ опазва и 19 други важни за флората и фауната видове, съгласно стандартния формуляр на зоната.

Стандартният формуляр на защитената зона със списък на местообитанията и видовете, предмет на опазване е на уебстраницата на МОСВ :

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000509&siteType=HabitatDirective>

Основните действащи заплахи и натиск в зоната са паша, добив на пясък и чакъл, замърсяване с отпадъци, залесяване с инвазивни видове и нерегламентирани сечи.

BG0000199 Защитена зона „Цибър“

Защитената зона заема площ от 2971.73 ha, от нея горски територии са 340 ha.

Предмет на опазване:

Предмет на опазване в зоната са 9 типа природни местообитания от Приложение 1 на Директива 92/43/ЕИО, от които 4 са приоритетни (означени със *): 91E0* - Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae); 1530* - Панонски солени степи и солени блата; 2340* - Панонски вътрешноконтинентални дюни; 6250* - Панонски льосови степни тревни съобщества, 3130 - Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от *Littorelletea uniflorae* и/или *Isoeto-Nanojuncetea*,

3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition, 3260 Равнинни или планински реки с растителност от Ranunculion fluitantis и Callitriche-Batrachion, 3270 - Реки с кални брегове с Chenopodion rubri и Bidention p.p., 6430 - Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс.

От фауната, предмета на опазване в защитена зона „Цибър“ са 23 вида, от които 13 вида риби, 2 вида земноводни, 2 вида влечуги, 3 вида бозайници и 3 вида безгръбначни. По информация от специфичните доклади, приоритетен за опазване е единствено 1 вид – алпийската розалия * (*Rosalia alpina*). Защитената зона опазва и 35 други важни видове за флората и фауната.

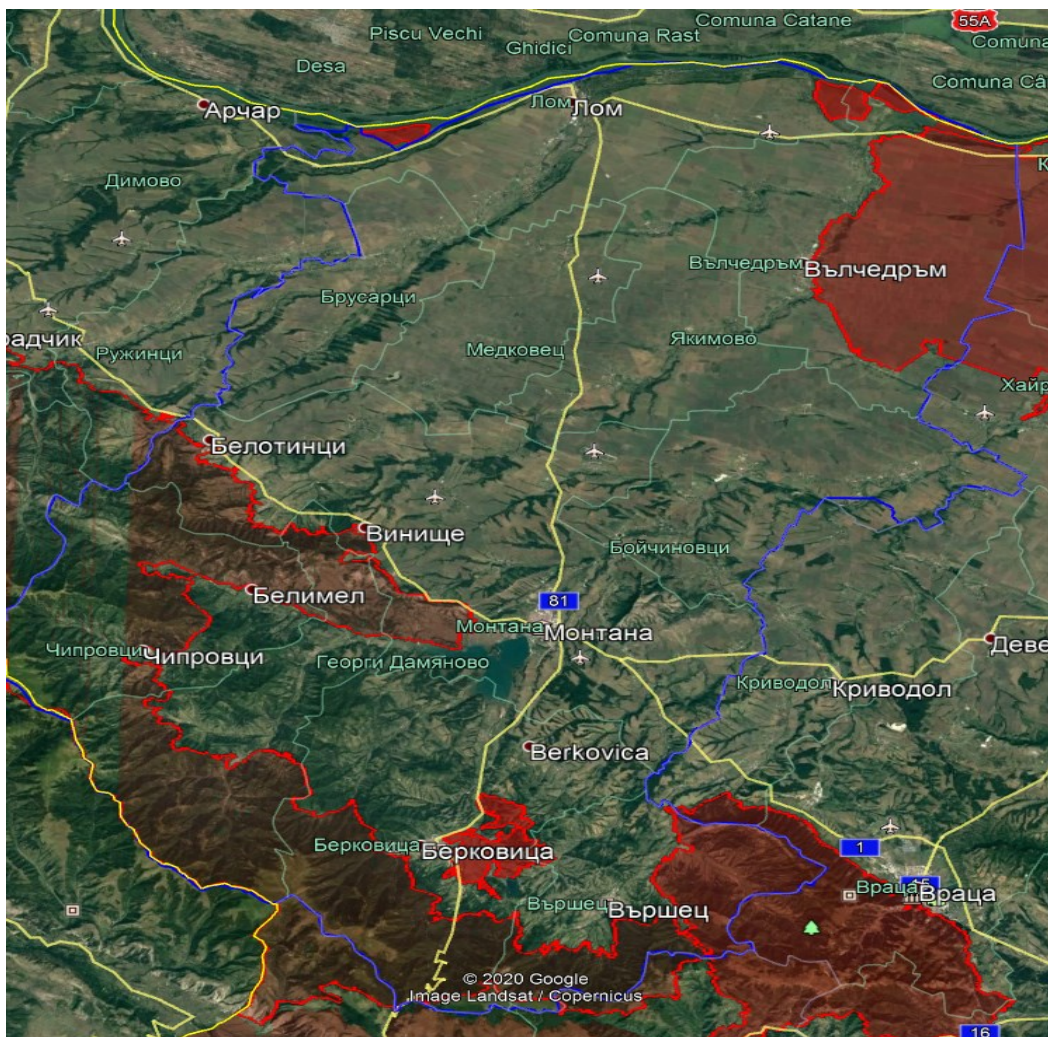
Стандартният формуляр на защитената зона със списък на местообитанията и видовете, предмет на опазване е на уебстраницата на МОСВ :
<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000199&siteType=HabitatDirective>

Като цяло защитените зони по Директива 92/43/ЕИО са подложени на действието на различен антропогенен натиск, климатични промени, стихийни бедствия и естествени процеси, които водят до загуба на природни местообитания и местообитания на видове, влошаване на благоприятното природозащитно състояние (БПС) на хабитатите и видовете, както и липса на системни мерки и действия за подобряването на природозащитното

състояние. Планирането на горскостопански мероприятия без да се отчита оценката на състоянието на БПС на природните местообитания и сукцесионните процеси, биокоридорните функции и кохерентността на мрежата води до влошаване на състоянието и загуба на биоразнообразие. Неправилното извеждане на сечи, провеждането на възстановителни дейности с неместни видове, извеждането на мъртва дървесина, липсата или недостатъчен брой на биотопни дървета, липсата на добър контрол върху дърводобивните дейности, промяна на начина на трайно ползване, нерегламентирана паша, и др. са основните действащи заплахи върху предмета и целите на опазване в защитените зони.

Защитени зони по Директива 2009/147/ЕО

Защитените зони са предложени за обявяване по смисъла на Директива за опазване на дивите птици и на основание чл. 12, ал. 6, във връзка с чл. 6, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за биологичното разнообразие. Целта е опазване на местообитания на видове по Директива 2009/147/ЕО, посочени в Приложение № 2 от ЗБР, както и опазване на територии, в които по време на размножаване, линееене, зимуване или миграция се струпват значителни количества птици от видове, извън тези посочени в Приложение № 2 от ЗБР.

Фигура 2.1.7.-2. Защитени зони по Директива 2009/147/ЕО на територията на област Монтана

Общи цели на опазване, съгласно заповедите за обявяване:

- Опазване и поддържане на местообитанията на видовете птици, предмет на опазване за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
- Възстановяване на местообитанията на видовете, предмет на опазване, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

BG0002090 - Защитена зона „Берковица“

Защитената зона е с площ: 2799.41 ha, от която горските територии 717.230 ha

Предмет на опазване:

Съгласно Заповедта за обявявана на защитената зона, предмет на опазване по чл. 6 ал. 1 т.3 от ЗБР, включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир. 2009/147/ЕС) са: полска бърбрица (*Anthus campestris*), сив кълвач (*Picus canus*), ливаден дърдавец (*Crex crex*), червеногърба свръчка (*Lanius collurio*).

В заповедта за обявяване на защитената зона са разписани следните режими:

- Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
- Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- Забранява се косенето на ливадите преди 1 юли, както и косене от периферията към центъра.

Стандартният формуляр за защитената зона със списък на видовете птици, предмет на опазване е на уеб страницата на МОСВ:

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0002090&siteType=BirdsDirective>

Със Заповед № РД-45/26.01.2016 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 12/02.02.2016 г.) е утвърден План за управление.

С плана се въвеждат следните забрани:

- Промяна предназначението на имоти с НТП „ливади“;
- Внасяне на неприсъщи за района растителни и животински видове;
- Унищожаването на естествената крайречна растителност;
- Замърсяване на територията на защитената зона с битови, промишлени и други отпадъци.

В плана са определени 3 зони и 3 подзони със специфични цели на управление:

ЗОНА А: Зона с първостепенно значение (ядрова) за опазване на целеви видове птици с обща площ 8179.586 дка. Зоната включва почти цялата равнинна част на

защитената зона, в която са разположени заселените от ливадния дърдавец местообитания. Последните са и местообитания с висока значимост за червеногърбата сврачка. За да се запази целостта на тази зона, са включени и всички крайречни гори, попадащи физически в нея. В тази зона е включен и горски масив, който е единственото заселено местообитание на сивия кълвач.

ЗОНА Б: Зона за поддържане и възстановяване на местообитанията на видовете, предмет на опазване, с три под-зони:

Под-зона Б1: Зона за поддържане и възстановяване на местообитанията на ливаден дърдавец (*Crex crex*) и сив кълвач (*Picus canus*) с обща площ 556.695 дка. В под-зоната се включват ливади и крайречни гори, които са потенциални местообитания съответно на ливадния дърдавец и сивия кълвач. Тук влизат и местообитания на червеногърбата сврачка.

Под-зона Б2: Зона за поддържане и възстановяване на местообитанията на сив кълвач (*Picus canus*) с обща площ 610.605 дка. Включва два горски масива, които имат потенциал, при правилно стопанисване, да станат потенциални местообитания за сивия кълвач за периода на действие на Плана.

Под-зона Б3: Зона за поддържане и възстановяване на местообитанията на червеногърба сврачка (*Lanius collurio*) с обща площ 2607.306 дка. Включва пасищната територия по билото между с. Ягодово и с. Мездрея. Възможно е в определени години да е местообитание на ливадния дърдавец. Изпълнява свързваща функция между Под-зона Б2 и Зона А.

ЗОНА В: Зона за устойчиво стопанисване с обща площ 16045.983 дка. В тази зона се включват всички останали обработваеми земи, тревни и горски местообитания и земи в защитената зона, които са местообитания или потенциални местообитания на видовете, предмет на опазване.

За всяка от зоните и подзоните са определени специфични забрани, режими, мерки и препоръки за постигане на състояние на сигурност на популацията на птиците в зоната и предотвратяване на заплахите и негативните влияния за видовете, предмет на опазване в зоната и техните местообитания. Някои от забраните, режимите и препоръките касаят пряко горските територии и тяхното стопанисване и управление, поради което има и директна връзка с ОПРГТ.

BG0002053 - Защитена зона „Врачански Балкан“

Площта на парка е 30879.73 ha, от които 7394.19 ha на територията на Област Монтана. Горските територии заемат 4296.40 ha

Предмет на опазване:

Видове птици по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР, включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир. 2009/147/ЕС): черен щъркел (*Ciconia nigra*), степен блатар (*Circus macrourus*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), орел змияр (*Circaetus gallicus*), египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), черна каня (*Milvus migrans*), малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), голяма бяла чапла (*Egretta*

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

alba), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), скален орел (*Aquila chrysaetos*), осояд (*Pernis apivorus*), белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), планински кеклик (*Alectoris graeca graeca*), полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), черночела сврачка (*Lanius minor*), ловен сокол (*Falco cherrug*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), горска чучулига (*Lullula arborea*), ливаден блатар (*Circus pygargus*), дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), уралска улулица (*Strix uralensis*), среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), малък орел (*Hieraetus pennatus*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), малък горски водобегач (*Tringa glareola*), бухал (*Bubo bubo*), козодой (*Caprimulgus europaeus*), земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), синявица (*Coracias garrulus*), сив кълвач (*Picus canus*), черен кълвач (*Dryocopus martius*), късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*).

Редовно срещани се мигриращи видове птици, които не са включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир.2009/147/ЕС: малък ястреб (*Accipiter nisus*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), сокол орко (*F. subbuteo*), късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*).

В заповедта за обявяване на защитената зона са разписани следните режими на дейност:

- Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета), при ползването на земеделските земи като такива;
- Забранява се залесяването на ливади, пасища, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- Забранява се изграждането на съоръжения за производство на електроенергия посредством силата на вятъра.

Стандартният формуляр за защитената зона със списък на видовете птици, предмет на опазване е на уеб страницата на МОСВ:

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0002002&siteType=BirdsDirective>

BG0002020 - Защитена зона „Западен Балкан“

Защитената зона е с площ от 146832.47 ha, от които 68371.49 ha на територията на Област Монтана. Площта на горските територии е 46379.98 ha.

Предмет на опазване:

Видове птици по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР, включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир. 2009/147/ЕС): осояд (*Pernis apivorus*), късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), черен кълвач (*Dryocopus martius*), среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), горска чучулига (*Lullula arborea*), полска бърбрица (*Anthus*

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

campestris), ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), сив кълвач (*Picus canus*), белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), кръстат (царски) орел (*Aquila heliaca*), черна каня (*Milvus migrans*), египетски лешояд (*Neophron percnopterus*) сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), планински кеклик (*Alectoris graeca graeca*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), ловен сокол (*Falco cherrug*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), черночела сврачка (*Lanius minor*), червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), ливаден дърдавец (*Crex crex*), бухал (*Bubo bubo*), пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), козодой (*Caprimulgus europaeus*), земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), черна каня (*Milvus migrans*), синявица (*Coracias garrulus*), орел змияр (*Circaetus gallicus*), уралска улулица (*Strix uralensis*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), скален орел (*Aquila chrysaetos*), малък орел (*Hieraetus pennatus*), белошипа ветрушка (*Falco naumanni*), сокол скитник (*Falco peregrinus*), лещарка (*Bonasa bonasia*), глухар (*Tetrao urgallus*).

Редовно срещащи се мигриращи видове птици, които не са включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир.2009/147/ЕС: обикновен мишелов (*Buteo buteo*), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), сокол орко (*Falco subbuteo*), зеленоножка (*Gallinula chloropus*), речен дъждосвирец (*Charadrius diuus*), обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), средна бекачина (*Gallinago gallinago*), пчелояд (*Merops apiaster*).

В заповедта за обявяване на защитената зона са разписани следните режими на дейност:

- Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- Забранява се косенето на ливадите преди 15 юни, както и от периферията към центъра;
- Забранява се изграждането на вятърни генератори за производство на електроенергия в горната граница на гората (над 800 м н.в.) с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие. Режимът не се прилага за вятърни генератори, използвани като собствени източници на електрическа енергия.
- Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство.

Стандартният формуляр за защитената зона със списък на видовете птици, предмет на опазване е на уеб страницата на МОСВ:

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0002002&siteType=BirdsDirective>

BG0002009 - Защитена зона „Златията“

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Защитената зона заема площ от 43498.73 ha, от тях 21108.68 ha са на територията на Област Монтана. Горската територия е 525.21 ha.

Предмет на опазване:

Видове, по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР, включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир. 2009/147/ЕС): късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), синявица (*Coracias garrulus*), сив кълвач (*Picus canus*), козодой (*Caprimulgus europaeus*), дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), горска чучулига (*Lullula arborea*), полска бърбрия (*Anthus campestris*), ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), тръстикова блатар (*Circus aeruginosus*), белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), дропла (*Otis tarda*), черночела сврачка (*Lanius minor*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), степен блатар (*Circus macrourus*), малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), сив жерав (*Grus grus*), ръждива чапла (*Ardea purpurea*), голям воден бик (*Botaurus stellaris*), осояд (*Pernis apivorus*), черна каня (*Milvus migrans*), орел змияр (*Circaetus gallicus*), полски блатар (*Circus cyaneus*), ливаден блатар (*Circus pygargus*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), малък сокол (*Falco columbarius*), сокол скитник (*Falco peregrinus*) малка бяла чапла (*Egretta garzetta*).

Редовно срещащи се мигриращи видове птици, които не са включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир.2009/147/ЕС: обикновен мишелов (*Buteo buteo*), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), крещалец (*Rallus aquaticus*), голям гмурец (*Podiceps cristatus*), черноврат гмурец (*Podiceps nigricollis*), голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), зеленоножка (*Gallinula chloropus*), малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), сива чапла (*Ardea cinerea*), лятно бърне (*Anas querquedula*), зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), брегова лястовица (*Riparia riparia*), обикновен пчелояд (*Merops apiaster*), орко (*Falco subbuteo*), лиска (*Fulica atra*).

В заповедта за обявяване на защитената зона са разписани следните режими на дейност:

- Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове) при ползването на земеделските земи като такива;
- Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- Забранява се косенето на ливадите от периферията към центъра с бързоподвижна техника и преди 15 юли;
- Забранява се извършването на дейности, свързани с отводняване или пресушаване на мочурища, ливади и естествени водни обекти;
- Забранява се подмяната на крайречните гори от местни дървесни видове с неместни такива на разстояние до 50 м от границите на водните обекти.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство.

Стандартният формуляр за защитената зона със списък на видовете птици, предмет на опазване е на уеб страницата на МОСВ:

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0002009&siteType=BirdsDirective>

BG0002008 - Защитена зона „Остров до Горни Цибър“

Защитената зона заема площ от 218.42 ha. Горската територия е 16.87 ha.

Предмет на опазване:

Видове, по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР, включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир. 2009/147/ЕС): белоока потапница (*Aythya nyroca*), бяла лопатарка (*Platalea leucorodia*), малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*).

Редовно срещани се мигриращи видове птици, които не са включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир.2009/147/ЕС: къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*).

В заповедта за обявяване на защитената зона са разписани следните режими на дейност:

- Забранява се строителството на нови сгради и временни постройки, пристанища, терминали и промишлени предприятия;
- Забранява се унищожаването на островни образувания;
- Забранява се добиването на подземни богатства;
- Забранява се депонирането и временното съхранение на отпадъци;
- Забранява се извършването на дейности, свързани с пресушаване или промяна на хидрологичния режим, освен при изпълнение на такива, свързани с подобряване състоянието на водните екосистеми и местообитанията;
- Забранява се извършването на сечи през периода 1 март - 30 септември;
- Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредителите по горите.

Стандартният формуляр за защитената зона със списък на видовете птици, предмет на опазване е на уеб страницата на МОСВ:

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0002008&siteType=BirdsDirective>

BG0002007 - Защитена зона „Остров Ибиша“

Защитената зона е с площ от 399.32 ha, от която 97.15 ha горска територия.

Предмет на опазване:

Видове птици по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР, включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир. 2009/147/ЕС): поен лебед (*Cygnus cygnus*),

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), сив кълвач (*Picus canus*), земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), речна рибарка (*Sterna hirundo*), малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), лопатарка (*Platalea leucorodia*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), ръждива чапла (*Ardea purpurea*), малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*).

Редовно срещани се мигриращи видове птици, които не са включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир.2009/147/ЕС: голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), сива чапла (*Ardea cinerea*), зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*).

В заповедта за обявяване на защитената зона са разписани следните режими на дейност:

- Забранява се строителството на нови сгради и временни постройки, пристанища, терминали и промишлени предприятия;
- Забранява се унищожаването на островни образувания;
- Забранява се добиването на подземни богатства;
- Забранява се депонирането и временното съхранение на отпадъци;
- Забранява се извършването на дейности, свързани с отводняване, пресушаване или промяна на водния режим на затони, мочурища и естествени водни обекти, освен при изпълнение на дейности, свързани с подобряване състоянието на водните екосистеми и местообитания;
- Забранява се извършването на сечи в горите от местни видове, които водят до намаляване на тяхното площно разпространение или до смяна на видовете;
- Забранява се извършването на сечи в радиус 300 м около гнездови колонии на чапли и корморани през периода на гнездене (март - юли);
- Забранява се използването на неселективни средства за борба с
- вредителите по горите.

Стандартният формуляр за защитената зона със списък на видовете птици, предмет на опазване е на уеб страницата на МОСВ:

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0002007&siteType=BirdsDirective>

BG0002006 - Защитена зона „Рибарници Орсоя“

Защитената зона заема площ от 475.43 ha, от която горските територии са 74.7 ha.

Предмет на опазване:

Видове птици по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР, включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир. 2009/147/ЕС): черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), голям воден бик (*Botaurus stellaris*), малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), голяма бяла чапла (*Egretta alba*), червена чапла (*Ardea purpurea*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*),

блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), бяла лопатарка (*Platalea leucorodia*), белоока потапница (*Aythya nyroca*), орел рибар (*Pandion haliaetus*), морски орел (*Haliaeetus albicilla*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), полски блатар (*Circus cyaneus*), ливаден блатар (*Circus pygargus*), късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), средна пъструшка (*Porzana parva*), ливаден дърдавец (*Crex crex*), кокилобегач (*Himantopus himantopus*), златиста булка (*Pluvialis apricaria*), бойник (*Philomachus pugnax*), голяма бекасина (*Gallinago media*), малък горски водобегач (*Tringa glareola*), малка чайка (*Larus minutus*), дългоклюна чайка (*Larus genei*), каспийска рибарка (*Sterna caspia*), речна рибарка (*Sterna hirundo*), белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), черна рибарка (*Chlidonias niger*), земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), синявица (*Coracias garrulus*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), горска чучулига (*Lullula arborea*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), черночела сврачка (*Lanius minor*).

Редовно срещащи се мигриращи видове птици, които не са включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир.2009/147/ЕС: малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), голям гмурец (*Podiceps cristatus*), червеногуш гмурец (*Podiceps grisegena*), черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*), голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), сива чапла (*Ardea cinerea*), ням лебед (*Cygnus olor*), голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), сива гъска (*Anser anser*), бял ангъч (*Tadorna tadorna*), фиш (*Anas penelope*), сива патица (*Anas strepera*), зимно бърне (*Anas crecca*), зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), шилоопашата патица (*Anas acuta*), лятно бърне (*Anas querquedula*), клопач (*Anas clypeata*), кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), качулата потапница (*Aythya fuligula*), воден дърдавец (*Rallus aquaticus*), зеленоножка (*Gallinula chloropus*), лиска (*Fulica atra*), речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), малък брегобегач (*Calidris minuta*), кривоклюн брегобегач (*Calidris ferruginea*), тъмногръд брегобегач (*Calidris alpina*), средна бекасина (*Gallinago gallinago*), черноопашат крайбрежен бекас (*Limosa limosa*), голям свирец (*Numenius arquata*), голям червеноног водобегач (*Tringa erythropus*), малък червеноног водобегач (*Tringa totanus*), малък зеленоног водобегач (*Tringa stagnatilis*), голям зеленоног водобегач (*Tringa nebularia*), голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), речна чайка (*Larus ridibundus*), чайка буревестница (*Larus canus*), белокрила рибарка (*Chlidonias leucopterus*), жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), пчелояд (*Merops apiaster*).

В заповедта за обявяване на защитената зона са разписани следните режими на дейност:

- Забранява се лова и спортния риболов;
- Забранява се пашата и отглеждането на домашни животни;
- Забранява се косенето на тръстиковите масиви в периферията на басейните по време на размножителния период на птиците (15.02 - 15.08);
- Забранява се използването на хербициди и пестициди;
- Забранява се добива на невъзобновими природни ресурси;
- Забранява се събирането, унищожаването и увреждането на екземпляри от дивата флора и фауна, като и увреждане на техните местообитания;

- Забранява се прокарването на нови и разширяването на съществуващите пътеки.

Стандартният формуляр за защитената зона със списък на видовете птици, предмет на опазване е на уеб страницата на МОСВ:

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0002006&siteType=BirdsDirective>

BG0002104 - Защитена зона „Цибърско блато“

Защитената зона заема площ от 909.76 ha, от която 126,5 ha – горска територия.

Предмет на опазване:

Видове птици по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР, включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир. 2009/147/ЕС): голям воден бик (*Botaurus stellaris*), белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), белоока потапница (*Aythya nyroca*), малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), ръждива чапла (*Ardea purpurea*).

Редовно срещащи се мигриращи видове птици, които не са включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир.2009/147/ЕС: голям воден бик (*Botaurus stellaris*), малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), червена чапла (*Ardea purpurea*), белоока потапница (*Aythya nyroca*), белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*).

В заповедта за обявяване на защитената зона са разписани следните режими на дейност:

- Забранява се залесяването на ливадите и пасищата, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
- Забранява се използването на пестициди (включително второ поколение родентициди) и торове (с изключение на оборски тор) в пасища и ливади;
- Забранява се извършването на дейности, свързани с пресушаване или промяна на хидрологичния режим, освен при изпълнение на такива, свързани с подобряване състоянието на водните екосистеми и местообитанията;
- Забранява се паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност;
- Забранява се косенето на тръстика, папур и плаваща водна растителност в каналите по бреговете и дигите в периода от 1 март до 15 август.

Стандартният формуляр за защитената зона със списък на видовете птици предмет на опазване е на уеб страницата на МОСВ:

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0002104&siteType=BirdsDirective>

BG0002005 Защитена зона „Понор“

Защитената зона заема площ от 3 76.99 ha, от които в Област Монтана попада 0.023 ha. Горските територии заемат 0.01 ha

Предмет на опазване са:

Видове птици по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР, включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир. 2009/147/ЕС): червена чапла (*Ardea purpurea*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), осояд (*Pernis apivorus*), орел змияр (*Circaetus gallicus*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), полски блатар (*Circus cyaneus*), белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), ливаден дърдавец (*Crex crex*) и др.

Редовно срещани се мигриращи видове птици, които не са включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир. 2009/147/ЕС: голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), сива чапла (*Ardea cinerea*), зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), голям ястреб (*Accipiter gentilis*) и др.

Стандартният формуляр за защитената зона със списък на видовете птици предмет на опазване е на уеб страницата на МОСВ:

http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SPA/BG0002005/BG0002005_PS_16.pdf

В заповедта за обявяване на защитената зона са разписани следните режими на дейност:

- Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове) при ползването на земеделските земи като такива;
- Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- Забранява се косенето на ливадите от периферията към центъра с бързоподвижна техника и преди 15 юли;
- Забранява се извършването на дейности, свързани с отводняване или пресушаване на мочурища, ливади и естествени водни обекти.

Основните действащи заплахи върху защитените зони по Директива 2009/147/ЕО и техния предмет и цели на опазване са неспазване на режимите на защитените зони посочени в заповедите за обявяване, загуба на природни месообитания на видовете, извеждане на нерегламентирани сечи, браконьерска сеч, безпокойство по време на гнездовия период, смяна на начина на трайно ползване на земите, незаконен лов, промяна в хидрологичния режим, въвеждане на неместни видове и др. Климатичните промени, честите наводнения и пожари също оказват неблагоприятно влияние върху целите и предмета на опазване на защитените зони.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

№	Защитена територия по смисъла на Закона за защитени територии	Нормативен акт за обявяване	План за управление
1	Резерват „Горната кория“	Заповед № 508/28.03.1968 г. (ДВ бр. 76/1968 г.) на Министерство на горите и горската промишленост (МГП), видоизменен със Заповед № 15/08.01.1981 г. (ДВ бр. 17/1981 г.) на Комитет по опазване на околната среда (КОПС) и актуализиран на основание чл. 42, ал. 6 от Закона за защитените територии (ЗЗТ) със Заповед № РД-562/12.07.2007 г. (ДВ бр.72/2007г.) на Министъра на околната среда и водите. на МГП, видоизменен със заповед №15/8.01.1981 год. на КОПС. Със Заповед № РД-921/24.10.2005 г. на министъра на околната среда и водите е обособена пътека за посетители през резервата.	Приет План за управление със Заповед No.РД-572 от 06.08.2015 г. (обн. ДВ бр. 64/2015).
2	Поддържан резерват „Ибиша“	Заповед № 794/08.10.1984 г. (обн. ДВ, бр. 71/1984 г.)	Приет План за управление със Заповед No.РД-572 от 06.08.2015 г., (обн. ДВ, бр. 64/2015)
3	Природен парк „Врачански Балкан“	Обявен като народен парк със Заповед № 1449/21.12.1989 г. на председателя на Комитета за опазване на природната среда (КОПС) при Министерския съвет (МС), (обн. ДВ, бр. 3/1990 г.), прекатегоризиран в природен парк със Заповед № РД-934/22.07.2003 г. на министъра на околната среда и водите (МОСВ), (обн. ДВ, бр. 73/2003 г.)	Приет План за управление с Решение No.750 от 14.10.2011 г., (обн. ДВ, бр. 82/2011)
4	Природна забележителност „Мраморната пещера“	Заповед № 995/21.04.1971 г. на министъра на горите и горската промишленост (МГП) (обн. ДВ, бр. 41/1971 г.) и актуализирана по площ със Заповед № РД-547/12.07.2007 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 72/2007 г.)	
5	Природна забележителност „Хайдушките водопади“	Заповед № 3796/11.10.1965 г. на председателя на КГП при МС (обн. ДВ, бр. 12/1966 г.), Заповед № 995/21.04.1971 г. на министъра на горите и горската промишленост	
6	Природна забележителност „Мишин камък“	Заповед № 2634/21.09.1962 г. на председателя на Главно управление по горите (ГУГ) при МС (обн. ДВ, бр. 91/1966 г.) и актуализирана по площ със Заповед № РД-556/12.07.2007 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 72/2007 г.)	

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

№	Защитена територия по смисъла на Закона за защитени територии	Нормативен акт за обявяване	План за управление
7	Природна забележителност „Дуршин водопад“	Заповед № 282/04.05.1979 г. на председателя на КОПС при МС (обн. ДВ, бр. 45/1979 г.) и актуализирана по площ със Заповед № РД-409/07.07.2008 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 73/2008 г.)	
8	Природна забележителност „Водния скок“	Заповед 233/04.04.1980 г. на КОПС Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-474 от 06.08.2008 г. на МОСВ, (обн. ДВ, бр. 99/2008)	
9	ЗМ „Гора в местностите „Копрен“, „Равно буче“, „Калиманица“ и „Деяница“	Заповед № 3751/10.11.1973 г. на МГОПС. Промяна в площта - актуализация със Заповед на МОСВ No.РД-77 от 09.02.2018 г., (обн. ДВ, бр. 30/2018)	
10	Защитена местност „Ускето“	Обявена като Резерват със Постановление № 3674/15.04.1949 г. на МС (Изв., бр. 87/1951 г.), прекатегоризирана в ЗМ със Заповед № РД-802/23.10.1992 г. на министъра на околната среда (МОС) (обн. ДВ, бр. 90/1992 г.) и актуализирана по площ със Заповед № РД-318/30.05.2006 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 55/2006 г.)	
11	Защитена местност „Глухарчевидна жълтица“	Заповед РД-643/14.08.2012 г.(обн.ДВ, бр. 75/2012 г.)	
12	Защитена местност „Китката“	Обявена като ПЗ със Заповед № 206/23.03.1981 г. на председателя на КОПС при МС (обн. ДВ, бр. 34/1981 г.), прекатегоризирана в ЗМ със Заповед № РД-1078/21.08.2003 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 86/2003 г.) и актуализирана по площ със Заповед № РД-823/04.12.2009 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 8/2010 г.)	
13	Защитена местност „Коритата“	Заповед № РД-834 от 14.11.2011 г. (обн.ДВ, бр. 101/2011 г.)	
14	Защитена местност „Остров Цибър“	Заповед № РД-292 от 10.04.2007 г. (обн. ДВ, бр. 49/2007 г.)	
15	Защитена местност „Равненско градище“	Заповед № РД-565 от 02.06.2005 г. (обн.ДВ, бр. 62/2005 г.)	
16	Защитена местност „Рибарници Орсоя“	Заповед № РД-898/22.11.2001 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 110/2001 г.) и актуализирана по площ със Заповед № РД-110/06.02.2012 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 20/2012 г.)	
17	Защитена местност „Самарите“	Обявена като буферна зона (БЗ) на Резерват „Горната кория“ със Заповед № 887/02.10.1986 г. на председателя на КОПС при МС (обн. ДВ, бр. 83/1986 г.), прекатегоризирана в ЗМ със	

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

№	Защитена територия по смисъла на Закона за защитени територии	Нормативен акт за обявяване	План за управление
		Заповед № РД-417/18.06.2007 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 61/2007 г.) и актуализирана по площ със Заповед № РД-496/19.05.2010 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 50/2010 г.);	
18	Защитена местност „Сто овци“	Заповед № РД-926 от 24.10.2005 г. (обн. ДВ, бр. 94/2005 г.)	
19	Защитена местност „Уручник“	Обявена като Резерват със Заповед № 358/09.02.1973 г. на министъра на горите и опазването на природната среда (МГОПС) (обн. ДВ, бр. 21/1973 г.), прекатегоризирана в ЗМ със Заповед № РД-802/23.10.1992 г. на МОС (обн. ДВ, бр. 90/1992 г.) и актуализирана по площ със Заповед № РД-561/12.07.2007 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 72/2007 г.)	
20	Защитена местност „Шабовица“	Заповед № РД-642 от 14.08.2012 г. (обн. ДВ, бр. 75/2012 г.)	
21	Защитена местност „Шумака“	Заповед № РД-899 от 22.11.2001 г. (обн. ДВ, бр. 110/2001 г.)	

Резерват „Горната кория“

Резерватът заема площ 161.71 ha и е създаден с цел цел „запазване девствения характер и красотата на редките за Стара планина смърчови и смърчово-елови гори, типичната растителност и като обиталище на глухари“. По информация от Плана за управление, на неговата територия е формиран комплекс от ценози, типични за умерения пояс на Северното полукълбо. Установено е значително разнообразие (16 групи) на флорни елементи: Бореални – 35 вида (32.11%); Субмедитерански – 15 вида (13.76%); Европейски – 12 вида (11.01%); Евроазиатски – 11 вида (10.09%); Евромедитерански – 8 вида (7.33%); Алпо-Карпато-Балкански – 6 вида (5.50%); Балкански – 5 вида (4.58%); Космополитни – 4 вида (3.66%); Балкано-Карпатски – 3 вида (2.75%); Суббореални – 3 вида (2.75%); Понтийско-Медитерански – 1 вид (1.83%); Понтийски – 1 вид (0.91%); Алпийско-Медитерански – 1 вид (0.91%); Карпато-Балкански – 1 вид (0.91%); Медитерански – 1 вид (0.91%); Арктоалпийски – 1 вид (0.91%). Съобществата са обединени в 11 групи асоциации, от които 8 коренни и 3 производни. На относително малката площ на резервата са установени 8 типа природни местообитания включени в Приложение 1 на ЗБР, като 5 от тях са включени в Червената книга на РБ. Независимо от малката площ в резервата на приоритетно местообитание 4070 „Храстови съобщество от *Pinus mugo*“, заедно с площта на същото местообитание в съседната Защитена местност „Самарите“, резерватът има съществено значение за неговото опазване.

Животинското разнообразие включва 19 вида бозайници от 5 разряда и 10 семейства (над 35% от всички видове в страната). Територията на резервата е част от пригодно местообитание на 1 семейство вълци. При прилепите от общо 33 вида, разделени в 2 разряда, на територията на резервата са регистрирани 8 вида (24% от всички видове в

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

страната). За относително малката площ на резервата са установени 76 гнездящи вида птици. От сухоземните безгръбначни един вид (*Helix pomatia*) е в Червения списък на Международния съюз за опазване на природата и природните ресурси IUCN Red List of Threatened Species. Както и в Приложение V на Директива 92/43/ЕИО в списъка на животински видове от интерес за общността, чието вземане от дивата природа и експлоатация, могат да бъдат предмет на мерки за управление.

Цели на управление съгласно Плана за управление

- Запазване на естествените сукцесионни процеси в екосистемите;
- Опазване на образци от естествени екосистеми, включващи характерни и/или забележителни диви растителни и животински видове и местообитанията им;
- Запазване на структурни особености на ландшафта;
- Насърчаване на научно-изследователска дейност и екологичен мониторинг.

Режим на дейности, определени по ЗЗТ:

В резервата се забраняват всякакви дейности, с изключение на: 1. тяхната охрана; 2. посещения с научна цел; 3. преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел; 4. събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите. 5. потушаване на пожари и санитарни мероприятия в горите, увредени вследствие на природни бедствия и каламитети.

Режим на дейностите, определен със Заповед № 508/28.03.1968 г. на Министерство на горите и горската промишленост за обявяване на резерват "Горната кория"

В района на резервата се забраняват всякакви действия, които нарушават самобитния характер на природата:

1. Паша на добитък от всякакъв вид и през всяко време.
2. Сечене, кастрене, чупене, изкореняване, обелване, дълбане на подписи, засичане или каквото и да било повреждане на цели дървета или части от тях.
3. Ловуване и гърмене с огнестрелно оръжие и други средства. Преследване, убиване на диви животни, ловене на риба, както и събиране или повреждане яйцата и гнездата на птиците и леговищата на бозайниците.
4. Внасяне на нови растения или животни.
5. Движение на посетители извън определените пътища, вдигане на шум и палене на огън.
6. Повреждане на съществуващи пътища, отваряне на нови или преминаването на превозни средства извън определените такива.
7. Копаене на камъни, глина, пясък, събиране на почвена постилка, както и всякакъв вид действия, които рушат, изменят или загрозяват защитените обекти.

Режими въведени с Плана за управление за цялата територия на резервата:

Въвеждат се следните допълнителни забрани:

- Използване на моторизирани средства, освен при изпълнение на неотложни дейности в горите и спасителни акции;
- Преминаване на домашни животни;
- Събиране на гъби, билки и диворастващи плодове;

- Преминаване и престой на лица с арбалети, лъкове, гладкоцевно или нарезно огнестрелно оръжие, независимо дали е сглобено или разглобено, или в калъф, освен за служители на РИОСВ и МВР, при изпълнение на служебните им задължения или при отстрел за научни цели.

Забранява се всякаква човешка дейност освен:

- Поддържане на маркираната пътека за посетители;
- Извършване на научни изследвания

Планът за управление въвежда и режими и норми по видове дейности: преминаване по маркираните пътеки, научни изследвания и ползвания на прилежащите територии.

Със Заповед № РД-921/24.10.2005 г. на министъра на околната среда и водите е обособена пътека за посетители през резервата. Посещенията с научна цел се осъществяват с разрешение от Министерството на околната среда и водите. Санитарните мероприятия се извършват с разрешение от Министерството на околната среда и водите, издадено след положително научно становище от Българската академия на науките и положително решение на Националния съвет по биологичното разнообразие.

При преминаване по пътеката, определена със заповедта се забранява:

- отклоняване на посетители и навлизане в резервата;
- замърсяване с битови и други отпадъци;
- бране, събиране, отрязване, изкореняване или друг начин на увреждане на екземпляри от растителни видове;
- убиване, улавяне, преследване, обезпокояване или друг начин на увреждане на екземпляри от животински видове;
- увреждане на скалните образувания
- палене на огън и бивакуване.

Планът за управление определя 7 приоритета по отношение на устройство, организация и управление през 10-годишния период на действие на Плана за управление на резерват „Горната кория“: Управление на природните ресурси чрез опазване, поддържане и възстановяване на биологичното разнообразие; Координация на научни изследвания и публикации; Подобряване на условията за познавателен туризъм в резервата, чрез поддържане на пътеката за посетители, подновяване и добавяне на нови указателни табели; Природозащитно образование; Информационно осигуряване; Връзки с обществеността; Комплексен и дългосрочен мониторинг за опазване на биологичното разнообразие и Прилагане на законодателството и нормативната база.

Планът определя 4 програми и 11 проекта за проучване, мониторинг, информационни и образователни дейности.

Съгласно чл. 2, ал. 3, т. 2 от Закона за горите, разпоредбите на този закон не се прилагат за горите и земите в националните паркове и в резерватите. Националните паркове, резерватите и поддържаните резервати са изключителна държавна собственост и не са горски територии по смисъла на Закона за горите. В тази връзка ОПРГТ не налага или премахва забрани в тях или каквито и да било други действия.

Поддържан резерват „Ибиша“

Поддържаният резерват Ибиша заема площ от 34.47 ha и е обявен с цел защита на характерни дунавски островни съобщества - заливни гори и блата, обитавани от защитени видове растения и животни. Намира се в община Вълчедръм, с. Долни Цибър.

Попада на територията на РИОСВ Монтана, РДГ Берковица, ДГС Лом. Част е от о. Цибър (или Ибиша), който е разположен от 716 до 719 km по течението на реката. Площта на целия остров е 0.9 km², която му отрежда 23-то място по големина сред българските дунавски острови.

Прекатегоризиран е в поддържан резерват със Заповед № РД-394/15.10.1999 г. (ДВ бр. 99/1999 г.) на Министъра на околната среда и водите. Актуализиран на основание чл. 42, ал. 6 от Закона за защитените територии (ЗЗТ) със Заповед № 602/15.06.2010 (ДВ бр. 77/2010 г.) на Министъра на околната среда и водите. На основание чл. 3 от Наредба 4 на Комитета за опазване на природната среда (ДВ, бр. 77/1980 г.) със Заповед № 794/10.08.1984 г. е обявена буферна зона около резервата. На основание чл. 39, във връзка с чл. 33, ал. 1 от Закона за защитените територии, с цел опазване на местообитания за гнездене, зимуване и почивка по време на миграция на защитени видове птици (речна рибарка, малка белочела рибарка, стридояд, кърдроглав пеликан, смесена чаплова колония и др.) е обявена защитена местност „Острови Цибър“, включваща комплекс от три острова.

През 2015 г. е със Заповед No.РД-572 от 06.08.2015 г., бр. 64/2015 на Държавен вестник е утвърден План за управление на резервата.

От създаването през 1984 г. до 1998 г. (приемането на ЗЗТ), територията на поддържаният резерват е била стопанисвана и охранявана от ДГС „Лом“. Управлението и контролните функции са се осъществявали от МОСВ и ДАГ (сега ИАГ към МЗХГ), съответно техните регионални поделения – РИОСВ-Монтана и РДГ Берковица. След 1998 г. всички функции се поемат от МОСВ и РИОСВ-Монтана.

Растителният комплекс не съдържа редки и ценни видове. Основните структурни елементи са широко разпространени видове тополи, върба и бряст. В подлеса доминира адвентивната и космополитна *Amorpha fruticosa*. Няма редки, реликтни и ендемични видове.

При бозайниците повечето видове се срещат повсеместно при наличие на подходящи местообитания. От бозайниците видрата (*Lutra lutra*) – е включена в Червената книга в категория „уязвим“.

От безгръбначните животни е установен рядък вид - Паяк-рибар (*Dolomedes plantarius*), включен в Червената книга на България с категория „изчезнал“. Поддържаният резерват сега се явява третото му находище в България. Видът е с висока степен на рядкост и е включен в списъка на застрашените животни, за които е необходимо провеждане на мониторинг, а също изготвяне и прилагане на планове за действие. Разнообразието на ихтиофауната включва 5 вида риби, от които шаран (*Carpio carpio*), включен в ЧК на Р България като „критично застрашен“, распер (*Aspius aspius*) е включен в ЗБР (Прил. II и IV), в ЧК в категория „уязвим“ и в Директива 92/43/ЕИО (Прил. II). В поддържан резерват „Ибиша“ се срещат 3 вида земноводни (един вид от разред Опашати земноводни и 2 вида от разред Жаби) и 4 вида влечуги (1 вида от разред Костенурки и 3 вида от подразред Змии).

Най-голямо е разнообразието на орнитофауната - 22 вида са гнездящи а 106 са преминаващи. На острова има голяма гнездова колония от големи корморани и чапли. В поддържаният резерват е установена белоока потапница (*Aythya nyroca*), който е рядък вид на национално, европейско и световно ниво. В Червената книга на България в категорията „критично застрашен“ фигурират два вида: голяма бяла чапла (*Ardea alba*) и лопатарка (*Platalea leucorodia*).

Цели на управление: Защита на характерни дунавски островни съобщества - заливни гори и блата, обитавани от защитени видове растения и животни.

В подържан резерват "Ибиша" се разрешава извършване на дейности по подържане условията на местообитанието. В заповедта за обявяване са определени следните забрани: Ловуване на птици, обект на лов; Палене на огън и опожаряване на растителността; Косене през гнездовия период на птиците (01 февруари-31 август); Риболов във временни или постоянни затони; Добив на инертни материали; Извеждане на сечи в насаждения с гнездови колонии, както и сечи през гнездовия период на птиците; Залесяване в пясъчните коси и затоните на отдел 60, подотдели: 1,2,3,4,5,11,12; по ЛУП на ДГС „Лом“ от 2006 г.

В Плана за управление са определени следните главни цели: цел 1: Съхраняване, опазване и възстановяване на естествения характер и ненарушеност на местообитанията, цел 2: Съхраняване, опазване и възстановяване на естествения характер и ненарушеност на популации на видове, цел 3: Съхраняване, опазване и възстановяване на естественото състояние и целостта на ландшафта. За изпълнението на тази цел са забранява изграждането на техническа инфраструктура в границите на подържания резерват, с единствено изключение на такава, която допринася за неговото опазване и управление.

Планът за управление определя 7 приоритета по отношение на устройство, организация и управление през 10-годишния период на действие на Плана за управление: Управление на природните ресурси чрез опазване, подържане и възстановяване на биологичното разнообразие; Координация на научни изследвания и публикации; Подобряване на условията за познавателен туризъм в резервата, чрез подържане на пътеката за посетители, подновяване и добавяне на нови указателни табели; Природозащитно образование; Информационно осигуряване; Връзки с обществеността; Комплексен и дългосрочен мониторинг за опазване на биологичното разнообразие и Прилагане на законодателството и нормативната база.

Планът определя 5 програми и 12 проекта за проучване, мониторинг, информационни и образователни дейности.

Съгласно чл. 2, ал. 3, т. 2 от Закона за горите, разпоредбите на този закон не се прилагат за горите и земите в националните паркове и в резерватите. Националните паркове, резерватите и подържаните резервати са изключителна държавна собственост и не са горски територии по смисъла на Закона за горите. В тази връзка ОПРГТ не налага или премахва забрани в тях или каквито и да било други действия.

Природен парк „Врачански Балкан“

Общата площ на природния парк е 30 129.9 ha, от която държавни горски територии с площ 3 907.9 ha. Частта му към ДГС „Берковица“ на територията на община Вършец е с площ 4 101.4 ha, от която 3805.5 ha залесена и 295.9 ha незалесена. Флората на ПП „Врачански Балкан“ включва около 1100 вида висши растения, което е 28% от българската флора. Географското положение, геоложките и климатичните особености, както и голямото хабитатно разнообразие предопределят значително видово богатство.

На територията на ПП „Врачански Балкан“ са разпространени български и балкански ендемични видове с висока консервационна значимост: йорданова камбанка (*Campanula jordanovii*), келереров центрантус (*Centranthus kellereri*), ковачев зановец (*Chamaecytisus kovacevii*), велчево плюскавиче (*Silene velcevii*), балкански стражник (*Acanthus balcanicus*), скален равнец (*Achillea ageratifolia*), румелийско лъжичниче (*Armeria*

rumelica), златистолюспеста метличина (*Centaurea chrysolepis*), жълта звездоглавка (*Cephalaria flava*), мизийски рожец (*Cerastium moesiacum*), планински минзухар (*Crocus veluchensis*), осилест карамфил (*Dianthus cruentus*), зеленоцветен напръстник (*Digitalis viridiflora*), качулата боянка (*Erysimum comatum*), българска тинтявка (*Gentianella bulgarica*), райхенбахова перуника (*Iris reichenbachii*), жълт планински крем (*Lilium jankae*), гризебахово пропадниче (*Pedicularis grisebachii*), благбъзова самодивска трева (*Peucedanum aegopodioides*), широколистна гъжва (*Sesleria latifolia*), сендтнерово плюскавиече (*Silene sendtneri*), отсеченолистна глушина (*Vicia truncatula*).

Много от растенията са редки и защитени. Защитени от Закона за биологично разнообразие са 35 вида. Сред тях са някои от видовете орхидеи - обикновената пърчовка (*Himantoglossum caprinum*), пеперудоцветният салеп (*Orchis papilionacea*), двурогата пчелица (*Ophrys cornuta*), розовият божур (*Paeonia mascula*), люспестото изтравниче (*Asplenium lepidum*), лавровото бясно дърво (*Daphne laureola*), маслиноподобното бясно дърво (*Daphne oleoides*) и др. В Червената книга на Р България (Том 1 - Растения и гъби, 2011) са включени 13 вида: люспесто изтравниче (*Asplenium lepidum*), розов божур (*Paeonia mascula*), обикновен тис (*Taxus baccata*), келереров центрантус (*Centranthus kellereri*), ковачев зановец (*Chamaecytisus kovacevii*) и др.

Уникалното природно богатство на природния парк е част от европейската екологична мрежа Natura 2000. Част от територията на парка е определена като Орнитологично важно място и като Корине биотоп.

Природният парк опазва 23 типа природни местообитания от Приложение 1 на Директива 92/43/ЕИО: 9110 - Букови гори от типа Luzulo-Fagetum, 9130 - Букови гори от типа Asperulo-Fagetum, 9150 - Термофилни букови гори (Cephalanthero-Fagion), 9170 - Дъбово-габъррови гори от типа Galio-Carpinetum, 91СA - Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори, 91M0 - Балкано-панонски церово-горунови гори, 91W0 - Балкано-панонски церово-горунови гори и 91Z0 - Мизийски гори от сребролистна липа, 9180* - Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове, 9530* - Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор, 91G0* - Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*; 91H0* - Панонски гори с *Quercus pubescens*, 91E0* - Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 6110* - Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alysson-Sedion albi*, 6210* - Полуестествени сухи тревни храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*); 6240* - Субпанонски степни тревни съобщества, 7220* - Извори с твърда вода с туфести формации (*Cratoneurion*), 3150 - Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition*, 3260 - Естествени дистрофни езера, 6520 - Планински сенокосни ливади, 6510 - Низинни сенокосни ливади, 8120 - Сипеи върху варовити терени и калциеви шисти във високите планини, 8210 - Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове, 8310 - Неблагоустроени пещери.

Природният парк се обитава от 1507 вида, от които 1231 вида безгръбначни и 276 вида гръбначни.

Паркът се отличава с относително голямо богатство на видовете бозайници, което може да се обясни с височинния градиент и най-вече с наличието на разнообразни местообитания: влажни и сухи широколистни гори, скални разкрития, карстови терени, ливади, пасища, крайбрежия на реки и др. От общо 36 вида бозайници, 9 са защитени на

национално ниво (Червена книга на България, Закон за биологично разнообразие) а 20 от видовете са с европейски конзервационен статус.

На територията на Природния парк се намират част от най-забележителните прилепни пещери в България. Старите широколистни гори на парка са най-важното местообитание на редките Бехщайнов нощник (*Myotis bechsteinii*) и Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*). На територията на парка са установени 22 вида прилепи, от тях два вида са включени в Червената книга на България, като „редки“, 20 вида са включени в “Червения списък на застрашените видове на Международния съюз за защита на природата”(IUCN). Местообитанията на всички подковоноси са приоритетни за опазване според Приложение 2 на ЗБР. Защитени от Закона за опазване на биологичното разнообразие са 21 вида.

Орнитофауната на парка включва над 181 вида птици, от които 157 вида са защитени от Закона за биологичното разнообразие, а 38 вида са включени в Червената книга на България. Врачански Балкан е важно място за гнездене на 124 вида птици, някои от които с висока плътност на популациите: черен щъркел (*Ciconia nigra*), белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), скален орел (*Aquila chrysaetos*), обикновена ветрушка (*Falco tinnunculus*), чухал (*Otus scops*), зелен кълвач (*Picus viridis*), полска чучулига (*Alauda arvensis*), пъстър скален дрозд (*Monticola saxatilis*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), кос (*Turdus merula*), поен дрозд (*Turdus philomelos*), имелов дрозд (*Turdus viscivorus*) и др. Добре представена е групата на дендрофилните видове птици, които обитават горските типове ландшафти – букови и дъбови гори, иглолистни насаждения и дървесно-храстови формации от различен тип. Добре представени са видове от разр. Вrabчоподобни (Passeriformes) -100 вида и разр. Кълвачоподобни (Piciformes) -9 вида от общо 10 вида за страната. От групата на високите открити тревни пространства характерни видове са ливадния дърдавец (*Crex crex*), полската чучулига (*Alauda arvensis*), пѣдпѣдък (*Coturnix coturnix*) и др.

До момента на територията на ПП Врачански Балкан са установени 11 вида земноводни и 15 вида влечуги, сред които дъждовник (*Salamandra salamandra*), голям гребенест тритон (*Triturus cristatus*), обикновен тритон (*Triturus vulgaris*), жаба дървесница (*Hyla arborea*), кафява крастава жаба (*Bufo bufo*), шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), зелен гушер (*Lacerta viridis*), голям стрелец (*Coluber jugularis*), медянка (*Coronella austriaca*), пепелянка (*Vipera amodytes*) и др. Двадесет вида са защитени от Закона за биологично разнообразие, всички видове са включени в Бернската конвенция, 20 вида са защитени по Директива 92/43/ЕИО и 2 вида са под защита на Конвенцията по международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна. Местообитанията на северния и южния гребенест тритон, жълтокоремната бумка, двата вида сухоземни костенурки, както и обикновената блатна костенурка са приоритетни за опазване според Приложение 2 за Закона за биологичното разнообразие.

Безгрѣбначната фауна включва 1231 вида, като според експертна оценка степента на проученост е слаба, предвид общото богатство на групите, благоприятните условия, разнообразните местообитания и липсата на целенасочени проучвания. В зоогеографско отношение преобладават видове с палеарктичен и евросибирски тип на разпространение. Ендемичните видове са общо 58 вида, от които 28 балкански и 18 вида са локални ендемити. Ендемичният комплекс от видове придава висока степен на уникалност на фауната във Врачанска планина. От всичките установени пещерни видове 7 са български ендемити, 28 са балкански ендемити, 36 са редки, 9 са северно-егейдни и палео-егейдни реликти а 17 са

индикаторни. Поради голямото видово разнообразие, високото ниво на локален и регионален ендемизъм, както и силната уязвимост от антропогенна намеса, опазването на пещерната безгръбначна фауна на територията на резервата и на парка, като цяло е от изключително значение.

През 2011 г. с Решение No.750 от 14.10.2011 г., (обн. ДВ, бр. 82/2011) е приет План за управление на ПП „Врачански Балкан“.

Главните цели на управление на парка, съгласно заповедта за прекатегоризиране на народен парк „Врачански Балкан“ в природен парк „Врачански Балкан“, след приемане на Закона за защитените територии (чл.29 ал.2) са: 1. Поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях; 2. Предоставяне на възможности за развитие на научни, образователни и рекреационни дейности; 3. Устойчиво ползване на възобновимите природни ресурси при запазване на традиционни форми на поминък, както и осигуряване на условия за развитие на туризъм.

В Плана за управление са посочени **6 специфични дългосрочни цели** за управлението: Дългосрочно опазване на природните екосистеми, разнообразието от хабитати и видове в парка в типичния им генофонд и жизнени популации; Дългосрочно опазване и съхранение естественото състояние, целостта и качествата на ландшафта и абиотичните компоненти в парка; Постигане на устойчиво ползване на природните ресурси, чрез развитие на традиционни видове поминък и ползвания в хармония с природата и запазване на социалното и културно устройство на общностите; Съхраняване на местната материална и духовна култура и антропогенни елементи на ландшафта с традиционен характер, допринасящи за идентичността на територията; Постигане на дългосрочен просперитет на местното население и повишаване на неговата екологична култура; Институционално развитие и формиране на широка обществена подкрепа за постигане целите на управление. Планът предвижда оперативни цели и пакети от мерки, на база на които са определени зонирването и режимите. Планът за управление определя 7 зони: 1. Зона резерват, 2. Зона за опазване на биологичното разнообразие, характерните ландшафти и обектите на културното наследство, 3. Зона с водоохранни функции, 4. Зона за техническа и биологическа рекултивация, 5. Зона за туризъм, 6. Зона за сгради и съоръжения и 7. Зона за устойчиво ползване на възобновимите природни ресурси. Първа, пета и шеста зона са обособени в съответствие със ЗЗТ, а останалите зони в съответствие със специфичните особености на природния парк. За всяка зона са описани целите на управление, предназначение, режимите по отношение на ползване на ресурсите, извършване на строителни дейности, достъп и натоварване от посетители и др. с норми, препоръки и условия за извършване на съответните дейности.

За постигане целите на управление са разработени оперативни задачи и 8 програми с конкретни проекти за 10 годишния период на действие на Плана за управление. **От тях пряка връзка с ОПРГТ имат следните проекти:** Опазване и възстановяване на застрашените видове и местообитания; Постепенна подмяна на нетипичните растителни иглолистни видове с типични широколистни; Борба с инвазивните видове – ограничаване на разпространението им и подмяна с характерни за района дървесни и храстови видове; Възстановяване и рекултивация на територии засегнати от ерозия; Оценка на запасите на лечебни растения и рационалното им използване; Дейности по поддържане и възстановяване на местообитания и популациите на редки и застрашени видове. ОПРГТ съобразява проектите и не влиза в противоречие с тях.

Природна забележителност „Мраморната пещера“

Местоположение: землището на гр. Берковица, община Берковица, област Монтана. Обща площ 16.22 ha, изцяло горска територия. Цели на управление: опазване на пещера и вековни дървета от питомен кестен.

Режим на дейности:

- Забраняват се всякакви действия, с които се уврежда тяхното природно състояние и облик;
- Забранява се откриването на кариери, къртене, копане и драскане по скалите;
- Забранява се отбиване на водните течения;
- Забранява се сечене или чупене на дървета и храсти, изкореняване или бране на цветя и др.

Природна забележителност „Хайдушките водопади“

Местоположение: землището на гр. Берковица, община Берковица, област Монтана. Обща площ 1.04 ha, изцяло горска територия. Цели на управление: опазване на водопади.

Режим на дейности:

- Забранява се разкриването на кариери, къртене на камъни, копаене на пръст и пясък;
- Забранява се риболова, ловуването, както и гърменето с всякакви оръжия и експлозиви;
- Забранява се прокарването на пътища, строеж на сгради, изменението или замърсяването на водните течения;
- Забранява се косенето на тревата, късането на цветята и събирането на билки и горски плодове;
- Забранява се палене на огън, замърсяването на района с отпадъци от храна, както и всякакви действия, които замърсяват или рушат красивия пейзаж около водопада;
- Разрешава се да се провеждат залесителни мероприятия за подобряване на ландшафта около тях;
- Разрешава се в горите да се провеждат санитарна, изборна или групово-изборна сечи, с оглед подобряване украсните и защитни функции на гората;
- Разрешава се прокарването на пътища и алеи и строителството на сгради, необходими за правилното ползване и стопанисване на защитените природни обекти.

Природна забележителност „Мишин камък“

Местоположение: землището на с. Превала, община Чипровци, област Монтана. Обща площ 0.5 ha, изцяло горска територия. Цели на управление: опазване на пещера.

Режим на дейности:

- Забранява се изменението, повреждането и разрушаването на защитения природен обект;
- Забраняват се всякакви промени в пещерата, нарушаващи естествения и самобитен характер на природата, които биха се наложили в бъдеще, да

стават само с разрешение на Главното управление на горите след съгласуване с БАН;

- Разрешава се цялостното проучване на пещерата да се извършва под ръководството и контрола на БАН.

Природна забележителност „Дуршин водопад“

Местоположение: с. Копиловци, община Георги Дамяново, област Монтана. Обща площ 0.06 ha, изцяло горска територия. Цели на управление: опазване на водопади.

Режим на дейности:

- Забранява се кастренето и повреждането на дърветата;
- Забранява се късането или изкореняването на растенията;
- Забранява се пашата на домашни животни;
- Забранява се безпокоенето на диви животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата;
- Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим;
- Забранява се извеждането на сечи, освен отгледни и санитарни;
- Забранява се повреждането на скалните образувания и драскането по стените на пещерите;
- Забранява се безконтролното посещение на пещерите;
- Забранява се извеждането на сечи, освен отгледни и санитарни.

Природна забележителност „Водния скок“

Местоположение: с. Копиловци, община Георги Дамяново, област Монтана. Обща площ 0.14 ha, изцяло горска територия. Цели на управление: опазване на водопади.

Режим на дейности:

- Забраняват се всякакви действия, като нараняване на стъблата, кастрене, чупене на клоните и други, които биха довели до повреждане на дърветата;
- Забранява се влизането, преминаването и паркирането на моторни превозни средства;
- Забранява се късането или изкореняването на растенията;
- Забранява се пашата на домашни животни;
- Забранява се безпокоенето на диви животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата;
- Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим;
- Забранява се извеждането на сечи, освен ландшафтни, след съгласуване със съответната регионална инспекция за опазване на природната среда;
- Забранява се всякакво строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено в устройствения проект на природната забележителност.

Защитена местност „Гора в местностите „Копрен“, „Равно буче“, „Калиманица“ и „Деяница“

Местоположение: землищата на с. Копиловци (община Георги Дамяново) и гр. Чипровци (община Чипровци), област Монтана. Обща площ 575.51 ha, от която 575.203 ha горска територия. Цели на управление: опазване на характерен ландшафт.

Режим на дейности:

- Забранява се сечене, чупене, изкореняване, обелване на цели дървета или части от тях, дълбаене подписи, засичане, боядисване, забиване на гвоздеи, както и всякакви действия, които водят до повреждане или унищожение на растителността;
- Забранява се пашата на добитък от всякакъв вид и през всякакво време;
- Забранява се палене на огън извън определените за тази цел места;
- Забранява се преследване, ловене и убиване на всякакви животни, а така също събиране и унищожаване яйцата на птиците и повреждане гнездата им;
- Забранява се ловуването и гърменето с огнестрелно оръжие и други средства;
- Забранява се замърсяване на водите в изворите, реките, езерата и изкуствените басейни;
- Забранява се повреждането или разрушаване чрез къргене, копаене, драскане по скалите или скалните образувания, намиращи се на границите на обекта;
- Забранява се повреждане на съществуващите пътища, или отваряне на нови такива, както и преминаването на каквито и да било превозни средства по алеите определени за пешеходци;
- Забранява се копаене и вадене на пясък, глина и събиране на почвената покривка;
- Забранява се повреждането по какъвто и да е начин на съществуващите държавни и обществени постройки;
- Забранява се строеж на сгради и пътища, извън местата определени за тази цел с плана за благоустрояването на защитените местности;
- Забранява се повреждането и унищожаването по какъвто и да е начин служебните надписи, табели, пътеводни знаци и други съоръжения, както и поставянето на нови такива без разрешението на съответните горски стопанства;
- Разрешава се залесяване на голите площи;
- Разрешава се бране на някои растения с научна цел;
- Разрешава се провеждане на санитарна сеч в горите;
- Разрешава се във вечnozелените насаждения на горите да се извеждат изборна и групово-изборна сечи.

Защитена местност „Ускето“

Местоположение: землището на с. Дълги дел, община Георги Дамяново, област Монтана. Обща площ 1.91 ha, изцяло горска територия. Цели на управление: опазване на естествена смърчова гора в Стара планина.

Режим на дейности:

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- Забранява се всякакво строителство и друго нарушаване на терена;
- Забранява се сечи освен санитарни и отгледни;
- Забранява се залесяване с неприсъщи за обектите видове;
- Забранява се събиране на диви животни и растения, смолодобив;
- Забранява се паша на домашни животни;
- Забранява се ловуване в периода март-юли.

Защитена местност „Глухарчевидна жълтица“

Местоположение: землището на гр. Вършец, община Вършец, област Монтана. Обща площ 0.8 ha, не горска територия. Цели на управление: опазване на растителен вид глухарчевидна жълтица (*Leontodon saxatilis* Lam.) и неговото местообитание.

Режим на дейности:

- Забранява се промяна в предназначението и начина на трайно ползване на земята;
- Забранява се строителство;
- Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
- Забранява се внасяне на неместни растителни видове.

Защитена местност „Китката“.

Местоположение: землището на с. Вирове, община Монтана, област Монтана. Обща площ 1.46 ha, изцяло горска територия. Цели на управление: опазване на уязвими и редки растителни съобщества - вековна гора от летен дъб.

Режим на дейности:

- Забраняват се всякакви действия, като нараняване на стъблата, кастрене, чупене на клоните и други, които биха довели до повреждане на дърветата;
- Забранява се влизането, преминаването и паркирането на моторни превозни средства;
- Забранява се късането или изкореняването на растенията;
- Забранява се пашата на домашни животни;
- Забранява се безпокоенето на диви животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата;
- Забранява се неконтролното посещение на пещерите;
- Забранява се повреждането на пещерните образувания по какъвто и да било начин;
- Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим;
- Забранява се извеждането на сечи, освен санитарни;
- Забранява се всякакво строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено в устройствения проект на природната забележителност.

Защитена местност „Коритата“.

Местоположение: землището на гр. Вършец, община Вършец, област Монтана. Обща площ 0.88 ha, изцяло горска територия.

Цели на управление: запазване на растителен вид напластена трихоколеа (*Trichocolea tomentella*) и нейното местообитание.

Режим на дейности:

- Забранява се промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята;
- Забранява се строителство;
- Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
- Забранява се внасяне на неместни видове;
- Забранява се извеждане на голи сечи в отдели 217/б и 218/а;
- Забранява се намаляване на склопеността на насажденията под 0.6;
- Забранява се промяна в хидрологичния режим на десния приток на река Стара река в границите на защитената територия.

Защитена местност „Остров Цибър“

Местоположение: с. Горни Цибър и с. Долни Цибър, община Вълчедръм, област Монтана. Обща площ 101.48 ha, от които 81.128 ha са горска територия. Цели на управление: опазване на местообитания за гнездене, зимуване и почивка по време на миграция на защитени видове птици (речна рибарка, малка белочела рибарка, стридояд, къдроглав пеликан, смесена чаплова колония и др.):

Режим на дейности:

- Забранява се ловуване на птици - обект на лов;
- Забранява се палене на огън и опожаряване на растителността;
- Забранява се косене през гнездовия период на птиците (1 февруари - 31 август);
- Забранява се риболов във временни или постоянни затони;
- Забранява се добив на инертни материали;
- Забранява се извеждане на сечи в насажденията с гнездови колонии, както и сечи през гнездовия период на птиците;
- Забранява се залесяване в пясъчните коси и затоните.

Защитена местност „Равненско градище“

Местоположение: с. Равна, община Чипровци, област Монтана. Обща площ 186,03 ha, от тях 182 ha са горска територия. Цели на управление: запазване на характерен ландшафт, опазване и поддържане на условията на местообитанията на защитени растителни видове (лаврово бясно дърво) и уязвими растителни видове (самодивско цвете, бодлив залист) и предоставяне на възможности за развитие на екотуризм.

Режим на дейности:

- Забранява се внасяне на неприсъщи за района растителни и животински видове;
- Забранява се добив на подземни богатства по открит способ;
- Забранява се събиране на вкаменелости и минерали;
- Забранява се увреждане на скалните образувания;
- Забранява се замърсяване с битови, строителни, промишлени и опасни отпадъци;
- Забранява се палене на огън извън определените за целта места;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- Забранява се увреждане и унищожаване на дървесната и храстовата растителност.

Защитена местност „Рибарници Орсоя“

Местоположение: землището на с. Орсоя, община Лом, област Монтана. Обща площ 147,18 ha, от тях 16,15 ha са горски територии. Цели на управление: опазване и поддържане на популациите и местообитанията на защитени, редки и уязвими видове от флората и фауната.

Режим на дейности:

- Забранява се лова и спортния риболов;
- Забранява се пашата и отглеждането на домашни животни;
- Забранява се косенето на тръстиките масиви в периферията на басейните по време на размножителния период на птиците (15.02-15.08);
- Забранява се използването на хербициди и пестициди;
- Забранява се добива на невъзобновими природни ресурси;
- Забранява се събирането, унищожаването и увреждането на екземпляри от дивата флора и фауна, като и увреждане на техните местообитания;
- Забранява се прокарването на нови и разширяването на съществуващите пътеки.

Защитена местност „Самарите“

Местоположение: землището на гр. Берковица, община Берковица, област Монтана. Обща площ 107,15 ha, изцяло горска територия. Цели на управление: опазване и поддържане на популациите и местообитанията на защитени, редки и уязвими видове от флората и фауната.

Режим на дейности:

- Забранява се строителството на сгради и пътища от републиканската пътна мрежа;
- Забранява се разкриване на кариери, промяна на водния режим и на естествения облик на местността;
- Забранява се използване на химически средства за растителна защита;
- Забранява се лагеруване и палене на огън извън определените места;
- Забранява се ловуване;
- Забранява се залесяването с неприсъщи за района дървесни видове;
- Разрешава се извеждане на сечи, предвидени в горите със специално предназначение;
- Разрешава се провеждане на ловностопански мероприятия;
- Разрешава се паша на домашни животни /без кози/ в определените с лесоустройствения проект пасищни площи;
- Разрешава се паша на домашни животни /без кози/ в определените с лесоустройствения проект.

Защитена местност „Сто овци“

Местоположение: землищата на с. Смоляновци (община Монтана) и с. Превала (община Чипровци), област: Монтана. Обща площ 289.84 ha от които 278.9 ha са горска територия. Цели на управление: опазване на местообитания на защитени видове растения

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

(снежно кокиче, петров кръст) и животни (шипоопашата костенурка, скален орел и др.), скални съобщества и характерен ландшафт.

Режим на дейности:

- Забранява се внасяне на неместни растителни и животински видове;
- Забранява се добив на подземни богатства по открит способ;
- Забранява се увреждане на скални образувания;
- Забранява се замърсяване с битови, строителни, промишлени и опасни отпадъци;
- Забранява се палене на огън извън определените за целта места.

Защитена местност „Уручник“

Местоположение: землището на с. Бързия, община Берковица, област Монтана. Обща площ 51.23 ha са изцяло горска територия. Цели на управление: опазване на естествени смърчови, буково-смърчови и букови насаждения в горната планинска зона на Стара планина.

Режим на дейности:

- Забранява се всякакво строителство и друго нарушаване на терена;
- Забранява се сечи освен санитарни и отгледни;
- Забранява се залесяване с неприсъщи за обектите видове;
- Забранява се събиране на диви животни и растения, смолодобив;
- Забранява се паша на домашни животни;
- Забранява се ловуване в периода март-юли.

Защитена местност „Шабовица“

Местоположение: землището на гр. Берковица, община Берковица, област Монтана. Обща площ 6.69 ha, изцяло горска територия. Цели на управление: опазване на растителен вид напластена трихоколеа (*Trichocolea tomentella*) и неговото местообитание.

Режим на дейности:

- Забранява се промяна в предназначението и начина на трайно ползване на земята;
- Забранява се строителство;
- Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
- Забранява се внасяне на неместни видове;
- Забранява се провеждане на горскостопански мероприятия, които водят до намаляване на горския склоп под 0,8;
- Забранява се промяна в хидроложкия режим на територията.

Защитена местност „Шумака“

Местоположение: землището на с. Сливовик, община Медковец, област Монтана. Обща площ 0.5 ha, от които 0.265 ha горска територия. Цели на управление: опазване на характерни местообитанията и популациите на растителни видове с ограничено разпространение в природата и опазване на редкия растителен вид полско котенце (*Pulsatilla pratensis*).

Режим на дейности:

- Забранява се промяна в режима на стопанисване;
- Забранява се паленето на суха трева;

- Забранява се пашата преди 15 юни;
- Забранява се брането на цветя, събирането на билки, както и изкореняване или увреждане по какъвто и да било начин на екземплярите на защитения вид полско котенце.

Основните действащи заплахи и натиск върху защитените територии са неспазване на режимите и ограниченията в заповедите за обявяване на защитените територии, плановете за управление (там където има изготвени и утвърдени такива) и разпоредбите на Закона за защитените територии. Други заплахи за защитените територии и опазване на биоразнообразието в горските територии са браконьерски сечи, подмяна на основния дървесен вид на насажденията, извеждане на мъртва дървесина, липсата или недостатъчен брой биотопни дървета, фрагментиране, безпокойство през гнездовия период за видовете, незаконен лов, замърсяване и др.

2.1.8. Състояние на ландшафта

Територията на област Монтана се характеризира с разнообразен релеф - приблизително по равно равнинен и планински. Надморската височина в областта обхваща диапазон от 0 до 2000 м, което дава отражение върху горската растителност и очакваните въздействия от климатични изменения.

Разполага с разнообразни природни дадености от крайбрежието и островите на р. Дунав, до планинските територии на общините Чипровци, Георги Дамяново, Берковица и Вършец и връх Ком с височина 2016 m.

Преобладаващите надморски височини на горските ландшафти в област Монтана са от 200 до 1000 m (82,0%), а средната за областта е 600 m.

Според горскорастителното райониране районът на областта попада в Мизийската горскорастителна област (М), подобласт Северна България (СБ). Заема части от три пояса, а именно:

М-I- Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (от 0 – до 600 м н.в)

М-II - Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (от 600 до 1800 м н.в.)

М-III-Високопланински пояс (над 1800 м н.в..)

По-голямата част (76,0%) от *горските ландшафти* са разположени в равнинно-хълмисто-предпланинския пояс на дъбовите гори на надморски височини до 800 m, а по-малка (32,3%) - в средния планински пояс на горите от бук и иглолистни, като високопланинските гори с височина над 1900 m и заливните крайречни гори на височина до 100 m са представени със съвсем малки площи.

Слабо засегнати от антропогенната дейност у нас са само среднопланинските и високопланинските ландшафти. В нископланинските ландшафти отдавна са унищожени първичните, предимно дъбови гори, заменили се по естествен начин с нискостъблени габърони и дъбови храсталаци или по изкуствен начин залесени с черен бор.

Степента на устойчивост на ландшафтите спрямо външни въздействия се определя от най-устойчивия от природните геокомпоненти - морфолитогенния фундамент. Според него са определени класовете ландшафт.

Съгласно системата на регионалните таксономични единици при ландшафтното райониране на страната (проф. М.Георгиев: “Структура и динамика на ландшафтите в България, София, 1977г.), територията на област Монтана попада в 2 области:

1. Севернобългарска зонална област на Дунавската равнина

- Северна дунавскоравнинна подобласт с райони: Орсойско – Долноломски и Златийски;

- Южна Дунавскоравнинна подобласт с райони: Ломско – Цибришки и Лютенско – Боровански;

2. Старопланинска област

- Западностаропланинска подобласт с райони: Белоградчишко – Веслецки; Чипровско – Берковски и Понорско - Врачански

Съгласно **класификационната система на ландшафтите в България** територията на област Монтана попада в:

1. Клас: Равнинни ландшафти:

1.1. Тип – ландшафти на умереноконтиненталните ливадно-степни и гористи низини

1.1.1. Подтип – ландшафти на ливадно-степни низини

1.1.1.1. Група – ландшафти на ливадно-степните алувиални низини със средна степен на земеделско усвояване

1.2. Тип – ландшафти на умереноконтиненталните степни, ливадно-степни и лесостепни равнини

1.2.5. Подтип – ландшафти на черноземните ливадно-степни равнини

1.2.5.7. Група - ландшафти на черноземните ливадно-степни равнини на лъсови скали с висока степен на земеделско усвояване

1.2.5.8. Група - ландшафти на черноземните ливадно-степни равнини на карбонатни скали със средна степен на земеделско усвояване

1.2.6. Подтип – ландшафти на лесостепни равнини

1.2.6.9. Група - ландшафти на лесостепни равнини на лъсови скали с висока степен на земеделско усвояване

1.2.6.10. Група - ландшафти на лесостепни равнини върху варовикови скали със средна степен на земеделско усвояване

1.3. Тип – ландшафти на умереноконтиненталните гористи плата и възвишения в равнините

1.3.8. Подтип – ландшафти на гористите хълмове

1.3.8.13. Група - ландшафти на гористите хълмове върху лъсови скали със средна степен на земеделско усвояване

1.3.8.14. Група - ландшафти на гористите хълмове върху варовикови скали

3. Клас: Котловинни ландшафти:

3.7. Тип - ландшафти на умереноконтиненталните ливадно-степни и лесо-ливадно-степни котловинни дъна

3.7.14. Подтип – ландшафти на ливадно-степните хълмисти дъна на вътрешнопланинските котловини

3.7.14.28. Група - ландшафти на ливадно-степните хълмисти дъна на вътрешнопланинските котловини с неспоени кватернерни наслаги и висока степен на земеделско усвояване

4. Клас: Планински ландшафти:

4.10. Tun – ландшафти на умереновлажните планински гори

4.10.21. Подтип – ландшафти на среднопланинските широколистни гори и вторични ливади

4.10.21.50. Група – ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху безкарбонатни седиментни скали

4.10.21.51. Група – ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху масивни и метаморфни скали

4.10.21.52. Група – ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху варовикови скали

4.10.22. Подтип - ландшафти на среднопланинските иглолистно-широколистни гори

4.10.22.54. Група - ландшафти на среднопланинските иглолистно-широколистни гори върху масивни и метаморфни скали

4.11. Tun – ландшафти на високопланинските ливади

4.11.25. Подтип - ландшафти на високопланинските субалпийски ливади и храсти

4.11.25.63. Група - ландшафти на високопланинските субалпийски ливади и храсти върху интрузивни скали

4.12. Tun – ландшафти на голите планински скали

4.12.27. Подтип - ландшафти на голите планински скали и сипеи в структурно – ерозионен релеф

4.12.27.70. Група - ландшафти на голите планински скали и сипеи в структурно – ерозионен релеф

Всеки ландшафтен район се отличава от съседните райони по локалните особености на скалния субстрат, мезорелефа, хоризонталната и вертикална ландшафтна структура.

Ландшафта се приема като природогеографски комплекс и териториален комплекс със специфична структура и облик, жизнена среда за човека и природния генетичен фонд, източник на ресурси, социална среда.

Вътрешната структура и функционирането на ландшафтите се обуславя от особеностите и динамиката на всички природни компоненти на околната среда от техногенното и антропогенното въздействие върху нея.

Съществена роля при определянето на ландшафта играят природните компоненти релеф, почва, хидрогеографска мрежа, растителност (разгледани в отделните точки на ДЕО. Антропогенните фактори оказват влияние върху характера на ландшафта не само със степента на намеса, участие и въздействие, но и с определянето на водещите функции на територията.

Според съществуващата класификация на ландшафтите, те могат да се обединят в 4 групи:

1. В зависимост от преобладаващото участие на природни или антропогенни компоненти:

- *природни ландшафти* – те са формирани под влияние на природните фактори и не попадат под въздействие на човешката дейност. Устойчивостта на тяхната структура се определя от процесите на саморазвитие и

саморегулиране. В повечето случаи това са и ландшафтите попадащи под защитата на държавното природно законодателство - ЗЗТ и ЗБР. Част от територията на областта попада в рамките на защитени природни територии (22 379 ha). Голям част от горите попадат в зоните по Natura 2000 (43 050 ha) - делът надвишава 90% от всички гори с други защитни функции.

- *антропогенни или повлияни от човека горски ландшафти* – те са резултат от човешката дейност, която променя в различна степен някои от природните компоненти, формирайки техния специфичен характер и структура. Към антропогенните ландшафти се отнасят по-голяма част от съвременните ландшафти на земята. Промисленото усвояване, добивът на полезни изкопаеми и др. е довело в някои части до значително замърсяване и деградиране на ландшафтите. Особено силно е замърсяването в дъната на вътрешнопланинските котловини.

От антропогенизираните се срещат:

- *земеделски тип ландшафт*, (сеитбооборотен и аграрен ливадно-пасищен), се характеризират с прекъснатост на биологичния кръговрат на вещества и задължително допълнително енергетично субсидиране (чрез торене, напояване, обработка на почвите и пр.). По данни на НСИ, към 2011 г., *земеделските земи в област Монтана са 3 635 575 dka*. Обработваемите земеделски площи са 2 104 292 dka, или около 58% от общата територия на областта. Голяма част от селскостопанските земи на област Монтана се намират в равнинната и равнинно-хълмистата част на Дунавската равнина.

При земеделското усвояване на поземлените ресурси е унищожена естествената растителност, изменено е геохимическото равновесие в почвите, което води до изменения в агроландшафтите.

- *горски тип ландшафт*. *Общата площ на горските територии в област Монтана възлизат на 92 278 ha*, а залесената (лесопокрита) площ – 87 109 ha. Горските територии в Монтана съставляват 25,4% от общата площ на областта, а средната ѝ лесистост е 24.0%. (*Данните за обща горска площ и залесена площ по териториални поделения са по ГСП). Потенциалът на горските ресурси в област Монтана включва дървесни и недървесни горски ресурси, ловни ресурси и нематериални ползи.

2. В зависимост от степента на човешка намеса и настъпилите изменения в ландшафтите:

- девствени;
- слабо изменени;
- окултурени (културни).

3. В зависимост от преобладаващата функция на територията:

- природни ландшафти – с антропогенни изменения;
- земеделски (агроландшафти) – с условно екологическо равновесие;
- селищни (урбанизирани) ландшафти - с антропогенни изменения и балансиращи компоненти;
- нарушени ландшафти – добив на полезни изкопаеми и др.;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- транспортно-комуникационен тип ландшафт и др.;
- ландшафтът с културното наследство в района - е резултат от напластяване на отминали цивилизации и епохи, които носят специфична памет и идентичност на мястото;
- водни ландшафти - Речната мрежа на област Монтана включва реки, притоци на река Дунав. По-големи реки в област Монтана са р. Огоста /с дължина 141,1 km и водосборен басейн 3151,1 km²/, р. Цибрица /с дължина 87,5 km и водосборен басейн 933,6 km²/, р. Лом /с дължина 92,5 km и водосборен басейн 1240 km²/. Част от средното и цялото долно течение на притоците на р. Лом попадат в област Монтана. Под 1% от горските територии в област Монтана попадат в подпояса на заливните и крайречни гори (0-600 m надм. в.) и горнопланинския подпояс на смърчовите гори (от 1500 до 1800 m надм. в.).

4. В зависимост от преобладаващото участие на дадени природни компоненти и извяване на един от тях като доминиращ:

Предмет на ОПРГТ са горските територии и видовете ландшафт в тях.

Според функционалното зонироване на горските територии, те биват както следва (описани са подробно в т. 1.2. на доклада за екологична оценка):

А) Локални горски ландшафти – т.нар. „Защитни гори”

Б) Локални ландшафти със специално предназначение - Специални горски територии – (значими горски територии, формиращи ландшафт с регионално и национално значение)

В ОПРГТ понятието „ландшафт" се интерпретира като физическа реалност с визуална цялост, обединяваща отличителните характеристики на региона (Humboldt, 1849; Берг, 1915; Sauer, 1963; Troll, 1968). Формирането на ландшафтите е резултат от продължително във времето взаимодействие и взаимосвързано развитие на природни абиотични, биотични и антропогенни процеси (Neef, 1967; Muncher, 2010).

При екосистемните ползи са включени територии, предвидени изрично за поддържане на традиционния ландшафт са с обща площ 6338,0 ha, от която 6135,9 ha залесена и 202,1 ha незалесена. Горски територии за поддържане на ландшафта има в общините: Чипровци (1583.5 ha), Георги Дамяново (1514.9 ha), Берковица (1499.6 ha), Вършец (1269 ha), Монтана (471 ha).

За определяне на приоритетните за опазване ландшафти е използвано – *Практическото ръководство за определяне на гори с висока конзервационна стойност (2005)*.

- първи критерий за определяне на такива гори е категорията „естественост". (използвана е информацията на ниво подтип ландшафти, отговарящо на диагностичен критерий за определяне на съвременните ландшафти - естествена растителност в рамките на типа ландшафти. По отношение на ландшафтите в областта може да се приеме, че за планинската част на областта преобладаващи са ландшафтите в буковия горски пояс.,

- вторият критерий е „фрагментираност" (пространствено нарушаване на целостта на екосистеми и участъци в ландшафта с характерен тип земеползване на по-малки дискретни ареали) - В конкретния случай това са ландшафтите с естествени букови гори.

В) Локални ландшафти включени в Стопански горски територии

Г) Локални ландшафти включени в Зони за защита от урбанизация

Д) Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях

Горски ландшафти, предоставящи екосистемни ползи

Настоящият план прилага понятието „обществени екосистемни ползи“ със значението на услуги, осигурявани от екосистемите (MAES, 2013), които имат положителен принос към общественото благосъстояние (ТЕЕВ, 2010) и екологичната сигурност (Barnett, 2001). Те са интерпретирани като директен или индиректен резултат от функционирането на горските екосистеми (ТЕЕВ, 2010) и на специализираните дейности по управлението на горските територии (Закон за горите, чл.248, 1)“.

За целите на управлението на горските територии и ловното стопанство ОПРГТ прилага терминът „**традиционен ландшафт**“ със значението на природна система, резултат от традиционни форми на взаимодействие между човека и природната среда, характеризиращ природната или културната идентичност на дадена територия, вкл. във визуално-естетично отношение.

Локални ландшафти, предоставящи екосистемни ползи са както следва:

1. Защита срещу ерозия на почвата от лавини и наводнения
2. Обезпечаване на количеството и качеството на водата
3. Поддържане на биологичното разнообразие
4. Екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат
5. Създаване на условия за рекреация и туризъм
6. Поддържане на традиционния ландшафт
7. Защита на природното и културно наследство
8. Защита на инфраструктурни обекти и съоръжения
9. Забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата

Необходимост от опазване на ландшафтите

За опазването на ландшафта България освен националното законодателство играе роля и *Европейска конвенция за ландшафта*.

Главната цел на конвенцията за ландшафта е да съхрани европейското културно и природно наследство, които определят облика на общоевропейския ландшафт. Друга цел на конвенцията е да демонстрира, че природните и културните компоненти на ландшафта могат да бъдат опазвани и укрепвани и без обявяването им за паметници.

Двата основни аспекта на конвенцията са:

- признаването на ценността на всички компоненти на ландшафта и значението им за осигуряване на качеството на живот на хората и тяхната самобитност;
- активната роля на обществото при възприемането и оценката на ландшафта.

Всеки ландшафт има свой естетически капацитет, обусловен от неговата външна структура и екологичен капацитет, обусловен от вътрешния му строеж. Естетическия капацитет се определя от границата при която се запазва визуалното единство и естетическата хармония в ландшафта. Екологичният капацитет се обуславя от съхраняване

механизмите на саморегулиране на ландшафта, обезпечаващо запазването на съществуващото екологично равновесие.

Гората изпълнява разнообразни икономически, екологични, социални и естетически функции и по своята същност е многофункционален природен ресурс. Основа за успешно интегриране на разнообразните горски дейности е установяване характерните белези на естествените горски ландшафти и техните антропогенни изменения с цел разработване на лесоустройствени и ландшафтно-устройствени проекти за формиране на балансирани горски ландшафти във функционално, екологично и естетическо отношение.

2.1.9. Състояние на материалните активи

Развитието на горските територии е свързано и със съответните материални активи. Предмет на ОПРГТ за всички горски територии в област Монтана, независимо от тяхната собственост. Те са и основният материален актив, за който проектът на ОПРГТ идентифицира насоки и цели за устойчиво развитие.

Стопанисването на горските територии на територията на област Монтана е поверено на 6 териториални поделения на Северозападното държавно предприятие – 5 ДГС и едно УОГС.

Съгласно *Правилника за устройството и дейността на държавните горски стопанства*, решения за разпореждане с дълготрайни материални активи, за учредяване на вещни права и за отдаване под наем на недвижими имоти, стопанисвани от предприятието взема министърът на земеделието и храните.

Горскостопанският сектор има голямо значение за развитието на местната икономика в област Монтана, и по-специално дървопроизводствените функции на горите от областта – **източник на дървен материал, предоставя условия за развитие на дивечовото и ловно стопанство, за събиране на диворастящи плодове, гъби, билки и др. недървесни горски продукти, пасищно животновъдство, пчеларство.**

Потенциалът на горските ресурси в област Монтана включва дървесни и недървесни горски ресурси, ловни ресурси и нематериални ползи. Общият потенциал в областта се оценява на 114 262 плътни m³. Най-голям ресурсен потенциал имат общини Берковица (33 205 m³), Георги Дамяново (27 960 m³) и Чипровци (18 559 m³), а най-малък – Брусарци (326 m³), Якимово (671 m³) и Медковец (2 147 m³). В горско-стопанската дейност са заети под 150 души, като в този брой не влизат временно наетите по различни програми по заетостта.

Голямо е значението на **ловното стопанство** за ловците. На територията на област Монтана има пет ловни сдружения. Броят на хората, които практикуват този спорт в областта през 2017 г. е 4 400. Освен социалното измерение, тази дейност носи и значителни приходи от ловни билети, разрешителни за лов, членски карти, както и отчисления за подобряване стопанисването на дивеча, които всъщност са косвени данъци.

Рекреационната роля на горските територии също е от съществено значение за развитието на областта. Голямо е значението за развитието на селищата от региона обявените в околностите им курортни гори, зелени зони и системи и извънселищни паркове, служещи за краткотраен отдих и рекреация на жителите и техните гости. Това е предпоставка за увеличаване на туристическия поток в региона, което е свързано с изграждането и предоставянето на къщи за гости, което допринася за увеличаване доходите

на местното население и повишаване на икономическия ефект на горските територии. Област Монтана разполага с разнообразни природни дадености от крайбрежието и островите на р. Дунав, до планинските територии на общините Чипровци, Георги Дамяново, Берковица и Вършец и връх Ком с височина 2016 m. Чистата и съхранена природна среда на областта създава **възможности за развитие на различни видове туризъм – ваканционен, селски, планински, ски-спортове, лов и риболов, водни спортове, балнеология.**

Горите имат важно значение за икономиката на селищата в района не само като източник на строителна и технологична суровина, но и с техните **защитни и рекреационни функции.** Една от основните им функции е тяхната средообразуваща роля, а със специален статут са горите със защитно-водоохранна, почвообразуваща и противоерозионна роля. Водоохранната им роля се състои основно в съхранението, пречистването и освобождаването на вода към повърхностните водни обекти и подпочвените водоносни слоеве. Тяхната пречистваща роля, заедно с тази на горските почви, се състои в разлагане и поглъщане на по-голямата част от пренасяните с дъжда замърсители във въздуха. От друга страна горските почви служат като буфер за големи количества вода, като по този начин намаляват риска от наводнения.

Горските територии допринасят за съхраняване на пейзажа и за повишаване плодородието на почвите. Горите предотвратяват ерозията на почвите и опустиняването, особено в планинските или в полусухите райони, най-вече като намаляват оттока и понижават скоростта на ветровете. Те също така обогатяват и увеличават дълбочината на почвите, като подобряват процесите на разлагане и увеличаване на почвената органична материя, което допринася за повишаване на тяхното плодородие и производителност и за поглъщането на въглерода.

По отношение на **състоянието на материалните активи в горското стопанство** на област Монтана се установява следното:

- населението не е достатъчно добре запознато и информирано за състоянието на горите, необходимостта от тяхното опазване и охрана, значението на горите за местното население, екосистемните ползи и услуги – това поражда рискове от неконтролирано и нерационално ползване на горските ресурси, нерегламентирани сечи, намаляване площта на защитните гори, влошаване състоянието на горите;
- налице е необходимост от достигане на нормални запаси за основните видове дивеч, което налага до достигане на тази цел отстрелът да бъде предимно със санитарни цели;
- по отношение на развитието на туризма и материалните активи, свързани с това – въпреки, че развитието на туризма е приоритет за региона, туристическата, както и горската инфраструктура, обслужваща туризма, е недостатъчна или не добре развита, както и в лошо състояние;
- мрежата от горски пътища също е в лошо състояние, има дърводобивни обекти, до които няма достъп, трудно се поддържа в зимни условия;
- наличие на свлачищни участъци покрай главните пътища, за които е необходимо укрепване;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- налични са съхнещи насаждения, като е установена необходимост от поддържане на съществуващата водоснабдителна система и изграждане на нови водохващания и водопроводи, поддържане и опазване на съществуващите водоеми и реки в границите на горските територии (затлачване и замърсяване).

2.1.10. Културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство

Като специални горски територии, върху които са определени и въведени особени статuti и режими, ОПРГТ разглежда и обектите на културното наследство.

Културни обекти в териториалния обхват на плана са:

- Лapidариум – гр. Монтана, на площ от 700 кв.м в парка на Попската градина;
- Антична крепост „Калето“ или „Градището“, в югозападния край на Монтана;
- Манастири в областта – Клисурски, Лопушански, Чипровски.

Съгласно *Националния регистър на недвижимите културни ценности, обекти със статут на недвижими културни ценности и паметници на културата* на територията на област Монтана, локализираните извън населените места при изготвянето на ОПРГТ са изброени в **Таблица № 2.1.10-1:**

Таблица № 2.1.10-1. Културни ценности и паметници на културата, локализираните извън населените места на област Монтана

№	Населено място	Наименование на НКЦ	Вид /според научната и културната област, към която се отнасят, съгл. чл. 47 от ЗКН/	Документ за предоставяне на статут
1.	с. Бойчиновци	<i>Място на сражение, м. „Чукара“</i>	Исторически	ДВ бр. 5/1973 г.
2.	с. Бързия	<i>Място на сражение, м. „Петрохан“</i>	Исторически	ДВ бр. 5/1973 г.
3.	с. Горна Гноеница	<i>Лобно място на септемврийци, м. „Черновръшки шумак“, 7 км северозападно</i>	Исторически	ДВ бр. 5/ 1973 г.
4.	с. Горни Цибър	<i>Антична крепост Камистра, м. „Келер баир“, 5-6 км източно</i>	Археологически	ДВ бр. 98/1971 г.
5.	с. Дълги дел	<i>Праисторическо пещерно селище, над селото</i>	Археологически	ДВ бр. 98/ 1971 г.
6.	с. Замфирово	<i>Лобно място на Замфир Попов и Тодор Благов, м. „Чъртаво“, 4 км северно</i>	Исторически	ДВ бр. 5/ 1973 г.
7.	с. Лопушна	<i>Лопушански манастир с околната му среда, 1,5 км западно</i>	Архитектурно-художествен	ДВ бр. 39/ 1973 г.
8.	гр. Монтана	<i>Антична и средновековна крепост, м. „Калето“, над града</i>	Археологически	ДВ бр. 98/ 1971 г.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

№	Населено място	Наименование на НКЦ	Вид /според научната и културната област, към която се отнасят, съгл. чл. 47 от ЗКН/	Документ за предоставяне на статут
9.	с. Станево	<i>Антична крепост Помодяна, м. „Мал тене“, 500м източно</i>	Археологически	ДВ бр. 98/ 1971 г.
10.	гр. Чипровци	<i>Чипровски манастир</i>	Архитектурно-строителен, исторически и художествен	ДВ бр. 22/ 1975 г.

С Разпореждане на МС № 1711 от 22.10.1962 г. всички селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове са обявени за паметници на културата с категория „национално значение“.

Развитието на горските територии следва да става при съобразяване на особения статут на обектите на недвижимото културно наследство и охранителните им зони и необходимостта от тяхното опазване.

2.1.11. Състояние по отношение на вредните физични фактори

За ограничаване на вредното въздействие на **шума** в околната среда е приета Европейска Директива 2002/49/ЕО от 25.06.2002 г. за оценка и управление на шума в околната среда. Основните изисквания на Директива 2002/49/ЕО са въведени в националното ни законодателство чрез Закона за защита от шума в околната среда (ЗЗШОС) и подзаконовата нормативна уредба към него.

Съгласно разпоредбите на ЗЗШОС “шум в околната среда” – е нежелан или вреден външен звук, причинен от човешка дейност, в това число шумът, излъчван от транспортните средства от автомобилния, железопътния, водния и въздушния транспорт, от инсталации и съоръжения на промишлеността, и от локални източници на шум.

В Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението, е определен основният показател за оценка на шумовото въздействие – еквивалентно ниво на шум L_{eq} , dBA за трите периода от денонощието дневен (07,00-19,00 ч.), вечерен (19.00 – 23,00 ч.) , нощен (23.00 – 07.00 ч.).

Граничните стойности на нивата на шума в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях са регламентирани в Наредба №6 за показателите за шум в околната среда и са дадени в **Таблица № 2.1.11-1**.

Таблица № 2.1.11-1. Граничните стойности на нивата на шума в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях

Територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях	Еквивалентно ниво на шума dB(A)		
	ден	вечер	нощ

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

1. Жилищни зони и територии	55	50	45
2. Централни градски части	60	55	50
3. Територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик	60	55	50
4. Територии, подложени на въздействието на релсов железопътен и трамваен транспорт	65	60	55
5. Територии, подложени на въздействието на авиационен шум	65	65	55
6. Производствено-складови територии и зони	70	70	70
7. Зони за обществен и индивидуален отдих	45	40	35
8. Зони за лечебни заведения и санаториуми	45	35	35
9. Зони за научноизследователска и учебна дейност	45	40	35
10. Тихи зони извън агломерациите	40	35	35
Забележка: Граничната стойност на максималното ниво на шума при прелитане на летателно средство над определена територия е 85 dB(A)			

Съгласно *Годишния доклад на шумовото натоварване в гр. Монтана, 2019 г.* пунктове за мониторинг на шума в гр. Монтана са разпределени в 6 вида територии (представени са и резултатите от мониторинга за тях за 2019 г. и сравнение с предходните години от 2011 до 2018 г.):

- *върху територии, подложени на въздействието на автомобилен трафик* – във всички 6 пунктове пределно допустимата норма от 60 dB(A) е превишена, като средната стойност на измереното ниво на шума е 68,5 dB(A), като сравнено с предходните години тенденцията е за нарастване на нивото на шума;
- *върху територии, подложени на въздействието на релсов железопътен транспорт* – при норма 65 dB(A), измереното средно ниво на шума в пункта е 67,9 dB(A) – нивото на шум варира през годините;
- *върху територии с промишлени източници на шум* – производствено-складови територии и зони – при норма от 70 dB(A), измереното шумово ниво в два от общо 3-те пункта е в норма, а в третия нормата е превишена с 3,8 dB(A) – през годините отклонения в приблизително същия порядък се наблюдават също само за този пункт (бул. „Трети март“, завод „Подова керамика“).

За територията на област Монтана не са установени превишения на шумовите норми от промишлени източници за 2018 г. съгласно *Регионален доклад за състоянието на околната среда, РИОСВ – Монтана*;

- *в жилищни територии и зони* – и в трите пункта нормата от 55 dB(A) е превишена, като средната стойност на измереното шумово натоварване в пунктовете е 65,9 dB(A), като за разглеждания период от 2011 до 2019 г. се наблюдава ясна тенденция за увеличаване нивото на шума;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- в зони за обществен и индивидуален отдих – измереното средно еквивалентно ниво на шум в пункта (бул. „Парта“ – парк „Свети дух“) е 68,4 dB(A) при норма 45 dB(A) – през предходните години също се наблюдава превишение и като цяло шумовото натоварване в зоните за обществен и индивидуален отдих остават твърде високи;
- в зони за лечебни заведения - измереното средно еквивалентно ниво на шум в пункта (МБАЛ „Д-р Стамен Илиев“) е 66,5 dB(A) при норма 45 dB(A) – сравнението с предходните години показва, че нивото на шума се запазва твърде високо и като цяло се увеличава.

Високото шумово натоварване на околната среда определя неблагоприятните условия за градско развитие по отношение на акустичните качества на околната среда и повишен здравен риск за населението.

В горските територии няма производствени и други обекти и дейности, които да са постоянен източник на шум в околната среда. Възможно е при извършването на сечи или добив на дървесина в горски територии, които са в близост до населени места или до обекти, подлежащи на здравна защита, тези обекти краткотрайно (за времето на извършване на дейностите) да бъдат подложени на повишени нива на шум в светлата част на деня, в резултат на използването на съответна техника (най-високи са нивата на шум при използване на машини и моторни триони – особено при ползване на няколко едновременно, сравнено с ръчната сеч) за извършване на сечта и от транспортните средства за извоз на добития материал. Съгласно годишните доклади на РИОСВ-Монтана и РЗИ-Монтана дейностите в горски територии не са предмет на мониторинг по отношение на шума и не са споменати като причина за повишените шумови нива.

Нейонизиращи лъчения – не са установени нива на електромагнитни полета извън границите на максимално допустимите – тези лъчения нямат връзка с ОПРГТ.

Йонизиращи лъчения – няма данни за отклонения от естествените стойности и надфонове превишения на показатели за радиация в областта. Йонизиращите лъчения също нямат отношение към ОПРГТ.

На територията на РИОСВ - Монтана действат три ЛМС /локални мониторингови станции/- в Монтана, Видин и Вълчедръм - които са част от Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон.

Обобщени данни за средно годишните стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза на радиационния гама фон за 2018 г./в $\mu\text{Sv/h}$ / са:

- ЛМС Видин 0,102
- ЛМС Вълчедръм 0,078
- ЛМС Монтана 0,108

Регистрираните през 2018 г. стойности не се отличават от характерните за региона.

Със стационарна станция се извършва набиране на аерозолни проби за радиологичен мониторинг на атмосферен въздух. Не са регистрирани наднормени концентрации на естествени и техногенни радионуклиди.

2.1.12. Състояние и управление на отпадъците

Управление на битовите отпадъци

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

За регион Монтана функционира регионална система за управление на отпадъците. На територията на областта 100% от населението е обхванато в системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване. В експлоатация е Регионално депо Монтана (за битови и неопасни производствени отпадъци - клас „депо за неопасни отпадъци“), което обслужва общини Монтана, Бойчиновци, Берковица, Лом, Чипровци, Георги Дамяново, Брусарци, Медковец, Вършец, Якимово, Вълчедръм и Криводол (област Враца). „Регионално депо за отпадъци – Монтана“ ЕООД е еднолично дружество, 100% собственост на община Монтана, което извършва дейности по третиране на отпадъци – предварително сепариране и депониране. Общата площ, на която е разположена регионалната система за управление на отпадъците е 189 dka.

За експлоатацията на регионалното депо е издадено комплексно разрешително с Решение № 162-Н1-ИО-А0/2010 г. на Изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по околна среда. Максималният капацитет на клетките за депониране е 911 400 t, капацитетът на инсталацията за сепариране е 20 t/h, а капацитетът на инсталацията за компостиране е 30 t/24h.

За организираното сметосъбиране и сметоизвозване се използва смесена система, със сменяеми и несменяеми съдове за смет. За съжаление се констатира изхвърляне на отпадъци от домакинствата извън съдовете за битови отпадъци, през зимните месеци се изхвърля неизгасена пепел и сгурия в контейнерите, което предизвиква запалването им и много бързото им изхабяване. Въпреки 100%-я обхват на системата за организирано събиране на битови отпадъци обаче, все още слабата екологична култура на населението особено в малките населени места, спомага за неконтролираното изхвърляне на отпадъци и за възникването на нови замърсявания и нерегламентирани сметища.

Горска биомаса

В област Монтана количествата отпадъчна биомаса са значителни и могат да бъдат основен енергиен източник за повечето общини на територията на областта.

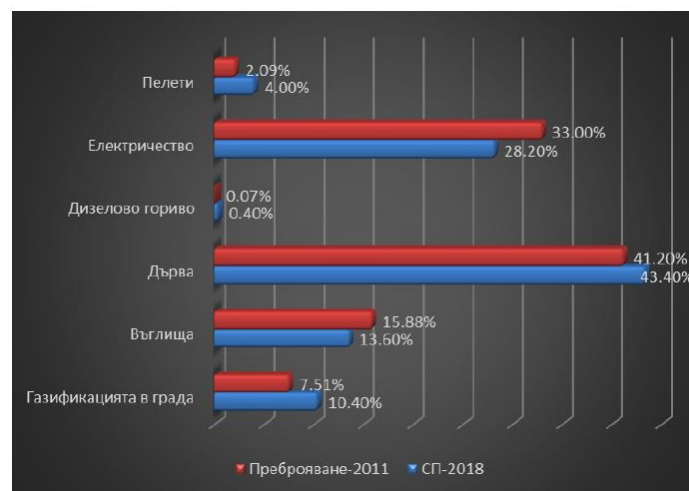
За нуждите на разработването на „Комплексна програма на община Монтана за намаляване нивата на $ФЧП_{10}$ и ПАВ в атмосферния въздух за периода 2019-2023 г.“, изготвена през 2018 г. е направено социологическо проучване, което показва, че общия дял на домакинствата, ползващи дърва и дървесни пелети е 47,40 %. За другите общини от региона не е налична такава детайлна информация, но може да се направи обобщение, че тенденцията е подобна, или приблизително 48-50% от населението използва като основно гориво горска биомаса.

От своя страна, комплектованото ползване на дървесина в държавните горски стопанства на област Монтана, по данни към 2015 г., е 192 136 плътни кубични метри, от които 53,6% (102 934 m³) са дърва за огрев, 45,9% (88 268 m³) е строителна дървесина и 0,5% (934 m³) е вършина.

На таблицата и фигурата по-долу е представено процентното разпределение на домакинствата по начин на отопление, според социологическото проучване от 2018 г. и преброяването от 2011 г., за Община Монтана (източник: „Комплексна програма на община Монтана за намаляване нивата на $ФЧП_{10}$ и ПАВ в атмосферния въздух за периода 2019-2023 г.“).

Таблица. 2.1.12-1. Използван начин на отопление според социологическото проучване от 2018 г. и преброяването от 2011 г.

Начин на отопление	СП-2018	Преброяване-2011
Газификацията в града	10.40%	7.51%
Въглища	13.60%	15.88%
Дърва	43.40%	41.20%
Дизелово гориво	0.40%	0.07%
Електричество	28.20%	33.00%
Пелети	4.00%	2.09%

Фигура № 2.1.12-1. Използван начин на отопление според социологическото проучване от 2018 г. и преброяването от 2011 г.

Отпадъци от селското стопанство

Отпадъците от селското стопанство в равнинната, селскостопанска част на област Монтана, са обект на стопански интерес. Енергията, произведена от тях в бъдеще има потенциал да нараства в енергийния баланс на областта.

2.1.13. Опасни химични вещества и риск от големи аварии

Съгласно данните от Публичния регистър на предприятията с нисък и висок рисков потенциал, попадащи в обхвата на глава седма, раздел първи от ЗООС, на територията на област Монтана има четири предприятия, класифицирани с рисков потенциал:

- „Монбат“ АД е разположено в Северната промишлена зона на гр. Монтана и в близост няма горски територии. Класифицирано е с висок рисков потенциал. Предметът на дейност на дружеството е проектиране, производство, продажба и рециклиране на стартерни и стационарни акумулаторни батерии за граждански и специални цели. Предмет на дейност на „Монбат Рисайклинг“ ЕАД е рециклиране на акумулаторен и оловен скрап, производство на олово и оловни сплави, производство на полипропилен

регранулат и натриев сулфат. В „Монбат“ АД се експлоатира инсталация за производство на оловно киселинни акумулаторни батерии, в „Монбат Рисайклинг“ ЕАД се експлоатира инсталация за рециклиране на батерии /ИРБ/. Работата на двете инсталации е регламентирана с общо Комплексно разрешително (КР) № 2- Н2/2013г. с титуляр „Монбат“ АД.

- **Складова база Ливадски дол**, с оператор „Видекс Инженеринг“ ЕАД, разположена в поземлен имот 000291 на с. Николово, Община Монтана и в близост няма горски територии. Класифицирано е с висок рисков потенциал. Предметът на дейност е за приемане и съхранение на взривни вещества.
- **Складова база за минерални торове**, с оператор „Бореалис Л.А.Т. България“ ЕООД, разположена е в ПИ 44238.507.215, „Промислена зона“ гр. Лом и в близост няма горски територии. Класифицирано е с висок рисков потенциал. Предметът на дейност е за приемане и съхранение на минерални торове.
- **Фабрика за слънчогледово масло** – Екстракционен цех, с оператор „Фаустина Еруп“ ЕООД, разположена в местност Заешко поле /настоящ поземлен имот 139003/, с. Доктор Йосифово, Община Монтана и в близост няма горски територии. Класифицирано е с нисък рисков потенциал. Предметът на дейност на предприятието е производство на слънчогледово олио.

Предприятията са в урбанизирани територии, не са в близост до горски територии.

Предвижданията на ОПРГТ нямат отношение към така посочените предприятия, нито са свързани с риск от големи аварии.

2.1.14. Здравно състояние на населението

Здравословното състояние и здравният статус на населението е интегрален показател за социално-икономическото развитие на страната, качеството на живота на населението и качеството на развитие на човешкия капитал. Едновременното въздействие на значителен брой фактори като: пол, възраст, образование, трудова заетост и условия на труд, местоживеене, здравна култура, здравни традиции и нагласи, състояние на здравната система и степен на развитие на условия за равен достъп до здравни услуги за всички, определят характера на общия здравен статус на населението.

А. Анализ на здравно-демографските показатели на населението на област Монтана

За анализа са ползвани:

- статистически данни за последните 5 години – 2015-2019 г., публикувани на интернет страницата на Националния статистически институт;
- *Годишни анализи на здравно-демографското състояние в област Монтана* за 2015, 2016, 2017 и 2018 г., публикувани на интернет страницата на РЗИ-Монтана (към момента не е публикуван годишния анализ за 2019 г.);
- *Кратки статистически справочници „Здравеопазване“* за 2015, 2016, 2017 и 2018 г., публикувани на интернет страницата на РЗИ-Монтана (към момента не е публикуван годишния анализ за 2019 г.);

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- Информационни бюлетини (месечни) за епидемичната обстановка в област Монтана за 2019 г. и за първите три месеца на 2020 г., публикувани на интернет страницата на РЗИ-Монтана.

Численост на населението

Броят на населението на област Монтана към 31.12.2019 г. (по данни на НСИ) е 73 638 души (35 325 мъже и 38 313 жени). За сравнение населението в Община Перник към същата дата е 89 432 души – или над 82% от населението на общината живее в гр. Перник, в Област Перник – 122 421, а в страната - 7 050 034 души.

В **Таблица № 2.1.14-1** са представени данни за населението на общината, областта и страната за 5-годишния период 2013-2017 г.:

Таблица № 2.1.14-1 Численост на населението на област Монтана и страната за периода 2015-2019 г. (Изт., НСИ)

Година	Статистически район	Общо	Мъже	Жени	В градовете	В селата
2015	Област Монтана	137 188	67 227	69 961	87 012	50 176
	България	7 153 784	3 477 177	3 676 607	5 227 182	1 926 602
2016	Област Монтана	134 669	65 899	68 770	85 751	48 918
	България	7 101 859	3 449 978	3 651 881	5 204 385	1 897 474
2017	Област Монтана	132 214	64 678	65 536	84 621	47 593
	България	7 050 034	3 422 409	3 627 625	5 181 755	1 868 279
2018	Област Монтана	129 637	63 334	66 303	83 412	46 225
	България	7 000 039	3 395 701	3 604 338	5 159 129	1 840 910
2019	Област Монтана	127 001	62 121	64 880	81 689	45 312
	България	6 951 482	3 369 646	3 581 836	5 125 407	1 826 075

Данните за числеността на населението дават възможност да се направят следните анализи и изводи:

- За област Монтана се запазва трайната тенденция за прогресивно намаляване на населението, характерна и за страната. За анализираният 5-годишен период населението на областта е намаляло с около 7,4%, което е над два пъти стойността на този процент за страната – 2,8%. Засилената емиграция извън страната и миграцията към други области, както и обезлюдяването в селата се очертават като причини за сериозни изменения на демографската структура в областта;
- Относителният дял на градското и селското население в областта остава постоянен пред последните години, като за 2019 г. живеещите в градовете са 64,3%, а в селата – 35,7%, докато за страната това разпределение е 73,7% за живеещи в градовете и 26,3% в селата;
- В общия брой на населението преобладават жените – 51.1 % спрямо мъжете - 48.9% и това съотношение мъже/жени се запазва през последните години. За

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

страната това съотношение е почти същото – с 51,5% преобладават жените, а процентът на мъжете е 48,5%.

Възrastова структура на населението

В Таблица № 2.1.14-2 са представени данни за възрастната структура на населението на общината, областта и страната за 5-годишния период 2013-2017 г.:

Таблица № 2.1.14-2 Възrastова структура на населението на област Монтана и страната за периода 2015-2019 г. (Изт., НСИ)

Година	Статистически район	Под трудоспособна възраст	В трудоспособна възраст	Над трудоспособна възраст
2015	Област Монтана	19 688	76 702	40 798
	България	1 063 930	4 349 105	1 740 749
2016	Област Монтана	19 348	75 278	40 043
	България	1 062 705	4 304 436	1 734 718
2017	Област Монтана	19 110	73 600	39 504
	България	1 065 993	4 248 503	1 735 538
2018	Област Монтана	18 803	72 117	38 717
	България	1 067 112	4 200 909	1 732 018
2019	Област Монтана	18 471	70 624	37 906
	България	1 066 554	4 156 198	1 728 730

През 2019 г. възрастната структура на населението в Област Монтана сравнено със средното за страната показва:

- лица от 0 до 17 г. – 14,5% при 15,3% за страната;
- лица от 18 до 64 г. – 55,6% при 59,8% за страната и
- лица над 65 г. – 29,9% при 24,9% за страната.

Най-голяма е разликата за лицата в над трудоспособна възраст.

За разглеждания 5 годишен период се наблюдава незначително изменение на възрастната структура (в десетичната част на процентите) в посока към застаряване на населението, като трудоспособното население намалява, а се увеличава населението в под и в над трудоспособна възраст.

В област Монтана се задълбочава демографското застаряване на населението, като в някои общини почти 50% от хората са над 65 годишна възраст (Г. Дамяново /45%/, Чипровци /40%/ и Медковец /33%/).

За разглеждания период населението намалява и по общини, като най-голямо е намалението в община Георги Дамяново – 12 %, следвана от общини Вършец – 10,9%, Медковец – 10,8%, Чипровци – 10,1%, Брусарци – 8,9%, Лом – 8,5%, Вълчедръм – 8,2%, Якимово – 7,4%, Бойчиновци – 7%, Берковица – 6,7% и Монтана – 6%.

Раждаемост

Ниската раждаемост е основен фактор за намаляването на броя на населението. Данни за броят раждания за областта и страната, са представени в **Таблица № 2.1.14-3**:

Таблица № 2.1.14-3 Брой раждания за периода 2015-2019 г.

Статистически район	Раждания	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Област Монтана	Живородени	406	390	376	333	361
	Мъртвородени	6	4	5	5	6
България	Живородени	65 950	64 984	63 955	62 197	61 538
	Мъртвородени	420	462	404	379	344

Данните от таблицата позволяват да се направят изводите, че раждаемостта като цяло намалява, като тази тенденция е ясна особено за страната, докато в областта варира – напр. за 2019 г. се увеличава спрямо 2018 г. Раждаемостта е под средната за страната.

Коефициентът на раждаемост през последните години варира по отношение на стойността му в селата и градовете, като и за 2019 г. остава по-нисък от средния за страната - 7,3‰ (7,0‰ за град и 7,9‰ за село), сравнено с коефициента за страната – 8,8 ‰ (8,9‰ за град и 8,5‰ за село), като в областта този коефициент е по-висок в селата, за разлика от средното за страната – по-висок в градовете.

Обща смъртност

Данни смъртността за (брой умирация) за периода на анализ са представени в **Таблица № 2.1.14-4**:

Таблица № 2.1.14-4. Брой умирация за периода 2015-2019 г.

Статистически район	Пол	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Област Монтана	мъже	1 523	1 542	1 448	1 425	1 400
	жени	1 427	1 354	1 364	1 416	1 399
България	мъже	57 040	56 122	56 781	56 367	56 118
	жени	53 077	51 458	53 010	52 159	51 965

От таблицата се вижда, че за област Монтана, както и за страната показателят варира през последните години. В сравнение с 2015 г., през 2019 г. смъртността е намаляла с 8 % при мъжете и с 2 % при жените за областта. Данните за страната показват, че през 2019 г., сравнено с 2015 г. смъртността при жените е намаляла с 2,1 %, а при мъжете – с 1,6 %.

Приравнени на 1000 души, стойностите за обща смъртност и детска смъртност показват, че общата смъртност в областта се запазва устойчиво висока и по-голяма от средната за страната, но детската смъртност през последните две години е по-ниска от средната за страната (**Таблица № 2.1.14-5**).

Таблица № 2.1.14-5. Коефициенти на смъртност 2015-2019 г.

Статистически район	Коефициент	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Област Монтана	Обща смъртност	21,3	21,3	21,1	21,7	21,8
	Детска смъртност	6,3	12,7	9,8	3,0	3,2
България	Обща смъртност	15,3	15,1	15,5	15,4	15,5
	Детска смъртност	6,6	6,5	6,4	5,8	5,6

Увеличава се броят на умрелите лица, относително висока обща смъртност в областта и над средната за страната.

Смъртността в селата е значително по-висока, което се обуславя донякъде от възрастовата структура на живеещите в селата.

Като основни причини за нарастване на общата смъртност в област Монтана през последните години могат да се посочат задълбочаващо се застаряване на населението с нарастване на дела на възрастното население; високата заболяемост; социалния и икономическия статус на населението.

Високата смъртност е регистрирана основно при лицата над 65 годишна възраст, макар че се наблюдава нарастване на смъртността и сред възрастовата група 60-64 години. Демографските прогнози сочат, че поради обективните процеси на остаряване, нивото на общата смъртност в региона ще остане високо и непроменено поне до 2030 г.

В Таблицы № № 2.1.14-6, 2.1.14-7, 2.1.14-8 и 2.1.14-9 са представени данни за структурата на обща смъртност по пол и причини за областта и за страната за 2015, 2016, 2017 и 2018 г. (не са публикувани данни за 2019 г.).

Таблицы № № 2.1.14-6 Смъртност по причини за страната и областта за 2015 г. /на 100 000 души от населението/ (Изм. НСИ)

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия, "Европейски съкратен списък" 1	България			Област Монтана		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Общо	1534,1	1634,6	1439,0	2133,5	2246,7	2024,6
Клас I Някои инфекциозни и паразитни болести (A00-B99)	8,4	10,3	6,6	6,5	8,9	4,3
Туберкулоза (A15-A19, B90)	1,6	2,4	0,8	2,2	3,0	1,4
Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит (HIV) (B20-B24)	0,2	0,4	0,1	-	-	-
Вирусен хепатит (B15-B19), B94.2	0,3	0,5	0,2	-	-	-
Други инфекциозни и паразитни болести (A00-A09, A20-B09, B25-B89, B91-B94.1, B94.8-B99)	6,2	7,0	5,5	4,3	5,9	2,8
Клас II Новообразувания (C00-D48)	251,0	299,6	205,1	304,5	339,3	271,0
Злокачествени новообразувания (C00-C97)	249,8	298,4	203,9	301,6	333,4	271,0
в това число:						
Злокачествени новообразувания на устните, устната кухина и фаринкса (C00-C14)	5,6	9,7	1,8	10,8	19,2	2,8
Злокачествено новообразувание на хранопровода (C15)	2,9	4,8	1,1	2,2	4,4	-
Злокачествено новообразувание на стомаха (C16)	16,3	20,6	12,3	15,9	17,7	14,2
Злокачествено новообразувание на дебелото черво (колон), ректума и ануса (C18-C21)	34,9	41,2	29,0	52,1	47,2	56,8
Злокачествено новообразувание на черния дроб и интрахепаталните жлъчни пътища (C22)	9,4	12,1	6,9	12,3	17,7	7,1
Злокачествено новообразувание на панкреаса (C25)	15,4	17,5	13,3	18,1	19,2	17,0
Злокачествено новообразувание на ларинкса (C32)	5,1	9,8	0,7	5,1	10,3	-
Злокачествено новообразувание на трахеята, бронхите и белия дроб (C33-C34)	48,1	77,9	19,9	52,8	81,1	25,5
Злокачествен меланом на кожата (C43)	2,4	2,8	2,0	2,9	4,4	1,4
Злокачествено новообразувание на млечната жлеза (C50)	18,7	0,9	35,6	18,1	-	35,5
Злокачествено новообразувание на шийката на матката (цервикс) (C53)	5,3	-	10,3	8,7	-	17,0
Злокачествено новообразувание на тялото на матката (C54-C55)	5,2	-	10,1	11,6	-	22,7
Злокачествено новообразувание на яйчника (C56)	6,1	-	11,9	5,8	-	11,4
Злокачествено новообразувание на простатата (C61)	13,5	27,7	-	17,4	35,4	-
Злокачествено новообразувание на бъбрека, с изключение на бъбречното легенче (C64)	4,6	6,1	3,1	3,6	1,5	5,7

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия, "Европейски съкратен списък" 1	България			Област Монтана		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Злокачествено новообразуване на пикочния мехур (C67)	8,0	12,9	3,4	10,8	16,2	5,7
Злокачествено новообразуване на главния мозък и други части на централна та нервна система (C70-C72)	10,1	12,1	8,3	11,6	11,8	11,4
Злокачествено новообразуване на главния мозък и други части на щитовидната жлеза (C73)	0,6	0,4	0,8	2,2	1,5	2,8
Болест на Hodgkin и лимфоми (C81-C86)	4,2	5,5	3,1	7,2	10,3	4,3
Левкемия (C91-C95)	6,1	6,9	5,4	10,8	11,8	9,9
Други злокачествени новообразувания на лимфната, кръвотворната и сродните им тъкани (C88, C90, C96)	2,4	2,7	2,2	3,6	4,4	2,8
Други злокачествени новообразувания (C17, C23-C24, C26-C31, C37-C41, C44-C49, C51-C52, C57-C60, C62-C63, C65-C66, C68-C69, C74-C80, C97)	24,6	26,7	22,6	18,1	19,2	17,0
Новообразования in situ, доброкачествени новообразования и новообразувания с неопределен или неизвестен характер (D00-D48)	1,2	1,3	1,2	2,9	5,9	-
Клас III Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм (D50-D89)	2,0	2,1	1,8	2,2	3,0	1,4
Клас IV Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата (E00-E89)	25,3	23,6	27,0	42,7	47,2	38,3
Захарен диабет (E10-E14)	24,8	23,1	26,4	42,7	47,2	38,3
Други ендокринни, хранителни и метаболитни разстройства (E00-E07, E15-E89)	0,5	0,4	0,6	-	-	-
Клас V Психични и поведенчески разстройства (F01-F99)	1,3	1,5	1,2	-	-	-
Деменция (F01, F03)	0,3	0,1	0,5	-	-	-
Злоупотребата с алкохол (включително алкохолна психоза) (F10)	0,4	0,7	0,1	-	-	-
Наркотична зависимост, токсикомания (F11-F16, F18-F19)	-	-	-	-	-	-
Други психични и поведенчески разстройства (F04-F09, F17, F20-F99)	0,6	0,6	0,5	-	-	-
Клас VI, VII, VIII Болести на нервната система и сетивните органи (G00-H95)	15,8	17,6	14,0	9,4	10,3	8,5
Болест на Parkinson (G20)	4,4	5,1	3,8	3,6	3,0	4,3
Болест на Алцхаймер (G30)	2,1	1,5	2,7	0,7	-	1,4
Други заболявания на нервната система и сетивните органи (G00-G12, G14, G21-G25, G31-H95)	9,2	10,9	7,6	5,1	7,4	2,8
Клас IX Болести на органите на кръвообращението (I00-I99)	1003,5	994,6	1011,9	1517,3	1515,0	1519,5

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия, "Европейски съкратен списък" 1	България			Област Монтана		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Ишемична болест на сърцето (I20-I25)	181,8	203,3	161,4	632,1	632,9	631,4
в това число:						
Остър инфаркт на миокарда (I21-I22)	68,3	87,7	50,0	70,9	94,4	48,2
Други форми на ишемична болест на сърцето (I20, I23-I25)	113,4	115,6	111,4	561,2	538,5	583,1
Други болести на сърцето (I30-I51)	338,4	335,6	341,0	68,0	70,8	65,3
Мозъчносъдови болести (I60-I69)	299,4	280,0	317,7	716,7	705,1	727,8
Други болести на органите на кръвообращението (I00-I15, I26-I28, I70-I99)	184,0	175,7	191,8	100,5	106,2	95,1
Клас X Болести на дихателната система (J00-J99)	56,4	70,9	42,6	43,4	54,6	32,6
Грип (J09-J11)	-	-	0,1	-	-	-
Пневмония (J12-J18)	18,1	22,0	14,5	19,5	23,6	15,6
Хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J47)	20,2	27,8	12,9	17,4	25,1	9,9
в това число:						
Астма (J45-J46)	0,5	0,5	0,5	-	-	-
Други хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J44, J47)	19,7	27,3	12,4	17,4	25,1	9,9
Други болести на дихателната система (J00-J06, J20-J39, J60-J99)	18,0	21,1	15,0	6,5	5,9	7,1
Клас XI Болести на храносмилателната система (K00-K92)	53,7	73,5	35,0	73,8	101,8	46,8
Язва на стомаха, на дванадесетопръстника, гастроїеюнална язва (K25-K28)	4,1	5,2	3,1	4,3	4,4	4,3
Цироза, фиброза и хроничен хепатит на черния дроб (K70, K73-K74)	24,0	39,4	9,5	35,4	63,4	8,5
Други болести на храносмилателната система (K00-K22, K29-K66, K71-K72, K75-K92)	25,6	28,9	22,5	34,0	33,9	34,1
Клас XII Болести на кожата и подкожната тъкан (L00-L99)	0,7	0,7	0,7	2,2	3,0	1,4
Клас XIII Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00-M99)	0,6	0,5	0,7	-	-	-
Ревматоиден артрит и артрози (M05-M06, M15-M19)	0,1	-	0,2	-	-	-
Други увреждания на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00-M02, M08-M13, M20-M99)	0,5	0,5	0,5	-	-	-
Клас XIV Болести на пикочо-половата система (N00-N99)	19,9	21,5	18,3	52,8	53,1	52,5
Болести на бъбреците и уретера (N00-N29)	19,6	21,0	18,2	52,8	53,1	52,5
Други болести на пикочо-половата система (N30-N99)	0,3	0,5	0,1	-	-	-
Клас XV Бременност, раждане и послеродов период (O00-O99)	0,1	-	0,1	0,7	-	1,4

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия, "Европейски съкратен списък" 1	България			Област Монтана		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Клас XVI Някои състояния, възникващи през перинаталния период (P00-P96)	2,6	2,8	2,4	1,4	3,0	-
Клас XVII Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации (Q00-Q99)	2,1	2,8	1,5	2,2	4,4	-
Клас XVIII Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде (R00-R99)	50,8	51,7	50,1	33,3	38,4	28,4
Внезапна смърт на кърмаче (R95)	-	-	0,1	-	-	-
Недобре определени и неуточнени причини за смърт (R96-R99)	22,9	28,3	17,8	22,4	29,5	15,6
Други симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде (R00-R94)	27,9	23,3	32,2	10,8	8,9	12,8
Клас XX Външни причини за заболяемост и смъртност (V01-Y98)	40,0	61,0	20,1	41,2	64,9	18,4
Злополуки (V01-X59, Y85-Y86)	26,2	39,4	13,7	28,2	41,3	15,6
в това число:						
Транспортни злополуки (V01-V99, Y85)	9,3	14,7	4,2			
Падания (W00-W19)	5,4	7,3	3,6	14,5	22,1	7,1
Случайно удавяне и потъване във вода (W65-W74)	2,0	3,5	0,7	4,3	5,9	2,8
Случайно отравяне и въздействие на отровни вещества (X40-X49)	1,2	1,7	0,8	0,7	1,5	-
Други злополуки (W20-W64, W75- X39, X50-59, Y86)	8,2	12,3	4,4	0,7	-	1,4
Умишлено самонараняване (X60-X84, Y87.0)	9,5	14,9	4,3	8,0	11,8	4,3
Нападение (X85-Y09, Y87.1)	1,4	2,2	0,6	8,7	16,2	1,4
Нараняване с неопределени намерения (Y10-Y34, Y87.2)	2,1	3,5	0,8	4,3	7,4	1,4
Други външни причини за травми и отравяния (Y35-Y84, Y88-Y89)	0,8	0,9	0,6	-	-	-

Легенда: - означени са стойностите за област Монтана, които са по-високи от тези за страната.

Таблицы № № 2.1.14-7 Смъртност по причини за страната и областта за 2016 г. /на 100 000 души от населението/ (Изт. НСИ)

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия, "Европейски съкратен списък" 1	България			Област Монтана		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Общо	1509,3	1620,3	1404,3	2130,5	2316,6	1952,0
Клас I Някои инфекциозни и паразитни болести (A00-B99)	9,3	12,4	6,3	8,1	10,5	5,8
Туберкулоза (A15-A19, B90)	1,6	2,9	0,3	1,5	3,0	-
Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит (HIV) (B20-B24)	0,3	0,5	0,1	-	-	-
Вирусен хепатит (B15-B19), B94.2	0,4	0,5	0,3	0,7	1,5	-
Други инфекциозни и паразитни болести (A00-A09, A20-B09, B25-B89, B91-B94.1, B94.8-B99)	6,8	8,3	5,4	4,4	4,5	4,3
Клас II Новообразувания (C00-D48)	242,6	289,6	198,3	341,4	417,6	268,1
Злокачествени новообразувания (C00-C97)	241,3	288,0	197,2	340,6	416,1	268,1
в това число:						
Злокачествени новообразувания на устните, устната кухина и фаринкса (C00-C14)	5,4	9,1	2,0	7,4	13,5	1,4
Злокачествено новообразувание на хранопровода (C15)	2,5	4,2	0,8	5,1	9,0	1,4
Злокачествено новообразувание на стомаха (C16)	15,5	20,0	11,2	19,9	22,5	17,3
Злокачествено новообразувание на дебелото черво (колон), ректума и ануса (C18-C21)	34,4	41,0	28,1	52,2	66,1	38,9
Злокачествено новообразувание на черния дроб и интрахепаталните жлъчни пътища (C22)	9,5	11,8	7,3	22,1	25,5	18,7
Злокачествено новообразувание на панкреаса (C25)	14,7	16,6	12,9	29,4	43,6	15,9
Злокачествено новообразувание на ларинкса (C32)	4,9	9,3	0,7	5,1	10,5	-
Злокачествено новообразувание на трахеята, бронхите и белия дроб (C33-C34)	47,1	76,6	19,2	60,3	99,2	23,1
Злокачествен меланом на кожата (C43)	2,1	2,4	1,8	2,2	3,0	1,4
Злокачествено новообразувание на млечната жлеза (C50)	17,9	0,8	34,1	22,8	1,5	43,2
Злокачествено новообразувание на шийката на матката (цервикс) (C53)	4,8	-	9,4	10,3	-	20,2
Злокачествено новообразувание на тялото на матката (C54-C55)	5,3	-	10,4	3,7	-	7,2
Злокачествено новообразувание на яйчника (C56)	5,9	-	11,6	5,1	-	10,1
Злокачествено новообразувание на простатата (C61)	12,8	26,4	-	15,4	31,5	-

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия, "Европейски съкратен списък" 1	България			Област Монтана		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Злокачествено новообразуване на бъбрека, с изключение на бъбречното легенче (C64)	4,3	5,7	2,9	8,8	7,5	10,1
Злокачествено новообразуване на пикочния мехур (C67)	8,7	13,5	4,1	6,6	6,0	7,2
Злокачествено новообразуване на главния мозък и други части на централна та нервна система (C70-C72)	9,4	10,5	8,5	14,0	18,0	10,1
Злокачествено новообразуване на главния мозък и други части на щитовидната жлеза (C73)	0,5	0,3	0,6	2,2	1,5	2,9
Болест на Hodgkin и лимфоми (C81-C86)	4,2	5,2	3,2	8,1	7,5	8,6
Левкемия (C91-C95)	6,4	7,5	5,4	10,3	13,5	7,2
Други злокачествени новообразувания на лимфната, кръвотворната и сродните им тъкани (C88, C90, C96)	2,3	2,5	2,2	2,2	4,5	-
Други злокачествени новообразувания (C17, C23-C24, C26-C31, C37-C41, C44-C49, C51-C52, C57-C60, C62-C63, C65-C66, C68-C69, C74-C80, C97)	22,6	24,6	20,8	27,2	31,5	23,1
Новообразувания in situ, доброкачествени новообразувания и новообразувания с неопределен или неизвестен характер (D00-D48)	1,3	1,6	1,1	0,7	1,5	-
Клас III Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм (D50-D89)	1,8	2,4	1,3	2,9	1,5	4,3
Клас IV Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата (E00-E89)	22,9	22,5	23,3	77,2	66,1	87,9
Захарен диабет (E10-E14)	22,5	22,2	22,7	75,8	64,6	86,5
Други ендокринни, хранителни и метаболитни разстройства (E00-E07, E15-E89)	0,4	0,3	0,6	1,5	1,5	1,4
Клас V Психични и поведенчески разстройства (F01-F99)	1,3	1,4	1,1	-	-	-
Деменция (F01, F03)	0,4	0,2	0,6	-	-	-
Злоупотребата с алкохол (включително алкохолна психоза) (F10)	0,4	0,8	0,0	-	-	-
Наркотична зависимост, токсикомания (F11-F16, F18-F19)	0,1	0,1	0,1	-	-	-
Други психични и поведенчески разстройства (F04-F09, F17, F20-F99)	0,4	0,3	0,4	-	-	-
Клас VI, VII, VIII Болести на нервната система и сетивните органи (G00-H95)	13,9	14,7	13,2	14,0	13,5	14,4
Болест на Parkinson (G20)	4,7	5,2	4,2	5,9	3,0	8,6
Болест на Алцхаймер (G30)	1,8	1,2	2,3	0,7	-	1,4

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия, "Европейски съкратен списък" 1	България			Област Монтана		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Други заболявания на нервната система и сетивните органи (G00-G12, G14, G21-G25, G31-H95)	7,4	8,3	6,6	7,4	10,5	4,3
Клас IX Болести на органите на кръвообращението (I00-I99)	988,5	988,8	988,2	1405,9	1437,7	1375,3
Ишемична болест на сърцето (I20-I25)	172,9	193,7	153,3	386,2	401,1	371,9
в това число:						
Остър инфаркт на миокарда (I21-I22)	66,7	86,7	47,8	61,1	82,6	40,4
Други форми на ишемична болест на сърцето (I20, I23-I25)	106,2	107,0	105,5	325,2	318,5	331,6
Други болести на сърцето (I30-I51)	357,7	361,6	354,1	227,3	225,4	229,2
Мозъчносъдови болести (I60-I69)	276,6	258,8	293,4	570,9	573,9	568,0
Други болести на органите на кръвообращението (I00-I15, I26-I28, I70-I99)	181,3	174,8	187,4	221,4	237,4	206,2
Клас X Болести на дихателната система (J00-J99)	62,1	76,2	48,8	44,1	60,1	28,8
Грип (J09-J11)	0,2	0,1	0,2	0,7	-	1,4
Пневмония (J12-J18)	18,4	22,4	14,5	7,4	12,0	2,9
Хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J47)	17,0	23,3	11,0	23,5	34,6	13,0
в това число:						
Астма (J45-J46)	0,4	0,3	0,5	-	-	-
Други хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J44, J47)	16,5	23,0	10,5	23,5	34,6	13,0
Други болести на дихателната система (J00-J06, J20-J39, J60-J99)	26,6	30,4	23,0	12,5	13,5	11,5
Клас XI Болести на храносмилателната система (K00-K92)	55,2	74,1	37,3	76,5	109,7	44,7
Язва на стомаха, на дванадесетопръстника, гастроїеюнална язва (K25-K28)	3,8	4,9	2,8	2,9	6,0	-
Цироза, фиброза и хроничен хепатит на черния дроб (K70, K73-K74)	24,9	39,4	11,1	44,9	78,1	13,0
Други болести на храносмилателната система (K00-K22, K29-K66, K71-K72, K75-K92)	26,5	29,8	23,4	28,7	25,5	31,7
Клас XII Болести на кожата и подкожната тъкан (L00-L99)	0,8	0,9	0,7	0,7	-	1,4
Клас XIII Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00-M99)	0,4	0,3	0,5	-	-	-
Ревматоиден артрит и артрози (M05-M06, M15-M19)	0,1	0,1	0,1	-	-	-
Други увреждания на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00-M02, M08-M13, M20-M99)	0,3	0,2	0,4	-	-	-
Клас XIV Болести на пикочо-половата система (N00-N99)	20,7	22,3	19,1	41,9	43,6	40,4

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия, "Европейски съкратен списък" 1	България			Област Монтана		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Болести на бъбреците и уретера (N00-N29)	20,4	21,8	19,0	41,9	43,6	40,4
Други болести на пикочо-половата система (N30-N99)	0,3	0,5	0,1	-	-	-
Клас XV Бременност, раждане и послеродов период (O00-O99)	0,0	-	0,1	-	-	-
Клас XVI Някои състояния, възникващи през перинаталния период (P00-P96)	2,9	3,8	2,0	3,7	7,5	-
Клас XVII Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации (Q00-Q99)	1,7	2,0	1,5	3,7	4,5	2,9
Клас XVIII Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неklasифицирани другаде (R00-R99)	47,5	50,5	44,7	62,5	66,1	59,1
Внезапна смърт на кърмаче (R95)	0,0	0,1	0,0	-	-	-
Недобре определени и неуточнени причини за смърт (R96-R99)	25,3	31,4	19,5	27,2	36,1	18,7
Други симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неklasифицирани другаде (R00-R94)	22,2	19,0	25,2	35,3	30,0	40,4
Клас XX Външни причини за заболяемост и смъртност (V01-Y98)	37,7	58,5	18,0	47,8	78,1	18,7
Злополуки (V01-X59, Y85-Y86)	24,6	38,0	11,8	34,6	54,1	15,9
в това число:						
Транспортни злополуки (V01-V99, Y85)	9,2	15,0	3,8	12,5	18,0	7,2
Падания (W00-W19)	4,4	6,1	2,9	5,1	6,0	4,3
Случайно удавяне и потъване във вода (W65-W74)	1,9	3,2	0,8	2,9	4,5	1,4
Случайно отравяне и въздействие на отровни вещества (X40-X49)	0,9	1,4	0,4	-	-	-
Други злополуки (W20-W64, W75- X39, X50-59, Y86)	8,0	12,4	3,9	14,0	25,5	2,9
Умишлено самонараняване (X60-X84, Y87.0)	9,4	14,7	4,3	11,0	19,5	2,9
Нападение (X85-Y09, Y87.1)	1,1	1,5	0,7	1,5	3,0	-
Нараняване с неопределени намерения (Y10-Y34, Y87.2)	1,9	3,0	0,8	0,7	1,5	-
Други външни причини за травми и отравяния (Y35-Y84, Y88-Y89)	0,8	1,3	0,3	-	-	-

Легенда: - означени са стойностите за област Монтана, които са по-високи от тези за страната.

Таблицы № № 2.1.14-8 Смъртност по причини за страната и областта за 2017 г. /на 100 000 души от населението/ (Изм. НСИ)

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия, "Европейски съкратен списък" 1	България			Област Монтана		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Общо	1551,6	1652,4	1456,4	2107,3	2217,8	2001,4
Клас I Някои инфекциозни и паразитни болести (A00-B99)	9,9	12,0	7,9	6,0	7,7	4,4
Туберкулоза (A15-A19, B90)	1,3	2,1	0,6	1,5	3,1	-
Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит (HIV) (B20-B24)	0,3	0,5	0,1	-	-	-
Вирусен хепатит (B15-B19), B94.2	0,5	0,7	0,3	-	-	-
Други инфекциозни и паразитни болести (A00-A09, A20-B09, B25-B89, B91-B94.1, B94.8-B99)	7,8	8,7	7,0	4,5	4,6	4,4
Клас II Новообразувания (C00-D48)	246,3	294,1	201,2	260,8	330,8	193,7
Злокачествени новообразувания (C00-C97)	245,0	292,8	200,0	260,0	330,8	192,2
в това число:						
Злокачествени новообразувания на устните, устната кухина и фаринкса (C00-C14)	5,4	8,6	2,4	6,0	12,3	-
Злокачествено новообразувание на хранопровода (C15)	2,4	4,1	0,9	1,5	3,1	-
Злокачествено новообразувание на стомаха (C16)	16,1	20,3	12,1	11,2	12,3	10,3
Злокачествено новообразувание на дебелото черво (колон), ректума и ануса (C18-C21)	34,7	41,5	28,3	37,5	47,5	27,9
Злокачествено новообразувание на черния дроб и интрахепаталните жлъчни пътища (C22)	9,6	12,6	6,6	8,2	9,2	7,3
Злокачествено новообразувание на панкреаса (C25)	15,3	18,3	12,6	24,7	33,7	16,1
Злокачествено новообразувание на ларинкса (C32)	4,7	9,0	0,7	4,5	9,2	-
Злокачествено новообразувание на трахеята, бронхите и белия дроб (C33-C34)	47,5	76,2	20,4	46,5	76,6	17,6
Злокачествен меланом на кожата (C43)	1,6	1,9	1,3	1,5	3,1	-
Злокачествено новообразувание на млечната жлеза (C50)	17,6	0,6	33,6	15,7	1,5	29,3

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия, "Европейски съкратен списък" 1	България			Област Монтана		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Злокачествено новообразуване на шийката на матката (цервикс) (C53)	5,1	-	9,9	8,2	-	16,1
Злокачествено новообразуване на тялото на матката (C54-C55)	5,5	-	10,7	6,0	-	11,7
Злокачествено новообразуване на яйчника (C56)	6,2	-	12,0	5,2	-	10,3
Злокачествено новообразуване на простатата (C61)	13,6	28,0	-	18,7	38,3	-
Злокачествено новообразуване на бъбрека, с изключение на бъбречното легенче (C64)	5,1	7,0	3,3	5,2	6,1	4,4
Злокачествено новообразуване на пикочния мехур (C67)	8,7	14,0	3,8	12,0	18,4	5,9
Злокачествено новообразуване на главния мозък и други части на централна та нервна система (C70-C72)	9,4	10,8	8,1	20,2	26,0	14,7
Злокачествено новообразуване на главния мозък и други части на щитовидната жлеза (C73)	0,7	0,5	0,8	1,5	1,5	1,5
Болест на Hodgkin и лимфоми (C81-C86)	4,4	5,2	3,7	-	-	-
Левкемия (C91-C95)	6,1	7,3	5,0	0,7	1,5	-
Други злокачествени новообразувания на лимфната, кръвотворната и сродните им тъкани (C88, C90, C96)	2,2	2,1	2,2	0,7	-	1,5
Други злокачествени новообразувания (C17, C23-C24, C26-C31, C37- C41, C44-C49, C51-C52, C57-C60, C62-C63, C65-C66, C68-C69, C74-C80, C97)	23,1	24,6	21,6	24,0	30,6	17,6
Новообразувания in situ, доброкачествени новообразувания и новообразувания с неопределен или неизвестен характер (D00-D48)	1,3	1,3	1,2	0,7	-	1,5
Клас III Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм (D50-D89)	2,0	2,3	1,7	3,0	3,1	2,9
Клас IV Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата (E00-E89)	22,4	20,7	24,0	66,7	53,6	79,2
Захарен диабет (E10-E14)	21,8	20,3	23,2	65,2	53,6	76,3
Други ендокринни, хранителни и метаболитни разстройства (E00-E07, E15-E89)	0,6	0,4	0,7	1,5	-	2,9
Клас V Психични и поведенчески разстройства (F01-F99)	1,1	1,3	0,9	-	-	-
Деменция (F01, F03)	0,4	0,3	0,5	-	-	-
Злоупотребата с алкохол (включително алкохолна психоза) (F10)	0,3	0,6	0,1	-	-	-
Наркотична зависимост, токсикомания (F11-F16, F18-F19)	0,0	0,0	-	-	-	-
Други психични и поведенчески разстройства (F04-F09, F17, F20-F99)	0,4	0,4	0,3	-	-	-

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия, "Европейски съкратен списък" 1	България			Област Монтана		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Клас VI, VII, VIII Болести на нервната система и сетивните органи (G00-H95)	12,5	13,5	11,6	24,0	27,6	20,5
Болест на Parkinson (G20)	3,7	4,0	3,4	3,0	6,1	-
Болест на Алцхаймер (G30)	1,4	1,1	1,7	0,7	-	1,5
Други заболявания на нервната система и сетивните органи (G00-G12, G14, G21-G25, G31-H95)	7,4	8,4	6,4	20,2	21,4	19,1
Клас IX Болести на органите на кръвообращението (I00-I99)	1017,5	1012,2	1022,5	1390,1	1377,0	1402,7
Исхемична болест на сърцето (I20-I25)	182,4	203,7	162,4	119,9	159,3	82,2
в това число:						
Остър инфаркт на миокарда (I21-I22)	66,8	84,9	49,8	50,2	70,5	30,8
Други форми на исхемична болест на сърцето (I20, I23-I25)	115,6	118,8	112,6	69,7	88,8	51,4
Други болести на сърцето (I30-I51)	376,5	375,4	377,6	580,0	537,6	620,7
Мозъчносъдови болести (I60-I69)	286,3	265,6	305,8	425,7	416,6	434,3
Други болести на органите на кръвообращението (I00-I15, I26-I28, I70-I99)	172,3	167,6	176,7	264,5	263,4	265,6
Клас X Болести на дихателната система (J00-J99)	64,5	78,7	51,0	124,4	130,2	118,9
Грип (J09-J11)	0,1	0,1	0,1	-	-	-
Пневмония (J12-J18)	19,9	24,0	15,9	3,7	4,6	2,9
Хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J47)	16,2	22,2	10,5	3,7	6,1	1,5
в това число:						
Астма (J45-J46)	0,3	0,3	0,4	-	-	-
Други хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J44, J47)	15,8	21,9	10,1	3,7	6,1	1,5
Други болести на дихателната система (J00-J06, J20-J39, J60-J99)	28,3	32,4	24,4	116,9	119,5	114,4
Клас XI Болести на храносмилателната система (K00-K92)	54,8	74,8	35,9	54,0	78,1	30,8
Язва на стомаха, на дванадесетопръстника, гастроїеюнална язва (K25-K28)	3,8	4,8	2,8	0,7	1,5	-
Цироза, фиброза и хроничен хепатит на черния дроб (K70, K73-K74)	24,5	39,3	10,5	21,0	30,6	11,7
Други болести на храносмилателната система (K00-K22, K29-K66, K71-K72, K75-K92)	26,5	30,6	22,6	32,2	45,9	19,1
Клас XII Болести на кожата и подкожната тъкан (L00-L99)	0,8	0,6	1,0	1,5	-	2,9
Клас XIII Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00-M99)	0,5	0,4	0,5	1,5	1,5	1,5

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия, "Европейски съкратен списък" 1	България			Област Монтана		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Ревматоиден артрит и артрози (M05-M06, M15-M19)	0,1	-	0,1	0,7	-	1,5
Други увреждания на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00-M02, M08-M13, M20-M99)	0,4	0,4	0,4	0,7	1,5	-
Клас XIV Болести на пикочо-половата система (N00-N99)	21,9	24,2	19,8	26,2	35,2	17,6
Болести на бъбреците и уретера (N00-N29)	21,7	23,9	19,7	24,7	32,2	17,6
Други болести на пикочо-половата система (N30-N99)	0,2	0,4	0,1	1,5	3,1	-
Клас XV Бременност, раждане и послеродов период (O00-O99)	0,1	-	0,1	-	-	-
Клас XVI Някои състояния, възникващи през перинаталния период (P00-P96)	2,9	3,6	2,3	3,7	4,6	2,9
Клас XVII Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации (Q00-Q99)	1,5	1,6	1,3	2,2	4,6	-
Клас XVIII Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде (R00-R99)	54,9	56,1	53,8	97,4	91,9	102,7
Внезапна смърт на кърмаче (R95)	0,0	0,1	0,0	-	-	-
Недобре определени и неуточнени причини за смърт (R96-R99)	28,1	33,9	22,6	27,7	35,2	20,5
Други симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде (R00-R94)	26,8	22,1	31,2	69,7	56,7	82,2
Клас XX Външни причини за заболяемост и смъртност (V01-Y98)	38,1	56,3	20,9	45,7	72,0	20,5
Злополуки (V01-X59, Y85-Y86)	24,2	35,0	14,0	32,2	50,5	14,7
в това число:						
Транспортни злополуки (V01-V99, Y85)	8,1	12,2	4,2	16,5	26,0	7,3
Падания (W00-W19)	5,6	6,6	4,6	3,0	6,1	-
Случайно удавяне и потъване във вода (W65-W74)	1,7	2,6	0,8	1,5	3,1	-
Случайно отравяне и въздействие на отровни вещества (X40-X49)	1,1	1,8	0,5	-	-	-
Други злополуки (W20-W64, W75- X39, X50-59, Y86)	7,7	11,8	3,9	11,2	15,3	7,3
Умишлено самонараняване (X60-X84, Y87.0)	9,9	15,5	4,5	11,2	19,9	2,9
Нападение (X85-Y09, Y87.1)	1,2	1,6	0,8	2,2	1,5	2,9
Нараняване с неопределени намерения (Y10-Y34, Y87.2)	2,1	3,1	1,2	-	-	-
Други външни причини за травми и отравяния (Y35-Y84, Y88-Y89)	0,7	1,1	0,3	-	-	-

Легенда: - означени са стойностите за област Монтана, които са по-високи от тези за страната.

Таблицы № № 2.1.14-9 Смъртност по причини за страната и областта за 2018 г. /на 100 000 души от населението/ (Изт. НСИ)

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия, "Европейски съкратен списък" 1	България			Област Монтана		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Общо	1544,8	1653,4	1442,5	2169,9	2226,4	2116,0
Клас I Някои инфекциозни и паразитни болести (A00-B99)	8,5	10,4	6,7	5,3	6,2	4,5
Туберкулоза (A15-A19, B90)	1,4	2,0	0,7	0,8	1,6	-
Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит (HIV) (B20-B24)	0,1	0,2	0,1	-	-	-
Вирусен хепатит (B15-B19), B94.2	0,5	0,6	0,4	-	-	-
Други инфекциозни и паразитни болести (A00-A09, A20-B09, B25-B89, B91-B94.1, B94.8-B99)	6,5	7,5	5,5	4,6	4,7	4,5
Клас II Новообразувания (C00-D48)	248,6	295,9	203,9	236,0	273,4	200,2
Злокачествени новообразувания (C00-C97)	247,2	294,7	202,5	233,7	271,8	197,3
в това число:						
Злокачествени новообразувания на устните, устната кухина и фаринкса (C00-C14)	5,5	9,2	2,0	2,3	1,6	3,0
Злокачествено новообразувание на хранопровода (C15)	2,9	4,8	1,2	4,6	7,8	1,5
Злокачествено новообразувание на стомаха (C16)	15,7	20,0	11,6	15,3	23,4	7,5
Злокачествено новообразувание на дебелото черво (колон), ректума и ануса (C18-C21)	35,2	43,5	27,3	32,8	37,5	28,4
Злокачествено новообразувание на черния дроб и интрахепаталните жлъчни пътища (C22)	9,5	11,8	7,3	3,8	7,8	-
Злокачествено новообразувание на панкреаса (C25)	15,4	16,9	14,0	17,6	23,4	12,0
Злокачествено новообразувание на ларинкса (C32)	5,0	9,6	0,7	6,1	6,2	6,0

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия, "Европейски съкратен списък" 1	България			Област Монтана		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Злокачествено новообразуване на трахеята, бронхите и белия дроб (C33-C34)	47,5	74,5	22,1	42,0	68,7	16,4
Злокачествен меланом на кожата (C43)	2,1	2,3	1,9	3,1	4,7	1,5
Злокачествено новообразуване на млечната жлеза (C50)	17,7	0,4	34,0	23,7	-	46,3
Злокачествено новообразуване на шийката на матката (цервикс) (C53)	4,3	-	8,4	10,7	-	20,9
Злокачествено новообразуване на тялото на матката (C54-C55)	5,8	-	11,3	2,3	-	4,5
Злокачествено новообразуване на яйчника (C56)	5,4	-	10,5	7,6	-	14,9
Злокачествено новообразуване на простатата (C61)	14,8	30,6	-	13,0	26,6	-
Злокачествено новообразуване на бъбрека, с изключение на бъбречното легенче (C64)	4,9	6,5	3,3	0,8	1,6	-
Злокачествено новообразуване на пикочния мехур (C67)	8,3	13,3	3,5	6,1	7,8	4,5
Злокачествено новообразуване на главния мозък и други части на централна та нервна система (C70-C72)	9,6	10,3	9,0	6,9	7,8	6,0
Злокачествено новообразуване на главния мозък и други части на щитовидната жлеза (C73)	0,7	0,6	0,8	-	-	-
Болест на 'Hodgkin и лимфоми (C81-C86)	4,4	5,0	3,8	4,6	7,8	1,5
Левкемия (C91-C95)	5,7	6,0	5,4	5,3	7,8	3,0
Други злокачествени новообразувания на лимфната, кръвотворната и сродните им тъкани (C88, C90, C96)	2,3	2,9	1,8	3,1	1,6	4,5
Други злокачествени новообразувания (C17, C23-C24, C26-C31, C37-C41, C44-C49, C51-C52, C57-C60, C62-C63, C65-C66, C68-C69, C74-C80, C97)	24,4	26,5	22,4	22,2	29,7	14,9
Новообразувания in situ, доброкачествени новообразувания и новообразувания с неопределен или неизвестен характер (D00-D48)	1,3	1,2	1,5	2,3	1,6	3,0
Клас III Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм (D50-D89)	2,1	1,7	2,4	4,6	4,7	4,5
Клас IV Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата (E00-E89)	24,3	23,1	25,3	46,6	48,4	44,8
Захарен диабет (E10-E14)	23,8	22,8	24,9	46,6	48,4	44,8
Други ендокринни, хранителни и метаболитни разстройства (E00-E07, E15-E89)	0,4	0,4	0,5	-	-	-
Клас V Психични и поведенчески разстройства (F01-F99)	1,3	1,5	1,0	-	-	-
Деменция (F01, F03)	0,5	0,3	0,6	-	-	-

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия, "Европейски съкратен списък" 1	България			Област Монтана		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Злоупотребата с алкохол (включително алкохолна психоза) (F10)	0,5	0,9	0,1	-	-	-
Наркотична зависимост, токсикомания (F11-F16, F18-F19)	0,0	0,1	0,0	-	-	-
Други психични и поведенчески разстройства (F04-F09, F17, F20-F99)	0,3	0,3	0,3	-	-	-
Клас VI, VII, VIII Болести на нервната система и сетивните органи (G00-H95)	13,4	14,3	12,6	28,3	31,2	25,4
Болест на Parkinson (G20)	3,4	3,8	3,1	3,1	4,7	1,5
Болест на Алцхаймер (G30)	1,4	1,1	1,7	-	-	-
Други заболявания на нервната система и сетивните органи (G00-G12, G14, G21-G25, G31-H95)	8,6	9,4	7,8	25,2	26,6	23,9
Клас IX Болести на органите на кръвообращението (I00-I99)	1004,2	1006,5	1002,1	1371,0	1326,4	1413,6
Ишемична болест на сърцето (I20-I25)	171,9	190,7	154,2	120,7	125,0	116,6
в това число:						
Остър инфаркт на миокарда (I21-I22)	66,6	84,8	49,4	33,6	46,9	20,9
Други форми на ишемична болест на сърцето (I20, I23-I25)	105,3	105,9	104,7	87,1	78,1	95,6
Други болести на сърцето (I30-I51)	375,8	380,7	371,2	569,8	554,6	584,3
Мозъчносъдови болести (I60-I69)	294,2	277,4	310,0	377,3	373,4	381,1
Други болести на органите на кръвообращението (I00-I15, I26-I28, I70-I99)	162,3	157,7	166,7	303,2	273,4	331,7
Клас X Болести на дихателната система (J00-J99)	69,3	84,4	55,0	203,2	225,0	182,3
Грип (J09-J11)	0,1	0,1	0,1	-	-	-
Пневмония (J12-J18)	18,4	23,3	13,7	9,9	14,1	6,0
Хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J47)	16,7	22,2	11,6	5,3	9,4	1,5
в това число:						
Астма (J45-J46)	0,3	0,3	0,3	-	-	-
Други хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J44, J47)	16,4	21,9	11,3	5,3	9,4	1,5
Други болести на дихателната система (J00-J06, J20-J39, J60-J99)	34,1	38,9	29,5	187,9	201,5	174,8
Клас XI Болести на храносмилателната система (K00-K92)	56,2	76,6	37,0	74,9	95,3	55,3
Язва на стомаха, на дванадесетопръстника, гастроентероанална язва (K25-K28)	4,1	5,0	3,3	6,1	4,7	7,5
Цироза, фиброза и хроничен хепатит на черния дроб (K70, K73-K74)	24,5	39,9	10,0	25,2	34,4	16,4
Други болести на храносмилателната система (K00-K22, K29-K66, K71-K72, K75-K92)	27,6	31,7	23,8	43,5	56,2	31,4

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия, "Европейски съкратен списък" 1	България			Област Монтана		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Клас XII Болести на кожата и подкожната тъкан (L00-L99)	0,7	0,8	0,6	2,3	3,1	1,5
Клас XIII Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00-M99)	0,5	0,5	0,5	-	-	-
Ревматоиден артрит и артрози (M05-M06, M15-M19)	0,1	0,0	0,2	-	-	-
Други увреждания на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00-M02, M08-M13, M20-M99)	0,4	0,4	0,4	-	-	-
Клас XIV Болести на пикочо-половата система (N00-N99)	21,9	23,5	20,4	34,4	37,5	31,4
Болести на бъбреците и уретера (N00-N29)	21,6	23,0	20,3	34,4	37,5	31,4
Други болести на пикочо-половата система (N30-N99)	0,3	0,5	0,1	-	-	-
Клас XV Бременност, раждане и послеродов период (O00-O99)	0,1	-	0,1	-	-	-
Клас XVI Някои състояния, възникващи през перинаталния период (P00-P96)	2,5	2,9	2,0	1,5	1,6	1,5
Клас XVII Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации (Q00-Q99)	1,4	1,6	1,2	0,8	-	1,5
Клас XVIII Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неklasифицирани другаде (R00-R99)	53,9	55,6	52,4	126,8	123,4	130,0
Внезапна смърт на кърмаче (R95)	0,1	0,1	-	-	-	-
Недобре определени и неуточнени причини за смърт (R96-R99)	28,2	33,9	22,8	33,6	34,4	32,9
Други симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неklasифицирани другаде (R00-R94)	25,7	21,5	29,5	93,2	89,1	97,1
Клас XX Външни причини за заболяемост и смъртност (V01-Y98)	36,2	54,1	19,2	34,4	50,0	19,4
Злополуки (V01-X59, Y85-Y86)	23,0	33,8	12,8	22,2	31,2	13,4
в това число:						
Транспортни злополуки (V01-V99, Y85)	8,0	12,2	4,0	11,5	20,3	3,0
Падания (W00-W19)	5,8	7,3	4,4	4,6	4,7	4,5
Случайно удавяне и потъване във вода (W65-W74)	1,8	3,1	0,6	0,8	1,6	-
Случайно отравяне и въздействие на отровни вещества (X40-X49)	1,0	1,5	0,5	-	-	-
Други злополуки (W20-W64, W75- X39, X50-59, Y86)	6,4	9,7	3,3	5,3	4,7	6,0
Умишлено самонараняване (X60-X84, Y87.0)	9,1	14,6	4,0	9,2	15,6	3,0
Нападение (X85-Y09, Y87.1)	1,2	1,6	0,9	1,5	-	3,0

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия, "Европейски съкратен списък" 1	България			Област Монтана		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Нараняване с неопределени намерения (Y10-Y34, Y87.2)	2,2	3,4	1,1	1,5	3,1	-
Други външни причини за травми и отравяния (Y35-Y84, Y88-Y89)	0,6	0,8	0,4	-	-	-

Легенда: - означени са стойностите за област Монтана, които са по-високи от тези за страната.

Общата смъртност в областта е значително по-висока от средната за страната, като през разглеждания период стойностите са между 35,8 и 41,2% по-високи от средните за страната.

В структурата на смъртността по причини за разглеждания период от 2015 до 2018г. не се наблюдават съществени промени. Водеща причина за умираанията и през 2018 г. за област Монтана са болестите на органите на кръвообращението, чиито интензитет е 1371.0 на 100 000 или 63.2 % отн. дял. На второ място по причини са умираанията за област Монтана са новообразуванията /10.9%/ , следвани от болести на дихателната с-ма /9,4%/ и симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде /5.8%/. На тези 4 класа болести се дължат 89.3% от всички смъртни случаи.

Съответно за страната основна причина за умираанията за 2018 г. са съответно болестите на органите на кръвообращението - 1004.2 на 100 000 или 65.0 %; на второ място са новообразуванията, чиито интензитет е 248.6 на 100 000 или 16.0 %, следвани от болести на дихателната система е 69.3 на 100 000 или 4.5 %; болести на храносмилателната система 56.2 на 100 000 или 3.6 %.

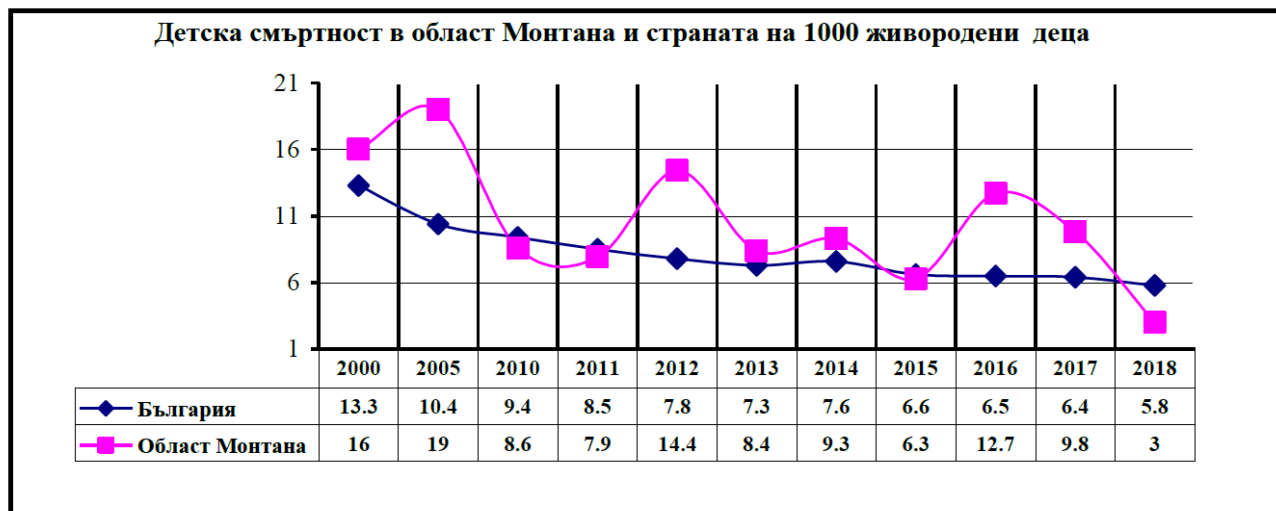
Фигура № 2.1.14-1. Структура на общата смъртност по причини за умираания в област Монтана през 2018 г. (Източник: Годишен анализ на здравно-демографското състояние в област Монтана за 2018 г.)

Детска смъртност

През 2018 г. в област Монтана са починали 3 деца до 1 – годишна възраст, като коефициента на детска смъртност е намалял от 9,8 ‰/ през 2017г на 3,0 ‰ през 2018г., а намалението в сравнение с 2016г./12,7‰ / е 9,7‰. Коефициентът на детска смъртност за област Монтана през 2018г. е по-нисък в сравнение със средния за страната.

През 2018г. показателят детска смъртност е по-нисък в градовете - за област Монтана /1,5‰ /за страната /5,0‰/ и по-висок в селата за област Монтана е 6,0‰, за страната – 8,1‰.

Причини за това могат да се търсят в ограничения достъп до здравни услуги, по-ниското образование и обща здравна култура.

Фигура № 2.1.14-2. Детска смъртност в област Монтана и страната на 1000 живородени деца (Източник: Годишен анализ на здравно-демографското състояние в област Монтана за 2018 г.)

Намалява детската смъртност и коефициентът на детска смъртност в областта е по-нисък от средния за страната.

Основни причини за умираанията на децата под 1 годишна възраст през 2018 г са:

- Някои състояния, възникващи през перинаталния период – 67 % от всички умрели деца до 1 г.;
- Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации – 33 % от всички умрели деца до 1 г.

Причините за детската смъртност са както от медицински така и от немедицински характер: на първо място пропуски на семейни лекари и лекари специалисти при провеждане на женска и детска консултация и недостатъчната координация между отделните звена в системата за майчино и детско здравеопазване. Към втората група причини се отнася ниският социален статус на населението, най-вече в селските и етнически райони, незадоволителната здравна култура и начина на живот, които определят високия риск на отделните групи.

За намаляване на детската смъртност особено внимание трябва да се обърне на извънболничната акушеро-гинекологична помощ с оглед намаляване на недоносеността, вродените аномалии, наследствени болести; добра медицинска практика в педиатрията; осигуряване условия за здравословен начин на живот на децата.

Естествен прираст

Данните за естествения прираст в област Монтана и страната на 1000 души от населението за периода 2015-2019 г. са представени в следващата таблица:

Таблица № 2.1.14-10. Естествен прираст за област Монтана и страната за периода 2015-2019 г. (Изт., НСИ)

Година	2015	2016	2017	2018	2019
Област Монтана	-13,2	-13,2	-13,5	-14	-14,5
България	-6,2	-6	-6,5	-6,5	-6,7

Данните показват , че отрицателния прираст в областта нараства като стойности за периода, като се задържа значително (над два пъти) по-висок от този за страната.

Болестност и заболяемост на населението

Данни за болестността (всички регистрирани случаи на заболявания – както новопоявили се, така и съществуващи от по-рано) и заболяемостта (новооткрити случаи през съответния период - година) на населението на област Монтана са ползвани от *Годишните анализи на здравно-демографското състояние в област Монтана за 2015, 2016, 2017 и 2018 г.*

Регистрирани заболявания, болестност - през 2018г. в лечебните заведения за извънболнична медицинска помощ в област Монтана са регистрирани общо 328 805 заболявания - болестност 2 511,3 на 1000 души население. За сравнение през 2017г. са регистрирани общо 324 024 заболявания, болестността е 2 428,2 на 1000 души население. Болестността през 2018г. е незначително по-висока от тази през 2017 г. и като цяло нараства за разглеждания период.

В структурата на болестността за целия разглеждан период се запазва водещото място на регистрираните случаи от клас IX– болести на органите на кръвообращението. На второ място в нозологичната структура през 2018г. са регистрираните случаи от клас X- болести на дихателната система. Третото място през 2018г. е за случаите от клас XIV – болести на пикочо-половата система.

Новооткрити заболявания, заболяемост след спад предходните години и те нарастват в последната година от разглеждания период - през 2018 г. са 89707. Регистрираната заболяемост през 2018 г. е 685,2 на 1000 души от населението и се е повишила незначително спрямо 2017г. - 659,7 на 1000 от населението.

В структурата на заболяемост по класове болести за 2018г. – първо място, заемат болести на дихателната с-ма 108,9 на 1000 от населението и през 2017 г. – 101,6 на 1000 души население. Второ място през 2018г. заемат клас XIX Травми, отравяния и някои др. последици от въздействието на външни причини 85,0 на 1000 души население, както е и през 2017г. – 89,0 на 1000 души население. На трето място за 2018г. остават болести на пикочо-половата система /клас XIV/ - 71,9 на 1000 души население, и за 2017г – 68,8 на 1000 души население.

Данните за периода 2015-2018 г. са представени в следващата **Таблица № 2.1.14-11:**

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Таблица № 2.1.14-11 Болестност и заболяемост на населението в област Монтана през 2015, 2016, 2017 и 2018 г.

Легенда: означени са трите най-високи стойности по показатели болестност ■ и заболяемост ■ за съответната година

№ на класа НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Болестност 2015			Заболеваемост 2015			Болестност 2016			Заболеваемост 2016			Болестност 2017			Заболеваемост 2017			Болестност 2018			Заболеваемост 2018		
	Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял	Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял	Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял	Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял	Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял	Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял	Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял	Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял
Общо	325565	2354,6	100	96341	696,8	100	318161	2340,6	100	95648	703,7	100	324024	2428,2	100	88032	659,7	100	328805	2511,3	100	89707	685,2	100
I	7475	54,1	2,3	3142	22,7	3,3	7844	57,7	2,5	3029	22,3	3,2	13621	102,1	4,2	3951	29,6	4,5	14991	114,5	4,6	4444	33,9	5,0
II	7201	52,1	2,2	2307	16,7	2,4	7345	54,0	2,3	2787	20,5	2,9	6842	51,3	2,1	2328	17,4	2,6	7137	54,5	2,2	2650	20,2	3,0
III	1348	9,7	0,4	635	4,6	0,7	1495	11,0	0,5	692	5,1	0,7	1297	9,7	0,4	612	4,6	0,7	1262	9,6	0,4	552	4,2	0,6
IV	19412	140,4	6,0	2522	18,2	2,6	19027	140,0	6,0	2392	17,6	2,5	17875	134,0	5,5	1621	12,1	1,8	19111	146,0	5,8	1729	13,2	1,9
V	4649	33,6	1,4	864	6,2	0,9	4586	33,7	1,4	1172	8,6	1,2	4313	32,3	1,3	932	7,0	1,1	4262	32,6	1,3	890	6,8	1,0
VI	16638	120,3	5,1	3615	26,1	3,8	17585	129,4	5,5	4073	30,0	4,3	16997	127,4	5,2	3805	28,5	4,3	16460	125,7	5,0	3778	28,9	4,2
VII	24430	176,7	7,5	8976	64,9	9,3	24443	179,8	7,7	8441	62,1	8,8	24836	186,1	7,7	8725	65,4	9,9	23845	182,1	7,3	7847	59,9	8,7
VIII	11213	81,1	3,4	4439	32,1	4,6	11003	81,0	3,5	4736	34,8	5,0	11876	89,0	3,7	3809	28,5	4,3	11273	86,1	3,4	3476	26,5	3,9
IX	84037	607,8	25,8	10158	73,5	10,5	80006	588,6	25,2	9193	67,6	9,6	82277	616,6	25,4	7958	59,6	9,0	82807	632,5	25,2	8125	62,1	9,1
X	56856	411,2	17,5	17899	129,5	18,6	53047	390,3	16,7	16059	118,1	16,8	52307	392,0	16,1	13555	101,6	15,4	55274	422,2	16,8	14254	108,9	15,9
XI	18385	133,0	5,7	6280	45,4	6,5	18240	134,2	5,7	482	47,7	6,8	19599	146,9	6,0	7278	54,5	8,3	19636	150,0	6,0	8525	65,1	9,5
XII	11458	82,9	3,5	5649	40,9	5,9	11785	86,7	3,7	5731	42,2	6,0	11057	82,9	3,4	5389	40,4	6,1	11432	87,3	3,5	5594	42,7	6,2
XIII	18971	137,2	5,9	5152	37,3	5,3	16946	124,7	5,3	4494	33,1	4,7	18611	139,5	5,7	4759	35,7	5,4	18628	142,3	5,7	4656	35,6	5,2
XIV	25592	185,1	7,9	10465	75,7	10,9	24979	183,8	7,8	10020	73,7	10,5	24170	181,1	7,4	9177	68,8	10,4	24482	187,0	7,4	9417	71,9	10,5
XV	657	4,8	0,2	174	1,3	0,2	509	3,7	0,2	146	1,1	0,1	617	4,6	0,2	166	1,2	0,2	587	4,5	0,2	183	1,4	0,2
XVI	136	1,0	0,0	64	0,5	0,1	126	0,9	0,0	6423	0,2	0,0	75	0,6	0,0	12	0,1	0,0	77	0,6	0,0	19	0,1	0,0
XVII	675	4,9	0,2	181	1,3	0,2	581	4,3	0,2	191	1,4	0,2	592	4,4	0,2	182	1,4	0,2	708	5,4	0,2	196	1,5	0,2
XVIII	4352	31,5	1,3	1739	12,6	1,8	5842	43,0	1,8	3215	23,7	3,4	5780	43,3	1,8	1899	14,2	2,2	5698	43,5	1,7	2237	17,1	2,5
XIX	12080	87,4	3,7	12080	87,4	12,5	12772	94,0	4,0	12772	94,0	13,3	11847	89,0	3,7	11874	89,0	13,5	11135	85,0	3,4	11135	85,0	12,4

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

През 2018г. в структурата на **болестността при лицата до 17 години**, водещият клас болести са клас X – Болести на дихателната система – 1445,9 на 1000 души население и относителен дял 46,7%, както е и през 2017г. - 1418,2 на 1000 души население и относителен дял 47,3%. Второ място през 2018г. заемат клас I - Някои инфекциозни и паразитни болести – 449,9 на 1000 души население и относителен дял 14,5%, а за 2017г. също клас I - Някои инфекциозни и паразитни болести – 406,8 на 1000 души население и относителен дял 13,6%. През 2018г. на трето място са клас XI – Болести на храносмилателната система – 215,1,0 на 1000 души население и относителен дял 7,0 %, за 2017г. също клас XI – Болести на храносмилателната система – 218,8 на 1000 души население и относителен дял 7,3 %.

В структурата на **заболеваемостта при лицата до 17 години** през 2018г. на първо място и тази година са болестите на дихателната система (клас X) – 327,8 на 1000 души население, като за 2017г. – 332,1 на 1000 души население /35.7%/. През 2018г. на второ място са клас I - Някои инфекциозни и паразитни болести – 110,6 на 1000 души население, както е и през 2017г. - 97,8 на 1000 души население. На трето място са клас XIX – Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини – 106,5 на 1000 души население, както и през 2017 г. – 110,9 на 1000 души население.

По отношение на злокачествените новообразувания през 2018 г. **регистрираните злокачествени заболявания** са 5143, което е 3 928,2 на 100000 от населението, при данни за 2017г. – 5112 случаи на онкологични заболявания или 3830,9 на 100000 души. Регистрираните заболявания в сравнение с предходната година са повече с 31 случаи. Запазва се тенденцията, в структурата на регистрираните злокачествени заболявания водещо място да заемат регистрираните заболявания на женските полови органи: за 2018г - 1434,5‰ на 100 жени от населението; за 2017 г. - 1430.1‰ и 2016г. – 1388,3 ‰. На второ място са регистрираните злокачествени заболявания - меланом и други злокачествени новообразувания на кожата, като данните за 2018г. са 744,7‰; 2017г. - 751 ‰ и при данни за 2016г. - 760,0‰. На трето място са регистрираните заболявания на млечната жлеза, като за 2018 са 724,1 ‰; при данни за 2017г. са 693,9 на 100 000, и 2016г. – 671,7 на 100 000 души.

Регистрираните **новооткрити болни от злокачествени новообразувания** през 2018 г. са 396 (относителен дял 303,5‰ на 100000 души от населението), което е с 114 случая по-малко от новооткрити болни през 2017г. - 510 (относителен дял 382,2 на 100 000 души от населението). В структурата на заболеваемостта от злокачествени новообразувания през 2018г. водещо място заемат новооткритите случаи от заболявания на женските полови органи – 73,2‰ на 100 000 жени, при данни за 2017г. - 102,7 на 100000 жени и 93,7 на 100000 жени за 2016г. На второ място за 2018г. са новооткритите случаи от злокачествени заболявания на храносмилателните органи 62,6 на 100000 души от населението); при данни за 2017 г. 88,4 на 100000 души от населението и 72,8 на 100000 души от населението за 2016г. На трето място за 2018г. са новооткритите случаи на мъжки полови органи 50,0 на 100000 мъже; за 2017г. - 68,9 на 100000 мъже; 2016г. -76,6 на 100000 мъже.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

По отношение на **хоспитализираната заболеваемост** – в стационарите на болничните заведения в област Монтана през 2018 г. са хоспитализирани 46692 случая /изписани + умрели/ с осигуреност на 10 000 души 3 484 - за сравнение през 2017 г. са били 46495 или 3 2612 на 10 000 души от населението. Хоспитализираните пациенти в сравнение с предходната 2017 година са повече със 197. В структурата на хоспитализираните болни по класове болести за поредна година първо място през 2018 г. заемат болести на органите на кръвообращението – 9507 с относителен дял 20.4 %/ срещу 9 622 случая за 2017 г. с относителен дял 20,7 %, на второ място се нареждат болести на дихателната система – с относителен дял % /срещу 4 793 случая за 2017 г. с относителен дял 10,3%. През 2018 година на трето място се нареждат болести на храносмилателната система – 3362 с относителен дял 7.2% / срещу 3 126 случая за 2017 г. или 6.7% относителен дял, на четвърто място идват болести на пикочо-половата система –с относителен дял % / срещу 3 178 случая за 2017 г. с относителен дял 6,8%, на пето място са болести на нервната система – 2592с относителен дял 5.6%/ срещу 2 991 случая за 2017 г. или 6,4% относителен дял.

И през 2018 г. си запазва високият относителен дял на XXI клас - факторите, влияещи върху здравето състояние на населението - 19,5% от 9084 хоспитализирани / за сравнение през 2017 г. случаите са 8999 с относителен дял 19,3 %.

При сравнителният анализ на хоспитализираната заболеваемост за 2015 г., 2016 г. болестите на органите на кръвообращението, дихателната и нервната системи са с трайно висок относителен дял. За 2017 г. и 2018 г. към тях се прибавят и болестите на пикочо-половата и храносмилателна системи, като през последните две години болестите на нервната система са изместени от болестите на пикочо-половата система и болестите на храносмилателната система.

При хоспитализираните случаи при децата до 17 годишна възраст най-голям е относителният дял на болестите на дихателната система – 34.8 % при заболели – 1784, следвани от клас XXI - хоспитализирани - 1009 – 19,7 %, на трето място в тази възрастова група са XIX клас - травми, отравяния и други последици от въздействието на външни причини – при заболели 615 с относителен дял 12 %.

Сред лицата от 18 до 64 години с най-голям дял е групата на болестите на органите на кръвообращението – 14.8% - хоспитализирани лица – 3 086, следвани от болести на пикочо-половата система – 8,9% и хоспитализирани 1 854, на трето място – бременност, раждане и послеродов период – 8,3% и хоспитализирани – 1716, на четвърто място са болестите на дихателната система – хоспитализирани 1 612 - 7,8 %, на пето място са болестите на храносмилателната система – хоспитализирани 1563 с относителен дял 7,5%.

Относителният дял на хоспитализираните лица с психични и поведенчески разстройства за 2018г. е 6,08/ при 1264 хоспитализирани лица. За сравнение - за 2017 г. е 3,46% при хоспитализирани 1 612 лица, а за 2016 г. относителният дял 5.83 % при 1190 хоспитализирани случаи.

Водещи заболявания при хоспитализираните пациенти над 65 годишна възраст са: на първо място болести на органите на кръвообращението – 31 % при хоспитализирани 6 420, следвани от болести на дихателната система - 7,5% от хоспитализирани – 1 560, на

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

храносмилателната система – 7,3% от хоспитализирани 1 523, на нервната система – 5,5 % от хоспитализирани 1 161 и болести на пикочо-половата система – 5,4 % от хоспитализирани 1 135 пациенти.

Общо **регистрираните заболявания от активна туберкулоза** на 100 000 население /болестност/ и новооткритите /заболеваемост/ намаляват за област Монтана през разглеждания период (2016г. – 2018г.) За същият период 2016г.-2018г. стойностите за „болестност“ от активна туберкулоза са по-ниски от тези за страната, а стойностите за „заболеваемост“ през 2016г. и 2017г. са по-високи, за разлика от 2018г. когато заболеваемостта от активна туберкулоза за областта /18,3/ е незначително по-ниска от тази за страната /18,4 на 100000 от населението/. Сравнителният анализ показва намаляване на регистрираните случаи на туберкулоза последните години.

Общо **регистрираните болни от активна туберкулоза** за 2018 г. са 62 или 47.4 на 100 000, в т.ч. новооткрити и рецидиви 24, което формира заболеваемост 18,3 на 100 000. През 2018г. се запазва високият относителен дял на пациентите с белодробна туберкулоза за регистрираните случаи – 55 случаи или 89% . Всички 24 новооткрити случаи са с белодробна туберкулоза. Сравнителният анализ за последните години показва намаляване на новооткритите случаи и рецидиви на туберкулоза за последните години.

По отношение на **психичните заболявания**, болните под диспансерно наблюдение за 2018 година са 1582, което формира 1220,3‰. Най-голям е броят на Психични и поведенчески разстройства – 1494 или 1152,4 на 100 000 от населението, случаите на епилепсия са 88 или 67,9 на 100000 души от населението. От психичните и поведенчески разстройства водещо място заемат шизофрения, шизотипни и налудни разстройства – 490 /378 на 100 000/, от които 414 /319.4 на 1000000/ - шизофрения, следвани от умствената изостаналост -347 /267,7 на 1000000/, невротични, свързани със стрес и соматоформни разстройства – 231 / 178.2 на 100 000/ и разстройства на настроението – 198 /152,7 на 100 000/, разстройства на личността и поведението в зряла възраст – 111 случаи или 85,6 на 100 000 души от населението.

В сравнение с броя на болните под диспансерно наблюдение от 2017 г. за 2018 г. са с 30 по-малко.

Болните под диспансерно наблюдение за 2017 година са 1 612, което формира 1219,2 на 100 000, в сравнение с 2016 г. са с 29 по-малко. През 2016 г. болните под диспансерно наблюдение са били 1641, което формира – 1218,5 на 100 000 от населението в областта.

В обобщение, за областта се наблюдава:

- трайна тенденция към намаляване и застаряване на населението;
- ниска раждаемост, висока смъртност и отрицателен естествен прираст;
- общата смъртност се запазва устойчиво висока и над средната за страната;
- водещо място заемат болестите на органите на кръвообращението – 63.2% относителен дял за област Монтана спрямо 65% относителен дял за страната;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- като положителна за областта тенденция може да се отбележи, намаляването на детската смъртност през последните три години и през 2018г. този показател е по-нисък в сравнение със средния за страната;
- задържащ се висок относителен дял на болестите на органите на кръвообращението и болести на дихателната система;
- висок ръст на заболяемостта от злокачествените заболявания;
- намаляване заболяемостта от активна туберкулоза;
- постоянна тенденция за нарастване на заболяемостта от злокачествени и психични заболявания.

Б. Анализ на рисковите фактори, свързани с населението и човешкото здраве, в т.ч. свързани с околната среда и в частност – развитието, управлението и ползването на горските територии

Рисковите фактори за населението и здравето на хората условно могат да бъдат анализирани по следните групи (съгласно *Годишни доклади на министъра за здравеопазването за състоянието на здравето на гражданите и изпълнение на Националната здравна стратегия*):

Рискови фактори, свързани със социално-икономическата среда (социални детерминанти на здравето):

Тези фактори са с най-голям ефект върху населението. Съгласно Областната стратегия за развитие на област Монтана 2014-2020 г. и докладите за изпълнението ѝ основен двигател на икономическия растеж в областта е Община Монтана. През последните години промените в социално-икономическото развитие на областта могат да се обобщат основно като положителни в сферата на икономиката и отрицателни по отношение на демографското развитие.

Областта превъзхожда останалите области в Северозападен регион по отношение на показателите за коефициент на безработица. Наблюдават се 4 показателя, по които област Монтана е с по-неблагоприятни стойности от останалите области в СЗР: Коефициент на икономическа активност - 15-64 навършени години, относителен дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години с висше образование, чуждестранни преки инвестиции в нефинансовите предприятия с натрупване към 31.12 и дължина на първокласните пътища.

Открояват се следните проблеми: малък дял на икономически активното население, липса на квалифицирани кадри в областта, малък размер на чуждестранните инвестиции и пътна мрежа в по-нисък клас от останалите области.

По отношение на показателя Брутен вътрешен продукт (БВП) на човек от населението област Монтана дава едва 13% от средното за ЕС и на едно от последните места в страната.

Промяната във възрастовата структура (застаряването) на населението води до промяна в структурата на здравните потребности и увеличаване разходите за здравни нужди. Увеличението на дела на лицата над 60 годишна възраст е предпоставка за

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

увеличаване на заболяемостта в областта, хронифициране на заболяванията и повишаване на инвалидността. Застаряването на населението води до увеличаване на демографския товар, с всички произтичащи от това затруднения за здравното обслужване на населението. Увеличават се разходите за издръжка на възрастните поколения. Намаляват възможностите за защита на децата и на хората в активна възраст.

Висок е относителният дял на ромското население – като източник на асоциални, малообразовани и без добри трудови навици лица.

Като основни проблеми са ограничените възможности за заетост, незадоволителното състояние на инфраструктурата и техническата база като цяло, ниска застъпеност на високотехнологични производства, неоползотворен потенциал за диверсифициране на икономическия профил (недостатъчно развита преработваща промишленост, неизползван туристически потенциал, липса на висше учебно заведение), което води до увеличаване на мобилността на работещото население към други области.

В горското стопанство са заети около 150 служители. Като цяло работната среда е благоприятна за служителите, и при спазване на съответните изисквания здравословни и безопасни условия на труд за конкретните дейности не е със значим рисков потенциал сравнено с работата в добиваща, преработваща промишленост и др.

Рискови фактори, свързани с начина на живот:

Към тези фактори се отнасят тютюнопушенето, употребата на алкохол, физическата активност, хранене и хранителен статус на населението, употребата на наркотици.

Отношение към горските територии имат физическата активност (горските територии предоставят условия за рекреация и физическа активност на местното население) и до някаква степен храненето (ползванията на горите за събиране на плодове, билки, гъби, пашуване на животните, лов на дивеч и др.).

Рискови фактори, свързани с околната среда:

Като рискови фактори, свързани с околната среда, са възприети атмосферен въздух, питейни води, води за къпане, почви, отпадъци, шум, генетично модифицирани организми в храни, нейонизиращи лъчения, йонизиращи лъчения.

От анализа на състоянието на околната среда в областта, към момента могат да се изведат следните данни за тази група рисковите фактори:

Фините прахови частици - ФПЧ₁₀ и ПАВ са проблемни замърсители на **атмосферния въздух** за община Монтана. Наднормени замърсявания на атмосферния въздух в гр. Монтана се регистрират предимно през зимните месеци. Замърсяването на въздуха се причинява основно от битовото отопление (използване на твърди горива – въглища и дърва). Със замърсеният въздух се свързват болестите на дихателната система. Що се отнася до горските територии, те са с изключително положително въздействие по отношение на КАВ – имат пречистваща функция, състояща се в разлагане и поглъщане на по-голямата част от пренасяните с дъжда замърсители във въздуха.

Състоянието на **повърхностните и подземните води** в обхвата на област Монтана, които се ползват за **питейно-битови нужди** е определено като "добро". Отнесено към

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

ОПРГТ - извършваните горско-стопански дейности в това число изсичане, добив на дървесина, използване на средства за растителна защита и др, (до колкото такива са изпълнявани) не са причинили дългосрочно отрицателно въздействие върху водосборните зони, санитарно-охранителните пояси, опазването на водоизточниците, използвани за питейно-битово водоснабдяване и качеството и количеството на водите в тях. Общото въздействието върху водите, при нерегламентирани сечи, нерегламентиран добив на дървесина, нерегламентирано ползване на препарати за растителна защита би било дългосрочно и отрицателно, включително ще има негативен ефект върху зоните за които е определен значим риск от наводнения. Такива дейности са недопустими в СОЗ съгласно ЗВ и Наредба № 3/2000 г. Съгласно Наредба № 3/2000 г. за територии попадащи във вододайни зони (с учредени СОЗ) в пояс I се разрешават само дейности, свързани с експлоатацията на водоизточника и/или съоръжението, както и свързани с изпълнението на противоерозионни, залесителни и отгледни горскостопански мероприятия. В пояси II и III е забранено ползване на въздухоплавателни средства за разпръскване на торове и пестициди, ограничено е използване препарати за растителна защита.

Съгласно ПУРБ 2016 – 2021 г. на Дунавски район, на територията на област Монтана **няма идентифицирани водни обекти, определени като води за рекреация, включително определени като зони за къпане.**

По отношение на **почвите**, за територии от областта, в т.ч. в обхвата на ОПРГТ са установени свлачищни и ерозионни процеси. Съгласно *Регионалния доклад за състоянието на околната среда през 2018 г.* (РИОСВ-Монтана) не са регистрирани наличия на тежки метали над ПДК. Съдържанието на тежки метали в почвата е под максимално допустимите концентрации, определени с Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за допустимото съдържание на вредни вещества в почвата. Не са регистрирани замърсявания на почвите с нитрати от предозирано торене, нито в резултат на употреба на препарати за растителна защита, в т.ч. полициклични ароматни въглеводороди (РАН₁₆), полихлорирани бифенили (РСВ₆) и органохлорни пестициди. Риск от замърсяване на почвите в горските територии има от евентуални нерегламентирани сметища.

Високото **шумово натоварване** на околната среда, характерно за гр. Монтана, определя неблагоприятните условия за градско развитие по отношение на акустичните качества на околната среда и повишен здравен риск за населението.

В горските територии няма производствени и други обекти и дейности, които да са постоянен източник на шум в околната среда. Възможно е при извършването на сечи или добив на дървесина в горски територии, които са в близост до населени места или до обекти, подлежащи на здравна защита, тези обекти краткотрайно (за времето на извършване на дейностите) да бъдат подложени на повишени нива на шум в светлата част на деня, в резултат на използването на съответна техника (най-високи са нивата на шум при използване на машини и моторни триони – особено при ползване на няколко едновременно, сравнено с ръчната сеч) за извършване на сечта и от транспортните средства за извоз на добития материал.

Липсва информация и статистика за наличието на **генетично модифицирани организми в храните** на територията на областта, но този показател няма отношение към ОПРГТ.

Нейонизиращи лъчения – не са установени нива на електромагнитни полета извън границите на максимално допустимите – тези лъчения нямат връзка с ОПРГТ.

Йонизиращи лъчения – няма данни за отклонения от естествените стойности и надфонове превишения на показатели за радиация в областта. Йонизиращите лъчения също нямат отношение към ОПРГТ.

В обобщение, на територията на областта основни рискови фактори в населените места са влошеното КАВ и повишените нива на шум. Съгласно годишните доклади на РИОСВ-Монтана и РЗИ-Монтана тези рискови фактори не произтичат от ползването и управлението на горските територии.

2.2. Евентуално развитие на околната среда без прилагането на ОПРГТ на област Монтана

Въз основа на подробните характеристика и анализ на аспектите на околната среда в т. 2.1, направена в доклада за ЕО, в следващата таблица е направен анализ на евентуално развитие на компонентите и факторите на околната среда, в т.ч. по отношение на човешкото здраве, без прилагането на плана (по този начин е оценено въздействието на „нулевата алтернатива“, т.е. отказ от реализиране на ОПРГТ на област Монтана).

Таблица № 2.2-1 Евентуално развитие на компонентите и факторите на околната среда, в т.ч. човешкото здраве, без прилагане на ОПРГТ

Компонент/Фактор на околната среда	Евентуално развитие без прилагане на ОПРГТ на област Монтана (Нулева алтернатива)
Изменение на климата	<p>Политиката по изменение на климата и адаптацията към последиците от климатичните изменения налага адекватно планиране и прилагане на мерки в тази насока. При избор на „Нулева алтернатива“ или отказ от реализирането на ОПРГТ ще се затрудни идентифицирането и прилагането на такива мерки, поради липса на цялостна и подробна картина за горите на областно ниво - единна горскостопанска картна основа за горите в областта, функционално зонирание, зони за защита от урбанизация и цели за управление на горското и ловното стопанство. Също така, в ОПРГТ са включени изрични насоки във връзка с климатичните промени и адаптацията към климатичните изменения, отнасящи се за всички горски територии в областта, съобразно тяхната характеристика и функционална принадлежност, независимо от собствеността им, което няма как да бъде изпълнено при горскостопанските планове и програми или националните стратегически документи за развитие и управление на горските територии.</p>
Атмосферен въздух	<p>Развитието на горските територии при всички случаи има положително въздействие върху качеството на атмосферния въздух. Наличието на ОПРГТ предполага по-добро планиране на това развитие, устойчиво ползване и съхраняване на горите на територията на областта. В случай на неприлагане на ОПРГТ решенията за ползването и развитието на горските територии ще бъдат на ниво горскостопански планове и програми, като тези решения ще са съобразени единствено с конкретната засегната горска територия, предмет на конкретния горскостопански план или програма, без съобразяване със съседните горски територии. По този начин (без съобразяването с единна горскостопанска картна основа, функционално зонирание на горите, без наличие на зони за защита от урбанизация) може да се допусне преексплоатиране на съответната територия (сечи и добив на дървесина), което ще ограничи положителната роля на горската растителност за подобряване на КАВ в района.</p>

Компонент/Фактор на околната среда	Евентуално развитие без прилагане на ОПРГТ на област Монтана (Нулева алтернатива)
<p>Води – повърхностни и подземни, в т.ч. риск от наводнения</p>	<p>Текущото състояние по компонент „Води” не отговаря напълно на изискванията на ПУРБ за Дунавски район и изискванията на РДВ за постигане на добро състояние. Екологичното състояние/потенциал към 2015 г. на по-голямата част от ВТ (51,1%) е определено като добро. ВТ, които са оценени в умерено или по-лошо от умерено екологично състояние/потенциал показват завишени стойности за биогени, БПК₅, както и за някои биологични елементи за качество (БЕК). Междинните данни по време на изпълнение на втория ПУРБ, към 2018 г. не показват съществени разлики. В добро и много добро състояние/потенциал са 46,2% от ВТ, а 38,5 % не са постигнати целите и те са оценени в умерено или по-лошо от умерено състояние/потенциал. За ВТ разположени по основното течение на р. Огоста от извора до устие (вкл. притокът р. Мартиновска Огоста) е установено трайно замърсяване с арсен от натрупаните рудни отпадъци от мините над гр. Чипровци. Данните от 2018 г. показват, че всички ВТ попадащи изцяло или частично в обхвата на област Монтана са в добро химично състояние. Зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване са в добро екологично и химично състояние.</p> <p>Към 2015 г. химичното състояние на 7 от ПВТ е определено като „добро“. Останалите 3 ПВТ са в „лошо“ състояние поради отклонение от СКОС по показателите хром и нитрати. В периода на изпълнение на втория ПУРБ на Дунавски район са регистрирани отклонения от СКОС за 7 от ПВТ по показателите желязо, манган, магнезий, олово, никел, хром, нитрати, ортофосфати, обща твърдост, перманганатна окисляемост, атразин. Количественото състояние на всички ПВТ, в териториалния обхват на област Монтана към 2015 г. е „добро“.</p> <p>Територията в обхвата на ОПРГТ за област Монтана попада в два Района със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) - BG1_APSFR_OG_061р. Берковска при гр. Берковица (изцяло) и BG1_APSFR_DU_001река Дунав (частично по 50 км гранична зона с реката).</p>

Компонент/Фактор на околната среда	Евентуално развитие без прилагане на ОПРГТ на област Монтана (Нулева алтернатива)
	<p>Без прилагането на ОПРГТ на област Монтана не може да се очаква постигане на устойчивост при опазването и управлението на водните ресурси. Ще се породи липса на съгласуваност между ПУРБ, ПУРН, отделните Горскостопански планове и програми, програмите за мониторинг на повърхностните и подземните води, от което може да произтекат значими потенциални въздействия. Следва да се има предвид, че поддържането и управлението на горските територии има важно значение за опазване на водните ресурси предназначени за питейно – битовото водоснабдяване на населението. Нереализираното на ОПРГТ би могло да компрометира постигането на целите за добро екологично и химично състояние на повърхностните и подземните води.</p> <p>Оценката на риска в Дунавски район показва, че в обхвата на област Монтана, че голяма част от повърхностните и подземни водни тела са в риск от непостигане на цели за добро състояние, а за други съществува вероятен риск. Нереализираното на ОПРГТ би могло да компрометира изпълнението на целите за достигане на добро екологично и химично състояние на повърхностните и подземните води. Това налага добра координация на всички нива при планирането на мерки и изпълнението на дейности по управление на водите, разписани в различни закони, подзакони, нормативни и стратегически документи. Чрез реализиране на ОПРГТ и съгласуване на политиките на управление ще се постигне интегрираност между стратегическото планиране на горското стопанство и управлението на водните ресурси на регионално ниво за постигане на устойчиво развитие.</p>
Земни недра	<p>При горските територии, основни проблеми, свързани със земните недра, които могат да възникнат, са ерозионни процеси и свлачища. Горските стопанства провеждат противоерозионни мероприятия като част от управлението на поверените им територии. В този смисъл противоерозионни дейности и укрепване на свлачищни райони следва да се прилага независимо от наличието или липсата на ОПРГТ. Въпреки това, прилагането на</p>

Компонент/Фактор на околната среда	Евентуално развитие без прилагане на ОПРГТ на област Монтана (Нулева алтернатива)
	<p>плана ще спомогне за по-добра координация на областно ниво при решаване на проблеми, касаещи опасност от възникване на свлачищни процеси.</p> <p>Основните проблеми, които могат да възникнат с геоложката основа са ерозионните процеси, които има условия да възникнат на територията на ОПРГТ. Планът обхваща 5 ДГС, които провеждат противоерозионни мероприятия, като едно от задълженията при управлението на горските територии.</p> <p>В такъв смисъл дейностите са гарантирани и приемането на плана ще се отрази най-вече на оптимизиране на цялостното планиране и организацията по изпълнение на мероприятията, а не на самите видове дейности. В тази връзка Нулевата алтернатива няма да доведе до неблагоприятни тенденции за земните недра.</p>
Почви и земеползване	<p>Липса на общи насоки за управление, забрани и ограничения (с цел минимални отрицателни въздействия върху горските територии) между отделните горскостопански планове и програми в областта.</p> <p>Липса на цялостно функционално зонироване на територията, зони за защита от урбанизация, и на общи за областта индикатори за оценка на съответната под категория за защита (обща за отделните териториални единици за управление на горските територии);</p> <p>Липса на единната горскостопанска картна основа относно почвите на територията на областта.</p> <p>Затруднено въвеждане и адаптиране на добри лесовъдни практики за устойчиво управление на почвите в условия на климатични промени и разработване на проекти насочени към устойчиви екологични практики.</p> <p>Нулевата алтернатива ще е с неблагоприятно въздействие по отношение на почвите и земеползването.</p>
Ландшафт	Липса на планова основа за:

Компонент/Фактор на околната среда	Евентуално развитие без прилагане на ОПРГТ на област Монтана (Нулева алтернатива)
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ осигурена/гарантирана планова пространствена структура на насажденията и опазването на екосистемните им функции в подкрепа на ландшафта; ✓ определяне територията на отделните локални ландшафти – горите, като основен елемент с определяща роля за съхраняване на естествените екосистемни режими, процеси и функции в тях; ✓ определяне на горски територии, формиращи ландшафт от регионално значение, определяне на консервационна им стойност и включване на типични ландшафти и тяхното многообразие от съответния горскорастителен район. ✓ изграждане на система за постоянен мониторинг на състоянието на горските ландшафти и екосистемите в тях във връзка с предоставянето на екосистемни услуги и на биоразнообразието на горските територии в общините на областта; ✓ добра интеграция на концепцията за ландшафтни услуги в процесите на вземане на решения на областно и общинско ниво. <p>Ще бъде затруднено изпълнението на дейности за повишаване на екологичната култура на населението, както и екологична култура, устойчиво стопанисване и използване на горите, повишаване конкурентноспособността и иновативността на местната икономика при използването на горски ландшафти, предоставящи екосистемни ползи;</p> <p>Липса на единната горскостопанска картна основа относно ландшафтите на територията на областта.</p> <p>„Нулевата алтернатива” за този компонент е неблагоприятна.</p>
Растителност	<p>При неприлагане на ОПРГТ ще продължи управлението на горските територии, съгласно действащите горскостопански планове и програми – т.е. на местно ниво. Доколкото те са на различно във времето ниво на изпълнение и съгласуването им следва само политиката и особености на периода, в който е извършено, ще продължат различията в стопанисването на тези територии, вкл. в добива на дървесина, управлението на ресурсите от дивеч,</p>

Компонент/Фактор на околната среда	Евентуално развитие без прилагане на ОПРГТ на област Монтана (Нулева алтернатива)
	<p>ползванията на недървесни ресурси (билки, гъби и др.) и мн. др. Ще продължат активните планови сечи, особено в частните гори, както и браконьерските сечи. Това може да бъде потенциален източник на значителни отрицателни въздействия, които от своя страна да доведат до фрагментиране на горската покривка, до влошаване на екологичните особености на местообитанията на защитени растителни видове, както и до влошаване на природозащитното състояние на целеви природни местообитания, особено горски в защитените зони и извън тях. Тези отрицателни въздействия могат да бъдат свързани с различия на ниво ДГС на политиките на ползвания, както и в различните видове собственост на горите., залесяване вкл. с нетипични видове, промяна в съществени таксационни показатели на дървостойките в подотделите, попадащи в различни ДГС – напр. възрастова структура, склопеност и пълнота на дървостоя и др. Съгласуването на обща политика на управлението на ДГС в един по-голям регион, като област Монтана, и в сравнително по-обозрим времеви диапазон, каквито са 10 години, може да намали степента на потенциалните отрицателни въздействия върху природните местообитания, растителната покривка, защитените видове растения и целевите растителни видове за опазване в защитените зони.</p>
Животински свят	<p>При случай на неприлагане на ОПРГТ за област Монтана развитието на животинските популации ще продължи досегашния си ход без изменение. Тенденциите на намаляване на много от горските видове животни ще продължат. Ще продължат да действат фактори, свързани с безпокойство на размножаващите се животни през пролетта вследствие на горскостопанските дейности, на прилагане на горскостопански планове и програми без обща визия и без координация и съгласуваност между отделните такива. Извършваните досега мащабни горскостопански сечи, особено в частните гори в определени райони, които имат негативно въздействие върху фауната, ще продължат да се извършват при неприлагане на ОПРГТ. Горскостопанските сечи ще продължат да засягат редица находища на редки видове</p>

Компонент/Фактор на околната среда	Евентуално развитие без прилагане на ОПРГТ на област Монтана (Нулева алтернатива)
	<p>птици и бозайници тъй като досега много малко информация за фауната на областта е била използвана при горскостопанското планиране. Този проблем не е регионален, а национален. ОПРГТ в известна степен ще спомогне за подобряване положението в това отношение тъй като много от находищата на редки и застрашени видове с настоящата екологична оценка ще попаднат в нововъведени с ОПРГТ зони с известни ограничения на горскостопанските дейности. Досега само 10% от горите от дадено приоритетно за опазване местообитание бяха обявени за ГФС, но това беше направено без отчитане на каквито и да било конкретни данни за фауната на съответните райони.</p> <p>В настоящия план са дадени насоки за разумно и устойчиво стопанисване на горите по зони, което също ще спомогне опазването на горската фауна. Например в горите за опазване на водите, в горната част на водосборите се срещат голям брой редки видове животни –като пернатонога кукумявка, горски бекас, белогръб кълвач и др. Стопанисването на тези гори с предложените в плана ограничения ще доведе до опазване на водосборите и на видовете свързани с горите в горната част на водосборните басейни. При досегашното горскостопанско планиране и ползване в тези райони нерядко се наблюдаваха масивни краткосрочно-постепенни сечи, възобновителни сечи и голи сечи, които довеждаха до сериозно негативно въздействие върху редица животински видове. Също така ОПРГТ предлага да не бъдат извършвани сечи в крайречните гори в тази зона/за опазване на водите/. Това определено би било много полезна мярка тъй като в крайречните гори в планинските райони намират убежища голям брой животински видове. Нерядко гнездата на дневните грабливи птици с висок консервационен статус са точно в такива гори, тъй като в близост до потоците и реките често има много големи и високи дървета –подходящи за изграждане на гнездата на тези птици.</p>
Защитени зони и защитени територии	Управлението на защитените територии се извършва съгласно ЗЗТ, заповедите им за обявяване, заповедите им за прекатегоризация и Плановете за управление, там където има

Компонент/Фактор на околната среда	Евентуално развитие без прилагане на ОПРГТ на област Монтана (Нулева алтернатива)
	<p>изготвени и приети такива. Защитените зони от Натура 2000 се управляват съгласно заповедите им за обявяване, Плановете за управление (там където има изготвени и приети такива), Закона за биологичното разнообразие, Директива 92/43/ЕИО и Директива 2009/147/ЕО. При неприлагането на ОПРГТ горските територии, попадащи в защитените територии или защитени зони, ще бъдат управлявани съобразно действащите ГСП, които отчитат ограниченията и режимите в ЗТ и ЗЗ. Предвид различния период на изготвяне и действие на ГСП и особено при по-големи по площ защитени зони и защитени територии (като природни паркове) има вероятност от отрицателно въздействие върху горските природни местообитания и видовете, предмет на опазване и техния консервационен статус, поради липсата на съгласуваност в политиките на стопанисване и ползване в рамките на различните ДГС, различните видове собственост в горските територии и др.</p> <p>ОПРГТ дава възможност за съгласуваност на политиките и управлението на по-голяма териториална единица –каквато е областта, отчитайки всички специфики на защитените зони и защитените територии и тяхната свързаност, спомагайки за по-добро опазване на биологичното разнообразие и защитените природни територии.</p>
Културно-историческо наследство	<p>Основните проблеми, които могат да възникнат с културно-историческото наследство е увреждане или унищожаване на артефакти при започване на строителство на инфраструктура в горски територии или несъобразено извършване на сечи и добив на дървесина в непосредствена близост до такива обекти. На това ниво на подробност на проекта на ОПРГТ няма възможност да се определят конкретни дейности по строителство, а процедурите по реда на глава шеста от ЗООС изискват всяко инвестиционно предложение да премине през съответна процедура по ОВОС/ЕО, на който етап вече ще се дадат конкретни местоположение и параметри на въздействие и съответно НИНКН ще се произнесе с указания съгласно действащото законодателство. Процедурите се извършват независимо от наличието или липсата на ОПРГТ.</p>

Компонент/Фактор на околната среда	Евентуално развитие без прилагане на ОПРГТ на област Монтана (Нулева алтернатива)
Отпадъци	ОПРГТ не е насочен към дейности с отпадъци, т.е. без неговото прилагане не се очаква промяна.
Вредни физични фактори	Не се очаква промяна в тенденциите по отношение на вредните физични фактори. Дейностите в горските територии нямат значимо отношение към нивата на шума, а към йонизиращи и нейонизиращи лъчения или радиация нямат никакво отношение.
Материални активи	Развитието на горските територии и ползванията в тях със сигурност ще бъде неустойчиво без ОПРГТ – поради липса на цялостна планова основа, функционално зонирание, отчитане на екосистемните ползи на ниво област, което може да доведе до прекомерно ползване на ресурси и влошаване на състоянието на горските насаждения, съответно намаляване на ползите от тях за обществото и околната среда.
Население и човешко здраве	Тенденциите по отношение на населението и човешкото здраве зависят в значителна степен от тенденциите за компонентите и факторите на околната среда. Наличието на планова основа, адекватно зонирание на териториите и съответно – ефективни насоки за развитие на горските територии на територията на цялата област ще окаже положително въздействие по отношение на околната среда като цяло, и от там – върху населението и човешкото здраве в сравнение с отказа от реализиране на ОПРГТ.
Предприятия с нисък и висок рисков потенциал/Риск от голяма авария	Предвижданията на разглеждания проект на план нямат отношение към наличните предприятия с рисков потенциал, нито са свързани с риск от големи аварии. В този смисъл не се очаква промяна.

3. Характеристика на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати с реализацията на ОПРГТ на област Монтана

Териториалният обхват на ОПРГТ включва всички горски територии в област Монтана.

ОПРГТ включва единна горскостопанска картна основа за горските територии; функционално зонироване на горските територии; зони за защита от урбанизация; цели на управлението на горските територии и на ловното стопанство. От гледна точка на възможно значително засягане на територии с реализацията на плана, то зависи от очакваното въздействие на идентифицираните насоки за управление, забрани и ограничения за съответните категории горски територии върху компонентите и факторите на околната среда, в т.ч. населението и човешкото здраве.

По отношение на **климатичните изменения** и необходимостта от предприемане на мерки за **адаптация** към последиците от тях, ОПРГТ се очаква да има изцяло положително въздействие, тъй като идентифицира насоки, обвързани с целите за ограничаване на изменението на климата и за адаптация към климатичните изменения. Съответно не се очаква значително отрицателно засягане на територии, имащи значение за климатичните изменения и адаптацията към последиците от тях.

По отношение на **качеството на атмосферния въздух**, функционалното зонироване на горските територии, предложено с ОПРГТ и формулираните насоки за управление, заедно със забраните и ограниченията към тях също имат положително, а не отрицателно въздействие. За повечето категориите горски територии, в които е допустимо строителство и експлоатация на различни съоръжения и обекти, има потенциална вероятност от отрицателно въздействие върху КАВ – в зависимост от конкретните обекти и съоръжения и техните параметри.

По отношение на **повърхностните води** - ОПРГТ на област Монтана предлага функционално зонироване на горските територии, определено на базата на съществуваща информация, такава събрана в процеса на изготвяне на плана, решения на общините и проучване на общественото мнение. Реализирането на проектния териториален обхват за различните горските територии по функционални категории ще засегне в нееднаква степен отделните ВТ (Таблица № 3-1).

Таблица № 3-1. Степен на въздействие на различните функционални горски категории (А-Д) върху повърхностните водни тела, попадащи изцяло или частично в област Монтана

Код на ВТ	Воден обект	А1	А2	А3	А4	А5	А6	А7	Б1	Б2	Б3	Б4-Б12	Б13	В	Г	Д
BG1DU000R001	Дунав	**		*	*				**	**	*		**	*	**	
BG1DU000L1001	яз. Аспарухов вал															

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код на ВТ	Воден обект	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	Б1	Б2	Б3	Б4-Б12	Б13	В	Г	Д
BG1OG307R1013	Огоста	**								*			**			
BG1OG307R1213	Огоста	**		*	*					**			**		**	
BG1OG307R1313	Огоста	**								**			**	*		
BG1OG400R1019	Рибене									**						
BG1OG600R007	Въртешница															
BG1OG600R1006	Ботуня															
BG1OG600R1018	Ботуня															
BG1OG600R1106	Ботуня														*	
BG1OG600R1118	Ботуня															
BG1OG600R1206	Черна															
BG1OG700R005	Шугавица	**			*					**						
BG1OG700R1002	Златица	*														
BG1OG700R1003	Бързия															
BG1OG700L1004	яз. Огоста															
BG1OG700R1103	Бързия	**														
BG1OG700R1203	Берковска	*		*												
BG1OG789R1001	Огоста	*													**	
BG1OG789R1101	Превалска	*														
BG1OG789R1201	Огоста	**														
BG1OG789R1301	Дългоделска	*			**											
BG1OG789R1401	Огоста	**														
BG1OG789R1501	Огоста	*			*											
BG1OG789R1601	Мартиновска	*		*											*	
BG1WO500R011	Скомля															
BG1WO600R015	Лом									**				**		
BG1WO600R1013	Лом	**		**	**					*			**			
BG1WO600L1014	яз. Христо Смирненски			*						**			*			
BG1WO600R1014	Нечинска бара	**								*						
BG1WO600R1112	Лом															
BG1WO800L021	Яз. Ковачица															
BG1WO800R1016	Цибрица									**						
BG1WO800L1020	Яз. Расово-1															
BG1NV200R1001	Нишава (Гинска)															
BG1NV200R1101	Височка (сребърна)															
BG1NV200R1102	Без име															
BG1IS300R1018	Искрецка															

	<i>Площта на горските територии е под 25 % от територията на ВТ</i>
	<i>Площта на горските територии е между 25 и 70 % от територията на ВТ</i>
	<i>Площта на горските територии над 70 % от територията на ВТ, като това включва над 50 % от течението на основната река и притоците във водосбора</i>
*	<i>Горските територии са по протежение на основната река в до 50 % от дължината ѝ и/или по протежение на притоци във водосбора</i>
**	<i>Горските територии са по протежение на основната река в над 50 % от дължината ѝ, както по протежение на притоци във водосбора</i>

Горските територии засягат основно планинските и полупланински типове повърхностни води от поречието на Огоста и Западно от Огоста и поречието на река Лом, както и частично основните течения на реките Огоста и Цибрица. Отчитайки териториалното припокриване на подземните водни тела и проектните горски територии най-значимо ще е въздействието върху две ПВТ - BG1G0000TJK044 Карстови води в Западна Балкан и BG1G0000QAL013 Порови води в Кватернера - р. Лом. Въздействието върху

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

водите се очаква да бъде общо положително, като не се очаква значително отрицателно засягане.

Шест от зоните за защита на повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване попадат в територии предназначени за защита на водите и конкретно „Територии за защита на водите разположени в СОЗ“ (Таблица № 3-2). В останалите две зони - BG1DSWNV1101 Височка (Сребърна) и BG1DSWNV1102, включваща РВ "Перачката бара"; землище Браковци, речните водохващания (водоснабдяващи населени места в област София) и учредените СОЗ са извън териториалния обхват на област Монтана, т.е. те не припокриват горски територии, предмет на ОПРГТ.

Таблица № 3-2. Горски категории за защита на водите предвидени в ОПРГТ, попадащи в определените зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване (процент на покриване с площта на ВТ, съгласно цветовете легенда от Таблица № 3-1 по-горе)

№	Код на зоната	Код на повърхностно водно тяло	Име на реката/язовира	Географско описание на повърхностно водно тяло	Горски категории за защита на водите
1	BG1DSWOG1106	BG1OG600R1106	Ботуня	РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релков дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2"; р. Ботуня до Вършец	A2.1. Територии за защита на водите разположени в СОЗ A2.4. Територии за защита на водите разположени във водосбори на водохващания за стопански цели
2	BG1DSWOG1206	BG1OG600R1206	Черна	РВ "Чегорила"; р. Черна до Горно Озирово	A2.1. Територии за защита на водите разположени в СОЗ
3	BG1DSWOG1103	BG1OG700R1103	Бързия	РВ "Пръшковица"; РВ "Гаванищица"; РВ "Садина бара"; РВ "Ширине" на реките Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара	A2.1. Територии за защита на водите разположени в СОЗ A2.4. Територии за защита на водите разположени във водосбори на водохващания за стопански цели
4	BG1DSWOG1203	BG1OG700R1203	Берковска	РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река"	A2.1. Територии за защита на водите разположени в СОЗ A2.4. Територии за защита на водите разположени във водосбори на водохващания за стопански цели
5	BG1DSWOG1101	BG1OG789R1101	Превалска	РВ "Лекия", РВ "Горна лука" - р. Превалска Огоста до вливане в р. Огоста при Белимел	A2.1. Територии за защита на водите разположени в СОЗ
6	BG1DSWOG1201	BG1OG789R1201	Огоста	РВ "Щавляка" и РВ "Козарице"- р. Огоста от извор до Чипровци	A2.1. Територии за защита на водите разположени в СОЗ A2.4. Територии за защита на водите разположени във водосбори на водохващания за стопански цели
7	BG1DSWNV1101	BG1NV200R1101	Височка (Сребърна)	РВ - СД "Сребърна-Гински" 12 бр. и РВ "Черна" (Църна) на р. Височка (Сребърна), Камарска, Средна и Куратска	Няма планирани горски територии за защита на водите.
8	BG1DSWNV1102	BG1NV200R1102	без име	РВ "Перачката бара"; землище Браковци	A2.4. Територии за защита на водите разположени във

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

№	Код на зоната	Код на повърхностно водно тяло	Име на реката/язовира	Географско описание на повърхностно водно тяло	Горски категории за защита на водите
					водосбори на водохващания за стопански цели

Основното **подземно водно тяло** свързано с водовземане за питейно – битови нужди, което се очаква да бъде засегнато от реализирането на ОПРГТ за област Монтана е BG1G0000TJK044 Карстови води в Западния Балкан. Под засягане се има предвид – припокриване на територията на водното тяло от горски територии в обхвата на ОПРГТ, като въздействието ще бъде дългосрочно и положително.

Територията в обхвата на ОПРГТ за област Монтана попада в два **РЗПРН** - BG1_APSFR_OG_061 р. Берковска при гр. Берковица и BG1_APSFR_DU_001 река Дунав.

РЗПРН с код BG1_APSFR_OG_061 е обособен в обхвата на ВТ BG1OG700R1003, по течението на р. Берковска, в рамките на гр. Берковица и е с обща дължина от около 7,1 км. В случая значение имат както мерките планирани за конкретното ВТ, така и тези свързани с предходното ВТ - BG1OG700R1203. Това налага оценката на въздействието от реализирането на ОПРГТ за област Монтана да бъде разгледано в контекста на идентифицираните категории горски територии и техните площи в двете водни тела (виж т. 2.1.3.1, **Таблица № 2.1.3.1-11**).

Основно значение за предотвратяване на възникването и развитието на ерозионните процеси на почвата, както и защита от лавини и наводнения имат категорията горски територии за защита на почвата (А1). За община Берковица ОПРГТ предвижда 2916,3 ха гори от тази категория (към момента залесени 2824,2 ха), като около 50 – 55 % от площите са съсредоточени във ВТ BG1OG700R1203.

Значение, макар и косвено имат и горските територии за защита на урбанизираните територии (А3). В обхвата на община Берковица са планирани общо 692,2 ха (към момента залесени 669,5 ха) горски територии от категория А3. Около 50 % от тях попадат във ВТ BG1OG700R1203 непосредствено преди гр. Берковица, а около 40 % във ВТ BG1OG700R1003 в района на града. Би могло в част от тези територии да се предвиди създаване на управляеми полдери или малки буферни басейни в заливни тераси на реките за защита от наводнения в съответствие с мярка OG_061_A.1.1.6 от ПУРН за Дунавски район.

РЗПРН с код BG1_APSFR_DU_001 е обособен по цялото течение на р. Дунав от с. Ново село (област Видин) до гр. Силистра (ВТ BG1DU000R001) и е с обща дължина от около 472 км. На територията на ОПРГТ и област Монтана, в северната гранична зона, попада участък с дължина от около 50 км.

За ВТ има в ОПРГТ има планирани 10 функционални типа горски територии, като тяхната площ е под 25 % от площта, както на цялото ВТ, така и на участъка му който попада в област Монтана.

Почти по цялото протежение на реката има обособени горски територии за защита на почвата (А1). Функционално те се отнасят към:

- територии за защита на почвата разположени между диги (А.1.3);

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- територии за защита на почвата разположени 200 м покрай р. Дунав (А.1.4);
- територии засегнати от свлачища (А.1.9).

Общата площ на тези територии за общините Лом и Вълчедръм е 794,8 ха, като към момента са залесени 743,5 ха.

В обобщение - предвижданията в ОПРГТ за област Монтана до голяма степен са съобразени със спецификата в районите със значителен потенциален риск от наводнения.

Значително засягане на територии по отношение на **земните недра** не се очаква, тъй като насоките, ограниченията и забраните за тях не предвиждат изграждане на съоръжения с високи насипи или дълбоки изкопи, което би имало въздействие върху геоложката основа. Не се предвиждат дейности, допускащи обезлесяване, което да доведе до активизиране на ерозионни процеси, срутища и свлачища.

По отношение на засягането на **почвите и земеползването** – функционалното зонироване е като цяло с положително въздействие - съгласно предложената функционалната принадлежност на горските територии – „Защитни гори” – горските територии за защита на почвата са с обща площ от 21097.2 ха от която 19 847,3 ha залесена и 1 249,9 ha незалесена. Горски територии за защита на почвата има във всички общини от областта. ОПРГТ не идентифицира конкретни проекти, поради което не може да се направи детайлна оценка за значително засягане на територии по отношение на почвената покривка. Въпреки това, всеки проект и дейност, особени тези, свързани със строителство (изграждане на нови горски пътища, изграждане на обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура за туризма, рекреацията и спорта), оказват в някаква степен въздействие върху почвената покривка и е възможно без прилагане на подходящи лесовъдни практики да доведе до възникване на ерозионни процеси, унищожаване на хумусния пласт, нарушение във водния баланс на почвата и почвеното плодородие.

Съществува възможност от изпуснати ползи за населението при нарушения във вида **собственост** на земите в горските територии и защитените зони.

По отношение на **растителността** и флората значително засягане се очаква в териториите предложени за „Зони за изграждане на ски писти и съоръжения към тях“, планирани върху 1222.4 ha. Така планираната зона съвпада с други функционални категории горски територии като „Специални горски територии“, чиято основна функция е опазване на биологичното и ландшафтно разнообразие. Предлаганата зона „За ски писти и съоръженията към тях“ ще има трайно отрицателно въздействие върху местообитания и популации на защитени видове (посочени с *) и други консервационно значими видове от флората, вкл. и целеви за защитена зона „Западна Стара планина и Предбалкан“, като *Buxbaumia viridis*, *Angelica pancici*, *Galanthus elwesii**, *Limodorum abotivum**, *Acer heldreichii**, *Erysimum cheiranthoides*, *Huetia cynapioides*, *Pimpinella major*, *Soldanella chrysosticta**, *Atropa belladonna*, *Melampyrum bihariense*, *Symphyandra wanneri*, *Senecio pancicii*, *Plagiothecium undulatum*, *Trichocolea tomentella* и др.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

В зоната на „Защитните гори“, единствено А.6 Защитни горски пояси А.7 Създадените по технически проекти за борба с ерозията, могат да окажат отрицателно въздействие, при създаване на нови такива в земеделски земи и особено в пасища и ливади. Те могат да бъдат природни местообитания от Приложение 1 на ЗБР (6240 Субпанонски степни тревни съобщества, 6250 Панонски льосови степни тревни съобщества, 6210 Сухи тревни и храстови съобщества на варовик (*Festuco-Brometalia*) и др.), както и на свързани с тях местообитания на защитени видове, като *Orchis papilionacea*, *Ophrys apifera*, *Himantoglossum jankae*, *Chamaecytisus kovacevii*, *Stachys arenariiformis*, *Echium russicum* и др.

По отношение на **животинския свят** значително засягане се очаква в териториите/площите, категоризирани като „Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях“. Предвижданата зона за реализация на туристическа ски зона в масива под вр. Ком/над гр. Берковица/ в предложението от ОПРГТ териториален обхват би имала значително отрицателно въздействие върху местните популации на следните животински видове с висок консервационен статус - градинска червеноопашка, белогръб кълвач, червеногуша мухоловка, полубеловрата мухоловка, горски бекас, пернатонога кукумявка, черен кълвач, сив кълвач, козодой, вълк, рис, златка, бехщайнов нощник, голям нощник, широкоух прилеп, воден нощник, кафяв дългоух прилеп, кафяво прилепче, лешников сънливец, дива котка, буков сечко, алпийска розалия. Ще бъдат засегнати негативно и много други видове животни, които са защитени от ЗБР, но не са с висок консервационен статус. Следва да се има предвид че предвиденият за туристическо усвояване масив всъщност представлява най-обширното и добре запазено петно от естествени иглолистни гори /смърч/ в Западна Стара планина в рамките на област Монтана. Останалите такива участъци са твърде малки по площ за да поддържат витални популации на свързаните с естествени иглолистни /смърчови/ гори видове. Също така над Берковица все още са запазени, макар и в редуцирана площ, едни много стари и представителни букови гори, които са ключово местообитание за някои от горепосочените животински видове като белогръбия кълвач, полубеловратата и червеногушата мухоловка.

Останалите функционални зони/категории горски територии в ОПРГТ и идентифицираните насоки, ограничения и забрани за тях не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху фауната и да засегнат други територии от областта значително в негативен план. Напротив – предвиденото включване на сравнително обширни територии като защитни гори, гори за запазване от урбанизация и гори с висока консервационна стойност (ГВКС), както и мерките препоръчани за екологосъобразно стопанисване на горите ще имат благоприятно въздействие върху фауната.

По отношение на **защитените зони и защитените територии** - ОПРГТ е документ за стратегическо планиране на горското стопанство и регионалното развитие. Чрез него се определя стратегическата рамка за развитие на горските територии в областта, която задава целите и приоритетите за устойчиво интегрирано областно развитие. ОПРГТ на област Монтана ще засегне 21 защитени територии, по смисъла на ЗЗТ и 22 защитени

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

зони от националната мрежата НАТУРА 2000, по смисъла на ЗБР. Общата площ на ЗТ в границите на област Монтана са 7146.626 ha, от тях горски територии са 5418.058 ha. Площта на защитените зони частично или изцяло попадащи в Област Монтана са 1127222.461 ha, от тях горски територии са 116898.85 ha. В Приложение № 3 към ДЕО е приложена *Карта на защитените зони и защитените територии на територията на област Монтана*.

Горските територии в ЗТ и ЗЗ по функционално зониране са включени изцяло в категорията „Специални горски територии“ и „Защитни гори“. Планът поставя цели на управление по функционална принадлежност на тези горски територии, насоки на управление, цели на управление на ловното стопанство, отчитайки специализираните ограничения поставени от заповедите и режимите за обявяване, плановете за управление, както и ограниченията произтичащи от Закона за защитените територии и Закона за биологичното разнообразие. Наред с това ОПРГТ идентифицира горските територии, предоставящи обществени екосистемни ползи. Те са интерпретирани като директен или индиректен резултат от функционирането на горските екосистеми и на специализираните дейности по управлението на горските територии. В тази връзка за горските територии в защитените територии и защитените зони от Натура 2000 са идентифицирани за „поддържане на биологичното разнообразие“ (площ от 72816.4 ha) и за „защита на природното и културно наследство“ (площ от 72765 ha), в чийто териториален обхват попадат защитените територии и защитените зони от НАТУРА 2000. ОПРГТ планира и зона „За ски писти и съоръжения към тях“, която зона засяга 1194.582 ha от защитена зона BG0002002 „Западен Балкан“ и 645.249 ha от защитена зона BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“, като ще има трайно въздействие върху целите и предмета на опазване на защитените зони, свързано с загуба на площи, фрагментация и безпокойство. От друга страна тези горски територии са включени и в зони за „Защитни гори“ и „Специални горски територии“ чиято функция е свързана с опазване на водите и опазване на биологичното разнообразие. Териториалното припокриване на трите зони, с различни цели на управление, създава противоречие по отношение на бъдещото им ползване.

Планираната зона за ски, включва и част от териториите на 2 защитени местности и 1 Резерват, като засяга общо площ от 15.8ha. Целите на обявяване и режимите на тези защитени територии са в противоречие със предлаганата зоната за ски, поради което вероятното въздействие от нейното реализиране в този обхват, ще бъде дълготрайно отрицателно. Планираната зона „За защита от урбанизация“ засяга част от защитените зони от Натура 2000, забраната за строителство ще има положително въздействие върху предмета и целите на опазване, но възможността за изграждане на хидротехнически съоръжения (като ВЕЦ) има вероятност да окаже отрицателни въздействия върху крайречните местообитания и хидробионтните видове, с висока консервационна стойност и предмет на опазване в защитените зони.

С прилагане на ОПРГТ площите на локалните **ландшафти**, характерни за горските територии (по функционалната принадлежност на горските територии), се запазват, с

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

изключение на ландшафта в териториите/площите, категоризирани като „Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях“. Освен съществуващите обекти там се допуска и развитието на нови такива, което ще доведе до промяна и загуба на естествения ландшафт в местата на новите обекти. ОПРГТ не дава параметри на новите ски писти и съоръженията към тях, за да може да се оцени конкретно значимостта на въздействието върху ландшафта, но предвид ценността на насажденията там се очаква това въздействие да е значително.

По отношение на останалите категории горски територии евентуални проблеми по отношение съхранението и опазването на ландшафтите могат да възникнат при:

- прекомерно натоварване на съответната територия с изграждане на нови инфраструктурни обекти;
- нарушения в поддържането на ландшафта и защита на природното и културно наследство, нарушения в защитените територии, които могат да бъдат повлияни от горскостопанските дейности, независимо от изискванията на българското законодателство;
- провеждане на мероприятия, водещи до понижаване на стойностите на горските ландшафти;
- извършване на дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията, независимо дали съществуващият процент е под определения по критерий;
- неподходящи дейности и реализирането им в стопанските горски територии водещи до максимално производство на строителна дървесина от единица площ.

В ОПРГТ - в горскостопанско отношение (опазване на горските ландшафти) действията са насочени към недопускане на нерегламентирани сечи и мероприятия, които могат да доведат до свлачищни процеси и ерозия, до замърсяване на водите във водните басейни, обезлесяване. Предвидено е използването и прилагане на адекватни лесовъдски мероприятия, съобразени със състоянието на най-уязвими горски екосистеми и локални ландшафти. Екосистемните услуги улесняват дейностите в различни бизнес сектори чрез осигуряване на ресурси, но от друга страна, даден икономически сектор засяга и екосистемните услуги като влошава или подобрява тяхното състояние.

По отношение на **материалните активи** не се очаква значително засягане на горските територии – ОПРГТ създава условия за устойчиво стопанисване и ползване на горите в областта. Риск от въздействие върху горски територии като материален актив има в определените „Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях“ при несъобразяване на капацитета на територията с нейното натоварване. В този случай е възможно значително отрицателно въздействие върху материалните активи – горски територии, за сметка на развитие на неустойчив туристически продукт, който също няма да носи желаните ползи.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Не се очаква значително засягане на територии по отношение на **културно - историческо или архитектурно наследство**. Планът не включва мащабно инфраструктурно строителство в горските територии, при което може да бъдат засегнати неизвестни културно-исторически или археологични находки. Горските територии до 200 m около туристическите хижи, категоризирани по *Закона за туризма* и обекти с религиозно значение са разработени преди години и благоустрояването, ремонтите и поддръжката на инфраструктурата към обектите и самите обекти няма да са свързани с негативно въздействие върху културно-историческото наследство.

Не се очаква ОПРГТ да доведе до значително въздействие по отношение на **вредните физични фактори** – от функционалното зонироване, насоките, забраните и ограниченията в плана не произтичат значими източници на шум. ОПРГТ не е свързан с въздействия на радиации, йонизиращи и нейонизиращи лъчения.

В резултат от прилагането на плана няма да се генерират **отпадъци**, различни от образуваните до момента - дървесните отпадъци и горската биомаса, които се използват предимно за отопление или за компостиране в съществуващите съоръжения на област Монтана. Не се очаква нито засягане на територии, нито въздействие от образуваните отпадъци при прилагането на плана.

Планът не е свързан с употребата и съхранението на **опасни химични вещества**, нито с **риска от големи аварии**, съответно не се очаква нито засягане, нито въздействие от тези вещества.

Не се очаква с предвижданията на ОПРГТ да се засегнат територии и обекти, подлежащи на **здравна защита**. Значимостта на въздействието върху **населението и човешкото здраве** се определя от въздействието върху останалите компоненти и по отношение на останалите фактори на околната среда. Тъй като ОПРГТ не идентифицира конкретни дейности и инвестиционни предложения на територията на горите не може да се направи детайлна оценка на евентуалното въздействие върху населените територии на областта, но предвид анализа на възможността за значително засягане на територии, направени по-горе за останалите компоненти и фактори на средата, потенциал за значително въздействие има при несъобразяване на капацитета и претоварване на зоните за ски писти и съоръжения към тях, преексплоатиране на горските насаждения със сечи и добив на дървесина.

4. Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към ОПРГТ на област Монтана

В следващата таблица са извършени анализ и оценка на съществуващите екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към развитието на горските територии, и на тенденциите за тяхното развитие без и с прилагане на ОПРГТ.

Таблица № 4-1 Съществуващи екологични проблеми и отношението им към проекта на ОПРГТ

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
<p>Изменение на климата и адаптация към изменящия се климат</p>	<p>Значителна част от горските територии на област Монтана попадат в зони на Демартон А и Б, при което условията се характеризират с траен воден дефицит и постепенно разпадане на горските екосистеми.</p> <p>Проблемите по отношение на изменение на климата, свързани с горските територии и тяхното развитие се свеждат до (изт. <i>Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и план за действие</i>):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Прекомерната експлоатация на производствените услуги в горите може да намали други екосистемни услуги (например увеличаване на ерозията, понижено задържане на вода); • Влошеното състояние на горите, дължащо се на бури и суши, може да засегне водосборните басейни и качеството на повърхностните води; • Щетите в горски екосистеми (например ерозия на склонове) може да наруши експлоатацията на пътната и железопътната инфраструктура; • Прекъсване на зелените коридори поради обезлесяване; 	<p>В случай, че ОПРГТ не бъде приложен мерките и целите за ограничаване на изменението на климата и адаптация към последствията от него са действащи и следва да бъдат прилагани.</p> <p>Обвързването на необходимите мерки с конкретната територия, обаче, се постига именно чрез ОПРГТ – на областно ниво и без него тези мерки и дейности по-трудно ще бъдат отнесени към горскостопанските планове и програми.</p>	<p>В ОПРГТ са включени изрични насоки във връзка с климатичните промени и адаптацията към климатичните изменения, отнасящи се за всички горски територии в областта, съобразно тяхната характеристика и функционална принадлежност, независимо от собствеността им, което няма как да бъде изпълнено при горскостопанските планове и програми или националните стратегически документи за развитие и управление на горските територии.</p> <p>С прилагането на ОПРГТ не се очаква възникване на нови или задълбочаване на съществуващите/прогнозни проблеми по отношение на сектора.</p>

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
	<ul style="list-style-type: none"> • Водните източници са по-малко защитени; • Заплаха от пожари в градски райони близо до горски територии; • Замърсяване на въздуха от горски пожари и условия за развитие на вредни за човешкото здраве видове; • Отрицателен ефект от климатичните промени върху горските ландшафти; • Прогнозите за повишаване на температурата поради изменението на климата, по-топлите зими и повече летни засушавания, заедно с по-големия брой и величина на екстремни климатични явления като топлинни и студени вълни, силни бури, мокър сняг и натрупване на лед, ще влошат здравето на горите и растежа на дърветата, ще увеличат атаките от патогенни насекоми и гъби, включително инвазивни видове, и ще причинят сериозни загуби вследствие на пожари и щети, причинени от бури. • Общият прираст на горите може да намалее; • Изменението на климата е потенциален причинител на значителни промени в горите на България и докато техните взаимодействия и комбинирани ефекти са 		

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
	<p>сложни, основните уязвимости включват следното:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Специфични за видовете физиологични реакции към променения режим на температурата и валежите и невъзможност за реагиране на променящите се климатични условия; - Неясноти относно взаимодействието между видовете. Свързани със специфичните за видовете реакции са неяснотите относно взаимодействието помежду им като конкуренция за ресурси, което е един от основните процеси, влияещи върху динамиката на горите и състава им в условия на изменящ се климат. Има голяма вероятност някои видове да загубят предимството си за растеж в сравнение с други видове, което на свой ред може сериозно да промени състава на горите и в дългосрочен план продуктивността им и други свързани с това екосистемни услуги, осигурявани от определени гори; - Големи площи с иглолистни насаждения на твърде малки надморски височини и свързания с това потенциален риск за 		

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
	<p>намаляване на растежа им и различни здравни проблеми;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повишена вероятност от големи пожари и други нарушения като повреди от силен вятър, поражения от мокър сняг и лед, атаки от насекоми; - Подоброени условия за инвазивни видове с висок потенциал за значителни увреждания на горите. - Доминиране на употребата на дървесина като дърва за огрев, което има малък принос за икономическата устойчивост на сектора и неговата способност да самофинансира дейностите по повишаване на устойчивостта, като същевременно намалява и възможностите за дълготрайно фиксиране на въглерод. <p>• Връзките между горския сектор и други сектори се отнасят по-специално до екосистемните услуги, предоставяни от горите. Всяка промяна или намаляване на възможностите за предоставяне на горски екосистемни услуги и влошаване на здравословното състояние на горските видове вследствие изменението на климата ще засегнат редица сектори.</p>		

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
<p>Атмосферен въздух</p>	<p>Не са установени проблеми по отношение на КАВ в горските територии, или в резултат на развитието на горските територии до момента. Проблем са горските пожари, които са свързани със значителни емисии на вредни вещества.</p> <p>Замърсяването на въздуха в областта (и конкретно в гр. Монтана) се дължи основно на битовото отопление – ползването на твърди горива, в т.ч. дърва за огрев. Дървата за огрев се добиват в горските територии, но ползването им от местното население няма връзка и отношение към развитието на горските територии.</p>	<p>В случай на неприлагане на ОПРГТ може да се допусне преексплоатиране на съответната територия (сечи и добив на дървесина, презастрояване на определени територии), което ще ограничи положителната роля на горската растителност за подобряване на КАВ в района, а може да доведе и до влошаване на КАВ в съответни горски територии (за които се допусне промяна предназначението на земите и се допусне презастрояване без съобразяване потенциала на територията да поеме натоварване).</p>	<p>Наличието на ОПРГТ (функционално зонирание на горите, насоки, ограничения и забрани за съответните категории гори) предполага по-добро планиране на развитието, устойчиво ползване и съхраняване на горите на територията на областта. За категориите горски територии, в които е допустимо строителство и експлоатация на различни съоръжения и обекти (стопански гори и територии, зони за защита от урбанизация и зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях), има потенциална вероятност от отрицателно въздействие върху КАВ – в зависимост от конкретните обекти и съоръжения.</p>

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
<p>Повърхностни води, Подземни води, Водоснабдяване и канализация, Риск от наводнения</p>	<p>Съгласно оценката на риска в БДДР за 18 от повърхностните водни тела на територията на област Монтана, съществува риск за достигане на поставените цели за добро екологично състояние, за други 8 има вероятен риск. Причините за това до голяма степен се дължат на отклонения в биогенните показатели в резултат от точково и дифузно замърсяване, включително заустване на непречистени отпадъчни води от населени места без пречиствателни станции. Канализационни мрежи има изградени само в градовете Монтана, Лом и Вършец. Този натиск води до отклонения и в стойностите на биологичните елементи за качество. Установения хидроморфологичен натиск, резултат от направени речни корекции, миграционни бариери, водовземания, регулиране на оттока и др., също оказва негативно въздействие върху водните екосистеми и ограничава тяхната възможност за самопречистване. За ВТ разположени по основното течение на р. Огоста от извора до устие (вкл. притокът р. Мартиновска Огоста) е установено трайно замърсяване с арсен от натрупаните рудни отпадъци от мините над гр. Чипровци.</p>	<p>Без прилагането на ОПРГТ на област Монтана съществуващите екологични проблеми вероятно ще се задълбочат, особено по отношение зоните за защита на повърхностни и подземни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване, както и превенцията от наводнения. Дори прилагането на добри секторни политики може да не доведе до очаквани устойчиви резултати именно поради липса на координация и споделена отговорност между различните стратегически документи. В този</p>	<p>Поддържането и управлението на горските територии има важно значение за опазване на водните ресурси предназначени за питейно – битовото водоснабдяване на населението и в тази връзка от ключово значение е постигането на добра координация на всички нива при планирането на мерки и изпълнението на дейности по управление на водите, разписани в различни закони, подзакони, нормативни и стратегически документи. Поради това реализирането на ОПРГТ ще даде добро ниво на интегрираност между стратегическото планиране на горското стопанство и управлението на водните ресурси на регионално ниво за постигане на устойчиво развитие. Редица мерки за запазване и подобряване състоянието на повърхностните и подземните води в Дунавски район за басейново управление са приложими за дейностите произтичащи от ОПРГТ на област Монтана. Функционална категоризация на горски територии и планираните в тази връзка специфики в тяхното управление, включените забрани и ограничения биха подобрили общото състояние на водните ресурси. Същевременно не се очаква изпълнението на плана да предизвика нови екологични проблеми.</p>

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
	<p>В периода на действие на втория ПУРБ са установени тенденции към влошаване химичното състояние на подземните води в резултат на натиск от дифузни източници в резултат на което 7 от 10 подземни водни тела са в риск от непостигане на целите за добро химично състояние.</p> <p>Обезлесяването на речните водосбори в планинската и полупланинската зона е предпоставка за ерозия на почвата и значително намаляване на нейните попивни свойства, водозадържането и водосъхранението. В дългосрочен план това може да доведе до намаляване на водните ресурси, особено тези ползвани за питейни нужди, намаляване количеството на падналите валежи и изменение на климата.</p> <p>Екологични проблеми са и появата на епизодични или хронични наводненията. За област Монтана най-голям брой минали наводнения са регистрирани в района на гр. Берковица, с. Бързия, гр. Вършец, с. Гаганица, с. Слатина. В района на гр. Берковица в исторически план са регистрирани около 25 наводнения, като при повече от 50% от тях причините са в придошлата р. Берковска,</p>	<p>смишъл съществува вероятност да не бъдат постигнати изцяло целите за добро екологично и химично състояние на повърхностните и подземните води.</p>	<p>Единствено обособената функционална горска категория „Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях“, предвидените в нея дейности и териториалния ѝ обхват се очаква да окажат отрицателни въздействия върху водните ресурси. Част от тези въздействия ще имат временен и краткотраен характер, а други постоянен и дългосрочен (виж. т. 6.3.А.). За минимизиране на отрицателното въздействие при бъдещо разработване на зоната би следвало дейностите да бъдат съобразени всички изисквания на екологичното законодателство в областта на водите и ПУРБ на Дунавски район.</p>

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
	включително проблеми с отводнителните канали.		
Земни недра	Установени са ерозионни процеси върху територии с обща площ 1 293,3 ha, изцяло върху залесена площ в ДГС Говежда. Те се развиват върху поройни горски територии.	Противоерозионната защита включва възстановяване на растителността в поройни горски земи, осигуряване на необходимата стабилност на терена, укрепяване на ровини и др. Такива мероприятия се включват при управлението на ДГС, но организацията и финансирането е в рамките на възможностите на самото стопанство и е възможно отлагане, което да доведе до задълбочаване на проблема и увеличаване на ерозиралите площи	Ако се приложи ОПРГТ се очаква по-добра организация и своевременни решения за прилагане на противоерозионните мероприятия, което ще доведе до намаляване на негативните въздействия от ерозията, укрепване на склоновете и ограничаване на негативните въздействия при поройните горски територии. Очертава се потенциален проблем, който може да възникне в зоната за изграждане на ски писти и съоръжения към тях. Голямата площ върху която се развиват, наклонът на трасетата и разчистването им от висока растителност, както и факта, че най-вероятно ще останат само с тревна растителност след изграждането крие рискове. Има реална опасност, вследствие на дъждовете, които на тази височина са по-чести, да започне процес на отмиване на почвата, да се активизира склонова линейна ерозия, която с течение на времето да се задълбочава и да подкопае склоновете

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
<p>Почви и земеползване</p>	<p>Основни проблеми са:</p> <ul style="list-style-type: none"> - съществуваща ерозия и свлачищните терени покрай пътищата; - изграждането на нови пътища – усвояване на нови терени и съпътстваща ерозия; - нерегламентирани сечи, обезлесяването и други дейности за добив на дървесина водят до влошаване състоянието на природните ресурси и негативно въздействие върху почвите, появата на ерозионни процеси и др. <p>По отношение на земеползването като проблем се явяват изпуснати ползи за населението при нарушения във вида собственост на земите в горските територии и защитените зони.</p>	<p>Без ОПРГТ се очаква задълбочаване на проблемите, поради липса на плановост на ниво област;</p> <ul style="list-style-type: none"> - неинформираност на част от населението за реалното състояние на горите, за тяхното опазване, значението и опазването на почвите и почвеното плодородие в горските територии - стихийно строителство в горските територии на парче, без обвързаност със съседни територии, водещо до възникване на ерозионни процеси. 	<p>Очаква се разрешаване на съществуващите проблеми, тъй като в ОПРГТ са дадени насоки за: управление на областно ниво и връзката с отделните териториални горскостопански единици, заложили са оперативни цели за опазване на почвеното плодородие и почвата от ерозия ; провеждане на мониторинг на състоянието на горските територии, анализ на потока предоставяне – нужди от екосистемни услуги, подобряване на връзките между собственици, стопани и ползватели, включването на различни програми и проекти за опазването на горите, повишаване на контрола по опазването на почвите и почвеното плодородие.</p> <p>Чрез изпълнение на насоките в плана ще се привлече обществен интерес и личната отговорност на хората за опазването и поддържането на горските територии.</p> <p>ОПРГТ въвежда насоки за прилагане на адекватни лесовъдски намеси и предприемане на мерки и изграждане на съоръжения за укрепване на свлачищни терени; залесяване на пустеещи и непригодни за земеделие земи</p> <p>Риск от възникване или задълбочаване на проблеми по отношение на почвите и земеползването има за функционалната категория на зоните за ски писти и съоръжения към тях –</p>

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
			<p>необходими са анализ и оценка на въздействието на конкретните параметри на застрояване на тази зона, като тази оценка следва да се направи за цялата зона, за да обхване изцяло възможните кумулативни и натрупващи се въздействия, а не да се прави обект по обект/само за всяко отделно инвестиционно намерение.</p> <p>Риск от възникване на проблеми по отношение опазване на почвите и възникване на ерозионни процеси има за функционалната категория на „зоните за ски писти и съоръжения към тях”. Ще има необходимост от рекултивация и поддържане на терените за ски писти.</p> <p>Възможна е поява на „туристическа ерозия” по най-натоварените пешеходни маршрути.</p>
Ландшафт	<ul style="list-style-type: none"> - Пропуски в опазването на природните ландшафти, водещи до обезлесяване. - липсва постоянна и двустранна връзка на ДГС с обществеността. - Липсва на ефективно опазването и поддържане на отделните компоненти на ландшафта във връзка с концепцията за екосистемните услуги - Неразумно и неефективно използване на ресурсите на територията на областта поради липса на координация и информираност между институциите. 	<p>Неприлагането на ОПРГТ ще доведе до:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пропуски в управлението и опазването на природните ландшафти на областно ниво; - неинформираност на част от населението за реалното състояние на горските територии, 	<p>ОПРГТ е стратегически документ, чрез който ще се извърши планирането на горско-стопанските мероприятия на областно ниво и за него е ключово да бъде, както вертикално, така и хоризонтално синхронизиран със системата от стратегически документи за регионално развитие и секторните политики. Това ще има <u>положително въздействие</u> по отношение на ландшафта и ще допринесе за разрешаване на съществуващите проблеми.</p> <p>Предвидено е разработване на дългосрочна стратегия за връзки с обществеността по проблемите в горските територии и опазване на</p>

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
		<p>значението на локалните ландшафти и тяхното опазване, значението им</p> <ul style="list-style-type: none"> - проблеми свързани с охраната, организацията на дейностите в горите и взаимодействията между собственици, стопани и ползватели – различните собственици например изготвят различни горскостопански планове и програми на местно ниво, но те не са съобразени помежду си. - риска от влошаване на капацитета за предоставяне на услуги от горските територии – природните ландшафти, вследствие прилагането на нецелесъобразни 	<p>природните ландшафти на областно ниво, която ще има изцяло положително отражение по отношение съществуващите проблеми.</p> <p>В ОПРГТ е заложено:</p> <p><i>Защитни горски ландшафти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да не се допуска намаляване на площта на защитените ландшафти - недопускане намаление на площите на горските територии, с характерен високопланински ландшафт - интегриране на концепцията за екосистемни услуги в общинския план за развитие <p><i>Специални горски територии и ландшафти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - спазване на законодателната рамка за съответните горски територии, - запазване целостта на ландшафта при планиране на горски пътища и на съпровождащата горскостопанската дейност и инфраструктура. - забраняват се дейности, които могат да нарушат естественото състояние на горските територии или да намалят естетическата стойност на локалните ландшафтите. - за поддържане на ландшафта да се провеждат ландшафтно-формировъчни сечи с ниска интензивност.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
		<p>стопански и управленски дейности.</p>	<p>- мониторинг и анализ на фрагментираността на зоните и прилагане на приоритетни мерки за опазване на високата консервационна стойност.</p> <p><i>Стопански горски територии и ландшафти:</i></p> <p>- насоки за управление и ползване на потенциала на стопанските гори по начин, който запазва и възстановява тяхното биоразнообразие, продуктивност, възобновителна способност, жизненост и потенциал, привлекателност, изпълнявайки своите екологични, естетически, социални и икономически функции.</p> <p>- интегриране на научните знания за природните закономерности, промените в климата, екосистемните услуги и взаимните връзки между организмите и средата за активно поддържане на природните ландшафти и съставлящите ги екосистеми, хабитати и видове в дългосрочен план.</p> <p>Опазване и съхраняване на обхвата, структурата и функциите на горите, които в наличните условия на ландшафта са среда за свръхосигуряване на регулиращи, поддържащи и културни ползи за обществото.</p> <p><u>Отрицателни последици</u> са възможни от прилагането на нецелесъобразни стопански и управленски дейности, прекомерно натоварване на територии (напр. в зоните за ски писти и</p>

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
			<p>съоръженията към тях ландшафтът ще бъде в голяма степен променен от естествен на урбанизиран). Възможно е нарушаване на естетическата хармония на планинските ландшафти от неподходящо изградени обекти и съоръжения, премахване на растителност и засилване на процесите на ерозия, поради неправилно изграждане на ски писти и влекове, съоръжения и пътища и неадекватна рекултивация и поддържане. Има риск и за нарушаване на екологичното равновесие в ландшафта от увеличаване брой посетители на самата територия и в близост до нея, в случай на претоварване на територията и несъобразяване на туристическия потенциал и капацитет.</p>
Растителност	<p>Горските територии в област Монтана са силно засегнати от неправилно провеждани сечи в миналото, незаконен добив на дървесни и недървесни ресурси, както и от промените в икономическата обстановка в селските райони, което е довело до влошаване на екологичната структура на горските местообитания особено на дъбовите гори (91M0, 91N0, 91I0) и крайречните гори (91E0), както и на свързаните с тях местообитания и популации на защитени растителни видове. Поради изоставяне на животновъдните</p>	<p>При нереализирана не ОПРГТ ще продължи стопанисването на горите и ползване на недървесни ресурси според ГСП на съответните ДГС и планове и програмите на частните собственици. Ще се увеличават различията в</p>	<p>С ОПРГТ стопанисването на горите и ползването на недървесни ресурси ще става при съобразяване на състоянието на горите на областно ниво. Това ще има положително въздействие, тъй като ще се ограничат различията в политиките на управление на ниво ДГС и на общинско ниво. Ще могат да бъдат прилагани концепциите за екосистемните услуги и ползи. ОПРГТ ще допринесе за решаване на проблемите в горския сектор и по-специално в тези ДГС, които попадат в област Монтана. И в ОПРГТ се предвиждат някои дейности, които могат да бъдат причина за отрицателно</p>

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
	<p>практики, настъпва разширение на горските територии върху земеделски земи – изоставени ниви и ливади и пасищата. Горите от ядивния кестен в последните десетилетия са почти унищожени от инвазивна паразитна гъба.</p> <p>Други промени в горските територии са мащабни планови сечи, браконьерски сечи, реконструкциите в миналото, когато широколистни гори са превърнати в иглолистни култури, които често са в лошо състояние поради съхненето им. Отрицателно въздействие върху горите биха имали новите планове за туристическа и спортна инфраструктура, както и ВЕИ в недалечното минало. Други проблеми нямат пряко отношение към планирането в горските територии, са замърсяване и модификации в течението по реките, добив на инертни материали от речните корита, разкриване на скални кариери, разораване на пасища, ливади и др. тревисти съобщества, строителство на пътища и друго инфраструктурно развитие.</p>	<p>политиките на управлението на горските територии на ниво ДГС и на общинско ниво. Няма да могат да бъде прилагани концепциите за екосистемните услуги и ползи. Това като цяло ще има отрицателно въздействие върху флората, растителните съобщества и природните местообитания, които се намират в горските територии на територията на област Монтана.</p>	<p>въздействие върху природни местообитания и представители на флората. Има вероятност някои от предвидените нови мерки, насоките за развитие, като зоната за ски-спорт, залесяване с чужди и нетипични дървесни видове, да осъществят отрицателно въздействие върху представители на флората и природни местообитания. В тази връзка са необходими мерки, които се идентифицират в настоящия доклад за екологична оценка.</p>
Животински свят	<p>Настоящи проблеми имащи отношение към планирането в горските територии: -мащабни планови сечи;</p>	<p>Без прилагане на ОПРГТ проблемите ще останат - няма да могат да бъдат прилагани</p>	<p>По отношение на повечето екологични проблеми за животинските видове реализацията на ОПРГТ ще подобри възможностите за минимизирането им. Единствено проблемът с изграждането на ски</p>

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
	<p>-незаконни сечи, вкл. изсичане на крайречните галерийни гори;</p> <p>-обширни площи в които естествените горски местообитания са превърнати в иглолистни култури /реконструкции/, които често са в лошо състояние поради съхнене;</p> <p>-браконьерство при лова и риболова;</p> <p>- безпокойство на животински видове в техните места за почивка, концентрация и размножаване;</p> <p>-планове за развитие на туристическа и спортна инфраструктура;</p> <p>- изоставяне на пасищата поради силно намаление на добитъка на паша и обрастването им с храсти и дървета;</p> <p>Други проблеми нямащи пряко отношение към планирането в горските територии:</p> <p>- замърсяване на водни обекти;</p> <p>-изграждане на хидротехнически съоръжения по реките;</p> <p>-добив на инертни материали от речните корита;</p> <p>- разкриване на каменни кариери;</p> <p>-химизация в селското стопанство;</p> <p>- разораване на пасища,ливади и мери;</p> <p>- инфраструктурно развитие.</p>	<p>концепциите за екосистемните услуги и ползи.</p> <p>Планове за развитие не туристическа и спортна инфраструктура - без въвеждането на ОПРГТ</p> <p>съществуващите планове за развитие на туристическа и спортна инфраструктура в горите –главно ски зони може да се реализира без отчитане на биологичното разнообразие в съответния район, и с висока степен на увреждане на местообитанията на редки и застрашени животински видове.</p>	<p>писти и съоръжения към тях на предвидената в ОПРГТ не малка територия може да доведе до задълбочаване на съществуващи и възникване на нови екологични проблеми по отношение на животинския свят. Предвидена зона ще окаже значително негативно въздействие върху животински видове като белогръб кълвач, червеногуша мухоловка, полубеловрата мухоловка, горски бекас, пернатонога кукумявка, черен кълвач, вълк, златка и др. В тази връзка са необходими мерки, които се идентифицират в настоящия доклад за екологична оценка.</p>

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
<p>Защитени зони и защитени територии</p>	<p>Основните действащи заплахи и натиск върху защитените територии са неспазване на режимите и ограниченията в заповедите за обявяване на защитените територии, плановете за управление (там където има такива) и Закона за защитените територии. Други заплахи за защитените територии и опазване на биоразнообразието в горските територии са браконьерски сечи, подмяна на основния дървесен вид на насажденията, извеждане на мъртвата дървесина, липсата или недостатъчен брой биотопни дървета, фрагментиране, безпокойство през гнездовия период за видовете, незаконен лов, въвеждане на неместни видове, замърсяване и др. Като цяло защитените зони по Директива 92/43/ЕИО са подложени на действието на различен антропогенен натиск, климатични промени, стихийни бедствия и естествени процеси, които водят до загуба на природни местообитания и местообитания на видове, влошаване на благоприятното природозащитно състояние (БПС) на хабитатите и видовете или липса системни мерки за подобряването им. Планирането на горскостопански мероприятия без да се отчита оценката на състоянието на БПС на</p>	<p>От друга страна липсата на информираност и заинтересованост на заинтересовани страни и гражданите ще има При нереализирана не ОПРГТ ще продължи стопанисването на горите и ползване на недървесни ресурси според ГСП на съответните ДГС. Ще се увеличават различията в политиките на управлението на горските територии на ниво ДГС и на общинско ниво. Няма да могат да бъде прилагани концепциите за екосистемните услуги и ползи. Това като цяло ще има отрицателно</p>	<p>По отношение на повечето проблеми свързани със защитените територии и защитените зони, реализацията на ОПРГТ ще ограничи отрицателното им въздействие. В ОПРГТ са заложени следните насоки, които ще имат положително въздействие: <i>За Защитни гори:</i> -използване на лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора; -превръщане на издънковите гори в семенни с цел повишаване на тяхната устойчивост; <i>За Специалните горски територии:</i> -в горите във фаза на старост, се забранява промяната на предназначението и начина на трайно ползване на имотите. -да не се извършват мероприятия, водещи до понижаване стойностите на гората като ВКС. -при възстановителни дейности (залесяване) да се използват само местни видове и произходи; -да не се допускат дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията, независимо дали съществуващият процент е под определения по критерий;</p>

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
	<p>природните местообитания и сукцесионните процеси, биокоридорните функции и кохерентността на мрежата води до влошаване на състоянието и загуба на биоразнообразие. Неправилното извеждане на сечи, провеждането на възстановителни дейности с неместни видове, извеждането на мъртва дървесина, липсата или недостатъчен брой на биотопни дървета, липсата на добър контрол върху дърводобивните дейности, промяна на начина на трайно ползване и др. са част от действащите заплахи в горския сектор върху предмета и целите на опазване в защитените зони.</p> <p>Основните действащи заплахи върху защитените зони от Директива 2009/147/ЕО и техния предмет и цели на опазване са неспазване на режимите на защитените зони в това число загуба на природни местообитания на видовете, извеждане на нерегламентирани сечи, браконьерска сеч, безпокойство по време на гнездовия период, смяна на начина на трайно ползване на земите, незаконен лов, промяна в хидрологичния режим, въвеждане на неместни видове и др. Климатичните промени, честите наводнения и пожари също оказват неблагоприятно влияние върху целите</p>	<p>въздействие върху природните местообитания и видовете, предмет на опазване.</p>	<p>-при планиране на пътищата и инфраструктурата, трябва максимално да запази целостта на ландшафта.</p> <p>-да се осигурят подходящи елементи, намаляващи влиянието на фрагментираността на територията, които да подпомагат движението на живите организми – например да се предвиждат коридори за придвижване, връзки и зони на спокойствие на животните и др.</p> <p>-Сертификация на горите като гаранция за правилното им и природосъобразно стопанисване.</p> <p><i>За Зоните за защита от урбанизация:</i></p> <p>-забрана за строителство и смяна на предназначението на териториите.</p> <p><u>Отрицателни последици</u> са възможни от прилагането на нецелесъобразни стопански и управленски дейности, като допускане на изграждане на хидротехнически съоръжения (ВЕЦ) в зоните за защита от урбанизация; залясяването с неместни видове – представени в Списък за залесяване в ОПРГТ; смяна на начина на трайно ползване и залесяване на ливади и пасища, които могат да доведат до трайна загуба на природни местообитания с висока консервационна стойност или предмет на опазване в ЗЗ; загуба и фрагментиране на крайречни горски</p>

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
	и предмета на опазване на защитените зони по Директива 2009/147/ЕО.		местообитания; загуба на природни местообитания и местообитания на видове, безпокойство и фрагментиране в ЗЗ и ЗТ в резултат на определяне на „зона за ски писти и съоръжения към тях“ с териториален обхват от 1222.4 ha
Културно-историческо наследство	Не са установени проблеми по отношение на обекти със статут на недвижими културни ценности и паметници на културата	Не се очакват проблеми без прилагане на плана	Не се очакват проблеми при прилагане на плана или възникване на нови такива.
Отпадъци	Няма съществуващи екологични проблеми за територията, предмет на плана по отношение на отпадъците.	Няма	Няма
Вредни физични фактори	Високото шумово натоварване на околната среда, характерно за гр. Монтана, определя неблагоприятните условия за градско развитие по отношение на акустичните качества на околната среда и повишен здравен риск за населението. В горските територии няма производствени и други обекти и дейности, които да са постоянен източник на шум в околната среда. Възможно е при извършването на сечи или добив на дървесина в горски територии, които са в близост до населени места или до обекти, подлежащи на здравна защита, тези обекти краткотрайно (за времето на извършване на дейностите) да бъдат подложени на повишени нива на шум в светлата част на деня, в	Не се очаква промяна	Не се очаква промяна

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
	<p>резултат на използването на съответна техника (най-високи са нивата на шум при използване на машини и моторни триони – особено при ползване на няколко едновременно, сравнено с ръчната сеч) за извършване на сечта и от транспортните средства за извоз на добития материал.</p>		
Материални активи	<p>Основни проблеми по отношение на горите като материален актив е нерационалното ползване, неусвоен потенциал, браконьерство и незаконен дърводобив, лошо състояние на съществуващата инфраструктура – в т.ч. за целите на горското стопанство, туристическа, за превенция на наводнения и т.н.</p>	<p>Очаква се задълбочаване на проблемите</p>	<p>Устойчивото стопанисване на горите е най-добрата концепция за управление на горските територии в региона. Това означава управление и използване на горите по начини, осигуряващи поддържане на тяхното биологично разнообразие, продуктивност, възобновителен капацитет и жизненост. ОПРГТ дава концепцията за едно такова развитие, като предлага насоки за информираност на населението, функционално зонироване на горите с цел устойчивото им ползване, посочва необходимостта от инвестиции в съответната инфраструктура.</p>
Население и човешко здраве	<p>Като проблеми за областта се идентифицират:</p> <ul style="list-style-type: none"> • трайна тенденция към намаляване и застаряване на населението; • ниска раждаемост, висока смъртност и отрицателен естествен прираст; • общата смъртност се запазва устойчиво висока и над средната за страната; 	<p>Проблемите се продължат, независимо дали се реализира или не ОПРГТ. Без ОПРГТ, обаче, е възможно възникване на допълнителни и</p>	<p>ОПРГТ предлага функционално зонироване на горите с насоки, ограничения и забрани, насочени изключително към устойчивото развитие на горите. Това ще гарантира качеството на водите, устойчиво ползване на горските ресурси, екосистемни услуги, съхраняване и развиване на рекреационните функции на горските насаждения, създаване на условия за рекреация и туризъм. Всичко това ще доведе до подобряване на здравно-</p>

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
	<ul style="list-style-type: none"> • водещо място заемат болестите на органите на кръвообращението – 63.2% относителен дял за област Монтана спрямо 65% относителен дял за страната; • задържащ се висок относителен дял на болестите на органите на кръвообращението и болести на дихателната система; • висок ръст на заболяемостта от злокачествените заболявания; • постоянна тенденция за нарастване на заболяемостта от злокачествени и психични заболявания. <p>Горските територии нямат пряко отношение към установените проблеми в резултат на здравно-демографската характеристика, като ползването на горите няма пряка връзка с установените проблеми.</p> <p>На територията на областта основни рискови фактори в населените места са влошеното КАВ и повишените нива на шум - тези рискови фактори не произтичат от ползването и управлението на горските територии.</p> <p>По отношение на шума съществува риск, при извършване на сечи и дърводобив в близост до обекти, подлежащи на здравна защита, да бъдат превишени нормите за шум.</p>	<p>задълбочаване на съществуващите проблеми по отношение на водите, почвите, ландшафта, които имат отношение към човешкото здраве и биха се отразили отрицателно.</p>	<p>хигиенните условия в района, което ще има положителен ефект върху населението и човешкото здраве.</p> <p>Рисково по отношение на човешкото здраве е предвиждането на значителна територия за зони за ски писти и съоръжения към тях, тъй като това може да доведе до претоварване и несъобразяване с туристическия потенциал на територията (предвид че липсват анализи, на база на които са предложени тези територии), прекомерно черпене на ресурси, съответно създаване на дискомфорт и неблагоприятно въздействие както за посетителите на бъдещите обекти, така и за местното население. Необходими са сериозни мерки за недопускане на значително въздействие върху околната среда и здравето на хората от предвидените зони за ски писти и съоръжения към тях.</p>

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Компонент/Фактор на околната среда	Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към развитието на горските територии	Развитие на проблема без прилагане на ОПРГТ	Развитие на проблема/Възникване на нови екологични проблеми с прилагане на ОПРГТ
Риск от големи аварии	Няма	Няма	Не се предвиждат съхранение, употреба и каквито и да е дейности с опасни химични вещества и смеси.

5. Цели на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към ОПРГТ на област Монтана и начин, по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание при актуализирането на плана

Целите на опазване на околната среда на национално и международно равнище се съдържат в част от националните стратегии, програми и планове, поставящи изисквания към опазване на околната среда, изброени в т. 1.4 на доклада за екологична оценка. Тези стратегически документи са разработени в съответствие с целите на европейско равнище, поради което интегрират и цели на международно равнище.

Като стратегически документ, изготвен изрично за целите на опазване на околната среда, са ползвани **Седма програма за действие в областта на околната среда на ЕС Да живеем добре в пределите на нашата планета (2014-2020 г.)** и **Заключенията на Съветът за Осма програма за действие за околната среда за периода 2021-2030 г.**

Седма програма за действие има следните приоритетни цели:

I. Опазване, съхранение и увеличаване на природния капитал на Съюза

ОПРГТ съобразява изцяло приоритетната цел, тъй като е насочен именно към опазване и съхраняване на горските територии и увеличаване на горската растителност.

II. Превръщане на Съюза в ефективна от гледна точка на използването на ресурсите, зелена и конкурентоспособна нисковъглеродна икономика

ОПРГТ съобразява приоритетната цел, като включва насоки за устойчиво и ефективно ползване на горските ресурси.

III. Закрила на гражданите на Съюза от свързани с околната среда въздействия и рискове за здравето и благосъстоянието им

ОПРГТ съобразява полезното въздействие на горските територии върху здравето на хората и благосъстоянието им и формулира насоки за устойчиво управление и ползване на горите, в т.ч. екосистемни ползи.

IV. Осигуряване на максимални ползи от законодателството на Съюза в областта на околната среда чрез подобряване на неговото прилагане

Чрез ОПРГТ за горските територии в областта ще се подобри прилагането на законодателството по управление на горите и по опазване на околната среда като цяло за всички горски територии, независимо от тяхната собственост.

V. Подобряване на базата от знания и данни за политиката на Съюза в областта на околната среда

Част от насоките в ОПРГТ са свързани с насърчаване на научната и изследователска дейност, въвеждане на нови технологии, по-безопасни за околната среда и човешкото здраве, в резултат на което ще се подобри базата от знания за устойчиво управление и ползване на горите.

VI. Осигуряване на инвестиции за политиката в областта на околната среда и климата и предприемане на мерки по отношение на външните за околната среда фактори

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

ОПРГТ е с обхват и подробност, които не определят конкретни проекти и инвестиции, но дават насоки за такива. Планът не съдържа финансова част.

VII. По-добро отразяване на проблемите на околната среда и повишена съгласуваност на политиките

В ОПРГТ основно внимание е обърнато на съгласуваността на политиките по горско стопанство с политиките по опазване на околната среда.

VIII. Повишаване на устойчивостта на големите градове в Съюза

Изпълнението на насоките в ОПРГТ ще имат положително въздействие върху качеството на околната среда, здравето и благосъстоянието на населението (материал за дървопреработващите предприятия, екосистемни ползи) в областта.

IX. Повишаване на ефективността на Съюза в справянето с международни предизвикателства, свързани с околната среда и климата

ОПРГТ е с областен обхват, но интегрира целите и политиките по опазване на околната среда, в т.ч. по отношение на изменение на климата и адаптацията към последиците от изменението на климата, на европейско ниво. В тази връзка планът ще има принос за повишаване ефективността в справянето с международни предизвикателства, свързани с околната среда и климата.

Съгласно *Заключенията на Съветът за Осма програма за действие за околната среда за периода 2021-2030 г.* тепърва предстои идентифицирането на актуални приоритетни цели за стратегически действия в Осмата програма за действие за околна среда, като се следва визията за периода до 2050 г. от Седмата програма за действие за околна среда. Заключенията посочват необходимост от: предвиждане на ефективен мониторинг на изпълнението на програмата; включване на всички заинтересовани страни; интегриране и на трите аспекта на устойчивото развитие; ефективно финансиране; опазването на човешкото здраве (с фокус – подобряване качеството на въздуха, качеството на водите, предотвратяване на излагането на вредни субстанции, пуснати на европейския пазар или освободени в околната среда); ускоряване на прехода към ресурсно ефективна, кръгова, нетоксична, безопасна и неутрална по отношение на климата икономика с безопасни и устойчиви производство и консумация; опазване и възстановяване на сухоземните, сладководните и морските биоразнообразие и екосистемни услуги; промотиране на природосъобразни решения и устойчиво управление на почвите; съобразяване на основните причини за загуба на биологично разнообразие; включване на амбициозни, реалистични и измерими цели за опазване на биоразнообразието с подходящо финансиране; промотиране на европейските стандарти по околна среда; отчитане на потенциала за дигитализация и нови технологии.

ОПРГТ съобразява и не влиза в противоречие с посочените *Заключения*.

Анализът на съответствието на предвижданията на ОПРГТ с целите по опазване на околната среда, поставени в стратегически документ и на национално ниво е направен в таблиците по-долу:

Таблица № 5-1. Анализ на съответствието на предвижданията на ОПРГТ с целите по опазване на околната среда, поставени в стратегическите документи на национално ниво

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>Национална стратегия за развитие на горския сектор 2013-2020</p> <p>Цел 1: Осигуряване на устойчиво развитие на горския сектор чрез постигане на оптимален баланс между екологичната функция на горите и тяхната способност дългосрочно да предоставят материални ползи и услуги</p> <p>Цел 2: Засилване на ролята на горите за осигуряване на икономически растеж на страната и по-равномерно териториално социално-икономическо развитие</p> <p>Цел 3: Увеличаване на приноса на горския сектор в зелената икономика</p> <p>Приоритет 1: Поддържане на жизнени, продуктивни и многофункционални горски екосистеми, способстващи за смекчаване на последиците от измененията на климата</p> <p>Приоритет 2: Опазване, възстановяване и поддържане на биологичното и ландшафтното разнообразие в горските територии</p> <p>Приоритет 3: Повишаване на жизнеността и конкурентоспособността на горския сектор</p> <p>Приоритет 4: Използване на потенциала на горския сектор за развитие на зелената икономика</p> <p>Мерки:</p> <p>1.1. Увеличаване на площта на горите, дървесния запас и запаса на въглерод в горските територии</p> <p>1.2. Подобряване на стопанисването на горите</p> <p>1.3. Повишаване на ефективността на превенцията на горски пожари и борбата с незаконни действия в горите</p> <p>1.4. Повишаване на устойчивостта и способността за адаптиране на горските екосистеми към изменението на климата</p> <p>2.1. Усъвършенстване на системата за планиране и осъществяване на дейности, свързани с опазването на биологичното и ландшафтното разнообразие в горските територии</p> <p>2.2. Развитие на мрежата от защитени територии, включително чрез разширяване на действието на финансовите механизми за подобряване на управлението на горите в защитените зони от Натура 2000</p>	<p>ОПРГТ е разработен при съобразяване на Националната стратегия за развитие на горския сектор 2013-2020 г. като основен, базов документ за изготвяне на плана.</p> <p>Част първа и втора на ОПРГТ, даващи единна горскостопанска картна основа на горските територии и функционалното им зонироване са базови за планиране на политиката за управление на горите по устойчив начин и имат принос за изпълнение на всички цели и приоритети на Националната стратегия.</p> <p>Част трета на ОПРГТ идентифицира възможностите за възмездно ползване на обществените екосистемни ползи, което е изцяло в съответствие с мярката 4.4 от Националната стратегия.</p> <p>Част четвърта на ОПРГТ дава целите на управлението на категориите горските територии (защитни, специални и стопански) и ловното стопанство.</p> <p>Идентифицираните цели, в т.ч. насоки за управление, забрани и ограничения за трите категории горски територии, са в съответствие с целите, приоритетите и относимите мерки на Националната стратегия. В ОПРГТ като отделна категория Д са идентифицирани Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях. За тази категория планът не дава цели, насоки, забрани и ограничения, с което <u>не гарантира</u> изпълнението на мярката 4.3. от Националната стратегия, в частта ѝ за ефективно и устойчиво използване на туристическия потенциал. Необходимо е идентифицирането на подходящи насоки, забрани и ограничения и за тези зони.</p> <p>В част четвърта на ОПРГТ са идентифицирани и целите и насоките за управление на областно ниво, по общини, като насоките за управление, забраните и ограниченията са в съответствие с мерките от Националната стратегия и не влизат в противоречие с тях.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>2.3. Поддържане и развитие на системата за запазване на горските генетични ресурси</p> <p>2.4. Подобряване и увеличаване на популациите на дивеча и рибата за опазване на биологичното разнообразие и устойчиво развитие на горските екосистеми</p> <p>3.1. Осигуряване на планиране на дейностите в горските територии</p> <p>3.2. Ефективно управление и устойчиво развитие на държавните предприятия по чл. 163 от ЗГ</p> <p>3.3. Насърчаване сдружаването на собствениците на гори и оптимизиране на публично-частното партньорство в горския сектор</p> <p>3.4. Ефективно усвояване на средства от европейски и международни фондове и програми</p> <p>3.5. Насърчаване на заетостта и предприемачеството в горите и подобряване на качеството на професионалната квалификация на работната сила в горския сектор</p> <p>3.6. Развитие на научно-изследователските дейности и обвързването им с нуждите на горския бизнес</p> <p>3.7. Активно участие в подготовката и изпълнението на политиките на ЕС, свързани с горския сектор, и в международните процеси за устойчиво управление на горите</p> <p>3.8. Осигуряване на информация, публичност и прозрачност и прилагане на принципа на партньорство при устойчивото управление на горския сектор</p> <p>4.1. Устойчиво производство и потребление на биомаса като възобновяем енергиен източник</p> <p>4.2. Насърчаване на процеса на сертификация на горските територии</p> <p>4.3. Ефективно и устойчиво използване на туристическия потенциал на горите и развитие на рекреационните дейности в тях</p> <p>4.4. Създаване на условия за устойчиво и възмездно ползване на екосистемни услуги, предоставяни от горските територии</p>	<p>Идентифицирани са и цели и насоки за управление на ловното стопанство, които са в съответствие с мярка 2.4 от Националната стратегия.</p>
<p>Стратегически план за развитие на горския сектор 2014-2023 г.</p> <p>Планът идентифицира конкретни <u>дейности</u> за постигане на стратегическите цели, приоритетите и оперативни цели/мерки от Националната стратегия за развитие на горския сектор 2013.2020 г. Оперативните цели, за които са определени конкретни дейности, се припокриват с мерките от Националната стратегия.</p> <p><u>Дейности:</u></p>	<p>Отношение към ОПРГТ нямат дейности: 1.4, 2.5, 4.6, 5.2, 5.3, 6.1, 8.1, 8.2, 9.1, 9.3, 9.4, 9.5, 10.1, 10.2, 11.1, 12.1, 12.2, 13.4, 13.5, 14.3, 15.1, 15.2, 16.1, 16.3, 16.4, 16.5, 16.6, 16.7, 17.1, 17.2, 17.3, 18.2, 19.2, 19.3, 19.4, 20.1, 20.2</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>1.1. Осъществяване и надграждане на мерките, предвидени в Третия НПДИК 2013-2020г. за сектор „Земеползване, промяна в земеползването и горско стопанство” за увеличаване на площта на горите.</p> <p>1.2. Осъществяване и надграждане на мерките, предвидени в Третия НПДИК 2013-2020г. за сектор „Земеползване, промяна в земеползването и горско стопанство” и „Програма от мерки за адаптиране на горите в Република България и мерки за смекчаване на негативното влияние на климатичните промени върху тях” на ИАГ за възстановяване и поддържане на полезащитните пояси и изграждане на нови.</p> <p>1.3. Осъществяване и надграждане на мерките, предвидени в Третия НПДИК 2013-2020г. за сектор „Земеползване, промяна в земеползването и горско стопанство” за увеличаване на площите на градски и извънградски паркове и зелени зони</p> <p>1.4. Изготвяне на анализ на ефективността на съществуващата нормативна база, регламентираща промените в предназначението, начините на ползване и собствеността на горските територии и на препоръки за нейното усъвършенстване.</p> <p>2.1. Реализиране на по-високи нива на ползване, регулиране на дървесния състав и подобряване на растежните условия чрез провеждане на отгледните сечи (в т.ч. системи от сечи за индивидуално производство на висококачествена дървесина) в рамките на предвиденото от горскостопанските планове и програми</p> <p>2.2. Поддържане на високи нива на дела на възобновителните сечи с естествено семенно възобновяване (в т.ч. на изборните сечи).</p> <p>2.3. Своевременно превръщане на издънковите гори в семенни гори, едновременно с интензивно отглеждане на останалата част от издънковите гори.</p> <p>2.4. Подобряване на устойчивостта и екологичната стойност на горските екосистеми чрез: • преобразуване на горската структура за формиране на смесени високостъблени гори; • поддържане на смесен характер и разновъзрастовата структура на горите със запазване и толериране на ценни и устойчиви форми на местните, редките и застрашените дървесни видове при провеждане на възобновителните и отгледните сечи.</p> <p>2.5. Разработване и приемане на Национален план за развитие на горската инфраструктура, включващ: анализ и оценка на съществуващата горска пътна мрежа (собственост, дължина, гъстота и състояние); • необходимата горска инфраструктура, в т.ч. важните за</p>	<p>По 1.1. ОПРГТ предвижда насоки, ограничения и забрани, които ще доведат до увеличаване площта на горите, в съответствие с мерките, предвидени в Третия НПДИК.</p> <p>По 1.2. Програмата от мерки за адаптиране на горите в Република България и мерки за смекчаване на негативното влияние на климатичните промени върху тях е ползвана като базов документи за разработване на ОПРГТ по отношение на изменение на климата и необходимостта от адаптация към последиците от изменението на климата.</p> <p>По 1.3. В целите и насоките за управление на областно ниво по функционални категории гори за област Монтана, към приоритетно направление 2 е включена Оперативна цел 4. Създаване на зелени зони около населените места, водните площи и промишлените обекти: Създаване и поддържане на паркови зони и зони за рекреация около общинските центрове и паспортизация на зелената инфраструктура</p> <p>По 2.1. Съобразено е в насоките, ограниченията и забраните за управление на горските територии.</p> <p>По 2.2. Съобразено е в насоките, ограниченията и забраните за управление на горските територии.</p> <p>По 2.3. За стопанските горски територии като основна насока при издънковите гори за превръщане е тяхната трансформация в устойчиви семенни гори.</p> <p>По 2.4. Дейността е интегрирана в насоките, ограниченията и забраните за отделните функционални категории горски територии.</p>

<p>Стратегически документ и цели по опазване на околната среда</p>	<p>Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ</p>
<p>борбата с пожарите горски пътища; • финансов анализ; • предложения за усъвършенстване на нормативната уредба, осигуряваща възможности за изграждане на нови и възстановяване на съществуващите горски пътища.</p> <p>2.6. Изграждане на нови горски пътища и подобряване на състоянието на съществуващата горска пътна мрежа</p> <p>2.7. Проучване, анализ и оценка на потенциала на горските територии в България относно възможностите за предоставяне на услуги от горите, производство и реализация на недървесните горски продукти и тяхното природосъобразни ползване.</p> <p>2.8. Увеличаване на предоставянето на услуги от горите и производството и реализацията на недървесни горски продукти при природосъобразно стопанисване на горските територии.</p> <p>2.9. Защита на горските екосистеми от вредители и болести чрез: • осигуряване на ефективен лесопатологичен мониторинг на вредителите и болестите в горите, в т.ч. на проникването на инвазивни видове насекомни вредители и патогени. • контрол на икономическизначимите вредители и болести; • навременни лесозащитни и лесовъдски дейности; • прилагане на безвредни лесозащитни средства; • навременно провеждане на нужните санитарни сечи</p> <p>3.1. Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития.</p> <p>3.2. Повишаване на ефективността на мерките за борба с незаконните действия в горските територии</p> <p>3.3. Възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и незаконни действия</p> <p>4.1. Изпълнение и надграждане на дейностите, предвидени за сектор „Земеползване, промяна земеползването и горско стопанство” в Третия НПДИК 2013- 2020г. и в „Програма от мерки за адаптиране на горите в Република България и мерки за смекчаване на негативното влияние на климатичните промени върху тях” за устойчиво управление и развитие на горите</p> <p>4.2. Осъществяване и надграждане на мерките, предвидени в Третия НПДИК 2013-2020 за сектор „Земеползване, промяна в земеползването и горско стопанство” за увеличаване на гъстотата в изредените естествени и изкуствени насаждения (редини и др.): • възлагане на</p>	<p>По 2.6. Предвидени са такива, като са идентифицирани и ограничения, произтичащи от статута на съответни горски територии – напр. защитени територии и др.</p> <p>По 2.7. Извършено е в ОПРГТ.</p> <p>По 2.8. Включено е в ОПРГТ под формата на насоки, ограничения и забрани.</p> <p>По 2.9. За съответни функционални категории е предвидено подобряване на санитарното състояние на насажденията с оглед превенция на развитие на каламитети на насекомни вредители и епифитотии на гъбни патогени;</p> <p>За дейности 3.1, 3.2 и 3.3 ОПРГТ включва насоки (в т.ч. за информационни кампании), ограничения и забрани, свързани с адаптиране и внедряване на нови технологии за възстановяване на увредени от пожари горски почви, превенция на пожари, повишаване на ефективността на мерките за борба с незаконни действия.</p> <p>По 4.1. Съобразени са в ОПРГТ.</p> <p>По 4.2. Съобразено е в ОПРГТ.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>научна разработка; • изготвяне на промени в подзаконовите актове; • изпълнение на дейности по увеличаване на гъстотата в изредените насаждения чрез подпомагане естественото им възобновяване или чрез други способности.</p> <p>4.3. Изпълнение и надграждане на дейностите, предвидени в „Програма от мерки за адаптиране на горите в Република България и мерки за смекчаване на негативното влияние на климатичните промени върху тях” за адаптиране на горите към засушаване.</p> <p>4.4. Осъществяване и надграждане на дейностите, предвидени за сектор „Земеползване, промяна земеползването и горско стопанство” в Третия НПДИК 2013-2020г. за възстановяване и устойчиво управление на влажните зони. • разработване на програми за възстановяване и опазване на влажни зони в горски територии; • провеждане на приложни научни изследвания.</p> <p>4.5. Изпълнение и надграждане на дейностите, предвидени в „Програма от мерки за адаптиране на горите в Република България и мерки за смекчаване на негативното влияние на климатичните промени върху тях” за борба срещу ерозията</p> <p>4.6. Мониторинг и оценка на изпълнението на „Програма от мерки за адаптиране на горите в Република България и мерки за смекчаване на негативното влияние на климатичните промени върху тях” на ИАГ.</p> <p>5.1. Интегриране на целите за опазване на биологичното и ландшафтно разнообразие при планиране на дейностите и управлението на горските територии.</p> <p>5.2. Разработване и прилагане на методики за систематично събиране, оценка, мониторинг и обмен на данни за биологичното разнообразие в горите.</p> <p>5.3. Изготвяне на нормативни изисквания за измерването и управлението на ландшафтния модел</p> <p>5.4. Разработване и приемане на планове за управление на защитените територии по ЗЗТ и защитени зони от Натура 2000 с преобладаваща горска площ.</p> <p>5.5. Въвеждане и прилагане на изисквания за инвентаризация и опазване на мъртвата дървесина като важен компонент на горските екосистеми.</p>	<p>По 4.3. Съобразено е в ОПРГТ.</p> <p>По 4.4. Съобразено е в ОПРГТ.</p> <p>Съобразено е в ОПРГТ</p> <p>По 5.1. Изпълнено е в ОПРГТ – в насоки, ограничения и забрани за съответните функционални категории горски територии (за опазване на консервационно значими насаждения, за ограничаване и недопускане на фрагментираност, опазване на ландшафта и много други)</p> <p>По 5.4. Към насоките са включени дейности като: извършване на анализ относно планове за управление на защитените територии по ЗЗТ и защитените зони по ЗБР и връзката им със стопанисването на горите, инициране, поддържане и подпомагане изготвянето на планове за управление на защитените територии в района, за които липсват такива.</p> <p>По 5.5. За защитените територии на в обхвата на ОПРГТ е предложена забрана за водене на санитарни сечи и изваждане на мъртва дървесина и</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>5.6. Въвеждане и/или прилагане на специални режими на стопанисване на съответните горски територии, включително запазване на острови на старостта, отличаващи се с високо консервационно значение, свързани с опазването на застрашените растителни и животински видове.</p> <p>5.7. Въвеждане и прилагане на мерки за борба с инвазивни видове в горското стопанство: • анализ и оценка на навлизането на инвазивните видове в горските територии; • предложени мерки за превенция на навлизането и разпространението инвазивни видове в горските територии.</p> <p>6.1. Оптимизиране на мрежата от национални защитени територии по Закона за защитените територии и защитените зони по Закона за биологичното разнообразие, основаващо се на анализи на ефективността на дейностите по опазване на биологичното разнообразие.</p> <p>6.2. Разработване и прилагане на мерки за подобряване на свързаността на защитените територии и защитените зони, в т.ч чрез: • възстановяване и поддържане на зелена горска инфраструктура; • създаване, възстановяване и поддържане на екологичната свързаност (екологични мостове).</p> <p>7.1. Съхраняване на генетичното разнообразие и изграждане на система от действия за опазване на местния генфонд по метода "ex sito".</p> <p>7.2. Разширяване и поддържане на горската семепроизводствена база.</p> <p>7.3. Производство на необходимите семена за формиране на семенните колекции от най-ценни дървесни видове за съхранение на горските генетични ресурси</p> <p>7.4. Създаване на семепроизводствени градини от редки, ценни и сухоустойчиви горско-дървесни видове и храсти с цел тяхното опазване и осигуряване на репродуктивни материали от тях.</p> <p>7.5. Извършване на генетична оценка на базовите източници на горската семепроизводствена база и съхранение на ценния генетичен фонд</p>	<p>стари дървета, с изключение на случаите на големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари) или каламитети. За стопанските гори е предвидено навременно отстраняване на загиващата дървесина с цел избягване на вторични каламитети (короядни и др.), <u>като се оставя необходимият екологичен минимум от мъртва дървесина върху горските площи.</u></p> <p>По 5.6. Дейността е интегрирана в насоките, ограниченията и забраните.</p> <p>По 5.7. Включени са забрани за внасяне на чужди и инвазивни видове.</p> <p>По 6.2. Част от предвижданията на ОПРГТ, в т.ч. насоки, ограничения и забрани, целят именно възстановяване и запазване на функционалната свързаност на защитените територии, защитените зони, местообитанията на различни видове.</p> <p>За дейности 7.1, 7.2, 7.3, 7.4 и 7.5 - Насоки, ограничения и забрани са предвидени и за семепроизводствените насаждения и градини и горските разсадници.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>8.1. Приемане и изпълнение на Стратегия за развитие на ловното стопанство.</p> <p>8.2. Актуализация на законовата и подзаконовата нормативна уредба в областта на ловното стопанство.</p> <p>8.3. Подобряване на капацитета и координацията между всички заинтересовани страни в областта на ловното стопанство за опазване, подобряване и увеличаване на популациите на дивеча и рибата.</p> <p>8.4. Увеличаване и разнообразяване на дивечовите и рибни ресурси в т.ч чрез генетична селекция, интродукция и други.</p> <p>9.1. Усъвършенстване на подзаконовата база за инвентаризация на горските територии и горското планиране</p> <p>9.2. Разработване и въвеждане на областните планове за развитие на горските територии.</p> <p>9.3. Изграждане на цялостен горски кадастър, подобряване качеството на горските статистически данни и на информационното осигуряване на процесите, свързани с планирането и управлението на горските територии</p> <p>9.4. Създаване на интегрирана национална, обществено достъпна електронна информационна система за горите и горския сектор.</p> <p>9.5. Национална инвентаризация на горските територии.</p> <p>10.1. Оценка и оптимизиране на действащия модел за управление на горските територии – държавна собственост на базата на анализ на дейността на държавните предприятия по чл. 163 от ЗГ.</p> <p>10.2. Разработване на програми за подобряване на финансовите резултати чрез разнообразяване на приходите в държавните горски предприятия</p> <p>11.1. Изготвяне на Национален план за развитие на недържавното горско стопанство</p> <p>11.2. Оценка и оптимизиране на обхвата и възможностите за публично-частно партньорство за извършване на самостоятелни или съвместни горскостопански и ловностопански дейности в различни обекти в горските територии.</p> <p>12.1. Разработване и въвеждане на програма за подпомагане на собствениците на гори, горските стопанските субекти и други потенциални бенефициенти при кандидатстване по ПРСР 2014-2020г.</p>	<p>По 8.3. Идентифицирани са цели и насоки за управление на ловното стопанство, чието изпълнение изисква подобряване на капацитета и координацията между всички заинтересовани страни.</p> <p>По 8.4. Включени са цели и насоки за достигане на нормалните запаси за основните видове дивеч, оптимизиране на полово съотношение и възрастова структура, регулиране числеността на едрите хищници, контрол върху инвазивните видове животни и растения.</p> <p>ОПРГТ се разработва в изпълнение на 9.2.</p> <p>По 11.2. Включени са насоки за активна медийна и образователна дейност за формиране на обществена нагласа за недопускане на пожари в горските територии, както и справяне с климатичните промени, природни бедствия и екологични рискове чрез привличане на неправителствени организации, движения и сдружения и изграждане на <u>ефективно партньорство</u>.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>12.2. Разработване на предложения за включване и подпомагане на нови „горски мерки” в европейски и международни фондове и програми за следващият програмен период.</p> <p>12.3. Изграждане и подобряване на административния капацитет на горската администрация, ДГП, общини и други недържавни собственици на гори и горски стопански субекти за кандидатстване и работа по проекти, финансирани от европейски и международни фондове и програми.</p> <p>12.4. Насърчаване на горските предприемачи за въвеждане на съвременни организационни и технологични методи и оборудване за работа в горите.</p> <p>13.1. Анализ на състоянието и нормативната регламентация на професионалното образование и оценка на потребностите и възможностите за подобряване на образованието и квалификацията в горския сектор.</p> <p>13.2. Разработване и реализиране на програми за обучение и атестация на работещите в горския сектор в т.ч. чрез система за обучение през цялата кариера.</p> <p>13.3. Подобряване на нивото на професионална квалификация на персонала в институциите от горския сектор по опазване на биологичното разнообразие.</p> <p>13.4. Актуализация на учебните планове и програми на ЛТУ за придобиване на професионална квалификация с активното участие на представители на заинтересованите страни в горския сектор.</p> <p>13.5. Създаване на Национален център за горско обучение, квалификация и преквалификация на работещите в горското стопанство и консултации на собственици на недържавни гори, горски предприемачи, практикуващи лесовъди, оператори на горска техника и на работници и др.</p>	<p>По 12.3. Към оперативните цели за управление на областно ниво по функционални категории гори за област Монтана е включена дейност: Укрепване на институционалния капацитет и подобряване квалификацията на персонала в институциите от горския сектор, отговорни за запазване на биологичното и ландшафтно разнообразие.</p> <p>По 12.4. Идентифицирани са насоки и препоръки като: Приоритетно използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената покривка и щадящи растителността; Адаптиране и внедряване на нови технологии за възстановяване на увредени от пожари горски почви; Прилагане на противодефлационни техники и технологии за обработка на почвата с цел ограничаване на прашните бури и редуцирането на повърхностния почвен слой, както и намаляване въздействието на деградационните процеси.</p> <p>По 13.1, 13.2 и 13.2 ОПРГТ включва насоки за: Укрепване на институционалния капацитет и подобряване квалификацията на персонала в институциите от горския сектор, отговорни за запазване на биологичното и ландшафтно разнообразие; обучения.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>13.6. Изготвяне и въвеждане на програма за консултиране на собственици на недържавни гори и лица, регистрирани за упражняване на лесовъдска практика, за създаване на гори, мерки за предпазване на горските територии от природни бедствия и защита срещу ерозия</p> <p>14.1. Разширяване на взаимодействието между държавната горска администрация, предприятията в горския сектор и научно-образователните институции с цел постигане на по-високи икономически резултати чрез подобряване на трансфера на знания и иновации.</p> <p>14.2. Разработване и въвеждане на система за координиране развитието на научно-приложна дейност и обвързване на нуждите на практиката с научните разработки.</p> <p>14.3. Насърчаване участието на собствениците и стопаните на гори и на изследователските организации в европейски и международни проекти, насочени към модернизиране на използваните технологии в горскостопанските дейности, както и внедряване на иновативни решения в управленската практика.</p> <p>15.1. Повишаване на ефективността от участието на горските институции, организации и други заинтересовани страни от горския сектор в дейностите на работните органи и структурите на ЕК и ЕС и в международните процеси, свързани с опазването на горите и тяхното устойчиво управление.</p> <p>15.2. Подобряване на координацията и взаимодействието с другите държави-членки на ЕС и със съответните органи на ЕС за постигане целите на СЕСГ 2014 – 2020г. и на националните стратегически приоритети и мерки в областта на горските научни изследвания, иновациите, смекчаване влиянието на промените на климата, опазването на биологичното разнообразие в горските територии, качеството и обмена на горски статистически данни, националната горска инвентаризация и др</p> <p>16.1. Разработване и изпълнение на Комуникационна стратегия на ИАГ и интегрирането ѝ в комуникационната политика на МЗХ</p> <p>16.2. Осъществяване на регулярни проучвания на общественото мнение по актуални въпроси и отчитане на резултатите от тях при подготовка и вземане на решения, свързани с устойчивото управление на горите</p> <p>16.3. Усъвършенстване на процедурите, осигуряващи участие на обществеността, неправителствените организации и останалите</p>	<p>По 13.6. В ОПРГТ е предвидено обучение на частните собственици на гори - горска академия - организирани и провеждане на ежегодни срещи с частните собственици на гори за разясняване на правата, задълженията, отговорностите и ползите от собствеността на горите</p> <p>На територията на област Монтана има научно-изследователски и учебно-опитни гори (УОГС Петрохан) – по 14.1 и 14.2 са включени насоки за развитие на научна и изследователска дейност от преподаватели, докторанти, специализанти и дипломанти; Експериментирани на нови технологии и средства в горското стопанство; Експериментално прилагане на най-добри съвременни горскостопански практики и др.</p> <p>По 16.2. При самото изработване на ОПРГТ е осигурено широко обществено участие, и общественото мнение е взето предвид.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>заинтересовани страни в процеса на планирането и прилагането на документите за национално, регионално и местно устойчиво управление на горските територии</p> <p>16.4. Повишаване на ефективността от работата на Националния съвет по горите, Ловния съвет и Съвета по охрана на горите, създаване на Регионални съвети по горите.</p> <p>16.5. Провеждане на инициативата „Горски диалог” по проблемите на управлението на горите.</p> <p>16.6. Разработване и пилотно прилагане на концепция за въвеждане на екологично образование в детските градини и училищата, насочено към опознаване на горите и процесите, протичащи в тях (горска педагогика)</p> <p>16.7. Разработване и изпълнение на Национална програма за работа с децата и младежите.</p> <p>17.1. Проучване, анализ и оценка на потенциала на горските територии в България относно възможностите за производство на енергия от дървесна биомаса.</p> <p>17.2. Разработване на Национална програма за устойчиво производство и потребление на дървесна биомаса за енергийни нужди, която да съдържа съответните критерии за устойчивост</p> <p>17.3. Разработване и прилагане на добри практики за създаване и управление на интензивни горски култури за добив на биомаса и определяне на нормите за остатъци след сечта (съгласно Третия НПДИК 2013 -2020г.).</p> <p>18.1. Подпомагане увеличаването на дела на сертифицираните гори.</p> <p>18.2. Въвеждане на сертификация за горски контрактори, която да удостоверява тяхната отговорност за качеството на предоставяните услуги, спазване на законовите изисквания и здраве и безопасност при работа.</p> <p>18.3. Насърчаване на по-широкото прилагане на сертификацията на преработващи фирми за произход на дървесина като гаранция за проследимост на продукцията.</p> <p>19.1. Анализ на туристическия потенциал, възможностите за развитие на различните форми на туризъм и определяне на изисквания/параметри за устойчиво използване на отделните горски територии.</p>	<p>По 17.1. В ОПРГТ са съобразени извършените до момента проучвания.</p> <p>По 18.1 и 18.3 - Към насоките е включена: Сертификация на горите като гаранция за правилното им и природосъобразно стопанисване.</p> <p><u>Дейност 19.1 е относима, но не е изпълнена в проекта на ОПРГТ – в проекта са предвидени зони за ски писти и съоръжения към тях, но без да е направен анализ на туристическия потенциал, анализ на възможностите за развитие на различните форми на туризъм, не са</u></p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>19.2. Анализ, усъвършенстване и прилагане на нормативна уредба, регламентираща условията за реализиране на приходи от осъществявани туристически услуги в горския сектор (в т.ч. ДПП, ДГП).</p> <p>19.3. Насърчаване на партньорства между публичния и частния сектор в областта на устойчивото развитие на горските територии като туристически ресурс.</p> <p>19.4. Създаване на единна интернет базирана географско-информационна система (ГИС) за туристическия потенциал на горските територии и интегрирането ѝ в Единната система за туристическа информация</p> <p>19.5. Насърчаване на туристически бизнес, интегриран с традиционните дейности по управление на горите.</p> <p>19.6. Интегриране на туристическите услуги, развити на база горските ресурси в туристически продукти в областта на културния и екотуризма.</p> <p>20.1. Изготвяне и въвеждане на методика за оценка на екосистемните услуги и тяхното устойчиво и социално поносимо управление.</p> <p>20.2. Изготвяне, приемане и прилагане на пакет нормативни документи, регламентиращи дейностите за оценка на екосистемните услуги и на схеми за възмездно ползване на обществени екосистемни услуги, предоставяни от горските територии и за компенсаторни плащания за горски територии в т.ч. включените в Европейската екологична мрежа Натура 2000.</p>	<p><u>определени/зададени изисквания/параметри за устойчиво използване на отделните горски територии.</u></p> <p>По 19.3. В ОПРГТ, за Община Берковица е включена насока „Развитие на алтернативни форми на туризъм и разработване на туристически маршрути в партньорство с общините в областта, организирани на обучение за развитие на селски и еко туризъм и изграждане на места за отдих и къмпинги“.</p> <p>По 19.5. и 19.6. Включени са насоки за развитие на устойчив туризъм, възстановяване и отдих.</p>
<p>Програма от мерки за адаптация на горите в Република България към климатичните промени по зони на уязвимост, 2011 г.</p> <p>Програмата включва нормативни, организационни и инвестиционни мерки за адаптация на горите към климатичните промени. Някои от мерките се отнасят за повече от една зона на уязвимост.</p> <p>За зона А – твърде висока степен на уязвимост, са определени 50 бр. мерки.</p> <p>За зона Б – висока степен на уязвимост, са определени 26 бр. мерки.</p> <p>За зона В – средна степен на уязвимост, са определени 19 бр. мерки.</p> <p>За зона Г – ниска степен на уязвимост, са определени 11 бр. мерки.</p>	<p>Горските територии на област Монтана попадат в петте зони на уязвимост. От мерките в програмата, отнасящи се за зона А са съобразени относимите към ОПРГТ, като в проекта на ОПРГТ е извършено следното:</p> <ul style="list-style-type: none"> - определени са подходящи дървесни и храстови видове за залесяване; - включени са насоки за: избор устойчиви на засушаване видове; включени са насоки във връзка с диференцирането на турнуса на иглолистните култури и толериране на естественния процес на тяхната трансформация в широколистни и смесени насаждения; включени са насоки за подходящи лесовъдски мероприятия, насочени към поддържане на горския микроклимат; включени са насоки за възстановяване и създаване на нови полезащитни горски пояси; превенция на пожари и възстановяване на площи след пожари; превръщане на издънковите гори в семенни;

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>За зона Д – твърде ниска степен на уязвимост в програмата не са идентифицирани мерки.</p>	<p>изграждане на многовидови крайречни буферни защитни пояси; поддържане на смесения характер и разновъзрастова структура на горите; увеличаване и поддържане на лесистостта в ниските райони и ограничаване на превръщането на гори в земеделски земи; подобряване на горската инфраструктура за намаляване на риска от възникване и разпространение на пожари и осигуряване на достъп на специализирана техника за гасене; прилагане на подходящи отгледни сечи; мониторинг на горските екосистеми (<u>в ОПРГТ не са подробно изброени и разграничени видовете мониторинг, посочени като мерки в Програмата</u>); повишаване компетентността, информираност и обучение;</p> <p>От мерките в програмата, отнасящи се за зона Б са съобразени относимите към ОПРГТ, като в проекта на ОПРГТ е извършено следното:</p> <ul style="list-style-type: none"> - включени са насоки за: повишаване устойчивостта на издънковите гори чрез превръщането им в семенни; подбор на дървесни видове, които да бъдат толерирани при сечите – напр. келяв габър; ограничения за промяна на земеползването; приоритетно използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената покривка и щадящи растителността; прилагане принципите на интегрираното управление на горските водосбори за оптимален хидрологичен, екологичен и стопански ефект в условията на засушаване; сертификация на горите; противоерозионни залесявания, възстановяване и поддържане на полезащитни пояси; затревяване на склонови земи; възстановителни мероприятия в опожарени гори, ерозирани и деградирани терени; прилагане на подходящи режими за стопанисване на горите, попадащи в зони на Натура 2000. <p>От мерките в програмата, отнасящи се за зона В са съобразени относимите към ОПРГТ, като в проекта на ОПРГТ е извършено следното:</p> <ul style="list-style-type: none"> - включени са насоки за: прилагане на щадящи технологии за дърводобив; противоерозионни мерки за наклонени терени; съхраняване на естествения характер на горските екосистеми чрез подходящи лесовъдски мероприятия; подобряване на инфраструктурата. <p>От мерките в програмата, отнасящи се за зона Г са съобразени относимите към ОПРГТ, като в проекта на ОПРГТ е извършено следното:</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
	<ul style="list-style-type: none"> - мониторинг на горските територии; противоерозионни пояси; разработване на дългосрочен план за пашата и ограничения и забрани за паша в определени територии – напр. защитени територии;
<p>Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 г.</p> <p>Съгласно плана, основната категория, която допринася за премахването на парникови газове, е горският сектор.</p> <p>Основната причина за спада в усвояване на емисии от парникови газове от горските територии е намаляването на относителния дял да изкуственото залесяване и нарастването на средната възраст на горите.</p> <p>Основните цели, заложи в ИНПЕК са:</p> <ul style="list-style-type: none"> • стимулиране на нисковъглеродно развитие на икономиката; • развитие на конкурентоспособна и сигурна енергетика; • намаляване зависимостта от внос на горива и енергия; • гарантиране на енергия на достъпни цени за всички потребители. <p>Националните приоритети в областта на енергетиката могат да бъдат обобщени, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • повишаване на енергийната сигурност и диверсификация на доставките на енергийни ресурси; • развитие на интегриран и конкурентен енергиен пазар; • <u>използване и развитие на енергията от ВИ, съобразно наличния ресурс, капацитета на мрежите и националните специфики</u>; • повишаване на енергийната ефективност чрез развитие и прилагане на нови технологии за постигане на модерна и устойчива енергетика; • защита на потребителите чрез гарантиране на честни, прозрачни и недискриминационни условия за ползване на енергийни услуги. <p>Планът предлага критерии за устойчивост, които да бъдат съобразявани при добива на биомаса:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да не се използва биомаса: <ul style="list-style-type: none"> - от горски региони с висока консервационна стойност и други местообитания и земни площи с висока стойност, които защитават биоразнообразието и поддържат функциите на екосистемата, включително остатъчната биомаса; - от гори с високо ниво на биоразнообразие и други залесени земи, които са богати на видове, или са идентифицирани като гори с високо ниво на биоразнообразие от съответния 	<p>ОПРГТ предвижда устойчиво стопанисване и ползване на горите (Приоритетно направление 1 от целите и насоките за управление на областно ниво), в т.ч. възстановяване на горски територии, засегнати от природни бедствия, определяне на конкретни обекти и прилагане на лесовъдски системи за формиране на хетерогенни гори; запазване на горите с висока консервационна стойност, с които се очаква увеличаване на поглъщителната способност/усвояването на емисии от парникови газове на горите.</p> <p>По отношение на 4-те основни цели на Интегрирания план, ОПРГТ има принос за тяхното изпълнение –установено е наличието на благоприятни условия за изграждане и присъединяване на нови електроцентрали на биомаса. Вече има изградени мощности в общини Лом и Якимово и има очаквания за изграждане на друга в община Медковец. На областно ниво горските територии заемат значителен дял, което предопределя наличието на значителни ресурси на биомаса за енергийни цели във вид на дърва и дървесни отпадъци</p> <p>Съгласно ОПРГТ област Монтана количествата отпадъчна биомаса са значителни и могат да бъдат основен енергиен източник за повечето общини на територията на областта. За обработката им могат да се прилагат различни технологии, изгарящи дърва, трески, пелети, брикети. Със сигурност използването на биомасата следва да става с технологии, които не замърсяват атмосферния въздух.</p> <p>Обновяването на енергийните уреди на населението (което е основна мярка в Комплексната програма за КАВ на община Монтана) трябва да стане чрез провеждане на информационни кампании и използване на възможни финансови механизми за замяна на старите печки и огнища с камини и котлета с малка мощност и висока ефективност. Демонстрирането на такава техника може да стане в обществените и промишлените сгради, където понастоящем биомасата се използва съвсем ограничено. Отоплението на по-големите училища може да става чрез използване на автоматични котли, изгарящи пелети или енергийни трески. Критериите за устойчивост са съобразени в ОПРГТ.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>компетентен орган, освен ако не са представени доказателства, че производството на този суров материал не пречи на тези цели за опазване на природата;</p> <ul style="list-style-type: none"> - от защитени територии. <p>• В управлението на горите принципите на устойчивост са водещите принципи; • Според различни проучвания е необходимо да се оставят поне 5% мъртва дървесина в управляваните гори, за да се избегне негативен ефект върху биоразнообразието (някои видове за опазване са силно зависими от мъртвата дървесина като среда на живот или хранителен субстрат) и върху микроклимата, включително характеристиките на почвата и кръговрата на веществата, но това трябва да е предмет на специално проучване;</p> <p>• Плантации за бързо производство на биомаса – също от чужди и инвазивни видове, напр. пауловнията, които могат да имат негативно влияние върху горската екосистема; устойчивостта на горите спрямо рисковете, свързани с промените в климата, следва да бъде проучвана специално заедно със самото място, за да се докаже, че е в съответствие с критериите за устойчивост.</p>	
<p>Национален план за действие за енергия от горска биомаса 2018-2027 г.</p> <p>Приоритет 1 Устойчиво производство на биомаса като възобновяем енергиен източник</p> <p>Приоритет 2 Ефективно производство на енергия от горска биомаса за диверсифициране на приходите в горския сектор</p> <p>Приоритет 3 Намаляване замърсяването на въздуха и декарбонизация на сградния фонд, чрез осигуряване на възможности за въвеждане на нови методи и начини за потребление на енергия от горска биомаса</p> <p>Приоритет 4 Укрепване на правната и политическа рамка за осигуряване устойчиво развитие на енергията от горска биомаса</p> <p>Приоритет 5 Развитие на научно-изследователските дейности и обвързването им с нуждите на производството на енергия от горска биомаса</p>	<p>Съгласно проекта на ОПРГТ е установено наличието на благоприятни условия за изграждане и присъединяване на нови електроцентрали на биомаса. Вече има изградени мощности в общини Лом и Якимово и има очаквания за изграждане на друга в община Медковец.</p> <p>Съгласно ОПРГТ област Монтана количествата отпадъчна биомаса са значителни и могат да бъдат основен енергиен източник за повечето общини на територията на областта. За обработката им могат да се прилагат различни технологии, изгарящи дърва, трески, пелети, брикети. Със сигурност използването на биомасата следва да става с технологии, които не замърсяват атмосферния въздух.</p> <p>Обновяването на енергийните уреди на населението (което е основна мярка в Комплексната програма за КАВ на община Монтана) трябва да стане чрез провеждане на информационни кампании и използване на възможни финансови механизми за замяна на старите печки и огнища с камини и котлета с малка мощност и висока ефективност. Демонстрирането на такава техника може да стане в обществените и промишлените сгради, където понастоящем биомасата се използва съвсем ограничено. Отоплението на по-големите училища може да става чрез използване на автоматични котли, изгарящи пелети или енергийни трески.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>Приоритет 6 Осигуряване на информация, публичност и прозрачност чрез прилагане на принципа на партньорство при устойчивото производство на енергия от горска биомаса</p>	<p>По този начин са взети предвид приоритети 1, 2 и 3 от Националния план за действие.</p>
<p>Национална програма за развитие: България 2020 Цели по опазване на околната среда са включени в Приоритети 3 и 7 на програмата и подприоритетите към тях:</p> <p><u>Приоритет 3: Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал</u></p> <p>3.1 Усъвършенстване и интегриране на националната система за планиране и управление на регионалното развитие и системата за пространствено планиране</p> <p>3.2 Стимулиране развитието на градовете и подобряване на интеграцията на българските региони в национален план</p> <p>3.3 Подкрепа за развитието на изоставащите и подобряване на качеството на живот в селските региони</p> <p>3.4 Подкрепа за ефективно и устойчиво усвояване на туристическия потенциал на регионите и развитие на културните и креативни индустрии в регионите</p> <p>3.5 Създаване на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси</p> <p>3.6 Засилване на териториалната кохезия чрез развитие и разширяване на трансграничното, междурегионално и транснационалното сътрудничество</p> <p><u>Приоритет 7: Енергийна сигурност и повишаване на ресурсната ефективност</u></p> <p>7.1 Гарантиране на енергийната сигурност на страната</p> <p>7.2 Повишаване на енергийната ефективност</p> <p>7.3 Достигане на 16% на енергията от възобновяеми източници в брутно крайно потребление на енергия до 2020 г.</p>	<p>ОПРГТ има пряко отношение за постигане на приоритета, тъй като чрез него ще се въведе и приложи интегрирано управление и пространствено развитие на горските територии на областно ниво, като благодарение на плана горите на територията на областта ще се управляват в тяхната цялост, независимо от собствеността (която е от значение за горскостопанските планове и програми). В тази връзка ОПРГТ е с пряко отношение към подприоритет 3.1.</p> <p>Подобреното горско планиране ще се отрази положително и на развитието на градовете в областта, т.е. ОПРГТ има косвен принос за изпълнение на подприоритет 3.2 и 3.3.</p> <p>В ОПРГТ са предвидени насоки за развитие на устойчив туризъм и оползотворяване туристическия потенциал на района, с което се съобразява и подприоритет 3.4.</p> <p>Подприоритет 3.5. е интегриран в насоките, ограниченията и забраните за развитие на отделните функционални категории горски територии.</p> <p>Подприоритет 3.6. няма отношение към ОПРГТ.</p> <p>ОПРГТ има отношение към подприоритети 7.1 и 7.3, предвид че горските територии са значим източник на биомаса – при условие, че оползотворяването ѝ се извършва по технологии, които не водят до замърсяване на атмосферния въздух.</p> <p>Планът няма отношение към подприоритет 7.4.</p> <p>Насоките, ограниченията и забраните в проекта на ОПРГТ са съобразени и интегрират необходимостта от ефективно използване на ресурсите на горските територии, с което планът съобразява и подприоритет 7.5.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>7.4 Създаване на интегриран вътрешен пазар на енергия</p> <p>7.5 Повишаване на ефективността на използване на ресурсите</p>	
<p>Визия, цели и приоритети на Национална програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030</p> <p><u>Ос на развитие:</u> Зелена и устойчива България</p> <p><u>Национални приоритети:</u></p> <p>4. Кръгова и нисковъглеродна икономика</p> <p>5. Чист въздух и биоразнообразие</p> <p>6. Устойчиво селско стопанство</p>	<p>ОПРГТ има пряко отношение за постигане на приоритета – устойчивото управление и развитие на горите е в основата на плана.</p> <p>По отношение на Национален приоритет 4: Насоките, ограниченията и забраните в ОПРГТ ще допринесат за повишаване на ресурсната производителност и ефективност; посочени са възможности за устойчиво оползотворяване на биомасата от горските територии, чрез което се допринася за нарастването на дела на ВЕИ.</p> <p>ОПРГТ, при разглеждане на въпросите с горската биомаса, съобразява необходимостта от оползотворяването ѝ чрез изгаряне по начин и с технологии, които не водят до замърсяване на въздуха с ФПЧ₁₀, включени са насоки за озеленяване на крайградски зони.</p> <p>По отношение на биоразнообразието, в ОПРГТ са интегрирани всички забрани и ограничения, както и цели за развитие на защитените територии и зони в обхвата на горските територии на областта.</p> <p>По отношение на изменението на климата и адаптацията към променящия се климат, в ОПРГТ са включени насоки (в т.ч. за изрично посочените към приоритета горски пояси срещу наводнения и ерозия), ограничения и забрани изрично за това.</p> <p>Съгласно описаното за Национален приоритет 6 се очаква той да има принос за устойчиво управление на горите. ОПРГТ, в анализа на екосистемните ползи изрично посочва като стопанска дейност, който се благоприятства от екосистемна полза „поддържане на биологичното разнообразие“ Селско стопанство - Животновъдство в горски територии или върху терени, прилежащи на горски територии от функционална категория Б(13) – специални горски територии с висока консервационна стойност.</p> <p>Като стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза „забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата“</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
	<p>ОПРГТ посочва: Селско стопанство - растениевъдство върху терени, прилежащи на гори от функционална категория Б(13), както и Селско стопанство - животновъдство в горски територии или върху терени, прилежащи на горски територии от функционална категория Б(13). ОПРГТ включва и ограничения и забрани за пашуване на определени територии, с оглед опазване на биологичното разнообразие.</p>
<p>Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България - актуализация за програмен период 2014-2020 г. Програмата включва 5 стратегически направления с програми към тях:</p> <p><i>I. Усъвършенстване на националното законодателство и политики за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването</i> <u>Програми:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Подобряване и допълване на националната правна рамка за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването. 2. Подобряване и интегриране на политики и стратегии с отношение към устойчиво управление на земите и борба с опустиняването. 3. Укрепване на институционалния капацитет и изграждане на механизми за координация, комуникация и партньорство. 4. Разработване на национални и местни програми и участие в международните процеси по устойчиво управление на земите и борба с опустиняването. <p><i>II. Съхраняване и подобряване на потенциала на земните ресурси и тяхното устойчиво използване</i> <u>Програми:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ограничаване на ерозионните процеси. 2. Възстановяване на поливното земеделие и опазване на водните ресурси. 3. Устойчиво използване на земните ресурси в необлагодетелствани райони. 4. Екологосъобразно съхраняване и използване на отпадъчна биомаса от селското и горското стопанство. 5. Устойчиво управление на земеделски земи с висока природна стойност. 6. Прилагане на агролесовъдски системи като модели за устойчиво използване на земите. 	<p>ОПРГТ има отношение към стратегическо направление I, като способства за интегрирано управление на горските територии в областта, независимо от собствеността им. Включени са насоки за борба с изменението на климата, за адаптация към променящия се климат, опазване на почвите, поддържане и подобряване влагозапасеността, за превенция и предотвратяване на ерозия и свлачища.</p> <p>ОПРГТ интегрира насоки за: ограничаване на ерозионните процеси; устойчиво ползване на земните ресурси; разглежда възможности за екологосъобразно използване на отпадъчна биомаса; приоритетно използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената покривка и щадящи растителността; възстановяване и опазване на ландшафтното разнообразие в горските територии.</p>

<p>Стратегически документ и цели по опазване на околната среда</p>	<p>Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ</p>
<p>7. Възстановяване и опазване на ландшафтното разнообразие в горските територии, чрез прилагане на устойчиви практики.</p> <p>8. Нови практики за възстановяване и ефективно използване на земните ресурси в нарушените територии.</p> <p><i>III. Наука и образование в подкрепа на политиките за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването</i></p> <p><u>Програми:</u></p> <p>1. Разработване и включване на учебни програми за устойчиво управление на земните ресурси на всички нива на образователната система.</p> <p>2. Научно, информационно и приложно осигуряване на мерките за устойчиво управление на земите.</p> <p>3. Участие в международни процеси на обмен на знания, ноу-хау и добри практики за устойчиво управление на земите.</p> <p><i>IV. Интегриране и прилагане на политики за устойчиво управление на земите на местно ниво</i></p> <p><u>Програми:</u></p> <p>1. Преразглеждане и включване на мерки за устойчиво управление на земите в общинските планове за развитие и програми.</p> <p>2. Стопанисване и ползване на земните ресурси общинска собственост в съответствие с принципите за устойчиво управление на земите.</p> <p>3. Засилване ролята на общинските администрации за трансфер на политики, възможности и добри практики за устойчиво управление на земите.</p> <p><i>V. Усъвършенстване на информационния обмен и участие на обществеността в процесите на вземане на решения за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването</i></p> <p><u>Програми:</u></p> <p>1. Информационно осигуряване за устойчиво управление на земите на национално и местно ниво.</p> <p>2. Изграждане на мрежи на неправителствени организации в подкрепа на устойчиво управление на земите.</p>	<p>ОПРГТ предлага за много от дейностите да се взимат решения в сътрудничество с научни кадри и експерти; провеждане на научни изследвания в горските екосистеми.</p> <p>ОПРГТ има пряк принос към интегриране на политиката за устойчиво управление на земите на местно ниво, като в случая интегрира политиките, относими към управлението на горските територии на ниво „област“, и включва всички горски територии, независимо от собствеността им. Това ще има положителен ефект за прилагане на политиките по опазване на околната среда и здравето на хората като цяло.</p> <p>ОПРГТ включва като приоритетно направление към насоките за управление на горските територии: Връзки с обществеността, обучение, взаимодействие между институциите. Направлението включва оперативни цели за повишаване осведомеността на обществото и квалификацията на заинтересованите лица; приобщаване на обществеността към проблемите на горите и горското стопанство; взаимодействие между различните институции и обучение; внедряване и използване на ГИС.</p> <p>Включени са и насоки за насърчаване на публично-частни партньорства.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>3. Разработване и организиране на публични кампании за повишаване на информираността на обществеността във връзка с устойчиво управление на земите.</p> <p>4. Укрепване на капацитета на неправителствените организации по прилагане на политиките за устойчиво управление на земите.</p> <p>5. Насърчаване на публично частни партньорства за прилагане на мерките за устойчиво управление на земите.</p>	
<p>Актуализиран Национален план за действие за устойчива употреба на пестициди в Република България (проект)</p> <p>Основна цел 1: Намалване на рисковете и въздействието от употребата на пестициди върху здравето на хората и върху околната среда, в т.ч.:</p> <p><i>Защита на хората:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - превантивна защита на консуматорите - чрез намаляване на остатъците от пестициди в храни от растителен произход; - намаляване на рисковете от присъствието на остатъци от пестициди в храни, предназначени за децата, като най-уязвима група консуматори; - предотвратяване и/или намаляване на рисковете от присъствието на остатъци от пестициди в питейни води и бутилирани води; - защита на професионални потребители, оператори и селскостопански работници — чрез намаляване на експозицията на пестициди; - защита на жители и минувачи (случайно пребиваващи или преминаващи лица) в зони, в които се използват пестициди - чрез предотвратяване и/или намаляване на експозицията на посочените лица на въздействието на пестициди; - защита на широката общественост и уязвими групи от населението - чрез предотвратяване и/или намаляване на рисковете от пестициди в публични пространства и зони за отдих; - защита на непрофесионални потребители, употребяващи пестициди в лични стопанства, градини, дворове и др. <p><i>Защита на околната среда:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - предотвратяване и/или намаляване на замърсяването на водите и почвите с пестициди; 	<p><u>Проектът на актуализирания Национален план не е съобразен при изработването на проекта на ОПРГТ.</u></p> <p>Условията, редът и начинът за организиране и провеждане на защитата на горските територии от болести, вредители и други повреди е установен в Наредба № 9 от 5 декември 2019 г. за защита на горските територии от болести, вредители и други повреди (обн., ДВ, бр. 98/2019 г.). Раздел II към Глава четвърта на Наредбата е „Химична борба. Условия за прилагане на продукти за растителна защита“ – в него са поставени условия и изисквания за прилагането на продукти за растителна защита, начин на прилагане, съхраняване на продукти за растителна защита. Съгласно чл.48, ал.1 от Наредбата: химичната борба с вредители в горски култури и насаждения се провежда, когато няма разработени надеждни биологични и други методи.</p> <p><u>Относимите към ОПРГТ са и двете основни цели.</u></p> <p><u>Мерките, които считаме за необходимо да се интегрират в проекта на ОПРГТ, с цел опазване на околната среда и човешкото здраве, при отчитане на Наредба № 9 от 5 декември 2019 г. за защита на горските територии от болести, вредители и други повреди (с оглед да не се дублират мерки, изисквания и др.), са както следва:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <u>Оборудването за прилагане на пестициди с наземна техника, намиращо се в употреба, подлежи на задължителна проверка по отношение безопасността и опазване на здравето на хората и околната среда;</u> 2) <u>ПРЗ се прилагат чрез специализирана техника и оборудване, отговарящи на изискванията на Закона за регистрация и контрол на земеделска и горска техника;</u> 3) <u>Въздушно пръскане да се прилага само при доказана необходимост, и при изпълнение на следните изисквания:</u> <ul style="list-style-type: none"> • <u>използваните ПРЗ да са одобрени за въздушно пръскане на национално ниво;</u>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>- предотвратяване и/или намаляване рисковете от присъствието на остатъци от пестициди във водоизточниците - повърхностни и подземни води;</p> <p>- предотвратяване и/или намаляване на въздействието на пестицидите върху биологичното разнообразие, като специално внимание се обърне на пчелите и другите неприцелни организми.</p> <p>Основна цел 2: Насърчаване на интегрираното управление на вредителите и на алтернативни подходи или методи, в т.ч.:</p> <p>- Разработване на системи за интегрирано управление на вредителите и на алтернативни подходи или методи за защита на растенията;</p> <p>- Въвеждане на интегрираното управление на вредителите - чрез информационни кампании и чрез стимулиране, включително и финансово, на земеделските стопани, прилагащи общите и/или специфичните принципи на интегрирано управление на вредителите;</p> <p>- Насърчаване на използването на нехимични алтернативи на пестицидите, там където е възможно.</p> <p><u>Мерки:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Обучение на професионални потребители на пестициди, дистрибутори и консултанти; 2) Изисквания за продажба на пестициди; 3) Боравене с пестициди. Съхраняване на пестициди и управление на техните празни опаковки и остатъчни количества; 4) Проверка на използваното оборудване за прилагане на пестициди; 5) Въздушно пръскане; 6) Интегрирано управление на вредителите; 7) Намаляване на нивата на остатъци от пестициди в храни от растителен произход (българско производство); 8) Специални мерки за опазване на водната среда и на питейната вода; 9) Допълнителни мерки за опазване на околната среда; 10) Информация за обществеността относно площите, третиран с пестициди; 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>авиационният оператор, който ще извършва пръскането, да притежава свидетелство за извършване на специализирани авиационни работи по чл. 64, ал.2 от Закона за гражданското въздухоплаване;</u> • <u>пилотът да притежава сертификата по чл. 83 от Закона за защита на растенията за работа с ПРЗ от професионална категория на употреба;</u> • <u>оборудването за прилагане на ПРЗ да е преминало технически преглед съгласно изискванията на Приложение № 10 към чл. 47, ал. 1 от Наредба № 24 от 2000 г. за издаване свидетелства на авиационните оператори, извършващи специализирани авиационни работи;</u> • <u>въздухоплавателното средство да е оборудвано с най-добрата налична технология за намаляване отнасянето на струята;</u> • <u>площите за третиране да не попадат в пояси I, II и III на санитарно-охранителните зони около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване от повърхностни води и в пояси I и II около водоизточници за питейно-битово водоснабдяване от подземни води и за минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди, определени в Наредба № 3 от 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;</u> • <u>площите за третиране да не попадат в близост до жилищни територии, територии за паркове и градини или територии за спорт и забавления.</u> <p>4) <u>За опазване на водната среда:</u></p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>11) Информация и повишаване на осведомеността относно въздействието от употребата на пестициди за здравето на хората и околната среда;</p> <p>12) Намаляване на употребата и рисковете от пестициди за определени площи.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Даване на предимство на продукти за растителна защита, които не са класифицирани като опасни за водната среда, в съответствие с Регламент (ЕО) № 1272/2008 и които не съдържат приоритетни опасни вещества, определени по реда на Закона за водите;</u> • <u>Намаляване на рисковете от замърсяване извън района на прилагане поради отнасяне на струята при пръскане, оттичане или изтичане в т.ч. установяване на: нетретирани буферни зони с подходящ размер за защита на водните неприцелни организми - буферните зони се определят индивидуално за всеки продукт за растителна защита в процеса на неговата оценка и разрешаване и се посочват върху етикета на продукта;</u> • <u>Спазване на забрани и ограничения за дейности с продукти за растителна защита в зоните за защита на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и на минералните води и в санитарно-охранителните зони за повърхностни и подземни води, които се използват за питейно-битово водоснабдяване;</u> <p>5) <u>Продукти за растителна защита, препарати за дезинфекция и дезинсекция се употребяват върху земеделски и горски култури и други площи с наземна техника:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>при спазване на защитни зони и отстояния:</u> <ol style="list-style-type: none"> а) <u>не по-малко от 50 м, когато посоката на вятъра е обратна на населеното място и пчелините;</u> б) <u>не по-малко от 150 м, когато посоката на вятъра е към населеното място и пчелините;</u> в) <u>от съседни култури, определени при разрешаването и посочени в етикета на продуктите за растителна защита;</u> • <u>при скорост на вятъра не повече от 5 м/сек., когато оборудването за прилагане на продукти за растителна защита осигурява намаляване отнасянето на струята, и не повече от 2 м/сек., без такова оборудване.</u> • <u>Не се допуска използването на продукти за растителна защита и препарати за дезинфекция и</u>

<p>Стратегически документ и цели по опазване на околната среда</p>	<p>Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ</p>
	<p><u>дезинсекция с наземна техника при: скорост на вятъра над 5 м/сек.; при температура на въздуха над 25 °С, измерена на сянка.</u></p> <p>6) <u>Продукти за растителна защита, препарати за дезинфекция и дезинсекция се употребяват върху земеделски и горски култури чрез въздушно пръскане:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>1. след писмено разрешение съгласно Закона за защита на растенията;</u> • <u>2. при спазване на защитни зони и отстояния:</u> <p>а) <u>не по-малко от 200 м, когато посоката на вятъра е обратна на населеното място и пчелините;</u></p> <p>б) <u>не по-малко от 800 м, когато посоката на вятъра е към населеното място и пчелините.</u></p> • <u>Не се допуска прилагането на продукти за растителна защита чрез въздушно пръскане: при скорост на вятъра над 2 м/сек. при третиране с хербициди, десиканти и дефолианти; при скорост на вятъра над 5 м/сек. при третиране с инсектициди, фунгициди и растежни регулатори; при температура на въздуха над 25 °С, измерена на сянка; при пълно безветрие с тотални хербициди; при температурна инверсия.</u>
<p>Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.</p> <p><i>Генерална стратегическа цел:</i> Общество и бизнес, които не депонират отпадъци</p> <p>Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел са:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване • Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда 	<p>Основен дял в отпадъците, формирани на територията на горските стопанства, са естествените неопасни материали от горското стопанство – биомаса –когато тази биомаса се използва за производството на енергия чрез процеси или методи, които не увреждат околната среда и не застрашават човешкото здраве, този отпадък не попада в обхвата на Националния план за управление на отпадъците. ОПРГТ разглежда възможностите за оползотворяване на биомасата, но самото оползотворяване и изборът на технологии за това не са предмет на ОПРГТ.</p> <p>В ОПРГТ, към направлението за управление на природните, в т.ч. водните ресурси, са включени насоки за опазване на околната среда от отпадъци, поставяне на кошчета за отпадъци по туристическите пътеки. В режимите на дейности на някои защитени територии са включени забрани за замърсяване на съответния район с отпадъци.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<ul style="list-style-type: none"> • Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда • Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците 	
<p>Трети национален план за действие по изменение на климата 2013-2020 г.</p> <p>За постигане целите на Националния план за действие по изменение на климата за сектор „Земеползване, промяна в земеползването и горско стопанство“ са разработени 16 мерки, групирани в 4 приоритетни оси, обединяващи няколко популярни подхода за управление на въглеродния баланс:</p> <p>Приоритетна ос 1: Увеличаване на поглъщането на парникови газове</p> <p>Мерки с пряк ефект върху намалението на емисии на парникови газове:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Усвояване на „незалесени площи за залесяване“ в горските територии; 2. Залесяване на площи на изоставени земеделски земи, голи, ерозирани и застрашени от ерозия терени извън горските територии; 3. Увеличаване на площите на градски и извънградски паркове и зелени площи; 4. Възстановяване и устойчиво управление на влажните зони. Опазване и съхранение на влажни зони в горски територии, торфища, мочурища. 	<p>ОПРГТ включва насоки за действие по изменение на климата, като съобразява мерките, предвидени в Третия национален план:</p> <p>Включени са насоки за лесовъзстановителни дейности и залесяване на незалесени горски територии при толериране на залесяването с местни видове.</p> <p>Включени са насоки за запазване и възстановяване на противоерозионни горски насаждения и възстановяване на растителността в свлачищни и поройни горски земи.</p> <p>Включени са насоки за изграждане на система „зелени зони“ около населени места и увеличаване степента на осигуреност със зелени площи на един човек.</p> <p>Включени са насоки за възстановяване и поддържане на крайречните защитни пояси около постоянните водни течения в горските територии (за предпочитане с видове при доказан местен произход) като средство за опазване на почвите от ерозия и за осъществяване на контрол върху изсичането на дървета в крайречните и заливните гори; изграждане на многовидови крайречни буферни системи/защитни пояси, които имат съществени предимства: създават възможност за многофункционално стопанисване при бъдещи климатични промени, имат висок водорегулиращ ефект, влияят за ограничаване на ерозионните процеси, предпазват от наводнения</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>Мерки с косвен ефект върху намалението на емисии на парникови газове:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Разработване на финансов механизъм за подпомагане на дейностите по създаване на нови гори; 2. Анализ на ефективността на съществуващата нормативна база по регулиране на промените в предназначението на различните видове земи и изготвяне на препоръки за нейното усъвършенстване; <p>Приоритетна ос 2: Съхранение на запасите от въглерод в горите</p> <p>Мерки с пряк ефект:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Възстановяване и поддържане на полезащитни горски пояси и извършване на нови противоерозионни залесявания; <p>Мерки с косвен ефект:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Подпомагане опазването и поддържането на гори с висока консервационна стойност и екстензивен подход при тяхното ползване; 2. Опазване и подобряване състоянието на градските и извънградски паркове; 3. Превенция на пожарите чрез въвеждане на системи за ранно предупреждение; <p>Приоритетна ос 3: Увеличаване потенциала на горите за улавяне на въглерод</p> <p>Мерки с пряк ефект:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Увеличаване на гъстотата в изредените естествени и изкуствени насаждения; <p>Мерки с косвен ефект:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Въвеждане на подходящи системи за стопанисване на горските насаждения в аспекта на променящите се климатични условия, 	<p>Няма отношение към ОПРГТ.</p> <p>Няма отношение към ОПРГТ.</p> <p>Включени са насоки за създаване, възстановяване и поддържане на полезащитни пояси и противоерозионни залесявания.</p> <p>Включени са насоки за опазване и поддържане на горите с висока консервационна стойност. Включени са насоки за крайградско озеленяване.</p> <p>Включени са насоки за превенция на пожари.</p> <p>Включени са насоки за залесяване в изредени насаждения и култури.</p> <p>Включени са такива насоки, в т.ч. избор на подходящи растителни видове.</p> <p>Включени са насоки за сертифициране на горите.</p> <p>По отношение на остатъците от биомаса след сечта, ОПРГТ включва насоки и ограничения:</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>целящи създаване на високопродуктивни и устойчиви смесени гори;</p> <p>2. Подпомагане увеличаването на дела на сертифицираните гори;</p> <p>3. Разработване на добри практики за създаване и управление на интензивните горски култури за добив на биомаса и за определяне на норми за остатъци от биомаса след сечта;</p> <p>Приоритетна ос 4: Дългосрочно задържане на въглерода в дървесни продукти</p> <p>Мерки с косвен ефект:</p> <p>1. Разработване на част в новите стратегически документи за сектора „горско стопанство“, включващи мерки, насочени към</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Забрана за водене на санитарни сечи и изваждане на мъртва дървесина и стари дървета, с изключение на случаите на големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари) или каламитети (за защитените територии); • При извършване на горскостопанските дейности в защитените територии, в установените им граници от запаса на насажденията на 1 ha да се оставят минимално 5 бр. биотопни дървета и до 10 m³ мъртва и (или) гниеца дървесина (с изключение на насажденията от първи и втори клас на пожароопасност), с цел защита на различни видове сапроксилни насекоми, безгръбначни, земноводни, влечуги, птици и бозайници, които са предмет на опазване; • Лесовъдски мерки, осигуряващи запазването на определени свойства на местообитанията /напр. снабдяване със стояща мъртва дървесина, опазване на крайречни зони, дървета с хралупи, единични и групи стари дървета и др./ (за горски територии със социално значение за местните общности); • Запазване на дървета с гнезда, с хралупи, както и на стоящите и лежащи мъртви дървета, като се осигурява наличие на необходимия екологичен минимум от мъртва дървесина върху горските площи (за специални гори); • Навременно отстраняване на загиващата дървесина с цел избягване на вторични каламитети (короядни и др.), като се оставя необходимият екологичен минимум от мъртва дървесина върху горските площи (за стопански гори) <p>ОПРГТ включва такива насоки.</p> <p>Употребата на дървесните продукти не е предмет на ОПРГТ.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>подобряване на ролята и приноса на горите за повишаване натрупването на въглерод;</p> <p>2. Разширяване употребата на дървесни продукти като заместители на продукти от невъзобновяеми, замърсяващи и енергоемки материали.</p>	
<p>Националната стратегия и План за действие за адаптиране към изменението на климата на Република България</p> <p><u>Стратегически цели за сектор „Гори“:</u></p> <p>1) Подобряване на базата от знания и повишаване на осведомеността за адаптиране към изменението на климата;</p> <p><i>Възможности за адаптиране:</i></p> <p>√ Научни изследвания, образование и разпространение на резултатите (напр. създаване на национална служба за консултантски услуги в областта на горското стопанство и система за разпространение на резултатите);</p> <p>√ Научни изследвания в подкрепа на адаптирането (напр. моделиране на потенциалното поведение на важни дървесни видове при различни сценарии за изменение на климата и различни времеви срокове).</p> <p>2) Подобряване и защита на горските ресурси;</p> <p><i>Възможности за адаптиране:</i></p> <p>√ Устойчиво управление на процесите на възобновяване и увеличаване на площта на дърветата и дървесния запас на горските територии (напр. подобряване капацитета на българските разсадници и системата за събиране и съхранение на семена);</p>	<p>В ОПРГТ са включени анализите от Програма от мерки за адаптация на горите в Република България към климатичните промени по зони на уязвимост, 2011 г., съобразена е необходимостта от предприемане на действия за адаптация към променящия се климат.</p> <p>Посочената цел е подходяща за реализиране на национално ниво.</p> <p>На територията на област Монтана е разположено УОГС „Петрохан“ – научно-изследователски и учебно-опитни гори, в което се провеждат научни изследвания в буковите гори. В насоките за тези гори са включени: развитие на научна и изследователска дейност, експериментиране на нови технологии, технологични решения и средства в горското стопанство и др.</p> <p>Предвижданията на ОПРГТ са изцяло насочени към подобряването и защитата на горските ресурси. Повечето насоки, включени в ОПРГТ, са за подобряване, защита и устойчиво управление на горските територии в областта.</p> <p>Като самостоятелна оперативна цел в ОПРГТ е включена „Поддържане на актуална база данни за семепроизводствените насаждения и градини и модернизиране на горските разсадници“. Включени са насоки за производство на вегетативни фиданки от маточниците и внасянето им в естествените местообитания и за задоволяване нуждите на планираните залесявания в горските територии на общината, както и изисквания за създаването на горски разсадници (да не се създават на места с голяма опасност от ранни есенни и късни пролетни студове, слани и изложени на силен вятър; на обезструктурени, заблатени и засолени почви, на замърсени почви с тежки метали, на места с опасност от заливане и др.).</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>√ Поддържане на биоразнообразието, генетичното разнообразие и устойчивостта на горите (напр. мерки за ограничаване възможността инвазивните видове да навлязат в горските екосистеми);</p> <p>√ Управление на горските ресурси (напр. изграждане на национална система за бързо откриване и реагиране на пожари и други природни бедствия).</p> <p>3) Подобряване на потенциала за устойчиво използване на горските ресурси.</p> <p><i>Възможности за адаптиране:</i></p> <p>√ Подобряване на потенциала за дългосрочно използване на продукти от дървесина с по-висока добавена стойност (напр. преглед и разширение на настоящите строителни стандарти, за да се подобри използването на дървесината като строителен материал);</p> <p>√ Подобряване на потенциала за устойчиво и по-екологосъобразно използване на дървесната биомаса за производство на енергия (напр. създаване на програма за насърчаване инсталирането на съвременни системи за производство на енергия и топлина за домакинствата, бизнеса и малките общности).</p> <p><u>Приоритети за сектор „Гори“:</u></p> <p>(а) Изготвяне и изпълнение на изследователска програма;</p>	<p>ОПРГТ въвежда забрани за внасянето на инвазивни и неапробирани чужди видове при залесяване.</p> <p>ОПРГТ включва насоки за превенция и реагиране при пожари (в т.ч. осигуряване на достъп на специализирана техника в случай на пожар, провеждане на противопожарни мероприятия и поддържане на изградена инфраструктура; извършване на предвиденото разрохкване на почвата през семеносните години под склопа на сечнозрелите насаждения; да не се съблюдават изискванията за ограничаване на пашата; да не се допускат нерегламентирани строителни дейности в горските територии; провеждане на навременни фитосанитарни мероприятия; адаптиране към последиците от климатичните промени чрез изграждане на системи за ранно предупреждение (превенция) за възникващи опасности от наводнения, пожари, активиране на свлачищни райони; изграждане на съоръжения за борба с ерозията; залесяване на обезлесени участъци и непрекъсната актуализация на базата данни).</p> <p>Посочената възможност няма отношение към ОПРГТ – не е в обхвата и предмета на ОПРГТ ползването на продукти от дървесина.</p> <p>ОПРГТ включва информация за възможности за по-екологосъобразно използване на дървесна биомаса за производство на енергия, но не е в обхвата и предмета на ОПРГТ използването на дървесна биомаса за производство на енергия.</p> <p>Не е предмет на ОПРГТ.</p>

<p>Стратегически документ и цели по опазване на околната среда</p>	<p>Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ</p>
<p>(b) Насърчаване използването на лесовъдски системи, които осигуряват високо видово и структурно разнообразие и естествено възобновяване;</p> <p>(c) Извършване на Национална инвентаризация на горите;</p> <p>(d) Създаване на национална система за ранно предупреждение и информираност на регионално и местно ниво;</p> <p>(e) Създаване и поддържане на национална система за мониторинг на природни нарушения;</p> <p>(f) Разработване на технически наръчник за конструктивни елементи от дървесина и насърчаване на дълготрайното използване на дървесина.</p>	<p>ОПРГТ включва насоки за постигане на високо видово и структурно разнообразие и естествено възобновяване на горите.</p> <p>Не е предмет на ОПРГТ. Не е предмет на ОПРГТ.</p> <p>Не е предмет на ОПРГТ.</p> <p>Не е предмет на ОПРГТ.</p>
<p>Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България и План за действия към нея в краткосрочна (2013 – 2015 г.), средносрочна (2016 – 2021 г.) и дългосрочна (2022 – 2037 г.) перспектива</p> <p>Цел 1: Гарантирано осигуряване на вода за населението и бизнеса в условията на промени на климата, водещи до засушаване</p> <p>1.1. Осигуряване на непрекъснато водоподаване чрез рехабилитация на съществуващите и изграждане на нови язовири и резервоари, рехабилитация на водопроводната мрежа и водоизточниците.</p> <p>1.2. Намаляване на общите количества използвана вода чрез инвестиции във водностопанската инфраструктура и мерки за подобряване на ефективността при използването на водните ресурси.</p> <p>Цел 2: Запазване и подобряване на състоянието на повърхностните и подземните води</p> <p>2.1. Премахване на заустването на необработени отпадъчни води в изкуствени и естествени водоприемници и в Черно море чрез изграждане, реконструкция и модернизация на системи за отвеждане и пречистване на отпадъчни води.</p>	<p>ОПРГТ се разработва при съобразяване на условията на промени в климата, водещи до засушаване и включва насоки за подобряване разпределението на влага в почвата; подходящи растителни видове и др.</p> <p>ОПРГТ няма отношение.</p> <p>ОПРГТ няма отношение.</p> <p>ОПРГТ включва насоки за осигуряване на защита на водосборите и териториите около водоизточниците за комунално-битови нужди и питейно водоснабдяване.</p> <p>ОПРГТ няма отношение.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>2.2. Укрепване на институционалната система за мониторинг и контрол, която да гарантира доброто състояние на повърхностните и подземните води.</p> <p>2.3. Превръщане на Плановете за управление на речните басейни в основен планов документ при интегрираното управление на водите.</p> <p>Цел 3: Подобряване на ефективността при интегрираното управление на водата като стопански ресурс</p> <p>3.1. Създаване на институционална рамка, която да гарантира прехвърляне на отговорността за вземането на решения във връзка с развитието на водния сектор на национално, регионално и местно равнище от стопанските субекти към публичните власти – държава, общини.</p> <p>3.2. Средствата от населението и бизнеса, средствата от ЕС и изискваното национално съфинансиране да осигуряват самофинансиране на водния сектор, при спазване на принципа „замърсителят и ползвателят плащат”.</p> <p>3.3. Повишаване на капацитета на всички участници в управлението на водния сектор.</p> <p>Цел 4. Намаляване на риска от щети при наводнения</p> <p>4.1. Идентифициране на рисковите зони.</p> <p>4.2. Осъществяване на мерките от плановете за защита от наводнения.</p>	<p>ОПРГТ няма отношение.</p> <p>ОПРГТ съобразява ПУРБ в Дунавски район за периода 2016-2021 г. – анализ е представен в Таблица № 5-2 по-долу.</p> <p>ОПРГТ няма отношение към Цел 3.</p> <p>ОПРГТ съобразява относимите мерки от ПУРН в Дунавски район за периода 2016-2021 г., като анализ е представен в Таблицы № № 5-3, 5-4 и 5-5 по-долу</p>
<p>План за управление на речните басейни (ПУРБ) в Дунавски район за периода 2016-2021 г.</p>	<p>Анализът е направен в Таблица № 5-2 по-долу.</p>
<p>План за управление на риска от наводнения (ПУРН) в Дунавски район за периода 2016-2021 г.</p>	<p>Анализът е направен в Таблицы № № 5-3, 5-4 и 5-5 по-долу.</p>
<p>Стратегически план за биологичното разнообразие 2011-2020 г.</p> <p>Планът поставя следните цели:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Стратегическа цел А – Справяне с основните причини за намаляване на биоразнообразието, чрез интегриране на биоразнообразието в работата на правителството и обществото</i> 	<p>Опазването на биоразнообразието е интегрирано в ОПРГТ.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>Цел 1: До 2020 г., но не по-късно, хората да са информирани, относно ценностите на биоразнообразието и стъпките, които могат да предприемат за неговото опазване и устойчиво използване.</p> <p>Цел 2: До 2020 г., но не по-късно, ценностите на биоразнообразието да са интегрирани в стратегии и процеси на планиране за национално и местно развитие и за намаляване на бедността, и да са включени в националната отчетност, когато е необходимо, и системите за докладване.</p> <p>Цел 3: До 2020 г., но не по-късно, стимулите, включително вредните за биоразнообразието субсидии да са елиминирани, поетапно отменени или изменени, с цел да се минимизира или избегне тяхното негативно въздействие и да бъдат създадени и приложени положителни стимули за опазването и устойчивото използване на биоразнообразието, съгласно и в съответствие с Конвенцията и други съответстващи международни задължения, като се вземат пред вид националните социално-икономически условия.</p> <p>Цел 4: До 2020 г., но не по-късно, правителствата, бизнесът и всички заинтересувани страни на всички нива, да са предприели стъпки за постигането, или вече да са приложили планове за устойчиво производство и потребление и да са запазили нивата на вредното въздействие от използването на природни ресурси в рамките на безопасните екологични ограничения</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Стратегическа цел В – Да се намали прекият натиск върху биоразнообразието и да се насърчава устойчивото ползване</i> <p>Цел 5: До 2020 г., темпото на загубата на естествените местообитания, включително горите, да се намали най-малко наполовина и където е възможно, да бъде сведено до нула, а унищожаването и фрагментацията значително да се намалят.</p>	<p>ОПРГТ включва насоки за приобщаване на обществеността към проблемите на горите и горското стопанство, в т.ч. за информираност на населението чрез медиите (предавания по телевизията, радио и вестници) за състоянието на горите, проблемите, последствията от природни бедствия, пожарите (умишлени или не), от незаконните сечи, от браконьерството, съхраняване на емблематични за района видове растения и животни в горските територии</p> <p>Ценностите на биоразнообразието са интегрирани в ОПРГТ.</p> <p>Целта няма отношение към ОПРГТ.</p> <p>ОПРГТ включва насоки за устойчиво управление на горските територии и ползване на горските ресурси.</p> <p>ОПРГТ включва насоки за опазване на естествените местообитания в горите и горите като цяло. <u>В разрез с цел 5 е предвиждането на зони за ски писти и съоръжения към тях, тъй като ще бъдат засегнати ценни по отношение на биологичното разнообразие територии.</u></p> <p>ОПРГТ интегрира забраните и ограниченията по отношение на риболова, установени за защитените територии.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>Цел 6: До 2020 г., запасите от риба, безгръбначни животни и водни растения да се управляват и събират устойчиво, законосъобразно и да се прилагат екосистемни подходи, така че прекомерният риболов да бъде избягван, да се въведат планове и мерки за възстановяване на изчезващите видове, риболовът да няма значителен неблагоприятен ефект върху застрашените видове и уязвимите екосистеми, а въздействието на риболова върху запасите, видовете и екосистемите да е в безопасни екологични граници.</p> <p>Цел 7: До 2020 г. селскостопанските райони, водните стопанства и горите да се управляват устойчиво, като се гарантира запазването на биоразнообразието.</p> <p>Цел 8: До 2020 замърсяването, включително от излишни хранителни вещества, да се сведе до ниво, безопасно за функционирането на екосистемите и биоразнообразието.</p> <p>Цел 9: До 2020 г. да се идентифицират и степенуват по приоритет инвазивните чужди видове и пътищата за проникването им, приоритетните видове да се контролират или унищожават, като се вземат мерки за управление на пътищата им за проникване, с цел предотвратяване на тяхното навлизане и установяване.</p> <p>Цел 10: До 2015 г. да бъдат сведени до минимум многостранните антропогенни въздействия върху кораловите рифове и други уязвими екосистеми, засегнати от изменението на климата или увеличението на киселинността на океаните, за да се запази тяхната цялост и функциониране.</p> <p>• <i>Стратегическа цел С – Да се подобри състоянието на биоразнообразието, чрез опазване на екосистемите, видовете и генетичното разнообразие</i></p> <p>Цел 11: До 2020 г. да бъдат съхранени поне 17% от сухоземните и вътрешните водни площи, както и 10% от крайбрежните и морски райони, особено тези, с особена важност за биоразнообразието и предоставянето на екосистемни услуги, чрез ефективно и справедливо управление, екологично представителни и добре свързани помежду си системи от защитени територии, и приемане на други ефективни</p>	<p>ОПРГТ е в пълно съответствие с цел 7, тъй като целта на плана е устойчивото управление и ползване на горите.</p> <p>ОПРГТ включва насоки за предотвратяване на замърсяването, в т.ч. е идентифицирана изрична оперативна цел: Опазване на горските и водните ресурси и околната среда от замърсяване.</p> <p>ОПРГТ включва забрани за внасяне на чужди и инвазивни видове.</p> <p>ОПРГТ няма отношение към кораловите рифове и други океански екосистеми.</p> <p>ОПРГТ включва насоки за опазване на водните площи.</p> <p>ОПРГТ включва насоки за опазване на биоразнообразието, в т.ч. застрашени видове.</p> <p>ОПРГТ идентифицира функционална категория <i>Б(4) Семепроизводствени насаждения и градини, клонови колекции и маточници</i>, с основна цел на</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>природоохранителни мерки на районен принцип, които да бъдат интегрирани в по-широки ландшафти и морски райони.</p> <p>Цел 12: До 2020 г. да бъде предотвратено изчезването на познатите застрашени видове, а състоянието на тяхното опазване, особено на тези пред изчезване, да се подобри и поддържа.</p> <p>Цел 13: До 2020 г. да се запази генетичното разнообразие на култивираните растения, селскостопанските и домашни животни и на техните диви родственици, включително и на ценните от социално-икономическа и културна гледна точка видове, като се разработят и приложат стратегии за свеждане до минимум на генетичната ерозия, и опазване на тяхното генетично разнообразие.</p> <p><i>• Стратегическа цел D – Да се увеличат ползите от биоразнообразието и екосистемните услуги за всички</i></p> <p>Цел 14: До 2020 г. да бъдат възстановени и опазвани екосистемите, които предоставят жизненоважни услуги, включително такива, свързани с вода, които допринасят за здравето, прехраната и благосъстоянието, като се вземат предвид нуждите на жените, коренните и местни общности, бедните и уязвимите слоеве от населението.</p> <p>Цел 15: До 2020 г. да бъдат повишени устойчивостта на екосистемите и приносът на биоразнообразието към натрупването на въглеродни запаси, чрез запазване и възстановяване, включително възстановяването на поне 15% от деградиралите екосистеми, допринасяйки по този начин за смекчаване на вредното въздействие от изменението на климата, адаптацията и борбата с опустиняването.</p> <p>Цел 16: До 2015 г. да влезе в сила Протоколът от Нагоя за Достъп до генетичните ресурси и честното и справедливо разпределяне на ползите от тяхното използване, в съответствие с националните законодателства.</p>	<p>управление, от една страна подобряване на генетичното качество на добиваните репродуктивни материали, а от друга съхраняване на ценния генетичен фонд по метода „ex situ“. Включени са и насоки за добиване на репродуктивни материали от генеративни и вегетативни семепроизводствени градини, майчини дървета, клонове и клонови колекции, селектирани на индивидуално ниво, без генетическо изпитване, както и от единични или групи дървета или насаждения и култури с известен произход, отделени като източници за семепроизводство.</p> <p>Част трета на ОПРГТ „Възмездно ползване на обществени екосистемни ползи“ е в съответствие именно с цел 14.</p> <p>ОПРГТ включва насоки за адаптация към последиците от изменението на климата, в т.ч. за повишаване устойчивостта на горите, увеличаване поглъщителната им способност и ограничаване и превенция на опустиняването.</p> <p>Цел 16 няма отношение към ОПРГТ.</p> <p>Цел 17 няма отношение към ОПРГТ.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>• <i>Стратегическа цел Е – Подобряване на прилагането чрез обществено планиране, управление на знанията и укрепване на капацитета</i></p> <p>Цел 17: До 2015 г. всяка Страна да разработи, приеме, като политически инструмент и започне прилагането на ефективна, обществена и осъвременена национална стратегия за биоразнообразието и план за действие.</p> <p>Цел 18: До 2020 г. традиционните знания, нововъведения и практики на коренните и местните общности, отнасящи се до опазването и устойчивото използване на биоразнообразието, както и обичайното използване на биологичните ресурси, да се признават, да са предмет на националното законодателство и съответни международни ангажменти, и напълно да се интегрират и отразят при прилагането на Конвенцията, с пълното и ефективно участие на коренните и местните общности, на всички съответни нива.</p> <p>Цел 19: До 2020 г. да се подобрят, споделят широко и да се предадат и приложат, познанията, научната база и технологиите, по отношение на биоразнообразието, неговите ценности, функционирането, състоянието и тенденциите, и последиците от неговата загуба.</p> <p>Цел 20: До 2020 г., но не по-късно, значително да се увеличи спрямо текущите нива мобилизирането на финансови ресурси от всички източници за ефективното прилагане на Стратегическия план за биоразнообразието 2011-2020, в съответствие с одобрения и съгласуван процес в Стратегията за мобилизиране на ресурсите. Тази цел ще е предмет на промени, в зависимост от оценката на необходимите ресурси, която трябва да бъде направена и докладвана от страните</p>	<p>ОПРГТ включва насоки за прилагане на добри лесовъдски практики, научни изследвания, нововъведения.</p> <p>ОПРГТ включва насоки за прилагане на познанията, научната база и технологиите за опазване на биологичното разнообразие в горските територии.</p> <p>ОПРГТ няма отношение към цел 20.</p>
<p>Национална приоритетна рамка за действие за Натура 2000 – актуализирана версия, август 2019 г.</p> <p>Целта на НПРД е да се определят по-добре нуждите от финансиране и приоритетите за защитените зони от НАТУРА 2000 на национално и регионално ниво и с това да се улесни интеграцията им в бъдещите програми за финансиране от различните европейските финансови инструменти. Заложеното в програмите финансиране за защитените зони от НАТУРА 2000 трябва да бъде в съответствие с мерките от НПРД и източниците на финансиране за тези мерки, посочени в Рамката.</p>	<p>ОПРГТ няма пряко отношение, тъй като не представлява програма/план за финансиране от различни европейски и финансови институции, но съобразява приоритетите на рамката. За защитените зони в обхвата на ОПРГТ е предвидено спазване на режимите, установени за тях със заповедите за обявяването им и плановете за управление.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>Приоритет 1: Управленско планиране на защитените зони от мрежата Натура 2000;</p> <p>Приоритет 2: Устойчиво управление на защитените зони от мрежата Натура 2000;</p> <p>Приоритет 3: Устойчиво използване на екосистемните услуги за оптимални обществени ползи, както и други фактори за социално-икономическо развитие на регионите;</p> <p>Приоритет 4: Изграждане, развитие и поддържане на споделена визия за екологичната мрежа Натура 2000 в България;</p> <p>Приоритет 5: Техническа помощ (за подпомагане на управлението и за изпълнение на дейности, включени в НПРД).</p> <p>ОПРГТ има връзка със следните мерки:</p> <p>М 43 -Подобряване на структурата и функциите на горските природни местообитания -</p> <p>Прилагане на лесовъдски системи с дългосрочен възобновителен период за формиране на хетерогенна пространствена структура на дървостойките;</p> <p>Извършване на отгледни мероприятия за формиране на оптимален състав на дървостойките;</p> <p>Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта; Управление на мъртвата дървесина; Трансформация на издънковите гори в семенни, трансформация на горски култури;</p> <p>Запазване и толериране на ценните и устойчиви форми на редките и застрашени дървесни видове и форми;</p> <p>Поддържане на биологичното и ландшафтно разнообразие;</p> <p>Увеличаване на площите на горски местообитания и реинтродукция на видове (вкл. залесяване на видове от местен произход);</p> <p>Премахване на неблагоприятни влияния или практики, възпрепятстващи естественото възобновяване на гори (вкл.</p>	<p>По М-43: ОПРГТ предвижда запазване на целите и предмета на опазване в ЗЗ, режимите и плановете за управление (там, където са изготвени), спазва изискванията на ЗБР и прилагането на Режими за устойчиво управление на горите в НАТУРА 2000 (2011г, МЗХ), одобрени от НСБР и утвърдени за прилагане със заповед на началника на ИАГ.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>нарушаване на нормалния влажностен режим на месторастенията, деградация на горите и обезлесяване поради интензивна паша, ерозионни процеси и горски пожари, промяна в предназначението на земите);</p> <p>Предвиждане и създаване на пробни площадки за адаптиране на горски видове, в т.ч. референти пробни площадки за наблюдение (оценка какви от горските екосистеми могат да изместят настоящите горски екосистеми и как това би се отразило конкретно на новите и на старите видове).</p> <p>М 47–Подобряване на природозащитното състояние на видовете, обитаващи земеделските и горските екосистеми</p> <p>Природозащитни управленски дейности по поддържане и подобряване на природозащитното състояние на местообитанията на видовете, включително възстановяване, осигуряване на биокоридори, управление на специфични видове (растителни и животински), изготвяне на планове за действие и др.;</p> <p>Преки природозащитни дейности, насочени към, видове, обект на опазване в защитените зони (непродуктивни инвестиции): къщички за птици и изкуствени гнезда, кацалки, буферни ивици от местни растителни видове, единични и групи дървета от местни видове, затревявания, предпазни съоръжения за птици срещу токови удари, проходи за риби.</p> <p>М 54–Подкрепа за интеграционни дейности за провеждане на устойчиви практики в земеделието и горското стопанство</p> <p>Изпълнение на интеграционни дейности за провеждане на устойчиви практики в земеделие и горско стопанство в орнитологично важни места, чрез поддържане на изградени съоръжения за водопой, заслони за животни, хранилки за диви животни и т.н.</p> <p>М 55–Подкрепа за въвеждане и прилагане на природосъобразни лесовъдски практики в горите от мрежата Натура 2000</p> <p>Въвеждане и прилагане на природосъобразни лесовъдски практики в горите от мрежата Натура 2000 (вкл. лесовъдски системи с дългосрочен възобновителен период за формиране на хетерогенна пространствена</p>	<p>По М 47: ОПРГТ предвижда запазване на целите и предмета на опазване в ЗЗ, режимите и плановете за управление (там, където са изготвени), спазва изискванията на ЗБР и прилагането на Режими за устойчиво управление на горите в НАТУРА 2000 (2011г, МЗХ), одобрени от НСБР и утвърдени за прилагане със заповед на началника на ИАГ.</p> <p>По М 54: ОПРГТ не планира мерки и дейности по тази мярка</p> <p>По М 55: ОПРГТ предвижда запазване на целите и предмета на опазване в ЗЗ, режимите и плановете за управление (там, където са изготвени), спазва изискванията на ЗБР и прилагането на Режими за устойчиво управление на горите в НАТУРА 2000 (2011г, МЗХ), одобрени от НСБР и утвърдени за прилагане със заповед на началника на ИАГ.</p>

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Анализ на степента на съобразяване в проекта на ОПРГТ
<p>структура на дървостойките, извършване на отгледни мероприятия за формиране на оптимален състав на дървостойките, идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта, управление на мъртвата дървесина, запазване и толериране на ценните и устойчиви форми на редките и застрашени дървесни идове и форми, поддържане на биологичното и ландшафтно разнообразие), вкл. горска сертификация.</p> <p>М 87-Изграждане на капацитет у заинтересованите страни за устойчиво управление на земи/гори на територията на защитените зони от мрежата Натура 2000.</p> <p>Мярката е свързан, от една страна, с разработване и представяне на наръчници, указания, информация за правене на бизнес в териториите от НАТУРА 2000, както и провеждане на семинари за запознаване на целевите групи с тези материали, вкл. подкрепа за подготовка и разработване на бизнес-услуги.</p> <p>М 100–Подкрепа за дейности по възстановяване на горския потенциал след претърпени бедствия, с цел подкрепа за възвръщане на екологичните функции на засегнатите обекти</p> <p>Подкрепа за дейности по възстановяване на горския потенциал след претърпени бедствия, с цел подкрепа за възвръщане на екологичните функции на засегнатите обекти.</p>	<p>Запазване на гори с висока консервационна стойност вкл. във фаза на старост за поддържане на биоразнообразието</p> <p>По М 87: ОПРГТ планира информационни дейности за широката общественост и дейности за повишаване на капацитета относно проблеми и възможности за участие в дейности за горските територии.</p> <p>По М 100: ОПРГТ планира мерки, които подпомагат възстановяването на функциите на засегнати горски територии, претърпели бедствия.</p>

Таблица № 5-2. Анализ на начина на съобразяване на мерките от Програмата от мерки в ПУРБ в Дунавски район за периода 2016-2021 г., приложими за ОПРГТ

Код	Тип на мярката	Наименование на мярката	Действия за изпълнение на мярката	Код на действие	Целеви обекти	Насоки, забрани и ограничения заложиени ОПРГТ на област Монтана
GO_3	Подобряване на управлението	Подобряване на управлението на водите в зоните за защита на водите	Определяне на изискванията към количеството и качеството на водите при разработване на планове за управление на защитени зони и територии, зависими от	GO_3_1	зони от Натура 2000 с водозависими видове и местообитания	Управление на горски територии включени в защитените зони, декларирани и обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (част от НАТУРА 2000) и съобразяване с общите цели за опазване на защитените зони (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР) при провеждането на лесовъдски мероприятия в тях.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код	Тип на мярката	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действие	Целеви обекти	Насоки, забрани и ограничения заложиени ОПРГТ на област Монтана
			повърхностните или от подземните води			Управление на горски територии за поддържане на ландшафта: <ul style="list-style-type: none"> • използване на отгледни сечи с минимални интензивности и възобновителни сечи с осигуряване на естествено възобновяване и максимално удължен възобновителен период; • Забраните и ограниченията са свързани с използването на голи сечи и ограничаване прилагането на краткосрочно постепенни сечи.
GO_3	Подобряване на управлението	Подобряване на управлението на водите в зоните за защита на водите	Включване в Регистъра на зоните за защита на водите на зони с води за отдих и водни спортове след определянето им от компетентния орган, съгласно действащото законодателство	GO_3_3	зони за отдих, водни спортове и/или за къпане	Управление на горски територии с рекреационно значение, целящи поддържане и развитие на рекреационния потенциал на горските територии в област Монтана, където са обявени три курорта.
GO_3	Подобряване на управлението	Подобряване на управлението на водите в зоните за защита на водите	Съобразяване с режими, препоръки и мерки имащи отношение към води, въведени с утвърден план за управление на ЗЗ/ЗТ	GO_3_6	зони от Натура 2000 с водозависими видове и местообитания	Управление на горски територии включени в защитените зони, декларирани и обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (част от НАТУРА 2000) и съобразяване с общите цели за опазване на защитените зони (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР) при провеждането на лесовъдски мероприятия в тях.
GO_4	Подобряване на управлението	Приемане/ актуализиране на нормативни актове в областта на опазване, използване и управление на водите	Актуализация на законодателството, свързана с определяне на санитарно - охранителни зони (СОЗ)	GO_4_9	повърхностни и подземни ВТ	Управление на горски територии за защита на водите са с обща площ 20 829,3 ha и насоки за тяхното управление, забрани и ограничения.
DW_1	Опазване на водоземането	Забрани и ограничения за изпълнение на дейности в зоните за защита на питейните води и в	Контрол на ограниченията и забраните в границите на СОЗ и зоните за защита на питейни води	DW_1_2	зони за защита на повърхностни и подземни води, предназначени за питейно –	Управление на горски територии за защита на водите са с обща площ 20 829,3 ha и насоки за тяхното управление, забрани и ограничения.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код	Тип на мярката	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действие	Целеви обекти	Насоки, забрани и ограничения заложиени ОПРГТ на област Монтана
		определените санитарно-охранителни зони (СОЗ) и буферните зони около водоземните съоръжения/систем и			битово водоснабдяване	
DW_1	Опазване на водоземането	Забрани и ограничения за изпълнение на дейности в зоните за защита на питейните води и в определените санитарно-охранителни зони (СОЗ) и буферните зони около водоземните съоръжения/систем и	Определяне на СОЗ около съоръженията за ПБВ съгласно действащото законодателство	DW_1_3	зони за защита на повърхностни и подземни води, предназначени за питейно – битово водоснабдяване	Управление на горски територии за защита на водите са с обща площ 20 829,3 ha и насоки за тяхното управление, забрани и ограничения и в частност изграждане на многовидови крайречни буферни системи/защитни пояси, които имат съществени предимства: създават възможност за многофункционално стопанисване при бъдещи климатични промени, имат висок водорегулиращ ефект, влияят за ограничаване на ерозионните процеси, предпазват от наводнения.
DW_1	Опазване на водоземането	Забрани и ограничения за изпълнение на дейности в зоните за защита на питейните води и в определените санитарно-охранителни зони (СОЗ) и буферните зони около водоземните съоръжения/систем и	Спазване на забрани и ограничения в СОЗ съгласно заповедта за определяне на зоната и списъка по приложение № 1 към Националния каталог от мерки (ПУРБ)	DW_1_4	зони за защита на повърхностни и подземни води, предназначени за питейно – битово водоснабдяване	Управление на горски територии за защита на водите са с обща площ 20 829,3 ha и насоки за тяхното управление, забрани и ограничения.
DW_4	Опазване на водоземането	Опазване на повърхностните	Забрана за сечи, с изключение на санитарни и отгледни сечи,	DW_4_1	зони за защита на	Управление на горски територии за защита на водите:

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код	Тип на мярката	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действие	Целеви обекти	Насоки, забрани и ограничения заложиени ОПРГТ на област Монтана
		води предназначени за питейно-битово водоснабдяване	във водосбора на водохващания от повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване		повърхностни и подземни води, предназначени за питейно – битово водоснабдяване	<ul style="list-style-type: none"> • прилагане на отгледни сечи с диференцирана интензивност, гарантираща оптимална склопеност за осигуряване достъпа на валежите до почвата, по-добра устойчивост и по-висока продуктивност; • забрана за голи сечи и краткосрочно постепенни сечи
DW_4	Опазване на водоземането	Опазване на повърхностните води предназначени за питейно-битово водоснабдяване	Забрана за голи сечи с последващо изкуствено възобновяване (с изключение на акация и топола) във водосбора на водохващания от повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване	DW_4_7	зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно – битово водоснабдяване	<p>Управление на горски територии за защита на водите:</p> <ul style="list-style-type: none"> • прилагане на отгледни сечи с диференцирана интензивност, гарантираща оптимална склопеност за осигуряване достъпа на валежите до почвата, по-добра устойчивост и по-висока продуктивност; забрана за голи сечи и краткосрочно постепенни сечи; • изграждане на многовидови крайречни буферни системи/защитни пояси, които имат съществени предимства: създават възможност за многофункционално стопанисване при бъдещи климатични промени, имат висок водорегулиращ ефект, влияят за ограничаване на ерозионните процеси, предпазват от наводнения; • осигуряване/гарантиране на по-сложна пространствена структура на насажденията (структурно хетерогенни насаждения), което ще подобри тяхната механична стабилност и опазването на екосистемните им функции.
DW_4	Опазване на водоземането	Опазване на повърхностните води предназначени за питейно-битово водоснабдяване	Прилагане на забрани и ограничения при одобряване на инвестиционни предложения във водосбора на язовири, предназначени за питейно-битово водоснабдяване с цел намаляване на	DW_4_5	зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно – битово водоснабдяване	<p>Управление на горски територии за защита на водите и горски територии свързани със зони за защита от урбанизация - опазване и съхраняване на обхвата, структурата и функциите на горски територии, открояващи се като среда за свръхосигуряване на регулиращи, поддържащи и културни ползи за обществото.</p>

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код	Тип на мярката	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действие	Целеви обекти	Насоки, забрани и ограничения заложиени ОПРГТ на област Монтана
			необходимостта от пречистване на питейните води			
НУ_1	Хидроморфология	Възстановяване и защита на речните брегове и речното корито от ерозия	Защита на речните и морски брегове от ерозия, абразия и свързаните с тях свлачищни процеси	НУ_1_1	повърхностни ВТ	<p>Управление на горски територии за защита на почвата:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основен дял в борбата с ерозията и за в бъдеще ще заема укрепването чрез залесяване на застрашените от развитие на ерозионни процеси терени, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност; • забрана за голи сечи и краткосрочно постепенни сечи, както и използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената покривка; залесяванията са възможни единствено в съответствие с утвърдени горскостопански планове и програми. <p>Управление на горски територии за защита на водите:</p> <ul style="list-style-type: none"> • включване/инкорпориране на съществуващата растителност в новосъздадените крайречни системи, тъй като някои очаквани ползи като стабилизиране на брега и намаляване на ерозията при почвите се максимизират с израстването на дървесната растителност; • изграждане на многовидови крайречни буферни системи/защитни пояси, които имат съществени предимства: създават възможност за многофункционално стопанисване при бъдещи климатични промени, имат висок водорегулиращ ефект, влияят за ограничаване на ерозионните процеси, предпазват от наводнения; • препоръчва се в крайречните гори да не се планират и провеждат стопански мероприятия, а само мероприятия за

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код	Тип на мярката	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действие	Целеви обекти	Насоки, забрани и ограничения заложиени ОПРГТ на област Монтана
						възстановяване на крайречните горски съобщества.
НУ_1	Хидроморфология	Възстановяване и защита на речните брегове и речното корито от ерозия	Затревителни и залесителни мероприятия	НУ_1_2	повърхностни ВТ	<p>Управление на горски територии за защита на почвата:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основен дял в борбата с ерозията и за в бъдеще ще заема укрепването чрез залесяване на застрашените от развитие на ерозионни процеси терени, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност; • залесяванията са възможни единствено в съответствие с утвърдени горскостопански планове и програми. <p>Управление на горски територии за защита на водите:</p> <ul style="list-style-type: none"> • при нужда се провеждат залесителни мероприятия за увеличаване на лесистостта на водосбора; • стимулиране на естественото възобновяване и своевременно залесяване на горите, пострадали от природни бедствия; • включване/инкорпориране на съществуващата растителност в новосъздадените крайречни системи, тъй като някои очаквани ползи като стабилизиране на брега и намаляване на ерозията при почвите се максимизират с израстването на дървесната растителност.
НУ_1	Хидроморфология	Възстановяване и защита на речните брегове и речното корито от ерозия	Залесяване на бреговете и заливаемите тераси с подходящи дървесни видове	НУ_1_7	повърхностни ВТ	<p>Управление на горски територии за защита на почвата и в частност като основен дял в борбата с ерозията и за в бъдеще ще заема укрепването чрез залесяване на застрашените от развитие на ерозионни процеси терени, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност.</p> <p>Горски територии за защита на водите и в частност включване/инкорпориране на съществуващата растителност в новосъздадените крайречни системи, тъй като някои очаквани ползи като стабилизиране на брега и намаляване на ерозията</p>

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код	Тип на мярката	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действие	Целеви обекти	Насоки, забрани и ограничения заложиени ОПРГТ на област Монтана
						при почвите се максимизират с израстването на дървесната растителност.
НУ_1	Хидроморфология	Възстановяване и защита на речните брегове и речното корито от ерозия	Забрана за сечи на естествена крайбрежна растителност	НУ_1_8	повърхностни ВТ	Управление на горски територии за защита на почвата и в частност забрана за голи сечи и краткосрочно постепенни сечи, както и използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената покривка.
НУ_6	Хидроморфология	Намаляване на ерозията на водосбора	Разрешаване извършването на санитарна сеч само след представяне на документ от лесозащитна станция за причината и параметрите на санитарната сеч	НУ_6_8	повърхностни ВТ	Управление на горски територии за защита на почвата: <ul style="list-style-type: none"> • залесяванията са възможни единствено в съответствие с утвърдени горскостопански планове и програми; • да се водят предимно отгледни и санитарни сечи;
НУ_6	Хидроморфология	Намаляване на ерозията на водосбора	Забрана за извеждане на голи сечи в райони отстоящи на по-малко от 500 м от водни обекти	НУ_6_9	повърхностни ВТ	Управление на горски територии за защита на почвата: <ul style="list-style-type: none"> • да се водят предимно отгледни и санитарни сечи; • забрана за голи сечи и краткосрочно постепенни сечи, както и използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената покривка
НУ_6	Хидроморфология	Намаляване на ерозията на водосбора	Забрана за извеждането на сечи, независимо от целта им, които обезлесяват повече от 3 декара и се намират на по-малко от 500 метра от водни обекти"	НУ_6_11	повърхностни ВТ	Управление на горски територии за защита на почвата: <ul style="list-style-type: none"> • да се водят предимно отгледни и санитарни сечи; • забрана за голи сечи и краткосрочно постепенни сечи, както и използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената покривка
НУ_7	Хидроморфология	Подобряване на хидроморфологичното състояние на реките	Забрана за нарушаването на естественото състояние на леглата, бреговете на реките и крайбрежните заливаеми ивици, с изключение на дейности за удълбочаване на фарватера и коригиране на	НУ_7_5	повърхностни ВТ	Управление на горски територии за защита на почвата: <ul style="list-style-type: none"> • да се водят предимно отгледни и санитарни сечи; • забрана за голи сечи и краткосрочно постепенни сечи, както и използване на

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код	Тип на мярката	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действие	Целеви обекти	Насоки, забрани и ограничения заложиени ОПРГТ на област Монтана
			речното корито за осигуряване/подобряване на безопасно корабоплаване в общия българо-румънски участък на р. Дунав и при дейности за защита от наводнения, както и други дейности съобразени с действащото законодателство			технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената покривка
HY_9	Хидроморфология	Рекултивация на участъци засегнати от добив на инертни материали	Рекултивация на участъци засегнати от добив на инертни материали	HY_9_1	повърхностни ВТ	Функционално планиране управление на горските територии, включително: <ul style="list-style-type: none"> горски територии за защита на почвите; горски територии за защита на водите; горски територии за борба с ерозията.
HY_11	Хидроморфология	Осигуряване на непрекъснатостта на водните течения и движението на рибите	Забрана за изграждане на прагове, баражи, водовземания и др. съоръжения препречващи изцяло речното корито.	HY_11_4	повърхностни ВТ	Управление на горски територии за защита на почвите и горски територии за защита на водите.
OS_1	Други значителни неблагоприятни въздействия	Смекчаване на натиска от климатичните промени	Забрана за сечи на естествена крайбрежна растителност във водосбора на притоци, вливащи се в райони със значителен потенциален риск от наводнение (РЗПРН), с изключение на случаи, когато е доказана необходимост за осигуряване на проводимост на реките	OS_1_7	повърхностни ВТ	Управление на горски територии за защита на почвата: <ul style="list-style-type: none"> забрана за голи сечи и краткосрочно постепенни сечи, както и използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената покривка; въвеждане и адаптиране на добри практики за устойчиво управление на почвите в условия на климатични промени, които да допринесат за ограничаване и/или намаляване уврежданията на почвите до безрискови нива за околната среда; да се водят предимно отгледни и санитарни сечи
OS_1	Други значителни неблагоприятни въздействия	Смекчаване на натиска от климатичните промени	Подобряване стопанисването на горите във водосбора на повърхностните водни тела предназначени за ПБВ	OS_1_10	повърхностни и подземни ВТ	Управление на горски територии за защита на водите:

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код	Тип на мярката	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действие	Целеви обекти	Насоки, забрани и ограничения заложиени ОПРГТ на област Монтана
						<ul style="list-style-type: none"> • увеличаване на видовото разнообразие и гарантиране на разновъзрастна структура на насажденията; • да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора; • своевременно превръщане на издънковите гори в семенни с цел повишаване на тяхната устойчивост и подобрене на хидрологичната им ефективност; • прилагане на отгледни сечи с диференцирана интензивност, гарантираща оптимална склопеност за осигуряване достъпа на валежите до почвата, по-добра устойчивост и по-висока продуктивност; • осигуряване/гарантиране на по-сложна пространствена структура на насажденията (структурно хетерогенни насаждения), което ще подобри тяхната механична стабилност и опазването на екосистемните им функции; • при нужда се провеждат залесителни мероприятия за увеличаване на лесистостта на водосбора
OS_1	Други значителни неблагоприятни въздействия	Смекчаване на натиска от климатичните промени	Изпълнение на проекти свързани с увеличаване лесистостта и възстановяване на горския потенциал; Увеличаване на горските територии; Възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство	OS_1_13	повърхностни ВТ	Функционално планиране управление на горските територии.
OS_1	Други значителни неблагоприятни въздействия	Смекчаване на натиска от климатичните промени	Предотвратяване влошаването на екологичното състояние на повърхностните води и количественото	OS_1_6	повърхностни и подземни ВТ	Управление на горски територии за защита на водите:

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код	Тип на мярката	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действие	Целеви обекти	Насоки, забрани и ограничения заложиени ОПРГТ на област Монтана
			състояние на подземните води в резултат от изменението на климата, в процеса на издаване на разрешителни			<ul style="list-style-type: none"> да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора; при нужда се провеждат залесителни мероприятия за увеличаване на лесистостта на водосбора.
OS_1	Други значителни неблагоприятни въздействия	Смекчаване на натиска от климатичните промени	Прилагане на технологии за почвоподготовка, осигуряващи запазване и подобряване на почвената влагозапасеност	OS_1_11	повърхностни ВТ	<p>Управление на горските територии за защита на почвите:</p> <ul style="list-style-type: none"> регулиране пашата на домашни животни във възобновителни участъци, горски култури и противоерозионни гори; адаптиране и внедряване на нови технологии за възстановяване на увредени от пожари горски почви; прилагане на терасиране и други противоерозионни технологии за почвоподготовка при залесяване на стръмни горски терени; затревяване на склонови земи с наклон под 10° за стабилизиране на почвата и използване на ефекта на мулчирането в засушливи райони; въвеждане и адаптиране на добри практики за устойчиво управление на почвите в условия на климатични промени, които да допринесат за ограничаване и/или намаляване уврежданията на почвите до безрискови нива за околната среда. <p>Управление на горските територии за защита на водите:</p> <ul style="list-style-type: none"> да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора
OS_1	Други значителни неблагоприятни въздействия	Смекчаване на натиска от климатичните промени	Разработване и изпълнение на План за управление на суши	OS_1_5	повърхностни и подземни ВТ	<p>Функционално планиране и управление на горските територии.</p> <ul style="list-style-type: none"> запазване и възстановяване на горната граница на гората, регулиране на климатичните промени и смекчаване ефекта от тях;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код	Тип на мярката	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действие	Целеви обекти	Насоки, забрани и ограничения заложиени ОПРГТ на област Монтана
						<ul style="list-style-type: none"> • поддържане на по-висок процент лесистост в горските територии за защита на урбанизираните територии чрез залесяване на изоставени земи и ограничаване превръщането на гори в земеделски земи; • препоръчително е залесяване на незалесените горски територии; • създаване и управление на защитни горски пояси и гори с консервационна стойност.
OS_2	Други значителни неблагоприятни въздействия	Подобряване на естественото задържане на водата	Създаване на зелена инфраструктура, на зони за отдих и други услуги на хората чрез естествено или изкуствено водозадържане	OS_2_5	повърхностни ВТ	<ul style="list-style-type: none"> • Горски територии до 200 m около туристическите хижи, категоризирани по Закона за туризма и обекти с религиозно значение с насоки за управление, забрани и ограничения. • Горски територии с рекреационно значение с насоки за управление, забрани и ограничения. • Горски територии свързани с поддържане на ландшафта с насоки за управление, забрани и ограничения. • Създаване на зони за защита от урбанизация - опазване и съхраняване на обхвата, структурата и функциите на горски територии, открояващи се като среда за свръхосигуряване на регулиращи, поддържащи и културни ползи за обществото.
OS_2	Други значителни неблагоприятни въздействия	Подобряване на естественото задържане на водата	Създаване и възстановяване на влажни зони	OS_2_6	повърхностни ВТ	<ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие; • Защита на природното и културно наследство.
OS_4	Други значителни неблагоприятни въздействия	Оводняване на влажни зони	Оводняване на влажни зони	OS_4_1	повърхностни ВТ	<p>Управление на горски територии за защита на водите:</p> <ul style="list-style-type: none"> • изграждане на многовидови крайречни буферни системи/защитни пояси, които имат съществени предимства: създават възможност

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код	Тип на мярката	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действие	Целеви обекти	Насоки, забрани и ограничения заложиени ОПРГТ на област Монтана
						<p>за многофункционално стопанисване при бъдещи климатични промени, имат висок водорегулиращ ефект, влияят за ограничаване на ерозионните процеси, предпазват от наводнения;</p> <ul style="list-style-type: none"> • препоръчва се в крайречните гори да не се планират и провеждат стопански мероприятия, а само мероприятия за възстановяване на крайречните горски съобщества.
СА_1	Контрол върху водоземането	Осигуряване на водни количества във връзка с постигане на БПС на предмета на опазване в защитените зони от Натура 2000	Осигуряване на водни количества във връзка с постигане на БПС на предмета на опазване в защитените зони от Натура 2000	СА_1_1	зони от Натура 2000 с водозависими видове и местообитания	<p>Управление на горски територии за защита на водите и в частност осигуряване/гарантиране на по-сложна пространствена структура на насажденията (структурно хетерогенни насаждения), което ще подобри тяхната механична стабилност и опазването на екосистемните им функции.</p> <p>Управление на горски територии включени в защитените зони, декларирани и обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (част от НАТУРА 2000) и съобразяване с общите цели за опазване на защитените зони (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР) при провеждането на лесовъдски мероприятия в тях.</p> <p>Управление на горски територии за поддържане на ландшафта:</p> <ul style="list-style-type: none"> • използване на отгледни сечи с минимални интензивности и възобновителни сечи с осигуряване на естествено възобновяване и максимално удължен възобновителен период; • забраните и ограниченията са свързани с използването на голи сечи и ограничаване прилагането на краткосрочно постепенни сечи.
DP_4	Дифузно замърсяване	Намаляване на замърсяването от минни дейности	Рекултивация на нарушени терени от минна дейност	DP_4_13	повърхностни и подземни ВТ	<p>Функционално планиране управление на горските територии, включително:</p> <ul style="list-style-type: none"> • горски територии за защита на почвите;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код	Тип на мярката	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действие	Целеви обекти	Насоки, забрани и ограничения заложиени ОПРГТ на област Монтана
						<ul style="list-style-type: none"> • горски територии за защита на водите; • горски територии за борба с ерозията. • специални горски територии; • стопански гори

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Идентифицирани са две мерки от ПУРН в Дунавски район за периода 2016-2021 г. за намаляване на риска от наводнения, които са приложими за дейностите произтичащи от реализирането на ОПРГТ на област Монтана. Те са насочени основно към управление на горски територии за защита на почвата и горски територии за защита на водите (**Таблица № 5-3**).

Таблица № 5-3. Анализ на начина на съобразяване на мерките за намаляване риска от наводнения в ПУРН в Дунавски район, приложими за ОПРГТ

Код на мярката	Наименование на мярката	Описание на мярката	Дейности, забрани и ограничения заложи ОПРГТ на област Монтана
PRE69-PRO54-REAC141	Осигуряване на скатове за задържане	Мероприятия за увеличаване на грапавината чрез залесяване, израждане на тераси и заграждения от биологичен и изкуствен материал.	<p>Управление на горски територии за защита на почвата:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основен дял в борбата с ерозията и за в бъдеще ще заема укрепването чрез залесяване на застрашените от развитие на ерозионни процеси терени, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност; • прилагане на терасиране и други противоерозионни технологии за почвоподготовка при залесяване на стръмни горски терени; • затревяване на склонови земи с наклон под 10° за стабилизиране на почвата и използване на ефекта на мулчирането в засушливи райони; <p>Управление на горски територии за защита на водите:</p> <ul style="list-style-type: none"> • своевременно превръщане на издънковите гори в семенни с цел повишаване на тяхната устойчивост и подобрение на хидрологичната им ефективност; • включване/инкорпориране на съществуващата растителност в новосъздадените крайречни системи, тъй като някои очаквани ползи като стабилизиране на брега и намаляване на ерозията при почвите се максимизират с израстването на дървесната растителност;
PRE27-REAC28	Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия	Осъществяване на дейности по ликвидиране на натрупвания, създаващи препятствия за свободно преминаване на водите, чрез почистване на участъци от речните корита от дървета и храсти, падащи дървета,	<p>Управление на горски територии за защита на почвата:</p> <ul style="list-style-type: none"> • при сечта вършината на стръмните терени трябва да се събира по хоризонталите за задръстване на застрашените от ерозия долове; • за предотвратяването на ерозията от голямо значение е правилното извеждане на възобновителните и

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код на мярката	Наименование на мярката	Описание на мярката	Дейности, забрани и ограничения заложи ОППГТ на област Монтана
		дънери, битови и строителни отпадъци и др.	<p>отгледни сечи и начина на почистване на сечищата;</p> <ul style="list-style-type: none"> • подпомагане на възобновяването чрез изсичане на подлеса в изредени насаждения. <p>Управление на горските територии за защита на водите:</p> <ul style="list-style-type: none"> • изграждане на многовидови крайречни буферни системи/защитни пояси, които имат съществени предимства: създават възможност за многофункционално стопанисване при бъдещи климатични промени, имат висок водорегулиращ ефект, влияят за ограничаване на ерозионните процеси, предпазват от наводнения; • препоръчва се в крайречните гори да не се планират и провеждат стопански мероприятия, а само мероприятия за възстановяване на крайречните горски съобщества.

В програмата от необходими мерки за намаляване риска от наводнение в РЗПРН BG1_APSFR_OG_061 р. Берковска, за територията на община Берковица, област Монтана са включени планираните проекти за възстановяване и укрепване коритото на реката, като се:

- оцени капацитета на канализационната система;
- подобряване отвеждането на дъждовните води в населеното място;
- почистват речните корита;
- извърши реконструкция на корекциите, където това е необходимо;
- поддържа и подобрява водния режим в зоната на влажните зони за запазване и подобряване на околната среда.

Мерките, произтичащи от ПУРН в Дунавски район и насочени към предотвратяване опасността от наводнения за РЗПРН BG1_APSFR_OG_061, приложими за дейности, забрани и ограничения произтичащи от ОППГТ на област Монтана са поместени в **Таблица № 5-4.**

Таблица № 5-4. Анализ на начина на съобразяване на мерките за възстановяване и укрепване на коритото на р. Берковска, произтичащи от ПУРН в Дунавски район и приложими за ОППГТ

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код на мярката	Име на мярката	Описание на мярката	Дейности, забрани и ограничения заложиени ОПРГТ на област Монтана
OG_061_A.1.1.6	Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките	Осигуряване на водозадържане при преминаване на високи води чрез свързване на речното корито с влажни зони по естествен начин или чрез савак/ци и канали; поддържане на блатата и езерата в добро състояние	Управление на горските територии за защита на водите: <ul style="list-style-type: none"> изграждане на многовидови крайречни буферни системи/защитни пояси, които имат съществени предимства: създават възможност за многофункционално стопанисване при бъдещи климатични промени, имат висок водорегулиращ ефект, влияят за ограничаване на ерозионните процеси, предпазват от наводнения; препоръчва се в крайречните гори да не се планират и провеждат стопански мероприятия, а само мероприятия за възстановяване на крайречните горски съобщества.
OG_061_IM_V.2.1.2	Реконструкция и поддържане на корекциите	Реконструкцията на корекциите се налага поради доказани неудачи по време на тяхната експлоатация или изтичане на периода на тяхната експлоатация и промяна в отточните условия водещи до невъзможност да изпълняват своето предназначение.	Управление на горски територии за защита на почвата, като основен дял в борбата с ерозията и за в бъдеще ще заема укрепването чрез залесяване на застрашените от развитие на ерозионни процеси терени, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност; Управление на горски територии за защита на водите и в частност включване/инкорпориране на съществуващата растителност в новосъздадените крайречни системи, тъй като някои очаквани ползи като стабилизиране на брега и намаляване на ерозията при почвите се максимизират с израстването на дървесната растителност.
OG_061_V.2.1.2	Реконструкция и поддържане на корекциите	Реконструкцията на корекциите се налага поради доказани неудачи по време на тяхната експлоатация или изтичане на периода на тяхната експлоатация и промяна в отточните условия водещи до невъзможност да изпълняват своето предназначение. Поддръжката е свързана с извършване на своевременни ремонти, поради локални повреди, разместени камъни, разрушено покритие на армировката и др.	

В ПУРН в Дунавски район са разгледани необходимите мерки за намаляване риска от наводнение в РЗПРН BG1_APSFR_DU_001 река Дунав. За крайбрежния участък на

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

област Монтана те са насочени към осигуряване на водозадържането при преминаване на високи води посредством създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси, подобряване и рехабилитиране на инфраструктурата за защита от наводнения, чрез изграждане на земно-насипна дига, включително възстановяване на компрометирани диги, както и изграждане на регулиращи съоръжения за изпускане на води зад дигите.

Мерките насочени към предотвратяване опасността от наводнения в участъка от РЗПРН BG1_APSFR_DU_001, намиращ в обхвата на област Монтана и приложими за дейности, забрани и ограничения произтичащи от ОПРГТ на област Монтана са поместени в **Таблица № 5-5**.

Таблица № 5-5. Анализ на начина на съобразяване на мерките за намаляване риска от наводнение в РЗПРН BG1_APSFR_DU_001, произтичащи от ПУРН в Дунавски район и приложими за ОПРГТ

Код на мярката	Име на мярката	Описание на мярката	Дейности, забрани и ограничения заложиени ОПРГТ на област Монтана
DAN_A.1.1.6 (PRE5-PRO2-REAC6)	Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките	Осигуряване на водозадържане при преминаване на високи води чрез свързване на речното корито с влажни зони по естествен начин или чрез савак(ци) и канали; поддържане на блатата и езерата в добро състояние	Управление на горските територии за защита на водите: <ul style="list-style-type: none"> изграждане на многовидови крайречни буферни системи/защитни пояси, които имат съществени предимства: създават възможност за многофункционално стопанисване при бъдещи климатични промени, имат висок водорегулиращ ефект, влияят за ограничаване на ерозионните процеси, предпазват от наводнения; препоръчва се в крайречните гори да не се планират и провеждат стопански мероприятия, а само мероприятия за възстановяване на крайречните горски съобщества.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Код на мярката	Име на мярката	Описание на мярката	Дейности, забрани и ограничения заложи ОНРГТ на област Монтана
DAN_B.3.2.4 (PRE57-PRO42-REAC130)	Възстановяване на компрометиран диги	Тази мярка се налага най-вече поради слабости в експлоатацията на съществуващите диги, нарушаване целостта на дигите вследствие преминаване на селскостопански или горски пътища, изграждане на други инфраструктурни съоръжения, водопроводи, газопроводи и др.	Управление на горски територии за защита на почвата, като основен дял в борбата с ерозията и за в бъдеще ще заема укрепването чрез залесяване на застрашените от развитие на ерозионни процеси терени, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност; Управление на горски територии за защита на водите и в частност включване/инкорпориране на съществуващата растителност в новосъздадените крайречни системи, тъй като някои очаквани ползи като стабилизиране на брега и намаляване на ерозията при почвите се максимизират с израстването на дървесната растителност.

Приложимите мерки съгласно Становище по Екологична оценка № 7-3/2016 г. към ПУРБ 2016 – 2021г. в Дунавски район, които са приложими за дейностите произтичащи от ОНРГТ на област Монтана

Мерките включени в становището по Екологична оценка на ПУРБ в Дунавски район (2016 – 2021 г.), които биха били приложими за дейностите произтичащи от ОНРГТ на област Монтана, са както следва:

- При дейности, насочени към укрепване на речните брегове и корита, с цел защита от ерозия, приоритетно да се прилага биологично укрепване и използване на съвременни технологии и материали;
- При прилагане на мерките, свързани със залесителни дейности, да се предвижда залесяване само с местни видове, включително такива формиращи крайречни местообитания, с изключение на съществуващите тополови култури;
- При прилагане на мерките, свързани със строителство, да не се допуска замърсяването на речните легла със строителни материали и гориво-смазочни материали от строителната техника.

В ОНРГТ на област Монтана са разработени и планирани редица дейности, забрани и ограничения които кореспондират с така цитираните в ЕО на втория ПУРБ в Дунавски район мерки:

- изграждане на многовидови крайречни буферни системи/защитни пояси, които имат съществени предимства: създават възможност за

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

многофункционално стопанисване при бъдещи климатични промени, имат висок водорегулиращ ефект, влияят за ограничаване на ерозионните процеси, предпазват от наводнения;

- препоръчва се в крайречните гори да не се планират и провеждат стопански мероприятия, а само мероприятия за възстановяване на крайречните горски съобщества;
- включване/инкорпориране на съществуващата растителност в новосъздадените крайречни системи, тъй като някои очаквани ползи като стабилизиране на брега и намаляване на ерозията при почвите се максимизират с израстването на дървесната растителност;
- основен дял в борбата с ерозията и за в бъдеще ще заема укрепването чрез залесяване на застрашените от развитие на ерозионни процеси терени, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност;
- да не се допуска смяна на коренния дървесен състав на насажденията дори при провеждане на реконструкции. Това важи и в случаите, когато обект на реконструкция са насаждения на бедни месторастения.

Приложими мерките съгласно становище по Екологична оценка № 1-1/2016г. на ПУРН 2016 – 2021 г. в Дунавски район, които са приложими за дейностите произтичащи от ОПРГТ на област Монтана

Мерките включени в екологичната оценка на ПУРН в Дунавски район (2016 – 2021 г.), които са приложими за дейностите произтичащи от ОПРГТ на област Монтана, са както следва:

- Изпълнението на мерки за отстранявания на затлачвания на речното корито и почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна, в това число:
 - да се осъществява само в коритата на реките, без да се засягат крайречната и естествената островна растителност;
 - да се прилагат извън размножителния период на водозависимите видове;
 - да се прилага при доказана необходимост по надлежния ред.
- При прилагане на мярката за осигуряване на скатове за задържане да се предвиждат залесителните дейности само с местни видове, вкл. такива, формиращи крайречни местообитания;

В ОПРГТ на област Монтана са разработени и планирани редица дейности, забрани и ограничения които кореспондират с така цитираните мерки от ЕО на ПУРН в Дунавски район:

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- изграждане на многовидови крайречни буферни системи/защитни пояси, които имат съществени предимства: създават възможност за многофункционално стопанисване при бъдещи климатични промени, имат висок водорегулиращ ефект, влияят за ограничаване на ерозионните процеси, предпазват от наводнения;
- препоръчва се в крайречните гори да не се планират и провеждат стопански мероприятия, а само мероприятия за възстановяване на крайречните горски съобщества;
- включване/инкорпориране на съществуващата растителност в новосъздадените крайречни системи, тъй като някои очаквани ползи като стабилизиране на брега и намаляване на ерозията при почвите се максимизират с израстването на дървесната растителност;
- основен дял в борбата с ерозията и за в бъдеще ще заема укрепването чрез залесяване на застрашените от развитие на ерозионни процеси терени, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност.

6. Вероятни значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве

6.1. Въздействие върху климата, климатични изменения, адаптация към последиците от климатичните изменения

А. Въздействие, свързано с предложеното функционално зонироване на горските територии в Част II на ОПРГТ

Петте категории гори, определени в резултат на функционалното зонироване в ОПРГТ се очаква да имат следното въздействие по отношение на климата, климатичните изменения и адаптацията към климатичните изменения:

А. Защитни гори – всички подкатегории, определени към тази категория гори, имат изцяло положително въздействие върху климата, ограничаване на изменението на климата и адаптацията към последиците от изменящия се климат. Тези гори защитават, опазват и поддържат почвата, водите, урбанизираните територии, сградите и обектите на техническата инфраструктура, горната граница на гората. Защитните горски пояси ограничават ветровата и водната ерозия, със сушата и суховеите, а създадените по технически проекти за борба с ерозията територии възстановяват почвената покривка и подобряват влагоразпределящите и влагозадържащите ѝ функции. Тези територии благоприятстват подобряването на микроклимата, способстват за ограничаване на изменението на климата и представляват част от мерките за адаптация към последиците от изменението на климата.

Б. Специални горски територии – всички подкатегории, определени към тази категория гори, също имат изцяло положително въздействие върху климата. Спазването на

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

режимите, установени за защитените територии и зони, гарантира съхраняване на предмета им на опазване, а те представляват, заедно с горите с висока консервационна стойност и териториите за поддържане на ландшафта представляват естествени гори, които са с важно значение за ограничаване изменението на климата. Семепроизводствените насаждения, горските разсадници, опитните и географски структури от горски дървесни видове, дендрариумите, научно-изследователските и учебно-опитни гори имат голямо значение за осигуряване на подходящ растителен материал, изследвания, разработване и внедряване на технологии за адаптация към последиците от променящия се климат. Горските територии до 200 м около туристически хижи и обекти с религиозно значение предпазват обектите от неблагоприятни и екстремни климатични условия. Горите с рекреационно значение подобряват микроклимата.

В. Стопански горски територии – представляват едва около 4% от всички горски територии в областта управлението им и е насочено към устойчиво производство на дървесина и недървесни горски продукти, както и предоставяне на услуги. Отношението им към изменението на климата е от положително (при устойчиво ползване) през неутрално (когато ползването не е устойчиво, но и не се допуска преексплоатиране на ресурсите), до отрицателно - при неустойчивото им ползване може да възникнат неблагоприятни за климатичните изменения и адаптация процеси – ерозия, обезлесяване, влошаване на водния режим на територията.

Г. Зони за защита от урбанизация – териториите за осигуряване на обществени екосистемни ползи имат изцяло положително въздействие по отношение на климата. Повечето от екосистемните ползи имат пряк положителен ефект по отношение на ограничаване изменението на климата и адаптацията към последиците от изменящия се климат: защита на почвата срещу ерозия, лавини и наводнения; обезпечаване на количеството и качеството на водата; поддържане на биологичното разнообразие; екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат; осигуряване на условия за рекреация и туризъм; поддържане на традиционния ландшафт; защита на природното и културно наследство; защита на инфраструктурни обекти и съоръжения. Като самостоятелна екосистемна полза е идентифицирано и Забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата, която е с пряко положително въздействие.

Д. Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях – ОПГРТ определя площ от 1222,4 ha, от която 1189,8 ha залесена и 32,6 ha незалесена, на територията на община Берковица за такава зона. Съгласно *Националната стратегия за адаптация към изменението на климата*, развитието на туристическа инфраструктура в нови локации води до повишен натиск върху горските екосистеми, поради намалено качество на традиционни и съществуващи локации, свързано с изменението на климата. Територията, засегната от тази зона, в момента е в по-голямата си част залесена и в добро състояние на насажденията, което е положително значение за ограничаване на изменението на климата и адаптацията към климатичните изменения. Доколкото за останалите категории гори са налични критерии за отнасяне на площи към тях, за категория Д не са посочени критерии, обосновка,

анализ за включените площи. Освен това, тези площи не кореспондират по никакъв начин с проекта на ОУП на община Берковица (за който е проведена процедура по екологична оценка и оценка за съвместимост) и съгласно който се предвижда промяна на предназначението единствено на 36,4 ha гори за реализиране на проект „Спортивно-туристически комплекс Берковски Балкан“. В тази връзка, по отношение на въздействие върху климата, и конкретно изменение на климата и адаптация към последиците от това, не считаме за обоснована предложената площ от 1224,4 ha за функционална категория Д.

Б. Въздействие, свързано с предложеното възмездно ползване на обществени екосистемни ползи в част III на ОПРГТ

Идентифицираните от ОПРГТ видове активности като стопански дейности, за които се дължи плащане за обществени екосистемни ползи от горските територии са свързани с положително въздействие – аналогично на въздействието от категория гори Г. Зони за защита от урбанизация.

В. Въздействие на целите на управление на горските територии и на ловното стопанство съгласно Част IV на ОПРГТ

В.1. Оценка на въздействието на цели, насоки и препоръки за стопанисване за Горското стопанство

Целите, насоките за управление, забраните и ограниченията за категория *А. Защитни гори* включват и такива за ограничаване изменението на климата и адаптация (залесявания – върху голи площи, в изредени насаждения, на застрашени от ерозия терени, пустеещи и непригодни земеделски земи, възстановяване и поддържане на полезащитни горски пояси, възстановяване на увредени от горски пожари почви, забрана на голи сечи и краткосрочно постепенни сечи, изграждане на крайречни буферни защитни пояси, възстановяване на крайречни горски съобщества и др.). За залесяването на невъзобновени сечища, голи горски площи и изоставени земи е включено изискване това да става с подходящи видове, адаптивни към климатичните промени. Не се идентифицират предвиждания с потенциал за отрицателно въздействие.

Целите, насоките за управление, забраните и ограниченията за категория *Б. Специални горски територии*:

- За защитените територии по ЗЗТ – включват описание на режимите и ограниченията за териториите, произтичащи от заповедите за обявяване и плановете за управление на тези територии – част от забраните (за сечи, за отбиване на водни течения, за стопански дейности и строителство, за промяна предназначението и начина на трайно ползване на земята, за внасяне на неместни видове и др.) имат пряко положително въздействие за ограничаване изменението на климата и за адаптация към променящия се климат. ОПРГТ идентифицира и допълнителни препоръки и указания за стопанисване – също с положително въздействие. Не се установяват предвиждания с потенциал за отрицателно въздействие;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- За защитените зони по ЗБР – описани са предмета и режимите на опазване на зоните, от които също произтичат само положителни въздействия по отношение на климата – аналогично на защитените територии, но с разликата, че ограниченията и забраните за защитените зони са по-малко;
- За другите специални горски територии – културни обекти, горските територии до 200 m около хижи и обекти с религиозно значение, базите за интензивно стопанисване на дивеча, горите с рекреационно значение, за поддържане на ландшафта, горите с висока рекреационна стойност предвижданията имат положителен ефект за ограничаване изменението на климата и адаптацията към последиците от изменението на климата, тъй като подобряват микроклимата в тези райони, насочени са към опазване на качеството на горите, допринасят за подобряване на местообитанията (базите за дивеч) ;
- Насоките за управление на семепроизводствените насаждения и градини, горските разсадници, опитните географски култури, дендрариумите и научно-изследователските и учебно-опитните гори са също с положителен ефект по отношение на климата – запазване на генетичното разнообразие, съобразяване на условията на средата, изпитване устойчивостта на растителни видове, експериментиране на нови технологии и най-добри горско-стопански практики.

Насоките за управление, забраните и ограниченията за *В. Стопански горски територии* са също с положителен принос – целта на стопанисване е устойчиво производство на дървесина и недървесни горски продукти, отгледни и възобновителни сечи с приоритет – естествено възобновяване, повишаване на видовото разнообразие, превръщане на издънковите гори в семенни. Не се очакват негативни въздействия, тъй като спазването на предвижданията за тази категория гори гарантира, че те няма да бъдат експлоатирани прекомерно и неефективно.

За *Г. Зони на защита от урбанизация* целта е предотвратяване на стихийната урбанизация, запазване на ценна горска територия – въздействието е изцяло положително.

За *Д. Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях* в ОПРГТ няма идентифицирани насоки, ограничения и забрани. Въздействието по отношение на климата е като цяло отрицателно – аналогично на описаното към подточка **А.** за същата категория.

В.2. Оценка на въздействието на насоките за управление на областно ниво и за общините

За управлението на горските територии на **областно ниво** са формулирани 5 приоритетни направления с насоки и оперативни цели към тях.

Приоритетно направление 1. Устойчиво стопанисване и ползване на горите и включените насоки и оперативни цели имат изцяло положително въздействие по отношение на климата – предвижда се: възстановяване на горски територии, засегнати от природни

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

бедствия, запазване на горите с висока конзервационна стойност, подпомагане възобновяването, разработване на планове за устойчиво ползване на недървесните продукти, дългосрочен план за пашата, мониторинг на състоянието на горските екосистеми, повишен контрол за опазване на флората и фауната, производство на посадъчен материал за залесяване, поддържане и модернизирание на горските разсадници.

Приоритетно направление 2: Развитие на устойчив туризъм е в съответствие с целите за развитие на областта. В ОПРГТ се препоръчва дефиниране на целеви групи, към които ще бъде насочен туристическия продукт, както и реконструкция на стара и изграждане на нова инфраструктура. Оперативните цели и включените към тях дейности са като цяло с положително въздействие върху околната среда, в т.ч. климата, тъй като предвиждат по-добро управление на туристическия поток към горските територии, съхранение и устойчиво използване на природните ресурси (което ще гарантира съобразяване с туристическия потенциал на територията, така че да не се стигне до претоварването ѝ), туристически маршрути, включване на елементи от горските територии в рекламата на дестинацията, маркетингова стратегия (които нямат отношение към климата), популяризиране на културното наследство, създаване на зелени зони около населени места (с пряко положително въздействие по отношение на климата). Отрицателно въздействие може да се наблюдава в резултат на оперативна цел 6 – развитие на компоненти на туристическата инфраструктура, ако се допусне презастрояване, несъобразяване с капацитета на територията за такива компоненти, или засягане на ценни от гледна точка на биологичното разнообразие територии.

Приоритетно направление 3: Подобряване на инфраструктурата предвижда възстановяване и поддържане на пътищата за достъп и движение, ефективна горско-пътна мрежа (положително въздействие по отношение на климата и специално – превенцията и реагиране при пожари), съоръжения за укрепване на свлачищни терени (положително въздействие по отношение на адаптацията към климатичните изменения), специализирана туристическа инфраструктура около населените места - пътно-транспортна, маршрути (не се очаква да окаже значително въздействие при положение, че не се засегнат значителни площи с горска растителност/залесени).

Приоритетно направление 4: Управление на природните, в т.ч. и водните ресурси е с изцяло положително въздействие по отношение на климата, тъй като са предвидени цели и дейности за поддържане добро състояние на горските територии във вододайните зони, опазване на горските водни ресурси и околната среда от замърсяване и подобряване качеството на питейната вода.

Приоритетно направление 5: Връзки с обществеността, обучение, взаимодействие между институциите ще е с косвено положително въздействие по отношение на климата – информираността и приобщаването на обществеността и инвеститорите към проблемите по отношение на климата ще спомогнат за тяхното ефективно управление.

За управление на горските територии на **общинско ниво** по функционални категории са идентифицирани насоки за управление, забрани и ограничения. Те са в съответствие с формулираните насоки, забрани и ограничения за управление на териториите на областно ниво, като са с по-голяма конкретика. Насоките, забраните и ограниченията в по-голямата си част ще окажат пряко или косвено и дългосрочно положително въздействие по отношение на климата – забрани за определени видове сечи, за внасяне на инвазивни видове, насоки за подобряване състоянието на горите, защитените територии и зони, противопожарни мероприятия и др. Риск от отрицателно въздействие има единствено от предвидените нови курортни структури, в случай че се допусне презастрояване, отнемане на ценни горски територии за урбанизиране, несъобразяване с потенциала и капацитета на територията и претоварване.

В.3. Оценка на въздействието на цели и насоки за Ловното стопанство

Целите и насоките за управление на ловното стопанство не са свързани с пряко въздействие върху климата, като от значение е регулиране и поддържане на оптимална численост и видов състав на дивечовите видове съобразно капацитета на територията, както и контрола върху инвазивните видове.

Г. Кумулативно въздействие

Предвижданията в рамките на ОПРГТ са свързани изцяло с положително кумулативно въздействие по отношение на климата – включени са насоки, ограничения и забрани както за ограничаване изменението на климата, така и за адаптация към условията на променящия се климат за всички категории гори (с изключение на категория Д, за която не са идентифицирани никакви насоки, забрани и ограничения). Съответно съвкупното им изпълнение ще доведе до кумулиране на положителен ефект за ограничаване на изменението на климата и адаптиране, в т.ч. подобряване на микроклимата.

Не се очакват отрицателни кумулативни въздействия в резултат на реализирането на ОПРГТ.

Не се очаква отрицателно кумулативно въздействие в резултат на реализирането на ОПРГТ и други планове, програми, проекти и инвестиционни предложения (информация е получена от РИОСВ-Монтана и МОСВ – представена в **Приложение № 4 на ДЕО**) в областта по отношение на климата, изменението му и адаптацията към изменящия се климат.

Д. Обобщение и изводи за въздействието

ОПРГТ ще има значително положително (в т.ч. пряко, косвено и вторично) и дългосрочно въздействие върху климата, ограничаване на изменението му и адаптацията към изменящия се климат. Значителна част от предвижданията на плана представляват мерки от и водят до изпълнението на целите на стратегическите документи за действие за изменение на климата и за адаптацията към климатичните изменения. Очаква се и

положително кумулативно въздействие за ограничаване на изменението на климата и адаптиране, в т.ч. подобряване на микроклимата

Риск от отрицателно въздействие по отношение на климата е установен единствено за идентифицираната в проекта на ОПРГТ категория Д., т.к. с нея се създава възможност за необосновано и нерегулирано с насоки, забрани и ограничения и развитие на туристическа инфраструктура в нови локации. Това може да доведе до повишен натиск върху горските екосистеми, поради намалено качество на традиционни и съществуващи локации, свързано с изменението на климата – въздействието е отрицателно, косвено, вторично, дългосрочно.

6.2. Въздействие върху качеството на атмосферния въздух

А. Въздействие, свързано с предложеното функционално зонироване на горските територии в Част II на ОПРГТ

А. *Защитни гори* – управлението им не е свързано с отрицателно въздействие върху качеството на атмосферния въздух – в тези горски територии не се предвижда строителство и дейности, свързани с емисии на вредни вещества в атмосферния въздух. Положително въздействие върху качеството на въздуха в населените места/урбанизираните територии се свързва с горските територии за защита на урбанизираните територии, тъй като те допринасят за подобряване на микроклимата, проветривостта и поглъщане/задържане на атмосферни замърсители. Положително е и въздействието на защитните горски пояси и създадените по технически проекти за борба с ерозията територии - ограничават ерозията и разпрашаването на почвата, съответно ограничават постъпването на прахови частици от почвата в атмосферния въздух.

Б. *Специални горски територии* – също не са свързани с отрицателно въздействие върху качеството на атмосферния въздух. В тях не се предвижда строителство и дейности, свързани с емисии на вредни вещества.

В. *Стопански горски територии* – представляват едва около 4% от всички горски територии в областта управлението им и е насочено към устойчиво производство на дървесина и недървесни горски продукти, както и предоставяне на услуги. Не са свързани със значими източници на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух, като дейностите в тях не влияят на качеството на атмосферния въздух в населените места.

Г. *Зони за защита от урбанизация* – териториите за осигуряване на обществени екосистемни ползи не са свързани с реализиране на обекти, които да са значими източници на емисии. Положително въздействие имат екосистемните ползи от група „екраниране, поглъщане на шум и атмосферни замърсители, поддържане на микроклимат“.

Д. *Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях* – за тези територии се предвижда строителство и експлоатация на обекти и съоръжения, които могат да бъдат и източници на емисии. Възможно е отрицателно въздействие върху въздуха. Тъй като ОПРГТ не разглежда конкретни параметри за писти и съоръжения и на ниво ОПРГТ не

може да бъде направена точна оценка на възможното въздействие. При всички случаи това следва да бъде оценено на етап – инвестиционно предложение.

Б. Въздействие, свързано с предложеното възмездно ползване на обществени екосистемни ползи в част III на ОПРГТ

Идентифицираните от ОПРГТ видове активности като стопански дейности, за които се дължи плащане за обществени екосистемни ползи от горските територии не са свързани с реализиране на обекти, които да са значими източници на емисии. Положително въздействие имат екосистемните ползи от група „екраниране, поглъщане на шум и атмосферни замърсители, поддържане на микроклимат“.

В. Въздействие на целите на управление на горските територии и на ловното стопанство съгласно Част IV на ОПРГТ

В.1. Оценка на въздействието на цели, насоки и препоръки за стопанисване за Горското стопанство

Целите, насоките за управление, забраните и ограниченията за категория *А. Защитни гори* не включват предвиждания за обекти и дейности, източници на емисии. Не се очаква отрицателно въздействие върху качеството на атмосферния въздух. Насоките, ограниченията и забраните, свързани с ограничаване на ерозията, свлачищата, стабилизиране на бреговете ивици, защита на сгради и обекти на техническа инфраструктура, насоките за защитните горски пояси ще имат положителен ефект – ограничаване на разпращаването.

Целите, насоките за управление, забраните и ограниченията за категория *Б. Специални горски територии* и самото ползване и управление на тези територии не са свързани с изграждане и експлоатация на обекти, източници на емисии. Поддържането и устойчивото управление на тези територии има косвен положителен ефект върху качеството на атмосферния въздух, когато тези територии са в близост до населени места – отразяват се положително на ветровия режим, проветривостта в района, поглъщането/задържането на замърсители.

Насоките за управление, забраните и ограниченията за *В. Стопански горски територии* също не предполагат негативни въздействия, тъй като не са свързани със значими източници на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух.

За *Г. Зони на защита от урбанизация* целта е предотвратяване на стихийната урбанизация, запазване на ценна горска територия – в тези зони се допуска строителство единствено на съоръжения на техническата инфраструктура, хидротехнически съоръжения и съоръжения, свързани с управлението на горските територии. Такива ще се реализират при необходимост, на сравнително ограничена площ, не се предвиждат организирани източници на емисии – не се очаква значително отрицателно въздействие върху качеството на въздуха.

За *Д. Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях* в ОПРГТ няма идентифицирани насоки, ограничения и забрани, съответно не се гарантира запазване на качеството на атмосферния въздух в тези територии – може да се допусне презастрояване с

обекти, източници на емисии на вредни вещества (напр. хотелски комплекси, ползващи за отопление твърдо гориво и др.), което да доведе до влошаване качеството на атмосферния въздух.

В.2. Оценка на въздействието на насоките за управление на областно ниво и за общините

За управлението на горските територии на областно ниво:

Приоритетно направление 1: Устойчиво стопанисване и ползване на горите и включените насоки и оперативни цели имат от неутрално до косвено положително въздействие – като цяло устойчивото управление е свързано с увеличаване на зелените площи и недопускане на замърсяващи дейности, което е с положителен ефект върху качеството на въздуха.

Приоритетно направление 2: Развитие на устойчив туризъм също като цяло е с неутрално до косвено положително въздействие – риск от влошаване на КАВ има при допускане на презастрояване с обекти – източници на организирани емисии и прекомерно увеличаване на туристопотока, а от там и транспортния трафик.

Предвижданията по Приоритетно направление 3: Подобряване на инфраструктурата за възстановяване и поддържане на пътищата за достъп и движение, ефективна горско-пътна мрежа, съоръжения за укрепване на свлачищни терени ще има косвено положително въздействие – подобряването и поддържането на пътните участъци ще ограничи отделянето на прах при преминаване на транспортни средства.

Приоритетно направление 4: Управление на природните, в т.ч. и водните ресурси е с косвено и вторично положително въздействие върху качеството на въздуха – не се предвижда строителство и експлоатация на обекти и съоръжения, източници на емисии.

Приоритетно направление 5: Връзки с обществеността, обучение, взаимодействие между институциите ще е с косвено и вторично положително въздействие по отношение на КАВ – информираността на населението, приобщаването на инвеститорите, обучението и образованието за опазване на горите и концепцията за екосистемни услуги ще способстват за ограничаване на замърсяването, в т.ч. на въздуха.

За управление на горските територии на общинско ниво по функционални категории са идентифицирани насоки за управление, забрани и ограничения. Те са в съответствие с формулираните насоки, забрани и ограничения за управление на териториите на областно ниво, като са с по-голяма конкретика. Повечето насоки са с неутрално или косвено и вторично положително въздействие върху качеството на атмосферния въздух (увеличаване на зелените площи, ограничаване на ерозия, свлачища, защитни пояси) Риск за качеството на атмосферния въздух има за насоките, от които произтича строителство и последваща експлоатация на обекти и съоръжения – напр. курортни обекти, пътища и др. ОПРГТ не дава конкретни параметри и местоположение на тези обекти спрямо населени територии, нито прогнози за тяхната натовареност, поради

което не може да се направи точна оценка на въздействието върху качеството на въздуха. И все пак, тъй като не се предвиждат източници на значими емисии (напр. производства и предприятия) се предполага въздействието да е незначително.

В.3. Оценка на въздействието на цели и насоки за Ловното стопанство

Целите и насоките за управление на ловното стопанство не са свързани с въздействие върху качеството на атмосферния въздух.

Г. Кумулативно въздействие

Като цяло предвижданията в рамките на плана ще доведат до положително кумулативно въздействие върху КАВ – увеличаване на зелени площи (проветривост, задържане на замърсители), ограничаване на ерозионни процеси и свлачища, подобряване на пътната инфраструктура (съответно ограничаване на разпрашаването). Не се очакват отрицателни кумулативни въздействия.

Реализирането на ОПРГТ едновременно с други стратегически документи, планове, програми и проекти няма да доведе до отрицателен кумулативен ефект по отношение на качеството на атмосферния въздух.

Д. Обобщение и изводи за въздействието

ОПРГТ ще има косвено и вторично положително и дългосрочно въздействие върху качеството на атмосферния въздух, в т.ч. положително кумулативно, в резултат на предвижданията за запазване и увеличаване на горските насаждения, изграждане и поддържане в добро състояние на защитни горски пояси, ограничаване на ерозията и свлачищните участъци. Не се очакват значителни отрицателни въздействия върху КАВ в така представената подробност на предвижданията на ОПРГТ, но на етап инвестиционни предложения следва да се оцени въздействието на новите обекти, особено за развитие на туризма, за да не се допусне влошаване на КАВ.

6.3. Въздействие върху водите и риск от наводнения

Въздействието на ОПРГТ на област Монтана върху водните ресурси предварително би могло да се оцени (извършено в т.4 на доклада за екологична оценка), по:

- съотносимостта му към съществуващите проблемите, посочените в раздел 4 от настоящия ДЕО за компонент „Води“;
- възможността от възникване на нови екологични проблеми свързани с повърхностните, подземните и минералните води.

Предложените мероприятия и условия за изпълнението на ОПРГТ, следва да се разгледат в няколко направления – функционално зонироване на горските територии,

възмездно ползване на обществени екосистемни ползи, целите на управление на горските територии и на ловното стопанство.

Основните видове натиск върху повърхностните и подземните води (виж. т. **2.1.3.1** и **2.1.3.2**) са:

- точкови и дифузни източници на замърсяване от населени места, индустриални обекти, земеделие, животновъдство и др.;
- водоземания за питейно – битови и стопански нужди;
- обезлесяване на водосборни области и крайречни зони, засилващи процесите на ерозия и ограничаващи водозадържането;
- речни корекции, миграционни бариери, съоръжения за водоземания, регулиране на оттока и др.;
- рекреационен натиск.

В тази връзка реализирането на ОПРГТ на област Монтана би имало ограничен обхват на въздействие върху водните ресурси.

А. Въздействие, свързано с предложеното функционално зонироване на горските територии в Част II на ОПРГТ

ОПРГТ на област Монтана, предвижда функционалното зонироване което е определено на базата на съществуваща информация, както и информация, събрана в процеса на изготвяне на ОПРГТ, решения на общините и проучване на общественото мнение. Необходимо е да се уточни, че такъв тип зонироване на горските територии се предлага за първи път в горскостопански планове и програми, поради което липсват условия за сравнимост при оценката на въздействието върху водните ресурси.

Териториалното разпределение на предложеното функционално зонироване частично препокрива основни граници в типология и хидроморфологична характеристика на ВТ.

В тази връзка се очаква горските територии предвидени в ОПРГТ да засегнат основно планинските (R2) и полупланински типове (R4) повърхностни води от поречието на Огоста и реките западно от Огоста и поречието на река Лом, както и частично основните течения на реките Огоста и Цибрица.

Може да бъде установено и значително припокриване на функционалните категории с обхвата на зоните за защита на водите, обявени съгласно чл. 119а, ал. 1 от ЗВ и Приложение IV от РДВ. В ОПРГТ на област Монтана, територии пряко съотнесени към зоните за защита на водите са:

- Горските територии за защита на водите - Територии за защита на водите разположени в СОЗ;
- Горски територии включени в границите на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии;
- Горски територии включени в защитените зони, декларирани и обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие;
- Горски територии с рекреационно значение;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- Горски територии с висока консервационна стойност.

Съществуват и функционални категории, чийто териториално покритие има косвено значение за поддържане на добро състояние в зоните за защита на водите, като:

- Горските територии за защита на почвата;
- Горски територии от горната граница на гората;
- Горски територии създадените по технически проекти за борба с ерозията;
- Горски територии за поддържане на ландшафта;
- Горски територии, попадащи в зони за защита от урбанизация.

Съгласно предложения план основната част от зоните за защита на водите попадат в териториалния обхват на съответната функционална горска категория. Единични водохващания от повърхностни води в зони BG1DSWOG1101 и BG1DSWOG1201 нямат учредени СОЗ на речни водохващания. В тези зони има изградени СОЗ на каптирани извори (КИ) от които водят началото си няколко речни водохващания и които попадат в обхвата на „Територии за защита на водите разположени в СОЗ (А.2.1)“. Няма планирани територии от типа А.2.1 за някой водохващания от подземни води – като КИ Попов извор, КИ Брестовите долен, Др Винощице, Др Безденица, ШК 1 с. Габровница, ТК1 с. Якимово и някой други основно в равнинната част на областта. За други горските територии покриват частично СОЗ (основно пояс I).

Друг критерий, който може да бъде използван при оценка на въздействието е степента на припокриване на зони и водосбори на водохващания за стопански цели с горските територии от функционалната категория „Територии за защита на водите разположени във водосбори на водохващания за стопански цели (А.2.4)“. Всички действащи водохващания от повърхностни води попадат изцяло в териториалния и/или функционален обхват на гори от категория А.2.4, докато за водохващанията от подземни води препокриването е около 60 – 65 %.

Като четвърти критерий е приложена оценка на въздействието от функционалното зонироване върху идентифицираните райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН). В обхвата на ОПРГТ за област Монтана попадат в два района със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) - BG1_APSFR_OG_061 р. Берковска при гр. Берковица и BG1_APSFR_DU_001 река Дунав.

Основно значение за предотвратяване на възникването и развитието на ерозионните процеси на почвата, както и защита от наводнения имат категорията горски територии за защита на почвата - А(1). Като пример за община Берковица ОПРГТ предвижда 2916,3 ха гори от тази категория, като около 50 – 55 % от горските площи са съсредоточени във ВТ BG1OG700R1203 . В обхвата на РЗПРН BG1_APSFR_DU_001 река Дунав по цялото протежение на реката има обособени горски територии за защита на почвата, които се отнасят към: територии за защита на почвата разположени между диги (А.1.3), територии за защита на почвата разположени 200 м покрай р. Дунав (А.1.4) и територии засегнати от свлачища (А.1.9).

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Значение по този критерий има и териториалното припокриване на РЗПРН с горските територии за защита на урбанизираните територии – А(3).

Въздействието от предложеното в ОПРГТ функционално зонироване се оценява като положително и би могло да допринесе за устойчивото развитие на околната среда и водните ресурси в областта. Прилагането му в горските територии се очаква да окаже дълготрайно положително въздействие върху качеството и количеството на повърхностните и подземните води, водните обекти, както и да намали риска от наводнения. Високата степен на припокриване на специфични територии и зони свързани с управление на водите и функционални категории планирани в плана ще даде добро ниво на интегрираност по отношение на стратегическото планиране и изпълнение на дейности в тях.

Обособената функционална горска категория „Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях“, предвидените в нея дейности и териториалния ѝ обхват се очаква да окажат дългосрочно отрицателно въздействие върху водните ресурси. Част от тези въздействия ще имат временен и краткотраен характер, а други постоянен и дългосрочен. Те са свързани с:

- възможно допълнително дифузно и/или точково замърсяване на водите с биогенни и други опасни вещества (например от препаратите за обработка на ски пистите), в резултат от което да бъде влошено екологичното състояние на водните тела;
- увеличено ползване на естествени водни ресурси и пораждање на необходимост от разработване на нови водохващания.
- припокриване на зоната с части от гори принадлежащи на функционалната категория „Горски територии за защита на водите“;
- присъствие в предложения обхват на зоната на СОЗ на водохващания от повърхностни и подземни води (каптирани извори).

При бъдещо разработване на зоната би следвало всички дейности свързани с ползване на водните ресурси, възможно замърсяване или въздействие върху повърхностните и подземните води да бъде съобразено с изискванията на ЗВ, Наредба 1 от 2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води, Наредба № 3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди, Наредба 12 от 2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, Наредба от 2010 г. за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители, ПУРБ на Дунавски район и други релевантни документи свързани с процедурите по допустимост на инвестиционните предложения.

Б. Въздействие, свързано с предложеното възмездно ползване на обществени екосистемни ползи в част III на ОПРГТ

За целите на управлението на горските територии, ловното стопанство и във връзка с възмездно ползване на обществени екосистемни ползи от горите в област Монтана, планът разпознава както следва:

- Стопански дейности, за които се дължи плащане за обществени екосистемни ползи от горските територии в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие;
- Стопански субекти в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие, чиято дейност се благоприятства от обществените екосистемни ползи от горските територии;
- Предложения за горски територии и зоните извън тях, в които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно.

Стопански дейности, за които се дължи плащане за обществени екосистемни ползи от горските територии в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие

Обществени екосистемни ползи от горските територии са резултатите от специализираните дейности по тяхното управление им. Те са определени в чл. 248 (2) от ЗГ и са отразени в пълнота при разработване на ОПРГТ за област Монтана, при съобразяване с класификатора на икономическите дейности на НСИ.

От значение при определяне въздействието на ОПРГТ в тази си част, върху водните ресурси, са стопанските дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза „обезпечаване на количеството и качеството на водата“, както следва:

- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в енергетиката (ВЕЦ, води за охлаждане)
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в направление водоземане и водоснабдяване;
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в направление рибно стопанство – риболов, развъждане и отглеждане на риба и други водни организми.

Съгласно чл. 249 (1) от ЗГ коментираните обществените екосистемни ползи, когато благоприятстват извършването на стопанска дейност, са възмездни. В областните планове за развитие на горските територии се определят видовете стопански дейности, за които се дължи плащане за обществени екосистемни ползи (чл. 249 (2) от ЗГ).

Разпоредбите на чл. 194 от Закона за водите (ЗВ) определя, че правото на ползване на водите следва да се заплаща, като размера на таксите, начинът и редът за тяхното изчисляване и заплащане се определя с Тарифа за таксите за водоземане, за ползване на воден обект и за замърсяване приета от Министерския съвет (ПМС № 383 от 29.12.2016 г., в сила от 01.01.2017 г., посл. изм. ДВ. бр.56 от 16 юли 2019г.). Нейната цел е осигуряване на приноса на водоползвателите към възстановяване на разходите за водни услуги и осигуряване на икономически стимули за ефективно използване на водите. С тарифата се

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

определят начинът за определяне, размерът и редът за заплащане на таксите за правото на използване на водите за:

1. водовземане от:

- повърхностни води;
- подземни води;
- минерални води;

2. ползване на воден обект за:

- изземване на наносни отложения от река Дунав и водохранилища;
- нарушаване непрекъснатостта на реките от преградните съоръжения;

3. замърсяване:

- за заустване на отпадъчни води в повърхностни води;
- за отвеждане на замърсители в подземните води.

Таксите за водовземане от повърхностни и от подземни води се определят на базата на отнетия обем вода, целта на ползване на водите и съответните норми за водопотребление, съгласно наредбата по чл. 117а ЗВ. При водовземане от минерални води дължимите таксите се определят на базата на разрешенния обем вода и температурата на минералната вода. Извън случаите на водовземане с цел електропроизводство от ВЕЦ, таксата се определя по формула - $T = E \times W$, където T е размерът на дължимата годишна такса, E - единичният размер на таксата в зависимост от целта, за която ще бъде ползвана отнетата вода, в лв./куб. м, а W - размерът на отнетия годишен воден обем - за повърхностни и подземни води, в куб. м или размерът на разрешенния годишен воден обем - за минерални води, в куб. м. При самостоятелно водоснабдяване (чрез собствени водоземни съоръжения) таксата за водовземане следва да се умножи с корекционен коефициент $K1 = 1,001$.

При водовземане за производство на електроенергия, таксата се определя съгласно формулата $T = E \times W \times K$, където - T е размерът на дължимата такса - в лв., E - единичният размер на таксата - в лв./куб. м (параметър зависи от вида на обект от който се ползват водните ресурси), W - размерът на отнетия годишен воден обем - в куб. м и K - корекционният коефициент, получен при разделянето на нетния пад на ВЕЦ на 450.

Целите на ползване на отнетите повърхностни и подземни води за които се заплаща годишна такса са посочени в чл. 12 (1, 2) от Тарифата за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване включват:

- Обществено питейно-битово водоснабдяване;
- Самостоятелно питейно-битово водоснабдяване, когато отнетата вода се ползва за питейно-битови цели;
- Обществено водоснабдяване за напояване на земеделски култури;
- Самостоятелно водоснабдяване за напояване на земеделски култури;
- Водоснабдяване за животновъдство;
- Водоснабдяване за аквакултури;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- Водоснабдяване за охлаждане на производствени машини и съоръжения в процеса на работата им;
- Промислено водоснабдяване;
- Самостоятелно питейно-битово водоснабдяване, когато отнетата вода се ползва с цел производство на храни, лекарствени или козметични продукти;
- Изкуствено подхранване на подземни води;
- Водоснабдяване за други цели.

За водовземане от минерални води, предвидените в чл. 12 (6) цели са:

- Питейно-битово водоснабдяване;
- Лечебни цели в специализирани болници за лечение и рехабилитация;
- Всички други цели.

Дължимите такси се заплащат от титулярите на издадените разрешителни за водоползване от повърхностни, подземни или минерални води.

Таксата за ползване на воден обект за нарушаване на непрекъснатостта на река от съоръженията по чл. 156и, ал. 2, т. 4 ЗВ (преградните съоръжения, които нарушават непрекъснатостта на реките) се определя на базата на височината на преградното съоръжение. Тя се определя по формулата $T = E \times W$, където - T е размерът на дължимата такса - в лв., E - единичният размер на таксата - 10 лв. и W - височината на преградното съоръжение - в м. Дължимата таксата се заплаща от собственика на преградното съоръжение.

Стопански субекти в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие, чиято дейност се благоприятства от обществените екосистемни ползи от горските територии

Съгласно чл. 249 (3) от ЗГ стопанските субекти, които извършват стопанската дейност, благоприятствана от обществени екосистемни ползи в горските територии и зони, определени в областния план за развитие на горските територии, следва заплащат в общината, на чиято територия извършват дейността, обезщетение за съответните обществени екосистемни ползи.

В ОПРГТ за област Монтана е предложено Общините, в сътрудничество със съответните институции, съдържатели на подобна информация - ДГС, Басейнови дирекции, РИОСВ, Държавни агенции и др., да формират и обновяват ежегодно регистър относно видове и брой стопански дейности (обекти и субекти) в и извън горските територии, облагодетелстващи се от екосистемните ползи от горите.

Съгласно чл. 50 (1) от ЗВ за дейности свързани с водоползване (от повърхностни, подземни или минерални води) и/или ползване на воден обект се издава разрешително от съответния компетентен орган – МОСВ, Басейнова Дирекция, Агенцията за проучване и поддържане на река Дунав, Общината след решение на общинския съвет. Всяко разрешителното за водовземане или за ползване на воден обект съдържа необходимите атрибути и информация относно титуляря, целите за които е издадено, параметрите (вкл. точното местоположение на водовземането или ползването) и условията по него.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Към момента, Закона за водите изисква в системата на МОСВ, Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ), Министерството на земеделието, храните и горите (МЗХГ), Министерството на енергетиката (МЕ), Изпълнителна агенция "Проучване и поддържане на р. Дунав" да се водят съответните регистри за издадените по компетентност разрешителни. Съгласно чл. 184 (1) от ЗВ тези регистри са публични и се обявяват на интернет страниците на Басейновите дирекции за управление на водите и на МОСВ.

Директорите на Басейновите дирекции водят регистри на всички водоземните съоръжения за подземни (в това число и за минерални) води, както и на тези за задоволяване на собствените потребности на гражданите на територията на съответния район за басейново управление, включително на съоръженията които са необорудвани за експлоатация, консервирани или ликвидирани.

Може да се обобщи, че и към момента необходимата информацията свързана със стопански субекти, които упражняват дейности в и извън горските територии и се облагодетелстват от екосистемната полза „обезпечаване на количеството и качеството на водата“ е включена в регистри, които ежегодно (в някои случаи и на по-кратки интервали) се обновяват. Тези регистри са налична и обществено достъпни, а данните в тях могат да бъдат ползвани от общините.

Предложения за горски територии и зоните извън тях, в които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно

В предложения ОПРГТ за област Монтана определя горски територии, от които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно на основание чл. 249. (2) т. 1. от ЗГ. При изпълнението на плана е предвидено да бъдат установени ползвателите на обществени екосистемни ползи от горите извън териториалния обхват на горските територии.

Горските територии в област Монтана, в които ползването на обществена екосистемна полза (по чл. 248 (2) от ЗГ) „обезпечаване на количеството и качеството на водата“ включват 11842 полигона, върху обща площ от 37707,6 ха (40,66% от общата площ на полигоните в областта).

В обобщение - Законът за горите задължава лицата, които извършват стопанската дейност, благоприятствани от обществени екосистемни услуги в горските територии и зони, определени в областния план за развитие на горските територии да заплащат в общината, на чиято територия извършват дейността, обезщетение за съответните обществени екосистемни ползи. Съответно общината следва да разпределя постъпилите от обезщетения средства между собствениците на горски територии, държавните горски стопанства и държавните ловни стопанства.

За дейности свързани с водоземане от повърхностни, подземни или минерални води, както и за ползване на воден обект, стопанските субекти заплащат такса съгласно Тарифата за таксите за водоземане, за ползване на воден обект и за замърсяване. От друга страна това са стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

„обезпечаване на количеството и качеството на водата“, поради което стопанските субекти следва да заплащат и обезщетения по силата на ЗГ.

Заплащането на предвидените в ЗГ обезщетения към общините ще увеличи цената на услугата, а като краен дълготраен икономически ефект би могло да се очаква и увеличение в цената на крайните продукти генерирани от стопанските субекти. Точен икономически анализ на този етап не би могъл да се направи предвид на това, че в ОПРГТ за област Монтана не е коментиран размера на потенциално дължимите плащания за конкретни възмездни екосистемни ползи и към периода на неговото разработване няма въведена необходимата за това Методика (изготвяне на Наредба по чл. 249, ал. 8 от ЗГ).

Въздействието свързано с предложеното възмездно ползване може да се оцени като положително от гледна точка на възможността за устойчиво развитие на горски територии и зоните извън тях, в които ползването на екосистемната полза „обезпечаване на количеството и качеството на водата“ е възмездно. Към тези зони е възможно да бъдат насочени и голяма част от мерките заложи в ПУРБ и ПУРН. От друга страна съществуват предпоставки и за дълготраен отрицателен икономически ефект, породен от задължението за заплащане на обезщетения от страна на стопанските субекти и увеличаване на техните преки разходи.

В тази връзка, при определяне размера на обезщетенията, би следвало да се запази необходимия рационален баланс между стимулирането на екосистемни ползи и икономическият ефект върху техните ползватели.

В. Въздействие на целите на управление на горските територии и на ловното стопанство съгласно Част IV на ОПРГТ

В.1. Оценка на въздействието на цели, насоки и препоръки за стопанисване за Горското стопанство

Защитни горски територии

По отношение на повърхностните и подземните води (включително минералните ресурси), по-голяма част от целите, насоките за управление и препоръките за стопанисване на Горското стопанство, в своята цялост се очаква да окажат дългосрочно, постоянно и положително въздействие.

Предложеният индикатор за оценка на управлението на горските територии за защита на водите не е подходящ и няма да даде информация дали целите на управление в тези гори са постигнати. Той е неприложим и за случаите в които горите във водосбора се стопанисват с изборни системи. Оценката следва да включва индикатори, които директно и индиректно оценяват управлението на горите по отношение на количеството и качеството на водните ресурси.

Съгласно документа „Насоките за управление се изразяват в използването на минимални въздействия върху горските територии, посредством планирани сечи, залесявания и технологиите за тяхното изпълнение“. Текстът е формулиран неясно и

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

противоречиво. Може би авторите искат да кажат, че ще се планират сечи, залесявания и технологии за тяхното изпълнение, които да намалят негативните въздействия на горскостопанските дейности върху водните ресурси.

Някои от насоките за управление не са формулирани коректно и са излишно амбициозни като например „увеличаване на видовото разнообразие и гарантиране на разновъзрастна структура на насажденията;“. Не е възможно и удачно непрекъснато да се увеличава видовото разнообразие (в случая не е ясно разнообразието на кои видове трябва да се увеличава). Също така няма как да се „гарантира“ разновъзрастна структура на насажденията. В тази връзка са предложени мерки в т.7.1 на доклада за екологична оценка.

Посочените в ОПРГТ основни цели на управление на горските територии за запазване и подобряване на защитната им функция, по отношение опазването на водоизточниците от замърсяване и водоемите, които снабдяват населените места с питейна вода, регулирането на водния отток, максимално акумулиране на водните количества от горите (т.е. стимулиране на техните водоохранни и водозащитни функции) и подобряване водния баланс ще имат положително въздействие с дългосрочен, кумулативен ефект върху водните ресурси на областта и тяхното стопанско ползване.

Планираните насоки за управление на *горските територии за защита на водите* - територии за защита на водите разположени в СОЗ са съпоставими с режимите в трите пояса на СОЗ разписани в чл. 7, чл. 9 (1) и чл. 10 (1) от Наредба № 3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди. Съгласно наредбата за територии попадащи във вододайни зони (с учредени СОЗ) в пояс I се разрешават само дейности, свързани с експлоатацията на водоизточника и/или съоръжението, както и свързани с изпълнението на противоерозионни, залесителни и отгледни горскостопански мероприятия. В приложение № 1 и № 2 от Наредбата са посочени забраните, ограниченията и ограниченията при доказана необходимост в санитарно-охранителните зони - пояси II и III около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване от повърхностни, подземни и минерални води. Единствената препратка към горските територии е забрана за изсичане на гори, с изключение на отгледна сеч. В пояси II и III е забранено ползване на въздухоплавателни средства за разпръскване на торове и пестициди, ограничено е използване препарати за растителна защита.

Целите свързани със запазване и укрепване на морфологичната цялост и стабилизиране на речните брегове и крайречните зони чрез ограничаване на деструктивните процеси, като резултат от управлението на горските територии за защита на почвата се очаква да имат дългосрочно, постоянно и положително въздействие.

Заложените цели и насоките за управление се очаква се постигнат дългосрочно, постоянно и положително въздействие по отношение превенцията от наводнение, като основни, но не единствени са:

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- основен дял в борбата с ерозията и за в бъдеще ще заема укрепването чрез залесяване на застрашените от развитие на ерозионни процеси терени, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност;
- прилагане на терасиране и други противоерозионни технологии за почвоподготовка при залесяване на стръмни горски терени;
- затревяване на склонови земи с наклон под 10° за стабилизиране на почвата и използване на ефекта на мулчирането в засушливи райони;
- препоръчва се в крайречните гори да не се планират и провеждат стопански мероприятия, а само мероприятия за възстановяване на крайречните горски съобщества.

Прилагането на дейностите по превенция от наводнения и подобряване на морфологичното състояние на водните обекти ще има общо кумулативно, дългосрочно и положително въздействие върху екологичното състояние на повърхностните води.

По отношение на водните ресурси, някои от целите, насоките и препоръките на управление, е възможно да окажат различни по степен и продължителност, потенциални, отрицателни въздействия. Като такива биха могли да се посочат:

- подпомагане на възобновяването чрез изсичане на подлеса в изредени насаждения;
- прилагане на отгледни сечи с диференцирана интензивност, гарантираща оптимална склопеност за осигуряване достъпа на валежите до почвата, по-добра устойчивост и по-висока продуктивност;
- включване/инкорпориране на съществуващата растителност в новосъздадените крайречни системи, тъй като някои очаквани ползи като стабилизиране на брега и намаляване на ерозията при почвите се максимизират с израстването на дървесната растителност;
- изграждане на многовидови крайречни буферни системи/защитни пояси, които имат съществени предимства: създават възможност за многофункционално стопанисване при бъдещи климатични промени, имат висок водорегулиращ ефект, влияят за ограничаване на ерозионните процеси, предпазват от наводнения.

Прилагането на отгледни сечи биха могли да имат краткотрайно, временно отрицателно въздействие по отношение възможни негативни въздействия върху състоянието на повърхностните води, речните легла, включително водноохранните зони, за периода на провеждане на самите горскостопанските мероприятия.

Дейности свързани с инкорпориране на съществуващата растителност в новосъздадените крайречни системи за стабилизиране на речните брегове и изграждане на многовидови крайречни буферни системи биха постигнали положителен ефект в случай, че те включват местни видове, включително такива формиращи крайречни местообитания. В противен случай, а именно присъствието на нехарактерни видове и съобщества (например

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

тополови култури) би имало постоянно, отрицателно въздействие върху структурата на речните брегове и крайречните зони.

Изграждането на крайречни буферни системи има ключово значение за осигуряване на водозадържането при преминаване на високи води чрез свързване на речното корито с влажните зони по естествен начин или посредством технически съоръжения. Положителният характер на въздействието, отново ще зависи от това дали горските съобщества са естествени и формиращи съответното местообитание. Включването на нетипични видове и горски структури ще има постоянно, отрицателно въздействие.

Съгласно предложената в ОПРГТ функционална категоризация на горските територии, всички зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване попадат в обхвата на територии за защита на водите разположени в СОЗ (А.2.1). Около 20 % от водохващания от подземни води предназначени за питейно-битово водоснабдяване, локализиращи основно в равнинната част на област Монтана, се намират извън горски територии от типа А.2.1, което би могло да окаже постоянно пряко или вторично отрицателно въздействие върху защитата на техническите съоръжения, осигуряващи водоползването от дадената територия. Би могло обаче да се прогнозира, че прилагането на заложените в Наредба № 3/16.10.2000 г. ограничителни и забранителни режими в СОЗ, ще окажат положителен компенсаторен ефект.

Насоките за управление, забраните и ограниченията по отношение защитата и управлението на водните ресурси са съпоставими с програмата от мерки във втория ПУРБ и ПУРН на Дунавски район, както и с предложените мерки в ДЕО на ПУРБ и ПУРН. Те не са в конфликт със Закона за водите и приложимите релевантни наредби. Необходимо е да се отчете, че всяка дейност свързана с подобряване на водния баланс, хидроморфологичното състояние на водните тела, както и намаляване на риска от наводнение, води до ограничаване на негативните последици върху населението, околната среда и спомага за постигане целите за добро състояние на водите.

В заключение може да се обобщи, че горски територии за защита на водите най-общо могат да се разделят на три групи в зависимост от елементите, които защитават:

- горски територии в непосредствена близост до водни течения и водни тела (например крайречни гори);
- горски територии около източници на питейна вода;
- горски територии във вододайни зони.

За изпълнение на целите пред тази категория горски територии е необходимо да се формулират ясни и конкретни насоки за управление, ограничения и забрани, които да осигурят защита на водите и да намалят негативните въздействия на горскостопанските дейности върху тази екологична стойност, като:

- За горските територии в санитарно-охранителни зони на източници на питейна вода, обособени съгласно Наредба 3 от 2000 г., се прилагат изискванията и мерките за опазване предписани в наредбата.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- В зона с радиус от не по-малко от 20 м около източници на питейна вода за които няма обособени санитарно-охранителни зони се прилагат следните общи препоръки за управление:
- Не се провеждат сечи, освен в случаите когато е необходимо възстановяване на влошени структурни параметри на гората в зоната. В тези случаи сечите са с интензивност не по-висока от 15% по обем;
- Не се допуска строителство на горски пътища.

За горските територии във вододайни зони е подходящо да се прилагат следните общи препоръки за управление:

- При необходимост се провеждат залесителни мероприятия за увеличаване лесистостта на водосбора при отчитане характеристиките на местообитанията и потенциалното въздействие на залесяването върху природозащитното им състояние;
- За намаляване повърхностния воден отток да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
- Да се подпомага създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- Склопеността на отделните насаждения във водосбора да не намалява под 0.5, но и да не е по-висока от 0.8, тъй като се увеличава процента на евапотранспирация;
- Забрана за прилагане на голи сечи с изключение на горските плантации;
- В насаждения с влошени структурни параметри и устойчивост да се планират и прилагат възстановителни мероприятия;
- При дърводобив се използват технологични схеми и техника, осигуряващи минимално нарушаване на земната повърхност.
- След прекратяване на стопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. временни горски пътища);
- Не се използват синтетични пестициди.

За горските територии протежение на постоянни водни течения и водни тела да се прилагат следните общи препоръки за управление:

- В приоритетни природните местообитания по Приложение 1 от ЗБР с участието на елши, върби и тополи не се извършват сечи с изключение на сечи за отстраняване на част от сухите дървета и дървета в речното легло, които при екстремни нива на водите има реална опасност да създадат условия за задръстване и/или пречат на речния отток;

По протежение на всички постоянни водни течения и водни тела се формират защитни ивици с ширина не по-малко от 15 м., в които не се извършват сечи или те са с интензивност до 5% от запаса на защитната ивица.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Специални горски територии

Заложените цели и насоки за управление в специалните горски територии се очаква да окажат дългосрочно, постоянно и положително въздействие върху състоянието на повърхностните води, които имат пряко отношение върху благоприятния статус на елементите от Националната екологична мрежа и специално онези местообитания за които поддръжката или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за опазването им. В обхвата на областта попадат изцяло или частично 10 Защитени територии и 21 Защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 за които състоянието на водите е значим фактор.

ОПРГТ потвърждава режимите на управление на елементите на Националната екологична мрежа в област Монтана. Очаква се изпълнението на дейностите да окажат положителен ефект върху физическите модификации на речното корито, регулирането на оттока и деградацията на крайречната растителност, с което ще има кумулативно, дългосрочно, положително въздействие върху водолимитираните местообитания и видове.

Дейността „Използване на отгледни сечи с минимални интензивности и възобновителни сечи с естествено възобновяване и максимално удължен възобновителен период“ в горските територии, където основната цел на управление е поддържане и развитие на рекреационния потенциал на горските територии в област Монтана би могла да имат краткотрайно, временно отрицателно въздействие по отношение възможни негативни въздействия върху състоянието на повърхностните, подземните и/или минералните води във водноохранните зони, за периодите в които се провеждат горскостопанските мероприятия.

Стопански горски територии

Поставените в ОПРГТ на област Монтана цели и насоки за управление в стопанските горски територии се очаква да имат общо средносрочно до дългосрочно, постоянно, положително въздействие върху повърхностните и подземните води.

Краткотрайно, временно отрицателно въздействие по отношение възможни негативни въздействия би могло да се очаква по време на горскостопанските дейности свързани с провеждане на отгледни и възобновителни сечи.

При планирането на дейности и реализирането им в стопанските горски територии за максимално производство на строителна дървесина от единица площ би следвало да не се допуска локализирането на такъв тип насаждения в 100 метровата крайречна зона, с цел предотвратяване появата на ерозионни процеси по речните брегове. В случай на съществуващи стопански горски територии в близост до речни брегове, то би следвало да се планира и буферна зона от естествена дървесна растителност по бреговете с ширина не по-малко от 25 (в планински и полупланински участъци) до 50 м (в равнинни участъци).

Зони за защита от урбанизация

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Заложените цели и насоки за управление в горските територии за защита от урбанизация имат положително въздействие върху повърхностните, подземните и минералните води. В тях се въвежда забранителен и ограничителен режим по отношение на бъдещо строителство, като се прави изключение за елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения. Зоните за защита от урбанизация са локализирани във високите старопланински части на областта, където са концентрирани основните водохващания и при разрешаване изграждането на хидротехнически съоръжения би следвало да се изготви първоначална оценка на естествените ресурси, необходимите количества за екосистемите и разполагаемите ресурси за да не се постигне дисбаланс и пряк, отрицателен ефект във водния сектор.

Потенциалния риск за постигане на дългосрочно отрицателно въздействие да голяма степен е компенсирани с изискванията на Закона за водите и приложимите наредби свързани с издаване на разрешителни за водовземане и/или ползване на воден обект. Процедурата по издаване на разрешителни предвижда оценка за състоянието на водните тела (повърхностни и подземни) и на техните разполагаеми водни ресурси.

Зони за изграждане на ски писти и съоръжения към тях

Липсват цели и насоки за управление на тези територии. Очакваното въздействие е съгласно т. 6.3.А по-горе.

В.2. Оценка на въздействието на насоките за управление на областно ниво и за общините

На областно ниво

По отношение на повърхностните, подземните и минералните води, изпълнението на предвидените оперативни цели в приоритетни направления № 1. „Устойчиво стопанисване и ползване в горите“, № 4. „Управление на природните в т.ч. и на водните ресурси“ и № 5. „Връзки с обществеността, обучение, взаимодействие между институциите“ ще окаже дългосрочно, постоянно и положително въздействие.

Ако те бъдат осъществени ще се постигне устойчивото управление на водните ресурсите по общини и като цяло за областта и поддържане на съществуващата система за водоснабдяване, чрез намаляване на загубите по водопроводната мрежа, както и проектиране на нови клонове. Изпълнението на оперативните цели ще имат положителен ефект също върху балнеоложкия и оздравителния туризъм, общото подобряване състоянието на речната мрежа и водоемите, ограничаването на ерозионните процеси и намаляване на рисковете от наводнения.

Същевременно планираното изграждането на нови водохващания и сондирането за откриване на нови водоизточници, би следвало да се съобрази с изискванията на Закона за водите и приложимите наредби, имащи отношение към издаването на разрешителни за водовземане, проучване, ползване и опазване на подземните води, както и с оценката за състоянието на водните тела и на техните разполагаеми водни ресурси.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Установяване и поддържане на стабилни връзки между общините, СЗДП ДП, ДГС, различни институции и местното население ще допринесе за по-доброто разбиране и подкрепа за работата на горските стопани, както и за по-добра координация между държавните администрации отговорни за устойчивото управление на околната среда и водите. Същевременно в Приоритетно направление № 5 и оперативна цел № 3 би следвало да се добави и Басейнова Дирекция за управление на водите в Дунавски район – с център Плевен, като страна в планираната междуинституционална комуникация.

Дейности по внедряването и използване на ГИС в работата на институциите от горския сектор в област Монтана (приоритетно направление № 5, оперативна цел № 4) ще имат кумулативно, постоянно и положително въздействие в случай, че се постигне обмен на изградената местна база данни, както с други икономически сектори (както е заложено в ОПРГТ към момента) така и с определени държавни администрации и структури – МОСВ (БД и РИОСВ), МРРБ и др.

Реализирането на дейности в приоритетно направление № 2 „Развитие на устойчив туризъм“ и № 3 „Подобряване на инфраструктурата“ биха могли да окажат пряко или косвено, краткотрайно или средносрочно отрицателно въздействие върху водните ресурси на областта.

Очакваният засилен човекопоток в резултат от разработване на туристическите маршрути в горските територии и създаването на зелени (паркови) зони около водните площи може да стане допълнителен източник на дифузно и/или точково замърсяване на водите с биогенни и други вещества, в резултат на което да се влоши екологичното състояние на водите.

Включването на риболовния туризъм, като част от планираната диверсификация на туристическия продукт може да причини изкривяване на данните получавани от контролния мониторинг в системата на ИАОС и БД, поради факта, че рибната фауна е един от биологичните елементи за качество, съотносими към оценката за състоянието на ВТ. Поради това при разработване концепцията за този вид туризъм, тя трябва да бъде трайно съобразена с изискванията на ЗВ, закона за рибарството и аквакултурите (ЗРА), ПУРБ на Дунавски район, системата и плановете за мониторинг на повърхностните води.

Дейностите по възстановяване и поддържане на пътищата за достъп и движение в горите, изграждането на съоръжения за укрепване на свлачищните терени покрай пътищата, поддържането на маршрутите и туристическа инфраструктура в горските територии могат да окажат краткосрочни до средносрочни, временни, отрицателни въздействия в резултат от замърсяването на водите и речните легла за периода в които се извършват.

За общините

Защитни горски територии

От разписаните в ОПРГТ общи насоки за управление на защитните горски територии по функционални категории, дефинираните забрани и ограничения, специфични за

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

общините в област Монтана, разработени на основата на нормативните документи и най-добрите лесовъдски практики, една значителна част ще имат дълготрайно, постоянно, положително въздействие върху водните ресурси. Пряк положителен ефект се очаква да окажат и част от наложените забрани и ограничения, а именно:

- Да не се допуска намаляване на площта на защитните гори;
- Да не се допуска влошаване състоянието на защитните гори;
- Да не се допуска увеличаване на ерозираните земи и поява на други деградационни процеси в горските територии;
- Недопускане намаление на площите на горските територии от горната граница на гората;
- Прилагат се всички ограничения и режими, изисквани в съответните нормативни документи и административни актове;
- Други, като забрана за дейности, които могат да нарушат естественото състояние, да намалят естетическата стойност на горските територии и/или на ландшафтите биха имали косвено положително въздействие в върху водите в резултат от общото подобряване състоянието на околната среда.

Отделни насоки за управление могат да окажат с различна по степен и продължителност отрицателно въздействие върху водните ресурси.

Създаването на интензивни култури с къс турнус (industrial forestry) в крайречните земи, може да стимулира ерозионни процеси по бреговете на реките или да намали ретензиония потенциал на крайречните зони, в резултат на което ще се компрометират морфологичните условия и ще се увеличи опасността от наводнения, особено в райони с висок рисков потенциал. Въздействието ще бъде кумулативно, дългосрочно, пряко и отрицателно.

Въпреки, че развиването на линейни пояси от дървесна и храстова растителност по границите на земеделските парцели, около земеделските ферми, край канали, пътища и др. с оглед опазване на почвите, по същество има положителен ефект, е възможно различно по степен и продължителност отрицателно въздействие, ако по бреговете на водни обекти (реки, канали) то се осъществи с нетипични за типа местообитание видове.

Всички насоки в управлението на горите, имащи отношение към сечи за подобряване на санитарното им състояние, възобновителни сечи, сечи за подмладяване на растителността и др. могат да окажат краткотрайно, временно отрицателно въздействие по отношение състоянието на повърхностните води и речните легла за времето на провеждане на горскостопанските мероприятия.

Специални горски територии

По-голяма част от заложените насоки и препоръки в ОПРГТ за специалните горски територии имат положително въздействие върху повърхностните, подземните и минералните води. ОПРГТ потвърждава режимите на управление на елементите на Националната екологична мрежа в област Монтана.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Насоките и препоръките отнасящи се към развитието на туризма и инфраструктурата (курортна и балнеоложка) могат да имат различно по степен, срочност и продължителност отрицателно въздействие. Като такива могат да бъдат определени:

- Проектиране на еко-пътеки и еко-маршрути там, където няма да бъдат обезпокоявани птиците в период на размножаване и/или гнездене, да се опазват т.н. „хранителни дървета“;
- Развитие на алтернативни форми на туризъм и разработване на туристически маршрути в партньорство с общините в областта, организиране на обучение за развитие на селски и еко туризъм и изграждане на места за отдих и къмпинги;
- Стимулиране развитието на разнообразни и устойчиви форми на туризъм и на културните и креативни индустрии;
- Активизиране на туристическия потенциал чрез развитие на различните форми на туризъм, вкл. алтернативни;
- Насърчаване развитието на целогодишен интегриран туризъм чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство и/или исторически атракции;
- Идентифициране възможностите и ресурсите на общината (традиции, наличие на знания и ноу -хау, възможности за коопериране с други общини и др.) за (развитие на алтернативни видове туризъм (голф, подготовка и рехабилитация на спортисти, научно образователен и конгресен туризъм, бизнес туризъм и др.);
- Създаване на нови курортни структури и изграждане на лечебни балнеологични центрове на територията на общината;
- Запазване целостта на ландшафта при планиране на горски пътища и на съпровождащата горскостопанската дейност и инфраструктура.

Очакваното вторично отрицателно въздействие върху повърхностните, подземните и минералните води може да се сведе до:

- възможно допълнително дифузно и/или точково замърсяване на водите с биогенни и други вещества и влошаване екологичното състояние на водните тела;
- увеличено ползване на естествени водни ресурси за задоволяване на питейно - битовите, санитарните и балнеоложките нужди в курортните центрове.

Стопански горски територии

Заложените цели и насоки в стопанските горски територии имат дългосрочно, пряко, положително въздействие върху водните ресурси на областта.

Известно отрицателно въздействие могат да имат насоки свързани с прилагане на адекватни и ефективни лесовъдски и лесокултурни мероприятия, съобразени със

състоянието на горските екосистеми, но като цяло приемане, че това въздействие ще бъде краткотрайно и временно за времето на провеждане на горскостопанските мероприятия.

В.3. Оценка на въздействието на цели и насоки за Ловното стопанство

По-голяма част от заложените насоки и препоръки в ОПРГТ по отношение на ловното стопанство се очаква да окажат неутрално въздействие върху водните ресурси. Възможно е единствено възникване на вторично дифузно замърсяване на водите с биогенни и други вещества, в резултат на което да се влоши екологичното състояние на водите, като въздействието ще бъде слабо до умерено, временно и отрицателно.

Г. Кумулативно въздействие

Предвижданията в рамките на ОПРГТ водят до положителен и не са свързани със значителен отрицателен кумулативен ефект върху водите.

Управлението на водните ресурси в област Монтана се извършва на басейнов принцип и в обхвата на Басейнова Дирекция за управление на водите в Дунавски район. Контрола върху заустването на отпадъчни води в повърхностни водни обекти се извършва от РИОСВ - Монтана. Основните идентифицирани проблеми са свързани със:

- замърсяването на повърхностните води от точкови и дифузни източници, включително заустване на непречистени отпадъчни води от населени места без пречиствателни станции;
- трайно историческо замърсяване на основното течение на р. Огоста от извора до устие, вкл. притокът р. Мартиновска Огоста с арсен от натрупаните рудни отпадъци от мините над гр. Чипровци;
- натиска върху химичното състояние на подземните води в резултат дифузно замърсяване от земеделие и населени места без изградена канализационна мрежа;
- хидроморфологичен натиск в резултат от съществуващи речни корекции, миграционни бариери, водовземания, регулиране на оттока и др.;
- обезлесяването на речните водосбори в планинската и полупланинската зона;
- съществуващ висок риск от наводнения за района на гр. Берковица и дунавският участък на областта.

Други стратегически планове и програми, чиято реализация заедно с ОПРГТ за област Монтана биха имали кумулативно, положително въздействие върху водните ресурси са съответно:

- Втори План за управление на речните басейни за Дунавски район;
- План за управление риска от наводнение за Дунавски район;
- Горскостопански планове на всяко от държавните горски стопанства в областта;
- Областна стратегия за развитие на Област Монтана;
- Стратегии за развитие на общините в област Монтана.

Отрицателни въздействия върху водните ресурси, които заедно с реализацията на ОПРГТ за област Монтана биха имали значителен кумулативен ефект са съответно:

- Залесяване на речните брегове, крайречните зони и участъците между дигите с нехарактерни дървесни видове и съобщества, основно интензивни горскостопански култури.
- Вторично точково или дифузно замърсяване на повърхностните води в резултат от туристически и рекреационни дейности;
- Провеждане на нерегламентирана, основно браконьерска сеч в горски участъци попадащи в зоните на СОЗ;
- Водоползване от водоизточници без издадени разрешителни или изграждане на такива за водоснабдяване на населението с вода за питейни цели без учредяване на СОЗ.

В своята цялост ОПРГТ за област Монтана няма значително отрицателно въздействие, което да кумулира с други въздействия върху повърхностните, подземните и минералните води на областно ниво. Включените в плана препоръки, насоки за управление, цели и зонирването биха имали смекчаващ положителен ефект върху състоянието на водните ресурси. Като положително трябва да се разглежда и въвеждането на различни защитни режими в горските територии, концепцията за екосистемните услуги и възмездното ползване, които могат да облекчат натиска върху водоползването и подобрят устойчивостта при управлението на водите.

Д. Обобщение и изводи за въздействието

По отношение на повърхностните, подземните и минералните води въздействието на ОПРГТ за област Монтана се очаква бъде неутрално до положително, пряко, непряко и вторично. Реализацията на плана, заедно с прилагането на други стратегически документи и планове (ПУРБ, ПУРН и др.) във водния сектор, ще имат кумулативно, дългосрочно и положително въздействие.

Предвижданията на ОПРГТ за районите с идентифициран висок риск от наводнения са напълно съпоставими с мерките предвидени в ПУРН на Дунавски район (виж точка 4 „Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към ОПРГТ на област Монтана“). Очакваното кумулативно въздействие върху околната среда и водите е дългосрочно и положително, пряко, косвено и вторично.

Предвижданията на плана са съобразени с изискванията и режима на експлоатация на съществуващите водоизточници за питейно-битови нужди и минералните водоизточници, в т.ч. санитарно-охранителните зони около тях, произтичащи от закона за водите, приложимите наредби и мерките разписаните във втория ПУРБ на Дунавски район.

Предвижданията в рамките на ОПРГТ водят до положителен и не са свързани със значителен отрицателен кумулативен ефект върху водите.

Някои цели, насоки за управление и препоръки, може да окажат значително, краткосрочно до дългосрочно отрицателно въздействие. Такива са:

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- различните горскостопанските мероприятия (сечи, изграждане на нови и поддържане на съществуващи горски пътища) за периода на тяхното провеждане;
- залесяването на речните брегове и крайречни зони, когато това се извършва с неспецифични дървесни видове и съобщества;
- създаването на интензивни култури с къс турнус (industrial forestry) в крайречните земи;
- разработване на туристическите маршрути в горските територии, създаването на зелени (паркови) зони около водните площи, включително риболовния туризъм, създаване на нови курортни структури и изграждане на лечебни балнеологични центрове.

Те могат да окажат неблагоприятен ефект върху постигане на целите за добро състояние на водите, заложи в ЗВ и РДВ.

Отрицателно въздействие могат да имат и предвидените обезщетения по възмездното ползване на обществени екосистемни услуги и по-специално техният размер, в случай, че не се запази необходимия рационален баланс между стимулирането на екосистемните ползи и икономическият ефект върху техните ползватели.

Идентифицираните отрицателните въздействия могат да бъдат смекчени или ограничени при прилагане на набор от мерки, предложени в настоящата екологична оценка.

6.4. Въздействие върху земните недра

А. Въздействие, свързано с предложеното функционално зонироване на горските територии в Част II на ОПРГТ

Въздействие върху геоложката основа, и то положително, дългосрочно, пряко и косвено, ще има при следните функционални категории, предложени в ОПРГТ:

А. Защитни гори

А(1) Горски територии за защита на почвите

Горските територии за защита на почвата са с обща площ 21 097,2 ha, от която 19 847,3 ha залесена и 1 249,9 ha незалесена. Най-големи площи има в общини (по низходящ ред): Чипровци, Георги Дамяново, Берковица, Вършец и Монтана, като пробладаващи са залесените площи, а незалесените са около 3 до 5 %

А(7) –Горски територии, създадени по технически проекти за борба с ерозията

Създадените по технически проекти за борба с ерозията горски територии, включени в обхвата на технически проекти за борба с ерозията са с обща площ 1 293,3 ha, изцяло върху залесена площ са на територията на община Георги Дамяново (ДГС Говежда).

Защитните гори оказват и защита на геоложката основа, върху която се формира почвения субстрат.

Б. Въздействие, свързано с предложеното възмездно ползване на обществени екосистемни ползи в част III на ОПРГТ

Стопански дейности, за които се дължи плащане за обществени екосистемни ползи от горските територии и имат отношение към геоложката основа са:

а. Стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза „защита срещу ерозия на почвата от лавини и наводнения“:

- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в транспорта
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в туризма, рекреацията и спорта
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в енергетиката
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в строителството
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в селското стопанство (растениевъдство и спомагателни дейности), вкл. върху терени, прилежащи на горски територии от функционална категория А(1), А(7), Б(13).

Няма данни за конкретни проекти или предвиждания за дейности в ОПРГТ и не може да се направи конкретна оценка, но всяка от тези дейности има потенциал да окаже в някаква степен въздействие върху геоложката основа. За никоя от тях не са характерни дълбоки изкопи или тунелни изработки, които оказват най-силно негативно въздействие.

В. Въздействие на целите на управление на горските територии и на ловното стопанство съгласно Част IV на ОПРГТ

В.1. Оценка на въздействието на цели, насоки и препоръки за стопанисване за Горското стопанство

Връзка със състоянието на геоложката основа имат следните цели, насоки и препоръки за *А. Защитни горски територии*:

А(1) В горските територии за защита на почвата:

Основната цел на управление е запазване и подобряване на защитната им функция, свързана със защита на почвата, овладяването на ерозията, свлачищата, пороите, стабилизиране на бреговете ивици на големите реки. Защитата на почвата се залага като цел на всички провеждани лесовъдски мероприятия и технологии за тяхното изпълнение. Под защита на почвата се разбират всички възможни въздействия на горите за ограничаване на ерозията и други процеси на деградация на почвите.

Индикаторът за оценка на тази под категория е сравнението на площите на горските територии по вид и степен на ерозия, в началото и след изпълнение на настоящия план.

Насоки за управление, забрани и ограничения: Насоките за управление се изразяват в използването на минимални въздействия върху горските територии, посредством планирани сечи и залесявания и технологиите за тяхното изпълнение:

- регулиране пашата на домашни животни във възобновителни участъци, горски култури и противоерозионни гори;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- адаптиране и внедряване на нови технологии за възстановяване на увредени от пожари горски почви;
- продължаване на залесителните дейности и създаване на култури върху голите площи, а също и със залесяване в изредени насаждения и култури;
- при сечта вършината на стръмните терени трябва да се събира по хоризонталите за задръстване на застрашените от ерозия долове;
- за предотвратяването на ерозията от голямо значение е правилното извеждане на възобновителните и отгледни сечи и начина на почистване на сечищата;
- основен дял в борбата с ерозията и за в бъдеще ще заема укрепването чрез залесяване на застрашените от развитие на ерозионни процеси терени, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност;
- прилагане на терасиране и други противоерозионни технологии за почвоподготовка при залесяване на стръмни горски терени;
- подпомагане на възобновяването чрез изсичане на подлеса в изредени насаждения;
- възстановяване и поддържане на полезащитните горски пояси и извършване на нови противоерозионни залесявания;
- затревяване на склонови земи с наклон под 10° за стабилизиране на почвата и използване на ефекта на мулчирането в засушливи райони;
- въвеждане и адаптиране на добри практики за устойчиво управление на почвите в условия на климатични промени, които да допринесат за ограничаване и/или намаляване уврежданията на почвите до безрискови нива за околната среда;
- да се водят предимно отгледни и санитарни сечи;
- в насаждения от лесно възобновяващи се издънково дървесни видове се допуска сеч за подмладяване на растителността;
- залесяванията са възможни единствено в съответствие с утвърдени горскостопански планове и програми.

Въздействията при осъществяване на целта оказват вторични, дългосрочни, постоянни и положителни последици, като ограничават ерозионните процеси върху геоложката среда.

А(7) В създадените по технически проекти за борба с ерозията горски територии, включени в обхвата на тези проекти:

Основна цел на управление е запазване и възстановяване на противоерозионните горски насаждения. Целта на противоерозионните залесявания се определя в отделните технически проекти и включва възстановяване на растителността в поройни горски земи, осигуряване на необходимата стабилност на терена, укрепяване на равнини и др.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Индикатор за оценка на тази под категория е сравнението на площите на възстановените горски територии и състоянието им (не се допуска влошаване на състоянието им) по време на изпълнение на настоящия план.

Насоки за управление, забрани и ограничения: Насоките за управление се изразяват в използването на минимални въздействия върху горските територии, посредством планирани сечи и залесявания и технологиите за тяхното изпълнение. За изпълнението на целите е необходимо да се следват описаните в техническия проект за борба с ерозията лесокултурни мероприятия и да се прилагат адекватни лесовъдски намеси, съобразени със състоянието на тези горски територии.

Въздействията при осъществяване на целта оказват вторични, дългосрочни, постоянни и положителни последици, като ограничават ерозионните процеси върху геоложката среда.

В.2. Оценка на въздействието на насоките за управление на областно ниво и за общините

Геоложката основа и нейното състояние е относима към следните насоки за управление на горските територии на областно ниво:

Приоритетно направление 2. Развитие на устойчив туризъм

Приоритетно направление на областно ниво е повишаване и развитие на туристическия потенциал.

Насоки за управление – дефиниране и обособяване на целеви групи, към които ще бъде насочен туристическия продукт; реконструкция на старата и изграждане на нова инфраструктура.

Оперативна цел 3. Съхранение и устойчиво използване на природните ресурси чрез:- Оптимизиране на предвидените лесокултурни мероприятия около проектирани и съществуващи туристически маршрути и обекти.

Оперативна цел 4. Създаване на зелени зони около населените места, водните площи и промишлените обекти:-Създаване и поддържане на паркови зони и зони за рекреация около общинските центрове и паспортизация на зелената инфраструктура

Оперативна цел 6. Развитие на компонентите на туристическата инфраструктура в горските територии.

Приоритетно направление 3. Подобряване на инфраструктурата

Оперативна цел 1. Възстановяване и поддържане на пътищата за достъп и движение в горите чрез: Изграждане и поддържане на уеб-базирана информационна система с данни и карти за собствеността, характеристиките и състоянието на горско-пътната мрежа - пътища и трасета за достъп и движения в горите; Възстановяване на пътища с местно значение за населените места; Проектиране, изграждане и поддържане на ефективна горско-пътна мрежа с по-висока товароносимост.

Оперативна цел 2. Предприемане на мерки и изграждане на съоръжения за укрепване на свлачищните терени покрай пътищата в горските територии, редовно

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

почистване и поддържане на прилежащата на горско-пътната мрежа инфраструктура чрез: Разработване на система за наблюдение и поддръжка на пътищата за достъп в горите.

Оперативна цел 3. Развитие на специализираната туристическа инфраструктура около населените места, както и в околоселищните горски територии чрез:

- Подобряване на пътно-транспортната инфраструктура в горските територии;
- Подпомагане поддържането на маршрутите и туристическата инфраструктура в горските територии;
- Работа с местните общности, фирми ползватели и институциите за осигуряване на подобрена координация и превенция на увреждането на горско-пътната мрежа;
- Разработване на годишни и периодични планове за ремонт и поддръжка на горско-пътната мрежа.

Насоки за управление на горските територии по видове гори на **общинско ниво**:

Отношение към земните недра имат формулираните за общините насоки за управление, забрани и ограничения за защитните гори:

Насоки за управление: Прилагане на адекватни и ефективни лесовъдски и лесокултурни мероприятия, съобразени със състоянието на горските екосистеми

Забрани и ограничения:

- Да не се допуска намаляване на площта на защитните гори;
- Да не се допуска влошаване на състоянието им;
- Да не се допуска увеличаване на ерозираните земи и поява на други деградационни процеси;
- Недопускане намаление на площите на горските територии от горната граница на гората;
- Да не се допуска увеличение на младите и средно възрастни класове на възраст за сметка на силно намаление на зрелите и презрели насаждения в горските територии от горната граница на гората.

Изпълнението на оперативните цели по приоритетните направления на областно ниво и дейностите по насоките за управление със спазване на забраните и ограниченията на общинско ниво, гарантират дейностите, които оказват вторично, косвено дългосрочно и положително въздействие върху геоложката основа и нейното съхранение при деградационни процеси.

В.3. Оценка на въздействието на цели и насоки за Ловното стопанство

Няма отношение към геоложката основа.

Г. Кумулативно въздействие

Не се очаква, както при прилагане на предвижданията в рамките на ОПРГТ, така и при реализиране на предвижданията на относимите стратегии, планове, програми, и на съответни обекти на територията на областта.

Д. Обобщение и изводи за въздействието

Очакваните въздействия от прилагането на ОПРГТ при управлението на горските територии са косвени, вторични, постоянни и положителни по отношение на земните недра. Не се очаква кумулативно въздействие.

6.5. Въздействие върху почвите и земеползването

А. Въздействие, свързано с предложеното функционално зонироване на горските територии в Част II на ОПРГТ

Въздействието по отношение на почвите, свързано с предложеното функционално зонироване на горските територии е положително, пряко и дълготрайно.

В ОПРГТ е дадена функционална категоризация на горските територии (*защитни гори, специални гори, стопански гори*). Функционалната категоризация е дадена по общини.

По отношение въздействие и опазване на почвите и земеползването на горските територии (заложен в ОПРГТ) функционалното зонироване се отразява както следва:

А. Защитни гори

А (1) Горските територии за защита на почвата са с обща площ 21 097,2 ха, от която 19 847,3 ха залесена и 1 249,9 ха незалесена. Най-големи площи има в общини (по низходящ ред): Чипровци, Георги Дамяново, Берковица, Вършец и Монтана, като преобладаващи са залесените площи, а незалесените са около 3 до 5 %

„*Защитата на почвата е заложено като цел* на всички провеждани лесовъдски мероприятия както при планирането им, така и при избора на конкретни технологии за тяхното изпълнение. Под защита на почвата се разбират всички възможни въздействия на горите за ограничаване на ерозията и други процеси на деградация на почвите.

С предложеното функционално зонироване положително ще се отрази превеса на горски територии, чийто земи и почви подлежат на опазване - да не се допуска увеличаване на ерозираните земи и поява на други деградационни процеси в тях.

А(6) Защитни горски пояси

Защитни горски пояси са с обща площ 19,3 ха, която е цялата е залесена в общините Вълчедръм, Медковец и Якимово.

Благоприятното влияние на полезащитните горски пояси се проявява в различни направления: ветрозащитен ефект; изменения в относителната влажност на въздуха; запазване на снежната покривка от отвяване; увеличаване количеството на валежите;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

влияние върху нивото на подпочвените води, температурния режим и *почвеното плодородие*.

А(7) Създадените по технически проекти за борба с ерозията горски територии, включени в обхвата на технически проекти за борба с ерозията са с обща площ 1 293,3 ha, изцяло върху залесена площ на територията на община Георги Дамяново (ДГС Говежда).

Необходимо е да се следват описаните в техническия проект за борба с ерозията лесокултурни мероприятия и да се прилагат адекватни лесовъдски намеси, съобразени със състоянието на тези горски екосистеми.

Б. Специални горски територии

Б(1) Включени в границите на защитените територии по смисъла на ЗЗТ (с обща площ 5 485,5 ha, от която 5 215,8 ha залесена и 269,7 ha незалесена) и защитените зони, декларирани и обявени по реда на ЗБР (с обща площ 85 694,7 ha, от която 82 461,5 ha залесена и 3 233,2 ha незалесена) както и други специални горски територии, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статутни и режими на опазване.

Прилагат се всички ограничения и режими, изисквани в съответните нормативни документи и административни актове за опазване на почвата и почвеното плодородие.

Б(11) С рекреационно значение гори са с обща площ 2 381,2 ha, от която 2 306,2 ha залесена и 75,0 ha незалесена. Най-много по площ такива гори има в община Вършец – общо 1797,6 ha.

В. Стопански горски територии

Стопански горски територии са с обща площ 3462,4 ha, от която 3137,0 ha залесена и 325,4 ha незалесена. Стопански гори има във всички общини, с най-голяма площ - общини Монтана, Брусарци, Бойчиновци, Якимово – благоприятно въздействие върху почвите, в резултат на предвиденото устойчиво управление.

Г. Зони за защита от урбанизация

Предложенията за обособяване на *Зони за защита от урбанизация*, вкл. дефинирането на техния конкретен териториален обхват – с обща площ 5482,7 ha, от която 5354,2 ha залесена и 128,5 ha незалесена. Най-голями зони по площ се намират в общините Берковица, Георги Дамяново, Чипровци, Вършец.

Част от критериите за определяне на зоната е „защита от ерозия на почвата“, както и „поддържането на традиционния ландшафт“.

За специалните горски територии, получили по реда на Закона за горите статут на зони за защита от урбанизация, се изключват възможностите за последваща промяна на предназначението на поземлените имоти и въвеждане на нови функции.

Въздействието върху почвите, свързано с предложеното функционално зонироване на горските територии ще окаже положително дълготрайно и въздействие. Защитата на почвата от ерозия и дефлация и опазване на почвеното плодородие е заложено като цел на всички провеждани лесовъдски мероприятия както при планирането им, така и при избора на конкретни технологии за тяхното изпълнение.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Д. Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях

Предвидената зона е с обща площ 1222,4 ха, от която 1189,8 ха залесена и 32,6 ха незалесена, разположени в границите на община Берковица (ски-зона Ком):

Въздействието върху почвите се изразява в унищожаване на растителност и засилване на процесите на ерозия поради неправилно изграждане на съоръжения, ски писти и влекае, пътища за достъп, както и от неадекватни рекултивация и поддържане на зоната. Възможна е появата на т.н. „туристическа ерозия” от претоварване на зоната.

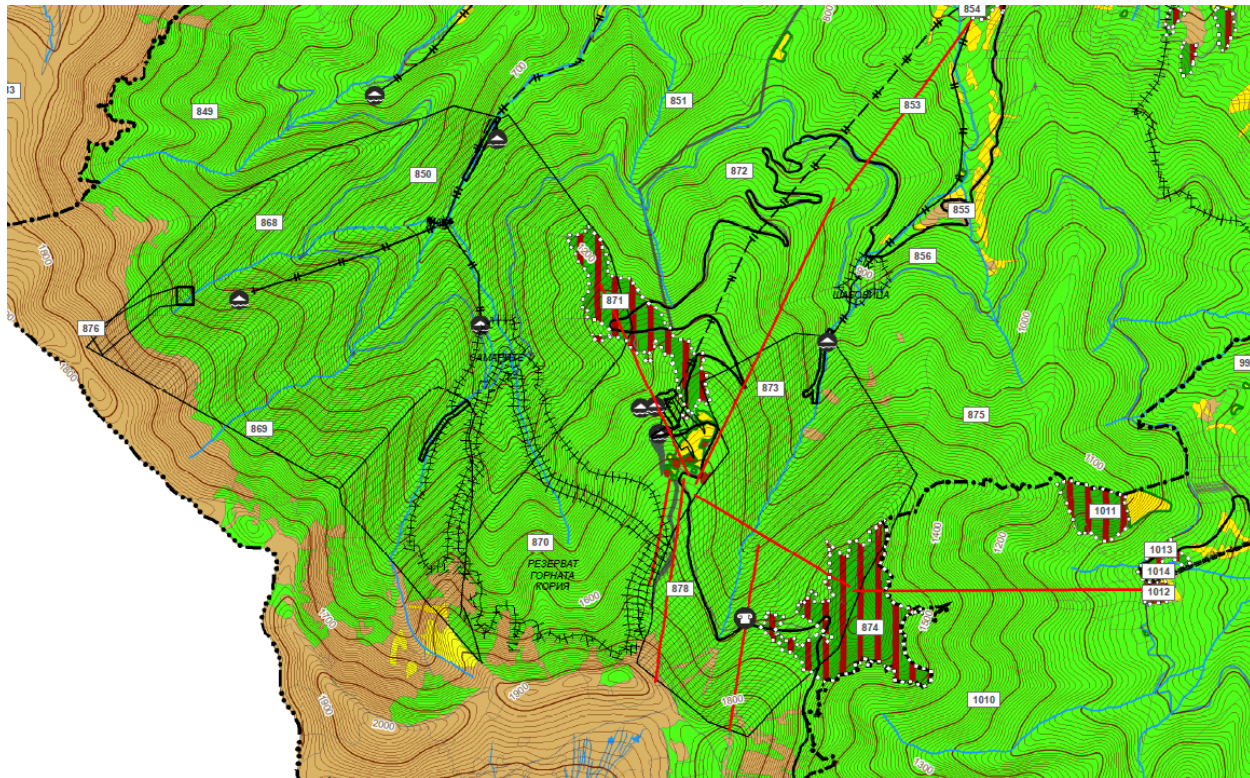
По отношение на земеползването в Таблица № 6.5-1 е представено разпределението на категории на горските територии и функционална принадлежност.

Таблица № 6.5-1. Категории на горските територии и функционална принадлежност, площ в ха

Категория на горските територии	Функционална принадлежност на горските територии	Площ, ха	
		Обща площ	Залесена площ
А. Защитни гори	А1 - Горски територии за защита на почвата	21097,2	19847,3
	А2 - Горските територии за защита на водите	20829,3	19515,8
	А3 - Горските територии за защита на урбанизираните територии	2225,7	2086,0
	А4 - Горските територии за защита на сградите и обектите на техническата инфраструктура	7794,9	7211,5
	А5 - Горски територии от горната граница на гората	1843,8	1770,4
	А6 - Защитни горски пояси	19,3	19,3
	А7 - Горски територии, създадени по технически проекти за борба с ерозията	1293,3	1293,3
Б. Специални горски територии	Б1 - Горски територии, включени в границите на защитените територии по смисъла на ЗЗТ	5485,5	5215,8
	Б2 - Горски територии, включени в защитените зони, обявени по реда на ЗБР	85839,1	82600,4
	Б3 - Други специални горски територии, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статуту и режими	59,4	57,0
	Б4 - Семепроизводствени насаждения и градини	683,2	683,2
	Б5 - Горски разсадници	40,2	1,4
	Б6 - Опитни и географски култури от горски дървесни и храстови видове	35,7	35,7
	Б7 - Дендрариуми	3,1	0
	Б8 - Научноизследователски и учебно-опитни гори	7293,7	6803,6
	Б9 - Горски територии до 200 m около туристически хижи, категоризирани по ЗТ и обекти с религиозно значение	251,2	237,6
	Б10 - Бази за интензивно стопанисване на дивеча, съгласно регистъра на ИАГ, дирекция „Ловно стопанство“	191,2	181,5
	Б11 - Горски територии с рекреационно значение	2381,2	2306,2
	Б12 - Горски територии за поддържане на ландшафта	22567,2	22561,0
	Б13 - Горски територии с висока консервационна стойност	34779,5	34345,7
В. Стопански горски територии		3952,2	3571,8
Г. Зони за защита от урбанизация		5662,1	5530,4
Д. Зона за изграждане на ски писти и съоръженията към тях		1222,4	1189,6

Това разпределение е изключително благоприятно по отношение на въздействие върху околната среда и здравето на хората, като следва да се преразгледа определената територия за категория Д, тъй като не съответства на определените горски площи от 36,4 ха

за развитие на ски-зоната в община Берковица, съгласно ОУП на общината (на следващата фигура е представен извадка от картния материал към ОУП, в частта касаеща част от териториите за туризъм и рекреация) и извършените за него екологична оценка и оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони.

Фигура № 6.5-1 Територии за изграждане на ски писти и съоръжения в ОУП на Община Берковица

Б. Въздействие, свързано с предложеното възмездно ползване на обществени екосистемни ползи в част III на ОПРГТ

Разгледана е само част *Стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза „защита срещу ерозия на почвата от лавини и наводнения“*:

Във всяка една от останалите дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза, водят по косвен начин до положително въздействие върху почвата, в резултат на нейното опазване.

Въздействие по отношение на почвите, свързано с предложеното възмездно ползване на обществени екосистемни ползи е пряко, вторично, краткосрочно и продължително .

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

За целите на управлението на горските територии и на ловното стопанство ОПРГТ разпознава както следва:

1. Стопански дейности, за които се дължи плащане за обществени екосистемни ползи от горските територии в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие;

В изпълнение на чл. 249. (2) т.2. от Закона за горите, предложени са следните видове активности като стопански дейности, за които се дължи плащане за обществени екосистемни ползи от горските територии в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие:

а. Стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза „защита срещу ерозия на почвата от лавини и наводнения“:

- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в транспорта;
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в туризма, рекреацията и спорта;
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в енергетиката;
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в строителството;
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в селското стопанство (растениевъдство и спомагателни дейности), вкл. върху терени, прилежащи на горски територии от функционална категория А(1), А(7), Б(13).

За защита срещу ерозия на почвата от лавини и наводнения в горски територии в област Монтана, в които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно е предложена площ от около 30166 ha.

В ОПРГТ е заложено, че „определянето на зоните извън горските територии, в които ползването на обществени екосистемни ползи от горите е възмездно, е предмет на мотивирано предложение и последващо решение от страна на изпълнителите на настоящия план и зависи от конкретните условия и наличието на стопанска активност в територии, прилежащи на горските ”.

2. Стопански субекти в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие, чиято дейност се благоприятства от обществените екосистемни ползи от горските територии;

Областен план предлага общините, в сътрудничество със съответните институции, съдържатели на подобна информация (ДГС, Басейнови дирекции, РИОСВ, Държавни агенции и др.) да формират и обновяват ежегодно регистър относно видове и брой стопански дейности (обекти и субекти) в и извън горските територии, облагодетелстващи се от екосистемните ползи от горите.

3. Предложения за горски територии и зоните извън тях, в които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно.

Определянето на горските територии, в териториалния обхват на които настоящият Областен план предлага въвеждане на възмездно ползване за обществените екосистемни ползи, осигурявани от същите гори, е обвързано с резултатите от:

- актуалната инвентаризация на горите;
- функционалното зонироване на горските територии и
- идентифицирането на горските територии, предоставящи екосистемни ползи.

Всяка горска територия, независимо от характера на собствеността, която осигурява обществена екосистемна полза, пряко произтичаща от функционалната и принадлежност, и с това облагодетелства реализирането на конкретна стопанска активност, провеждана в или извън нейния пространствен обхват, е обект на възмездно ползване. Всяка горска територия може да бъде носител на една или повече възмездни екосистемни ползи.

Няма данни за предвидени конкретни проекти в ОПРГТ, и не може да се направи конкретна оценка, но всяка от тези дейности оказва в някаква степен въздействие върху почвената покривка и е възможно без прилагане на подходящи лесовъдни практики да доведе до възникване на ерозионни процеси, унищожаване на хумусния пласт, нарушение във водния баланс на почвата и почвеното плодородие.

В. Въздействие на целите на управление на горските територии и на ловното стопанство съгласно Част IV на ОПРГТ

В.1. Оценка на въздействието на цели, насоки и препоръки за стопанисване за Горското стопанство

Отношение към състоянието на *почвите и земеползването* имат следните цели, насоки и препоръки:

А. Защитни горски територии

А(1). Горски територии за защита на почвата

Съгласно ОПРГТ основна цел на управление е запазване и подобряване на защитната им функция, свързана със защита на почвата, овладяването на ерозията, свлачищата, пороите, стабилизиране на бреговете ивици на големите реки.

Системата от мерки за борба с ерозията представляват комплекс от защитни средства и методи, които са насочени към регулиране на повърхностния отток, предпазване на почвата от измиване, възстановяване и повишаване на плодородието на ерозираните почви, най-рационалното им стопанско използване и отстраняване на причините, които могат да предизвикат ерозия.

В зависимост от мястото на приложението и по типа на изграждане, целият комплекс от противоерозионни мероприятия съдържа следните групи мероприятия:

- организационни – най правилно съчетаване и разположение на всички мероприятия за борба с ерозията на територията на дадено горско стопанство.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Трябва да осигурява изпълнение на перспективните и годишни планове на всички аспекти в горското стопанство;

- агротехнически – всички противоерозионни начини на обработване на почвата, както и система на торене на ерозиралите земи;
- агролесомелиоративни – включват полезащитните и водорегулиращи горски пояси и насажденията върху извън бреговите земи и в хидрографската мрежа. Използва се водорегулиращото и почвозащитно действие на растителността;
- хидротехнически (мелиоративно технически) – използват се различни малки и големи технически устройства за разпръскване, задържане и отвеждане на повърхностния воден отток, както и за борба с линейната ерозия. Включват и някои специални мелиоративно-технически мероприятия - терасиране, подравняване, засипване на оврази, ровини и др.

Противоерозионните горски насаждения са важна съставна част от мероприятията за борба с почвената ерозия. Противоерозионната роля на горските насаждения е както следва:

1) Влияние върху заета от тях площ

- задържа валежите (намалява разрушителното действие на дъждовните капки върху почвата);
- предпазва почвата от разрушаване и укрепва почвените пластове (подобрява структурата и физическите свойства на почвата, задържа повърхностния воден и твърд отток).

2) Влияние на съседните територии (намаляват скоростта на вятъра)

- подобряват микроклимата, равномерно разпределят снега, предпазват почвата от разрушаване и издухване.

Въздействията върху почвите при осъществяване на целта като цяло оказват пряко влияние, дългосрочни, постоянни и положителни последици, като насоките за управление са насочени в борбата с ерозията – да ограничат развитието на ерозионните процеси, намаляване на почвеното плодородие, прилагането на противоерозионни технологии, въвеждане и адаптиране на добри практики за устойчиво управление на почвите в условия на климатични промени.

A(2) В горските територии за защита на водите

Положително въздействие - изграждане на многовидови крайречни буферни системи/защитни пояси - създават възможност за многофункционално стопанисване при бъдещи климатични промени, имат висок водорегулиращ ефект, *влият за ограничаване на ерозионните процеси, предпазват от наводнения и унищожаване на почвеното плодородие; използване на технологични схеми и техника за дърводобив с минимални въздействия върху почвената покривка.*

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Въздействията при осъществяване на целта оказват вторични, дългосрочни, постоянни и положителни последици, като ограничават ерозионните процеси и запазване на почвеното плодородие.

A(3) В горските територии за защита на урбанизираните територии

Положително въздействие – вторично, дългосрочно - поддържане на по-висок процент лесистост чрез залесяване на изоставени земи и ограничаване възникването на ерозионни процеси, запазване на почвеното плодородие и ограничаване на вредните емисии в почвата

A(4) В горските територии за защита на сгради и обекти на техническата инфраструктура

Положително въздействие, пряко и вторично, дългосрочно - забраните и ограниченията са свързани с дейности, целящи подобряване на санитарното състояние - водещи до опазване почвите от замърсяване;

A(5) Горски територии от горната граница на гората

Положително въздействие – пряко и вторично, дългосрочно - опазване на почвите от ерозия - прилагане на адекватни лесовъдски мероприятия, съобразени със състоянието на уязвими горски екосистеми;

A(6) Защитните горски пояси

Положително въздействие – пряко и вторично, дългосрочно - опазване на почвите от ерозия - прилагане на спешни действия за увеличаване на площта и обхвата на полезащитните пояси или ивици дървета; осигуряване и удължаване ефективния период на въздействие на полезащитните горски пояси чрез правилен подбор на схема на засаждане и намаляване конкуренцията по отношение на почвената влага; залесяване на пустеещи и непригодни за земеделие земи (със силно деградирала почва, ниско естествено плодородие); прилагане на противодефлационни техники и технологии за обработка на почвата с цел ограничаване на прашните бури и редуцирането на повърхностния почвен слой, както и намаляване въздействието на деградационните процеси; залесяване на невъзобновени сечища, голи горски площи и изоставени земеделски земи; използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената покривка.

A(7) В създадените по технически проекти за борба с ерозията горски територии, включени в обхвата на тези проекти

Очаква се положително въздействие – пряко, вторично, дългосрочно - опазване на почвите от ерозия - насоки за управление, забрани и ограничения се изразяват в използването на минимални въздействия върху горските територии, посредством планирани сечи и залесявания и технологиите за тяхното изпълнение. За изпълнението на целите е необходимо да се следват описаните в техническия проект за борба с ерозията

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

лесокултурни мероприятия и да се прилагат адекватни лесовъдски намеси, съобразени със състоянието на тези горски екосистеми.

Общото въздействие на предвижданията за **защитните горски територии** върху почвите е както следва:

Положителни – опазване на почвите и почвеното плодородие, овладяване на ерозията, свлачищата, пороите, стабилизиране на бреговите ивици на реките.

Вторични – отрицателни въздействия не се очакват.

Кумулативни - положителни по отношение на типовете горски месторастения, опазване на водите от замърсяване.

Едновременни – положителни.

Краткосрочни – плановост и правилен избор на конкретни технологии за изпълнение на рекултивационните дейности.

Средносрочни - възстановяване и поддържане на полезащитните горски пояси и извършване на нови противоерозионни залесявания.

Дългосрочни – залесителните дейности и създаване на култури върху голите площи, основен дял в борбата с ерозията. Прилагане на отгледни сечи с диференцирана интензивност, гарантираща оптимална склопеност за осигуряване достъпа на валежите до почвата, по-добра устойчивост и по-висока продуктивност; поддържане на по-висок процент лесистост чрез залесяване на изоставени земи и ограничаване превръщането на гори в земеделски земи.

Постоянни и временни - затревяване на склонови земи с наклон под 10° за стабилизиране на почвата. Използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената покривка.

Отрицателни последици – при неизпълнение на поставените насоки за управление, забрани и ограничения на отделните действия е възможно възникване на отрицателни последици при опазване на почвата от ерозия и почвеното плодородие, замърсяване на отделни горски територии, промяна в собствеността и загуба на стопански ползи.

Б. Специални горски територии

Б(1). Включени в границите на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии

Б(2). Включени в защитените зони, декларирани и обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие

В границите на защитените територии и защитените зони са включени всички горски територии, независимо от вида на собствеността.

Планирането на лесовъдските мероприятия е съобразено с предмета и целите на защитената зона, ограничителните режими на защитените зони по ЗЗТ и ЗБР.

Б(3). Други специални горски територии, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статутни и режими

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Обектите, със статут на недвижими културни ценности и паметници на културата, При управлението на тези територии и обекти се прилагат насоки и се спазват забраните и ограниченията, посочени в съответните нормативни документи.

Б(11). С Рекреационно значение

Положително въздействие – вторично, дългосрочно – насоки насочени към опазване на почвите от ерозия.

Общото въздействие на предвижданията за **специалните горски територии** върху почвите е както следва:

Положителни – В границите на защитените зони са включени всички горски територии, независимо от вида на собствеността. При управлението на тези територии и обекти се прилагат насоки и се спазват забраните и ограниченията, посочени в съответните нормативни документи. Необходимост от изготвяне и приемане на планове за управление за тези от защитените зони за които няма такива.

Вторични – насоки за опазване на почвите от ерозия чрез забрана на всякакво строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено в документите за управление; Експериментиране на нови технологии, технологични решения и средства в горското стопанство; Експериментално прилагане на най-добри съвременни горскостопански практики.

Кумулативни - положителни по отношение на типовете горски месторастения, опазване на водите от замърсяване.

Едновременни – положителни – всички мероприятия водят до опазване на месторастенията и горските територии, респективно опазване на почвите.

Краткосрочни – насоки за плановост и правилен избор на конкретни технологии за изпълнение на отделните дейности.

Средносрочни – насоки за използване на отгледни сечи с умерени до минимални интензивности.

Дългосрочни – насоки водещи до опазване на почвите от ерозия чрез прилагане на адекватни лесовъдски мероприятия, съобразени със състоянието на уязвими горски екосистеми; Прилагане на лесовъдски дейности с минимални интензивности. Забраните и ограниченията са свързани с използването на голи сечи.

Постоянни и временни - Използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената покривка.

Отрицателни последици – при неизпълнение на поставените насоки за управление, забрани и ограничения е възможно възникване на отрицателни последици при опазване на почвата от ерозия; създаване на качествени условия за отдих и забавления, водещи до замърсяване на отделни горски територии и загуба на стопански ползи.

В. Стопански горски територии

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

В горските територии със стопанска функция целта на стопанисване е насочена към *устойчиво производство на дървесина и недървесни горски продукти*, както и предоставяне на услуги от тях. Изпълнението им води до производство на висококачествена дървесина, строителна дървесина, дърва за огрев и целулоза. Към тази категория се отнасят горите със стопанско предназначение, непопадащи в зони с други функции.

Положително въздействие, пряко и вторично – при използването на този ресурс е необходимо да се прилагат адекватни лесовъдски намеси по отношение на опазване на горските територии, съобразени със състоянието на горски екосистеми с цел опазване на почвите и предотвратяване на ерозия.

Дългосрочни – Отгледни и възобновителни сечи с приоритет на естественото възобновяване, подпомагане на стопански ценните видове, индивидуален отбор.

Отрицателни последици – при неизпълнение на поставените насоки за управление, забрани и ограничения е възможно възникване на отрицателни последици при опазване на почвата от ерозия; замърсяване на отделни горски територии и загуба на стопански ползи.

Г. Зони за защита от урбанизация

Защитният режим е ориентиран към опазване и съхраняване на обхвата, структурата и функциите на горски територии, открояващи се като среда за свръхосигуряване на регулиращи, поддържащи и културни ползи за обществото (в текста интерпретирани като „горещи точки“ на екосистемни ползи).

Положително въздействие, вторично – чрез защита и съхраняване на обхвата, структурата и функциите на гората водещи до защита на почвите от прекомерна урбанизация.

Д. Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях.

За тази категория проектът на ОПРГТ не дава цели, насоки, забрани и ограничения. Могат да се очакват както положителни, така и отрицателни последици.

Положително въздействие, пряко и вторично – определена зона за бъдещи инвестиционни намерения. При използването на този ресурс е необходимо да се прилагат адекватни лесовъдски намеси по отношение на опазване на горските територии, с цел опазване на почвите и предотвратяване на ерозия.

Отрицателни последици – Риск от възникване на проблеми по отношение опазване на почвите и възникване на ерозионни процеси. Необходимост от рекултивация и поддържане на терените за ски писти. Възможна е поява на „туристическа ерозия” по най-натоварените пешеходни маршрути в зоната.

Обобщено, въздействието върху почвите е:

Положителни – насоки за управление и забрани водещи до предотвратяване възникването и развитието на ерозионните процеси на почвата, и защита от лавини и наводнения;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Вторични – опазване на местообитанията, защита от прекалена урбанизация водещи до опазване на почвите от ерозия

Кумулативни - положителни по отношение на типовете горски месторастения, опазване на водите от замърсяване.

Едновременни – положителни – всички мероприятия водят до опазване на почвите и почвеното плодородие

Краткосрочни – положителни – своєвременна намеса и правилен избор на конкретни технологии за изпълнение на отделните дейности

Средносрочни – препоръки за плановост и правилен избор на конкретни технологии

Дългосрочни – изграждане на противоерозионни съоръжения и опазване на почвата от възникване на ерозионни процеси.

Постоянни и временни – дейности водещи до влияние върху нивото на подпочвените води, температурния режим и почвеното плодородие.

Отрицателни последици – при неизпълнение на поставените препоръки за управление, забрани и ограничения е възможно възникване на отрицателни последици при опазване на почвата от ерозия; замърсяване на отделни горски територии и загуба на стопански ползи.

В.2. Оценка на въздействието на целите и насоките за управление на областно ниво

Почвата, почвеното плодородие и нейното състояние е относима към следните насоки за управление на горските територии:

Приоритетно направление № 1. Устойчиво стопанисване и ползване в горите

Обхваща ползването на горите и техните материални ресурси (основни и странични/специални ползвания). В този приоритет влизат проблеми свързани със стопанисването на горите, проблеми породени от провеждането на дейностите в тях, както и взаимодействията между собственици, стопани и ползватели.

- *Насоки за управление* – мониторинг на състоянието на горските територии, анализ на потока предоставяне – нужди от екосистемни услуги, подобряване на връзките между собственици, стопани и ползватели, включването на различни програми и проекти за опазването на горите. Инвентаризация на горите и навременни адекватни лесовъдски намеси.

Извършване на анализ относно плановете за управление на защитените територии по ЗЗТ и защитените зони по ЗБР и връзката им със стопанисването на горите и опазването на почвите от ерозия.

Оперативна цел 1. Устойчиво ползване на дървесина от района чрез:

- Възстановяване на горски територии, засегнати от природни бедствия;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Оперативна цел 3. Поддържане на актуална и достъпна база от данни и карти за горите, функционалните зони, екосистемните услуги и биоразнообразието на горските територии на общинско и областно ниво чрез:

- Изграждане на система за постоянен мониторинг на състоянието на горските екосистеми във връзка с предоставянето на екосистемни услуги.

Приоритетно направление № 2. Развитие на устойчив туризъм

Препоръчително е развитието на културен и етнотуризъм, развитие на зимни спортове, ловен и риболовен туризъм и пр. Включва мерки по благоустрояване на съществуващи и изграждане на нова инфраструктура, както и на пешеходни туристически маршрути.

Насоки за управление - реконструкция на старата и изграждане на нова инфраструктура

Оперативна цел 6. Развитие на компонентите на туристическата инфраструктура в горските територии.

Приоритетно направление № 3. Подобряване на инфраструктурата

Подобряване състоянието на горската пътна мрежа, изграждане на нови пътища за по-голяма достъпност до отдалечените дърводобивни обекти. Изграждане на подходяща инфраструктура-пътища, заслони, горски кътове, обособени зони за пикник и др. Необходимо е подобряване на управлението и ползването на горските и водни ресурси.

Оперативна цел 1. Възстановяване и поддържане на пътищата за достъп и движение в горите чрез:

- Изграждане и поддържане на уеб-базирана информационна система с данни и карти за собствеността, характеристиките и състоянието на горско-пътната мрежа - пътища и трасета за достъп и движения в горите;

- Възстановяване на пътища с местно значение за населените места;

- Проектиране, изграждане и поддържане на ефективна горско-пътна мрежа с висока товароносимост.

Оперативна цел 3. Предприемане на мерки и изграждане на съоръжения за укрепване на свлачищните терени покрай пътищата в горските територии, редовно почистване и поддържане прилежащата на горско-пътната мрежа инфраструктура чрез:

- Разработване на система за наблюдение и поддръжка на пътищата за достъп в горите.

Приоритетно направление № 4. Управление на природните в т.ч. и на водните ресурси

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Насоки за управление - Строг контрол върху провежданите мероприятия и сечи в защитните гори. Нерегламентирани сечи и други нелегални дейности могат да предизвикат влошаване състоянието на природните ресурси (ерозионни процеси и др.).

Приоритетно направление № 5. Връзки с обществеността, обучение, взаимодействие между институциите

Установяване и поддържане на стабилни връзки между общините, СЗДП ДП, ДГС, ДЛС и останалите ведомства и местното население.

Ограничения и заплахи - сътрудничество между ползватели, стопани и собственици, финансиране, включването в различни програми и проекти.

Възможни решения – едно от тях е подобряване на връзките с обществеността

Оперативна цел 1. Повишаване осведомеността на обществото и квалификацията на заинтересованите лица чрез:

Разработване на дългосрочна стратегия за връзки с обществеността по проблемите в горските територии на областно ниво;

Обучение на частните собственици на гори – горска академия - разясняване на правата, задълженията, отговорностите и ползите от собствеността на горите;;

Укрепване на институционалния капацитет и подобряване квалификацията на персонала в институциите от горския сектор, отговорни за запазване на биологичното и ландшафтно разнообразие.

Оперативна цел 2. Приобщаване на обществеността към проблемите на горите и горското стопанство чрез:

Разработване на медийна стратегия за горските стопанства;

Информираност на населението за състоянието на горите, проблемите, последствията от природни бедствия, пожарите, незаконните сечи, от браконьерството, съхраняване на емблематични за района видове растения и животни в горските територии;

Активизиране участието на младото поколение при инициативи за залесяване и почистване на горските територии.

Оперативна цел 4. Внедряване и използване на ГИС в работата на институциите от горския сектор в област Монтана чрез:

Обучение на експерти в ТП ДГС за работа с ГИС и оценка и картографиране на екосистемни услуги от горските територии.

Насоки за управление на горските територии по видове гори на общинско ниво

За всички общини в област Монтана са дадени общи насоки за управление на горските територии по функционални категории, дефинирани забрани и ограничения, специфични за общините, разработени на основата на нормативните документи и най-добрите лесовъдски практики. Някои от тях по пряко засягащи по отношение на почвите са както следва:

Защитни гори

Насоки за управление:

1. Прилагане на адекватни и ефективни лесовъдски и лесокултурни мероприятия, съобразени със състоянието на горските екосистеми

2. Запазване на площта в защитни горски територии - *запазване и възстановяване на противоерозионните горски насаждения* и възстановяване на растителността в свлачищни и поройни горски земи.

Забрани и ограничения:

- Да не се допуска увеличаване на ерозираните земи и поява на други деградационни процеси.

Недопускане намаление на площите на горските територии от горната граница на гората.

Специални горски територии

Насоки за управление:

1. Спазване на законодателната рамка за съответните горски територии, включени в границите на защитените територии по смисъла на ЗЗТ и други закони за определяне на особени статuti и режими

2. Горските територии, декларирани и обявени по реда на ЗБР, съгласно изискванията на Наредба № 8/2011 г. за сечите в горите, глава 4, чл. 65 и чл. 66,

3. В горските територии около туристически обекти да се провеждат санитарни и отгледни сечи с ниска интензивност, както и ландшафтно-формировъчни, и селекционни сечи.

Експериментално прилагане на най-добри съвременни горскостопански практики.

Приоритетно използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената и растителната покривка.

Забрани и ограничения:

Забраняват се дейности, които могат да нарушат естественото състояние на горските територии.

Стопански горски територии

1. Прилагане на адекватни и ефективни лесовъдски и лесокултурни мероприятия, съобразени със състоянието на горските екосистеми

2. Провеждане на противопожарни мероприятия и поддържане на изградена инфраструктура

3. Доразработване и включване на актуализираната база данни за горските територии със стопански функции и визуализацията им в ГСП

Забрани и ограничения:

Забранява се извеждането на голи сечи.

Ограничаване прилагането на краткосрочно-постепенни сечи.

Общо въздействие относно почвите:

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Въздействието по отношение на почвите, свързано с целите и насоките на областно и общинско ниво е положително, пряко и дълготрайно.

Изпълнението на оперативните цели по приоритетните направления на областно ниво и дейностите по насоките за управление със спазване на забраните и ограниченията на общинско ниво, гарантират дейностите, които оказват пряко и вторично, косвено дългосрочно и положително въздействие върху опазване на почвената покривка, предотвратяване възникването на ерозионни и деградационни процеси, защита от лавини и наводнения; възстановяване на растителността в поройни горски земи и осигуряване на необходимата стабилност на терена.

В.3. Оценка на въздействието на цели и насоки за Ловното стопанство

Няма конкретно отношение към почвите.

Г. Кумулативно въздействие

Всички предложени приоритети, цели и насоки за управление, касаещи отделните елементи на природната среда са взаимнообвързани.

Всички компоненти на околната среда са обвързани, така, че всяка една дейност, всяка една насока на управление по отношение на опазване на почвата, възпрепятстване възникването на ерозионни процеси и дефлация, запазване на почвеното плодородие, опустиняване на земи, безразборното земеползване ще окаже кумулативно въздействие – положително по отношение на типовете горски месторастения, опазване на природните ландшафти.

Не се очаква кумулиране на отрицателно въздействие върху почвите в резултат на реализиране на ОПРГТ заедно с други планове, програми и конкретни обекти на територията на областта.

Д. Обобщение и изводи за въздействието

Предвижданията на ОПРГТ гарантират дейностите, които оказват пряко и вторично, косвено дългосрочно и положително въздействие върху опазване на почвената покривка, предотвратяване възникването на ерозионни и деградационни процеси, защита от лавини и наводнения; възстановяване на растителността в поройни горски земи и осигуряване на необходимата стабилност на терена. По отношение на земеползването, предложеното функционално зонироване е изключително благоприятно по отношение на въздействие върху околната среда и здравето на хората, като следва да се преразгледа определената територия за категория Д, тъй като не съответства на определените горски площи от 36,4 ha за развитие на ски-зоната в община Берковица, съгласно ОУП на общината и извършените за него екологична оценка и оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони. Не се очаква кумулиране на отрицателно въздействие върху

почвите в резултат на реализиране на ОПРГТ заедно с други планове, програми и конкретни обекти на територията на областта.

6.6. Въздействие върху растителността и животинския свят

6.6.1. Въздействие върху растителността

А. Въздействие, свързано с предложеното функционално зонироване на горските територии в Част II на ОПРГТ

Според ОПРГТ в област Монтана са определени следните функционални зони за горските територии А) Защитни гори; Б) Специални горски територии; В) Стопански горски територии; Г) Зони за защита от урбанизация и Д) Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях.

По отношение на флората, растителността и природните местообитания, зонироването има като цяло положително въздействие. Доколкото, то е направено според информация, събрана в процеса на изготвяне на ОПРГТ и решения на общините и проучване на общественото мнение, това зонироване осигурява координираща роля на областна ниво за наложените ограничения и насоките за бъдещо развитие в съответените ДГС. Определянето на категориите на защитни (А) гори, (Б) специални горски територии, (Г) зони за защита от урбанизация имат положително въздействие върху флората, растителността и важните за опазване природни местообитания. В ОПРГТ управлението на горските територии в тези територии се свързва с режимите им съгласно действащите закони и по-специално за защитените зони, със Закона за биологичното разнообразие, а на защитените територии съгласно Закона за защитените територии. С ОПРГТ не се въвеждат изключения в съществуващите режими и по-специално в тези на Националната екологична мрежа, заради това не се очакват отрицателни въздействия при реализацията му, нито в краткосрочен, нито в дългосрочен план. Специално са определени и потвърдени горите с висока консервационна стойност (ГВКС), които на областно ниво заемат площ от 34779.5 ha. Всички зонирования включват съществуващи горски територии, а с изключение на горите, предвидени за изграждане на ски-съоръжения, ОПРГТ не предвижда промяна на екологичните им параметри и определя само техни съществуващи или нови функционални характеристики.

В зоната на защитните гори, единствено А.6 Защитни горски пояси (19.3 ha) и А.7 Създадените по технически проекти за борба с ерозията (1293.3 ha), могат да окажат отрицателно въздействие, например при създаване на нови такива в земеделски земи и особено в пасища и ливади, които могат да бъдат природни местообитания от Приложение 1 на ЗБР (6240 Субпанонски степни тревни съобщества, 6250 Панонски льосови степни

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

тревни съобщества, 6210 Сухи тревни и храстови съобщества на варовик (*Festuco-Brometalia*) и др.), както и на свързани с тях местообитания на защитени видове, като *Orchis papilionacea*, *Ophrys apifera*, *Himantoglossum jankae*, *Chamaecytisus kovacevii*, *Stachys arenariiformis*, *Echium russicum* и др. Положителен факт е, че в ОПРГТ зонирването включва съществуващи такива защитни пояси, които са само 19,3 ха за 1.6 и 1293 ха за 1.7 ха, в общините Медковец, Якимово, Вълчедръм (А.6) и Георги Дамяново (А.7), които се намират в равнинната част на областта и реално се нуждаят от такава защита.

Значително отрицателно въздействие се очаква само от осъществяването на предвидените дейности в категория/зона Д. Големината и обхватът на зоната (1222.4 ha) предполага дълготрайно, значително, вкл. и кумулативно отрицателно въздействие не само в защитена зона BG0001040 Западна Стара планина и Предбалкан, но и в съседство с нея. Това въздействие има вероятност да засегне местообитания и популации на защитени видове (посочени с *) и други консервационно-значими видове от флората, вкл. и целеви за защитената зона, като *Vuxbaumia viridis*, *Angelica pancici*, *Galanthus elwesii**, *Limodorum abotivum**, *Acer heldreichii**, *Erysimum cheiranthoides*, *Huettia cynapioides*, *Pimpinella major*, *Soldanella chrysosticta**, *Atropa belladonna*, *Melampyrum bihariense*, *Symphandra wanneri*, *Senecio pancicii*, *Plagiothecium undulatum*, *Trichocolea tomentella* и др. Възможно е значително отрицателно въздействие върху следните природни местообитания от Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие, вкл. и целеви за защитената зона BG0001040 Западна Стара планина и Предбалкан: – 9110 Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*; 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*), 91W0 Мизийски букови гори, 9260 Гори от *Castanea sativa*, 9410 Ацидофилни гори от *Picea* в планинския до алпийския пояс (*Vaccinio-Piceetea*), 91BA Мизийски гори от обикновена ела, 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа, 9170 Дъбово-габъррови гори от типа *Galio-Carpinetum*, 9180 Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове, както и едно храстово природно местообитание, което попада в горски територии, макар че не представлява реално залесени територии: 4060 Алпийски и бореални ерикоидни съобщества.

Като заключение, останалите предвидени в ОПРГТ други зони и свързани с тях режими не се очаква да имат значително негативно въздействие върху флората, растителността и природните местообитания. Предвидените зони, като защитни гори, специални гори и гори за защита от урбанизация (вкл. ГВКС), както и мерките препоръчани за екологосъобразно стопанисване на горите ще имат благоприятно въздействие върху тези компоненти.

Б. Въздействие, свързано с предложеното възмездно ползване на обществени екосистемни ползи в част III на ОПРГТ

В ОПРГТ на област Монтана са определени следните категории възмездно ползване на обществени екосистемни услуги: 1. Защита срещу ерозия на почвата от лавини

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

и наводнения; 2. обезпечаване на количеството и качеството на водата; 3. поддържане на биологичното разнообразие; 4. екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат; 5. осигуряване на условия за рекреация и туризъм; 6. поддържане на традиционния ландшафт; 7. защита на природното и културното наследство; 8. защита на инфраструктурни обекти и съоръжения; 9. забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата.

Повечето от предвидените стопански дейности, които се благоприятстват от възмездното ползване на екосистемни услуги, няма да окажат дългосрочни или краткосрочни значителни отрицателни въздействия върху флората, растителността и природните местообитания в област Монтана в резултат на реализацията на ОПРГТ, доколкото предвиждат запазване на сегашното състояние и увеличаване на функциите на различни типове защитни гори. Такива са ползите, свързани със 1. Защита срещу ерозия на почвата от лавини и наводнения; 2. обезпечаване на количеството и качеството на водата; 4. екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат; 5. осигуряване на условия за рекреация и туризъм; 6. поддържане на традиционния ландшафт; 7. защита на природното и културното наследство; 8. защита на инфраструктурни обекти и съоръжения; 9. забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата. Отрицателно въздействие с различна сила и продължителност може да се очаква от увеличаване на възмездните ползвания, свързани с: 3. поддържане на биологичното разнообразие и 5. осигуряване на условия за рекреация и туризъм.

Възможните отрицателни въздействия върху флората, растителността и природните местообитания на увеличаване на възмездните ползвания от зоната за Осигуряване на условия за рекреация и туризъм, са разгледани по-подробно в частта от оценката за зонирването.

Следните дейности при увеличаване на възмездните ползвания от услугата 3. *Поддържане на биологичното разнообразие*, могат да окажат значително отрицателно въздействие върху флората, растителността и природните местообитания, с различна сила, продължителност и възможност за самовъзстановяване:

Дейност Горско стопанство – дърводобив може да окаже значително отрицателно въздействие върху всички природни местообитания и местообитания на всички защитени видове растения и други с конзервационна значимост, които се срещат в горските територии в областта. Тези промени незначително водят до загуба на площ за тези местообитания и местообитанията на горски видове, но са свързани с негативна и често значителна средносрочна промяна на екологичните им параметри, като възрастова структура, осветеност, възможност за поява на чужди видове, вкл. и конкурентни на естествената дървесна, храстова и тревиста флора. Ключов в случая е избора на подходящ вид сечи, който максимално да имитира естествените сукцесионни процеси в горските екосистеми, както и да се определят достатъчно гори във фаза на старост, защитни гори и др., които да осигурят нормално запазването на достатъчно горски екосистеми в състояние близо до оптималното.

Дейност Събиране на диворастящи и недървесни продукти в горски територии - диворастящи гъби, горски плодове, лечебни и ароматни растения или части от тях от горските територии – за търговия или за производство в химическата (в частност козметична и фармацевтична промишленост) и в хранително-вкусовата промишленост, може да окаже пряко отрицателно въздействие върху популациите на събираните видове, но и косвено отрицателно въздействие върху екологичната структура на горските екосистеми, намаляването на популациите на микоризни видове гъби, което засяга и дървесната и храстовата растителност и др. Като цяло, тази дейност няма да окаже значително отрицателно въздействие върху защитени видове, доколкото събирането на лечебните растения (вкл. и ароматни) се регулира по Закона за лечебните растения, а от гъбите няма защитени, като събирането им не се регулира със специален закон.

Дейност Събиране на генетични ресурси (семена и размножителни материали от горски растения и животни) за търговски и производствени цели може да окаже незначително пряко въздействие върху популациите на събираните видове, но също така и косвено и незначително, краткотрайно въздействие върху екологичната структура на горските екосистеми, в които тези видове могат да имат съществена роля.

Дейността Събиране на растения и части от растения за фураж може да окаже незначително пряко въздействие върху популациите на събираните видове, но също така и косвено и незначително, краткотрайно въздействие върху екологичната структура на горските екосистеми. По-сериозно въздействие може да окаже събирането на листников фураж, което специално в дъбовите гори, може да доведе и до по-сериозна промяна на екологичните параметри и постепенната им деградация. Трябва обаче да се подчертае, че в област Монтана, листниковият фураж не е популярен фуражен ресурс.

Дейността Събиране на растения и части от растения и производство на производни продукти с декоративни качества, вкл. производство на изделия от корк, слама и материали за плетене може да окаже незначително пряко въздействие върху популациите на ползваните за такива материали видове, но също така и косвено и незначително, краткотрайно въздействие върху екологичната структура на горските екосистеми.

Селско стопанство - Животновъдство в горски територии или върху терени, прилежащи на горски територии от функционална категория Б(13) – може да окаже значително и с различна продължителност и степен отрицателно въздействие върху горски територии, в резултат на възможност от преизпасване и промяна на екологичните параметри на горските местообитания, както и затрудняване на възобновяването им. Пашата в горите може да бъде източник на значително негативно въздействие и върху популации на консервационно-значими видове растения, особено такива с фуражни качества. Сметчаващ това въздействие факт, е че на територията на областта практически няма ценни фуражни видове, които да са защитени и включени в Приложение 3 на ЗБР.

В. Въздействие на целите на управление на горските територии и на ловното стопанство съгласно Част IV на ОПРГТ

В.1. Оценка на въздействието на цели, насоки и препоръки за стопанисване за Горското стопанство

Защитни горски територии

По отношение на флората, растителността и природните местообитания, някои от целите, насоките и препоръките на управление на Защитните горски територии, могат да окажат различни по степен и продължителност, постоянни отрицателни въздействия. Такива са:

- продължаване на залесителните дейности и създаване на култури върху голите площи, а също и със залесяване в изредени насаждения и култури;
- укрепването чрез залесяване на застрашените от развитие на ерозионни процеси терени, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност;
- прилагане на терасиране и други противоерозионни технологии за почвоподготовка при залесяване на стръмни горски терени;
- затревяване на склонови земи с наклон под 10° за стабилизиране на почвата и използване на ефекта на мулчирането в засушливи райони;
- изграждане на многовидови крайречни буферни системи/защитни пояси, които имат съществени предимства: създават възможност за многофункционално стопанисване при бъдещи климатични промени, имат висок водорегулиращ ефект,
- залесяване на пустеещи и непригодни за земеделие земи (със силно деградирала почва, ниско естествено плодородие);
- създаването на нови полезащитни пояси от ажурен (продухваем) тип чрез формиране на дървесен (горен) етаж и храстов (долен) етаж.

Въпреки че в ОПРГТ е подчертано, че залесяванията са възможни единствено в съответствие с утвърдени горскостопански планове и програми, е възможно различно по степен, вкл. и значително отрицателно въздействие върху местообитания и популации на растителни видове и природните местообитания, ако залесяванията са в земеделски земи, особено с начин на трайно ползване „пасища“ и „ливади“, „изоставени ниви“ (понастоящем затревени) и др. реално естествено затревени площи, но също така и отрицателно въздействие могат да окажат укрепвания, затревяване, създаване на нови защитни пояси, озеленявания около селищата и др. С висока степен на уязвимост от подобно дейности са тревните съобщества в защитените зони, които могат да бъдат природни местообитания, цели за тези защитени зони. Такива природни местообитания от Приложение 1 на ЗБР са 6240 Субпанонски степни тревни съобщества, 6250 Панонски льосови степни тревни съобщества, 6210 Сухи тревни и храстови съобщества на варовик (*Festuco-Brometalia*) и др), както и на свързани с тях местообитания на защитени видове, като *Orchis papilionacea*, *Ophrys apifera*, *Himantoglossum jankae*, *Chamaecytisus kovacevii*, *Stachys arenariiformis*,

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Echium gussicum и др. Повечето от тези природни местообитания и видове, се срещат в нископланинската и равнинната част на област Монтана. По-незначителен е рискът за природни местообитания и видове, които се срещат в средно- и високопланинската част на областта.

Дейността Подпомагане на възобновяването чрез изсичане на подлеса в изредени насаждения може да окаже незначително, кратко – до средносрочно и косвено негативно въздействие, практически върху всички горски природни местообитания и особено дъбовите гори, където има добре развит такъв подлес, като временно ще промени етажната структура на горите, която е част от екологичната им структура. Може да се прогнозира, че при нормално възобновяване, ще настъпи демутация или респ. самовъзстановяване на тази незначително увредена екологична структура. Останалите цели на управление и режими, норми и препоръки за различните функционални категории защитни горски територии няма да имат значително въздействие върху флората, растителността и местообитанията.

Специални горски територии

Заложените цели и насоки в специалните горски територии имат положително въздействие върху важните за опазване представители на флората, растителността и природните местообитания. ОПРГТ потвърждава режимите на управление на елементите на Националната екологична мрежа в област Монтана. Потвърждават се и обявените за Гори с висока консервационна стойност (ГВКС), както и Горите във фаза на старост (ГФС), макар и само на 2431,2 ха в цялата област. В ОПРГТ са предвидени мерки за укрепване и подобряване на тези специални гори, които като цяло имат положително въздействие върху флората и природните местообитания.

Единствено целите за запазване и обогатяване на видовото разнообразие на дивеча, както и Аклиматизация и реаклиматизация на дивеча, или респ. внасяне на някои неместни видове дивеч за България, могат да окажат косвен, но по-вероятно незначително отрицателно въздействие върху природни местообитания и видове растения с консервационна значимост. В ОПРГТ не са посочени нито конкретни видове, които да бъдат аклиматизирани, нито територии, на които това може да се случи, така че това е предположително.

Препоръчително е насоките за управление, забраните и ограниченията за определените ГВКС на територията на област Монтана да препращат към препоръките за стопанисването им, документирани в Практическото ръководство „Определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България” (2016 г.) и разработените доклади за ГВКС, вместо да изброяват само част от тях.

Стопански горски територии

Заложените цели и насоки в стопанските горски територии имат положително въздействие върху важните за опазване представители на флората, растителността и

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

природните местообитания. ОПРГТ посочва, като основна насока на планирането на дейности максималното производство на строителна дървесина от единица площ, като същевременно се повишава устойчивостта, продуктивността и видовото разнообразие на насажденията и се осигури устойчивост на добивните дейности. Освен това, като такава зона са определени само гори, които не попадат в другите зони, които осигуряват степен на защита за тях.

Зони за защита от урбанизация

Заложените цели и насоки в горските територии за защита от урбанизация имат положително въздействие върху важните за опазване представители на флората, растителността и природните местообитания. В тях се въвежда защитен режим, който включва забрана за извършването на строителство, с изключение на елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения, както и на съоръжения, свързани с управлението на горските територии. Разрешаването на хидротехнически съоръжения може да има отрицателно въздействие върху водозависими природни местообитания и защитени видове растения, напр. за крайречните гори и свързаната с тях флора, включително някои консервационно значими и защитени видове.

В.2. Оценка на въздействието на насоките за управление на областно ниво и за общините

По отношение на флората, растителността и природните местообитания, осъществяването на предвидените насоки в следните приоритетни направления имат положително въздействие, основно косвено, ако бъдат осъществени. Такива са *№ 1. Устойчиво стопанисване и ползване в горите; № 4. Управление на природните в т.ч. и на водните ресурси № 5. Връзки с обществеността, обучение, взаимодействие между институциите*. В ОПРГТ са предвидени планове за устойчиво ползване на недървесните ресурси, както и дългосрочни планове за пашата., които ще имат положително въздействие върху популации на растения и гъби с консервационна значимост в горските територии, доколкото могат да регулират тези дейности.

Предвидените дейности в приоритетни направления *№ 2. Развитие на устойчив туризъм, както и № 3. Подобряване на инфраструктурата*, включват и развитие на зимни спортове, поддържане и възстановяване, както и изграждане на пътища и друга инфраструктура. Възможното отрицателно въздействие върху защитени видове растения, както и върху целеви природни местообитания и по-специално в защитена зона BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“, бяха разгледани по-горе при оценка на въздействието от функционалното зонироване. Дейности по възстановяване, изграждане, благоустрояване на съществуващи и изграждане на нова туристическа инфраструктура, както и на пешеходни туристически маршрути вкл. туристически заслони и др., може да причини отрицателно въздействие върху защитени видове растения, както и върху всички природни местообитания, доколкото ще засега площ от 1222.4 ha от горските територии, а въздействието ще е дългосрочно.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

От разписаните общи насоки за управление на горските територии по функционални категории, дефинираните забрани и ограничения, специфични за общините в област Монтана, разработени на основата на нормативните документи и най-добрите лесовъдски практики (Табл. 66 от проекта на ОПРГТ), една значителна част имат положително въздействие върху важните за опазване растителни видове, растителни съобщества и природни местообитания. Положително въздействие имат и наложените забрани, макар че някои, като напр. забраната за незаконни сечи и браконьерство са правно неиздържани и са практически неизпълними.

Следните насоки могат да окажат различни по степен и продължителност негативно въздействие:

Защитни горски територии

- Интродукция на нови дървесни видове за залесяване в полуаридни и засушливи условия, с произход от съседни географски области и с подходящ воден баланс.
- Планиране и провеждане на специфични лесокulturни мероприятия при реална опасност от засушаване и пресъхване на повърхностните водни източници в района на общината в резултат на глобалното затопляне.
- Увеличаване и поддържане на лесистостта в земеделските територии, която е далеч под необходимата оптимална лесистост (8-12%).
- Създаване на линейни пояси от дървесна и храстова растителност по границите на земеделските парцели, около земеделските ферми, край канали, пътища и др. с оглед опазване на почвите.

Въпреки че е подчертано, че залесяванията са възможни единствено в съответствие с утвърдените горскостопански планове и програми, е възможно различно по степен и продължителност отрицателно въздействие, ако се осъществят залесявания в земеделски земи, особено с начин на трайно ползване „пасища“ и „ливади“, „изоставени ниви“ и др. които представляват реално естествено затревени площи, но също така и предвидените укрепвания, затревяване, създаването на нови защитни пояси. Това въздействие може да е с различна продължителност и обхват, но основно може да бъде пряко, значително и дълготрайно, като доведе до пряка загуба на площ и фрагментация на горски природни местообитания и местообитания и популации на защитени видове растения, но също така може в определени случаи да има и значително косвено отрицателно въздействие, особено ако се залесява с чужди или инвазивни видове, които могат да създадат жизнеспособни популации в природата и да увредят природните местообитания особено целевите за защитените зони.

С висока степен на уязвимост на подобни дейности са тревните съобщества в защитените зони, които могат да представляват природни местообитания, целеви за тези защитени зони. Такива природни местообитания от Приложение 1 на ЗБР са 6240 Субпанонски степни тревни съобщества, 6250 Панонски льосови степни тревни

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

съобщества, 6210 Сухи тревни и храстови съобщества на варовик (*Festuco-Brometalia*) и др), както и на свързани с тях местообитания на защитени видове, като *Orchis papilionacea*, *Ophrys apifera*, *Himantoglossum jankae*, *Chamaecytisus kovacevii*, *Stachys arenariiformis*, *Echium russicum* и др. Повечето от тези местообитания и растителни видове, са разпространени в нископланинската и равнинната част на област Монтана. По-незначителен е рискът за природни местообитания и видове, разпространени в средно- и високопланинската част на областта.

Специални горски територии

Заложените насоки и препоръки в ОПРГТ за специалните горски територии имат положително въздействие върху важните за опазване представители на флората, растителността и природните местообитания. ОПРГТ потвърждава режимите на управление на елементите на Националната екологична мрежа в област Монтана.

Стопански горски територии

Следните заложи в ОПРГТ насоки и препоръки има вероятност да окажат различно по степен, но основно незначително и дългосрочно отрицателно въздействие върху основно тревисти природни местообитания и видове растения, с консервационна значимост, свързани с тези местообитания. Такива насоки и препоръки са:

- Планиране и създаване на култури от медоносни видове (акация, гледичия и др.) около селата в района на общината (10-15 дка или след събеседване).
- Нарастване площта на горите със специални функции, чрез изграждане на система “зелени зони” около населени места и увеличаване степента на осигуреност със зелени площи на един човек.

Потенциално уязвими на тези насоки и препоръки са природни местообитания от Приложение 1 на ЗБР: 6240 Субпанонски степни тревни съобщества, 6250 Панонски льосови степни тревни съобщества, 6210 Сухи тревни и храстови съобщества на варовик (*Festuco-Brometalia*) и др), както и на свързани с тях местообитания на защитени видове, като *Orchis papilionacea*, *Ophrys apifera*, *Himantoglossum jankae*, *Chamaecytisus kovacevii*, *Stachys arenariiformis*, *Echium russicum* и др. Повечето от тези местообитания и видове растения, са разпространени в нископланинската и равнинната част на област Монтана. По-незначителен е рискът за природни местообитания и видове, разпространени в средно- и високопланинската част на областта.

Като цяло, считаме, че въздействието и на двата вида насоки и препоръки ще бъде незначително, защото първата насока задава площно ограничение на тези култури (до 10-15 дка) и след установяване на необходимост от това. Въпреки това, двата вида (гледичия и бяла акация) са приети, като инвазивни в Европа и създаването на култури от такива видове не е екологосъобразно и създава потенциален риск за естествените съобщества и екосистеми. При втората насока, такава зелена система е предвидена да се залесява в

непосредствена близост до селищата, където нивото на антропогенно влияние е силно и по принцип липсват консервационно значими видове и местообитания.

В ОПРГТ е изготвен „Списък на дървесните и храстовите видове, подходящи за залесяване в област Монтана“ (Таблица 70). Съгласно плана главната цел при определянето на оптималния бъдещ състав е да се получат по-добри показатели за продуктивността на горските територии в областта, като се съхранят в най-голяма степен естествените високопроизводителни дървостои и се предостави възможност за запазване на общия характер на природната среда, нейните здравно-хигиенни и социални функции. Други 2 важни цели посочена в ОПРГТ е да се възстанови естественото разпространение на онези дървесни видове, които са намалели вследствие на продължителната човешка дейност, както и избраните видове да отговарят на изискванията и режимите в защитените зони по Натура 2000.

Прегледът и анализът на предложения списък с дървесни и храстови видове за залесяване показва, че **следните предвидени за залесяване дървесни видове не се срещат естествено или се срещат много ограничено в област Монтана:**

От иглолистните това са бял бор (*Pinus sylvestris*); черен бор (*Pinus nigra*); бяла мура (*Pinus peuce*); атласки кедр (*Cedrus atlantica*); ливански кедр (*Cedrus libani*), европейска лиственица (*Larix decidua*), зелена дугласка (*Pseudotsuga menziesii*).

От широколистните видове, това са съответно червен дъб (*Quercus rubra*); бяла акация (*Robinia pseudoacacia*); евроамерикански хибридни тополи (*Populus x euroamericana*); терпентинов кукуч (*Pistacia terebinthus*); обикновен орех (*Juglans regia*); бяла черница (*Morus alba*).

От тези видове, белият и черния бор се срещат много ограничено в областта, а кукучът се среща в други части на страната. Залесяването с тези видове създава риск от **дълготрайно и значително отрицателно въздействие**, като променя флористичната и екологична структура на горските природни местообитания и екосистеми и създаването на нови култури от тези видове в горски територии в област Монтана, не е екологосъобразно и рисково.

Горски територии за зони за защита от урбанизация

Заложените цели и насоки в горските територии за защита от урбанизация имат положително въздействие върху важните за опазване представители на флората, растителността и природните местообитания. В тях се въвежда защитен режим, който включва забрана за извършването на строителство, с изключение на елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения, както и на съоръжения, свързани с управлението на горските територии. Изграждането на хидротехнически съоръжения (напр. ВЕЦ) има вероятност да окаже дългосрочно негативно въздействие върху крайречните местообитания, представители на флората и растителността пряко зависими от количеството и качеството на водите, като това е свързано с загуба на площ, фрагментация, навлизане на инвазивни видове.

В.3. Оценка на въздействието на цели и насоки за Ловното стопанство

Целите за управление, режимите, насоките и препоръките за ловното стопанство ще имат неутрално въздействие върху растителността, флората и местообитанията.

Единствено целите за запазване и обогатяване на видовото разнообразие на дивеча, както и Аклиматизация и реаклиматизация на дивеча, или респ. внасяне на някои неместни видове дивеч за България, могат да окажат косвен, но по-вероятно незначително отрицателно въздействие върху природни местообитания и видове растения с консервационна значимост. В ОПРГТ не са посочени нито конкретни видове, които да бъдат аклиматизирани, нито територии, на които това може да се случи.

Г. Кумулативно въздействие

Флората и растителността в област Монтана е обект на различни и значителни отрицателни въздействия, осъществявани в миналото и в наши дни. Други отрицателни въздействия върху флората, фауната и природните местообитания, които заедно с реализацията на ОПРГТ за област Монтана биха имали значителен кумулативен ефект са съответно:

- Горскостопански планове на всяко от държавните горски стопанства в областта. Много от планираните сечи са без съобразяване с находищата на наличните защитени видове от флората, с редки растителни съобщества. Природни местообитания от Приложение 1 извън защитените зони се стопанисват без оглед на природозащитното им състояние.
- Незаконни и браконьерски сечи, особено в крайречните гори.
- Незаконно и прекомерно ползване на недървесни горски ресурси, включително лечебни и фуражни растения, ядливи гъби.
- Залесяване с неместни и инвазивни дървесни видове, което включва и залесяване на земеделски земи с начин на трайно ползване „пасища“ и „ливади“, „изоставени ниви“ и др., чиито фактическо състояние е тревисти съобщества.
- Негативни промени във водния режим на водозависими горски местообитания и по-специално на крайречни гори поради различни видове водоползвания – деривации за питейни и други нужди, производство на електроенергия и др.
- Пожари в различни местообитания, включително и горски.
- Наличие на различни фитопатогенни организми, като гъбичното заболяване (*Cryphonectria parasitica*) по ядивния кестен, каламитети на корояди, различни пеперуди, като процессионка, гъботворка и т.н., които причиняват заболявания по различни видове широколистни и иглолистни гори.
- Изграждане на разнообразна инфраструктура в горски територии и др.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Като цяло ОПРГТ няма значително отрицателно въздействие, което да кумулира с други въздействия върху флората, растителните съобщества и природните местообитания в област Монтана. В повечето случаи включените в Плана препоръки, насоки, цели и зонирването (като изключим предвидената зона за ски писти и съоръжения към тях с предложения обхват от 1222.4 ha) всъщност биха имали смекчаващ положителен ефект върху състоянието на тези компоненти. Като положително трябва да се разглежда и въвеждането на различни защитни режими на горите, концепцията за екосистемните услуги, и особено възмездното ползване, което може да смекчи натиска върху ползването на материалните услуги и др.

Д. Обобщение и изводи за въздействието

По отношение на флората, растителността и природните местообитания като цяло въздействието на ОПРГТ ще бъде неутрално или положително, но някои цели, насоки, препоръки и предвидени зони може да окажат значително, краткосрочно до дългосрочно отрицателно въздействие, което да се кумулира със съществуващите дейности в горските територии. Такива са различни видове залесявания (вкл. с чужди и инвазивни видове) предвидени в земеделските земи, изграждане на нова туристическа и по-специално ски-инфраструктура в горски територии, някои дейности по укрепване, затревяване и др., които могат да променят екологичните и флористични особености на природните местообитания и местообитания на растителни видове с консервационна значимост. Отрицателните въздействия може да бъдат смекчени или напълно отстранени при прилагане на набор от мерки, предложени в настоящата екологична оценка.

6.6.2. Въздействие върху животинския свят

А. Въздействие, свързано с предложеното функционално зонирване на горските територии в Част II на ОПРГТ

Може да се очаква значително, дълготрайно негативно въздействие върху фауната от въвеждането на зоната за ски писти и съоръжения в така представения и голям обхват.

В редица райони и за редица видове може да се очаква и положително въздействие. Въпреки това имаме някои забележки по отношение на зонирването, които налагат корекции:

- Горите с висока консервационна стойност /ГВКС/ трябва да бъдат оформени като отделна зона, която да не се припокрива с никакви други зони. В настоящия вариант на ОПРГТ териториално ГВКС се припокриват с други зони в които планираните мероприятия напълно противоречат на смисъла за обявяване на ГВКС. Например включването на ГВКС в зона за ски писти и

съоръжения е напълно необосновано и вредно и ще има дългосрочно, постоянно, отрицателно въздействие върху цялата фауна на тези гори.

- В нито една от многобройните въведени зони /освен строгите резервати обявени по ЗЗТ/ няма реално забрана за сечите –нито териториална, нито времева. Това ще доведе до голяма степен до запазване на сегашното незадоволително високо стопанско ползване на гори в защитени територии и зони, и ще има значително отрицателно въздействие върху фауната. В частта с предложени мерки за минимизиране на отрицателните въздействия на настоящата ЕО са предложени някои времеви и пространствени забрани за горскостопански дейности или промени в зоните , които да осигурят по-облекчен режим на стопанско ползване на места важни за опазването на биологичното разнообразие.
- Досега стопанското ползване на горите в природните паркове, в Натура-2000 и в някои от защитените местности е с почти същата интензивност както в околните стопански гори. Това има и с оглед предвижданията на Плана ще има и за в бъдеще постоянно отрицателно въздействие върху горската фауна тъй като в тези защитени горски територии и зони е съсредоточено голямо биологично разнообразие. Изключение са само определените като гори във фаза на старост отдели в Натура-2000, които обаче както се вижда от ОПРГТ са крайно неравномерно разпределени в областта. Площта им в ДГС Чипровци и особено в ДГС Монтана е крайно недостатъчна. По-голямата част от ДГС Чипровци попада в Натура-2000 и въпреки това там са обявени едва 174,7 ха гори във фаза на старост.
- Необходимо е ревизиране на териториалния обхват на зоната за ски писти и съоръжения.

Без тези корекции може да се очаква и отрицателно въздействие за някои видове.

Б. Въздействие, свързано с предложеното възмездно ползване на обществени екосистемни ползи в част III на ОПРГТ

Повечето от предвидените стопански дейности, които се благоприятстват от възмездното ползване на екосистемни услуги, няма да окажат дългосрочни или краткосрочни значителни отрицателни въздействия върху фауната. Реализацията на ОПРГТ би довела до запазване на сегашното състояние и увеличаване на функциите на различни типове защитни гори. Такива са ползите, са свързани със *1. Защита срещу ерозия на почвата от лавини и наводнения 2. Обезпечаване на количеството и качеството на водата 4. Екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат 5. Осигуряване на условия за рекреация и туризъм 6. поддържане на традиционния ландшафт 7. Защита на природното и културното наследство 8. Защита на инфраструктурни обекти и съоръжения 9. Забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата.*

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Отрицателно въздействие с различна сила и продължителност може да се очаква от увеличаване на възмездните ползвания, свързани с: 3. *Поддържане на биологичното разнообразие* и 5. *Осигуряване на условия за рекреация и туризъм*.

Възможните отрицателни въздействия върху фауната от ползвания свързани с т.5. Осигуряване на условия за рекреация и туризъм, са разгледани по-подробно в оценката на въздействието на функционалното зонироване по-горе.

Следните дейности при увеличаване на възмездните ползвания от услугата 3. *Поддържане на биологичното разнообразие*, могат да окажат значително отрицателно въздействие върху флората, растителността и природните местообитания:

Дейност Горско стопанство – дърводобив може да окаже значително отрицателно въздействие върху голям брой видове животни. Тези промени водят до загуба на местообитания за горските видове, влошаване на качеството на местообитания, фрагментация на местообитания, загуба на дървета за гнездене/размножаване и хранене, безпокойство. Ключов в случая е избора на подходящ вид сечи, който максимално да имитира естествените сукцесионни процеси в горските екосистеми, както и да се определят гори/територии с ограничен дърводобив.

Дейност Събиране на диворастващи и недървесни продукти в горски територии - диворастващи гъби, горски плодове, лечебни и ароматни растения или части от тях от горските територии – за търговия или за производство в химическата (в частност козметична и фармацевтична промишленост) и в хранително-вкусовата промишленост, може да окаже въздействие върху популациите на определени видове поради безпокойство по време на размножителния период, главно през лятото, юни-юли.

Дейността Събиране на генетични ресурси (семена и размножителни материали от горски растения и животни) за търговски и производствени цели може да окаже незначително пряко въздействие върху популациите на събираните видове животни – охлюви, риба, раци и др.

Селско стопанство - Животновъдство в горски територии или върху терени, прилежащи на горски територии от функционална категория Б(13) – може да окаже значително и дълготрайно отрицателно въздействие върху горски територии, в резултат на преизпасване и промяна на екологичните параметри на горските местообитания, затрудняване на възобновяването им, конкуренция за храна с дивите тревопасни животни, безпокойство по време на размножителния период, пренасяне на епизоотии върху диви животни.

В. Въздействие на целите на управление на горските територии и на ловното стопанство съгласно Част IV на ОПРГТ

В.1. Оценка на въздействието на цели, насоки и препоръки за стопанисване за Горското стопанство

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Целите на управление, насоките, препоръките и забраните за стопанисване за горското стопанство като цяло в повечето случаи няма да имат отрицателно въздействие върху фауната, а напротив – положително.

Само в няколко случая ще са налице дългосрочни, постоянни и отрицателни въздействия върху някои животински видове или групи видове с висок консервационен статус. Това са следните насоки, препоръки:

- Мярката „подпомагане на възобновяването чрез изсичане на подлеса“ в А1 Гори за защита на почвата. Това ще лиши от укрытия, места за гнездене и хранителен ресурс редица видове птици - като лещарка, глухар, голям брой видове горски врабчоподобни птици;
- Сечи за поддържане на санитарното състояние на горите са препоръчани почти навсякъде. Те имат отрицателно въздействие върху видове като белогръб кълвач, черен кьва, червоногуша мухоловка, полубеловрата мухоловка, златка, буков сек, горски прилепи. Особено в защитените територии и зони очакваното въздействие ще бъде дългосрочно, постоянно и отрицателно;
- Мярката „залесяване на пустеещи и непригодни за земеделие земи (със силно деградирала почва, ниско естествено плодородие);“ също потенциално би могла да има негативно въздействие върху животински видове. Това важи особено когато залесяванията са в земеделски земи, с начин на трайно ползване пасища и ливади, изоставени ниви и др. реално естествено затревени площи. С висока степен на уязвимост при подобно дейности са видове като европейски лалугер, пъстър пор, степен пор, късопръста чучулига, дебелоклюна чучулига, полска бъбрица, ливаден дърдавец, синявица, някои водолубиви птици и др.

Специални горски територии

Заложените цели и препоръки в специалните горски територии очакваме да имат положително въздействие върху важните за опазване представители на фауната. ОПРГТ потвърждава режимите на управление на елементите на Националната екологична мрежа в област Монтана. Потвърждават се и обявените за Гори с висока консервационна стойност (ГВКС), както и Горите във фаза на старост (ГФС). Предвидени са мерки за опазване и подобряване на състоянието на тези специални гори, които като цяло биха имали трайно положително въздействие върху фауната. Единствено целите за Аклиматизация и реаклиматизация на дивеча, или респ. внасяне на някои неместни видове дивеч за България, могат да окажат пряко отрицателно въздействие върху някои автохтонни видове животни чрез кръстосване с тях, внасяне на епизоотии или конкуренция за хранителни ресурси или места за размножаване. Така например внасянето на тракийски кеклик би имало негативни последици върху местната популация на планински кеклик, която и без това е малобройна и в застрашено състояние.

В.2. Оценка на въздействието на насоките за управление на областно ниво и за общините

По отношение на фауната осъществяването на предвидените насоки в следните приоритетни направления ще имат положително въздействие, ако бъдат осъществени: са № 1. Устойчиво стопанисване и ползване в горите; № 4. Управление на природните в т.ч. и на водните ресурси № 5. Връзки с обществеността, обучение, взаимодействие между институциите.

Предвидените дейности в приоритетни направления № 2. Развитие на устойчив туризъм, както и № 3. Подобряване на инфраструктурата, включват и развитие на зимни спортове, поддържане и възстановяване, както и изграждане на пътища и друга инфраструктура. Възможното отрицателно въздействие върху защитени видове животни беше разгледано при оценката на въздействието на функционалното зонироване.

Предвидените насоки и мерки в горите в категории „Стопански горски територии“ , „Специални горски територии,“ и „Гори за защита от урбанизация“ като цяло биха имали положително въздействие върху фауната. В зоната „Стопански горски територии“ мерките предвиждат смекчаване и подобряване на досега използваните горскостопански практики в посока на поддържането на по-добро състояние на горските местообитания и по този начин - намаляване на въздействието им върху горската фауна.

В.3. Оценка на въздействието на цели и насоки за Ловното стопанство

Очаква се значително негативно въздействие върху консервационно значим вид бозайник –вълк (*Canis lupus*), би имало спазването на препоръката в ОПРГТ за даване на допълнителни стимули за ловците за отстрел на хищници (стр.87 от проекта на плана). Тази практика е морално остаряла в наши дни, неоправдана и не съответства на съвременното ниво на знание в областта на екологията. Освен това вълка е включен в Директива 92/43 на ЕС и в Червената книга на България.

Очаква се значително негативно въздействие ще има е препоръката за „значително редуциране“ на числеността на сивата и посевната врани и свраката от страна на ловците (стр.236 от проекта на ОПРГТ). Тези видове са основни гнездостроители в полските ландшафти и в техните изоставени гнезда често започват да гнездят различни видове соколи и други грабливи птици, горски ушати сови и др. Така например колонии на посевната врана са ключово гнездово местообитание за вечерната ветрушка (*Falco vespertinus*) – вид граблива птица на границата на изчезването у нас. Освен това при посевната врана се наблюдава драстично намаляване на числеността у нас през последните 20 години като колонии и извън селищата почти повсеместно изчезнаха. Врановите птици се хранят много често по полето и с мишевидни гризачи и по този начин принасят полза на земеделието. Изтребването на врановите птици е вредно, неоправдано и безмислено.

Останалите препоръчани мерки няма да окажат значително отрицателно въздействие върху фауната.

Г. Кумулативно въздействие

Други отрицателни въздействия върху фауната, които заедно с реализацията на ОПРГТ –Монтана биха имали кумулативен ефект:

- Горскостопански планове на всяко от държавните горски стопанства в областта. Много от планираните сечи са без съобразяване с находищата на наличните защитени видове от фауната. При горскостопанското планиране не се проучва състоянието на неловните видове животни;
- Незаконни сечи, особено в крайречните гори;
- Залесяване с неместни видове дървета;
- Залесяване на ценни за някои видове животни пасища и степи;
- Унищожаване на крайречни гори поради изграждането на малки ВЕЦ - осушаване или наводняване на елшови, върбови и тополови гори;
- Пожари в различни местообитания, включително и горски;
- Браконьерски отстрел;
- Безпокойство на птици и бозайници от хора при различни дейности в горите, включително горскостопански;
- Застрояване на горски територии.

Като цяло ОПРГТ не би имал значително отрицателно въздействие като добавено въздействие към общия кумулативен ефект върху горската фауна в областта. В някои случаи включените в проекта на плана препоръки и зонирание дори биха имали смекчаващ положителен ефект върху състоянието на фауната.

Д. Обобщение и изводи за въздействието

По отношение на животинския свят като цяло въздействието на ОПРГТ ще бъде неутрално или положително, но някои мерки и проблемни моменти в зониранието биха имали и отрицателно въздействие по отношение на някои видове и техните местообитания – като функционална категория Д. Като цяло ОПРГТ не би имал значително отрицателно въздействие като добавено въздействие към общия кумулативен ефект върху горската фауна в областта. В някои случаи включените в проекта на плана препоръки и зонирание дори биха имали смекчаващ положителен ефект върху състоянието на фауната.

Отрицателните въздействия може да бъдат смекчени или отстранени при прилагане на определени мерки, предложени в настоящата екологична оценка.

6.7. Въздействие върху защитените зони и защитените територии

А. Въздействие, свързано с предложеното функционално зонироване на горските територии в Част II на ОПРГТ

Планът предвижда горските територии в защитените територии, по смисъла на ЗЗТ и защитените зони от Натура 2000 да бъдат включени в категория „Специални горски територии“. Наред с това предвид съществуването на други функционални характеристики на горските територии, част от защитените територии и защитените зони попадат и в други функционални зони като „Защитни гори“, „Зони за защита от урбанизация“. Съгласно ОПРГТ в защитените територии и защитените зони няма категория „Стопански горски територии“, чиято основна цел е дърводобив, с изключение на 2.656 ha от BG0000509 защитена зона „Цибрица“ и BG0000503 защитена зона „Река Лом“. Предлаганото зонироване е съобразено с площта и границите на защитените територии и защитените зони.

Защитени зони от Натура 2000 мрежата

Общата площ на горските територии на защитените зони по Директива 92/43/ЕИО, която е включена във функционалното зонироване на ОПРГТ е 64740.782 ha, а площта на горските територии от защитените зони по Директива 2009/147/ЕО е 52158.068 ha.

Част от защитените зони, частично попадат на територията на Област Монтана, като BG0000166 „Врачански Балкан“, BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“, BG0000182 „Орсоя“ и др.

Таблица № 6.7-1. Горски територии от защитените зони от Натура 2000 (Директива 92/43/ЕИО) , засегнати от реализацията на ОПРГТ на област Монтана

№	Код на сайта	Име	Площ, ха	Площ в област Монтана, ха	Горски територии, ха	Негорски територии, ха
1	BG0000593	Билерниците	64,508	0,810	0,000	0,810
2	BG0000166	Врачански Балкан	36025,568	8364,419	5266,653	3097,766
3	BG0000526	Долно Линево	17,626	17,626	1,084	16,542
4	BG0001040	Западна Стара планина и Предбалкан	219756,787	92646,973	56816,346	35830,627
5	BG0000336	Златия	3194,810	3194,810	91,579	3103,231
6	BG0000527	Козлодуй	125,378	122,319	58,651	63,668
7	BG0000519	Моминбродско блато	26,612	26,612	0,000	26,612
8	BG0000182	Орсоя	2949,414	1987,974	311,036	1676,938
9	BG0000517	Портитовци - Владимирово	664,380	584,341	235,249	349,092
10	BG0001037	Пъстрина	3551,580	3551,580	1319,520	2232,061
11	BG0000503	Река Лом	1441,130	796,279	129,199	667,080
12	BG0000509	Цибрица	962,683	962,683	197,370	765,313
13	BG0000199	Цибър	2971,731	2959,475	314,094	2645,381

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

	Обща площ, ха		271752,206	115215,902	64740,782	50475,120
* информацията е по цифровите данни от сайта на МОСВ / http://natura2000.moew.government.bg/ и GIS на ОПРГТ област Монтана						

Таблица № 6.7-2. Горски територии от защитените зони от Натура 2000 (Директива 2009/147/ЕО), засегнати от реализацията на ОПРГТ на област Монтана.

№	Код на сайта	Име	Площ, ха	Площ в област Монтана, ха	Горски територии, ха	Негорски територии, ха
1	BG0002090	Берковица	2804,307	2804,307	717,230	2087,077
2	BG0002053	Врачански Балкан	30917,487	7394,190	4296,409	3097,781
3	BG0002002	Западен Балкан	147128,279	68371,494	46379,986	21991,508
4	BG0002009	Златията	43543,781	21108,684	525,217	20583,467
5	BG0002008	Остров до Горни Цибър	218,656	217,299	16,873	200,426
6	BG0002007	Остров Ибиша	399,746	399,746	97,158	302,588
7	BG0002005	Понор	31421,904	0,023	0,001	0,022
8	BG0002006	Рибарници Орсоя	476,208	0,002	0,002	0,000
9	BG0002104	Цибърско блато	910,814	910,814	125,193	785,621
	Обща площ, в ха		257821,181	101206,559	52158,068	49048,491
* информацията е по цифровите данни от сайта на МОСВ / http://natura2000.moew.government.bg/ и GIS на ОПРГТ област Монтана						

Предлаганото от ОПРГТ зонироване ще засегне в не еднаква степен отделните защитени зони, обявени по ЗБР. В Таблиците №№ 6.7.3-7. е показано разпределението на площите от защитени зони, попадащи в различните функционални категории гори:

Таблица № 6.7-3. Разпределението на площите от защитени зони, попадащи във функционална категория А. *Защитни гори*

Защитени зони по Директива 2009/147/ЕО		
Код	Име на защитената зона	Зона А -Защитни гори (Площ, ха)
BG0002006	Рибарници Орсоя	0,002
BG0002007	Остров Ибиша	97,158
BG0002009	Златията	131,657
BG0002053	Врачански Балкан	1409,606
BG0002090	Берковица	170,700
BG0002104	Цибърско блато	18,529
BG0002002	Западен Балкан	26021,868
Защитени зони по Директива 92/43/ЕИО		
Код	Име на защитената зона	Зона А -Защитни гори (Площ, ха)

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

BG0000503	Река Лом	37,314
BG0000182	Орсоя	221,775
BG0000527	Козлодуй	0,698
BG0000199	Цибър	178,883
BG0000166	Врачански Балкан	1669,615
BG0000509	Цибрица	67,674
BG0000336	Златия	34,066
BG0000517	Портитовци - Владимирово	156,574
BG0001037	Пъстрина	725,040
BG0001040	Западна Стара планина и Предбалкан	27100,827

Таблица № 6.7-4. Разпределението на площите от защитени зони, попадащи във функционална категория **Б. Специални горски територии**

Защитени зони по Директива 2009/147/ЕО		
Код	Име на защитената зона	Зона Б – Специални горски територии (Площ, ха)
BG0002005	Понор	0,001
BG0002006	Рибарници Орсоя	0,002
BG0002007	Остров Ибиша	97,158
BG0002008	Остров до Горни Цибър	16,873
BG0002009	Златията	525,217
BG0002053	Врачански Балкан	4296,409
BG0002090	Берковица	717,230
BG0002104	Цибърско блато	125,193
BG0002002	Западен Балкан	46379,986
Защитени зони по Директива 92/43/ЕИО хабитати		
Код	Име на защитената зона	Площ, ха
BG0000503	Река Лом	129,562
BG0000182	Орсоя	311,036
BG0000527	Козлодуй	58,651
BG0000199	Цибър	314,094
BG0000166	Врачански Балкан	5266,653
BG0000509	Цибрица	199,561
BG0000336	Златия	91,579
BG0000517	Портитовци - Владимирово	235,249
BG0001037	Пъстрина	1319,520
BG0001040	Западна Стара планина и Предбалкан	56816,346
BG0000526	Долно Линево	1,084

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Таблица № 6.7-5. Разпределението на площите от защитени зони, попадащи във функционална категория **В. Стопански горски територии**

Защитени зони по Директива 92/43/ЕИО		
Код	Име на защитената зона	Зона В – Стопански горски територии (Площ, ха)
BG0000503	Река Лом	0,039
BG0000509	Цибрица	2,617

Таблица № 6.7-6. Разпределението на площите от защитени зони, попадащи във функционална категория **Г. Зони за защита от урбанизация**

Защитени територии по Директива 2009/147/ЕО		
Код	Име на защитената зона	Зона Г – Горски територии за защита от урбанизация (Площ, ха)
BG0002008	Остров до Горни Цибър	0,753
BG0002053	Врачански Балкан	803,441
BG0002002	Западен Балкан	4292,133
Защитени зони по Директива 92/43/ЕИО		
Код	Име на защитената зона	Площ, ха
BG0000503	Река Лом	3,931
BG0000182	Орсоя	15,829
BG0000199	Цибър	20,011
BG0000166	Врачански Балкан	854,254
BG0000509	Цибрица	1,569
BG0000517	Портитовци - Владимирово	1,022
BG0001040	Западна Стара планина и Предбалкан	4342,462

Таблица № 6.7-7. Разпределението на площите от защитени зони, попадащи във функционална категория **Д. Зона за изграждане на ски писти и съоръженията към тях**

Защитени зони по Директива 2009/147/ЕО		
Код	Име на защитената зона	Зона Д - За ски писти и съоръженията към тях (Площ, ха)
BG0002002	Западен Балкан	1194,582
Защитени зони по Директива 92/43/ЕИО		
Код	Име на защитената зона	Площ, ха
BG0001040	Западна Стара планина и Предбалкан	645,249

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Следните определени в ОПРГТ функционални категории горски територии имат пряко положително въздействие върху обхвата, целите и предмета на опазване на защитените зони:

- Горски територии включени в границите на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии (Б1);
- Горски територии включени в защитените зони, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (Б2);
- Горски територии с висока консервационна стойност (Б13), в това число и Гори във фаза на старост (ГФС);
- Горски територии от горната граница на гората (А5);
- Горски територии за защита от урбанизация (Г).

В ОПРГТ са определени и функционални категории гори, които ще имат косвено значение за поддържане на добро състояние в защитените зони, като:

- Горски територии за защита на водите (А2);
- Горски територии за защита на почвата (А1);
- Горски територии за поддържане на ландшафта (Б12).

В **Таблица № 6.7- 8** е представена информацията относно степента на въздействие на функционалното зонироване и териториалният обхват в различните защитени зони от Натура 2000.

Две от защитените зони като BG0000519 „Моминбродско блато" и BG0000593 „Билерниците" поради липса на горски територии не са включени във функционалното зонироване, предложено от ОПРГТ.

Част от горските територии на 15 защитени зони са определени като А1 - „Горски територии за защита на водите“ и като площ заемат под 25% от горските територии във всяка защитена зоната. В 9 от защитени зони, част от горските територии са определени като А2 - „Горски територии за защита на почвите“, а част от горските територии от 11 защитени зони като А4- „Горски територии за защита на урбанизираните територии“. Горските територии от 2 защитените зони са включени като – А5 - „Горски територии от горната граница на гората“. По-голяма част от „Защитните гори“ в защитените зони, заемат до 25% от всички горски територии.

Горските територии от 19 защитени зони са включени в Б2 – „Горски територии, включени в защитените зони от Натура 2000“ и Б13- „Горски територии с висока консервационна стойност“. Тези категории, заемат между 25% и 100% от площта на горските територии в различните защитени зони. Предложеното зонироване включва природните местообитания и местообитанията на видовете, предмет на опазване в защитените зони, както и горите във фаза на старост. При спазване на целите на опазване, режимите в заповедите за обявяване на зоните, режимите, нормите и програмите в

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Плановете за управление (там където има такива), специфичните режими за управление на природните местообитания в Натура 2000 ("Ръководство за устойчиво управление на горите в Натура 2000", с разписани режими за устойчиво управление на горите в мрежата Натура 2000, които са разгледани и приети на заседание на Националния съвет за биологично разнообразие, проведено на 08.06.2010 година и са залегнали в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите (обн. ДВ, бр. 64/2011 г., изм. и доп.), вероятното въздействие се очаква да бъде положително.

В 10 защитени зони, горските територии са включени в категория Г- „Зони за защита от урбанизация“ по смисъла на Закона за горите (ЗГ, §1, т. 25 от Допълнителните разпоредби). Териториалният обхват на зоната е определена и в резултат на анкетни проучвания сред експерти и широката общественост, на база на предварително определени критерии. Съгласно ОПРГТ тези територии са определени на база най-голям брой екосистемни ползи. В обхвата на действие на настоящия ОПРГТ за „Зони за защита от урбанизация“ се предлагат 5,91 % (5482,73 ха) от горските територии. В зоната е забрането строителството с изключение на техническа инфраструктура, хидротехнически съоръжения и за управление на горите. Забраната за строителство ще има положително въздействие върху предмета и целите на опазване на защитените зони, с изключение на строителството на хидротехническите съоръжения. Изграждането на хидротехническите съоръжения (ВЕЦ) се очаква да имат вероятно дългосрочно отрицателно въздействие върху крайречните местообитания и хидробионтните видове, нарушаване на речния отток, бикоридорните функции и миграцията, което би довело до влошаване на природозащитното състояние на природните местообитания, загуба на видове, влошаване структурата и функциите на зоните. „Зони за защита от урбанизация“ се припокрива териториално с част от функционалните категории „Защитни гори“ и „Специални горски територии“ в това число Б1 – „Горски територии, включени в границите на защитените територии по смисъла на ЗЗТ“, Б2 – „Горски територии, включени в защитените зони, обявени по реда на ЗБР“, ГФС и ГВКС. В зоните за защита от урбанизация и специалните горски територии строителството не е изрично забранено, с изключение на режимите за забрана на строителство в някои от защитените територии, съгласно заповедите им за обявяване. В тази връзка въвеждането на забраната за строителство с цел защита от урбанизация ще има вероятно дългосрочно положително въздействие.

2.656 ha от 2 защитени зони са включени в зоната „Стопански горски територии“ (виж таблицата по-горе). Не се засягат територии с природни местообитания, предмет на опазване в защитените зони, нито местообитания на видовете предмет на опазване. Очакваното въздействие е обратимо и краткотрайно отрицателно, свързано с временно безпокойство по време на извеждането на сечите. Съществува вероятност от навлизане на неместни видове в зоните, като въздействието се оценява на вторично и обратимо. В рамките на защитените зони, зоната за „Стопански горски територии“ не се припокрива с други функционални категории гори.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

В защитена зона BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“ и защитена зона BG0002002 „Западен Балкан“ е определена функционална категория „Зона за ски писти и съоръженията към тях“. Предложената зона заема 1222.4 ha, което противоречи на ОУП на Община Берковица, за който има проведена процедура по екологична оценка и оценка за съвместимост и съгласно Становището на РИОСВ Монтана № МО 1-1/2017 г. се предвижда промяна на предназначението на 36.4 ha горски територии за курортна устройствена зона и допълнителни функции за реализиране на СТК „Берковски Балкан“. Наред с това в ОПРГТ не са описани цели и режими за управление на зоната, насоки и препоръки.

Съгласно ОПРГТ от всички защитени зони BG0000166 „Врачански Балкан“, BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“, BG0002002 „Западен Балкан“, BG0002053 „Врачански Балкан“, BG0000503 „Река Лом“, BG0000517 „Портиовци-Владимирово“, BG0001037 „Пъстрина“, горските територии изпълняват най-голям брой функции.

Таблица № 6.7-8. Степен на въздействие на зонирването и функционална категоризация на горските територии върху защитените зони, обявени по реда на ЗБР, попадащи изцяло или частично в област Монтана.

Защитени зони, обявени по реда на ЗБР	Зони и функционална категоризация на горските територии, съгласно ОПРГТ														
	Защитни гори							Специални горски територии					Стопанск и горски територи и	За заши та от урба низация	За ски писти и прилежа щите им територи и
	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	B1	B2	B3	B4-12	B13			
BG0000166 „Врачански Балкан“															
BG0000182 „Орсоа“															
BG0000199 „Цибър“															
BG0000336 „Златия“															
BG0000503 „Река Лом“															
BG0000509 „Цибрица“															
BG0000517 „Портиовци- Владимирово“															
BG0000519 „Моминбродско блато“															

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

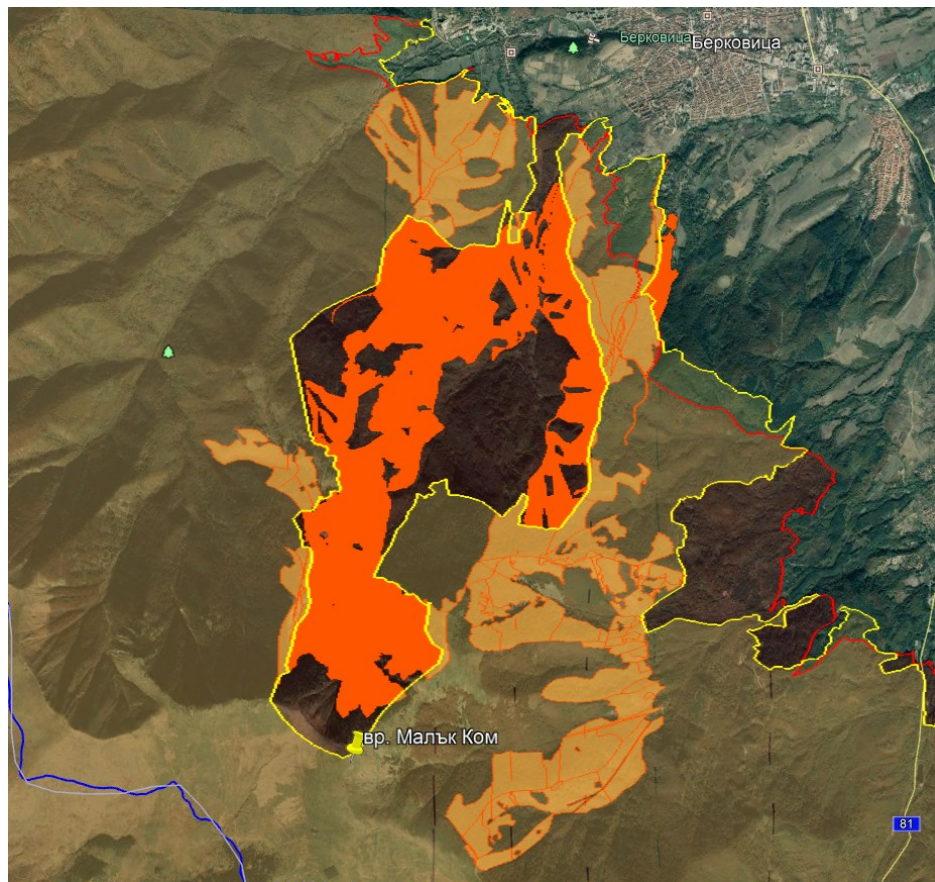
Защитени зони, обявени по реда на ЗБР	Зони и функционална категоризация на горските територии, съгласно ОПРТГ														
	Защитни гори							Специални горски територии					Стопанск и горски територии	За защита от урбанизация	За ски писти и прилежащите им територии
	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	B1	B2	B3	B4-12	B13	В	Г	Д
BG0000526 „Долно Линево“															
BG0000527 „Козлодуй“															
BG0000593 „Билерниците“															
BG0001037 „Пъстрина“															
BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“															
BG0000166 „Врачански Балкан“															
BG0002002 „Западен Балкан“															
BG0002009 „Златията“															
BG0002006 „Рибарници Орсоя“															
BG0002007 „Остров Ибиша“															
BG0002008 „Остров до Горни Цибър“															
BG0002053 „Врачански Балкан“															
BG0002090 „Берковица“															
BG0002104 „Цибърско блато“															
BG0002005 „Понор“															
	Площта на горските територии, включени в съответната функционална категория е под 25 % от територията на защитената зона (ЗЗ)														
	Площта на горските територии, включени в съответната функционална категория е между 25% и 70 % от територията на ЗЗ														
	Площта на горските територии, включени в съответната функционална категория от 70 % до 100% от територията на ЗЗ														
	Зона за ски писти и съоръженията към тях														
	Липсва функционална категория														

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Очакваните въздействия от така предложеното зонироване са от неутрални до положителни, доколкото планират цели и ползвания съобразени със запазване и подобряване на природозащитното състояние на природните местообитания и видовете, предмет на опазване в зоните и местообитанията на видовете и са съобразени със ЗБР, заповедите за обявяване, плановете за управление (там където има такива) и с "Ръководство за устойчиво управление на горите в Натура 2000", с разписани режими за устойчиво управление на горите в мрежата Натура 2000, които са разгледани и приети на заседание на Националния съвет за биологично разнообразие" (НСБР), проведено на 08.06.2010 година и са залегнали в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите (обн. ДВ, бр. 64/2011 г., изм. и доп.).

Предложеното в ОПРГТ функционално зонироване в горските територии на защитените зони се очаква да окаже дълготрайно въздействие. Високата степен на припокриване на специфични горски територии, включени в защитни зони, гори с висока консервационна стойност, гори във фаза на старост, горски територии, включени в границите на защитените територии по смисъла на ЗЗТ и др. дава добро ниво на интегрираност по отношение на стратегическото планиране и изпълнение на дейности в тях.

Единствено предложената „Зона за изграждане на ски писти и съоръженията към тях“ с площ от 1222.4 ha се очаква да има отрицателно и дълготрайно въздействие върху някои природни местообитания, местообитанията на видовете птици и други групи животни, предмет на опазване в двете защитени зони BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“ и BG0002002 „Западен Балкан“. Предложената зона за ски ще заеме горски територии с площ от 645,249 ха (1,13% от горските територии) от защитена зона „Западна Стара планина и Предбалкан“ и площ от 1194,582 ха (2.57%) горски територии на защитена зона „Западен Балкан“.

Фигура № 6.7-1 – „Зона за ски писти и съоръженията към тях“ и защитени зони BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“ и BG0002002 „Западен Балкан“

Част от планираните за включване в зоната за ски писти територии, включват един от най-големите естествени иглолистни смърчови масиви в Западна Стара планина в рамките на област Монтана.

Очакваните въздействия има вероятност да засегнат местообитания и популации на защитени видове (посочени с *) и други консервационно-значими видове от флората, вкл. и целеви за защитената зона, като *Buxbaumia viridis*, *Angelica pancici*, *Galanthus elwesii**, *Limodorum abotivum**, *Acer heldreichii**, *Erysimum cheiranthoides*, *Huettia cynapioides*, *Pimpinella major*, *Soldanella chrysosticta**, *Atropa belladonna*, *Melampyrum bihariense*, *Symphyandra wanneri*, *Senecio pancicii*, *Plagiothecium undulatum*, *Trichocolea tomentella* и др. Възможно е значително отрицателно въздействие върху следните природни местообитания от Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие, вкл. и целеви за защитената зона BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“: – 9110 Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*; 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*), 91W0 Мизийски букови гори, 9260 Гори от *Castanea sativa*, 9410 Ацидофилни гори от *Picea* в планинския до алпийския пояс (*Vaccinio-Piceetea*), 91BA Мизийски гори от обикновена ела, 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа, 9170 Дъбово-габъррови гори от типа *Galio-*

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Carpinetum, 9180 Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове, както и едно храстово природно местообитание, което попада в горски територии, макар че не представлява реално залесени територии: 4060 Алпийски и бореални ерикоидни съобщества.

Предвижданата „зона за ски писти и прилежащите им съоръжения“ в предложения от ОПРГТ териториален обхват би имала значително негативно въздействие върху местните популации на следните животински видове с висок консервационен статус - градинска червеноопашка, белогръб кълвач, червеногуша мухоловка, полубеловрата мухоловка, пернатонога кукумявка, черен кълвач, сив кълвач, козодой, вълк, рис, златка, бехщайнов нощник, голям нощник, широкоух прилеп, воден нощник, кафяв дългоух прилеп, кафяво прилепче, лешников сънливец, буков сечко, алпийска розалия.

Защитени територии, по смисъла на ЗЗТ

Общата площ на защитените територии, която е включена във функционалното зонирание на ОПРГТ е 52158.068 ha, от които 5418.058 ha горски територии.

Следните определени с ОПРГТ функционални категории имат пряко положително въздействие върху обхвата, целите и предмета на опазване на защитените територии:

- Горски територии включени в границите на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии (Б1);
- Горски територии включени в защитените зони, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (Б2);
- Горски територии с висока консервационна стойност (Б13), в това число и ГФС;
- Горски територии от горната граница на гората (А5);
- Горски територии за защита от урбанизация (Г).

С ОПРГТ са определени и функционални категории, чието териториално покритие има косвено значение за поддържане на добро състояние в защитените територии, като:

- Горски територии за защита на водите (А2);
- Горски територии за защита на почвата (А1);
- Горски територии за поддържане на ландшафта (Б12).

Разпределението на площите горски територии от различните защитени територии е представено в **Таблица № 6.7-9**.

Таблица № 6.7-9. Горски територии от защитените територии, по смисъла на ЗЗТ, включени във функционалното зонирание на ОПРГТ на област Монтана.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

№	Код	Категория	Име	Площ в обл. Монтана, ха (по графични данни)*	Горски територии, ха (по графични данни)*	Негорски територии, ха (по графични данни)*
1	381	Природна забележителност	ВОДНИЯ СКОК	0,143	0,143	0,000
2	6	Природен парк	ВРАЧАНСКИ БАЛКАН	5456,624	4099,117	1357,507
3	546	Защитена местност	ГЛУХАРЧЕВИДНА ЖЪЛТИЦА	0,799	0,000	0,799
4	23	Резерват	ГОРНАТА КОРИЯ	160,983	0,017	160,966
5	345	Природна забележителност	ДУРШИН ВОДОПАД	0,063	0,063	0,000
6	35	Поддържан резерват	ИБИША	34,510	0,001	34,509
7	394	Защитена местност	КИТКАТА	1,460	1,458	0,002
8	33	Защитена местност	„ГОРА В МЕСТНОСТИТЕ „КОПРЕН“, „РАВНО БУЧЕ“, „КАЛИМАНИЦА“ И „ДЕЯНИЦА“	576,214	575,203	1,010
9	528	Защитена местност	КОРИТАТА	0,881	0,881	0,000
10	20	Природна забележителност	МИШИН КАМЪК	0,501	0,501	0,000
11	193	Природна забележителност	МРАМОРНАТА ПЕЩЕРА	13,625	13,125	0,500
12	451	Защитена местност	ОСТРОВ ЦИБЪР	101,587	81,128	20,459
13	430	Защитена местност	РАВНЕНСКО ГРАДИЩЕ	186,377	182,748	3,629
14	154	Защитена местност	РИБАРНИЦИ ОРСОЯ	147,615	16,159	131,457
15	490	Защитена местност	САМАРИТЕ	107,330	107,326	0,004
16	434	Защитена местност	СТО ОВЦИ	296,388	278,912	17,476
17	109	Защитена местност	УРУЧНИК	51,374	51,363	0,011
18	108	Защитена местност	УСКЕТО	1,909	1,906	0,003
19	77	Природна забележителност	ХАЙДУШКИ ВОДОПАДИ	1,040	1,040	0,000
20	545	Защитена местност	ШАБОВИЦА	6,703	6,702	0,001
21	155	Защитена местност	ШУМАКА	0,501	0,265	0,235
		обща площ, ха		7146,626	5418,058	1728,568
		* информацията е по цифровите данни от сайта на ИАОС/ http://eea.government.bg/				

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Функционалното зонироване ще засегне в не еднаква степен отделните защитени територии, попадащи на територията на Област Монтана. В таблицата по-долу е представена информацията относно зонироването в различните защитените територии, по смисъла на ЗЗТ. Част от предложените функционални категории/зоните се припокриват териториално по площ. Горските територии от защитените територии са включени в „Защитни гори“, „Специални горски територии“, „Зони за защита от урбанизация“. В защитените територии липсва функционалната категория „Стопански горски територии“.

Съгласно предложената функционална принадлежност горските територии в 14 защитените територии са включени в - А1 „Горски територии за защита на почвата“, като площта им заема от под 25% в 3 защитени територии до 100% в 6 защитени територии. Съгласно ОПРГТ горите в 5 защитени територии са определени като А2 „Горски територии за защита на водите“, 4 защитени територии са включени в категория А4 - „Горските територии за защита на урбанизираните територии“.

Таблица № 6.7-10. Разпределението на площите от защитени територии, попадащи във функционална категория А. *Защитни гори*

Код на ЗТ	Категория	Име защитена територия	Площ, ха
108	Защитена местност	УСКЕТО	1,909
109	Защитена местност	УРУЧНИК	51,374
434	Защитена местност	СТО ОВЦИ	296,388
381	Природна забележителност	ВОДНИЯ СКОК	0,143
193	Природна забележителност	МРАМОРНАТА ПЕЩЕРА	13,625
77	Природна забележителност	ХАЙДУШКИ ВОДОПАДИ	1,040
345	Природна забележителност	ДУРШИН ВОДОПАД	0,063
20	Природна забележителност	МИШИН КАМЪК	0,501
528	Защитена местност	КОРИГАТА	0,881
490	Защитена местност	САМАРИТЕ	107,330
451	Защитена местност	ОСТРОВ ЦИБЪР	101,587
430	Защитена местност	РАВНЕНСКО ГРАДИЩЕ	186,377
33	Защитена местност	„ГОРА В МЕСТНОСТИТЕ „КОПРЕН“, „РАВНО БУЧЕ“, „КАЛИМАНИЦА“ И „ДАМЯНИЦА“	576,214
35	Поддържан резерват	ИБИША	34,510
6	Природен парк	ВРАЧАНСКИ БАЛКАН	5456,624
23	Резерват	ГОРНАТА КОРИЯ	160,983
154	Защитена местност	РИБАРНИЦИ ОРСОЯ	147,615

В 20 защитени територии, горските територии са включени в категорията Б1 – „Горски територии, включени в границите на защитените територии по смисъла на ЗЗТ“, а

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

горите на 15 защитени територии в Б13 – „Горски територии с висока консервационна стойност“.

Таблица № 6.7-11. Разпределението на площите от защитени територии, попадащи във функционална категория **Б. Специални горски територии**

Код на ЗТ	Категория	Име защитена територия	Площ, ха
108	Защитена местност	УСКЕТО	1,906
109	Защитена местност	УРУЧНИК	51,363
155	Защитена местност	ШУМАКА	0,265
434	Защитена местност	СТО ОВЦИ	278,912
381	Природна забележителност	ВОДНИЯ СКОК	0,143
193	Природна забележителност	МРАМОРНАТА ПЕЩЕРА	13,125
77	Природна забележителност	ХАЙДУШКИ ВОДОПАДИ	1,040
345	Природна забележителност	ДУРШИН ВОДОПАД	0,063
20	Природна забележителност	МИШИН КАМЪК	0,501
545	Защитена местност	ШАБОВИЦА	6,702
528	Защитена местност	КОРИГАТА	0,881
394	Защитена местност	КИТКАТА	1,458
490	Защитена местност	САМАРИТЕ	107,326
451	Защитена местност	ОСТРОВ ЦИБЪР	81,128
430	Защитена местност	РАВНЕНСКО ГРАДИЩЕ	182,748
33	Защитена местност	ГОРА В МЕСТНОСТИТЕ „КОПРЕН“, „РАВНО БУЧЕ“, „КАЛИМАНИЦА“ И „ДЕЯНИЦА“	575,203
35	Поддържан резерват	ИБИША	0,001
6	Природен парк	ВРАЧАНСКИ БАЛКАН	4099,117
23	Резерват	ГОРНАТА КОРИЯ	0,017
154	Защитена местност	РИБАРНИЦИ ОРСОЯ	16,159

Предвид това, че голяма част от защитените територии са включени в границите на защитени зони по Директива 92/43/ЕИО или Директива 2009/147/ЕО, горските им територии са определени и като функционална категория Б2 – „Горски територии, включени в защитените зони, обявени по реда на ЗБР“, като площта на Б2 заема до 100% от всички горски територии.

В 14 защитени територии, горските територии са включени в Г- „Зони за защита от урбанизация“.

Таблица № 6.7-12. Разпределението на площите от защитени територии, попадащи във функционална категория **Г. Зона за защита от урбанизация**

Код на ЗТ	Категория	Име защитена територия	Площ, ха
108	Защитена местност	УСКЕТО	1,906

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

109	Защитена местност	УРУЧНИК	51,299
434	Защитена местност	СТО ОВЦИ	160,043
381	Природна забележителност	ВОДНИЯ СКОК	0,000
193	Природна забележителност	МРАМОРНАТА ПЕЩЕРА	12,725
77	Природна забележителност	ХАЙДУШКИ ВОДОПАДИ	1,019
345	Природна забележителност	ДУРШИН ВОДОПАД	0,000
20	Природна забележителност	МИШИН КАМЪК	0,500
545	Защитена местност	ШАБОВИЦА	6,693
528	Защитена местност	КОРИГАТА	0,881
394	Защитена местност	КИТКАТА	1,458
490	Защитена местност	САМАРИТЕ	90,676
451	Защитена местност	ОСТРОВ ЦИБЪР	20,006
430	Защитена местност	РАВНЕНСКО ГРАДИЩЕ	130,880
33	Защитена местност	КОПРЕН-РАВНО БУЧЕ-КАЛИМАНИЦА-ДЕЯНИЦА	507,431
35	Поддържан резерват	ИБИША	0,001
6	Природен парк	ВРАЧАНСКИ БАЛКАН	844,852
23	Резерват	ГОРНАТА КОРИЯ	0,012
154	Защитена местност	РИБАРНИЦИ ОРСОЯ	15,801

ОПРГТ предлага и Д -, „Зона за изграждане на ски писти и съоръженията към тях“ , която заема 15.802 ха от площта на ЗМ „Самарите“, 0.003 ха от Резерват „Горната кория“ и 0.003 ха от ЗМ „Шабовица“.

Таблица № 6.7-13. Разпределението на площите от защитени територии, попадащи във функционална категория *Д. Зона за изграждане на ски писти и съоръженията към тях*

Код на ЗТ	Категория	Име защитена територия	Площ, ха
545	Защитена местност	ШАБОВИЦА	0,003
490	Защитена местност	САМАРИТЕ	15,802
23	Резерват	ГОРНАТА КОРИЯ	0,003

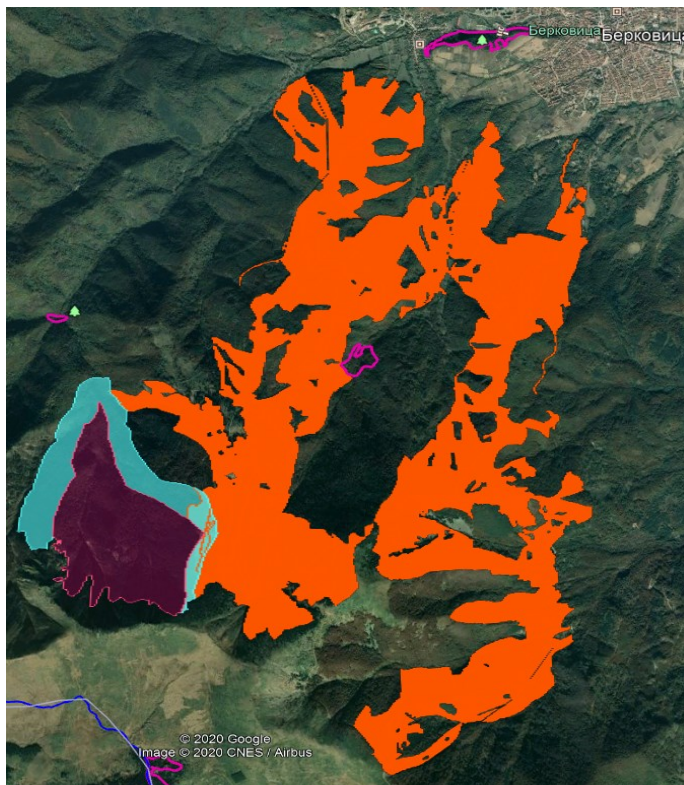
В таблицата по-долу е представена степента на въздействие на предложеното от ОПРГТ зонирание, засягащо защитените територии.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Таблица № 6.7-13. Степен на въздействие на предложената функционална категоризация на горските територии върху защитените територии, попадащи изцяло или частично в област Монтана.

Защитена територия по смисъла на ЗЗТ	Зони и функционална категоризация на горските територии, съгласно ОПРГТ																	
	Защитни горски територии							Специални горски територии					Стопански горски територии	Защита от урбанизация	За ски и прилежащите съоръжения			
	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	B1	B2	B3	B4-12	B13				В	Г	Д
Резерват „Горната кория“																		
Поддържан резерват „Ибиша“																		
Природен парк „Врачански Балкан“																		
Природна забележителност „Мраморната пещера“																		
Природна забележителност „Хайдушките водопади“																		
Природна забележителност „Мишин камък“																		
Природна забележителност „Дуршин водопад“																		
Природна забележителност „Водния скок“																		
Защитена местност „Гора в местностите „Копрен“, „Равно буче“, „Калиманица“ и „Даяница“																		
Защитена местност „Ускето“																		
Защитена местност „Глухарчевидна жълтица“																		
Защитена местност „Китката“																		

Изключение е предложения териториален обхват на функционалната категория Д - „Зона за ски писти и прилежащите им съоръжения“, която попада в границите на ЗМ „Самарите“, Резерват „Горната кория“ и ЗМ „Шабовица“.

Фигура № 6.7-2 „Зона за ски писти и съоръженията към тях“ и ЗМ „Самарите“, Резерват „Горната кория“ и ЗМ „Шабовица“

Защитената местност „Самарите“ е изцяло горска територия с площ от 107.15 ha. Целите на управлението и са опазване и поддържане на популациите и местообитанията на защитени, редки и уязвими видове от флората и фауната. „Зоната за ски писти и съоръженията към тях“, засяга 15.802 ha, което е 14,7% от площта

Предложената от ОПРГТ „ски зона“, включва и малка част (0.003 ha) от Резерват „Горната кория“. Съгласно чл. 8, ал. 3 от ЗЗТ (Обн. ДВ. бр.133 от 11 Ноември 1998г.), природните резервати са територии по чл. 5, т. 1 и 4, включващи образци на естествени екосистеми, опазването на които изключва всякаква или допуска минимална човешка намеса. В резерватите са забранени всякакви дейности с изключение на научни изследвания или посещения по строго определени със заповед на Министъра на ОСВ пътеки.

ЗМ „Шабовица“ е с площ от 6.69 ha и е разположена на 2 км североизточно от ЗМ „Самарите“. Целите на управление на ЗТ са: опазване на растителен вид напластена трихоколеа (*Trichocolea tomentella*) и нейното местообитание. В защитената местност е забранено строителството, промяна в предназначението и начина на трайно ползване на земята, провеждане на горскостопански мероприятия, които водят до намаляване на горския склоп под 0,8. Съгласно Чл. 34 от ЗЗТ (Обн. ДВ. бр.133 от 11 Ноември 1998г.) в

защитените местности се забраняват дейности, противоречащи на изискванията за опазване на конкретните обекти, предмет на защита.

Целите и режимите на управление на засегнатите защитени територии са в противоречие с обособяването на зона Д – „Зона за ски писти и съоръжения към тях“. Така предложеното функционално зонироване /зона (Д) и нейния териториален обхват има вероятност да окажат дългосрочно значително отрицателно въздействие върху предмета на опазване, целите и режимите на управление на ЗМ „Самарите“, Резерват „Горната кория“ и ЗМ „Шабовица“, в това число загуба на местообитания и видове, фрагментация, навлизане на инвазивни видове, безпокойство и замърсяване.

Б. Въздействие, свързано с предложеното възмездно ползване на обществени екосистемни ползи в част III на ОПРГТ

За целите на управлението на горските територии и ловното стопанство, ОПРГТ планира възмездно ползване на обществените екосистемни ползи. Съгласно плана и Закона за горите, всяка горска територия, независимо от характера на собствеността, която осигурява обществена екосистемна полза, пряко произтичаща от функционалната ѝ принадлежност, и с това облагодетелства реализирането на конкретна стопанска активност, провеждана в или извън нейния пространствен обхват, е обект на възмездно ползване (чл. 249 от ЗГ). Всяка горска територия може да бъде носител на една или повече възмездни екосистемни ползи.

Повечето от разпознатите в ОПРГТ стопански дейности, които се благоприятстват от горските територии и екосистемните услуги, няма да окажат дългосрочни значителни отрицателни въздействия върху защитените зони по Директива 92/43/ЕИО, защитените зони по Директива 2009/147/ЕО и защитените територии, по смисъла на ЗЗТ, ако не преексплоатират предлаганите от горските територии услуги. Такива ползи и свързаните с тях активности са: (1.) Защита срещу ерозия на почвата от лавини и наводнения; (2.) Обезпечаване на количеството и качеството на водата; (4.) Екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат; (8.) Защита на инфраструктурни обекти и съоръжения и (9.) Забавяне или регулиране на въздействията от промените в климата.

Вероятно отрицателно въздействие с различна сила и продължителност може да се очаква от **увеличаване на възмездните ползвания**, свързани със следните екосистемни услуги за: **(3.) Поддържане на биологичното разнообразие**, чийто пространствен обхват е 72 761.4 ha (или 78.5% от общата площ на полигоните в областта). Включва горски територии във всички защитени зони от Натура 2000, без защитена зона BG0000519 „Моминбродско блато“, защитена зона BG0000593 „Билерниците“, Резерват „Голямата кория“ и ПР „Ибиша“, както и горски територии извън защитените зони и защитените територии; **(5.) Осигуряване на условия за рекреация и туризъм** с площ от 29 547.1 ha (или 31.9% от общата площ на полигоните в областта). Включва горски територии от защитени зони BG0000166 „Западна Стара планина и Предбалкани“, BG0000509 „Цибрица“,

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

BG0000503 „Река Лом“, BG0000517 „Портитовци – Владимирово“, BG0000199 „Цибър“, BG0000527 „Козлодуй“, BG0000166 „Врачански Балкан“, BG0002002 „Западен Балкан“, BG0002053 „Врачански Балкан“, BG0002104 „Цибърско блато“, BG0002006 „Рибарници Орсоя“, BG0002008 „Остров до Горни Цибър“, BG0002007 „Остров Ибиша“, BG0002009 „Берковица“. Горските територии във всички защитени територии с изключение на Резерват „Горната коприя“ и ПР „Ибиша“, както и малки площи от горски територии извън защитените зони и защитените територии; **(6.) Поддържане на традиционния ландшафт** с териториален обхват от 6 338 ha (или 6,8% и от общата площ на полигоните в областта). Включва горски територии в защитени зони BG0000166 „Западна Стара планина и Предбалкан“, BG0002002 „Западен Балкан“, BG0000166 „Врачански Балкан“, BG0002053 „Врачански Балкан“, ЗМ „Самарите“ и ЗМ „Уручник“ и **(7.) Защита на природното и културното наследство** с териториален обхват от 72 729.3 ha (или 78.4% от общата площ на полигоните в областта). Включва горските територии на всички защитени зони от Натура 2000 без горските територии на защитена зона BG0000593 „Билерниците“, Резерват „Горната кория“ и ПР „Ибиша“, както и горски територии извън защитените зони и защитените територии.

Следните стопански дейности свързани с горските територии на защитените зони от Натура 2000 и защитените територии, по смисъл на ЗЗТ биха имали отрицателно въздействие:

Стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза „**поддържане на биологичното разнообразие**“:

- **Дейността Горско стопанство – дърводобив.** Дърводобивът е свързан със загуба на природни местообитания и местообитания на видове, фрагментация, нарушаване на биокоридори, нарушаване на структурата и състава на местообитанията, навлизане на чужди видове и др. В защитените зони и защитените територии се извършва, съгласно ГСП и системата от режими за устойчиво управление на горите в Натура 2000 "Ръководство за устойчиво управление на горите в Натура 2000", (МЗХ, 2011г.), режимите на защитените зони по Директива 2009/147/ЕО и защитените територии, съществуващите планове за управление на защитените зони и плановете за управление на защитените територии, както и разпоредбите на ЗЗТ и ЗБР. При неотчитане на предмета и целите на защитените зони, оценката на състоянието на благоприятното природозащитно състояние на природните местообитания, състоянието на популациите на видовете и техните местообитания, консервационната значимост на видовете и тяхната биология и екология за защитените зони, за които няма заповеди за обявяване или изготвени планове за управление, дейността има вероятност да окаже до средносрочно отрицателно, пряко въздействие върху предмета и целите на опазване на защитените зони.

- **Дейността събиране на диворастящи и недървесни продукти в горски територии - диворастящи гъби, горски плодове, лечебни и ароматни растения или части от тях от горските територии – за търговия или за производство в химическата (в частност козметична и фармацевтична промишленост) и в хранително-вкусовата промишленост,** може да окаже пряко отрицателно въздействие върху популациите на събираните видове, но и косвено отрицателно въздействие върху екологичната структура на горските екосистеми. Дейността има вероятност да окаже и обратимо, краткотрайно негативно въздействие върху видовете от фауната, предмет на опазване през размножителния период, поради безпокойство. При спазване на режимите на управление на защитените територии, заповедите за обявяване на защитените зони от Директива 2009/147/ЕО, както и плановете за управление това въздействие ще бъде намалено до незначително. За защитените зони по Директива 92/43/ЕИО до приемане на заповедите за обявяване на зоните, това въздействие ще бъде краткотрайно и обратимо. Дейността може да кумулира допълнително отрицателно въздействие с останалите дейности по събиране на генетични ресурси, събиране на растения и части от растения за фураж, събиране на растения и части от растения за производството и животновъдство в горските територии.
- **Дейността събиране на генетични ресурси (семена и размножителни материали от горски растения и животни) за търговски и производствени цели** може да окаже незначително пряко въздействие върху популациите на събираните видове, но също така и косвено и незначително, краткотрайно въздействие върху екологичната структура на горските екосистеми, в които тези видове могат да имат съществена роля. При спазване на режимите на защитените територии, заповедите за обявяване на защитените зони от Директива 2009/147/ЕО, както и плановете за управление това въздействие ще бъде намалено до незначително. За защитените зони по Директива 92/43/ЕИО до приемане на заповедите за обявяване на зоните, това въздействие ще бъде краткотрайно и обратимо. Дейността може да кумулира допълнително отрицателно въздействие с останалите дейности по събиране на диворастящи и недървесни продукти в горските територии, генетични ресурси, събиране на растения и части от растения за фураж, събиране на растения и части от растения за производството и животновъдство в горските територии.
- **Дейността събиране на растения и части от растения за фураж,** може да окаже незначително пряко въздействие върху популациите на събираните видове, ако са част от природно местообитание, предмет на опазване в защитената зона, но също така и косвено и незначително, краткотрайно въздействие върху екологичната структура на горските екосистеми в това

число и в защитените зони и защитените територии. Дейността може да кумулира допълнително отрицателно въздействие с останалите дейности по събиране на диворастващи и недървесни продукти в горските територии, генетични ресурси, събиране на растения и части от растения за фураж, събиране на растения и части от растения за производството и животновъдство в горските територии.

- **Дейността събиране на растения и части от растения производство на производни продукти с декоративни качества, вкл. производство на изделия от корк, слама и материали за плетене** може да окаже незначително пряко въздействие върху популациите на ползваните на видове, предмет на опазване в защитените зони и защитените територии. Дейността може да има и косвено и незначително, краткотрайно въздействие върху екологичната структура на горските екосистеми. Дейността може да кумулира допълнително отрицателно въздействие с останалите дейности по събиране на диворастващи и недървесни продукти в горските територии, генетични ресурси, събиране на растения и части от растения за фураж и животновъдство в горските територии.
- **Лов** - Дейността има прякото въздействие върху видовете, обявени за ловни обекти и по специално вълка* (*Canis Lupus*), който е предмет на опазване в някои защитените зони на територията на област Монтана - BG0000593 Защитена зона „Билерниците“, BG0000503 Защитена зона „Река Лом“, BG0001040 Защитена зона „Западна Стара планина и Предбалкан“, BG0000166 Защитена зона „Врачански Балкан“ и е с приоритет за опазване. Видът е включен и в Червената книга на Р България в категорията „уязвим“. Има вероятност от дългосрочно, отрицателно въздействие върху вида при браконьерски отстрел и при **въвеждането на премии за отстрел на вълк (*Canis lupus*) – предвидено в т. 7 от ОПРГТ.**
- **Селско стопанство - Животновъдство в горски територии или върху терени, прилежащи на горски територии от функционална категория Б(13)** – може да окаже значително и с различна продължителност и степен отрицателно въздействие върху горски територии, в това число и природните местообитания предмет на опазване, поради съществуващата вероятност от преизпасване и промяна на екологичните параметри на горските местообитания, както и затрудняване на възобновяването им. Пашата в горите може да бъде източник на значително негативно въздействие и върху популации на консервационно-значими видове растения, особено такива с фуражни качества. Сметката за това въздействие факт, е че на територията на областта практически няма ценни фуражни видове, които да са защитени и включени в Приложение 3 на ЗБР. Пашата може да доведе до безпокойство

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

на видовете особено през размножителния им период. Дейността може да кумулира допълнително отрицателно въздействие с останалите дейности по събиране на диворастващи и недървесни продукти в горските територии, генетични ресурси, събиране на растения и части от растения за фураж и събиране на растения и части от растения за производството.

Стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза **„Осигуряване на условия за рекреация и туризъм“** и от екосистемната полза: **„Поддържане на традиционния ландшафт“**:

Съгласно ОПРГТ стопанските активности, които се благоприятстват и от двете екосистемни ползи са *обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в туризма, рекреацията и спорта.*

Всяка горска територия, независимо от характера на собствеността, която осигурява обществена екосистемна полза, пряко произтичаща от функционалната ѝ принадлежност, и с това облагодетелства реализирането на конкретна стопанска активност, провеждана в или извън нейния пространствен обхват, е обект на възмездно ползване.

Строителството на обекти и съпътстваща инфраструктура за спорт и рекреация, може да окажат дългосрочно, негативно въздействие върху предмета и целите на защитените зони и защитените територии, поради директната загуба на природни местообитания или местообитания на видове, фрагментация на местообитания и безпокойството. В тази връзка дейностите по осигуряването на условия за рекреация и туризъм трябва да бъдат съобразени с предмета и целите на обявяване, режимите на защитените територии и защитените зони, плановете за управление, там където има приети такива и разпоредбите на ЗЗТ и ЗБР.

Стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза **„Защита на природното и културното наследство“**:

- **Дейности по събиране на генетични ресурси (семена и размножителни материали от горски растения и животни) за търговски и производствени цели, вкл. възпроизводство на гори и дивечовъдна дейност – анализ на тези дейности е представен по-горе - екосистемна полза „поддържане на биологичното разнообразие“.**
- **Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в туризма, рекреацията и спорта** - Активностите като строителство на обекти и съпътстващата инфраструктура може да окажат дългосрочно, негативно въздействие върху предмета и целите на опазване на защитените зони и защитените територии, поради директната загуба на природни местообитания или местообитания на видове, предмет на опазване, фрагментация на местообитания и безпокойството. Териториалният обхват на екосистемната полза „защита на природното и културно наследство“, включва горските територии на всички защитени зони и защитени територии, с изключение на защитена зона BG0000593 „Билерниците“, Резерват

„Горната кория“ и ПР „Ибиша“. Дейностите по осигуряването на условия за рекреация и туризъм трябва да бъдат съобразени с предмета и целите на обявяване, режимите на защитените територии и защитените зони, плановете за управление, там където има приети такива и разпоредбите на ЗЗТ и ЗБР.

- **Дейности в направление Образование и научноизследователска и развойна дейност** – се очаква да имат положително въздействие върху предмета и целите на опазване на защитените зони от Натура 2000 и защитените територии, обявени по реда на ЗЗТ, ако не нарушават заповедите за обявяване и режимите на защитените територии и защитените зони, както и разпоредбите на ЗБР и ЗЗТ.

В. Въздействие на целите на управление на горските територии и на ловното стопанство съгласно Част IV на ОПРГТ

В.1. Оценка на въздействието на цели, насоки и препоръки за стопанисване за Горското стопанство

В глава IV на ОПРГТ са представени целите на управление по функционална принадлежност на горските територии, насоките, забраните, ограниченията и препоръките за стопанисване на горското стопанство за следващите 10 години. Планът предвижда индикатори, с които да бъде проследен напредъка за следващите 10 години, част от които са формулирани общо или неточно, като това няма да доведе до реално отчитане на изпълнението и напредъка за постигане на целите и мерките.

Защитни горски територии – Съгласно ОПРГТ целите на управление при защитните горски територии се определят от преобладаващата функция, която те изпълняват, като за отделните защитни функции тя може да бъде различна: подобряване защитата на почвите от ерозия, защитата на водите, урбанизираните територии, обектите на техническата инфраструктура и др.

Част от определените от ОПРГТ „Защитните горски територии“ попадат в териториалния обхват на защитените зони от Натура 2000 или в защитените територии, по смисъла на ЗЗТ. Макар и да нямат пряко въздействие върху предмета и целите на опазване в защитените зони или защитените територии, част от насоките, ограниченията и препоръките предвидени за тяхното управление се очаква да имат косвено негативно въздействие върху запазване и поддържане на екосистемите като цяло. В тази връзка като общи препоръки следва да се добавят:

- горските територии попадащи в защитените зони по Директива 92/43/ЕИО се стопанисват съгласно система от режими и мерки за стопанисване на горите попадащи в горски типове природни местообитания;
- с цел намаляване безпокойството през размножителния период на видовете птици предмет на опазване в защитени зони по Директива 2009/147/ЕО, се забранява провеждане на сечи в периода 1.04.-15.06., освен в случаи на природни нарушения или ситуации, застрашаващи здравето и живота на хората.

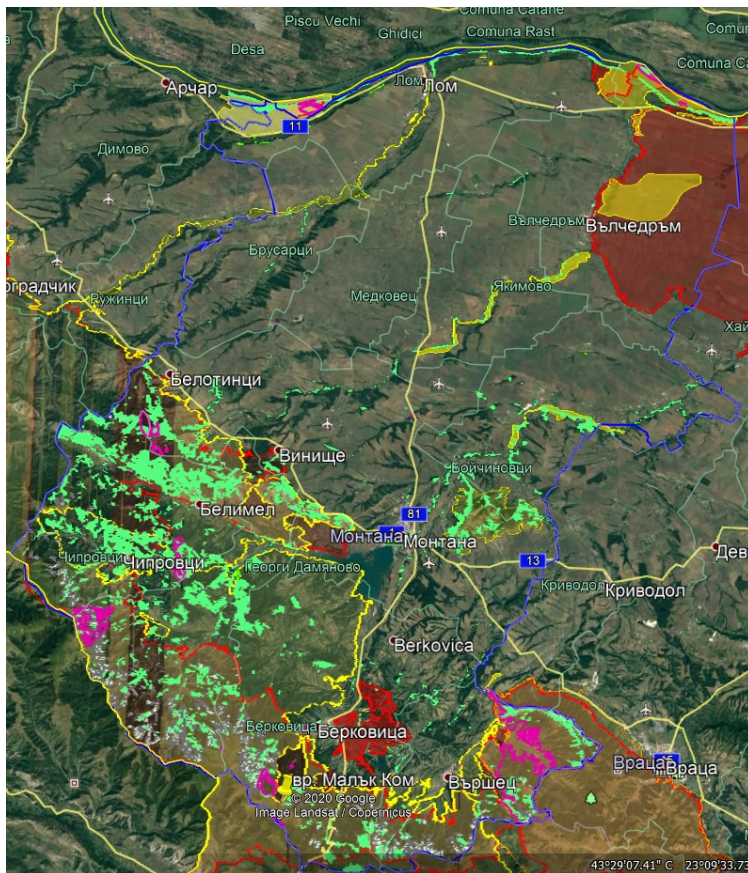
A1 – Горските територии за защита на почвата

За тази категория горски територии, са планирани някои горскостопански дейности, които могат да имат вероятно отрицателно въздействие върху защитените зони, обявени по реда на ЗБР като:

„Продължаване на залесителните дейности и създаване на култури върху голите площи, а също и със залесяване в изредени насаждения и култури“. Изпълнението на тази дейност има вероятност да окаже трайно отрицателно въздействие върху земи с начин на трайно ползване „ливади“ и „пасища“, като трайно засегне някои от тревните местообитания, които са силно уязвими и предмет на опазване в някои защитени зони като 6240 Субпанонски степни тревни съобщества, 6250 Панонски льосови степни тревни съобщества, 6210 Сухи тревни и храстови съобщества на варовик (*Festuco-Brometalia*) и др. Изпълнението на тази дейност ще доведе и до загубата на част местообитанията на някои видове предмет на опазване в защитените зони като, ливаден дърдавец (*Crex crex*), късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*) и др. и ще окаже трайно отрицателно въздействие върху техните популации.

„Подпомагане на възобновяването чрез изсичане на подлеса в изредени насаждения“. Изпълнението на тази насока има вероятност за окаже обратимо, средносрочно отрицателно въздействие върху някои видове птици, предмет на опазване в ЗЗ като лещарка (*Bonasa bonasia*), глухар (*Tetrao urgallus*), като лиши птиците от укрития, места за гнездене и хранителен ресурс и др. Също така може да окаже незначително, кратко – до средносрочно и косвено негативно въздействие, върху структурата на някои горски местообитания, целеви за опазване в защитените зони.

Останалите насоки и ограничения планирани за тези горски територии ще имат неутрално или положително косвено въздействие върху предмета и целите на опазване в защитените зони и защитените територии.

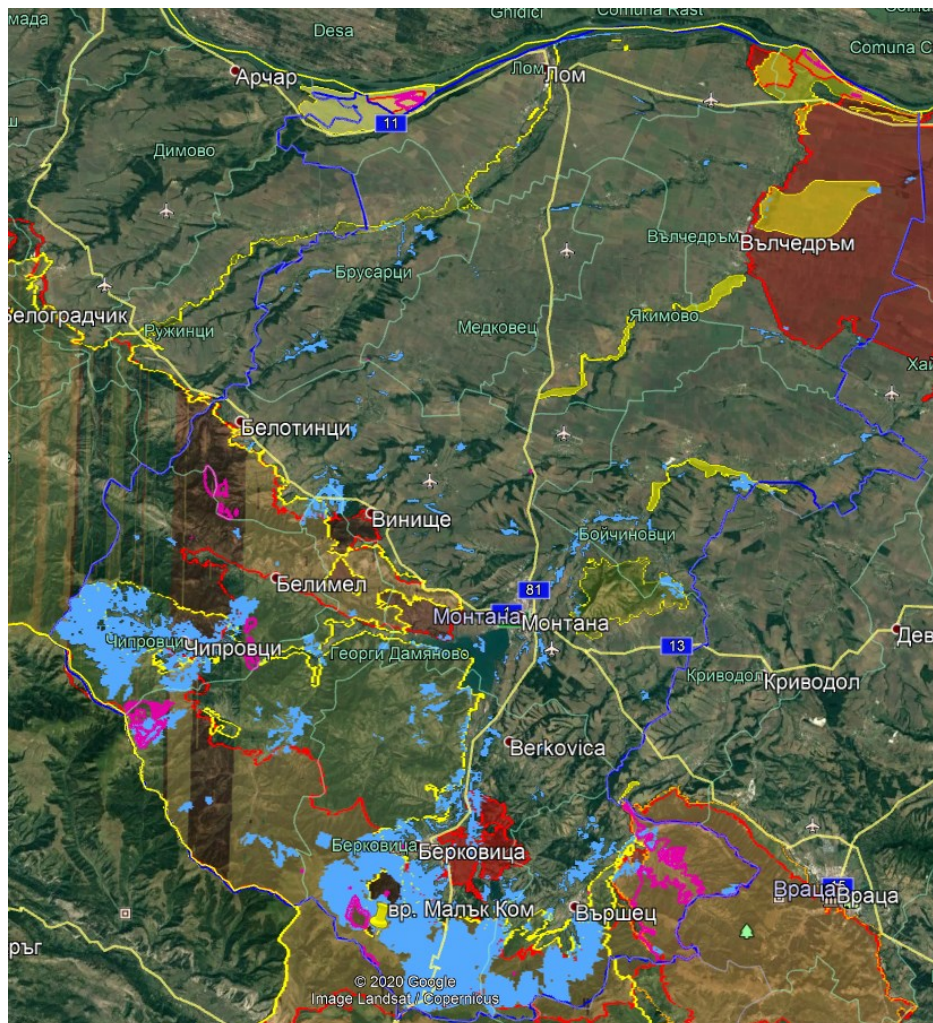
Фигура № 6.7-3 „Защитни гори“ – А1 Горските територии за защита на почвите (означени със зелен цвят на фигурата), попадащи в границите на защитените зони от Natura 2000 и защитените територии.

A2 – Горските територии за защита на водите

Част от планираните насоки за управление, забрани и ограничения за тази категория горски територии ще имат косвено благоприятно въздействие върху защитените територии и защитените зони, с изключение на следната насока:

„Препоръчва се в крайречните гори да не се планират и провеждат стопански мероприятия, а само мероприятия за възстановяване на крайречните горски съобщества“.

По отношение на крайречните местообитания от Приложение 1 на ЗБР, по протежение на водните течения и водните тела, предмет на опазване в защитените зони, така формулираната насока и препоръка за управление може да имат вероятно от неутрално до негативно въздействие. За крайречните местообитанията от Приложение 1 на ЗБР с участието на елши, върби и тополи е необходимо да не се извършва сеч с изключение на отстраняване на част от сухите дървета и дървета в речното легло. Както и по протежение на всички постоянни водни течения и водни тела да се формират защитни ивици с ширина не по-малко от 15 м., в които не се извършват сечи или те са с интензивност до 5% от запаса на защитната ивица.

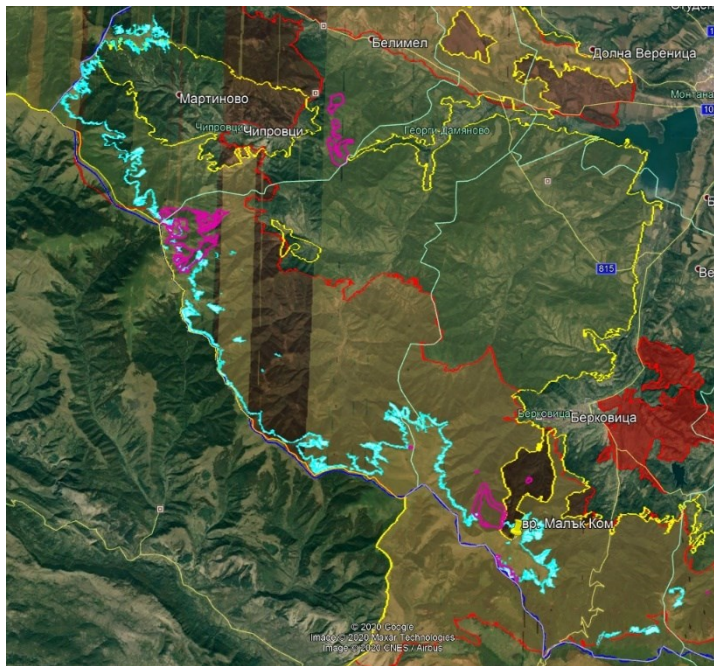
Фигура № 6.7-4 „Защитни гори“ – А2 Горските територии за защита на водите (означени със син цвят на фигурата), попадащи в границите на защитените зони от Natura 2000 и защитените територии.

A5 - Горските територии от горната граница на гората

Тези горски територии са част от защитена зона BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“ и защитена зона BG0002020 „Западен Балкан“. Представяват ивици с широчина 100-200 m от границите на гората с високопланинските пасища или клековите формации и са с обща площ 1 843.8 ha, от която 1 770.4 ha залесена и 73.4 ha незалесена. Представените в ОПРГТ насоки за управление „прилагане на адекватни лесовъдски мероприятия, съобразени със състоянието на тези уязвими горски екосистеми“ и „подобряване на санитарното състояние на насажденията с оглед превенция на развитие на каламитети на насекомни вредители и епифитотии на гъбни патогени“ са твърде общи и по-скоро биха имали негативно въздействие за управлението на тези гори.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

От друга страна, горната граница на гората в региона е формирана от насаждения от клек и широколистни видове, което прави насоката „бързо усвояване на свежоповредена от абиотични въздействия иглолистна дървесина за недопускане на размножаване на високоагресивни ксилофаги” неприложима.

Фигура № 6.7-5 „Защитни гори“ – А5 Горските територии от горната граница на гората (означени със син цвят на фигурата), попадащи в границите на защитените зони от Натура 2000.

Текстът „Запазване на възрастовата структура. Недопускане на намаление на младите и средновъзрастни класове за сметка на зрели и дозряващи“ трябва да отпадне. Записано по този начин означава увеличаване на възобновителните сечи за намаляване на дела на старите гори, което би имало негативно въздействие върху горските местообитания. Индикаторът трябва да бъде – увеличаване на дела на зрелите гори и на тези във фаза на старост с естествена, разновъзрастна структура.

Горната граница на гората в Западна Стара планина е изградена предимно от букови гори, голяма част от които се намират във фаза на старост, устояли са при тези условия в продължение на стотици години и са формирани структури близки до естествените. Това са гори с хетерогенна структура, в които има както дървета и био групи на пределна възраст, така и ново възобновени участъци. Интензификацията на стопанската дейност в тези гори би имала изключително неблагоприятни екологични последствия върху тяхната защитна функция и върху биологичното разнообразие. Още повече, че тук се

включват и горите формиращи горната граница на гората, които са защитени по закон и в които не се допуска стопанска дейност. Тук са разположени и голяма част от горите във фаза на старост (ГФС), спрени от стопанска дейност от Министерство на

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

земеделието и храните през 2016 година. За разлика от много други горски комплекси, това са гори с висока екологична и конзервационна ценност, измежду най-ценните в цялата страна.

За изпълнение на целите пред тази категория горски територии е необходимо да се формулират ясни и конкретни насоки за управление, ограничения и забрани, които да осигурят защитните функции и устойчивостта на насажденията от горната граница на гората и да намалят негативните въздействия на горскостопанските дейности върху тях. Такива управленски мерки могат да включват:

- В насажденията от клек да не се планират и провеждат стопански мероприятия.
- Препоръчително е в горските територии, формиращи горната граница на гората да не се провеждат сечи. В случаите, когато се налага провеждането им те трябва да имитират естествената динамика и възобновителни процеси на този тип гори. Необходимо е те да се планират и изведат по начин, който запазва естествената групова структура на насажденията. Подходящо е използването на групово-изборна възобновителна сеч.
- Необходимо е увеличаване на дела на зрелите гори и на тези във фаза на старост с естествена, разновъзрастна структура.
- Да не се допуска залесяване на естествени открити пространства, с изключение на случаите при които има вероятност от развитие на ерозионни процеси или след големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари и каламитети).
- Да се осигури охраната на тези територии, включително мерки за ограничаване на движението на моторни превозни средства в т.ч. АТВ.

Останалите цели и насоки за управление, забрани и ограничения, предвидени за „Защитните горски територии“: **А3- Горските територии за защита на урбанизираните територии, А4- Горските територии за защита на сгради и обекти на техническата инфраструктура, А6 - Защитните горски пояси и А7- В създадените по технически проекти за борба с ерозията горски територии, включени в обхвата на тези проекти,** макар и общи няма да имат значително отрицателно въздействие върху предмета и целите на опазване в защитените зони от Натура 2000 и защитените територии, обявени по реда на ЗЗТ.

Специални горски територии

Б1 - Включени в границите на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии

ОПРГТ препотвърждава предмета на опазване и режимите от заповедите за обявяване на 21 защитените територии с площ от 7146.626 ha, и в този смисъл ще има положително въздействие върху горските територии (5418.058 ha), включени в тях. Част от специфичните режими включени в заповедите за обявяване на защитените територии

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

(представени детайлно в част 2.1.7 от ДЕО) включват: забрана за всякакво строителство и друго нарушаване на терена, забрана за сечи освен санитарни и отгледни, забрана за залесяване с неприсъщи за обектите видове, забранява се събиране на диви животни и растения и смолодобив, забрана за паша на домашни животни, забрана се ловуване в периода март-юли, забрана за подмяна на основния дървесен вид, забрана за водене на санитарни сечи и изваждане на мъртва дървесина и стари дървета, с изключение на случаите на големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари) или каламитети и прилагане на лесовъдски мероприятия, които да се съобразяват с естествената динамика на горските екосистеми и сукцесионните процеси и др.

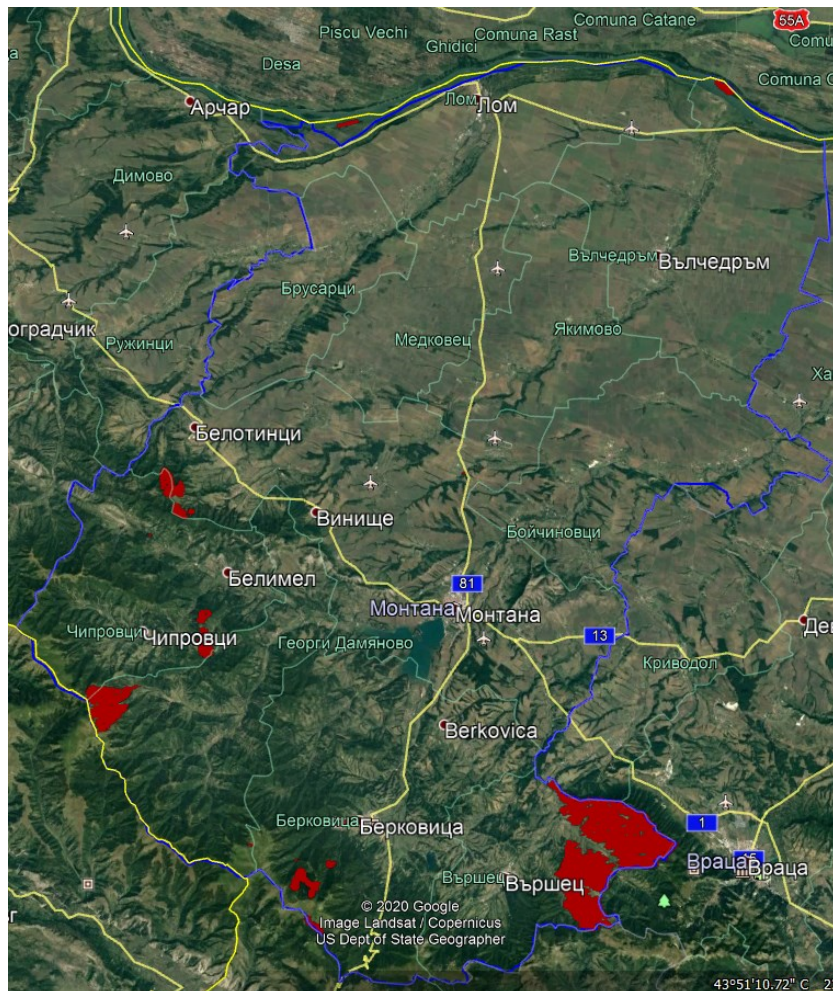
В т. 3 от насоките за управление на горските територии включени в границите на защитените територии, ОПРГТ определя следно: „При извършване на горскостопанските дейности в защитените територии, в установените им граници от запаса на насажденията на 1 ha да се оставят минимално 5 бр. биотопни дървета и до 10 куб. м. мъртва и (или) гниеца дървесина (с изключение на насажденията от първи и втори клас на пожароопасност), с цел защита на различни видове сапроксилни насекоми, безгръбначни, земноводни, влечуги, птици и бозайници, които са предмет на опазване“.

Така формулиран текста би имал вероятност да окаже негативно въздействие върху запазването на мъртва дървесина, предвид това че не е ясно: 1) Дали количеството мъртва дървесина, която трябва да се запази, се измерва в кубически метри или като процент от запаса; и 2) Дали количеството се оценява за всяко отделно насаждение или за всички насаждения в границите на защитените територии.

За да се снижи отрицателното въздействие върху биоразнообразието от тази насока за управление, и съгласно чл. 67 от Наредба 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, текста на т. 3 да се коригира както следва: „При извършване на горскостопанските дейности в защитените територии, в установените им граници от запаса на насажденията на 1 ha да се оставят минимално 5 бр. биотопни дървета и поддържане на мъртва дървесина от 8 до 10 на сто от запаса на насажденията, с изключение на горите с висока степен на пожарна опасност, с цел защита на различни видове сапроксилни насекоми, безгръбначни, земноводни, влечуги, птици и бозайници, които са предмет на опазване“.

Съгласно чл. 2, ал. 3, т. 2 от Закона за горите, разпоредбите на този закон не се прилагат за горите и земите в националните паркове и в резерватите. Националните паркове, резерватите и поддържаните резервати са изключителна държавна собственост и не са горски територии по смисъла на Закона за горите. В тази връзка ОПРГТ не налага или премахва забрани в тях или каквито и да било други действия. За област Монтана това са Резерват „Горната кория“ и ПР „Ибиша“.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Фигура № 6.7-6 – „Специални горски територии“ – Б1 Включени в границите на защитените територии по смисъла на ЗЗТ (с червен цвят)

Б2 - Включени в защитените зони, съгласно Закона за биологичното разнообразие.

Съгласно чл. 5 от ЗБР „Защитените зони по чл. 3, ал.1, т.1 са предназначени за опазване или възстановяване на благоприятното състояние на включените в тях природни местообитания, както и на видовете в техния естествен район на разпространение“.

Общите цели за опазване на защитените зони по Директива 92/43/ЕИО са:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове, условия на средата.

- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

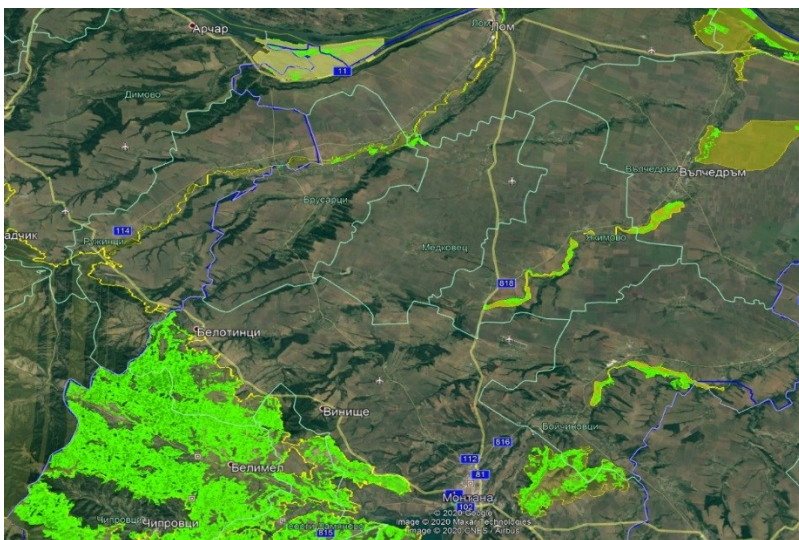
Общите цели за опазване на защитените зони по Директива 2009/147/ЕО са:

- Опазване и поддържане на местообитанията на видовете птици, предмет на опазване за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
- Възстановяване на местообитанията на видовете, предмет на опазване, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

ОПРГТ препотвърждава целите и предмета на опазване в 13 защитени зони по Директива 92/43/ЕИО и 9 защитените зони по Директива 2009/147/ЕО попадащи на територията на област Монтана с обща площ от 115 215.902 ha, от които 64740.78 ha са горски територии, както и режимите на зоните за опазване на дивите птици и плана за управление на BG0002090 защитена зона „Берковица“.

При планиране и провеждане на лесовъдски мероприятия в защитени зони по ЗБР, те се извършват съгласно изискванията на ЗБР и наредбата по чл. 101, ал. 3 от ЗГ.

Горските територии, попадащи в защитените зони се стопанисват и съгласно система от режими и мерки за стопанисване на горите попадащи в горски типове природни местообитания („Режимите за устойчиво управление на горите в Натура 2000“ (2011 г., МЗХ)).

Фигура № 6.7-7 „Специални горски територии“ – част от Б2 – Включени в границите на защитените зони, обявени по реда на ЗБР (със зелен цвят).

Б3- Други специални горски територии, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статuti и режими

Тези горски територии са с обща площ 59.4 ha, от която 57.0 ha залесена и 2.4 ha незалесена площ, съгласно ОПРГТ.

Насоките, ограниченията и забраните предвидени в ОПРГТ за тези горски територии, не противоречат на предмета и целите на опазване в защитените зони, обявени по реда на ЗБР и не се очаква да имат значително отрицателно въздействие.

Съгласно Закона за биологично разнообразие (Обн. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002г) чл. 15. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2009 г., в сила от 10.04.2009 г.) за културните ценности, попадащи в границите на защитени зони, се прилага Законът за културното наследство.

Б4-Семеипроизводствени насаждения и градини

Те заемат 683.2 ha залесена площ и попадат в община Берковица, община Вършец и община Георги Дамяново. Насоките, ограниченията и забраните предвидени в ОПРГТ за тези горски територии, не противоречат на предмета и целите на опазване в защитените зони от Натура 2000 и защитените територии, по смисъла на ЗЗТ и не се очаква да имат значително отрицателно въздействие.

Б5- Горски разсадници

Горските разсадници на територията на областта са с обща площ 48.9 ha, разположени в община Берковица и Бойчиновци. Насоките, ограниченията и забраните предвидени в ОПРГТ за тези горски територии, не противоречат на предмета и целите на опазване в защитените зони по смисъла на ЗБР и защитените територии, по смисъла на ЗЗТ и не се очаква да имат значително отрицателно въздействие.

Б6- Опитни географски култури от горски дървесни и храстови видове

Заемат изцяло залесена площ от 35.7 ha и се намират на територията на община Берковица – 27.9 ha, на община Вършец – 2.6 ha и на община Монтана – 5.3 ha. Насоките, ограниченията и забраните предвидени в ОПРГТ за тези горски територии, не противоречат на предмета и целите на опазване в защитените зони, по смисъла на ЗБР и защитените територии, по смисъла на ЗЗТ и не се очаква да имат значително отрицателно въздействие.

Б7-Дендрариум

Дендрариум се намира в община Берковица върху 3.1 ha незалесена площ. Насоките, ограниченията и забраните предвидени в ОПРГТ за тези територии, не противоречат на предмета и целите на опазване в защитените зони по смисъла на ЗБР и защитените територии, по смисъла на ЗЗТ и не се очаква да имат значително отрицателно въздействие.

Б8- Научно-изследователски и учебно-опитни гори

Включват насаждения на територията на УОГС „Петрохан“ – с. Бързия, което има особен статут като база за учебно-опитна и научноизследователска дейност от 1928 г. Основното предназначение на стопанството е провеждане на практическото обучение на студентите от Лесотехнически университет – София и провеждане на научни изследвания в буковите гори в стопанството, които са едни от най-добрите в Европа. Научноизследователски и учебно-опитни гори са с обща площ от 7 293.7 ha, от която 6 803.6 ha залесена и 490.1 ha незалесена. УОГС „Петрохан“ е на територията на община Берковица и частично попада в защитена зона BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“ и защитена зона BG0002020 „Западен Балкан“. Насоките, ограниченията и забраните предвидени в ОПРГТ за тези територии, първостепенно са насочени към: осигуряване на практическо обучение на студентите, специализантите и докторантите от Лесотехнически университет; развитие на научна и изследователска дейност; експериментиране на нови технологии, технологични решения и средства в горското стопанство; експериментално прилагане на най-добри съвременни горскостопански практики и др. Стопанисването на защитените зони се извършва съгласно Закона за биологичното разнообразие, заповедите за обявяване и "Ръководство за устойчиво управление на горите в Натура 2000", с разписани режими за устойчиво управление на горите в мрежата Натура 2000. В тази връзка не се очаква значително отрицателно въздействие върху предмета и целите на опазване на защитените зони.

Б9-Горски територии до 200 m около туристическите хижи, категоризирани по Закона за туризма и обекти с религиозно значение

До 200 m около туристическите хижи, категоризирани по Закона за туризма и обекти с религиозно значение са с обща площ 251.2 ha, от която 237.6 ha е залесена. Такива горски територии са определени в защитена зона BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“ и защитена зона BG0002020 „Западен Балкан“. В защитените територии няма определени категории Б9 - Горски територии до 200 m около туристическите хижи, категоризирани по Закона за туризма и обекти с религиозно значение.

Стопанисването на защитените зони се извършва съгласно Закона за биологичното разнообразие, заповедите за обявяване, плановете за управлението им (там където има такива) и с "Ръководство за устойчиво управление на горите в Натура 2000", с разписани режими за устойчиво управление на горите в мрежата Натура 2000, които са разгледани и приети на заседание на Националния съвет за биологично разнообразие" (НСБР), проведено на 08.06.2010 година и са залегнали в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите (обн. ДВ, бр. 64/2011 г., изм. и доп.)

Насоките, ограниченията и забраните предвидени в ОПРГТ за тази категория горски територии, не противоречат на предмета и целите на опазване в защитените зони по смисъла на ЗБР и не се очаква да имат значително отрицателно въздействие.

Б10- Бази за интензивно стопанисване на дивеча

На територията на община Берковица има 1 база за интензивно стопанисване на дивеча УОГС „Петрохан“ – с. Бързия, която е с обща площ 191.2 ha, от която 181.5 ha залесена и 9.7 ha незалесена, която частично попада в защитена зона BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“ и защитена зона BG0002020 „Западен Балкан“.

Ловната площ на област Монтана по закон (чл. 6. от ЗГ) включва всички земи, гори и водни площи, които са обитавани от дивеч или в които има условия за съществуването му, извън населените места, определени с общи и подробни градоустройствени планове или с околоръстни полигони.

Стопанисването на защитените зони се извършва съгласно Закона за биологичното разнообразие, заповедите за обявяване, плановете за управлението им и с "Ръководство за устойчиво управление на горите в Натура 2000", с разписани режими за устойчиво управление на горите в мрежата Натура 2000, които са разгледани и приети на заседание на Националния съвет за биологично разнообразие" (НСБР), проведено на 08.06.2010 година и са залегнали в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите (обн. ДВ, бр. 64/2011 г., изм. и доп.).

Представените насоки за управление, забрани и ограничения в ОПРГТ са общи и няма да имат значително отрицателно въздействие върху предмета и целите на опазване на защитените зони. При внасяне и разселване на видове, които са неместни, поради конкуренцията с местните видове има вероятност от отрицателно въздействие върху популациите на някои автохтонни видове. В ОПРГТ не са представени видовете за внасяне и разселване.

Б11- С рекреационно значение

Горските територии с рекреационно значение в областта са с обща площ 2 381.2 ha, от която 2 306.2 a залесена и 75.0 ha незалесена. Най-голям дял заемат в община Вършец, следвано от Берковица, Чипровци, Георги Дамяново и Медковец (Таб. 57 от ОПРГТ) и частично попадат в защитена зона BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“ и защитена зона BG0002020 „Западен Балкан“. Основната цел на управление е поддържане и развитие на рекреационния потенциал на горските територии в област Монтана, където са обявени три курорта.

Стопанисването на защитените зони се извършва съгласно Закона за биологичното разнообразие, Заповедите за обявяване, плановете за управлението им и с "Ръководство за устойчиво управление на горите в Натура 2000", с разписани режими за устойчиво управление на горите в мрежата Натура 2000, които са разгледани и приети на заседание на Националния съвет за биологично разнообразие" (НСБР), проведено на 08.06.2010 година и са залегнали в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите (обн. ДВ, бр. 64/2011 г., изм. и доп.).

Представените насоки за управление са общи и не осигуряват постигането на поставената основна цел, а именно създаване и поддържане на подходящи условия за

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

развитие на устойчив туризъм, възстановяване и отдих. За постигане на целите на управление на горските територии с рекреационно значение и снижаване на въздействията е необходимо:

- Горскостопанските мероприятия да се планират и провеждат след предварителна оценка на въздействието им върху естетическата стойност на съответния ландшафт и обекти/маршрути от значение за туризма и рекреацията и за културната, религиозна и етническа идентичност на местните общности. При оценката трябва да се вземат предвид и особеностите на релефа (промени в покритието с гора на територии, разположени върху склонове, са значително по-видими от тези в равнинни терени);
- В горски територии, които са видими за или се посещават от значителен брой хора (например гори покрай републиканската пътна мрежа, гори в близост до населени места, туристически маршрути и обекти, места за рекреация, културни забележителности и др.) и в които е планирано провеждане на възобновителни сечи, приоритетно да се прилагат дългосрочни възобновителни сечи, като площта на сечищата, както и размера и разположението на отваряните възобновителни пространства да се съобразяват и с ефекта им върху естетическите стойности на съответната територия;
- Особено внимание трябва да се обърне на запазване и по възможност подобряване на естетическите и защитни функции на гората (запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета). Дървета опасни за здравето и живота разположени в близост до туристически обекти е необходимо да се повалят и оставят като мъртва дървесина;
- При необходимост от провеждане на възобновителни и отгледни сечи в насаждения покрай републиканската пътна мрежа, туристически маршрути и обекти, места за рекреация, културни забележителности, религиозни обекти и др., с цел смекчаване на визуалния ефект от сечта да се оставя защитна ивица с минимална ширина 20 метра, в която не се провеждат сечи или те са с минимална интензивност;
- Препоръчително е през туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в отделите на провеждането им да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията.

Б12- За поддържане на ландшафта

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Съгласно ОПРГТ горските територии за поддържане на ландшафта са с обща площ 6338.0 ha, от която 6135.9 ha залесена и 202.1 ha незалесена. Част от горските територии попадат в защитена зона BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“, защитена зона BG0002020 „Западен Балкан“ и защитена зона BG0002053 „Врачански Балкан“, както и в границите на няколко от защитените територии.

Стопанисването на защитените зони се извършва съгласно Закона за биологичното разнообразие, Заповедите за обявяване, плановете за управлението им и с "Ръководство за устойчиво управление на горите в Натура 2000", с разписани режими за устойчиво управление на горите в мрежата Натура 2000, които са разгледани и приети на заседание на Националния съвет за биологично разнообразие" (НСБР), проведено на 08.06.2010 година и са залегнали в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите (обн. ДВ, бр. 64/2011 г., изм. и доп.). Стопанисването и управлението на горските територии в ЗТ, се извършва съгласно заповедите за обявяване, целите и режимите на управление на ЗТ, плановете за управление (там където има) и ЗЗТ .

Не се очаква значително отрицателно въздействие от планираните в ОПРГТ насоки, ограничения и забрани.

Б13-Гори с висока конзервационна стойност (ГВКС)

Общата площ на ГВКС на територията на областта е 34 779.5 ha, от тях 34 345.7 ha залесени и 433.8 ha са незалесени територии. ГВКС са горски територии, които притежават поне една от шестте високи конзервационни стойности според определението на Съвета по стопанисване на горите (FSC) за ВКС:

- ВКС 1 - Разнообразие от видове;
- ВКС 2 - Екосистеми и мозайки от екосистеми на ниво ландшафт;
- ВКС 3 - Екосистеми и местообитания (и гори във фаза на старост);
- ВКС 4 - Екосистемни услуги от критично значение;
- ВКС 5 - Основни потребности на населението;
- ВКС 6 - Културни ценности.

Част от площите на ГВКС се припокриват с площите на горските територии от Б2 и Б1 и попадат в границите на защитените зони, обявени по реда на ЗБР и защитените територии, по смисъла на ЗЗТ.

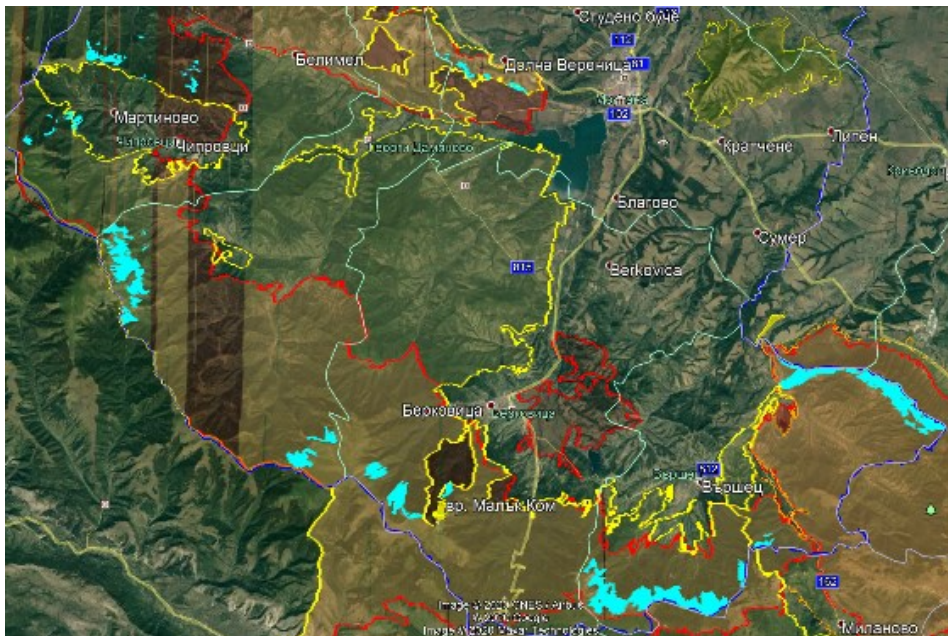
По информацията от ОПРГТ - ГФС са 2431.2 ha за цялата област, което е много малка част от всички горски територии на област Монтана.

Съгласно §1 т.43 от Допълнителните разпоредби на Наредба № 8 за сечите „Гора във фаза на старост“ е гора, без значими интервенции - не е съществено повлияна от едроплощни природни нарушения и антропогенни въздействия и е с възраст на основните дървесни видове над 100 години, като по този начин притежава екосистемни характеристики на предклимаксно съобщество. Характеристиките на гората във фаза на старост задължително включват неравномерна физическа структура на дървостоя, която осигурява разнообразни природни местообитания и видово биоразнообразие, доминирано от късносукцесионни представители, включително при възобновяването, характерни за съответните горски хабитати“. По отношение на Натура 2000 и съгласно Заповед РД 49-421 от 2.11.2016г. на

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Министъра на ЗХ, ГФС са елемент от системата за поддържане на БПС на горските местообитания от Натура 2000, съгласно изискванията на Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна.

ГФС изпълняват редица важни екологични функции и екосистемни услуги за обществото свързани с борба с климатичните промени, осигуряване и поддържане на чисти питейни води, борба с ерозията, места за отдих, поддържане на биологичното и ландшафтно раднообразие.

Фигура № 6.7-8 Гори във фаза на старост (със син цвят на фигурата) и защитените зони от Натура 2000 в границите на област Монтана.

По време на консултациите на Заданието за ДЕО постъпи допълнителна научна информация от WWF България за картирани гори във фаза на старост, общинска собственост в района на община Чипровци с графичен материал, списък на горите и методиката съгласно, която са извършени проучванията на терен (Методика за индекс на гора във фаза на старост. Институт за гората при БАН, ЛТУ и РУГ Благоевград, с авторски колектив Ц. Златанов, Г.Хинков, Г. Гогушев и М. Панайотов). Предлаганите ГФС включват: отдели 189 и 191 с площ от 115.1 ha от зимен дъб (местообитание 9170) и келяв габър. Отдел 9, 31, 32, 91 и 92 с площ 168.5 ha, насаждение от бук, на възраст 130 -170 г., (местообитание 9130). Картираните от WWF стари гори, съвпадат териториално с определените от ОПРГТ гори с висока консервационна стойност (ВКС 1, ВКС 2, ВКС 3 и ВКС 4). След преглед на информацията и анализ на екологичните ползи и очакваното положително въздействие

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

върху биологичното и ландшафтно разнообразие, качеството на водите и въздуха, опазването на почвите от ерозия, предлагаме определените ГФС да бъдат включени в графичната и текстовата част на ОПРГТ на област Монтана. В Приложение 4 към ДЕО е представен списък на отделите и подотделите, площите и дървесния вид на предложените общински ГФС на територията на община Чипровци.

В ОПРГТ е представена общата площ на ГВКС и са изброени само частично препоръките за управление и мерките за стопанисване на ГВКС, посочени в практическото ръководство „Определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България” (2016 г.) и разработените доклади за ГВКС (за момента такива доклади са разработени за ДГС Берковица и ДГС Говежда).

Например за ГВКС 1 и ГВКС 2 – не са описани никакви мерки за управление и препоръки за стопанисване, за ГВКС 3 – са представени само част от мерките посочени в практическото ръководство, за ГВКС 4 – липсват препоръките за стопанисване и мерките за ВКС4.4. – горски територии предпазващи от разпространението на пожари и за ГВКС 6 – са представени само част от мерките за управление.

В тази връзка представените насоки за управление, забрани и ограничения за ГВКС в ОПРГТ би имало вероятно отрицателно въздействие върху видовете от флората и фауната, както и природните местообитания и вторично отрицателно въздействие върху защитените зони и защитените територии. За снижаване на отрицателните въздействия се препоръчва в ОПРГТ да се отразят в цялост всички насоки за управление и мерки за стопанисване документирани в Практическото ръководство „Определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България” (2016 г.) и разработените доклади за ГВКС (ДГС Берковица и ДГС Говежда) или за всяка от ГВКС да се препращат към тях. Също така се препоръчва за ГФС забрана за сечи, с изключение на случаите на повреди над 50%, залесяване и забрана на строителството включително обекти по чл. 54, ал. 1 от ЗГ. В ОПРГТ трябва да се представят и площите на всяка от категориите на ГВКС.

Стопански горски територии

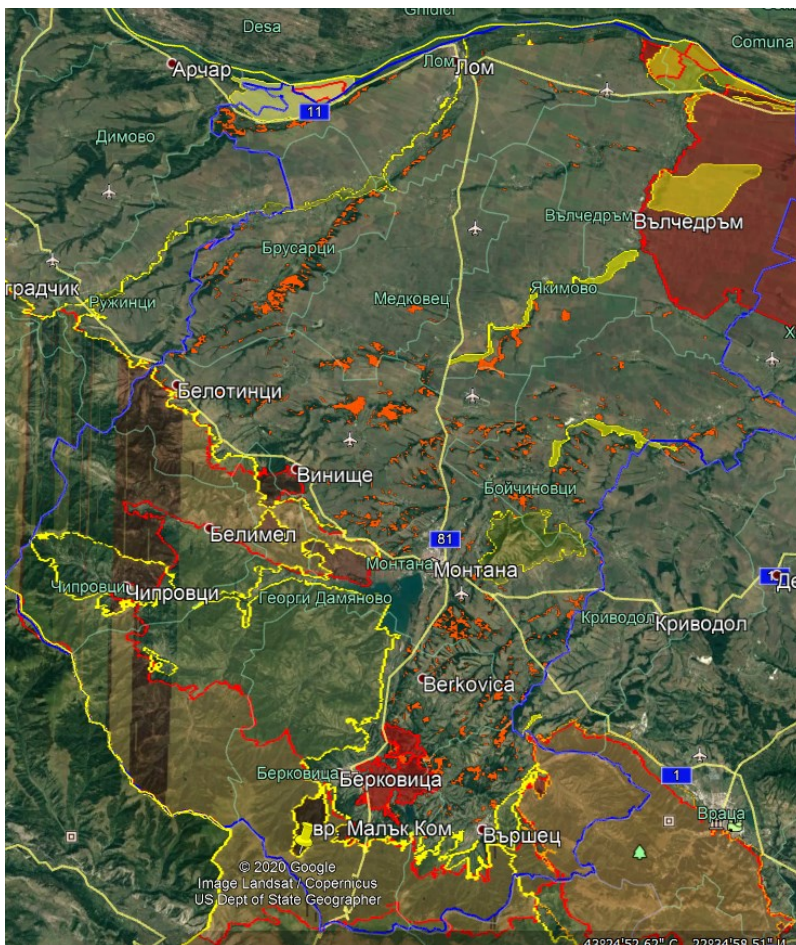
Към тази категория се отнасят горите със стопанско предназначение, непопадащи в зони с други функции. Тази категория горски територии не попада в границите на защитени зони от Натура 2000 или защитени територии, обявени по ЗЗТ, с изключение на BG0000509 защитена зона

„Цибрица“ с площ от 962.68 ha, от която заемат 0.17 ha разположени между с. Долно Церовене и с. Дългоделци и Защитена зона BG0000503 „Река Лом“, от която заемат 0.039 ha. Определените стопански горски територии в зоната не засягат природни местообитания предмет на опазване и пригодни местообитания за видовете, предмет на опазване и не се очаква значително отрицателно въздействие върху тях. Ако сечите се извършват през размножителния период има вероятност от безпокойство за видовете. Вероятното

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

въздействие е обратимо, краткосрочно и незначително, предвид малките площи и тяхния териториален обхват. При прилагане на мерките в ДЕО свързани с ограничаване на сечите през размножителния период се очаква отрицателното въздействие да бъде отстранено.

Насоките, ограниченията и забраните предвидени в ОПРГТ за тези територии, не противоречат на предмета и целите на опазване в защитените зони, обявени по реда на ЗБР и защитените територии, по смисъла на ЗЗТ и не се очаква да имат значително отрицателно въздействие.

Фигура № 6.7-9 „Стопански горски територии“ (в оранжев цвят на фигурата) и защитените зони от Натура 2000 в границите на област Монтана

Зони за защита от урбанизация

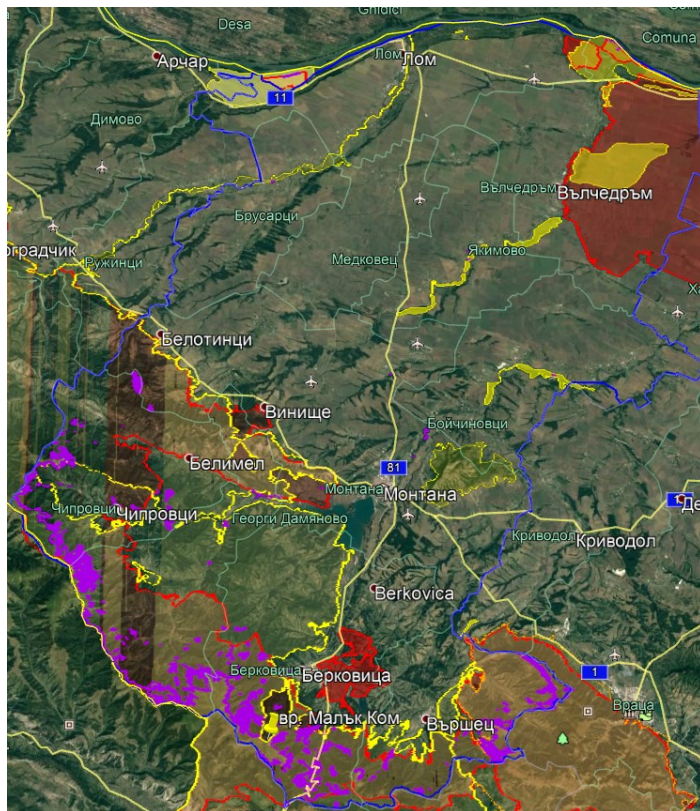
Съгласно ОПРГТ целта на обявяването на тези зони е да спомогне за решаване проблема със стихийната урбанизация и да запазва ценни горски територии в защита на обществената потребност от естествени зони за рекреация. Зоната заема площ от 5662.1 ha.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Основна цел на управление на зоната за защита от урбанизация е Опазване и съхраняване на обхвата, структурата и функциите на горите и предоставяните от тях екосистемни услуги.

Тази зона е определена и обхваща част от горските територии на защитените зони от Натура 2000 (BG0001040 защитена зона „Западна Стара планина и Предбалкан“, BG0002002 защитена зона „Западен Балкан“, BG0000166 защитена зона „Врачански Балкан“, BG0000182 Защитена зона „Орсоя“, BG0002006 защитена зона „Рибарници Орсоя“, BG0002053 защитена зона „Врачански Балкан" (за опазване на птиците), защитена зона Цибър), ПП „Врачански Балкан и други малки площи гори ЗЗ и ЗТ. Зоната за защита от урбанизация се припокрива частично териториално и с други определени от ОПРГТ категории зони като – „зони за защитни гори“ и „специални горски територии“, в които няма изрична забрана за строителство, с изключение на СОЗ – пояс I, А2 – Горски територии за защита на водите. „Зоната за защита от урбанизация“ включва и част от старите гори във фаза на старост. От информацията в ОПРГТ не всички ГФС са включени в „зоната за защита от урбанизация“. Предвид положителните въздействия и екосистемните ползи, които осигуряват ГФС като борба с климатичните проблеми, осигуряване на чиста питейна вода, ограничаване на ерозията, опазване на биологичното разнообразие и осигуряване на отдих и рекреация предлагаме всички определени ГФС да бъдат включени в „зоната за защита от урбанизация“. С цел снижаване на вероятните отрицателни въздействия от сечи, строителство на технически и хидротехнически съоръжения и съоръжения за управление на горските територии за ГФС е предложена мярка за забрана на всякакви сечи (с изключение на случаите на повреди над 50%), строителството, включително обекти по чл. 54, ал. 1 от ЗГ и залесяване.

В „зоната за защита от урбанизация“ е забранено извършването на строителство, с изключение на елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения, както и на съоръжения, свързани с управлението на горските територии. Определените цели и насоки за управление се очаква да имат положително въздействие върху защитените зони от Натура 2000 и защитените територии, с изключение на изграждането на хидротехническите съоръжения, които могат да окажат вероятно отрицателно въздействие върху някои крайречни местообитания и хидробионтни видове, предмет на опазване. Предлаганите мерки за отпадане на изграждането на ВЕЦ и хидротехнически съоръжения в „зоните за защита от урбанизация“ ще снижат очакваните отрицателни въздействия.

Фигура № 6.7-10, „Зони за защита от урбанизация“ (в лилав цвят на фигурата) и защитените зони от Natura 2000 на територията на област Монтана.

Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях

ОПРГТ предлага „зони за ски писти и съоръжения към тях“ с площ от 1222.4 ha. За зоната не са определени цели и насоки на управление, режими или препоръки.

Зоната попада в границите на ЗМ „Самарите“, Резерват „Горната кория“ и ЗМ „Шабовица“ - **Фигура № 6.7-2** по-горе.

ЗМ „Самарите“ е изцяло горска територия с площ от 107.15 ha. Целите на управлението и са опазване и поддържане на популациите и местообитанията на защитени, редки и уязвими видове от флората и фауната. „Зоната за ски писти и съоръженията към тях“, засяга 15.802 ha, което е 14,7% от площта на защитената територия. Предложената от ОПРГТ ски зона, включва и малка част (0.003 ha) от Резерват „Горната кория“. Съгласно чл. 8, ал. 3 от ЗЗТ (Обн. ДВ. бр.133 от 11 Ноември 1998г.), природните резервати са територии по чл. 5, т. 1 и 4, включващи образци на естествени екосистеми, опазването на които изключва всякаква или допуска минимална човешка намеса. В резерватите са забранени всякакви дейности с изключение на научни изследвания или посещения по строго определени със заповед на Министъра на ОСВ пътеки. В тази

връзка предложението на зоната за ски с териториален обхват, който засяга границите на резервата е в противоречие с нормите на ЗЗТ (Обн. ДВ. бр.133 от 11 Ноември 1998г.) .

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

ЗМ „Шабовица“ е с площ от 6.69 ha и цели на управление: опазване на растителен вид напластена трихоколеа (*Trichocolea tomentella*) и неговото местообитание. В ЗМ е забранено строителството, промяна в предназначението и начина на трайно ползване на земята, провеждане на горскостопански мероприятия, които водят до намаляване на горския склоп под 0,8. Съгласно Чл. 34 от ЗЗТ (Обн. ДВ. бр.133 от 11 Ноември 1998г.) в защитените местности се забраняват дейности, противоречащи на изискванията за опазване на конкретните обекти, предмет на защита.

Целите и режимите на управление на защитените територии са в противоречие с обособяването на зона Д – „Зона за ски писти и съоръжения към тях“ с площ от 1222.4 ha. Така предложената зона (Д) и нейния териториален обхват има вероятност да окажат дългосрочно значително отрицателно въздействие върху предмета на опазване, целите и режимите на управление на ЗМ „Самарите“, Резерват „Горната кория“ и ЗМ „Шабовица“, в това число ще доведат до трайна загуба на местообитания и видове, фрагментация, навлизане на инвазивни видове, безпокойство и замърсяване.

Така предложената „зона за ски писти и съоръжения към тях“ се очаква да има отрицателно и дълготрайно въздействие върху някои природни местообитания, местообитанията на видовете птици и други групи животни, предмет на опазване в двете защитени зони BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“ и BG0002002 „Западен Балкан“. Предложената зона за ски ще заеме горски територии с площ от 645.249 ha (1,13% от горските територии) от защитена зона „Западна Стара планина и Предбалкан“ и площ от 1194.582 ha (2.57%) горски територии на защитена зона „Западен Балкан“ – **Фигура № 6.7-1 по-горе.**

Част от планираните за включване в зоната за ски писти горски територии, включват един от най-големите естествени иглолистни смърчови масиви в Западна Стара планина в рамките на област Монтана.

Очакваните въздействия от строителството и дейностите свързани с туризъм има вероятност да засегнат пряко дългосрочно и необратимо приоритетни за опазване защитени растителни видове, консервационно значими видове от флората, природни местообитания, предмет на опазване, местообитания на видове от фауната и видовете птици, предмет на опазване. Предвижданата „зона за ски писти и прилежащите им съоръжения“ в предложението от ОПРГТ териториален обхват би имала значително отрицателно въздействие върху местните популации на следните животински видове с висок консервационен статус - градинска червеноопашка, белогръб кълвач, червеногуша мухоловка, полубеловрата мухоловка, пернатонога кукумявка, черен кълвач, сив кълвач, козодой, вълк, някои горски видове прилепи, алпийска розалия и др. в резултат на строителството, безпокойството, замърсяването и влошаване състоянието на местообитанията на видовете.

За ограничаване на значителното отрицателно въздействие на „зоните за ски писти и съоръженията към тях“, предлагаме териториалния и обхват, предложен в ОПРГТ да бъде намален до териториалния обхват предложен в ОУП на община Берковица и съгласно

Становището на РИОСВ Монтана № МО 1-1/2017 г. В Становището на РИОСВ Монтана е записано, че се предвижда промяна на предназначението на 36.4 ha горски територии за курортна устройствена зона и допълнителни функции за реализиране на СТК „Берковски Балкан“.

В.2. Оценка на въздействието на насоките за управление на областно ниво и за общините

На областно ниво:

Представените в ОПРГТ 5 приоритетни направления за развитие на горите и горските територии за всички общини в област Монтана, са изготвени след анкетни проучвания сред заинтересованите страни.

Приоритетно направление № 1. Устойчиво стопанисване и ползване в горите

По отношение на защитените зони от Натура 2000 и защитените територии, обявени по ЗЗТ – това направление се очаква да има положително въздействие.

Този приоритет обхваща както ползването на горите и техните материални ресурси (основни и странични/специални ползвания), така и проблемите свързани с опазването, охраната, организацията на дейностите в горите и взаимодействията между собственици, стопани ползватели. Предлаганите мерки, ще имат положително въздействие върху ЗЗ и ЗТ като „Извършване на анализ относно планове за управление на защитените територии по смисъла на ЗЗТ и защитените зони от Натура 2000 и връзката им със стопанисването на горите“ и „Привличане на обществен интерес и лична отговорност на хората, за опазването и поддържането на защитените територии и орнитологично важните места“.

Поставените в направлението оперативни цели 1 и 4 –ще имат също положително въздействие върху защитените територии и защитените зони от Натура 2000 мрежата, тъй като са насочени към устойчиво ползване на дървесината (Оперативна цел 1) и недървесните горски продукти (Оперативна цел 2) и включват мерки като ресурсна оценка на недървесните продукти и изготвяне на планове за устойчиво ползване, изготвяне на планове за пашата, запазване на горите с висока консервационна стойност, които ще имат вероятно пряко дългосрочно положително въздействие върху целите и предмета на опаване на защитените зони и защитените територии. Косвено положително въздействие ще имат мерките като „Определяне на конкретни обекти и прилагане на лесовъдски системи за формиране на хетерогенни гори“ и „Подпомагане на възобновяването и отглеждане на млади насаждения и горски култури“, доколкото те не противоречат на заповедите и режимите в защитените територии и защитените зони, по смисъла на ЗБР.

Оперативна цел 3 и 4 са насочени към Поддържане на актуална база данни и карти за горите, функционалните зони, екосистемните услуги и биоразнообразието, както и база данни за семепроизводствените насаждения, което косвено ще има положително въздействие върху биоразнообразието, защитените територии и защитените зони.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Приоритетно направление 2 – Развитие на устойчив туризъм

Приоритетно направление на областно ниво е повишаване и развитие на туристическия потенциал, чрез диверсификация на предлаганите туристически услуги и развитие на културен и етнотуризм, ловен и риболовен туризъм, зимни спортове, пешеходни туристически маршрути. Доколкото не противоречат и са съобразени с целите, режимите и плановете за управление на защитените територии, както и със заповедите, режимите, предмета и целите на опазване и Плановете за управление на защитените зони, това направление ще има от неутрално до незначително отрицателно въздействие.

Определените оперативни цели: Оперативна цел 2. Дигитализация и популяризиране на природното наследство и увеличаване на рекреационната пригодност на горските територии, Оперативна цел 3. Съхранение и устойчиво използване на природните ресурси, Оперативна цел 5. Включване на елементи от горските територии в рекламата на дестинацията и Оперативна цел 7. Маркетингова стратегия и рекламна политика на туристическите обекти в горските територии ще имат от неутрално до вероятно косвено положително въздействие върху защитените зони от Натура 2000 и защитените територии, по смисъла на ЗЗТ на територията на областта, тъй като ще повишат информираността и знанията на широката общественост за съществуващите защитени територии и защитени зони от Натура 2000 на територията на областта и биоразнообразието като цяло.

Поставените оперативни цели: Оперативна цел 1. Развитие на съществуващите продукти на устойчивия туризъм и създаване на нови туристически пакети с участие на горски обекти и горски територии, Оперативна цел 4. Създаване на зелени зони около населените места, водните площи и промишлените обекти и Оперативна цел 6. Развитие на компонентите на туристическата инфраструктура в горските територии, има вероятност да окаже отрицателно въздействие, доколкото се засягат територии от природни местообитания и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони, безпокойство, фрагментация, замърсяване, навлизане на неместни и инвазивни видове. Ако засегнатите територии са малки по площ и не оказват отрицателно въздействие върху параметрите на благоприятния природозащитен статус на природните местообитания и видовете, предмет на опазване, целостта на зоната и нейните функции, или залесяванията около водните обекти са с местни неинвазивни видове или интродуценти, то реализирането на тези цели и дейности ще имат незначително отрицателно въздействие. При спазване на мерките предвидени в ДЕО не се очаква значително отрицателно въздействие.

Приоритетно направление № 3. Подобряване на инфраструктурата

ОПРГТ поставя приоритетно направление №3 с цел подобряване състоянието на горската пътна мрежа, изграждане на нови пътища за по-добра достъпност до отдалечените дърводобивни обекти, изграждане на подходяща инфраструктура-пътища, заслони, горски кътове, обособени зони за пикник и др. Доколкото не противоречат и са съобразени с

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

целите, режимите и плановете за управление на защитените територии, както и със заповедите, режимите, предмета и целите на опазване и Плановете за управление на защитените зони, това направление ще има от неутрално до незначително отрицателно въздействие. За изпълнение на приоритетно направление №3 са определени 3 оперативни цели: Оперативна цел 1. Възстановяване и поддържане на пътищата за достъп и движение в горите, Оперативна цел 2. Предприемане на мерки и изграждане на съоръжения за укрепване на свлачищните терени покрай пътищата в горските територии, редовно почистване и поддържане прилежащата на горско-пътната мрежа инфраструктура и Оперативна цел 3. Развитие на специализираната туристическа инфраструктура около населените места, както и в около селищните горски територии. Към тях някои от планираните мерки като „Проектиране, изграждане и поддържане на ефективна горско-пътна мрежа с по-висока товароносимост“ и „Подобряване на пътно-транспортната инфраструктура в горските територии“, могат да имат вероятно отрицателни въздействия върху защитените зони от Натура 2000 и защитените територии, доколкото биха увредили или фрагментирали територии от природни местообитания и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони. Ако засегнатите територии са незначителни по площ и не водят до фрагментация, както и не оказват отрицателно въздействие върху параметрите на благоприятния природозащитен статус на природните местообитания и видовете, предмет на опазване, целостта на зоната и нейните функции, то реализирането на тези цели и дейности ще имат незначително отрицателно въздействие. За целта трябва да бъде спазена и процедурата по глава шеста от ЗООС и чл. 31 от ЗБР. Останалите планирани мерки по приоритетното направление №3 ще имат неутрално въздействие върху предмета и целите на опазване на защитените зони и защитените територии.

Приоритетно направление № 4. Управление на природните в т.ч. и на водните ресурси

Целта на приоритетно направление № 4 е да осигури устойчивото управление на ресурсите по общини и като цяло за областта, да поддържа съществуващата система за водоснабдяване, изграждане на нови водохващания и водопроводи, сондиране за откриване на нови водоизточници, развитие на горско-пътната мрежа за достъп до ресурсите. За изпълнение на този приоритет са определени 3 оперативни цели: Оперативна цел 1. Поддържане на добро състояние на горските територии във вододайните зони, Оперативна цел 2: Опазване на горските и водните ресурси и околната среда от замърсяване и Оперативна цел 3. Подобряване качеството на питейната вода и конкретни мерки към тях. Не се очакват значителни отрицателни въздействие от реализирането на целите и мерките върху предмета и целите на опазване на защитените зони и защитените територии.

Приоритетно направление № 5. Връзки с обществеността, обучение, взаимодействие между институциите

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

По отношение на защитените зони от Натура 2000, защитените територии и биоразнообразието, приоритетно направление 5 ще има положително въздействие, доколкото ще подпомогне подобряване на връзките между институциите в системата на горите от една страна и връзките с останалите местни и държавни власти, ще повиши обществената осведоменост и знания за биоразнообразието, горските екосистеми, екосистемните услуги, защитените територии и защитените зони от Натура 2000.

Приоритетното направление си поставя 4 оперативни цели: Оперативна цел 1. Повишаване осведомеността на обществото и квалификацията на заинтересованите лица, Оперативна цел 2. Приобщаване на обществеността към проблемите на горите и горското стопанство, Оперативна цел 3: Взаимодействие между различните институции и обучение, Оперативна цел 4. Внедряване и използване на ГИС в работата на институциите от горския сектор в област Монтана и конкретни мерки към всяка една от тях. Всички оперативни цели и мерките към тях, като Укрепване на институционалния капацитет и подобряване квалификацията на персонала в институциите от горския сектор, отговорни за запазване на биологичното и ландшафтно разнообразие, Публичност и прозрачност на планираните лесовъдски мероприятия за стопанисване на горите и предоставяне на незащитена информация на заинтересованите страни, Изготвяне на програма за провеждане на мероприятия през годината, от страна на ДГС, оповестявана в медиите, Информираност на населението чрез медиите за състоянието на горите, незаконните сечи, от браконьерството, съхраняване на емблематични за района видове растения и животни в горските територии и др. ще имат директно или косвено положително въздействие върху защитените територии и защитените зони и биологичното разнообразие на територията на областта.

Насоки на управление на горските територии по видове гори на общинско ниво:

ОПРГТ разглежда насоки на управление на горските територии по видове гори за всяка община на територията на областта.

Голяма част от предложените насоки за **Защитните горски територии или Стопанските гори** следват разпоредбите в нормативната уредба и са свързани с: Прилагане на адекватни мероприятия, съобразени със състоянието на горските екосистеми, Запазване на площта в защитни горски територии, Интегриране на концепцията за екосистемни услуги в общинските планове за развитие и Доразработване и включване на актуализираната база данни за горските територии със защитни функции и визуализацията им в ГСП на ТП-ДГС, Прилагане на адекватни и ефективни лесовъдски и лесокултурни мероприятия, съобразени със състоянието на горските екосистеми, Провеждане на противопожарни мероприятия и поддържане на изградена инфраструктура и др. Голяма част от планираните мерки няма да имат значително отрицателно въздействие или ще имат неутрално въздействие върху предмета и целите на опазване в защитените зони от Натура 2000 и защитените територии, по смисъла на ЗЗТ.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Други от предложените насоки за управление в тези горски територии, има вероятност да окажат **отрицателно въздействие**: „Планиране и провеждане на специфични лесокултурни мероприятия при реална опасност от засушаване и пресъхване на повърхностните водни източници в района на общината в резултат на глобалното затопляне, „Увеличаване и поддържане на лесистостта в земеделските територии, която е далеч под необходимата оптимална лесистост (8-12%)“ и „Създаване на линейни пояси от дървесна и храстова растителност по границите на земеделските парцели, около земеделските ферми, край канали, пътища и др. с оглед опазване на почвите“. Такива насоки и мерки са планирани за община Медковец, община Лом, община Вълчедръм, община Бойчиновци, община Якимово.

Очакваното въздействие е върху някои тревни местообитания, предмет на опазване в защитените зони от Приложение 1 на ЗБР като 6240 Субпанонски степни тревни съобщества, 6250 Панонски льосови степни тревни съобщества, 6210 Сухи тревни и храстови съобщества на варовик (*Festuco-Brometalia*) и др.) и е свързано със трайна загуба на територии и фрагментация. Вероятното въздействие е отрицателно и дългосрочно. Може да се очаква дълготрайно въздействие и при залесяване на територии с чужди или инвазивни видове, при борба с климатичните промени в границите на защитените зони или защитените територии. Очакваното въздействие е свързано със загуба на територии и подмяна на видовия състав на горските природни местообитания, като очакваното въздействие е от средносрочни до дългосрочно отрицателно. В ДЕО са предложени мерки за снижаване на отрицателното въздействие от тези насоки, с които очакваното въздействие ще бъде незначително.

Специални горски територии

По отношение на защитените зони от Натура 2000 и защитените територии, по смисъла на ЗЗТ предложените насоки за управление и забрани ще имат **положителни въздействия**. Такива са: Инициране, поддържане и подпомагане изготвянето на планове за управление на защитените територии в района, за които липсват такива; Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, укрепване и поддържане на изградената мрежа от защитени зони и защитени територии; Прилагане на система от режими и мерки за стопанисване на горите, попадащи горските типове природни местообитания, за които са изработени конкретни изисквания и са посочени в Режими за устойчиво управление на горите в Натура 2000 (МЗХ, 2011); Анализ на информацията и оценка на консервационно значимите елементи на горите с висока консервационна стойност и тяхното състояние; Мониторинг и анализ на фрагментираността на зоните и прилагане на приоритетни мерки за опазване на високата консервационна стойност; Сертификация на горите като гаранция за правилното им и природосъобразно стопанисване; Мониторинг и контрол върху състоянието на редките недървесни видове и проследяване динамиката на техните популации.

Горски територии за зони за защита от урбанизация

Планираните в ОПРГТ насоки и мерки за управление на урбанизация имат **положително въздействие** върху предмета и целите на опазване в защитените зони от Натура 2000 и защитените територии, по смисъла на ЗЗТ. С тези мерки се въвежда защитен режим, който включва забрана за извършването на строителство, с изключение на елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения, както и на съоръжения, свързани с управлението на горските територии. ОПРГТ въвежда и следната забрана за специалните горски територии – за тези територии, получили по реда на Закона за горите статут на „зони за защита от урбанизация“, се изключват възможностите за последваща промяна на предназначението на поземлените имоти и въвеждане на нови функции.

Зони за защита от урбанизация са планирани във всички общини на областта, с изключение на община Лом и община Вълчедръм. В зоните за защита от урбанизация са включени част от ГФС. Предвид функциите и екосистемните услуги, които предлагат ГФС като борба с климатичните промени, осигуряване на чиста питейна вода, борба с ерозията, опазване на биологичното и ландшафтното разнообразие и др. е важно всички ГФС на територията на област Монтана в това число и общинска собственост да бъдат включени в зоната за защита от урбанизация. Включването на допълнителни забрани за тяхното стопанисване свързано със сечите, залесяването и строителството ще осигури дълготрайно положително въздействие върху въздуха, водите, почвите, ландшафтното и биологичното разнообразие. *(подробен анализ е направен по-горе в част VI. Оценка на въздействието на цели, насоки и препоръки за стопанисване за горското стопанство, „Зони за защита от урбанизация“).*

В.3. Оценка на въздействието на цели и насоки за Ловното стопанство

По отношение на защитените зони от Натура 2000 и защитените територии, поставените цели на управление на ловното стопанство се очаква да имат неутрално въздействие, доколкото не противоречат на заповедите за обявяване, режимите и плановете за управление на защитените зони или защитените територии. Част от ловните обекти са и предмет на опазване в защитените зони по Директива 92/43/ЕИО като вълк* (*Canis lupus*), който е приоритетен за опазване вид в някои от защитените зони на територията на област Монтана - BG0000593 Защитена зона „Билерниците“, BG0000503 Защитена зона „Река Лом“, BG0001040 Защитена зона „Западна Стара планина и Предбалкан“, BG0000166 Защитена зона „Врачански Балкан“. Видът е включен и в Червената книга на Р България в категорията „уязвим“. Има вероятност от дългосрочно, отрицателно въздействие върху вида при нерегламентиран отстрел и при даване на допълнителни стимули за ловците за отстрел на хищници (т.5.2. от ОПРГТ).

Планинският кеклик (*Alectoris graeca*) е ловен обект и е предмет на опазване в BG0002053 защитена зона „Врачански Балкан“ и BG0002002 защитена зона „Западен Балкан“. Ползванията на ловните видове, предмет на опазване в защитените зони, трябва да бъде съобразено със състоянието на популациите им в защитените зони и

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

консервационната им значимост, за да няма значително отрицателно въздействие върху предмета на опазване в защитените зони.

ОПРГТ планира и следните мерки: „Контрол върху инвазивните видове“ и „Запазване на биоразнообразието“, които ще имат положително въздействие върху биоразнообразието в защитените зони и защитените територии.

Г. Кумулативно въздействие

В резултат на анализа на информацията предоставена по Закона за достъп до информация (ЗДОИ) от МОСВ и РИОСВ Монтана са идентифицирани 104 инвестиционни предложения, проекти и планове, реализирани или в процес на реализация на територията на Област Монтана, някои от които в близост до и/или на територията на защитените зони от Натура 2000. Информацията е обобщена таблично и представена в Приложение № 5 на ДЕО.

Сред идентифицираните инвестиционни предложения, планове, програми и проекти са изграждане на кариера за добив на строителни материали, проектиране, построяване и пускане в редовна експлоатация на нова хидрокинетична малка водноелектрическа централа – 3 бр., Изработване на Общи устройствени планове (ОУП) на общините в област Монтана. Други са свързани със създаване на трайни овощни насаждения, изграждане на детски лагер, изграждане на парк Аязмото, изграждане на овцеферма, изграждане на цех за обработка на мрамор. С най-голям дял от общия брой плановете и програмите са ЛСП и ЛГС на ТП на ДГС Монтана, ТП на ДГС Лом, ТП на ДГС Говежда, ТП на ДГС Берковица и др, които планират различни видове сечи, залесяване и др. дейности имащи отношение към горските територии и ловното стопанство. От ОУП на общините единствено ОУП на община Монтана, ОУП на община Чипровци и ОУП на община Берковица предвиждат въздействия върху на горски територии свързани с промяна на предназначението или реализирането на дейности без промяна на предназначението на горските територии.

ОПРГТ е отразил промените, които са свързани с горските територии, приети в ОУП на общините на територията на област Монтана, както и последно актуалните ГСП, поради което не се очаква допълнително кумулативно въздействие от реализацията на ОПРГТ на област Монтана.

Други отрицателни въздействия върху предмета и целите на опазване на защитените зони от Натура 2000 и защитените територии, които заедно с реализацията на ОПРГТ – Монтана биха имали кумулативен ефект са свързани с нарушаване на действащата нормативна уредба или природни бедствия, аварии и инциденти :

- Незаконни сечи, особено в крайречните гори;
- Залесяване с неместни видове дървета;
- Залесяване на ливади и пасища;
- Пожари в различни местообитания, включително и горски;
- Браконьерски отстрел;

- Безпокойство на птици и бозайници от хора при различни дейности в горите, включително горскостопански;
- Неспазване на режимите, целите на управление и предмета на опазване в защитените зони и защитените територии.

Д. Обобщение и изводи за въздействието

ОПРГТ препотвърждава предмета и целите на опазване и режимите на управление на защитените територии и защитените зони от заповедите за обявяване и плановете за управление, там където има приети такива. ОПРГТ планира стопанисването на горските територии в защитените зони да се извършва съгласно система от режими и мерки за стопанисване на горските типове природни местообитания, съгласно „Режими за устойчиво управление на горите в Натура 2000“ (МЗХ, 2011).

ОПРГТ е отразил промените, които са свързани с горските територии, приети в ОУП на общините на територията на област Монтана, както и ГСП, поради, което не се очаква допълнително кумулативно въздействие от реализацията на ОПРГТ.

Включените в Плана препоръки, насоки, цели и зонирание (като изключим предвидената „зона за ски писти и съоръжения към тях“) биха имали смекчаващ положителен ефект върху защитените зони и защитените територии.

Като положително трябва да се разглежда и въвеждането концепцията за екосистемните услуги, и особено възмездното ползване, което може да смекчи натиска върху ползването на материалните услуги, включително в защитените зони и защитените територии.

Като цяло ОПРГТ няма окаже значително отрицателно въздействие, което да кумулира с други въздействия върху предмета и целите на опазване на защитените зони от Натура 2000 и защитените територии, по смисъла на ЗЗТ след прилагане на предложените в ДЕО смекчаващи мерки.

6.8. Въздействие върху ландшафта

А. Въздействие, свързано с предложеното функционално зонирание на горските територии в Част II на ОПРГТ

Предложеното функционално зонирание на горските територии като цяло ще окаже *положително въздействие, дълготрайно* върху опазването и поддържането на ландшафта (съхраняване на функциите и разнообразието на естествените за района местообитания). За територията на област Монтана можем да приемем, че за планинската част на областта, *преобладаващи са ландшафтите в буковия горски пояс.*

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Защитата на горските ландшафти е заложено като цел на всички провеждани лесовъдски мероприятия както при планирането им, така и при избора на конкретни технологии за тяхното изпълнение. Определени са „зони за защита от урбанизация” предпазвайки локалния ландшафт от прекомерно натоварване.

За всяка една функционална зона на горските територии са предложени цели по приоритетните направления и насоки за управление със спазване на забраните и ограниченията които ще гарантират дейностите, които оказват **пряко, дългосрочно и положително въздействие** върху опазване на отделните компоненти и като цяло опазване на ландшафта.

Чрез ОПРГТ за област Монтана се предвижда минимизиране на фрагментацията и осигуряване на функционална свързаност между зоните.

По отношение на предвидената в проекта на ОПРГТ зона (Д) Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях – с нея само се очертава рамката за бъдещо развитие на инвестиционни предложения. Свързана е с изграждането на инфраструктура, ски писти и съоръжения към тях за посрещане нуждите на туристическата индустрия. Необходимо е планирането на рекреационното развитие, като неотменна част от единния план за развитие на територията да е в съответствие с капацитета на физическото, природното и културно обкръжение и ефективните мерки с оглед опазване на околната среда в съответствие с общоприетите документи.

Необходимо е да се определи екологичен поемнен капацитет от гледна точка на устойчивото развитие на туризма и намирането на баланс между природоопазване и природоползване.

Екологичният капацитет на даден природен комплекс може да бъде изразен като разлика между степента на устойчивост на ландшафта и степента на антропогенизация, за да се придобие представа за екологичния праг на поемната способност за всеки отделен ландшафт.

Въздействието на ски туризма и неговият ефект върху ландшафтите се състои в приближаване и дори прекрачване на екологичния праг, но в ниските нива на ландшафтна трансформация. Негативните процеси от развитието на ски туризма не са задължително необратими. Това говори, за необходимост от редовни ландшафто поддържащи мерки.

Б. Въздействие, свързано с предложеното възмездно ползване на обществени екосистемни ползи в част III на ОПРГТ

Определянето на горските територии, в които се предлага възмездно ползване на обществени екосистемни ползи, е обвързано с резултатите от актуализираната функционална принадлежност на горските територии.

Настоящият план прилага понятието „обществени екосистемни ползи“ със значението на услуги, осигурявани от екосистемите, които имат положителен принос към общественото благосъстояние и екологичната сигурност.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Планът разпознава както следва:

1. Стопански дейности, за които се дължи плащане за обществени екосистемни ползи от горските територии в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие

За всеки един отделен компонент на ландшафта са предложени съответни екосистемни ползи. Някои от тях са: Защита срещу ерозия на почвата от лавини и наводнения; Поддържане на биологичното разнообразие - горски територии, предоставящи екосистемната полза; горски територии осигуряващи условия за рекреация и туризъм.,

Горските територии, предоставящи „обществени екосистемни ползи“, пряко по отношение на ландшафта е категорията: „Поддържане на традиционния ландшафт” - обвързани са с обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в туризма, рекреацията и спорта

В ОПРГТ са включени насоки за специализирани дейности по управление на горските територии в приоритетни за опазване ландшафти.

Съставлящи екосистемни услуги и класификационна принадлежност е спрямо международната класификация CICES 5.1. Взето е предвид само културната перспектива, по смисъла на взаимодействия между човека и природната среда, свързани с поддържането на традиционни форми на земеползване, за да се избегне двойно отчитане на екосистемни ползи.

Екосистемните услуги се отнасят към раздел „Културни“ – Клас: Характеристики на живите системи, които позволяват научно изследване или създаване на традиционни екологични познания; Характеристики на живите системи, които позволяват образование и обучение, които дават възможност за естетически преживявания .В състава им се включват (Б13) Специални гори - Гори с висока консервационна стойност.

2. Стопански субекти в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие, чиято дейност се благоприятства от обществените екосистемни ползи от горските територии

Предложено е селектирането на релевантна информация и поддържането на актуален регионален регистър на ползвателите от гледна точка възмездното ползване на обществени екосистемни ползи от горите.

Предложения за горски територии и зоните извън тях, в които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно.

Предложението е обвързано с резултатите от:

- актуалната инвентаризация на горите
- функционалното зонироване на горските територии
- и идентифицирането на горските територии, предоставящи екосистемни ползи

Предложените горски територии в област Монтана, в които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно (относно поддържане на традиционния ландшафт) са около 6338 ха.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Определянето на зоните извън горските територии, в които ползването на обществени екосистемни ползи от горите е възмездно, е предмет на мотивирано предложение и последващо решение от страна на изпълнителите на настоящия план.

Необходимо е за всеки конкретен случай (за определяне на горски територии, в които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно) да се вземат мотивирани предложения и последващи решение от страна на изпълнителите на настоящия план, което зависи и от конкретните условия и наличието на стопанска активност с цел за опазване на ландшафта.

Защитата на ландшафта (отделните компоненти на ландшафта) е заложена като цел на всички провеждани лесовъдски мероприятия както при планирането им, така и при избора на конкретни технологии за тяхното изпълнение.

Въздействието върху ландшафта от възмездно ползване на обществени екосистемни ползи от горите в областта е пряко, относително, дълготрайно, обратимо.

В. Въздействие на целите на управление на горските територии и на ловното стопанство съгласно Част IV на ОПРГТ

В.1. Оценка на въздействието на цели, насоки и препоръки за стопанисване за Горското стопанство

Цели на управление по функционална принадлежност на горските територии

За всяка една функционална категория горски територии, с изключение на категория Д, са предложени насоки за управление, забрани и ограничения, водещи до положителни последици върху ландшафта – като се очаква да се акумулира общ положителен ефект върху състоянието на отделните компоненти на околната среда.

А. Защитени горски територии

В ОПРГТ е отделена категорията „опазване на традиционния ландшафт”, която е предмет на въздействието.

Целите на управление при защитните горски територии се определят от преобладаващата функция, която те изпълняват, като за отделните защитни функции тя може да бъде различна: подобряване защитата на почвите от ерозия, защитата на водите, урбанизираните територии, обектите на техническата инфраструктура и др., но в крайна сметка водещи до подобряване на локалните ландшафти.

Въздействието върху ландшафта е пряко, косвено, положително и дълготрайно.

Б. Специални горски територии

Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи. Предназначението на защитените

територии не може да се променя. При управлението на тези територии се прилагат насоки и се спазват забраните и ограниченията, посочени в съответните нормативни документи.

За **Б(11) Горски територии с рекреационно значение** е препоръчително трасето на туристическия маршрут Ком- Емине да не се използва за извоз на дървесина – отрицателно въздействие върху естетическите функции на ландшафта.

Б(12). Категория „За поддържане на ландшафта” Основната цел на управление е поддържане на състоянието на горите в качеството им на основен компонент на представителни за територията ландшафти и с *определяща роля за съхраняване на естествените екосистемни режими, процеси и функции в тях. Подобни ландшафти благоприятстват в най-висока степен устойчивостта на прилежащите територии* и в това си качество са важен структурен елемент в интегрираното планиране и управление на територията.

За изпълнението ѝ е предвидено да се прилагат лесовъдски дейности с минимални интензивности, при удължени турнуси на сеч и минимални площни намеси. С цел създаване и поддържане на подходящи условия за развитие на устойчив туризъм, възстановяване и отдих и ограничаване на негативните въздействие на горскостопанските дейности върху тези територии в **т.7.1.** на доклада за екологична оценка са препоръчани допълнителни насоки, ограничения и забрани.

Б(13). Гори с висока конзервационна стойност. Определените в докладите за гори с висока конзервационна стойност (ГВКС) имат цел на управление и насоки, конкретно разписани за всяка категория или комбинация от тях. ГВКС са горски територии, които притежават поне една от шестте високи конзервационни стойности според определението на Съвета по стопанисване на горите (FSC) за ВКС. Някои от тях са:

ВКС 2 - Екосистеми и мозайки от екосистеми на ниво ландшафт;

ВКС 3 - Екосистеми и местообитания;

ВКС 2 представляват значими горски територии, формиращи ландшафт от регионално и национално значение, в които всички естествено срещащи се видове съществуват при естествени условия на разпространение и обилие. Целта на определяне на тази конзервационна стойност е да бъдат включени типични ландшафти и тяхното биологично многообразие от съответния горскорастителен район.

За **ВКС 3** – се приемат и гори, които притежават характеристики, отличаващи ги като **гори във фаза на старост** - те са елемент от системата за поддържане на благоприятния природозащитен статус на горските местообитания от Натура 2000 съгласно изискванията на Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна. Общата площ за областта 1 2431.2 ha. В горите във фаза на старост, обявени като такива със заповеди на Министъра на земеделието, храните и горите или кметове на общини, се *забранява промяната на предназначението и начина на трайно ползване на имотите.*

Въздействието върху ландшафта е пряко, косвено, положително и дълготрайно.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Относно опазването на ландшафта - насоките са за екологосъобразно стопанисване на горски територии за осигуряване на свързаност на ландшафтно ниво и максимално запазване целостта на конкретния тип ландшафт.

Стопанисването на горите с висока консервационна стойност трябва да е насочено към запазване и повишаване на тази стойност. Насоките са за

- Екологосъобразно стопанисване на територии за осигуряване на свързаност на ландшафтно ниво;
- Мултифункционално стопанисване за поддържане на видовото, възрастовото и структурното разнообразие в насажденията и на ниво ландшафт;
- Да не се допускат дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията, независимо дали съществуващият процент е под определения по критерий.

В границите на защитените територии и зони са включени всички горски територии, независимо от вида на собствеността. Опазването на характерните ландшафти и планирането на лесовъдските мероприятия е съобразено с предмета и целите и ограничителните им режими, по ЗЗТ и ЗБР.

В. Стопански горски територии

В горските територии със стопанска функция *целта на стопанисване е насочена към устойчиво производство* на дървесина и недървесни горски продукти, както и предоставяне на услуги от тях. Към тази категория се отнасят горите със стопанско предназначение, попадащи в зони с други функции.

Насоки за управление на тези територии са за извършване на отгледни и възобновителни сечи с приоритет на естественото възобновяване, подпомагане на стопански ценните видове, индивидуален отбор и не на последно място разумни екосистемни ползи, водещи до опазване на локалните ландшафти в тях

Въздействието върху локалният ландшафт е пряко, косвено, положително и обратимо.

Г. Зони за защита от урбанизация

Защитният режим е ориентиран към опазване и съхраняване на обхвата, структурата и функциите на горски територии, открояващи се като среда за свръхосигуряване на регулиращи, поддържащи и културни ползи за обществото. Целта на обявяването на тези зони е да спомогне за решаване проблема със стихийната урбанизация и да запазва ценни горски територии и ландшафти в защита на обществената потребност от естествени зони за рекреация.

Въздействието върху локалният ландшафт е пряко, косвено, положително и обратимо.

Поддържане на горите като основен компонент на представителни за територията ландшафти и на техните еволюционно възникнали вътрешносистемни връзки и

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

взаимодействия е с цел съхраняване на естествените екосистемни режими, процеси и функции и на произтичащите от тях ползи за обществото (значително надхвърлящи непосредствените ландшафтни граници).

С реализирането на ОПРГТ (както и спазване на законовите изисквания) се създава условие и възможности за използване на добри лесовъдни практики, добро планиране и устойчиво стопанисване на различни категории горски територии, респективно опазване на ландшафта, на природната среда и отделните и компоненти.

Въздействията при осъществяване на целта, насоките за управление, забрани и ограничения, водят до положителни, дългосрочни, постоянни последици върху ландшафта – природосъобразно стопанисване на горските територии, поддържане на биологичното и ландшафтно разнообразие.

Д. Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях.

Очертава само териториалната рамка за бъдещо развитие на инвестиционни предложения. За тази категория планът не дава цели, насоки, забрани и ограничения.

Концепциите за усвояване на ландшафта трябва да бъдат подчинени на система от екологични, териториално-устройствени и организационни принципи. В тази връзка са необходими следните насоки, ограничения и забрани (включени и като мерки в т.7.1. на доклада за екологична оценка):

- отчитане на климатичните особености на релефа и микрорелефните форми, наклони и експозицията на склоновете за избор на подходящи условия изграждане на ски пистите;
- изграждане на обекти на туризма и обслужване на зоната в съответствие с характера на ландшафта, неговата структура и мащаба на обемите и пространствата;
- опазване на територията от прекомерното урбанизиране;
- засилване на контрола и ограничаване на достъпа до близките защитени територии;
- устройството на тази територия да се извърши въз основа на ландшафтна таксация, ландшафтно-екологична оценка (включва екосистемите и характерната им растителност, санитарно-хигиенното и биоклиматично състояние на територията, застрашени от изчезване редки растителни и животински видове, поемна способност на отредената зона, естетическата и стойност) на функционалното предназначение на площите;
- одобряването на всяко инвестиционно предложение да се предхожда от оценка на неговото въздействие върху околната среда, в т.ч. при отчитане на кумулативния ефект със съществуващи и други инвестиционни предложения в зоната.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

ОПРГТ не дава конкретни параметри на новите ски писти и съоръженията към тях, за да може да се оцени конкретно значимостта на въздействието върху ландшафта, но предвид ценността на насажденията там се очаква това въздействие да е значително.

Въздействието е пряко, дългосрочно, като за всеки нов обект следва да се съобрази евентуалното му въздействие върху околната среда, съответно да се избере най-благоприятния вариант за реализирането му.

Оценка на въздействието на целите и насоките за управление на областно ниво

Отделните компоненти на ландшафта, тяхното състояние, както и въздействието на целите, насоките за управление на областно ниво върху тях, са включени във всяко едно направление.

Общо ландшафтът и неговото състояние е относим към следните приоритетни направления и оперативни цели за управление на горските територии на областно ниво:

Приоритетно направление № 1. Устойчиво стопанисване и ползване в горите

Обхваща както ползването на горите и техните материални ресурси, така и проблемите свързани с опазването, охраната, организацията на дейностите в горите и взаимодействията между собственици, стопани и ползватели. Устойчивото стопанисване на горите води до опазване на локалните ландшафт.

Насоки за управление – част от насоките са мониторинг на състоянието на горските територии, анализ на потока предоставяне – нужди от екосистемни услуги, подобряване на връзките между собственици, стопани и ползватели, навременни адекватни лесовъдски намеси

Оперативна цел 1. Устойчиво ползване на дървесина от района чрез:

Част от целите са насочени към

- Възстановяване на горски територии, засегнати от природни бедствия;
- Определяне на конкретни обекти и прилагане на лесовъдски системи за формиране на хетерогенни гори;
- Запазване на горите с висока консервационна стойност;

Оперативна цел 3. Поддържане на актуална и достъпна база от данни и карти за горите, функционалните зони, екосистемните услуги и биоразнообразието на горските територии на общинско и областно ниво чрез:

- Изграждане на система за постоянен мониторинг на състоянието на горските екосистеми във връзка с предоставянето на екосистемни услуги и на биоразнообразието на горските територии.

Приоритетно направление № 2. Развитие на устойчив туризъм

Приоритетно направление на областно ниво е повишаване и развитие на туристическия потенциал.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Включва мерки по благоустрояване на съществуващи и изграждане на нова инфраструктура, която да обслужва туристическата и горскостопанска дейност

Оперативна цел 1. Развитие на съществуващите продукти на устойчивия туризъм и създаване на нови туристически пакети с участие на горски обекти и горски територии чрез:

- По-добро управление на туристическия поток към горските територии;
- Интегрирано местно развитие за разработване на туристическите маршрути.

Оперативна цел 3. Съхранение и устойчиво използване на природните ресурси чрез:

- Оптимизиране на предвидените лесокултурни мероприятия около проектирани и съществуващи туристически маршрути и обекти.

Оперативна цел 4. Създаване на зелени зони около населените места, водните площи и промишлените обекти:

- Създаване и поддържане на паркови зони и зони за рекреация около общинските центрове и паспортизация на зелената инфраструктура.

Приоритетно направление № 4. Управление на природните в т.ч. и на водните ресурси

Оперативна цел 1. Поддържане на добро състояние на горските територии във вододайните зони чрез:

- Устойчиво стопанисване и ползване на горските и водните ресурси;

Оперативна цел 2: Опазване на горските и водните ресурси и околната среда от замърсяване чрез:

- Картиране на незаконните сметища в горите и на територията на общината.

Приоритетно направление № 5. Връзки с обществеността, обучение, взаимодействие между институциите

Оперативна цел 1. Повишаване осведомеността на обществото и квалификацията на заинтересованите лица чрез:

- Публичност и прозрачност на планираните лесовъдски мероприятия за стопанисване на горите и предоставяне на незащитена информация на заинтересованите страни;
- Укрепване на институционалния капацитет и подобряване квалификацията на персонала в институциите от горския сектор, отговорни за запазване на биологичното и ландшафтно разнообразие.

Оперативна цел 2. Приобщаване на обществеността към проблемите на горите и горското стопанство чрез:

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- Информираност на населението чрез медиите (предавания по телевизията, радио и вестници) за състоянието на горите, проблемите, последствията от природни бедствия, пожарите (умишлени или не), от незаконните сечи, от браконьерството, съхраняване на емблематични за района видове растения и животни в горските територии;
- Активизиране участието на младото поколение при инициативи за залесяване и почистване на горските територии.

Оперативна цел 4. Внедряване и използване на ГИС в работата на институциите от горския сектор в област Монтана чрез

- Обучение на експерти в ТП ДГС за работа с ГИС и оценка и картографиране на екосистемни услуги от горските територии.

Насоки за управление на горските територии по видове гори на общинско ниво

За всички общини в област Монтана са дадени общи насоки за управление на горските територии по функционални категории, дефинирани забрани и ограничения, специфични за общините, разработени на основата на нормативните документи и прилагане на най-добрите лесовъдски практики.

Тези от тях, които имат значение за ландшафта са:

Защитни горски територии

Насоки на управление:

- Прилагане на адекватни и ефективни лесовъдски и лесокултурни мероприятия, съобразени със състоянието на горските екосистеми; Запазване на площта в защитните горски територии
- Многофункционално стопанисване, което да осигури устойчиво развитие при балансирано използване на горските ресурси, за неограничено във времето задоволяване на многостранните нужди на обществото.
- Запазване и разширяване смесения характер и разновъзрастовата структура на насажденията за подобряване защитните функции на горските територии.

Забрани и ограничения

- Да не се допуска намаляване на площта на защитните гори.
- Да не се допуска увеличаване на ерозираните земи и поява на други деградационни процеси.
- Недопускане намаление на площите на горските територии от горната граница на гората.

Специални горски територии

Насоки на управление:

- Опазване, укрепване и възстановяване на природни забележителности
- Поддържане и развитие на рекреационния потенциал на горските територии

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- Провеждане на санитарни сечи с ниска интензивност, ландшафтно-формировъчни сечи и отгледни сечи.
- Насърчаване развитието на целогодишен интегриран туризъм чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство и/или исторически атракции.
- Прилагане на лесовъдски системи поддържащи естествената местна растителност и структура на гората.
- В горските територии за поддържане на ландшафта да се провеждат ландшафтно-формировъчни сечи с ниска интензивност.
- Нарастване площта на горите със специални функции, чрез изграждане на система “зелени зони” около населени места и увеличаване степента на осигуреност със зелени площи на един човек.
- Създаване на ефективна и работеща система за контрол и опазване на зелената система на територията на общината.
- Стимулиране развитието на разнообразни и устойчиви форми на туризъм и на културните и креативни индустрии.
- Интегриране на консервационните цели в горскостопанските практики.
- Анализ на информацията и оценка на консервационно значимите елементи на горите с висока консервационна стойност и тяхното състояние
- Мониторинг и анализ на фрагментираността на зоните и прилагане на приоритетни мерки за опазване на високата консервационна стойност.
- Стопанисването на горски територии, след определянето им като ГФС, се провежда по начин, който да поддържа и/или подобри природозащитното им състояние.
- Интегриране на консервационните цели в горскостопанските практики.

Забрани и ограничения:

- Забраняват се дейности, които могат да нарушат естественото състояние на горските територии или да намалят естетическата стойност на ландшафтите.

Стопански горски територии

Насоки на управление:

- Прилагане на адекватни и ефективни лесовъдски и лесокултурни мероприятия, съобразени със състоянието на горските екосистеми;
- Управление и ползване на потенциала на стопанските гори по начин, който запазва и възстановява тяхното биоразнообразие, продуктивност, възобновителна способност, жизненост и потенциал, изпълнявайки своите екологични, социални и икономически функции;
- Интегриране на научните знания за природните закономерности, промените в климата, екосистемните услуги и взаимните връзки между организмите и

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

средата за активно поддържане на природните ландшафти и съставлящите ги екосистеми, хабитати и видове в дългосрочен план;

- Интегриране на концепцията за екосистемни услуги в общинския план за развитие.

Забрани и ограничения:

- Забранява се извеждането на голи сечи и ограничаване прилагането на краткосрочно-постепенни сечи.
- Забранява се внасянето на инвазивни и неапробирани чужди видове при залесяване.

Зони за Защита от Урбанизация

Допуска се изграждане на елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения, на съоръжения, свързани с управлението на горските територии, както и на съоръжения за опазване на културни ценности, на архитектурни елементи за обслужване на отдиха и туризма и др., които не се смятат за строежи и се изпълняват без смяна предназначението на горите.

- Поддържане на състоянието и структурата на горите в ЗЗУ.
- Запазване лесистостта и поддържане на склопа в горските насаждения, ландшафтно-формировъчни сечи и прилагане на щадящи технологии.

Забрани и ограничения

За специалните горски територии, получили по реда на Закона за горите статут на зони за защита от урбанизация, се изключват възможностите за последваща промяна на предназначението на поземлените имоти и въвеждане на нови функции.

Изпълнението на оперативните цели по приоритетните направления на областно ниво и дейностите по насоките за управление със спазване на забраните и ограниченията на общинско ниво, гарантират дейностите по съответните компоненти, които водят до положителни, преки и косвени, дългосрочни, постоянни последици върху ландшафта – природосъобразно стопанисване на горските територии, поддържане на биологичното и ландшафтно разнообразие.

В.3. Оценка на въздействието на цели и насоки за Ловното стопанство

Няма пряко въздействие върху ландшафта. Ползването на горските територии, изграждането на ловностопански съоръжения и провеждане на биотехнически мероприятия; следва да се съобразят с биологичните изисквания на горската територия с цел опазване на локалния ландшафт.

Г. Кумулативно въздействие

Всички компоненти на околната среда са обвързани така, че всяка една дейност, всяка една насока на управление по отношение на опазване на природната среда, ще окаже

кумулятивно въздействие върху останалите – положително, дълготрайно по отношение на опазване на почвата, типове горски месторастения, опазване на водите от замърсяване, опазване на природните ландшафти.

Реализирането на ОПРГТ заедно с други планове, програми, конкретни проекти на територията на областта няма потенциал за отрицателно кумулативно въздействие върху ландшафта.

Д. Обобщени изводи за въздействието

Въздействията при осъществяване на целта, насоките за управление, забрани и ограничения, водят до положителни, дългосрочни, постоянни последици върху ландшафта – природосъобразно стопанисване на горските територии, поддържане на биологичното и ландшафтно разнообразие. Реализирането на ОПРГТ заедно с други планове, програми, конкретни проекти на територията на областта няма потенциал за отрицателно кумулативно въздействие върху ландшафта.

6.9. Въздействие върху материалните активи

А. Въздействие, свързано с предложеното функционално зонироване на горските територии в Част II на ОПРГТ

По отношение на горската територия като материален актив, въздействието на предложеното функционално зонироване е положително – то гарантира управление и ползване на горските територии, съобразено с техните конкретни особености, и то на територията на цялата област, независимо от собствеността. Въздействието ще е дългосрочно, положително, пряко.

По отношение на дълготрайните материални активи, функционалното зонироване също е с положително въздействие – определят се териториите, в които следва да се поддържат и развиват материални активи под формата на инфраструктура и обекти, при съобразяване на въздействието им върху околната среда и човешкото здраве.

Риск създава единствено категория Д. Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях, тъй като с нея ще се засегнат ценни от гледна точка на биоразнообразието горски територии.

Б. Въздействие, свързано с предложеното възмездно ползване на обществени екосистемни ползи в част III на ОПРГТ

Развитието на възмездното ползване на обществени екосистемни ползи ще стимулира и обезпечи подобряване на състоянието на горите като материален актив, както и подобряване и развитие на дълготрайните материални активи (инфраструктура,

съоръжения, обекти, свързани с екосистемните ползи) на територията на зоните за защита от урбанизация. Въздействието е положително, пряко и косвено, дългосрочно.

Следва дейностите да съобразяват капацитета на съответната територия, за да не се допусне преексплоатиране или ползване, което да доведе до отрицателно въздействие върху околната среда и здравето на хората.

В. Въздействие на целите на управление на горските територии и на ловното стопанство съгласно Част IV на ОПРГТ

В.1. Оценка на въздействието на цели, насоки и препоръки за стопанисване за Горското стопанство

Целите, насоките и препоръките за стопанисване включват предвиждания, които ще подобрят състоянието и устойчивостта на горските територии като материален актив, ще допринесат за устойчиво ползване и управление и за подобряване и развитие на необходимата инфраструктура и обекти – пътища, противоеразионни съоръжения, хидротехнически съоръжения, опазване на културните ценности, туристическа инфраструктура и др.

Въздействието е пряко, положително, дългосрочно, като за всеки нов обект следва да се съобрази евентуалното му въздействие върху околната среда и човешкото здраве, съответно да се избере най-благоприятния вариант за реализирането му.

В.2. Оценка на въздействието на насоките за управление на областно ниво и за общините

Въздействието е аналогично като описаното във **В.1.** по-горе, с допълнението, че са включени изрични направления, от които произтичат инвестиции в дълготрайни материални активи – Приоритетно направление 2 – Развитие на устойчив туризъм; Приоритетно направление 3 – Подобряване на инфраструктурата и Приоритетно направление 4 – Управление на природните, в т.ч. и на водните ресурси.

В.3. Оценка на въздействието на цели и насоки за Ловното стопанство

Не се очаква отрицателно въздействие по отношение на материалните активи от реализиране на целите и насоките за развитие на ловното стопанство.

Г. Кумулативно въздействие

В рамките на ОПРГТ се очаква изцяло положително въздействие по отношение на материалните активи – устойчиво управление и ползване на горските територии като материален актив, а също и подобряване и развитие на необходимата инфраструктура и обекти – подобрената инфраструктура, стига да е съобразена с въздействието, което оказва върху съответната площ, на която ще се изгражда, ще допринесе и за кумулиране на положително въздействие върху останалите компоненти на околната среда.

Д. Обобщение и изводи за въздействието

По отношение на материалните активи, в резултат на реализиране на предвижданията в рамките на ОПРГТ се очаква положително, дългосрочно, пряко, непряко и вторично въздействие, свързано с подобряване устойчивостта на ползване на горите като материален актив и подобряване на инфраструктурата в тях. Следва за всеки проект, свързан с дълготрайни материални активи да се оценява евентуалното му въздействие върху околната среда и човешкото здраве, на база на което да се избира най-щадящ вариант за реализацията му.

Реализирането на ОПРГТ заедно с други планове, програми, конкретни проекти в рамките на областта също ще кумулира положителен ефект от гледна точка на материалните активи – обновяване, подновяване и развитие на материални активи, което е свързано с по-ограниченото им въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

6.10. Въздействие върху обектите на културно-историческото наследство

А. Въздействие, свързано с предложеното функционално зонироване на горските територии в Част II на ОПРГТ

Въздействие върху културно-историческото и археологическото наследство има при следното функционално зонироване предложено в ОПРГТ:

Б. Специални горски територии:

- *Б(3) – Други специални горски територии, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статутни и режими.*

Тези специални горски територии са с обща площ 59,4 ха, от която 57,0 ха залесена и 2,4 ха незалесена площ. Цитираните в т. 2.1.11 паметници на културата са в Общини: Берковица около 20 ха, Брусарци - около 17 ха; Чипровци - около 9 ха; Бойчиновци - около 3 ха и Монтана - около 2 ха.

- *Б (9) -До 200 м около туристически хижи, категоризирани по ЗТ и обекти с религиозно значение*

До 200 м около туристическите хижи, категоризирани по Закона за туризма и обекти с религиозно значение са с обща площ 251,2 ха, от която 237,6 ха залесена и 13,6 ха незалесен площ.

Манастирите на територията на ОПРГТ са обекти с религиозно значение.

Разкритите културно-исторически паметници са със специален статут, който не се влияе от приложението на ОПРГТ. Не се очаква някакво въздействие върху тях вследствие на предложеното функционално зонироване.

Б. Въздействие, свързано с предложеното възмездно ползване на обществени екосистемни ползи в част III на ОПРГТ

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Стопански дейности, за които се дължи плащане за обществени екосистемни ползи от горските територии и имат отношение към културно-историческото наследство са:

Стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза „защита на природното и културното наследство“:

- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в туризма, рекреацията и спорта;
- Дейности в направление Образование;
- Научноизследователска и развойна дейност.

Няма данни за конкретни проекти или предвиждания за дейности в ОПРГТ и не може да се направи конкретна оценка, но всяка от тези дейности има потенциал да окаже в някаква степен въздействие върху недвижимото културно наследство при започване на ново строителство. Всеки проект свързан с някакво строителство е необходимо да се съгласува с НИНКН и/или Регионалния исторически музей за необходимост от наблюдение или спасителни археологични работи.

В. Въздействие на целите на управление на горските територии и на ловното стопанство съгласно Част IV на ОПРГТ

В.1. Оценка на въздействието на цели, насоки и препоръки за стопанисване за Горското стопанство

Връзка със състоянието и опазването на културно - историческото наследство имат следните цели, насоки и препоръки:

Б. Специални горски територии

Б(3). Други специални горски територии, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статутни и режими

Културните обекти в обхвата на ОПРГТ са изброени в т. **2.1.10.** на доклада за екологична оценка.

Към точката е неприложима системата за цели, индикатори и насоки за управление на ОПРГТ, тъй като при управлението на тези територии и обекти се прилагат насоки и се спазват забраните и ограниченията, посочени в съответните нормативни документи

Б(9). Горски територии до 200 т около туристическите хижи, категоризирани по Закона за туризма и обекти с религиозно значение

Основна цел на управление е създаване и поддържане на подходящи условия за развитие на устойчив туризъм, възстановяване и отдих. Това са горите около туристически маршрути и обекти, около населените места, хотели, ресторанти, хижи; гори около основната пътна мрежа; панорамни и погледни места; информационно - образователни точки; туристически пътеки и маршрути (вкл. екопътеки, веломаршрути); хижи, заслони, кътове за отдих и места за палене на огън, къмпинги, биваци.

Индикатор за оценка на тази подкатегория, може да бъде сравнението на площите в края и началото на плана.

Насоки за управление, забрани и ограничения: От лесовъдските мероприятия се препоръчват:

- Ландшафтно-формировъчни, селекционни сечи;
- Сечи за поддържане безопасността на посетителите, погледни места и туристическата инфраструктура;
- Отгледни сечи, неравномерно постепенни сечи;
- За тези територии, които нямат уредени със заповед режими, стопанисването да се извършва съгласно ГСП, които са съобразени с изискванията на ЗГ и ЗКН.

Въздействията при осъществяване на целта оказват вторични, дългосрочни, и положителни последици върху културно-историческото и архитектурно наследство, като облекчават достъпа и възможността за поддръжка на обектите.

В.2. Оценка на въздействието на целите и насоките за управление на областно ниво

Културно-историческото наследство, неговото състояние и съхранение е относима към следните насоки за управление на горските територии на **областно ниво**:

Приоритетно направление 2. Развитие на устойчив туризъм

Приоритетно направление на областно ниво е повишаване и развитие на туристическия потенциал.

Насоки за управление – дефиниране и обособяване на целеви групи, към които ще бъде насочен туристическия продукт; реконструкция на старата и изграждане на нова инфраструктура.

Оперативна цел 1. Развитие на съществуващите продукти на устойчивия туризъм и създаване на нови туристически пакети с участие на горски обекти и горски територии чрез:

- По-добро управление на туристическия поток към горските територии;
- Интегрирано местно развитие за разработване на туристическите маршрути в горските територии и предоставяне на информация в общините от областта.

За всички **общини** в област Монтана са дадени общи насоки за управление на горските територии по функционални категории, дефинирани забрани и ограничения, специфични за общините, разработени на основата на нормативните документи и най-добрите лесовъдски практики.

Специални горски територии:

Насоки за управление, имащи отношение към културните ценности:

- В горските територии около туристически обекти да се провеждат санитарни сечи;
- Приоритетно използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената и растителна покривка;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- Картиране и създаване на база данни за културно-историческите обекти и местности на територията на общината;
- Обособяване на зони около културно-историческите обекти с местно значение и създаване на местен туристически продукт;
- Осигуряване на достъп до местата в общината с туристически потенциал чрез подкрепа и създаване на туристическа инфраструктура;
- В горските територии за поддържане на ландшафта да се провеждат ландшафтно-формировъчни сечи с ниска интензивност;
- Картиране и създаване на база данни за културно-историческите обекти и местности на територията на общината и обособяване на зони около тези обекти с местно значение;
- Нарастване площта на горите със специални функции, чрез изграждане на система “зелени зони” около населени места и увеличаване степента на осигуреност със зелени площи на един човек;
- Създаване на ефективна и работеща система за контрол и опазване на зелената система на територията на общината;
- Стимулиране развитието на разнообразни и устойчиви форми на туризъм и на културните и креативни индустрии.

Изпълнението на оперативните цели по приоритетните направления на областно ниво и дейностите по насоките за управление със спазване на забраните и ограниченията на общинско ниво, гарантират дейностите, които оказват вторично, косвено дългосрочно и положително въздействие върху съхранението и опазването на културно-историческите паметници.

В.3. Оценка на въздействието на цели и насоки за Ловното стопанство

Няма отношение към културно-историческото наследство.

Г. Кумулативно въздействие

Не се очаква кумулативно въздействие върху такива обекти в резултат на предвижданията в рамките на ОПРГТ.

В други документи за областта– Областна стратегия и Общински планове за развитие са включени насоки за опазване, популяризиране и развитие на културен туризъм за обектите на културно-историческото наследство в областта. При прилагането и на ОПРГТ ще се усили/кумулира положителния ефект за опазване на тези обекти.

Д. Обобщение и изводи за въздействието

Очакваните въздействия от прилагането на ОПРГТ са косвени, вторични, постоянни и положителни.

6.11. Въздействие по отношение на вредните физични фактори

А. Въздействие, свързано с предложеното функционално зонироване на горските територии в Част II на ОПРГТ

Идентифицираните 5 категории имат следното отношение/въздействие по отношение на вредните физични фактори:

А. Защитни гори

Защитните гори не са свързани с отрицателно въздействие по отношение на генерирането на шум, като нямат потенциал за други вредни физични въздействия като вибрации, йонизиращи и нейонизиращи лъчения.

Част от подкатегиите ще имат положително въздействие за ограничаване на нивата на шум, а именно – А(3) Горски територии за защита на урбанизираните територии, А(4) Горски територии за защита на сградите и обектите на техническата инфраструктура, А(6) Защитни горски пояси – те са с екранираща и разсейваща функция по отношение на шума.

Б. Специални горски територии

Тези територии също не предполагат отрицателно въздействие по отношение на шума, като целта им на управление не е свързана с генериране на значителни шумови нива.

В. Стопански горски територии

При дейностите за добив на дървесина и сечите като се генерират по-значими шумови нива, но тези територии са значително отдалечени от населени места и други обекти, подлежащи на здравна защита, поради което не се очаква кумулиране на шум и увеличаване на шумовите нива в населените места в областта.

Г. Зони за защита от урбанизация

Тези зони са свързани с ползвания на екосистемни услуги, които също не са източник на значителен шум. Не се очаква отрицателно въздействие.

Д. Зони за изграждане на ски писти и съоръжения към тях

Тези зони представляват сами по себе си територии за отдих и рекреация, като не се свързват със значителни нива на шум. Не се очаква отрицателно въздействие.

Б. Въздействие, свързано с предложеното възмездно ползване на обществени екосистемни ползи в част III на ОПРГТ

Предвидените стопански дейности не са източник на наднормен шум. Не се очаква отрицателно въздействие.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Дейностите по обществена екосистемна полза „екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат“ е с пряко положително въздействие за ограничаване на шума. Положителен ефект, макар и косвен, ще има в резултат на екосистемните ползи за поддържане на традиционен ландшафт, защита на природното и културно наследство, осигуряване на условия за рекреация и туризъм, тъй като сами по себе си тези ползи предполагат липса на източници на значим шум.

В. Въздействие на целите на управление на горските територии и на ловното стопанство съгласно Част IV на ОПРГТ

В.1. Оценка на въздействието на цели, насоки и препоръки за стопанисване за Горското стопанство

За *защитните територии (А)* целите, насоките и препоръките за управление *А(3) Горските територии за защита на урбанизираните територии, А(4) за защита на сгради и обекти на техническата инфраструктура* – пътища, магистрали, железопътни линии и *А(6) Защитни горски пояси* са свързани с пряко положително въздействие, тъй като тези територии изпълняват ролята на буферни зони, които редуцират шума.

За останалите функционални подкатегории към защитните територии не се очаква въздействие, свързано с генериране на значими шумови нива.

За *(Б) Специални горски територии* насоките, ограниченията и забраните са свързани като цяло с косвено положително въздействие – не се предвиждат, в т.ч. се въвеждат забрани и ограничения за дейности и изграждане на обекти, източници на значителни шумови нива.

Предвижданията на *(В) Стопански горски територии* също нямат отношение към увеличаване на шумовите нива – териториите на тези гори са на голямо разстояние от населени места и други обекти, подлежащи на здравна защита, поради което извършването на дейности по добив на дървесина и сечи (при което се генерира шум) няма да се отрази на шумовото натоварване и нивата на шум в такива територии.

Предвижданията по отношение на *(Г) Зони за защита от урбанизация* не са свързани с риск от генериране на наднормен шум. Не се очаква отрицателно въздействие.

Дейностите по обществена екосистемна полза „екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат“ е с пряко положително въздействие за ограничаване на шума. Положителен ефект, макар и косвен, ще има в резултат на екосистемните ползи за поддържане на традиционен ландшафт, защита на природното и културно наследство, осигуряване на условия за рекреация и туризъм, тъй като сами по себе си тези ползи предполагат липса на източници на значим шум.

Не са формулирани насоки, забрани и ограничения за *(Д) Зони за изграждане на ски писти и съоръжения към тях*, но въпреки това, предвид че предназначението на тези зони е за туризъм и рекреация, не се очаква генериране на шумови нива над установените норми.

При извършване на дейности по дърводобив и сечи в близост до обекти, подлежащи на здравна защита, има риск от временно превишение на нормите за шум за периода на

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

извършване на дейностите – въздействието е незначително отрицателно, тъй като е краткотрайно, извършва се на ограничена площ и през деня. За ограничаване на шума при извършване на такива дейности в такива райони е препоръчително спазването на стриктен график за дейностите, да не се използват повече от едно технически средства (машини, моторни триони).

В.2. Оценка на въздействието на насоките за управление на областно ниво и за общините

На областно ниво

Приоритетни направления 1, 4 и 5 не предполагат въздействие по отношение на вредните физични фактори – не включват предвиждания, свързани с повишаване на шумовия фон и нивата на шума.

Приоритетно направление 2 Развитие на устойчив туризъм също не следва да доведе до повишаване на нивата на шум, тъй като предоставя насоки за устойчиво развитие на територии за рекреация и туризъм. Оперативна цел 4 за създаване на зелени зони около населените места, водните площи и промишлени обекти е с пряко положително значение за екраниране на шума и ограничаване на шумовите нива.

Приоритетно направление 3 Подобряване на инфраструктурата, и специално *Оперативна цел 1 Възстановяване и поддържане на пътищата за достъп и движение в горите* е свързано с незначително вторично отрицателно въздействие – подобрените и нови пътища ще привлекат по-голям трафик, от което е възможно повишаване на нивата на шум в района на пътищата. За пътищата, които са в близост до обекти, подлежащи на здравна защита, това ще има отрицателно въздействие, включително кумулативно, с други източници на шум в съответните територии. В тази връзка е необходимо адекватно проектиране на габарита на тези пътища и регулиране на транспортния трафик.

На общинско ниво по функционални категории

Въздействието е идентично като оцененото в т.В.1 по-горе.

В.3. Оценка на въздействието на цели и насоки за Ловното стопанство

Поставените цели и насоки за управление не са свързани с отрицателно въздействие по отношение на шума.

Г. Кумулативно въздействие

В рамките на ОПРГТ, при съвкупно реализиране на всички предвиждания на плана се очаква положително въздействие – ограничаване на шума, благодарение на предвидените ограничения и забрани за извършване на определени дейности, в т.ч. строителство, защитни пояси, рекреационни гори, увеличение на зелените площи.

Отрицателно кумулативно въздействие в рамките на ОПРГТ е възможно при прекомерно увеличаване на транспортния трафик (за което принос ще има и предвидената *Зона за изграждане на ски писти и съоръжения към тях*) по пътищата в района на горските

територии, особено когато тези пътища са в близост до обекти, подлежащи на здравна защита. В тази връзка е необходимо предприемане на мерки за регулиране на трафика.

Извън рамката на ОПРГТ, т.е. при реализиране на ОПРГТ и други предвиждания на територията на областта, кумулативно въздействие по отношение на шума не се очаква – предвижданията на ОПРГТ се отнасят изрично за горските територии (където шумът се редуцира по-бързо и се разпространява на по-кратки разстояния предвид екраниращата роля на високостъблената растителност) и не се припокриват с предвиждания на други планове и програми на територията на областта.

Д. Обобщение и изводи за въздействието

Като цяло се очаква пряко, косвено и вторично дългосрочно положително въздействие в резултат на прилагане на плана. Риск от отрицателно въздействие, в т.ч. кумулативно, се установява за предвижданията за пътна инфраструктура – при прекомерно увеличение на транспортния трафик по тези пътища, които са в близост до обекти, подлежащи на здравна защита. В тази връзка е необходимо предприемане на мерки за регулиране на трафика.

6.12. Въздействие по отношение на отпадъците

Въздействието от отпадъците е пренебрежимо малко, поради което то не може да бъде разгледано в горните аспекти.

Единственият отпадък, който може да се образува при реализацията на плана е с код и наименование *02 01 07 отпадъци от горското стопанство*, определен в съответствие с Наредба № 2/2014 г. за класификация на отпадъците. Количествата не могат да бъдат прогнозирани, защото зависят изцяло от състоянието на гората и наложителността от извършване на санитарни сечи. Този отпадък може да се използва като дървесина за огрев или, ако е негоден за горене (например отделни клони), да се предава на инсталацията за компостиране, обслужваща Област Монтана. Предвид това, не се очаква значително отрицателно въздействие в резултат на образуването на отпадъците при реализацията на плана.

От посещенията на туристическите обекти и екопътеките ще се образува отпадък с код и наименование *20 03 01 смесени битови отпадъци* определен в съответствие с Наредба № 2/2014 г. за класификация на отпадъците. Към него могат да се дадат следните насоки и препоръки с оглед опазване на околната среда: поставяне на кошчета за отпадъци по туристическите пътеки и тяхното своевременно обслужване от фирмите, ангажирани с извозването на битовите отпадъци от съответните населени места.

Няма риск от възникване на кумулативно въздействие по отношение на отпадъците.

6.13. Въздействие по отношение на опасни химични вещества и риск от големи аварии

Планът няма отношение към съхранението и употребата на опасни химични вещества и смеси, нито има отношение към предприятията с рисков потенциал в региона. Ето защо, въздействията не могат да бъдат оценени спрямо горните аспекти.

Предвижданията на ОПРГТ на Област Монтана не са свързани с употребата и съхранението на опасни химични вещества и смеси, включително такива, попадащи в Приложение № 3 към чл. 103 от ЗООС, съответно Глава седма, Раздел първи на ЗООС не е приложим към разглежданите дейности, предвидени с плана. Поради това:

- няма да има въздействия от опасни химични вещества и смеси;
- няма промяна по отношение на риска от големи аварии спрямо текущото състояние;
- не могат да се породят кумулативни въздействия.

6.14. Въздействие върху населението и човешкото здраве

А. Въздействие, свързано с предложеното функционално зонироване на горските територии в Част II на ОПРГТ

Идентифицираните 5 категории имат следното въздействие по отношение на населението и човешкото здраве:

А. Защитни гори

Категория А. Защитни гори не води до отрицателни въздействия върху населението и човешкото здраве и е свързана със следните положителни въздействия:

- *А(1) Горските територии за защита на почвата* нямат пряко отношение към човешкото здраве, но са свързани с ограничаване на ерозията, свлачищните процеси, подобряване на водорегулиращата функция на почвите, ограничаване на риска от наводнения, принос към адаптацията на съответната територия към последиците от климатичните изменения, което има постоянен косвен положителен ефект върху факторите на средата, имащи значение за човешкото здраве;
- *А(2) Горските територии за защита на водите* имат пряк постоянен положителен ефект върху човешкото здраве, тъй като са свързани с опазване на водоизточниците от замърсяване, регулиране на водния отток, осигуряване на водни количества чрез акумулирането им от горите;
- *А(3) Горските територии за защита на урбанизираните територии* – пряк постоянен положителен ефект, тъй като тези територии играят ролята на

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

буферна зона, която редуцира шума, задържа/поглъща прах и други вредни вещества от атмосферния въздух, подобрява микроклимата, проветривостта на населените места;

- *A(4) Горските територии за защита на сгради и обекти на техническата инфраструктура* – въздействието е пряко и постоянно положително за хората, ползващи съответните обекти и инфраструктура (напр. горските територии около пътища предпазват пътищата от снегонавяване, повишават безопасността на движението) и косвено положително – играят роля на естествен филтър на вредни вещества и изгорели газове от ДВГ, предпазват земеделските култури в близост до такива обекти (най-вече линейна инфраструктура) от отлагане на замърсители в тях, подобряват водния режим на почвата през пролетта;
- *A(5) Горските територии от горната граница на гората* – няма пряко отношение към човешкото здраве, но запазването и възстановяването на горната граница на гората е от значение за ограничаване на изменение на климата, превенция на ерозионни процеси, лавини, запазване на ценни ландшафти, което е с косвено постоянно положително въздействие;
- *A(6) Защитните горски пояси* са с пряко и косвено, вторично, постоянно положително въздействие, свързано с защита на почвите и земеделските територии, техническите мрежи и съоръжения, подобряване на микроклимата, ограничаване на шума, разсейване и поглъщане на атмосферни замърсители, регулиране нивото на подпочвените води, почвеното плодородие;
- *A(7) В създадените по технически проекти за борба с ерозията горски територии, включени в обхвата на тези проекти* - нямат пряко отношение към човешкото здраве, но са свързани с възстановяване на противоерозионни насаждения, което ще се отрази чрез подобряване на водорегулиращата функция на почвите, ограничаване на риска от наводнения, принос към адаптацията на съответната територия към последиците от климатичните изменения, което има постоянен косвен положителен ефект върху факторите на средата, имащи значение за човешкото здраве.

Б. Специални горски територии

Категория Б е свързана със следните въздействия върху човешкото здраве:

- *Б(1) Включени в границите на защитените територии по ЗЗТ и Б(2) Включени в защитени зони, декларирани и обявени по реда на ЗБР-* нямат пряко отношение към човешкото здраве, но са свързани с опазване на природата, способстват за развитието на културата и науката и благополучието на обществото. В защитените зони има потенциал и възможност за реализиране на дейности, които са в съответствие с предмета

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

и целите им на опазване, реализиране на екосистемни ползи, което също има косвено положително въздействие за населението. Не са свързани с отрицателни въздействия;

- *Б(3) Други специални горски територии, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статутни и режими* – опазването на културните ценности също няма пряко отношение към човешкото здраве, но създават възможности за културен туризъм, което е с косвен положителен ефект върху здравето на хората. Не са свързани с отрицателни въздействия;
- *Б(4) Семепроизводствени насаждения и градини, Б(5) Горски разсадници, Б(6) Опитни географски култури от горски дървесни и храстови видове и Б(7) Дендрариум* – косвено положително въздействие, свързано с осигуряването на горски репродуктивни материали за лесовъдски цели, запазване на биологичното разнообразие, като дендрариумите са и места за отдих. Не са свързани с отрицателни въздействия;
- *Б(8) Научно-изследователски и учебно-опитни гори* – косвено положително въздействие – в тези гори се провеждат обучения, изследвания, изпитване на нови технологии и добри практики за устойчиво управление на горите;
- *Б(9) Горски територии до 200 т около туристическите хижи, категоризирани по Закона за туризма и обекти с религиозно значение* – пряко и косвено положително въздействие върху факторите на околната среда, влияещи на човешкото здраве (подобнена визуалност, микроклимат, ограничаване на шума) – тези територии са изцяло с рекреационна функция;
- *Б(10) Бази за интензивно стопанисване на дивеча* – косвено положително въздействие, свързано с осигуряване на дивечови запаси (развитие на лова за развлечение и спорт), разнообразие и съхраняване на генетичния фонд;
- *Б(11) С рекреационно значение* – въздействието е пряко и косвено положително, тъй като в тези територии се поддържа и развива рекреационния потенциал на горските територии;
- *Б(12) За поддържане на ландшафта* – въздействието е косвено положително – в тези територии се съхраняват естествените екосистемни режими, процеси и функции и се постига интегрирано управление на териториите;
- *Б(13) Гори с висока консервационна стойност* – консервационна стойност 5 Основни потребности на населението (места и ресурси от фундаментално значение за задоволяване на основните потребности на местните общности и коренното население (вкл. поминък, здраве, храна, вода), идентифицирани с тяхно участие) има пряко положително значение за населението. Останалите стойности имат косвено положително въздействие.

В. Стопански горски територии – в тях се осъществява устойчиво производство на дървесина и недървесни горски продукти, което има положително отражение върху

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

икономическите аспекти, свързани с населението. За област Монтана тези територии заемат незначителна площ сравнено с всички горски територии – под 4 000 ha. Не са свързани с отрицателно въздействие при недопускане на преексплоатация.

Г. Зони за защита от урбанизация – очаква се изцяло положително въздействие, тъй като тези територии са за предоставяне на екосистемни ползи, които ще благоприятстват подобряване на качеството на живот и благополучието на населението. В същото време не се очакват отрицателни въздействия от реализиране на екосистемните ползи.

Д. Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях – зоните за рекреация са свързани по принцип с положително въздействие върху здравето на хората, но в конкретния случай площта, предвидена в проекта на ОПРГТ от 1222,4 ha, се различава значително от съгласуваната от РИОСВ-Монтана със Становище по ЕО № МО 1-1/2017 г., с което е съгласуван проекта на ОУП на Община Берковица – 36,4 ha. Това води риск от презастрояване на територията, унищожаване на ценни за биологичното разнообразие площи, прекомерно натоварване с туристически обекти и с посетители, което като резултат ще има замърсяване, проблеми с водоснабдяването, отвеждането и пречиштането на отпадъчните води и др.

Б. Въздействие, свързано с предложеното възмездно ползване на обществени екосистемни ползи в част III на ОПРГТ

Очаква се изцяло пряко (от екосистемни ползи: защита от лавини и наводнения; обезпечаване на количеството и качеството на водата; екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат; осигуряване на условия за рекреация и туризъм) и косвено (от екосистемни ползи: поддържане на биологичното разнообразие; поддържане на традиционен ландшафт; защита на природното и културно наследство; защита на инфраструктурни обекти и съоръжения; забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата) положително въздействие, тъй като екосистемните ползи ще благоприятстват подобряване на средата и качеството на живот и благополучието на населението. В същото време не се очакват отрицателни въздействия от реализирането им.

В. Въздействие на целите на управление на горските територии и на ловното стопанство съгласно Част IV на ОПРГТ

В.1. Оценка на въздействието на цели, насоки и препоръки за стопанисване за Горското стопанство

Защитни гори

- *A(1) Горски територии за защита на почвата* – насоките, забраните и ограниченията са свързани с постигане на целта за управление на тези

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

територии – няма предвиждания, които да водят до риск за населението и човешкото здраве;

- *A(2) Горските територии за защита на водите* – насоките, забраните и ограниченията са свързани с осигуряване опазването на водоизточниците от замърсяване и регулиране на водния отток, което ще е с пряк постоянен положителен ефект върху човешкото здраве;
- *A(3) Горските територии за защита на урбанизираните територии* – насоките, ограниченията и забраните не са свързани с риск за населението и човешкото здраве;
- *A(4) Горските територии за защита на сгради и обекти на техническата инфраструктура* – насоките, ограниченията и забраните не са свързани с риск за населението и човешкото здраве;
- *A(5) Горските територии от горната граница на гората* – насоките, ограниченията и забраните не са свързани с риск за населението и човешкото здраве;
- *A(6) Защитните горски пояси* – насоките, забраните и ограниченията ще имат пряко и косвено, вторично, постоянно положително въздействие, свързано с увеличаване площта и обхвата на поясите; осигуряване и удължаване на ефективния период на въздействие на поясите; създаване на противоведрова защита край границите на земеделски имоти, канали, пътища; увеличаване на зелените площи в резултат на залесяване на невъзобновени сечища, голи горски площи и изоставени земеделски земи с видове, адаптивни към климатичните промени;
- *A(7) В създадените по технически проекти за борба с ерозията горски територии, включени в обхвата на тези проекти* - насоките, ограниченията и забраните не са свързани с риск за населението и човешкото здраве.

Специални горски територии

Категория Б е свързана със следните въздействия върху човешкото здраве:

- *Б(1) Включени в границите на защитените територии по ЗЗТ и Б(2) Включени в защитени зони, декларирани и обявени по реда на ЗБР*- насоките, ограниченията и забраните не са свързани с риск за населението и човешкото здраве;
- *Б(3) Други специални горски територии, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статутни и режими* – насоките, ограниченията и забраните не са свързани с риск за населението и човешкото здраве;
- *Б(4) Семепроизводствени насаждения и градини* - насоките, ограниченията и забраните като цяло не са свързани с риск за населението и човешкото здраве. Риск за здравето на хората би могъл да произтече косвено и вторично от

предвидените насоки за торене и борба с болестите и вредителите. Този риск е свързан с възможността за проникване на елементи и вещества от торовете и препаратите за растителна защита (ПРЗ) в почвите, водите и в растения, които се ползват за храна. Съответно и торенето и използването на ПРЗ следва да се извършва съобразно нормите за прилагане на такива препарати, при съобразяване наличието на водни тела – и повърхностни и подземни, наличие на санитарно-охранителни зони на водоизточници. Специално при употребата на пестициди и ПРЗ като цяло, е необходимо прилагане на относимите мерки от проекта на *Актуализиран Национален план за действие за устойчива употреба на пестициди в Република България* (анализ и предложение за мерки от Актуализирания план, които са относими към ОПРГТ, е направен в **Таблица № 5-1** на т.5 на доклада за екологична оценка). Тези мерки са относими не само за Б(4), а за всички горски територии и участъци, в които се прилагат ПРЗ за борба с вредители;

- *Б(5) Горски разсадници* - насоките, ограниченията и забраните не са свързани с риск за населението и човешкото здраве;
- *Б(6) Опитни географски култури от горски дървесни и храстови видове* - насоките, ограниченията и забраните не са свързани с риск за населението и човешкото здраве;
- *Б(7) Дендрариум* – косвено положително въздействие от насоката за създаване на условия за отдих и пикник, за семейни игри и забавления. Останалите насоки, ограничения и забрани не са свързани с отрицателни въздействия върху населението и човешкото здраве;
- *Б(8) Научно-изследователски и учебно-опитни гори* – косвено положително въздействие от предвидените насоки за управление – в тези гори се провеждат обучения, изследвания, изпитване на нови технологии и добри практики за устойчиво управление на горите;
- *Б(9) Горски територии до 200 т около туристическите хижи, категоризирани по Закона за туризма и обекти с религиозно значение* – насоките, ограниченията и забраните не са свързани с риск за населението и човешкото здраве;
- *Б(10) Бази за интензивно стопанисване на дивеча* – насоките, ограниченията и забраните не са свързани с риск за населението и човешкото здраве;;
- *Б(11) С рекреационно значение* – насоките, ограниченията и забраните не са свързани с риск за населението и човешкото здраве;;
- *Б(12) За поддържане на ландшафта* – насоките, ограниченията и забраните не са свързани с риск за населението и човешкото здраве;;
- *Б(13) Гори с висока конзервационна стойност* – насоките, ограниченията и забраните не са свързани с риск за населението и човешкото здраве.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

В. Стопански горски територии – насоките, ограниченията и забраните не са свързани с риск за населението и човешкото здраве.

Г. Зони за защита от урбанизация – насоките, ограниченията и забраните не са свързани с риск за населението и човешкото здраве.

Д. Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях – не са идентифицирани насоки за управление, забрани и ограничения за тази функционална категория, което води риск от презастрояване на територията, унищожаване на ценни за биологичното разнообразие площи, прекомерно натоварване с туристически обекти и с посетители, което като резултат ще има замърсяване, проблеми с водоснабдяването, отвеждането и пречистването на отпадъчните води и др., съответно здравен риск.

В.2. Оценка на въздействието на насоките за управление на областно ниво и за общините

На областно ниво

Приоритетно направление 1 Устойчиво стопанисване и ползване на горите

Насоките за управление и четирите оперативни цели не са свързани с рискове за населението и човешкото здраве. В резултат на изпълнението на първите две от тях се гарантира устойчивото ползване на дървесина и на недървесни продукти, което има положително отношение към качеството на живот и благосъстоянието на населението. Оперативни цели 3 и 4 нямат отношение към населението и човешкото здраве.

Приоритетно направление 2 Развитие на устойчив туризъм – формулираните оперативни цели са свързани с положително въздействие върху човешкото здраве, предвид че са насочени към устойчив туризъм; по-добро управление на туристическия поток; съхранение и устойчиво ползване на природните ресурси; създаване на зелени площи около населените места, водните площи и промишлените обекти; развитие на компонентите на туристическата инфраструктура; диверсификация на туристическия продукт. Не се очакват негативни въздействия.

Приоритетно направление 3 Подобряване на инфраструктурата също е с положителен ефект – подобряване на достъпността – в т.ч. във връзка с реагиране и действие при горски пожари, изграждане на заслони, горски кътове, обособени зони за пикник, даващи възможност за отдих и рекреация, укрепване на свлачищни терени, специализирана туристическа инфраструктура. Не се очакват отрицателни въздействия.

Приоритетно направление 4 Управление на природните, в т.ч. и на водните ресурси – пряко положително въздействие произтича от предвижданията за поддържането и полагането на грижи за вододайните зони, изграждане на нови водохващания и водопроводи, опазване на горските и водните ресурси от замърсяване, подобряване качеството на питейната вода. Не са включени предвиждания, които биха имали отрицателен ефект върху населението и човешкото здраве.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Приоритетно направление 5. Връзки с обществеността, обучение, взаимодействие между институциите – предвижданията на свързани с косвено положително въздействие – повишена информираност и знания за необходимостта от опазване на горските територии и за ползите от тях за населението.

На общинско ниво по функционални категории

Въздействието е аналогично на оцененото в т.В.1 по-горе.

В.3. Оценка на въздействието на цели и насоки за Ловното стопанство

Целите и насоките за ловното стопанство не носят риск за здравето на хората.

Г. Кумулативно въздействие

В рамките на ОПРГТ, осъществяването на всички предвиждания на плана е с положителен кумулативен ефект по отношение на населението и човешкото здраве – в резултат на подобряване на микроклимата; ролята на горите за опазване и осигуряване на качеството и количеството на водите, в т.ч. питейни; опазване на почвите, биологичното разнообразие и ландшафта; поглъщането на замърсители, екраниращата роля на дървесната растителност по отношение на шума; развитието на устойчив туризъм и рекреационния потенциал на горските територии; ограничаване и превенция на ерозия, свлачищни процеси, наводнения, лавини.

Д. Обобщение и изводи за въздействието

Въздействието на предвижданията на ОПРГТ като цяло е комплексно положително по отношение на компонентите и факторите на околната среда, които имат отношение към човешкото здраве. Очаква се подобряване на средата за живот – ограничаване на замърсяването на въздуха, шума, опазване на водите и почвите; подобряване на условията и увеличаване на възможностите за отдих и рекреация, което ще резултира с положителен ефект върху здравно-демографския статус на населението в областта.

В рамките на ОПРГТ, осъществяването на всички предвиждания на плана е с положителен кумулативен ефект по отношение на населението и човешкото здраве – в резултат на подобряване на микроклимата; ролята на горите за опазване и осигуряване на качеството и количеството на водите, в т.ч. питейни; опазване на почвите, биологичното разнообразие и ландшафта; поглъщането на замърсители, екраниращата роля на дървесната растителност по отношение на шума; развитието на устойчив туризъм и рекреационния потенциал на горските територии; ограничаване и превенция на ерозия, свлачищни процеси, наводнения, лавини.

С цел ограничаване на рисковете от идентифицираните възможни неблагоприятни въздействия, в т.7 на доклада за екологична оценка са препоръчани допълнителни мерки, които да бъдат включени в проекта на плана.

6.15. Трансгранично въздействие

Област Монтана, за чиито горски територии е разработен проекта на ОПРГТ, граничи на север с Румъния, а на запад със Сърбия. Горски територии са концентрирани в граничната част със Сърбия – общини Чипровци и Георги Дамяново.

При границата с Румъния са общини Лом и Вълчедръм, като в граничните участъци няма значителни горски площи.

Предвижданията на плана са свързани с дейности с локален обхват, в рамките единствено на горските територии на областта.

Характерът на предвижданията, тяхното местоположение и същност, в т.ч. в посочените четири гранични общини, не предполагат значително въздействие върху околната среда и здравето на хората на територията на други държави, и в частност – на територията на двете гранични държави Румъния и Сърбия.

6.16. Обобщение на резултатите от оценката на въздействието на ОПРГТ

Нормативните основания и изисквания, в съответствие с които се разработва настоящия ОПРГТ, сами по себе си залагат екологичната насоченост на плана – постигане на устойчиво управление и ползване на горските територии в рамките на областта.

Проектът на ОПРГТ изпълнява тези изисквания, като в резултат на изпълнението му се очаква комплексно положително въздействие върху околната среда, в т.ч. населението и човешкото здраве.

Възможни са незначителни отрицателни въздействия, за чието ограничаване и предотвратяване са необходими допълнителни мерки (предложени са такива в т.7 на ДЕО).

Не се очакват значителни отрицателни въздействия в резултат на изпълнение на ОПРГТ, но има риск и потенциал за такова въздействие от предвидената без мотиви и обосновка значителна територия от 1222,4 ha на категория *Д. Зони за изграждане на ски писти и съоръжения към тях*. В допълнение, за посочената категория *Д* не са формулирани насоки, забрани и ограничения. В тази предлагаме нейното редуциране до 36,4 ha, в съответствие с ОУП на община Берковица, в т.ч. отпадане и на допълнителни площи от зоната (площи в защитени територии), като към т. 7 на ДЕО предлагаме и насоки, ограничения и забрани за управлението ѝ. Мотиви за това алтернативно предложение са изложени подробно при оценката на съответните компоненти в предходните подточки на т.6 на ДЕО, като тези мотиви са обобщени и представени и в т. 8 на доклада за екологична оценка.

Някои от насоките, ограниченията и забраните не постигат целта за съответната функционална категория горска територия, във връзка с което са направени предложения за преформулиране, включване на допълнителни насоки, ограничения и забрани.

Не се очаква значително кумулативно въздействие върху околната среда и здравето на хората при изпълнение на предложените мерки в т.7 на ДЕО.

7. Мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от осъществяването на ОПРГТ на област Монтана върху околната среда и човешкото здраве

7.1. Мерки за отразяване в окончателния вариант на проекта на ОПРГТ

1. В проекта на ОПРГТ да се направят следните промени по отношение на предложената функционална категория *Д. Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях*:

1.1. Редуциране на площта на функционалната категория от 1222.4 ha на 36.4 ha за нови засегнати горски територии, съответстващи на одобрения ОУП на община Берковица и на Становище по ЕО № МО 1-1/2017 г., с което директорът на РИОСВ-Монтана е съгласувал проекта на ОУП.

Очакван резултат: Опазване на находища и оптимални местообитания на следните консервационно значими видове - градинска червеноопашка, белогръб кълвач, червеногуша мухоловка, полубеловрата мухоловка, горски бекас, пернатонога кукумявка, черен кълвач, сив кълвач, козодой, вълк, рис, златка, бехщайнов нощник, голям нощник, широкоух прилеп, воден нощник, кафяв дългоух прилеп, кафяво прилепче, лешников сънливец, дива котка, буков сечко, алпийска розалия, както и на целеви местообитания и защитени видове растения: 9110 Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*; 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*), 91W0 Мизийски букови гори, 9260 Гори от *Castanea sativa*, 9410 Ацидофилни гори от *Picea* в планинския до алпийския пояс (*Vaccinio-Piceetea*), 91BA Мизийски гори от обикновена ела, 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа, 9170 Дъбово-габъррови гори от типа *Galio-Carpinetum*, 9180 *Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове, както, 4060 Алпийски и бореални ерикоидни съобщества *Galanthus elwesii*, *Limodorum abotivum*, *Acer heldreichii*, *Soldanella chrysosticta* и др.

1.2. В допълнение към мярка 1.1. от функционалната категория да отпаднат и подотдели АВ-152/б, АВ-152/2 и АВ-135/11 с площ от 15.802 ha горските територии, които са част от територията на ЗМ „Самарите“ и представляват 14,5% от площта на ЗТ.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Очакван резултат: Запазване целостта на ЗМ „Самарите“ и целите и на управление: опазване и поддържане на популациите и местообитанията на защитени, редки и уязвими видове от флората и фауната.

1.3.В допълнение към мярка 1.1. да отпаднат 0.003 ha горски територии от Резерват „Горната кория“.

Очакван резултат: Запазване на целите за управление и режимите на Резерват „Горната кория“. В резерватите са забранени всякакви дейности с изключение на научни изследвания или посещения по строго определени със заповед на Министъра на околната среда и водите пътеки.

1.4.Да се включат следните насоки, ограничения и забрани за функционална категория Д. Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях към Част IV, т.1 Цели на управлението по функционална принадлежност на горските територии:

1.4.1. Спазване на мерките и условията, отнасящи се за територията на СТК „Берковски Балкан“, включени в Становище по екологична оценка № МО 1-1/2017 г. на директора на РИОСВ-Монтана, с което е съгласуван проекта на ОУП на община Берковица.

Очакван резултат: съответствие с ОУП на община Берковица и със Становище по екологична оценка № МО 1-1/2017 г. на директора на РИОСВ-Монтана и превенция на значително отрицателно въздействие върху ценни горски територии.

1.4.2. Да се осигури рекултивация и поддържане на терените за ски писти - при проектиране на ски зоната (за всяко инвестиционно предложение) да се изготвят проекти за рекултивация на терена с цел предпазване от възникване на ерозионни процеси. Да се предвиди и контролира поддържането на терена на ски пистите (тречно покритие, отводнителни и дренажни канавки) и при необходимост вземане на адекватни мерки възпрепятстващи развитие на ерозионни процеси.

Очакван резултат: Превенция на ерозионни процеси.

1.4.3. Да се определи екологичен поемнен капацитет за зоната за изграждане на ски писти и съоръжения към тях.

Очакван резултат: Опазване на териториите от прекомерно урбанизиране и недопускане на значително отрицателно въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

1.4.4. Изграждането на обекти на туризма и обслужването в зоната за изграждане на ски писти и съоръженията към тях да бъде в съответствие

с характера на ландшафта, неговата структура и мащаба на обемите и пространствата.

Очакван резултат: Адекватно приобщаване на новите обекти към локалния ландшафт.

- 1.4.5. Проекти в границите на зоната да се реализират единствено след проведени процедури по реда на глава шеста на Закона за опазване на околната среда и чл. 31 на Закона за биологичното разнообразие, като в рамките на оценките е необходимо да се обърне специално внимание на близостта на проектите до границите на защитени зони BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“ и BG0002002 „Западен Балкан“.

Очакван резултат: Предотвратяване на отрицателното въздействие върху целеви природни местообитания в защитената зона попадащи в съседство, като 9110 Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*; 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*), 91W0 Мизийски букови гори, 9260 Гори от *Castanea sativa*, 9410 Ацидофилни гори от *Picea* в планинския до алпийския пояс (*Vaccinio-Piceetea*), 91BA Мизийски гори от обикновена ела, 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа, 9170 Дъбово-габъррови гори от типа *Galio-Carpinetum*, 9180 *Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове, както, 4060 Алпийски и бореални ерикоидни съобщества. Предотвратяване на отрицателното въздействие върху консервационно значими растителни видове вкл. защитени (отбелязани с *), като *Buxbaumia viridis*, *Angelica pancici*, *Galanthus elwesii**, *Limodorum abotivum**, *Acer heldreichii**, *Erysimum cheiranthoides*, *Huettia cynapioides*, *Pimpinella major*, *Soldanella chrysosticta**, *Atropa belladonna*, *Melampyrum bihariense*, *Symphyandra wanneri*, *Senecio pancicii*, *Plagiothecium undulatum*, *Trichocolea tomentella* и др.

- 1.4.6. Строителството и експлоатацията на бъдещите обекти – ски писти и съоръжения към тях, да се съобразяват с:

1.4.6.1.естествените природни дадености на терена, като се минимизират всякакви изкопи и насипи;

1.4.6.2.конкретните инженерно-геоложки и хидроложки условия на терена.

Очакван резултат: Ограничаване на въздействието върху ландшафта, биологичното разнообразие, земните недра.

- 1.4.7. Определяне на подходящи места за разполагане на площадки за временно съхраняване на хумусния слой, строителни материали и отпадъци.

Очакван резултат: Съхраняване на хумуса за последващо използване, безопасно временно съхранение на отпадъците без да се засягат ценни територии и местообитания от временното им съхранение.

- 1.4.8. Да не се допуска използване на минерални торове, средства за растителна защита и средства за обработка на трасетата на новите ски писти. В

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

случаите, когато се налага торене, да се използват единствено естествени органични торове.

Очакван резултат: Предотвратяване замърсяването на почви и води с тези вещества.

1.4.9. Да се извършва периодичен мониторинг на води, почви, въздух, биологично разнообразие, шумово натоварване в зоната.

Очакван резултат: Контрол на въздействието върху околната среда, в резултат на реализиране на обекти в зоната.

2. От териториалния обхват на функционална категория **В. Стопански горски територии** да бъдат изключени следните полигони/номера 235, 1236, 1239, 1241, 1245, 1246 и 1247 от отдел 325 на ДЛ „Монтана“. Същите да бъдат включени в зона „Специални горски територии“ – **Б(13) Гори с висока консервационна стойност**, подкатегория ВКС 1- находища на редки видове птици.

Очакван резултат: Опазване на редки и защитени видове от приложение 3 на ЗБР дневни грабливи птици и черен щъркел и техните гнездови местообитания (обитаеми гнезда).

3. В „**Зони за защита от урбанизация**“ да бъдат включени всички картирани и обявени от МЗХ (Заповед РД№49-493/13.12.2016 на Министъра на земеделието и храните) гори във фаза на старост на територията на област Монтана (с площ от 2 431.2 ha) , както и картираните общински стари гори на територията на община Чипровци (283.6 ha).

Очакван резултат: Дългосрочно опазване на ГФС и услугите, които предоставят за адаптация с климатичните промени, осигуряване на чиста питейна вода, борба с ерозията, включително целеви горски местообитания, редки и защитени видове животни като прилепи, черен кълвач, пернатонога кукумявка и др., места за отдих и рекреация.

- 3.1. В „Зоната за защита от урбанизация“ за ГФС да бъдат добавени следните забрани и ограничения за всякакви сечи (с изключение на случаите на повреди над 50%), строителството, включително обекти по чл. 54, ал. 1 от ЗГ и залесяване.

Очакван резултат: Дългосрочно опазване на ГФС и услугите, които предоставят за адаптация с климатичните промени, осигуряване на чиста питейна вода, борба с ерозията, включително целеви горски местообитания, редки и защитени видове животни като прилепи, черен кълвач, пернатонога кукумявка и др., места за отдих и рекреация.

- 3.2. В Зоните за защита от урбанизация да отпадне строителството на хидротехнически съоръжения (ВЕЦ).

Очакван резултат: Опазване на крайречни гори и местообитания, хидробионтни видове като риби, поточен рак, безгръбначни и др., както и видове силно привързани

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

към реките като голяма водна земеровка, видра, воден кос, планинска стърчиопашка, земеродно рибарче, черен щъркел и др.

4. Към Част Втора, т. 1.Б2) да се добавят кои природни горски местообитания са включени в границите на защитените зони.

Обосновка: Изискването е на РИОСВ-Монтана, с писмо с изх.№ 461/14.02.2020 г.

5. Да се отразят следните промени в **Част IV, т.1 Цели на управление по функционална принадлежност на горските територии:**

5.1. Да се включат следните насоки за управление, забрани и ограничения, приложими за всички функционални категории горски територии:

- 5.1.1. Залесяването на речните брегове, като мярка против ерозия, приоритетно с видове формиращи тези специфични местообитания, като черна елша (*Alnus glutinosa*), върби (*Salix alba*, *S. Fragilis* и др.) и тополи (*Populus nigra*, *P. alba*).

Очакван резултат: Подобряване на морфологичните условия и екологичното състояние на повърхностните водни тела посредством стабилизиране на речните брегове, намаляване и ограничаване на ерозионните процеси.

- 5.1.2. Залесяването на крайречните зони и участъците между дигите (там където има изградени такива), само с местни видове, включително такива формиращи крайречни местообитания, като например горски съобщества доминирани от полски бряст (*Ulmus minor*), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*), летен дъб (*Quercus robur*). Залесяване с хибридни тополи да се осъществява само при подмяна на вече съществуващи тополови култури.

Очакван резултат: Осигуряване на добро водозадържане при преминаване на високи води, включително при свързване на речното корито с влажните горски съобщества (естествени ретензионни обеми), повишаване на нивото и подхранване на подземните води, подобряване екологичното състояние на повърхностните водни тела и количественото състояние на подземните водни тела.

- 5.1.3. Преразглеждане на практиката за създаването на интензивни култури с къс турнус (industrial forestry) в крайречните земи, като не се допуска локализирането на такъв тип нови насаждения в 100 метровата крайречна зона, а в случай на съществуващи стопански горски територии в близост до речни брегове, то да се планира и буферна зона от естествена растителност по бреговете с ширина не по-малко от 25 м (в планински и полупланински участъци) до 50 м (в равнинни участъци).

Очакван резултат: Ограничаване на ерозионни процеси по бреговете на реките, увеличаване на ретенционния потенциал на крайречните зони, подобряване на хидроморфологичните условия и екологичното състояние, намаляване опасността от наводнения, особено в райони с висок рисков потенциал.

5.1.4. За горските територии във високите части на речните водосборни зони се прилагат следните общи препоръки за управление:

5.1.4.1. Провеждане на залесителни мероприятия за увеличаване лесистостта на водосбора при отчитане характеристиките на местообитанията и потенциалното въздействие на залесяването върху природозащитното им състояние.

Очакван резултат: Подобряване екологичното състояние на повърхности води, подобряване на речния отток, ограничаване на риска от поройност на реките и възникване на наводнения.

5.1.4.2. Използване на лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора, с цел намаляване повърхностния воден отток.

Очакван резултат: Намаляване поройността на планинските реки, ограничаване риска от наводнение, увеличаване попивната способност на почвата.

5.1.4.3. Да се подпомага създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура.

Очакван резултат: Увеличаване на попивната способност на почвата, поддържане на подземните води и почвената влага.

5.1.4.4. При провеждането на стопански мероприятия, склопеността на отделните насаждения във водосбора да не намалява под 0.5, но и да не е по-висока от 0.8.

Очакван резултат: Намаляване на ерозията, повишаване и поддържане на почвената влажност.

5.1.5. За горските територии протежение на постоянни водни течения и водни тела се прилагат следните общи препоръки за управление:

5.1.5.1. В приоритетни природни местообитания по Приложение 1 от ЗБР с участието на елши, върби и тополи не се извършват сечи, с изключение на сечи за отстраняване на част от сухите дървета и дървета в речното легло, които при екстремни нива на водите има реална опасност да създадат условия за нарушаване на речния отток.

Очакван резултат: Укрепване на речните брегове, ограничаване на ерозионните процеси и хидроморфологичните промени на речното корито.

5.1.5.2. По протежение на всички постоянни водни течения и водни тела се формират защитни ивици с ширина не по-малко от 15 м., в които не се извършват сечи или те са с интензивност до 5% от запаса на защитната ивица.

Очакван резултат: Запазване на естествената структура на крайречните зони.

5.1.6. Като общи забрани и ограничения, относими към всички горски територии, в които се използват **препарати за растителна защита** за борба с вредителите, да се включат следните:

5.1.6.1. Оборудването за прилагане на пестициди с наземна техника, намиращо се в употреба, подлежи на задължителна проверка по отношение безопасността и опазване на здравето на хората и околната среда;

5.1.6.2. ПРЗ се прилагат чрез специализирана техника и оборудване, отговарящи на изискванията на Закона за регистрация и контрол на земеделска и горска техника;

5.1.6.3. Въздушно пръскане да се прилага само при доказана необходимост, и при изпълнение на следните изисквания:

- използваните ПРЗ да са одобрени за въздушно пръскане на национално ниво;
- авиационният оператор, който ще извършва пръскането, да притежава свидетелство за извършване на специализирани авиационни работи по чл. 64, ал.2 от Закона за гражданското въздухоплаване;
- пилотът да притежава сертификат по чл. 83 от Закона за защита на растенията за работа с ПРЗ от професионална категория на употреба;
- оборудването за прилагане на ПРЗ да е преминало технически преглед съгласно изискванията на Приложение № 10 към чл. 47, ал. 1 от Наредба № 24 от 2000 г. за издаване свидетелства на авиационните оператори, извършващи специализирани авиационни работи;
- въздухоплавателното средство да е оборудвано с най-добрата налична технология за намаляване отнасянето на струята;
- площите за третиране да не попадат в пояси I, II и III на санитарно-охранителните зони около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване от повърхностни води и в пояси I и II около водоизточници за питейно-битово водоснабдяване от подземни води и за минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди, определени в Наредба № 3 от 2000 г. за условията и

реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;

- площите за третиране да не попадат в близост до жилищни територии, територии за паркове и градини или територии за спорт и забавления.

5.1.6.4. За опазване на водната среда:

- Даване на предимство на продукти за растителна защита, които не са класифицирани като опасни за водната среда, в съответствие с Регламент (ЕО) № 1272/2008 и които не съдържат приоритетни опасни вещества, определени по реда на Закона за водите;
- Намаляване на рисковете от замърсяване извън района на прилагане поради отнасяне на струята при пръскане, оттичане или изтичане в т.ч. установяване на: нетретиращи буферни зони с подходящ размер за защита на водните неприцелни организми - буферните зони се определят индивидуално за всеки продукт за растителна защита в процеса на неговата оценка и разрешаване и се посочват върху етикета на продукта;
- Спазване на забрани и ограничения за дейности с продукти за растителна защита в зоните за защита на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и на минералните води и в санитарно-охранителните зони за повърхностни и подземни води, които се използват за питейно-битово водоснабдяване;

5.1.6.5. Продукти за растителна защита, препарати за дезинфекция и дезинсекция се употребяват върху земеделски и горски култури и други площи с наземна техника:

- при спазване на защитни зони и отстояния: а) не по-малко от 50 м, когато посоката на вятъра е обратна на населеното място и пчелините; б) не по-малко от 150 м, когато посоката на вятъра е към населеното място и пчелините; в) от съседни култури, определени при разрешаването и посочени в етикета на продуктите за растителна защита;
- при скорост на вятъра не повече от 5 м/сек., когато оборудването за прилагане на продукти за растителна защита осигурява намаляване отнасянето на струята, и не повече от 2 м/сек., без такова оборудване.
- Не се допуска използването на продукти за растителна защита и препарати за дезинфекция и дезинсекция с наземна техника при:

скорост на вятъра над 5 м/сек.; при температура на въздуха над 25 °С, измерена на сянка.

5.1.6.6. Продукти за растителна защита, препарати за дезинфекция и дезинсекция се употребяват върху земеделски и горски култури чрез въздушно пръскане:

- 1. след писмено разрешение съгласно Закона за защита на растенията;
- 2. при спазване на защитни зони и отстояния:
 - а) не по-малко от 200 м, когато посоката на вятъра е обратна на населеното място и пчелините;
 - б) не по-малко от 800 м, когато посоката на вятъра е към населеното място и пчелините.

5.1.6.7. Не се допуска прилагането на продукти за растителна защита чрез въздушно пръскане: при скорост на вятъра над 2 м/сек. при третиране с хербициди, десиканти и дефолианти; при скорост на вятъра над 5 м/сек. при третиране с инсектициди, фунгициди и растежни регулатори; при температура на въздуха над 25 °С, измерена на сянка; при пълно безветрие с тотални хербициди; при температурна инверсия.

Очакван резултат от мерките по 5.1.6: Предотвратяване на отрицателни последици за околната среда и здравето на хората от употребата на препарати за растителна защита.

5.1.7. Да бъде забранено ново залесяване, създаване на защитни горски пояси, зелени зони, медоносни култури, в естествени и полуестествени тревни съобщества, например всички земеделски земи с НТП „пасища“, „ливади“, „мери“, „изоставени ниви“ и др. При допускане на такива дейности да бъде **проверено фактическото състояние на терените** от експерти (фитоценолози, зоолози), които се водят по НТП „ливади“, „изоставени ниви“, „пасища“, „мери“ и др. и да бъде извършена оценка на тяхното биологично разнообразие.

Очакван резултат: Опазване на природните местообитания от Приложение 1 на ЗБР -6240 Субпанонски степни тревни съобщества, 6250 Панонски льосови степни тревни съобщества, 6210 Сухи тревни и храстови съобщества на варовик (*Festuco-Brometalia*) и др., както и на свързани с тях местообитания на защитени видове, като *Orchis papilionacea*, *Ophrys apifera*, *Himantoglossum jankae*, *Chamaecytisus kovacevii*, *Stachys arenariiformis*, *Echium russicum* и др., Опазване на находища на европейския лалугер, пъстрия и степния порове, дебелоклюна чучулига, късопръста чучулига, полска бъбрица, турилик, различни видове безгръбначни и др.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- 5.1.8. Забранява се добивът на дървесни и на недървесни ресурси, да превишава предвидените и утвърдени в действащите Горско-стопански планове и програми на ДГС в област Монтана.

Очакван резултат: Предотвратяване на отрицателното въздействие върху всички горски природни местообитания, както и върху горски видове растения, вкл. защитени и лечебни видове в областта.

- 5.1.9. Забранява се създаване на нови култури с медоносни видове от акация и гледичия, които са приети за инвазивни видове във флората на България. Културите от медоносните видове да бъдат само от местната флора, като напр. представители на семейство Розоцветни и др.

Очакван резултат: Предотвратяване на отрицателното въздействие върху всички горски и тревни природни местообитания, предмет на опазване в защитените зони и промяна на екологичната и флористичната им структура от навлизане на чужди и инвазивни видове.

- 5.1.10. Да отпадне предвиденото според ОПРГТ залесяване и създаване на култури със следните чужди и нетипични за областта дървесни видове: от иглолистните: бял бор (*Pinus sylvestris*); черен бор (*Pinus nigra*); бяла мура (*Pinus peuce*); атласки кедр (*Cedrus atlantica*); ливански кедр (*Cedrus libani*), европейска лиственица (*Larix decidua*), зелена дугласка (*Pseudotsuga menziesii*). От широколистните такива са червен дъб (*Quercus rubra*); бяла акация (*Robinia pseudoacacia*); евроамерикански хибридни тополи (*Populus x euroamericana*); терпентинов кукуч (*Pistacia terebinthus*). Такова залесяване може да се извършва с хибридни тополи, само за подмяна на вече съществуващи култури от хибридни тополи напр. в поречията на реките. Залесяването с обикновен орех (*Juglans regia*) и бяла черница (*Morus alba*) може да се осъществява само в границите на урбанизирани територии или в обработваеми площи с НТП „трайни насаждения“ или „ниви“. В границите на защитени зони и защитени територии всички тези култури (без хибридна топола) при влошаване на състоянието им, да не се подменят със същите чужди видове, а да бъдат подменяни с естествени за района дървесни видове или да бъде подпомогнато възстановяване на местни дървесни видове.

Очакван резултат: Предотвратяване на отрицателното въздействие върху всички горски природни местообитания, както и горски видове растения, вкл. защитени и лечебни видове в областта.

- 5.2.В част „Насоки за управление, забрани и ограничения“ за **А(1) В горските територии за защита на почвата:**

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- 5.2.1. Да отпадне насоката за управление „подпомагане на възобновяването чрез изсичане на подлеса“.

Очакван резултат: Опазване на местообитанията за гнездене, укрития и хранене на редки и защитени видове птици - като лещарка, глухар, голям брой видове горски врабчоподобни птици.

- 5.2.2. Да се включат следните насоки и ограничения:

- 5.2.2.1. Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии с дървесна растителност, като склопеността на насажденията не се намалява под 0.5;
- 5.2.2.2. Да се извеждат навреме отгледните мероприятия, особено в горските култури, за да се осигурят жизнеността и устойчивостта на насажденията;
- 5.2.2.3. Да се подпомага създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- 5.2.2.4. При каменливи и урвисти терени (над 45°) да не се провеждат стопански мероприятия;
- 5.2.2.5. При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната покривка и почвената повърхност;
- 5.2.2.6. При необходимост да се провеждат залесителни мероприятия, като с предимство се използва коренна горскодървесна растителност;
- 5.2.2.7. В места с активни ерозионни процеси или потенциал за развитие на ерозия да се прилагат мерки за защита и/или стабилизиране на почвата;
- 5.2.2.8. Горкостопанските дейности във високорискови зони за формиране на свлачища да се избягват или да се сведат до минимум;
- 5.2.2.9. Да се провеждат мероприятия за подпомагане на допълнително настаняване на растителност, но залесяването на стръмни склонове с нестабилни почви не се препоръчва, ако не се използват и допълнителни инженерни съоръжения, които укрепват склона;
- 5.2.2.10. След провеждането на дърводобивни дейности да се извършват необходимите възстановителни мероприятия, съобразно нарушенията на терена.

Очакван резултат от мерките по 5.2.2: Повишаване жизнеността и устойчивостта на горските насаждения, минимизиране на въздействието върху растителността и почвите, предотвратяване и ограничаване на ерозионни и свлачищни процеси.

- 5.3. В част **А(2) В горските територии за защита на водите** да се включат следните насоки за управление, ограничения и забрани:

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- 5.3.1. За горските територии в санитарно-охранителни зони на източници на питейна вода, обособени съгласно Наредба 3 от 2000 г., се прилагат изискванията и мерките за опазване предписани в наредбата.
- 5.3.2. За горските територии във вододайни зони да се включат следните насоки:
 - 5.3.2.1. При необходимост се провеждат залесителни мероприятия за увеличаване лесистостта на водосбора при отчитане характеристиките на местообитанията и потенциалното въздействие на залесяването върху природозащитното им състояние;
 - 5.3.2.2. Увеличаване възрастта на горите във водоохранните територии;
 - 5.3.2.3. За намаляване повърхностния воден отток да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
 - 5.3.2.4. Да се подпомага създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
 - 5.3.2.5. Склопеността на отделните насаждения във водосбора да не намалява под 0.5;
 - 5.3.2.6. Забрана за прилагане на голи сечи с изключение на горските плантации;
 - 5.3.2.7. В насаждения с влошени структурни параметри и устойчивост да се планират и прилагат възстановителни мероприятия;
 - 5.3.2.8. При дърводобив да се използват технологични схеми и техника, осигуряващи минимално нарушаване на земната повърхност.
 - 5.3.2.9. След прекратяване на стопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. временни горски пътища);
 - 5.3.2.10. Да не се използват синтетични пестициди.

Очакван резултат от мерките по 5.3: Опазване на повърхностните и подземните води от замърсяване, в т.ч. водоизточниците, максимално запазване на естествени крайречни местообитания, предотвратяване на замърсяване с пестициди.

5.4. В част **А(5) В горските територии от горната граница на гората** да се включат следните насоки за управление, ограничения и забрани:

- 5.4.1. В насажденията от клек да не се планират и провеждат стопански мероприятия.

Очакван резултат: Опазване на приоритетно природно местообитание *4070 (*Pinus mugo*), предмет на опазване в защитена зона „Западна Стара планина и Предбалкан“ и местообитанията на видовете сивогуша завирушка (*Prunella modularis*), белогуш дрозд (*Turdus torquatus*), планински кеклик (*Alectoris graeca*) и др.

- 5.4.2. В горските територии от горната граница на гората /ивици от гора с широчина 200 м/ в забраните да се включат всякакви сечи с изключение на санитарни и отгледни.

Очакван резултат: Запазване на екотона и местообитанията на видовете пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), черен кълвач (*Dryocopus martius*), лещарка (*Bonasa bonasia*), полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), глухар (*Tetrao urogallus*), уралска улулица (*Strix uralensis*), осояд (*Pernis apivorus*), скален орел (*Aquila chrysaetos*) - предмет на опазване в ЗЗ „Западен Балкан“, както и на горския бекас (*Scolopax rusticola*), който е в Червената книга на България, но поради липса на информация преди 2007 г. не е включен в стандартния формуляр на зоната.

- 5.4.3. Увеличаване на дела на зрелите гори и на тези във фаза на старост с естествена, разновъзрастна структура в горната граница на гората.

Очакван резултат: Опазване на редки и защитени видове - пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), черен кълвач (*Dryocopus martius*), лещарка (*Bonasa bonasia*), полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), глухар (*Tetrao urogallus*), уралска улулица (*Strix uralensis*), осояд (*Pernis apivorus*), скален орел (*Aquila chrysaetos*) и др.

- 5.4.4. Да не се допуска залесяване на естествени открити пространства от горната граница на гората, с изключение на случаите при които има вероятност от развитие на ерозионни процеси или след големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари и каламитети).

Очакван резултат: Запазване на екотона и местообитанията на редки и защитени видове от фауната.

- 5.4.5. Да се осигури охраната в горната граница на гората, включително мерки за ограничаване на движението на моторни превозни средства в т.ч. АТВ.

Очакван резултат: Ограничаване на ерозията, запазване на редки и защитени видове от фауната.

5.5. В част А(7) В създадените по технически проекти за борба с ерозията горски територии, включени в обхвата на тези проекти:

- 5.5.1. Да се включи текст, че за управление на горите в тази категория да се използват насоките, забраните и ограниченията разработени за категорията А(1) „Горски територии за защита на почвата“.

Очакван резултат: Повишаване жизнеността и устойчивостта на горските насаждения, минимизиране на въздействието върху растителността и почвите, предотвратяване и ограничаване на ерозионни и свлачищни процеси.

5.6. За част **Б(1). Включени в границите на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии:**

5.6.1. Да отпаднат допълнителните забрани за резерват „Горната Кория“.

Обосновка: Изискването за отпадане на тези забрани е на МОСВ – с писмо с изх.№ ЕО-9/26.02.2020 г. Съгласно чл. 2, ал. 3, т. 2 от Закона за горите, разпоредбите на този закон не се прилагат за горите и земите в националните паркове и в резерватите. Националните паркове, резерватите и поддържаните резервати са изключителна държавна собственост и не са горски територии по смисъла на Закона за горите. Областните планове следва само да посочат наличието на резервати, поддържани резервати и национални паркове, без да налагат или премахват забрани в тях или каквито и да било други действия.

5.6.2. За защитените територии да се включи текстът: „Управлението на защитените територии се извършва съгласно Закона за защитените територии, заповедите за обявяване и плановете за управлението им (при наличие на такива)“, като отпаднат допълнителните ограничения.

Обосновка: Изискването е на МОСВ – с писмо с изх.№ ЕО-9/26.02.2020 г.

5.6.3. Ограничаване на санитарните сечи в защитени местности и природни паркове само до случаи с изразен каламитет на вредители. Запазване на малки групи съхнещи дървета или единични такива.

Очакван резултат: Опазване на местообитанията и местата на гнездене/обитаване на червеногуша мухоловка, полубеловрата мухоловка, белогръб кълвач, горски прилепи, златка и др. видове (те гнездят/размножават се и се хранят само в участъци с налични изсъхнали или съхнещи дървета, а при санитарните сечи се отстраняват точно тези дървета).

5.6.4. **Текстът:** „При извършване на горскостопанските дейности в защитените територии, в установените им граници от запаса на насажденията на 1 ha да се оставят минимално 5 бр. биотопни дървета и до 10 куб. м. мъртва и (или) гниеща дървесина (с изключение на насажденията от първи и втори клас на пожароопасност), с цел защита на различни видове сапроксилни насекоми, безгръбначни, земноводни, влечуги, птици и бозайници, които са предмет на опазване“ **да се замени със следния:** „При извършване на горскостопанските дейности в защитените територии, в установените им граници от запаса на насажденията на 1 ha да се оставят минимално 5 бр. биотопни дървета и поддържане на мъртва дървесина от 8 до 10 на сто от запаса на насажденията, с изключение на горите с висока степен на пожарна опасност, с цел защита на различни видове сапроксилни насекоми, безгръбначни, земноводни, влечуги, птици и бозайници, които са предмет на опазване“.

Очакван резултат: Снизаване отрицателното въздействие върху биоразнообразието, сапроксилни насекоми, безгръбначни, земноводни, влечуги, птици и бозайници.

5.7. За част **Б(2). Включени в защитените зони, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие**, в текста към тези горски територии да се добави:

5.7.1. Увеличаване на площта на горите във фаза на старост в ДГС Монтана и ДГС Чипровци и достигане на минимум 10% от горските местообитания на територията на защитените зони от Натура 2000.

Очакван резултат: Опазване на местообитанията на редки и застрашени горски видове животни.

5.7.2. Ограничаване на санитарните сечи в защитените зони само до случаи с изразен каламитет на вредители. Запазване на малки групи съхнещи дървета или единични такива.

Очакван резултат: Опазване на местообитанията и местата на гнездене/обитаване на червеногуша мухоловка, полубеловрата мухоловка, белогръб кълвач, горски прилепи, златка и др. видове (те гнездят/размножават се и се хранят само в участъци с налични изсъхнали или съхнещи дървета, а при санитарните сечи се отстраняват точно тези дървета).

5.7.3. Сечите в горски територии от защитените зони по Директива 2009/147/ЕО и по Директива 92/43/ЕИО да се извършват само извън размножителния период на птиците и бозайниците - от 1 април до 15 юни, освен в случаи на природни нарушения или ситуации, застрашаващи здравето и живота на хората.

Очакван резултат: Опазване на редки и защитени видове птици и бозайници: дневни грабливи птици, сови, кълвачи, лещарка, гълъб хралупар, горски бекас, златка, вълк, благороден елен и др. Осигуряване на спокойствие (минимизиране на безпокойството) за размножаващите се видове птици и бозайници в горите.

5.7.4. Всички горски територии, попадащи в защитените зони по Директива 92/43/ЕИО, се стопанисват съгласно „Система от режими и мерки за стопанисване на горите попадащи в горски типове природни местообитания“, съгласно "Ръководство за устойчиво управление на горите в Натура 2000" (2011г., МЗХ).

Очакван резултат: Опазване и поддържане на горските природни местообитания в благоприятно природозащитно състояние.

5.8.В част: **Б(9). Горски територии до 200 m около туристическите хижи, категоризирани по Закона за туризма и обекти с религиозно значение** да се включат следните насоки за управление, ограничения и забрани:

- 5.8.1. Горскостопанските мероприятия да се планират и провеждат след предварителна оценка на въздействието им върху естетическата стойност на съответния ландшафт и обекти/маршрути от значение за туризма и рекреацията и за културната, религиозна и етническа идентичност на местните общности. При оценката трябва да се вземат предвид и особеностите на релефа (промени в покритието с гора на територии, разположени върху склонове, са значително по-видими от тези в равнинни терени);
- 5.8.2. В горски територии, които са видими за или се посещават от значителен брой хора (например гори покрай републиканската пътна мрежа, гори в близост до населени места, туристически маршрути и обекти, места за рекреация, културни забележителности и др.) и в които е планирано провеждане на възобновителни сечи, приоритетно да се прилагат дългосрочни възобновителни сечи, като площта на сечищата, както и размера и разположението на отваряните възобновителни пространства се съобразяват и с ефекта им върху естетическите стойности на съответната територия;
- 5.8.3. Запазване и по възможност подобряване на естетическите и защитни функции на гората (запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета). Дървета опасни за здравето и живота, разположени в близост до туристически обекти, да се повалят и оставят като мъртва дървесина.
- 5.8.4. При необходимост от провеждане на възобновителни и отгледни сечи в насаждения покрай републиканската пътна мрежа, туристически маршрути и обекти, места за рекреация, културни забележителности, религиозни обекти и др., с цел смекчаване на визуалния ефект от сечта, да се оставя защитна ивица с минимална ширина 20 метра, в която не се провеждат сечи или ти са с минимална интензивност;
- 5.8.5. Препоръчително е през туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в отделите на провеждането им да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията.

Очакван резултат от мерките по 5.8.: Ограничаване на неблагоприятните визуални въздействия, опазване на ландшафта, предотвратяване на дискомфорта за посетителите.

5.9.В част: Б(11). Горски територии с рекреационно значение:

- 5.9.1. Да се включат предложените по-горе насоки за управление, забрани и ограничения за категорията Б(9), „Горски територии до 200 m около туристическите хижи, категоризирани по Закона за туризма и обекти с религиозно значение“.
- 5.9.2. При необходимост от провеждане на възобновителни и отгледни сечи в насаждения покрай републиканската пътна мрежа, туристически маршрути и обекти, места за рекреация, културни забележителности, религиозни обекти и др., с цел смекчаване на визуалния ефект от сечта да се оставя защитна ивица с минимална ширина 20 метра, в която не се провеждат сечи или те са с минимална интензивност;
- 5.9.3. Препоръчително е през туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в отделите на провеждането им да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията

Очакван резултат: като при мерките по 5.8. Ограничаване на неблагоприятните визуални въздействия, опазване на ландшафта, предотвратяване на дискомфорта за посетителите

- 5.10. В част **Б(12). Горски територии за поддържане на ландшафта** да се включат следните насоки за управление, ограничения и забрани:
 - 5.10.1. Планираните лесовъдски и стопански мероприятия не трябва да водят до намаляване на процента на лесистост.
 - 5.10.2. Използват се лесовъдски системи, които поддържат видовото, възрастово и структурно разнообразие в насажденията и на ниво ландшафт. При планиране на горскостопанските дейности да се запазва / задълбочава пространствената мозаечност на насажденията по отношение на видов състав, възраст и структура. Да се прилагат природосъобразни и разнообразни лесовъдски системи в съответствие с особеностите на конкретното насаждение.
 - 5.10.3. Насаждения с подходящи характеристики от основно представените горскодървесни видове да бъдат отделени за осигуряване на гори във фаза на старост (Old-growth forests).
 - 5.10.4. Спазват се екологични принципи и практики при планиране и извеждане на лесовъдските мероприятия. При провеждане на лесовъдски дейности да се поддържат определено количество мъртва дървесина в насаждението, дървета с хралупи, единични и групи стари дървета.
 - 5.10.5. Дава се приоритет на естественото възобновяване. Да се прилагат лесовъдски системи, които осигуряват естествено възобновяване.

- 5.10.6. Не се допуска антропогенна смяна на коренния дървесен състав на насажденията.
- 5.10.7. При възстановителни дейности (залесяване) да се използват само местни видове и произходи. Да не се внасят чуждоземни дървесни видове и произходи с изключение на дендрариумите и географските култури, както и животински видове извън естественият им ареал на разпространение на територията на ДГС.
- 5.10.8. Не се допуска изкуствено залесяване на естествени открити пространства в горските масиви, с изключение на мероприятия за контрол на ерозионни процеси.
- 5.10.9. Не се допускат дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията. При планиране на пътищата и инфраструктурата, трябва максимално да се запази целостта на ландшафта. Необходимо е да се осигурят подходящи елементи, намаляващи влиянието на фрагментираността на територията, които да подпомагат движението на организмите – например да се предвиждат коридори за придвижване, връзки и зони на спокойствие на животните.
- 5.10.10. Осъществяване на контрол върху изпълнение на дърводобивните дейности и да се предприемат мерки за предотвратяване / смекчаване на потенциални неблагоприятни въздействия.

Очакван резултат от мерките по 5.10.: Постигане на целите на управление на функционалната категория – запазване на естествените ландшафти, предотвратяване на фрагментирането, опазване на биологичното разнообразие.

5.11. В част Б(13). Гори с висока консервационна стойност:

- 5.11.1. Към забраната за строителство да се включат и хидротехническите съоръжения – по-конкретно изграждането на ВЕЦ и язовири по реките.

Очакван резултат: Изграждането на язовири и ВЕЦ има пряко негативно въздействие и върху горските местообитания и видовете животни в тях. Осушаването на речните корита при изграждане на водно-напорни ВЕЦ води до съхнене на крайречни гори и влошаване на качествата на местообитанията на животните в тези гори. Изграждането на язовири и руслови ВЕЦ води до трайно наводняване и унищожаване на горски местообитания. Освен това хидротехническото строителство има крайно негативно въздействие върху хидробионтите – риби, поточен рак, безгръбначни, а също и върху някои видове бозайници и птици – голяма водна земеровка, видра, воден кос, планинска стърчиопашка, земеродно рибарче, черен щъркел. С мярката се цели опазване на крайречни гори и местообитания, хидробионтни видове като риби, поточен рак, безгръбначни и др., както и видове силно привързани към реките като голяма водна земеровка, видра, воден кос, планинска стърчиопашка, земеродно рибарче, черен щъркел и др.

- 5.11.2. За снижаване на отрицателните въздействия се препоръчва в ОПРГТ да се отразят в цялост всички насоки за управление и мерки за стопанисване документиранни в Практическото ръководство „Определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България” (2016 г.) и разработените доклади за ГВКС (ДГС Берковица и ДГС Говежда) или за всяка от ГВКС да се препращат към тях.
- 5.11.3. За ГФС забрана за сечи, с изключение на случаите на повреди над 50%, залесяване и забрана на строителството, включително обекти по чл. 54, ал. 1 от ЗГ.
- 5.11.4. В ОПРГТ да се представят и площите на всяка от категориите на ГВКС.

Очакван резултат: Дългосрочно опазване на ГФС, редки и защитени видове животни, снижаване на въздействието от климатичните промени, запазване на качеството на водите и ограничаване на ерозията.

5.12. За Г. „Зони за защита от урбанизация“:

- 5.12.1. Към забраната за строителство да се включат и хидротехническите съоръжения (изграждането на ВЕЦ и язовири по реките).

Очакван резултат: Аналогично на предходната мярка за Б(13).

- 5.12.2. За ГФС да се добави забрана за всякаква сеч, с изключение на случаите на повреди над 50%), строителството, включително обекти по чл. 54, ал. 1 от ЗГ и залесяване.

Очакван резултат: Дългосрочно опазване на ГФС, снижаване на въздействието от климатичните промени, запазване на качеството на водите, ограничаване на ерозията, опазване на редки и защитени видове животни като прилепи, черен кълвач, пернатонога кукумявка и др.

5.13. В т.7. Насоки за управление на ловното стопанство:

- 5.13.1. Животинският вид вълк да отпадне от обхвата на предложената насока „Регулиране на числеността на едрите хищници“, тъй като е вид от Червената книга на България, със статус „уязвим“ и мерките за неговото опазване включват ограничаване на лова му.

Очакван резултат: Опазване на вида европейски вълк (*Canis lupus*), включен в Приложения 2 и 4 на Директива 92/43/ЕИО и в Червената книга на Р България.

6. Следните полигони/отдели да отпаднат от зона „стопански гори“ и да преминат към зона ГВКС –находища на редки видове птици: полигони с номера 1235, 1236,1239,1241,1245,1246 и 1247 от отдел 325 на ДЛ „Монтана“. За посочените полигони да се въведе забрана за всякакви сечи.

Очакван резултат: Опазване на намиращите се там обитаеми гнезда на защитени видове дневни грабливи птици и черен щъркел. Воденето на сечи в тези малки горски участъци би довело до прогонване на гнездящите птици и изоставяне на гнездата.

7. Забрана на сечи в естествените гори попадащи в защитени зони от Натура -2000 в периода 1 април – 15 юни освен в случаи на природни бедствия или ситуации застрашаващи здравето и живота на хората.

Очакван резултат: Осигуряване на спокойствие (минимизиране на безпокойството) за размножаващите се видове птици и бозайници в горите.

8. Отпадане на текста за даване на допълнителни стимули за ловците за отстрел на хищници по отношение на вълка (стр.87 от проекта на ОПРГТ)

Очакван резултат: Опазване на вида, включен в Приложения 2 и 4 на Директива 92/43/ЕИО и в Червената книга на България.

9. Отпадане на препоръката за „значително редуциране“ на числеността на сивата и посевната врани и свраката от страна на ловците/ стр.236 от ОПРГТ/.

Очакван резултат: Тези видове са основни гнездостроители в полските ландшафти и в техните изоставени гнезда често започват да гнездят различни видове соколи и други грабливи птици, горски ушати сови и др. Така например колонииите на посевната врана са ключово гнездово местообитание за вечерната ветрушка (*Falco vespertinus*) – вид граблива птица на границата на изчезването у нас. Освен това при посевната врана се наблюдава драстично намаляване на числеността у нас през последните 20 години като колонииите и извън селищата почти повсеместно изчезнаха. Врановите птици се хранят много често по полето и с мишевидни гризачи и по този начин принасят полза на земеделието. Чрез мярката ще се постигне опазване на редки и застрашени видове като различни видове соколи и други грабливи птици, горски ушати сови и др., които използват изоставените гнезда на сивата, посевната врана и свраката в полските ландшафти.

10. В ОПРГТ да се изброят и разпишат видовете мониторинг, посочени като мерки в Програмата от мерки за адаптация на горите на Република България към климатичните промени по зони на уязвимост, 2011 г.

Очакван резултат: Гарантиране на адекватно изпълнение на мерките за мониторинг от Програмата от мерки за адаптация на горите в Република България към климатичните промени по зони на уязвимост, 2011 г.

11. В конкретните задачи към целите за управление на ПП „Врачански балкан“ на стр. 128 от проекта на ОПРГТ текстът за Натура 2000 и Орнитологично важното място със същото име по програмата на Бърд Лайф Интернешънъл, по отношение на ПП „Врачански Балкан“ да отпадне.

Обосновка: Изискването е на МОСВ – с писмо с изх.№ ЕО-9/26.02.2020 г.

12. На стр. 136 от ОПРГТ на област Монтана:

- 12.1. Да се коригира текстът, че Натура 2000 мрежата е съставена от защитени територии. Мрежата Натура 2000 е съставена от защитени зони;
- 12.2. Текстът „Основните изисквания на двете директиви са отразени в българското законодателство чрез Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), приет от Народното Събрание през 2011 г.“ е некоректен. Да се премахне;
- 12.3. Националната екологична мрежа, съгласно чл. 3 от ЗБР включва защитени зони, защитени територии, Корине места, Рамсарски места, важни места за растенията и орнитологично важни места. Предвид това текстът, че НЕМ се състои само от защитени зони е некоректен и следва да бъде коригиран;
- 12.4. Да бъде коригиран процента на защитени зони по „Натура 2000“, попадащи в горски територии - не са над 75%, а над 55%;

Обосновка за мерките по т.15: Изискването е на МОСВ – с писмо с изх.№ ЕО-9/26.02.2020 г.

13. За функционална категория горски територии *Б(2)*. *"Включени в защитените зони, декларирани и обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие"* да се постави текст указващ, че стопанисването на защитените зони се извършва съгласно Закона за биологичното разнообразие, Заповедите за обявяване, плановете за управлението им и с "Ръководство за устойчиво управление на горите в Натура 2000", с разписани режими за устойчиво управление на горите в мрежата Натура 2000, които са разгледани и приети на заседание на Националния съвет за биологично разнообразие" (НСБР), проведено на 08.06.2010 година и са залегнали в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите (обн. ДВ, бр. 64/2011 г., изм. и доп.).

Обосновка: Изискването е на МОСВ – с писмо с изх.№ ЕО-9/26.02.2020 г.

14. В ОПРГТ на област Монтана, при описание на защитените зони (Натура 2000 места) навсякъде където се срещат думите „декларирани и обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие" да се заменят с думите „по смисъла на Закона за биологичното разнообразие".

Обосновка: Изискването е на МОСВ – с писмо с изх.№ ЕО-9/26.02.2020 г.

15. На стр. 142 и следващите страници от проекта на ОПРГТ при описанието на защитените зони за опазване на дивите птици са изпуснати заповедите за обявяване на защитените зони. Записано е, че същите са обявени с решения на МС, което е невярно. Следва да се допълнят, заповедите, с които са обявени и плановете за управление (където са налични такива).

Обосновка: Изискването е на МОСВ – с писмо с изх.№ ЕО-9/26.02.2020 г.

16. В Таблица 69 на ОПРГТ, в колона категория гори, т. Специални -текстът в колона „насоки за управление“, не е коректен и следва да бъде коригиран, като се има предвид, че защитени територии по смисъла на ЗБР, не съществуват; по реда на ЗБР не се декларират и не се обявяват територии; текстът „стопанисване“ е нерелевантен; управлението на защитените зони се извършва съгласно Закона за биологичното разнообразие, заповедите за обявяването им и плановете за управление (при наличие на такива). Стопанисването на горските територии в границите на защитени зони се осъществява съгласно Системата от режими за устойчиво управление на горите в Натура 2000 (МЗХ, 2011).

Обосновка: Изискването е на МОСВ – с писмо с изх.№ ЕО-9/26.02.2020 г.

7.2. Мерки за изпълнение при прилагането на ОПРГТ

1. Да бъдат подлагани на процедури по оценка за съвместимост с предмета и целите на защитените зони от НАТУРА 2000 всички дейности по увеличаване и поддържане на лесистостта в земеделски земи, създаване на линейни пояси от дървесна и храстова растителност по границите на земеделските парцели, около земеделските ферми, край канали, пътища и др.

Очакван резултат: Предотвратяване на значителното отрицателно въздействие върху всички тревни природни местообитания в областта, както и на свързани с тях местообитания и популации на консервационно значими видове растения.

2. Недопускане вторично замърсяване на водите, физическо увреждане на речните легла и водоземните съоръжения при провеждане на горскостопанските мероприятия по управление на горите, имащи отношение към отгледни сечи, сечи за подобряване на санитарното състояние, възобновителни сечи, сечи за подмладяване на растителността, дейностите по възстановяване и поддържане на пътищата за достъп и движение в горите, изграждането на съоръжения за укрепване на свлачищните терени покрай пътищата, поддържането на маршрутите и туристическа инфраструктура в горските територии.

Очакван резултат: Ограничаване вторичното замърсяване на повърхностните, подземните и минералните води, запазване естествената морфология на речните корита и физическата цялост на водоземните съоръжения.

3. Създаване на необходимите условия, изразяващи се в ясно обособени и регламентирани места за изхвърляне на отпадъци, почивка, палене на огън, бивакуване и други, така че при очакваният засилен човекопоток в резултат от разработване на туристическите маршрути в горските територии и създаването на зелени (паркови) зони около водните площи да не се допусне замърсяването на водите и речните легла.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Очакван резултат: Намаляване и ограничаване на дифузно и/или точково замърсяване на повърхностните води с биогенни и други вещества. Запазване на съществуващото или общо подобряване на екологичното състояние.

4. Предлагане, съвместно с ИАРА, на места допустими за любителски риболов и ясно им упоменаване при рекламиране на риболовния туризъм, като част от планираната диверсификация на туристическия продукт. Разработването на концепцията за този вид туризъм, трябва да бъде трайно съобразена с изискванията на ЗВ, ЗРА, ПУРБ на Дунавски район, системата и плановете за мониторинг на повърхностните води.

Очакван резултат: Коректност и съпоставимост на данните получени от провеждания контролен мониторинг на рибната фауна в системата на ИАОС и БД за състоянието на водните тела.

5. Обмен на GIS информация между регионалните структури отговорни за прилагане на ОПРГТ на област Монтана и други държавни администрации и структури – МОСВ (БД и РИОСВ), МРРБ и др.

Очакван резултат: Постигане на дългосрочен положителен ефект при устойчивото управлението на водните ресурси и постигане на добро ниво на интегрираност между стратегическото планиране на горското стопанство и управлението на водните ресурси на регионално ниво.

6. Недопускане на прекалено ползване/експлоатиране на екосистемните услуги (особено в горната граница на гората с високопланинските пасища или клековите формации)

Очакван резултат: Опазване на ценни ландшафти.

7. За ограничаване на шума при извършване дейности за дърводобив и сечи в райони, разположени в близост до обекти и зони, подлежащи на здравна защита, е препоръчително спазването на стриктен график за дейностите, да не се използват повече от едно технически средства (машини, моторни триони).

Очакван резултат: Ограничаване на въздействието на шума в зони и върху обекти, подлежащи на здравна защита.

8. За ограничаване на разпространението на битови отпадъци от посетителите в горските територии, да се предвиди разполагането на кошчета за отпадъци по

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

туристическите пътеки, на места, които могат да се обслужват от фирмите, извозващи битовите отпадъци в съответните населени места.

Очакван резултат: Екологосъобразно управление на битовите отпадъци.

9. За минимизиране на риска от възникване на пожари, да се осигури своевременно извозване на изсъхналите дървесни отпадъци (без да се нарушава изискването за оставяне на определен процент мъртва дървесина).

Очакван резултат: Ограничаване на риска от възникване на пожари.

10. Да се осигури регулиране на трафика по съществуващите и новопредвидени обекти на пътната инфраструктура в границите на териториалния обхват на ОПРГТ, така че да не се допусне превишение на нормите за шум за разположени в близост обекти, подлежащи на здравна защита.

Очакван резултат: Ограничаване на въздействието на шума в зони и върху обекти, подлежащи на здравна защита.

8. Мотиви за избор на разгледаните алтернативи

За проекта на ОПРГТ не са разработени алтернативи, но в резултат на оценката на въздействието на проекта на ОПРГТ върху околната среда и здравето на хората се предлагат промени (под формата на предложения и мерки за ограничаване на отрицателните въздействия върху околната среда и човешкото здраве), които разгледани като съвкупност, представляват алтернатива на първоначалния проект на ОПРГТ.

В тази връзка са анализирани:

„Нулева“ алтернатива, равносилна на отказ от прилагането на ОПРГТ;

Алтернатива 1 – прилагане на проекта на ОПРГТ, предоставен от възложителя;

Алтернатива 2 – прилагане на проекта на ОПРГТ, с промени, произтичащи от предложенията и мерките в т.7.1 на ДЕО.

„Нулевата“ алтернатива и нейното въздействие върху околната среда и здравето на хората е оценено в т.2.2 на ДЕО. От оценката се вижда, че тя ще доведе до задълбочаване на наблюдаваните негативни тенденции по отношение на компоненти и фактори на средата. Основен недостатък на тази алтернатива е липсата на интегрирано управление на горите в областта – в момента те се управляват съгласно горскостопански планове и програми, разработвани от собствениците на съответните горски територии. По този начин не може да се постигне интегрирано, координирано и устойчиво управление и ползване на горите, което е с отрицателен ефект за околната среда и здравето на хората.

Алтернатива 1, равносилна на прилагането на проекта на ОПРГТ, предоставен от възложителя/изготвен от проектантския екип, е подробно оценена в ДЕО. Като цяло, очакваното въздействие е положително, но по отношение на някои предвиждания е установено следното:

- ОПРГТ има потенциал да доведе до неблагоприятни въздействия – включването на 1222,4 ha във функционална категория Д;
- непълно отразява и/или влиза в противоречие с някои цели по опазване на околната среда, формулирани в относимите стратегически документи (виж **Таблица № 5-1** към т.5 на ДЕО);
- някои от насоките за управление, забраните и ограниченията са формулирани неясно и не могат да постигнат целите за съответните функционални категории гори, или са некоректни спрямо действащото законодателство.

Алтернатива 2 предлага реализиране на проекта на ОПРГТ, след отразяване в него на предложените мерки в т.7.1 на ДЕО. Основната и най-значима разлика с Алтернатива 1 е предложеното значително редуциране на територията на функционална категория Д на 36,4 ha горски територии, в т.ч. с предложено допълнително редуциране на площи.

В **Приложение № 1 към ДЕО** са приложени карти на Алтернатива 1 и на Алтернатива 2 за функционална категория Д.

Тъй като Алтернатива 2 преодолява недостатъците на Алтернатива 1 и със сигурност е по-благоприятна от „Нулевата“ алтернатива, предлагаме тя да бъде избраната алтернатива за реализиране на плана, която ще доведе до комплексно положително въздействие върху околната среда и здравето на хората и превенция на нежелани въздействия.

9. Методи за извършване на екологичната оценка, използвана нормативна база и документи и трудности при събиране на необходимата за това информация

Основната цел на екологичната оценка е интегриране на въпросите на околната среда при подготовката на ОПРГТ на област Монтана, осигуряването на високо ниво на опазване на околната среда и постигане на устойчиво развитие при управление на горските територии на областта.

Екологичната оценка е инструментът, който позволява установяване на възможния риск за околната среда от предвижданията, идентифицирани в проекта на ОПРГТ. ЕО цели интегриране на целите на екологичната политика и предотвратяване взимането на погрешни решения, които впоследствие биха довели до необходимост от промени в плана, коригиращи действия и/или риск от увреждане на околната среда или неблагоприятно въздействие върху човешкото здраве.

Основен подход, който е следван, е изготвяне на документацията по ЕО при изпълнение на законовите и подзаконовни нормативни изисквания по ЕО, както и наличните

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

указания, ръководства и препоръки за извършването ѝ на национално, европейско и международно ниво.

Ползвана е следната **методологична база**:

- Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, 2002 г.;
- Ръководство на Европейската комисия за прилагането на Директива 2001/42/ЕС относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Ръководство за интегриране на изменението на климата и биоразнообразието в стратегическата екологична оценка, 2013 г., Европейска Комисия;
- Ресурсно ръководство за подпомагане прилагането на Протокола за стратегическа екологична оценка, 2011 – ИКЕ-ООН.

В Доклада за ЕО е осигурено:

- Извършване на детайлни анализи и оценки, позволяващи предлагането и включването на повече превантивни мерки за опазване на околната среда и ограничаване на въздействията върху околната среда, за които липсват превантивни мерки;
- Въздействие върху процеса на планиране по отношение на аспектите за устойчиво развитие и опазване на околната среда;
- Установяване на екологичните проблеми и техните величини, имащи отношение към ОПРГТ на област Монтана;
- Установяване на преките и непреки въздействия и възможните начини за редуциране на значителните въздействия и увреждането на околната среда;
- Предлагане на адекватни мерки и индикатори за наблюдение и контрол на въздействието върху околната среда по време на прилагането на ОПРГТ на област Монтана.

Основни **нормативни актове**, съобразени при изготвяне на Доклада за ЕО са:

А. Европейско законодателство:

- Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 година относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Директива 91/271/ЕИО за пречистване на градските отпадъчни води;
- Директива 91/676/ЕИО на Съвета от 12 декември 1991 година за опазване на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници;
- Директива 92/43/ЕИО за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна;
- Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 година за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- Директива 2006/118/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване на състоянието им;
- Директива 2006/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 февруари 2006 година за управление качеството на водите за къпане и за отмяна на Директива 76/160/ЕИО;
- Директива 2007/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 година относно оценката и управлението на риска от наводнения;
- Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 година относно опазването на дивите птици;

Б. Национално законодателство:

- Закон за опазване на околната среда и подзаконова нормативна база:
 - Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;
- Закон за биологичното разнообразие;
- Закон за управление на отпадъците;
- Закон за чистотата на атмосферния въздух;
- Закон за ограничаване изменението на климата;
- Закон за водите, и подзаконова нормативна база:
 - Наредба 1 от 2011 г. за мониторинг на водите;
 - Наредба 1 от 2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води;
 - Наредба 2 от 2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници;
 - Наредба № 3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди
 - Наредба 4 от 2000 г. за качеството на водите за обитаване от риби и черупкови организми;
 - Наредба 5 от 2008 г. за управление качеството на водите за къпане
 - Наредба 12 от 2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване;
 - Наредба Н-4/14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води;
 - Наредба от 2010 г. за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители;
- Закон за защита на растенията;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- Закон за почвите;
- Закон за защита от шума в околната среда;
- Закон за защитените територии;
- Закон за опазване на земеделските земи и Правилник за прилагането му;
- Закон за културното наследство;
- Закон за защита при бедствия;
- Закон за устройство на територията;
- Закон за горите;
- Закон за здравословни и безопасни условия на труд;
- Закон за здравето;
- Други подзаконовни нормативни актове в областта на отпадъците, въздуха,

водите, почвите, шума и др.

Като **източници на информация** са използвани:

- Официални статистически данни, доклади и бюлетини;
- Стратегии, планове и програми, имащи отношение към плана – описани в т. 1.4 и 5 на ДЕО;
- Стратегии, планове и програми на национално и международно ниво, поставящи цели по опазване на околната среда, относими към плана;
- Електронна база данни (публичен регистър) на предприятията с нисък и висок рисков потенциал, попадащи в обхвата на глава седма, раздел първи от ЗООС.
- Информация от различни институции получена по реда на ЗДОИ (МОСВ, РИОСВ, БД Дунавски район и др.).
- База данни и информация от други полеви изследвания на екипа от експерти изготвящ ДЕО и предоставени допълнителни експертни данни за целите на ДЕО.
- ГИС анализ на информацията предоставена от екипа разработващ ОПРГТ и пространствени данни от различни държавни институции.
- Литературни източници на информация за компонентите и факторите на околната среда (климатични фактори, качество на атмосферния въздух, хидрология, ландшафт, растителност, животински свят и др.):
 - Големански В. (гл. ред.) (2015) Червена книга на България. Том II „Животни”, част „Птици”. Българска академия на науките, София;
 - Костадинова И., М. Граматиков (ред.) (2007) Орнитологично важни места в България и НАТУРА 2000. София, Българско дружество за защита на птиците, Природозащитна поредица, Книга 11, 639 стр.;
 - Пешев Ц., Д.Пешев, В.Попов (2004) Фауна на България.т.27. Mammalia.БАН,София;
 - Попов В.,А.Седефчев (2003) Бозайниците в България. Определител. Библиотека „Витоша“.София, 291 стр.;

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

- Янков П. (ред.) (2007) Атлас на гнездящите птици в България. Природозащитна поредица, кн.10. БДЗП, София;
 - Shurulinkov P., Hubenov Z., Beshkov S., Popgeorgiev G.(eds.) (2019) Biodiversity of the Bulgarian-Romanian section of the Lower Danube. Nova Publishers, New York, 441 pp.;
 - Бондев, И. 1991. Растителността в България – карта 1:600000 с обяснителен текст. Университетско издателство “Св. Климент Охридски”, София;
 - Георгиев, М. 1991. Физическа география на България. Университетско издателство “Св. Климент Охридски”, София;
 - Бондев, И. 1991. Растителността в България – карта 1:600000 с обяснителен текст. Унив. Изд. “Св. Климент Охридски”, София;
 - Велчев, В. 1971. Растителна покривка на Врачанска планина, Изд. БАН, София;
 - Пеев, Д., Владимирова, В., Петрова, А., Анчев, М., Темнискова, Д., Денчев, Ц., Ганева, А. & Гусев, Ч. (ред). 2015. Червена книга на Република България. Т.1. Растения и гъби. БАН & МОСВ, София;
 - Petrova, A. & Vladimirov, V. 2009. Red List of Bulgarian vascular plants. Phytologia Balkanica,15(1): 63 – 94;
 - Petrova, A. & Vlaev, D. 2006. Atlas of Bulgarian Endemic Plants. Gea-Libris Publ. House, Sofia.
- Становище по Екологична оценка № 7-3/2016 г. към ПУРБ 2016 – 2021г. в Дунавски район;
 - Становище по Екологична оценка № 1-1/2016г. на ПУРН 2016 – 2021 г. в Дунавски район;
 - Становища по екологична оценка на проекти на ОУП на общини в обхвата на област Монтана.

Използвана е документацията по ОПРГТ на област Монтана, предоставена от РДГ-Берковица и планиращия екип.

10. Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ОПРГТ на област Монтана

Въз основа на резултатите и изводите от прогнозите за въздействие върху околната среда и човешкото здраве в резултат на прилагането на ОПРГТ, в следващата таблица се препоръчват мерки и индикатори за наблюдение и контрол на въздействията върху околната среда и човешкото здраве при прилагане на плана.

Мерките са в подробност, относима с подробността на предвижданията на плана, като за всяка мярка са посочени измерими индикатори за наблюдението и контрола на въздействията върху околната среда и човешкото здраве. За всеки индикатор са посочени: периодичност на измерване, мерна единица, орган, отговорен за наблюдението и контрола.

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

Таблица № 10-1 Мерки за наблюдение и контрол по време на прилагане на ОПРГТ на област Монтана

Мярка	Индикатор	Периодичност/ Отговорен орган по контрола
Контрол на нерегламентираното депониране на отпадъци	m ² заета площ с нерегламентирано депонирани отпадъци	Постоянен/ РИОСВ-Монтана РДГ-Берковица
Контрол по спазване на изискванията на ЗБР и ЗЗТ	Брой констатирани нарушения	Постоянен/ РИОСВ-Монтана
Мониторинг на състоянието на ключови видове от горската фауна / белогръб кълвач, полубеловрата мухоловка, осояд, орел змияр, вълк, сърна, горски прилепи, буков сечко и др.	Брой налични находища, убежища, гнезда	На всеки 3 години/ Експерти от БАН, НПО, ДГС, РИОСВ
Контрол на ползването на недървесни ресурси	Популации на ползваните видове – размери и състояние	На всеки 3 години/ ДГС, общини, РИОСВ
Мониторинг на състоянието на ключови консервационно значими видове растения	Популации и находища – размери и състояние	На всеки 3 години/ Експерти от академични институции, ИАГ, МОСВ
Мониторинг на природозащитното състояние на избрани природни местообитания горски територии в защитените зони	Природозащитно състояние на природното местообитание на ниво защитена зона	На всеки 3 години/ Експерти от академични институции, ИАГ, МОСВ
Мониторинг на природозащитното състояние на природни местообитания горски територии в ключови територии извън защитените зони	Природозащитно състояние на природното местообитание на ниво полигон заети от него	На всеки 3 години/ Експерти от академични институции, ИАГ, МОСВ
Ресурсна оценка на ключови популации на стопански значими	Ресурси в ДГС, брой популации и състояние на популациите	На всеки 3 години/ Експерти от академични

Доклад за екологична оценка на проект на Областен план за развитие на горските територии на област Монтана

лечебни растения на територията на ДГС		институции, ИАГ, МОСВ
Предотвратяване на възникването и развитието на ерозионни процеси на почвата, защита от лавини и наводнения	Площ по вид и степен на ерозия, ha	На всеки 3 години/ РДГ-Берковица, ДГС, УОГС
Изграждане на противоерозионни съоръжения	Площ (ha)	На всеки 3 години/ РДГ-Берковица, ДГС
Осигуряване на ветрозащитен ефект с растителност - запазване на снежната покривка от отвяване, увеличаване количеството на валежите, влияние върху нивото на подпочвените води, температурния режим и почвеното плодородие.	Площ (ha)	На всеки 3 години/ РДГ-Берковица, ДГС
Запазване и възстановяване на горната граница на гората, регулиране на климатичните промени и смекчаване ефекта от тях	Обща площ (ha)	На всеки 3 години/ РДГ-Берковица, ДГС
Опазване на горските ландшафти и разумно развитие на рекреационния потенциал на горските територии	Обща площ (ha) състояние	На всеки 3 години/ РДГ-Берковица, ДГС, УОГС
Запазване на гори с висока консервационна стойност вкл. във фаза на старост за поддържане на биоразнообразието	Обща площ (ha)	На всеки 3 години/ РДГ-Берковица, ДГС, УОГС
Мониторинг на въздействието върху околната среда и човешкото здраве в резултат на строителството и експлоатацията на съоръжения в зона Д	Наличие/липса на превишения на норми и стандарти за опазване на околната среда и човешкото здраве, на база резултати от мониторинга на води, почви, въздух, биологично разнообразие, шум	Съгласно периодичността, определена от компетентните органи в плановете за мониторинг за съответните проекти и инвестиционни предложения/ РИОСВ-Монтана, РЗИ-Монтана, БДДР

Предложените допълнителни мерки и индикатори за наблюдение и контрол на въздействието върху околната среда и човешкото здраве следва да бъдат предвидени като част от общата система за наблюдение и контрол на изпълнението на ОПРГТ. На основание чл. 30 от *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми*, РДГ-Берковица ще трябва да изготвя периодични доклади по наблюдение и контрол на въздействието на ОПРГТ върху околната среда и човешкото здраве. Докладите ще се внасят в МОСВ за одобрение, на основание чл. 30, ал.1 от *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми*.

11. Заключение на екологичната оценка

В резултат на извършената екологична оценка, заключенията на експертите са:

- **Алтернатива 2** на проекта на ОПРГТ на област Монтана е съобразена с относимите стратегически документи на национално и европейско ниво;
- Проектът на ОПРГТ ще допринесе за разрешаване на проблемите по отношение на околната среда и човешкото здраве, имащи отношение към развитието и управлението на горските територии. Реализирането на **Алтернатива 2** на проекта на плана няма да доведе до задълбочаване на съществуващи и възникване на нови проблеми за околната среда и здравето на хората;
- Относимите цели по опазване на околната среда на национално и европейско ниво са интегрирани пълно в **Алтернатива 2** на проекта на плана;
- Не се очакват значителни отрицателни въздействия върху околната среда, населението и човешкото здраве при реализиране на **Алтернатива 2** на проекта на ОПРГТ. Въздействието е комплексно положително по отношение на всички компоненти и фактори на средата.

Въз основа на извършената оценка, предлагаме съгласуване реализирането на **Алтернатива 2** на проекта на ОПРГТ.

12. Справка за резултатите от проведените консултации в процеса на изготвяне на проекта на ОПРГТ на област Монтана и извършване на екологичната оценка

В резултат на проведените консултации по заданието за определяне на обхвата и съдържанието на ДЕО са постъпили становища, които са отразени в настоящия ДЕО, като начина на отразяване и копия на получените становища са представени в **Приложение № 6 към ДЕО**.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1 Картен материал за горските територии от функционална категория Д – Алтернативи 1 и 2

- Карта - Функционална категория "Зони за ски писти и съоръженията към тях", защитени зони и защитени територии - *Алтернатива 1*;
- Карта - Функционална категория "Зони за ски писти и съоръженията към тях", защитени зони и защитени територии - *Алтернатива 2*.

Приложение № 2 Информация към т.2.1.6. за състоянието на животинския свят

- Таблици № 1-6.

Приложение № 3 Карта - Защитените зони и защитените територии на територията на област Монтана

Приложение № 4 Списък на Горите във фаза на старост на територията на община Чипровци (общинска собственост).

Приложение № 5 Таблица с информация, предоставена от МОСВ и РИОСВ-Монтана за други инвестиционни предложения, проекти, планове и програми в района на област Монтана, използвана при оценка на кумулативното въздействие

Приложение № 6 Справка за постъпилите становища по заданието за определяне на обхвата и съдържанието на ДЕО

- Приложение № 6.1. Таблица с описание на постъпилите становища, начина им на съобразяване в ДЕО и мотивите за това;
- Приложение № 6.2. Копия на постъпилите становища по заданието за определяне на обхвата и съдържанието на ДЕО.

Приложение № 7 Декларации и документи на експертите, изготвили ДЕО

Приложение № 8 Нетехническо резюме на ДЕО – самостоятелно приложение